

A photograph of a winter forest. The trees are heavily covered in snow, and the ground is a smooth, white expanse. A bright sunburst effect is visible on the left side, casting long, soft shadows across the snow. The overall atmosphere is serene and peaceful.

Ülev Valder
Päikeselõhn lumel

Ülev Valder

Ka mina su täiskuu all, kõikvõimas seksuaalsus.

Edna St. Vincent Millay

PÄIKESELÕHN LUMEL

Romaan luules ja lühiromaan

EESTI LUULEKLUBIDE LIIT

TALLINN

2024

TOOMINGA ATMOSFÄÄR

Siin on nüüd kõigepealt mu kassetivihik sellisena nagu ta oleks saanud, kui Nõideliidus oleks olnud trükivabadust; kummatigi ei või ma süüdistada toimetajaid, sest neid luuletusi, mis ma olen nüüd lisanud, ma targu tookord neile isegi ei näidanud.

MAIÕHTU

Toomeõite lõhn
iga tuulehooga
nagu planeedi uus atmosfäär
hämaraile tänavail voogab
hellmõrkjana siia-sinna,
jalgrattal kihutama
sunnib mind mööda linna.

Nii siirast ilu ilma valuta
ei suuda üksi olles taluda.

Juhtraua nikkel läigatab,
ülal kõikuvate lampide kumal,
poolpimedaid puiesteid läbistan,
kõhn ja osav kui jalgrattajumal.

***

Veel puhkemata sireliõied -
väikesed roosad suletud peod.

Millised on küll teie teod,
väikesed roosad suletud peod?

Lõhna vabastate vist...
ja mõnes teist on varjul õnn...
Kas sinus, väike sirelipõnn?...

Head tulevast lõhnamist!

JALALABAD

Nõukogudemaa on suur ja lai,
kuid maid maailmas on teisi ka,
on Uruguai ja on Paraguai,
kuid sinna ei saa me reisida,
ükskõik kui hea on meil kehahoid.
Võibolla seal elavad papakoid
ja kui papakoid, eks siis ka mammakoid.

Kuskil on linn Jalalabad
(ise nad hääldavad: Džalalabad).

Nõukogudemaa on suur ja lai,
kuid maid maailmas on teisi ka -
maid, kuhu ei saa me reisida,
ükskõik kui head on meil kehahoid
ja jalalabad...

Uruguai!
Uruguai!

ŠAHHID

I

ŠAHH HAARAS PADJA ISTMIKU ALT

“Natsionaliseerida haaremid!”
- all rongkäigus plakatit kanti.
Šahhi vunts võnkus müüriavas,
mis sakiline igatkanti.

”Sellist läänemaist kombelõtvust
me ei võta reformikavva!...” –

Šahh haaras padja istmiku alt
ja virutas müüriavva.

II

PADIŠAHH

See šahh väga armastas patju.
Kuid mis on padja sees? –
Vatt ju!...
udusulgi kah
võib olla seal...

Muidu šahhid on ikka pahh ja trahh,
aga see šahh
ei olnud küll eal,
talle meeldis lesida patjade peal -
nii ta nimeks sai Padišahh.

Aga üldiselt arvati:
Nadi šahh...
(nende keeles siis: Nadir-šahh.)

III

VALGE MERI

Ühel päeval šahh Dzal-Ah
nägi unes, et Al-ahh
juhatab ta elumerre suurde,
elumeres iga laine – naine.

Ärgates šahh kutsus kokku omad,
komandandile ta ütles: - Koma,
õhtuks korraldatud olgu elumeri
valgest marmorist basseinis. Keri!

Õhtul tuli peaeunuhh ja ütles: - Tere!
Tegimegi valmis elumere
nagu käskisid meid, isand,
peahaaremi basseini
lõunast saati vett me pole lisand,
naised sisse – seadmine võttis aega,
sest et sinu korraldus nii eri,
aga nüüd on valmis seal basseinis -
iga naine kunstipärasesse liikumisse seatud –
valge meri.

- Valge meri! – hüüatas Dzal-Ah,
ujumiseihalus lõi verre
ja ta sööstis otse elumerre.

BURKINA FASO EI ANNA MUL ASU

(Püüd maailma veidigi eestistada)

India... seal all...
Aasia udar...
Neeru, neeru...
Ema vahel teeb –
heas teravas kastmes seaneerud...
Džavaharlal!
Džavaharlal! –
ei anna eestistada...

Tänu Lutsule kõik meil teavad,
kes oli Tali Arno,
aga Indoneesiat valitseb
Sukk Arno –
valitseb, on seal täiega kunn;
indoneeslased teavad,
et nende sihvakas vabadussammas
on tegelt Sukk Arno munn.
See pole mul pelk poes –
kõik teavad, et Sukk Arno
on kõva naistemees.

Ja veel kusagil – Laoses? –
on võimul Pomm Vihan –
võiks küsida võrukeeli: Kes tuu om?
Aga vägev ikka küll -
Vihane Pomm...
Laos... Laos –
Kas seal valitseb täielik laos?...

Burkina Faso
ei ann mul asu...
Purki!... Purki!...

Maksim Gorki
hüppas purki,
tahtis süüia hapukurki.

Purgis polnud hapukurki,
oli ainult Maksim Gorki.

Pole kerge see, mis ma teen...
Hispaanlasena oleksin õnneseen:
nii Ameerikas kui Aafrikas omakeelseid maid,
minul tilluke Eestimaa vaid...
Lõuna-Ameerikas kasvab üks taim kinomalts –
kas sealseis kinodes vohama lõönud maltsa liik?
(sel juhul - ehk vähemalt viik?...)
Nagu teab meil iga pisike pioneer:
vene galstuk on eesti keeles kalts.

Putros-Putros Ghali...
No mida ta pudrutab!?...

Prabhupada?...
See võib ajada pada.

Muhameedlased sealiha ei söö,
aga Pakistanis (fuck!)
on võimul Seahull Hakk!
(See ainapakitsev Pakistan...)
Ühel poliitikul seal on eesnimeks Pervers –
Pervers Musharraf...
Kui eesti pere paneks Pervers oma lapsele nimeks...

vast ei pandagi imeks –
meil ju võõrapärased nimed on moes -
sobib nii poisi kui tüdruku nimeks...

SARKASTILISELT

(Stalinlike repressioonide hukkamõistmise päevil)

Mingi kunst pole olla Mauthausenis
ja siis ka Magadanis – pigem jant.
Kunst on olla enne Mauthausenis
ja siis ka Magadanis komandant.

CHERCHEZ LA FEMME

haiku

Voodis alati
olgu minul ju ikka
alasti naine.

ALASTI NAINE

I

HÕRGEPINGE

Alasti naine... see on särtsatus –
fotolt või elust -
valge värvi plärtsatus
mu ihusse ja hinge.

Vinge.

Kõrge-
või hõrgepinge?

II

Ta on alasti,
täiesti alasti,
nagu taevavõlv,
nagu põlv -
nii akuutselt!
Ap-soluutselt! -
nagu on alasti rajuil.

peopesa ja silm.

Silm? Silmaavaade – kui õel!...

Märkas, et vaatan!...

Saatan!

Nüüd olen pilgutorkeauke täis kui sõel,
nüüd olen kui ohvriloom küpsetusvardalt!...

Eh, ometi ma ju vaatasin imetlevalt ja hardalt!...

Eks keeleski väljendub see ebameeldiv tõelus:
vend – vendlus, õde – õelus.

VÄLJASÕIT ROHELISSE

Asutuserahvas
päevaks bussi sai,
sõitsid rohelisse –
käes ju kaunis mai.

Oo, mis rõõsad lõhnad!
Päike pimestas.
Üks neist linnameestest
äkki minestas.

Teised ruttu kandsid
bussi taha ta,
summutajatorust
andsid hingata.

Mees lõi silmad lahti,
tänas sõpru häid.

Kaunid mälestused
kõigil päevast jäid.

VAJA OTSIDA PÕGE-NIKKU

(Poola film)

Kolm sõdurit kobistavad koridoris –
vaja otsida põgenikku.

Igas korteris saadakse midagi,
kus pudel veini, kus nikku.

Naabermaja nad vaatavad, vaarudes:

- Poisid, võtame käsile uue!...

Nende selja taga katkisse aknasse
tõuseb jõnksti konesuue.

Kõige noorem, kes halvaks pannud
oli teiste joobnud kära,

nende kingi – sülle visatud naise –

oleks äärepealt põlanud ära,

nüüd lamab veres ja poris,

näol naeratus õndsalik, rauge:

Elus vähemalt sedagi tunda sain!...

Kõik hääbub, kõik juba kauge

ja ähmastub igavikku.

Tormab surijaist mööda uus patrull -

vaja otsida põge-

nikku...

Kommentaar 50 aastat hiljem:

Siis arvasin: see saab olema

ka minu põlvkonna saatus.

Nüüd võin öelda, et meist läks see mööda –

nüüd, kui käes juba viimane vaatus...

meil ei tulnudki otsida põgenikku,
(vahest küll – põge-nikku -
kuid mitte nii drastilistes vormides)
ja valgustatustki otsima
õppisin ajapikku
oma elu vormides.

PÕLEV HAUD

Siin krobetüvelised saared
on katnud vana kalmistu,
kus mulla alla laskuma
üks madal kungas valmistub.

Ta peatsis rist on kõdukuiv.
Kui kevadiselt lõhnas muld,
siin läbi kulu jooksis tuli
ja vana ristki võttis tuld.

Üks põlev haud. Kuid tagapool
just puude vahel matus käis -
sealt mõned jooksid kustutama,
näod kummaliselt ähmi täis.

Kas sured noorelt või sind kord
ka rauganäolisena nähti,
ei ole tähtis, sellest küll
ei näe sa oma hauda tähti.

On elu lühike või pikk,
ka sellel pole tähendust -
loeb ainult see, kui palju leidsid
siin elus hingelähedust.

Mis vastan, kui kord küsitakse,
kui jäädavalt kord sulen laud?...

See olgu ere ja hele tuli,
milles põleb kord minu haud!

TÄHETOLMUSE KURGUGA

Kas tõesti kedagi ei ole? –
nii hüüda – minu luule see.
Kuid vaikib linn ja vaikib maa
ja enam aru ma ei saa –
kas tõesti kedagi ei ole
ja vaikib kogu Eestimaa.
Või hääl mul küllalt puhas, hele
ei ole, kõlab - keelepeks -
hüüd ülesse komeetidele?...

Mu kurk saab tähetolmuseks.

LOOTUSETU ÄKKARMUMINE

I

Buss, suur ”akvaarium”, end keerab tänavateristil,
tema laiast aknast näen sind seisatamas teel,
kaunis tundmatu,
sa tahad tulla üle tänava ja ootad –
tänav pikka bussi täis on ikka veel.

Ootad kannatlikult,
ei sa tõsta pilku
siia ülesse, klaasruutu suurde,
tahad tulla üle tänava, kuid mina –
oo kui väga tahaksin su juurde!...
sina: ootad kannatlikult:
buss on ees, veel buss on ees –
ei tõsta pilku sa klaasruutu suurde, mille taga
võiks ju olla ometi... su mees...

II

Mesilased (ja teisedki linnud) teavad;
et õhk võib kalgistuda
täiesti arusaamatul kombel –
lõhud tiibadega, aga edasi ei saa...
eriti majade läheduses juhtub –
ikka seal, kus elavad inimesed
see läbipaistev läbitungimatus –
klaas.
Eks ma ju ise seda –
hetkel kiitval ja tänaval -
sain tunda, kui istusin bussis,
kuid sina seisid tänaval.

MILITAARNE PÄIKESEVÕTT

(ajalooeksamiks õppides)

Ehk rohus selili siin keskenduda saan...
Ma olen kujutlustes suure metsa süles.
Üks punasipelgas kui mohikaan
veab ennast hapuoblikale üles.

Kõhn sääsk kui luurelennuk lepalehe alt
näe, tuleb, liugleb üle metsaraja,
ta järel kõigub aga kaalukalt
paks mesimumm kui raskepommitaja.

Ei taha militaarsed seosed lakata
siin ajalugu õppides - on jant!...

Võilillelangevarjud maanduvad. Dessant!!!

MU UNISTUSTE NAISEVÕTT

Võetakse viina, võetakse naist -
olgu pealevõtta siis päikesepaist!...

Ja kommunismipäike -
see – teadagi - pole väike.

Naise nimi võiks olla Meeli...
Koos õpime kauneid võõraid keeli,
tõlgime, häälduses-suudluses huuled,
kogu maailma armastusluule...

Ka elatist peab meile andma see -
mingit muud tööd meie küll ei tee.

Tulevik, teadagi, saabub, helge,
ja oleme teel selle poole. Selge!

Kui kaunis me armastus küll võib olla
ja kommunismgi saabub... võibolla.

Võetakse viina, võetakse naist -
olgu pealevõtta meil päikesepaist!

PUUKOOLIS

Mis naljakas sõna: puukool!
Kas puud siis ka koolis käivad?!...
Need väikesed vitsad siin
üsnagi tähtsad näivad –
kõigil küljes sildid,
ees uhked värvipildid:
õunu, pirne, ploome –
selliseid meie kord loome!...
Kõik istikud on siin abituriendid
ja nii nagu meiegi, tunnevad endid?

LINNALIINIBUSS TALVEL

Telefonitraadid kui lumest trossid,
puulatvades härmalossid.

Buss tuleb, akendes sõmer jää,
aeglustab sõitu - seisma ei jää,
hetkeks lööb aknasse tume vilk –
kellegi kraapivad sõrmed ja pilk.

KARMUS

Kõige kentsakam asi on karmus -
katsun seda kui kass, kes proovib
pehme kápakesega tundmatut asja,
mis vees kalda lähedal loovib –
võib-olla ohtlikku asja.

MOSKVA VISIOON

Sombus ilm ja vihmavine.
Vaade GUM-i kaare alt:
Kremlü müür ja mausoleum.
Kõik nii range, suurejooneline.

Hetkel tundsin, et ma lähen närvi:
kõik nii hüübund vere värvi.

***

see on otsekui sügisvahtratest tупpa peegelduv kullendus
valgus mis suureneb siis kui vihm peseb latvu
kahest aknast tупpa voolates ajendab meid
millekski kummaliseks teineteise lähedal

VABADUS

Bussinurgas vaikselt auran –
lämbes kuumuses või koole...
Kuskil ees konduktor jaurab:
- Võtke, võtke tahapoole!...
Ja mis maantee-raputusi
tuimund inimsuimas turdub,
mitmeid trügimiserütme
siit ja sealt mu vastu murdub.
Laes on tuhmjaid lambitilku.
Äiksevihm me katust rabab.

Kas on ainsat silmapilku,
milles ei võiks olla vaba?...

Kõike ära ma ei taba,
eluproosat, eluraasa...
Kuulujärgi mairongkäigus,
mis meil igal aastal ees -
ees ja tuleb teha kaasa,
sõltumata, mis me iga,
olla kõndinud üks mees
omatehtud loosungiga
MA OLEN VABA

Miilitsad talt võtnud selle
ja ka mehe viinud kaasa...

Vaat siis – vabadus... no vast
meenuma peaks see nüüd just
vanast Bornhöhe “Tasujast”,
mida öeldi Jaanusele:
Varja vabadust!

Siia nüüd –
no eks näis –
ometigi -
miilitsad -
bussis, mis nii pungiltäis -
nad ei pääse mulle ligi.

ARMUNUD SAUNANAINE

Saunanaine – no teadagi –
ja kõik ju teavad seda -
oma töös ei häbene mehi
ja mehed ei häbene teda.

Üks saunaine kuid armus
ja sellest kasvas küll paine –
vihakontsud süles,
läks kassasse saunaine
ja ütles koha üles:
tema enam ei tööta.

Päkad pätsuvad linoleumil –
kapivõtmeid ei ole – mis teha?...

tagasi leiliruumi
vupsab mõnigi roosatav keha
ja lärm käib üle linna
kui pahisev leililaine:
saunanaine enam ei tööta –
linnale - milline paine!

Nurga taga seisab
armunud saunanaine.

On suur ja puhas ta armastus,
ta ei saa ju tagasi sinna
teiste hulgas ka temale
kappi avama minna.

Armunud saunanaine
muud ei saa olla, kui – paine.

***

Päike! Ennäe päike,
me jalutsis rohelises presendis kullendav laik
ja Sina magad veel rahulikult, huulil unemaik.

Meil on palju aega koos olla,
Ma näen, kuidas muutub Su tüdrukupale
ilusaks naisenäoks
ja kuidas läheb kord üle armsaks kortsuräoks.

Meid mäletatakse kord ainult isa ja emana,
meid mäletatakse ajast,
kui meie lapsed on kolme-nelja aastased.

Näe, elame alles kaugel eelajaloolisel ajal.

***

Nagu närtsinud lillenutid
veel raudtee ääres eesti kohanimed
Moskva-Tallinn rongi umbkeelse vagunisaatja suus;
kes hääldeb neid vastumeelselt:
Palupjera, Pukka, Vjägjeva, Lettse

ÜHEL KAUGEL AJAL

Ühel kaugel ajal,
kui jämeda madjakaga
ja tõelise entusiasmiga
aeti pulstunud mammutit taga,
elas üks hella hingega mees,
kellel sõrmed olid pikad,
ja sellel ettekäändel ta sai
ikka lihad, mis soonerikkad...
Ta ei teadnud, et temas sureb pianist
ja küllap oligi parem -
on ju troostitu sündida
oma kunstist nii tohutult varem.

ALMA MATER TARTUENSIS

Raekoda, Werner... Kitsas tänav nüüd...
ja nagu reibas kevadine hüüd

on selles valgekollane fassaad.
Veel lähenedes kõnnid veidi maad,

siis tunned endas - kui ju avad ust -
suurt selget sammastikuvalevust.

VEELTUNDMATULE KALLIMALE

Ma olen sõnad, Sina viis ja meist võib saada laul.
Kas kujutled Sa praegu ennast laulus?
Vaid vaevu aiman, kuidas Sinu hing ja ihu on täis mu alles
kujunevat elu. – Sa minu elu eneses tood mulle nii nagu
sõnadesse tulev viis toob enesega laulu; võibolla sõnad
aimasid, et nendest võib saada midagi, mis õhus heliseb, kuid
kas nad võisid kujutleda laulu?

TUNDMATULE POETESSILE

Kas me äratame teineteises luule,
luule hinges, luule ihus,
mitte ainult sõrmedes, ka pihus –
kas me äratame teineteises luule?

Mitte ainult pihus, vaid ka neis
ilmreelundeis, mis võivad elavneda
nii, et raske uskudagi seda,
kui nad parajasti ärkvel pole meis?

SINU ESIMENE KINGITUS

Esimese kohtumise päeval
mis Sa mulle kinkisid, kas tead?
Kumavalge unistusteöö.
Vaevalt padjale sain panna pea,
valgeiks vagudeks kõik uni üles küntud –
hommikuni välja, iga tund,
vaid et vaod ei langeks päris kokku,
vahel mõned viirud halli und.

ARMUNUD

Teineteise läbi
voolab meisse justkui veel üks elu,
erutavam, sügavam ja tõelisem.

Kust see kõik,
nii rohke
ja meil endil pole vaja vähimatki teha,
vaid olla koos.

Kaks habrasvalget keha
meid on,
kaks habrasvalget keha

ja nõnda läbi päeva - koidu, keskpäeva ja eha..

***

kui oled lill, siis tahaksin olla tuul -
lille liigutused tuul kõik endale saab

aga lill võib avasilmi
päevad läbi päikest vaadata

***

kas võid mind igatseda, võid mind soovida
ükskõik milleks ja kõigeks
nagu lumehelvest maa

alasti olles Su valem ihu võib juhatada valguste koori

kas võid mind igatseda, võid mind soovida
ükskõik milleks ja kõigeks
ja liitma endas valgusi
nagu lumehelvest maa
ja liitma endas valgusi

tule mu ellu ja ole nii nagu oleksid oma elus
tule kui vihm, mis langeb põldu
ja voogavas viljas hakkab elama oma elu.

helleneb mu rinna vastas sinu selg
akna all, valguse uksel,
kuni hoida pole raske teda
ühelainsal südametuksel,
mis leiaks Su selja kõigi päikeselaikude seast,
kõigi suviste ja talviste
päikeselaikude seast

***

Sinu üks käsi
ja Sinu teine käsi

kui võiksin olla neis,
ma nagu õites lõhn ei väsi

Su käte liigutustel pole mõttes tuua-viia
ei nende mõte iial paotu suul
neid lilleväljadelt on toonud ööseks siia
üks üle metsa tulnud nurmetuul

***

Sa ütled “kallistus” nii helisevalt, õrnalt,
et mulle näis, kui valmistaksime
kristalseid õrnu vaase endi vahel.

Sul kurgus härmatist ja päiksekiiri,
kui ütled: “armastus”. On küll, jaa-jaa.
Ka mina olen üks neid, kelle jaoks
see sõna tavaliseks kunagi ei saa;
küll kartsin seda kord ja lootsin ühteaegu,
sest kellelgi ei ole kerge vist,
kui ühe sõna ütlemisel ikka
kurk päiksekiiri täis ja härmatist.

***

Kuidas tood aimamatuid rõõme,
need otsekui rohule tundmatud vihmad,
mis taimedes kaua veel hoiduvad alal –
nii sündis mu rõõm telgisumeduses
päästa kitsad punased rihmad
Su palavkuuldsel tundlikul jalal;
jalaselg kumeralt tõusis välja kui paisuv puri soe ja hele,
langes paar männiokast ja rohukõrt –
kui kõndisid soojil jalul metsarada,
nad liibunud sooja saama Su jalalaugudele.

(Freud hüüataks vist:
- Jalafetišist!...)

Kui palju imelist leida
on suve rännuteil,
kui Sina mu kõrval kõnnid
jalalangel neil.

VARAKEVADINE JALUTUSKÄIK

Peatud mu ees lumest välja sulanud kraavikaldal
ja tõstad palge – et suudleksin?
Ei, mitte mulle, vaid päikesele
oled tõstnud palge,
et ta suudleks... nii Sa siis võtad päikest.
Aga mina tahaksin võtta Sind –
ja just nii nagu Sina võtad päikest.

OH ISSAND KÜLL!...

Oh issand küll,
ei saa ju öelda,
et mu unistus
ei oleks olnud õrn ja puhas...
kuid elu sellest vähimat ei hooli
ja taas pean leidma ennast elutule tuhas...

LUHAS

Rajal vetruval ja mudalõhnast rõskel
pikal sammul astun Emajõe luhas,
käsi krampund naisepihta nätskesse,
igal sammul tuige seemnejahas.

Pajupõõsa–taga–külitajad
alkulmupilgul saadavad meid: Tülitajad!...

Siin sõbralikku suhtumist ei kohta.
Veel pole meie leidnud o m a kohta...

Rajal vetruval ja mudalõhnast rõskel
rühin edasi nüüd Emajõe luhas...

Unistasin puhtast armastusest...
Nüüd on haaranud mind iha – seegi puhas...

KASVÕI SILMAPILGU!...

I

Mis võiks liita meid –
mind, kelles põhiline
on ideaalijanu –
nii tõesti kui tõesti puudub minus igasugune agressiivsus –
ja sind, õrn kaunitar, kes sa vaimustud briljantroheliste
silmaalustega mehest,
kes torkas pidulauas kellelegi kahvli kõhtu.

Meie õhtu...

Oo ja ometi me mõlemad
lahustame oma kurbuse ja saame rõõmsaks
Bachi orelimissa ülemaiseis helides
oma liitunud suguelundeis.

II

Kui sõitsid mu jalgrattapulgal,
Su kohevad juuksed varjasid mul vaadet teel
ja jalgrattakett näksas sul kanda.
Midagi nii imelist kui meis, pole ma kohanuid kelleski veel...
kui vaid oskaksime seda teineteisele anda!

Sa oled kui nektarit täis õiekarikas
kesk teravaid klaasikilde
kaleidoskoobis
kesk kõigi värvide pilde.

Hea vähemalt, et meid ei takista mingi valehäbi,
et meid mõlemat vaimustab
väljend kirgliku ühte kohta:

tõmmata läbi,
aga naeruväärsed tunduvad sõnad “patt” ja “hatt”.

Ja siiski võib juhtuda,
et näeme teineteisest vaid virvatulevilgu
või läheme nähtamatult teineteisest läbi.

Oh et oskaksime siis peatuda, kas või silmapilgu!

Hea, et meid ei takista mingi valehäbi
ja igakell
võin Sind tõmmata läbi.

OKTOOBRIPÜHADE-EELNE

Lõpeb pühade-eelne loeng,
meil kõigil mõtted juba muul:
Bussijaama -
kusagil lõõskab
kodikandi vaba tuul!...

Igamees sinnapoole püüab,
kus seinal nagis rida uhiuusi tekleid,
mõne all ka kõhetu mantel.
Kursavanem Meeli hüüab:
- Demonstratsioonilt võivad puududa seitse!
Ärge minge veel!... Teeme nimekirja...
Oh, mul käib üle jõu!...

Peatume siis ja peame nõu:

- Võtame tähestiku järjekorras – seitse esimest vabaks, järgmised seitse kevadel kui marsime esimest maid...
- Endid esindama saadame parimad!
- Need lähevad, kes stippi said!

Rongikäiku, rongikäiku!...
Kes pakub välja veel mõnd käiku?...
Lennukikäiku, laevakäiku...
ja päike me peal on päiku...

Sõnatult üks ja teine kaob,
ruum jääbki tühjaks juba.

- Nagunii ta keegi ei tule...
kuid keda ma a m e t l i k u l t luban?!...
- Mina marsin kodukohas! –
Seegi ehk lahendus näib...
- Toon tõendi selle mehe käest,
kes lipuga kõige ees käib.

ÖISES RONGIS

Vaatas öises rongis incubus:
Küll on kena tukkumus!...
Kuid see polnud tukkumus,
oli hoopis succubus!

VERETÖÖHOOLDUS

I

Major laua peale tõstis kuulipilduja,
küsis, milleks ette nähtud on see riistapuu.
Lihtsam lihtsamast ju vastata, kuid mul jäi lukku suu,
viimaks kogelesin:
– Tapmiseks...

Major vihastas ja pidas lausa loengu:
- Ette nähtud hävitama vaenulikku elavjõudu...
Nii ma oma vastusega olin läinud rappa.
Vaenlasi tuleb teha kahjutuks, ei mitte – tappa,
ehkki samaaegselt ikka ju ka tappa...
(Patsifismilinnuke on saanud sule sappa.)

Aina kahjutuks me teeme vaenulikku elavjõudu...
Sellest kõnepruugist hoovas õudu:
meelelaad nii teine, teadmised nii kasinad...

Kritseldasin vihikusse sõna:
Veretööhooldusmasinad.

II

Meil sõjalise kateedri üks õppejõude, major Kubušš –
väike ilmetu mehike, eesti keeli siis: Kubujuss-
kekkas ülikooli lehele antud võidupüha-intervjuus,
et on tapnud snaiprina 113 inimest (vaenlast).
Seda küll poleks arvanud tast.
Eriti ilusa kaarega lennanud mootorratturid.
(Patustajad võiksid eesti keeli olla ehk: patturid.)
Noppis neid snaipripüssiga oma kaenlast.

Õlgu väristades sõnasin:

-Meil on õppejõuks mees, kes tapnud 113 inimest.

Kursavend kõrvalt täpsustas:

- Vaenlast.

Ka nii võib mõelda. Ilmselt. Kui on tahet.
Ma veel ei oska näha selles nii suurt vahet,
kas tapad sõjas mürsuvälgatusel
või rahuajal omaalgatusel.

III

KUMMELI JÜRI

Tuimal poliitloengul sõjalise kateedri saalis,
kui üks politruk juba terve tunni
oli püüdnud veenda meid vajaduses võidelda
rahvusvahelise imperialismiga,
tõusis viimaks keegi meie seast ja hüüdis:
- Mis sa nii palju seletad, mees,
nii võib sul minna veel rappa...
anna püss ja ma kohe lähen!...sa`i tea...
ma muud ei tahagi kui tappa!...
ainult näita, kus on siin lähim imperialist!...

(Patsifismilinnuke on saanud sule sappa...)

Ees laval istuvad ohvitserid
teda vaatasid, pilk nüri,
siis see, kes natuke mõistis ka eesti keelt,
küsis:
- Kes te olete?

- Ma olen Kummeli Jüri!
Või on vaja pommi visata – davai!
Mis sa seal nüüd žurnaali lappad!...
Kui ma kohe ei saa, ma võin veel siin
kedagi ära tappa!...

Kummeli Jüri saigi “sõjalisest õppest” priiks
ja aasta hiljem sai sisse lavakasse.
Seal vastuvõtul lastakse teha etüüde...

Mulle tundub: ta parim etüüd
oli see, millest kuulsite nüüd.

IV

EI TAHA TULISTADA, TAHAN ÕNNISTADA!

Kuid mis saab siis, kui sõjatandril
end tunnen äkki nagu hoopis teisel mandril,
ei taha tulistada, tahan õnnistada –
soov õnnistada tõstabki mu käed.

See lõpeb halesti...
sest kui on vaenuväed...
mind kindlapeale mõistetakse valesti
ja pinnib sõjakohus:
- Miks tõstsid käed?...
- Miks tõstsid käed?
- Et õnnistada?!... –
No kesse usub!?...

Ma olen ohus, suures ohus
ja see mind rusub...

V

Manöövritel ma veidrat pilti nägin:
käes mõõteriistad, toimetas üks mees,
ta huvi paelus tankiroomikute ragin
ja siis ta mõõtis miinipildujate ees:
müra tugevust ta põhjalikult uuris,
sest selge on ju, seda vähendama peaks,
et lahingutes, eriti veel suuris,
kõik oleks tehtud inimese heaks.

VI

Närvesööv on elada küll ajas,
kus su kaitseks targad arstikäed,
kuid kus on ka tuumaarsenalid,
enneolematult suured sõjaväed.
Mõtled küll, et katk on jätnud endast
vaid legendi, ise ajalukku kadudes,
siis saad teada: katkupisikud on alles
salajastes relvaladudes.
Kõik on alles: kurjus uus ja vana
iga hetk võib ühtuda ja näed:
kõrbepeegelpildi ergavana
eemalduvad sinust targad arstikäed.

VII

KANGELASTE JÄLGID TEOD

Miks ümbritseb kangelast kuulsusesära?
Kuid on ju vaja varjata ära
ta jälgid teod –

siis nagu tähele ei pane:
mida rohkem ta tapnud on, seda suurem kangelane.

Eks muidugi vaid vaenlasi on võtnud ta tappa.
(Patsifismilinnuke on saanud sule sappa.)

KUI RAAMATUKOGUST SAAB TEMPEL

I

Läbi saali viib põrandariie.
Kui vaikselt sellel ka käid,
oled vaevalt paar sammu teinud,
kõik tõstavad korraks päid.

On mullegi tuttav see ootus
siin laualampide voos:
et tuleks keegi mu ellu
ja et läheksime siit koos...

II

Kui tundideviisi oled lugenud
kõike, mis ülendab vaimu ja meelust,
siis laualambid tõusevad
lühtriteks või pöördub
laevõlv laudadesse
ja imekauneiks saavad vahekäigus mööduvate neidude
vöökohad, rinnad, palged, puusad –
neis sünnib hurma nõnda ülemaist,
et sellist pole näinud varem kusagil,
sellist pole näinud keegi kusagil

ja nõuab hinges-ihus helisema lõõnud vaist:
Naist!... Naist!...
Ja oledki kui see jobu Fellini Amarcordi-filmist,
kes ronis suure puu otsa
ja deklareeris, et alla enne ei tule,
kui saab naist.

Tõepoolest –
kui ikka roniks
saali keskel suure laelühtri otsa?...

Kui tõesti midagi annaks
see rippumine seal,
küll siis minusuguseid ripuks
lühtri mõlema külje peal...

NEIST KOSTAVAD VEEL IMELISED VIISID

Oo kataloogide helekollane müür,
kui palju on teis kaste väikesi,
neid tudengineiud välja tõmbavad oma rindade vastu
nagu kosmosest nelinurkseid päikesi!
Eks enamus küll ainult sellepärast,
et leida teoseid, mis programmis ette nähtud...
kuid mõni siiski otsides vaid luulet,
hing, sõrmed malbed ootusest ja särast.

Nii nagu musta taevast tulnud kivi,
suurt Kaaba rahnu muhameedlane
peab pühaks puutada,
nii nüüd mina
siin seda helekollast kataloogirivi.

Aeg läheb, leitakse kord teised viisid,
kuis raamatute kohti märkida ja välja viiakse
need müürid kollased. Kas väljaviimiselgi
neist kostavad veel imelised viisid?

MIDA PÄIKE TALVEL TEEB

I

Päike võib teha lumeväljadel
helvestest säravvalgeid täppe
- mitte küll kõigist, ikka vaid kaunimaist -,
aga seegi pole veel kõik –
pöörad veidi pead ja näed –
üks ja teine neist särajaist muundub
ebamaiseis toones lillaks, erepunaseks, rohekaskollaseks –
vaat mida päike võib
ja see ongi parim, mida ta talvel teeb.
Mitte küll igal talvel
ja mitte iga inimene ei märka seda
igas oma elus...

arvan nii,
sest keegi pole
sellest veel luuletanud

II

Päike –
kas kevadel, suvel või sügisel
teebki ta midagi nii imelist -
nagu nüüd lumeväljadel –
nagu luuletaja paberilehe valgel ihul –
muidugi uskudes, et see võib muunduda muusa ihuks..

KEVAD LINNAS

Puud lehtes. Tänavail kõik käivad kerges riides,
näed enda ümber naiste rindu nagu pungil.
Ja jäävad suveläbi pungadeks!
Oo seda linna puhkemisetungi!

Ma pidin täna juba maale sõitma.
Nüüd seisan võlutuna ja ei sõida vist.
Maal ongi kaunim kevad juba läbi,
kuid linnas tänavad täis hõrkjat pungumist!

Linn oleks elamiseks tõesti talumatu,
linn oleks üksnes kivide neuroos,
kui kauneid naisi siin ei kõnniks nõtkel sammul
su ümber kõikjal erkjas rahvavoos.

TÜDRUKUD PÄNTRIS * FILOSOOFIAT ÕPPIMAS

Konspektilade juba kulumisest hele,
paiskunud lauale ja vooditele.

„On Kant sul läbi?...“ – „Homme hakkab kantima,
täna heegeldan...“

See õhkkond, eksamite-eelne,
on naljakas ja pisut hullumeelne

Pänter – Pälsoni tänava inter, naistudengite ühiselamu TRÜ-s

HAPRUS JA VAPRUS

Telestuudio planeeris saate preili Seete koduaias,
et see kaunis paik saaks nähtavaks maailmas laias.

Üks kuluvais telenaine käis kohapeal ringi ja vaagis,
preili Seete meelest tema pilk küll lausa lõikas ja saagis.

Siis mindi veel kasvuhoonesse, kus õitses üks lill puhasvalge
ja preili Seetele tundus: see õis on tal nüüd kohe all jalge.

Seepärast kõheldes lähenes ja küsis preili Seete:

- Mis te ... sellega... teete?

Telenaine astus sammu kurale, astus sammu heale

ja sõnas siis asjatundlikult:

- Sõidame kaameraga peale.

See polnud tal pahasti mõeldud. On selline, üsna tabav väljend telerahval. Preili Seete jaoks oli see rabav.

RAAMATUKOGURAAMAT

Ma lugesin ja iga trükirida
mu pilgu ette kerkis, erutav ja hell.
Just enne olid Sina lugenud -
ma rändasin Su pilgu jälgedel.
Siis ühe kirka mõtte juures tundsin :
sa siit küll peatumata edasi ei saa,
jääd meelisklema, veel ja veel kord loed.
Su kõrval seisatasin mina ka.

Kes jälle loeb, kas võib ta üldse teada,
et kaanest kaaneni neil lehtedel
on kahe silmapaari jutlemine
nii anduv, heituv, ebamaiselt hell...

PÄIKESEPALGID

Su pringid reied – ei kujutle -,
et võiksid olla kalgid.
Su pilgud on päikesekiired
ja reied on päikesepalgid -

ja silmitsedes neid
mu meel on nii hele-hele.

Elus midagi ehitada?
Siis päikesepalkidele.

ÕHTULAUL JALGADELE

Igal õhtul jalad unustavad, et on käijad,
midagi mäletavad ehk muinasmaist –
maadest, kus käinud Su mõttelend –
nad, kätest suuremaine-hellemaina näijad...

Kätest suuremaine-hellemaina näijad –
justkui nemad päikese on voolinud.

VIRTUOOS SOOS

Kes sohu uppuvaina kõik siin koos!...
On täna teiste hulgas soos ka virtuoos.

Ei meeleheitlikult ta rahmi kätega,
täis seesmist rahu vajub mudamustas voos

Veel päikest vaatab, kuni vesi varjab silmi,
Veel õhkab – üksnes mõttes – Ilmi!... Ilmi!...

Ja kui on juba üle silmade ta soos,
saab päikesest veel kuldne hääbuv roos.

TAEVASED TÜDRUKUD, TAEVANE ISA

Ei sobi täiesti küll mulle ükski usk,
kuid kõigist miski – suurepäraselt!
Nii minus kohtuvad araablane ja kelt,
kuid väga harva vihameel ja tusk.

Taevane Isa – no öelgem ka nii...
Taevased Tüdrukud – samuti tore
hüüda ja hõisata –
kas siis ei ole?!...

Tantra, sufiluule, zen-koanid,
Tempel Venusele, Päikselaul –
seda küllust hoidku võrdsel aul
Taevased Tüdrukud, Taevane Isa!

Ja Issanda Muutmise kirik on ka!...
Vaat, mida võiksime suuta!...

Kui võtakski ette, kui püüakski
Issandat veidi muuta!?...
Jutt ainusündinud Pojast
on ajast ja arust
Issandal ammugi juba
teisigi poegi, ka tütreid...

Siis kostku see sellestki kojast,
mis on Issanda Muutmise Kirik!

*Viirukit ja mürri,
religioosset sürri,
vaimsusse erootilist väge!...*

*Viirukit ja sürri,
religioosset mürri!
Äge!*

Üheusulised ei tee mulle kalli-kalli –
sellist suhtumist nemad ju ei salli
kuid just nii võib usuelu tõusta uude faasi:
ma ju tean, mis soodustab ekstaasi.

*Viirukit ja sürri,
religioosset mürri!*

SUURSUGULID

Kui lingam ja jooni produtseerivad vaid lapsi, on nad tähtsusetud instrumendid, kui nad kuidagi muudavad inimest, on nad jumalikud. Kuid neid ei tohi austada Lawrence'i või ropendavate külapoiste kombel – teades nende tühisust või patusust -, vaid inimese tööriistadena, mille varal on võimalik teha midagi üleloomalikku-üleainimlikku. Kui käsi hangiks üksnes toitu ja pühiks tagumikku, poleks ta ime, aga et ta maalib, kirjutab, teeb muusikat, on ta jumalik. Käest on inimene teinud midagi üleloomalist, miks ta ei peaks saama muistki organeist? Sellel kaalutlusel ma loodan tulevikult.

Uku Masing “Naisest”

Read, mis paljusid pannud õlgu kehitama,
mõjusid mulle kui ilmutus,
ajendasid “uut elu ehitama”...

Jah, soovisin, et need read
niivõrd mind endiga seoks,
et mu elust ja luulest saaks pütüd
teha need teoks.

Vaata,
mida geeniuse mõni rida
teise elus võib korda saata...

Ja ongi nüüd mu luules
sellised värvid...

Üks naine ütles:
- Su luulet lugedes
peavad olema kõvad närvid
(ja et laste eest tuleks peita
mu luuletused... nii et siis ikkagi
parem üldse kõrvale heita!?)

Ka sellest te aru ei saa,
mida siis ihkan,
kui sõnapaari “seks ja vägivald”
vaat et lausa vihkan...

*Kirjutab, maalib, teeb muusikat -
väga peen mõtteheie...*

Olen muidugi üliseksuaalne,
kuid mitte nii nagu teie,
mitte sinnapoolegi...

Et üleneks meel –
mediteerida armuühthes –
mediteerida!...

armuühthes!...
muidugi –
kus siis veel!...

Mind mõista võib vaid see,
kes samuti võtnud ülle
Masingu unistuse
ja siis langetab pilgu sülle:

kirjutab, maalib, teeb muusikat...

nii endale kui muusale
langetab pilgu sülle
ja võib jällegi tõdeda:

kirjutab, maalib, teeb muusikat...

(Muusa nimi võiks olla Ülle -
selles on ülevust –
parim muusanimi on Ülle!)

Indiat valitsesid kord suurmogulid,
meid valitsegu suguelundid – sugulid –
Suursugulid!

Mediteerida armuühthes –
mediteerida!...
armuühthes!...
muidugi –
kus siis veel!...

ARMASTUSEFILMID

Tore ju, et meil on Edithid ja Ilmid,
ja et on ka armastusefilmid!

Hiina ja jaapani filmides,
kui armuvad noormees ja neid,
kargab esile salkkond sõjardeid,
vehivad mõõkadega nii et vähe ei ole –
et oleks põnev ja natuke kole.

India filmid – hoopis teine esprii:
kui armuvad noormees ja neid,
libistub esile laulu- ja tantsuansambel
ja omalmoel, justkui nilbel ja rambel,
hakkab peedistama neid.

Klišeed, klišeed –
no mis sa teed!...

Ootan filme, milles -
kui armuvad noormees ja neid –
ilmub välja tantra guru –
(Euroopas siis Blake või Hesse)
ja asub neid juhatama
müstilisse religioossusesse.

RATSUTAN METSIKUL HOBUSEKARJAL

Einar Laignale

Mu lugupidamine kõigile,
kes palvelenud Ema, Armastajaid, Isa, Poega või Naist,
kelle peen maitse ja vaist
on saatnud lendu zen-luule kurgi ja
loonud kreeka-katoliku liturgia...

Hingeülendavalt
mõjub ka iga tundmatu riitus -
ülevakiitus.

Oma vaimseis otsinguis olen nüüd sealmaal,
et ei otsigi enam ühte õ i g e t usku -
olen mõistnud: nad kõik
on püüd millegi kõrgema poole –
ühel on paremini õnnestunud üks,
teisel teine rituaal...

Kes kindlaltmääratletud usku nõuab, on demagoog.
Minu usk on apelsinimahlamaitseline jumalustevoog.

Padmasambhavat ja Jeshe Tsogjelit
kõige enam tahan kiita:
nemad tõestasid veenvalt, et s a a b
meelust ja vaimsust liita!

Ja ülevaimal hetkel,
mis ekstaasi viiks isegi hülge,
otsekui valget seina näen enda vastas Muusa alasti külge,
siis ta pöördub mu poole ja mind haarab ta rindade,

piha ja veenusekingu püha kõikvõimas sensuaalsus -
ja ma hüüan::

- See on minu reaalsus.
mu religioossus,
mu seksuaalsus!...

Tantra sõnum on minuni jõudnud:
meelus ei pea jääma madalaks, patuseks -
võib tõusta hõrkjaks ja peeneks,
isegi Valgustatuseks.

Sina, katoliiklane, imestasid,
kui olin kord laineharjal:

- Ei saa ometi ratsutada kahel hobusel korraga!...-

Mina ratsutan metsikul hobusekarjal...

KOHTUMISED

Läänes hõõgus ehavööt.
Mis mul põues? – Sedamaid
võtsin välja –
Krishna flööt!
Sina mulle Radhaks said.

Ükskord seisid need me teel –
Isa, Poeg ja Püha Vaim.
Isal tihti tume meel,
Poeg võiks olla küll me kaim -
see võis olla tema just,
kes kord näitas, tulles s e a l t,
paperback`i kaane pealt
meile Buda naeratust.

***

Kesk pimedat bussi, mis vuhiseb jäätunud maanteel
kui öine mõte, mis ometi teab, kuhu on teel,
seisame, nõjatudes teineteise vastu,
ainsad vahekäigus seisjad, kaks tumedat kogu.
Sa ütled "... kõige omasem..."
Ja mina, tükk aega hiljem:
"Hakkame siis koos..."
Nõjatudes teineteise vastu
seisame kui ilmasammas.

MEIE ARMASTUS

Kõik oli kui algusest peale
ja muutuma miski ei pea:
me teame, mis unistused,
teame, mis meile on hea.
Nii loomulik tundub mulle,
et Sa minuga jääd,
et jääme kui kohtunud jõed
koos kandma päikest ja jääd.

INIMESEPOEG

Kas pole meile mõnes suunas lahti midagi
nii nagu linnueellastele lahti oli lendamise suunas –
miljon aastat lahti lausa lendudesse,
kes veel ei taibanud, see roomajaiks jäi edasi.

See on kui meie käed – kes avab peo, kes suleb,
kes jälle mõistab ja kes jälle tuleb.

Kas nimetab ta ennast Isa Pojaks
ja taeva laotust kutsub oma kojaks,

on, nagu seegi täitsa tähtsusetu,
kas on ta galilealane või setu.

Kas kerkivad ta järel kullat ristid,
neid maha kiskuma kord ateistid?...

See on kui meie käed – kes avab peo, kes suleb...
kes jälle mõistab ja kes jälle tuleb...

KIRIKUISAD

Kirikuisad – no mida nad tegid!...
tundeelu pöörasid segi –
endil ja meilgi,
ise arvasid: tegid ilma...
jätsid eerose vaimsusest ilma,
vaimsuse aga – mis halvemgi vast –
ilma seksuaalenergiast,
eraldasid oma kaape,
andsid sellele nimeks agape...

No olid vast isad!...
täis kummalist tarmu,
hüüdsid hommikust õhtuni:
Issand heida armu!...
Issand heida armu!...

No mida sa kisad!...
Isad...

VAIMSED HUVID

IDAS

Mida muud see võiks olla kui soov
Valgustatuks saada.

LÄÄNES

Loeb juturaamatuid, käib teatris – tal on vaimsed huvid.

***

Juba ainuüksi sellest,
et kujutlen jumalanna jalgu – lootosistes -
jasmiiniõitekroonina
oma kroontshakra ümber,
kandun ekstaasi.

Kesk leekivaid kresse
Jumalanna laskub mu südamesse.

SEDAPIDI VÕI TEISIPIDI

Pole ju vähimat kahtlust,
et suurimad naudingud ja suurimad vaimsed ülevused
just seksuaalsuses peituvad,
kuid ometi
nii naised kui vaimulikud
seda kuuldes
heituvad...

SEE, MIDA KÄTKED ENDAS

Kui leiad ja tood esile selle,
mida kätked endas
siis see, mida kätked endas,
päästab sinu.

Kui sa ei leia ega too esile seda,
mida kätked endas,
siis see, mida kätked endas,
hävitab sinu.

Jeesus, Tooma evangeelium

Päris võrdselt lummavad mind usu- ja armuelamused -
kord ühed rohkem, kord teised,
mõlemad meie kultuuris nii alaarenenud –
tähelepanukestmest kõrvale lükatud
ja vähe veel sellest – ka teineteisest lahku löödud! -
nii nendest huvitades, neid siin elus kõige tähtsamaks pidades
alaarenenuna ma tundun ise?...

Eh, siiski – andke mulle nad –
kui nendega ise midagi ei tee
ja näete neis vaid kasutat pagasit -
andke mulle,
nad ühte liidan
– luules -
ja annan siis teile tagasi –
luulena
annan tagasi.

TUND INDIA ALGKOOLIS

Õpetaja:

- Peale meie maailma on veel lõputu hulk ümaraid, kandilisi ja pikergusi maailmu.

Õpilane:

- Jah, õpetaja.

Õpetaja:

- Siin selles majas, sinu kehas, isegi ühes tolmukübemes on lõputu hulk maailmu. On maailmu, mis kestavad vaid meie silmapilgu ja on silmapilke, mis kestavad kauem kui meie maailm.

Meil aga:

On sotsialismi ehitav maailm
ja kapitalistlik maailm.

SAMETPAEL VÕI SAAPAPAE

Viimane poseerimine algas tüliga.

- Kus on see must sametpael,
mille ma sulle eelmisel korral andsin?...-
nõudis Manet, modell aga,
kes oli end juba paljaks koorinud,
naeratas:

- Selle ma unustasin...

Manet vihastas, sikutas saapast paela välja,
sidus modellile kaela, ette tegi lipsu ka.
Ripatsit ikka ei olnud, kuid selle ta lihtsalt maalis..

Nii me nüüd näemegi Olympiat sellisena:
pahane, näoilme ülbe, võiks öelda, et isegi ilge,
saapapael kaelas.

Kunstimaailmas puhkes skandaal:

Olgu et alasti – alastimaale oleme ennegi näinud –
aga see must pael kaela ümber!...

Suuremad moralistid

läksid sealt veelgi edasi:

- Ja – mis kõige hullem! –
tundub, et s a a p a p a e l!... -
kuni viimaks nad enam isegi ei teadnud,
mis on skandaalsem -
samet- või saapapael...

soigusid:

Kael... kael... pael...

Aga ma arvan, et see, mida me teeme, on siiski midagi enamat
kui see, mida mehed ja naised tavaliselt koos teevad.
Küllap tal võib õigus olla, kui ütleb,
et see, mida me teeme, on kunst.

EGON SCHIELE

Majapidajanna haletses:

- Mida ma teile süüa teen, kui teil midagi pole...

Kui ta oli vaadanud kõikjal vedelevaid skitse, põlastas:

- Küll väntsutab vaest tüdrukut,
kes ju veel päris lapseohtu...

Egon pakkus, et võlguoleva palgaraha katteks maalib ka teda,
mispeale mutt mõtles:

- Puudub veel,

et mind nähakse värviplärakatega kaetult paljana
ja selliseis kehaasendeis!... –

kadus hirmuga kõige nelja tuule poole...

- Muidugi oleksin maalinud temast ikka korraliku
portree, -

kahetses Egon. Valerie kahtles.

- Kas sa oskad?...

ALASTI AASTAL 1944

Endel Kõksi “Bajadeer”

Sel võikal aastal,
kui jälle vahetusid meie maal okupandid -
saksa ja vene -
on olnud - nagu uskuma panna tahab meid Endel -
üks bajadeer.
Oo, milline bajadeer:
valevaihuline, pikka kasvu – otsekui veetluspurskkaev,
sirutunud üles oma mõtliku näo suunas,
kaugele alla jätnud süle
ja tumedast kolmnurgast pitseerit naudingukeskme,
mis nii salapärane, kõikelubav,
elegantne,
relevantnegi...
võib-olla,
(ega ma ei tea küll, mida see sõna õieti tähendab)...

Kas mõtiskled, bajadeer,
ka ise selle kõigi müstiliste võimaluste üle?...
sel aastal?...

Ma tean, neid mu mõtisklusi
on tavaks pidada infantiilseiks, ebaküpseiks –
et kui neile andud, siis kaodki sinna...
kuid ometi – tantrast ju näeme –
et nii saab ka süvitsi minna...

1944... Bajadeer,
Kui avasid ateljees nõöbid ja trukid,,
kas valitses väljas veel saksa Ordnung
või juba seal räuskasid politrukid?...

Modellidel kunstnikega
on võimalik ülemaine suhe,
midagi armastuse, sõpruse ja usuühenduse vahepeal...
mõnikord on mindud seksini,
mõnikord üldsegi mitte...
Modellid... neilgi ju vaja on raha –
et ära elada,
kuid mille eest seda võtta -
et hing võiks helada?...
seksi eest?... ei, pildi eest,
mille ta maalib oma kehaga
kunstniku hinges.

Bajadeer...
Ei suuda sõjamõll te suhet neelata
ja näib, et isegi ei sega...
kunstnikud maalivad, usklikud paluvad.
Nii fašistid kui kommunistid
aktimaale läbihäda taluvad.

Bajadeer, oma seksuaalsuse,
mis naise puhul tähendavat abielu ja lapsi,
sina oled pühendanud kunstile
ja annad andeks mu “nahhaalsuse”.

LUULEMODELL

Kunstnik ja modell –
neid sõnu kui üks kõrgem käsi alla jooniks...
kunstnik ja modell –
see suhe
annab ainet
nii kunstiks kui religiooniks!.

Ristusku – saan aru – paljud ei taha,
kuid religioon kui selline
pole ju paha,
pole üldsegi paha...

Vast tulevad kõik me vead
sellest, et ikka veel
ei ole meil religiooni
küllalthead...

Modell... modell...
see sõnagi
on salapärane js kutsuvhell.

Kunstnikele näib olevat tähtis
naise mõni eriline kehavääne...
Küll on nad toimetanud kavalalt –
eh, maalimine on vaid ettekääne!...

Nüüd ootamatult tunnen kadedust,
mis toob mind välja mõtteist malbelthellist:
kas mullegi - kui luuletajale -
ei võiks siis osaks saada miskit sellist?...

Kui ikka muusat selleks moosida,
kuid mitte maalida – see nagoonii mul luhtub -
vaid seada mõnda erilisse poosi ta
ja vaadata... ja vaadata, mis juhtub.

Et sellest,
mis siis juhtub,
vaimuski
veel miskit vormid...

meeluse kõrgemad vormid...
meeluse kõrgemad vormid...

(Eks minagi tahaksin öelda:
See, mis me teeme, on kunst.)

Ei ole?... Nüüd trumbi välja toon:
See, mis me teeme, on –
religioon!

Mitte kunst, vaid usund.
Ja korraga hajubki kõik,
mis mind on tüüdand ja rusund.

AKNA JUURES SEISIME

Akna juures seisime.
Mis kaunis lumesadu!
Me valge kardin nüüd nii suur
Ja kaugusesse kaduv?...

Üks helves tuli aknale.
Me paigalt liikusime
ja liigahtusest mõistsime:
meid ühes hoiab ime.

GOYA JA DONNA ALBA

Olla modell – selles pole ju midagi halba,
üks kunstiajaloo kuulsamaid on donna Alba.

Muidugi ei öeldud ära kehade erutavast värast,
küllap nad heitsid ühte – mulle meeldib mõelda, et pärast.

Donna Alba ütles: Võtan vastu su kire tule,
kuid kõigepealt mu juurde paleti- ja pintsliga tule!...

NÕUKOGUDE INIMENE

I

ÕHUPUUDUS

Valgustunnel ja valgusolendid –
eks ateistidest teadlasi
jutt selline häirima hakkas
ja nii nad siis leiutasid:

Kui hingamine lakkab,
aktiviseerub aju õhupuudusest veel eriliselt
ja elavalt kujutlusi produtseerima hakkab.

Hm. Ka sellisel juhul
tasub eluajal meeliskleda kaunite kujutluste hurmas,
et neid siis veel täiega nautida surmas...

Kuid kuidas seletada seda, et „kliiniline surnu“,
kes hiljem ellu tagasi toodud,
on vahepeal kõrvaltubadeski „käinud“,
kõike seal kuulnud, tähele pannud ja näinud,
ehk küll lamas ta keha operatsioonilaual kui elutu kest? -

Kas seda kõike ka ikka - õhupuudusest?...

Õhupuudus – kui vägev on ta!...

Ja kas on sama õhupuudus,
mis vaevab meil ühiskonda?...

II

PARTEIHAIGLAS SUREB IDEOLOOGIATÖÖTAJA

Parteihaiglas sureb ideoloogiatöötaja.
Mida mõtleb ta, kas kangastub talle riiklik matus
nagu ta neid ise nii mitmeid on korraldanud?...

Kas mõtleb ta:

Vabadus on tunnetatud paratamatus?

Kabinetti jäid tal ja on praegugi seal ideaalses korras
resolutsioonid ja ettekanded,
ka kilekaantega kaust
„Ateistliku kasvatustöö järjekordsed ülesanded“.

Kas tema, kes ta eluaeg on arvanud,
et surm on tühjus, millele mõelda ei tasu ülepea,
nüüd mõtleb siiski,
et – mine tea?...

Panin kirja need read ja midagi tarka
lisada ei oska.
Sõrme tegin ka pastaseks...
Isegi nii neutraalne rida –
parteihaiglas sureb ideoloogiatöötaja –
kisub kuidagi nõukogudevastaseks.

Luuletus... aga puudub sära?...
Nii või teisiti - jälle sai valmis mul midagi,
mida ei trükita ära...

III

PROGRESS (SAMSARA)

ehk

SEALIHA JA OOKEANIKALA

Masina- ja loomavabrikuis
on meil tihenemas sularauda, rasvu,
kemikaale käärib õunapuis -
sotsialismileer on tulvil hoogsat kasvu.

Tõsijutt, kui Viljandisse minna
ja kui möödaks oled Kabrikust,
lööbki juba vänget haisu ninna
linnalähedasest seavabrikust.

Ookeanil aga kalalaevad,
väiksed traalrid, laineil lupuvad,
muidugi on neilgi omad vaevad,
aga harva mõned upuvad,
nemad püüavad ja viivad kala
suurde laeva, mis on kindel nagu tala,

peaaegu üldsegi ei kõigu
ja võib öelda: selle tööloigu
töötajad ei pruugi teada, et on merel
(ja ei teagi, kuhu töö neid toonud -
ongi sageli nii ärajoonud)
ei saa tormistki nad õiget mekki –
oma tsehhides seal ühtsel perel
teiste suured saagid löövad plekki,
et ka kala oleks süüa vahval
kommunismi ehitaval rahval,
sealiha ja ookeanikala –
au parteile, kes on osanud ja teadnud,
selle kõik just nõnda ringi käima seadnud!

IV

KIRG

Milo Venusel küll vittu ei olnud, putsi hoopiski mitte,
see oleks jätnud marmoris oma varju,
kuid Botticelli Venusel oli, ehkki ta varjab seda
mereanamoonselise käega ja nii me siis seda ei näe,
merevaigukuldse karvaäärisega suud,
mida meeleldi suudleksime, kui .meid vaid lastaks
sellesse arkaadiahõngulisse maalimaastikku.

John Updike, pikemast luuletusest “Vitud”

Elan sugulaste pool ja elan suguelu,
kuigi mõtteski veel pole sugu teha.
Mis õnn, et täditütrega me leidsime:
ühtes imeliselt luulestuvad kehad.

Oo sugulane!... hingesugulane
isegi?... Su keha õrn kui vaha...
suu lahti, iseeneses sa kuulatad,
kui sean end Sinu taha, panen Sulle taha,
Sa ette kummardud – küll mitte minu ette –
vaid minu ees – all rinnad ripakil -
ja roosad rattad neilt
mu käte läbi -
taeva tõusevad
kui tulnukate laevad, startind meilt
ja see, et sugu me ei taha teha sugugi,
ei kisu alla ega muutu patuks,
vaid ülendab me elulugugi,
ja võib veel aidata mul saada Valgustatuks.

Oo, rinnad ripakil... kuid aeg ei oota,
ja nüüd on aeg, et tõused ja ka särgi
sirgeks tõmbad, et siis sellele
taas võiksid kinnitada komsomolimärgi.

V

KUI RUDOLF RIMMEL LEIDIS, ET MU
LUULEKOGUKÄSIKIRJA PEALKIRI
“TAEVASED TÜDRUKUD, TAEVANE ISA”
ON NIIVÕRD EBANÕUKOGULIK, ET EI LÄHE KOHE
ÜLDSE MITTE

Taevast laskuvad võilillelangevarjud
ja läheb lahti kisa:
Neil ju maanduvad Taevased Tüdrukud,
kõige lõpuks veel
Taevane Isa!...

Mida sa, politruk, karjud! –
kui on võilillelangevarjud,
siis on võilillelangevarjud –
vaatad ja harjud...

VI

PALAV PÄEV RANNAS

Auto luiteharjal,
kõik neli ust pärani –
põrnikas lendutõusul.
Üle mere?

(No küll sai nüüd jälle üks äge nõukogudevastane luuletus!... Üle mere?
Aga mere taga on ju Rootsi! Kas valvas tsensor märkab?...)

VII

Kongo jõe mustad lained
kandvad laipu rannale,
hottentodid irvitavad,
svingirütmis kõikudes.
Üks neist närib verist kõri,
teine varvast lutsutab,
kolbast, milles loksab veri,
päalik viskab kärakat.

Populaarne tudengilaul

Lumumba ja Tšombe – eelistad kumba?
Muidugi hüüad: Lumumba!... Lumumba!...
See nimi on hoogne, edasiviiv...
Tšombe – kui vanglause riiv.
Lumumba igati väärub kiitu,

ta tooks Kongo Nõukogude Liitu...
Õnneks küll meie riigiisad,
muldvanad, aga veel visad
siiski on valmis meid säästma,
ei saada Lumumbat päästma.

Ameerika noortel on teine tee,
teine lugu ja teine tee:
vaba armastus, LSD.
Kadestama ma neid ei tõtta:
võivad ka sattuda Vietnami sõtta.

Või ehk kadestan – kuidas võtta...
Kui sunnismaisus ja räige tsensuur
meil kaoks, siis ei tundu ehk enam nii suur
ka oht sattuda Vietnami sõtta...

Kui laseks meid vabaks suur Vinema,
ju oleksin valmis minema
kas või Vietnami sõtta.

Millal küll Vinema
hakkab siit minema!

VIII

LAUALIPP

Kui sul on laual ka laualipp,
on kirjutuslaud su tornitipp.

Minul on laual trikoloor.
Kuid ärge veel teatage, kuhu vaja,

enne on suuremat selgust vaja,
et üle ei pingulduks närvid -
ka naine võib olla vana või noor,
ka naine võib olla ingel või hoor.
Lipul ongi mul naise värvid:
valge, roosa ja must.
Just -
see mu trikoloor.

IX

SALA-BUDA JA SALA-BAUDELAIRE

See on midagi kentsakat küll...
olles neile ju täiesti kasutu,
pisut osa saan üldisest luuleteost,
mis siiski nii hästi on tasutud,
et elan ka sellest piskust,
mida võin avaldada -
tõlked, lasteluule, looduslüürika -
saades põgusalt puutuda
nõukoguliku trükisõna ääri...

Kas jääbki mu osaks siin mängida
Sala-Budat ja Sala-Baudelaire'i?

Kuidagi mahub piiridesse
isegi Johnny B laiamine...
Tegelik dissident olen siin mina,
tõeline vastaline...

69

Moto:

NUSS

Kui keegi tarvitab seda sõna luuletuses,
leitakse kohe, et ta on maitse- ja andevaene...
justkui oleks suur raske sepaalasi langenud kolaki
läbi lae restoranilaua keskele;
kelnerid jooksevad,
püüdes oma valgete käsivarrerättidega
klientide riietelt pühkida
portselanikilde ja kastepritsmeid.

Kõigele vaatamata mina,
kui soovin jagada mehega parimat,
mida me jagada võime,
vaatan talle sügavalt silma ja ütlen
siiralt, sisenduslikult ja südamlikult:

- Nussime!
Ja see kõlab meie kõrvus väga hästi,
peaaegu nagu:
- Luuletame!...
Luuletame koos!...

Ameerika poetessi Kim Addanizzio pika ja põhjaliku
luuletuse "Fuck" kokkuvõtlik tõlge

Nuss muidugi ka, kuid veel kõrgem ja üllam
on 69 –
kuuskümmend üheksa korda naudinguküllam
ja ei mingit hirmu soovimatute laste ees,
kes võiksid ehk tulla...
Ei nad tule!... Ei mingit hirmu,
vaid armu ja tarmu...

69 võiks olla tudengielu lahutamatu osa,
tundekasvatus... t u n n e t u s e kasvatus igatahes...
kuid katsu seda meie tüdrukutele rääkida!...
Kas olete proovinud?...
Mul õnnestus, kahjuks küll mitte sellega,
kellega
oleksin seda kõige enam soovinud...
Kuid pole lugu, väidetavalt ju tantristliku suhte puhul
romantiline armastus tulekski kõrvale jätta –
kui ikka tahetakse jõuda selleni,
et seksuaalsuses peituvast pühadusest kõik välja tuua.
(Seni ma siiski pole arvanud, et tingimata nii peaks,
romantilisedki tunded olen võtnud meeeldi heaks.)

Suud-sugulid vastamisi,
mu keelots hüpitab pärlit Su pärlikarbis, mis avanes mu ees,
mu flöödihuulik ulbib Su huulte vahel
kui värskes sellekevadises mees;
teineteise läbi saame nüüd mõlemad teada ka ise,
milliseiks naudinguiks oleme võimelised –
need tajusärade Andromeeda udukogud ja pilved,
kui liibuvad limasnahad meis millimeeterhaaval
ja keele või huulte vajutus
näib tungivat läbi aja
ja läbi elu,
kuigi tegelik ulatus pole nii suur,
aga hetk sööstab igavikku
ja õisi suudleb juur – õisi suudleb juur -
vaat s e e alles on tunnetus
ja tundekultuur!...
ja millimeetreist saavad valgusaastad.

Kuhu tõuseme nüüd?
Suur Naudingukõrgustik,

kerkib meist –
on see vast hõrgustik,
meelus ja meeldumus võrratult segi,
keha ergab veel auditooriumides
läbi järgmise päeva loengutegi.

Kuigi häid hindeid meie ei nooli,
keravälguna läbime ülikooli:
69! 69!...

Ja raekoja tornist kostab kellamängu sekka:
Üheks saa!...
Üheks saa!...
Kuidas?... -
69!!... 69!...

Tajusärasid kui kingituste ümbrispabereid me ümber...
millega täita neid?
Kaitseinglikäis,
armu ja usuelamusi
vala nad täis!... vala täis!...
armu- ja usuelamusi!...

Kui liibuvad keel, huuled, tulir ja tulil *–
on see, kui lendaksime
sulalaaval ja udusulil,
ees vaimustuserõdud ja taevarannad,
lillevanikud, hoosiannad
ja kirkastub palgepuna,
ühel hetkel võid tunda sedagi siis,
mida hetkel teisele annad -
sama naudingut -
tema naudingut

omaenda naudinguna
tunned, saad ja annad...
Ja kui veel õnnestub nii, et ühel ajal meid valdab
hõrkjaim puutetaju ja kirkaim usuekstaas,
siis see meis vooluringi suleb
ja kogu seksuaalsuses peituv pühadus
meis esile tuleb... ja tuleb!
Vau!
Maa ja taevas on täis tema au.

Suud-sugulid, suud-sugulid!...
Suursugulid!... suursugulid!...
tunde-ja tajuelamused!
märjad, kuumavad, libisevad-liibuvad...
mähkuvad lugulid –
suud-sugulid,
suud-sugulid!...
Suursugulid!
Suursugulid!
69! 69!

Hõrkjais tajuelamusiis muusaga üheks saad,
kui teid liidavad kuuskümmendüheksad –
parim osa elu kõrgepingest!
Tundeelamusi – hingest,
tajuelamusi ihust – võrratuid! –
annavad kuuskümmendüheksad,
pitseerides suguleid, suid
ja kui neisse sulab ka tantristlik meelsus ja elav kujutlusvõime,
siis alles
seesinatsest maisest elust
midagi loota võime.

Paljud – eriti naised - ei saagi teada,
mis imelisi naudinguid neis peitub...

Tõepoolest oleme üsna ebatavalised usklikud.
Ususeltsid, seeasemel et püüda seksi vaimulikult mõtestada,
on mähkinud selle ümber tihke patususehäma
ja täiesti asjatult!... tänapäeval
oleks küll juba aeg seda mõista...

Mõnedki naised on valmis omaks võtma neid naudinguid (69)
millegipärast üksnes suure armastuse korral,
muidu eitavad neid täielikult.
Kas pole seksuaalsus siiski väärtus iseeneses,
mitte armastuse kannupoiss
ja kui seda ei tunnista,
pole siis temast ka suurt midagi loota –
isegi mitte suure armastuse korral...
Kui luuletaja, tahangi sellest laulda,
kuid minu eluajal
seda teha on vara –
enne peab uuenema
sugueluline sõnavara,
tõusma ülevaks, kõrgstiilseks..

Vaimulikule, kes olnud armusuhtes usuõega
ja sellepärast süümepiinades vaevelnud, tahan hüüda:
Teie hingeõndsus ei ole ohus,
just seda tegite, mis õige on ja kohus.
Tõega!
Kui ka teie kaaslanna samu kahtlusi kannatas –
ja koguni kahetsust tunda võis ta -,
siis minul, kes ma olen leidnud, et õige suhtumise korral
69 on usuelu kõrgeim vorm,
on meelevald teid õigeks mõista.

69 – midagi veel paremat siin elus ei leia
kui see liibuvuste-mähkuvuste ilmresärane odüsseia.

End selleks valmis seate?...

S e e on tantra.
Nüüd siis teate.

---

* tulil - kliitor

tulir – frenulum, mehes suurimat ja peeneimat naudingut esile kutsuv
piirkond sugutipea all nahavoldikeste liitumiskohas, võrreldav tuliliga
naisel

KAASLANNAST UNISTADES

Tiibetlanna, kes vähegi tahab vaimselt midagi olla,
tõesti ka usub, et on elanud kord Vasumitra, Jeshe Tsogjeli,
Machig Labröni või Sera Khandrona –
isegi kõigi nendena – järgimööda – pole sugugi võimatu.

Sinagi võiksid endast nii mõelda ja öelda,
ja siis veel lisada:

- Kuid veelgi varem olin ma see naine, kellelt tõustes
Buda ütles:

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan

Sellega oleks kõik öeldud,
sellest rahulduks iga mu meel ja vaist.

Pole vaja vist lisadagi, kui väga

olen soovinud kohata just seda naist.

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan - valgustatus on naise suguelundeis. Buda sõnad seepeale, kui ta oli oma haaremis suguühtes mediteerides Valgustatuks saanud.

BUDA ARMUELU

Oo, see oli külluslik -

kõik naised haaremis kaunitarid,
ja ega siis armuasemeiks olnud seal mingid narid ,
vaid ikka padjad, vaibad, siid ja brokaat, mis voogas kui laine
ja võttis just sellise kuju,
et rahuldas printsu tuju
taas võtta üks naine.
Kõik need iludused
olid saanud koolitust seksgümnaastikaks,
nõtked ja painduvad –
võisid muunduda Šrijantraks või Swastikaks,
igapäev varuks veel mingi talle omane and,
kellel treenitud tupelihased, kellel keel, kellel jalakand –
ühel– näiteks – heal suudlejal –
lemmikvõtteiks „Magus sõitlus“
„Ülahuule saladus“, „Keelte võitlus“.

Aina eemale langes brokaati ja kahises vahe siid,
kui prints avas võõsid ja jalgevahesid.
Hõrgutised, viirukilõhnad, muusika –
helid, mis hinges helasid -
nii võib veeta kõik elupäevad ja nii ju radžad ka elasid,
leides viimaks, et kõige naudingurikkam
on viibida hõrkjais liibuvusis – ikka, ikka! –

malbelt, kaua, seemnepursketa,
vahel siiski – vahelduseks – ka möllata orgias tulises.

Paleepõranda marmorrennides jahe vesi vulises
ja katus, mis eemalt näis üüratu kivikuhil,
leevendas päikeselõõsa,
tegi võimalikuks enda all
selle elu nii roosa ja rõõsa...
Taamal sinendas põuavines põlislään.

Selline elu siis - õdus,
kuid justkui ei annaks veel põhjust hüüatada:

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan!

Kui prints kord jälle meeliskles lemmikliibuvustes,
nägi korraga vaimusilmas jumaluste paleesid
ja vaimustuserõdusid neil, kalliskivid ustes;
need avanesid kui taevakaar
ja printsi ette ilmunud rituaalühtes jumalik paar
tegi korraga kõik temas ülemaiselt helgeks -
nii elus kui kujutelus
sai kõik läbiniselgeks -
ja ilmnes mõlema sarnaseid jooni -
prints mõistis, et armuühtes on ta kandunud meditatsiooni.
See oli imeline...
selgines isegi põuavine
taamal, kus sinendas põlislään,
kõik oli nii värske ja uus.

Siis vormusidki need sõnad ta suus:

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

MIKS LAGI ON VALGEKS LUBJATUD?!

I

Mu pinginaabergi kavatses ka tulla Tartusse ajalugu õppima, kuid põrus sisseastumiseksamitel ja võeti sõjaväkke; seal sai ta proovida mingit narkotsi, lamas laohoones vanal madratsil ja lakke vahtides tõusis talle lausa maailmaajalooliseks küsimuseks: Miks on lagi valgeks lubajatud? Miks!?

Kaifi lahtudes sai ta enda peale pahaseks ja osatas: Miks valgeks lubjatud? Miks? – no mida siin mõelda! – küllap on määrustikus nii ette nähtud, et satikate vastu... või et oleks ilusam...

Teisedki siunasid:

- Loll, mõelnud parem kaunitest naistest!...

II

Mina olen küll alati mõelnud kaunitest naistest nagu Juku anekdoosis:

Õpetaja näitab klassile telliskivi ja küsib:

- Lapsed, mis kujutlusi see teis tekitab?
Pailapsed-tüdrukud muidugi kohe:
- Kommunismi suurehitused tulevad meelde!...
- Aga sina, Juku?
- Mina mõtlen naistest.
- Kuidas võib telliskivi äratada sinus selliseid mõtteid?!...
- Mina mõtlen alati naistest.

Mina ka, ükskõik, mida elu mulle parajasti näitab... Kunagi varases nooruses sattus mulle ette viktooriaaegne pilt ühest naisest – mitte alasti naisest, ta kandis ikka riideid küll, kandis sellist kleiti, et... eks sel oli ka pitse ja satse, paisutusi ja volange, kuid mis peamine – kleit vormis naise keha nii peenepihaliseks, et kuhu ta sellisena ka ilmus, kas ballile või promenaadile, pidi küll juhtuma, et iga vastu tulev mees – kui ta just polnud saavutanud oma seksuaalfunktsiooni üle täielikku kontrolli -, sai silmapilk orgasmi ja mehi langes naise ees kui loogu, tõmbus kägarasse varjamaks neid spasme. See kleit, see tõesti oli vorminud naisekeha selliseks, et iga mees pidi teda nähes kohemaid purskuma...

Mina küll,
selle pildi ees.

Eks mina – nagu iga normaalne koolipoiss – olin lasknud end erutada ka alasti naiste piltidest, kuid see – riides naine! - oli mingil kummalisel moel isegi veel erutavam – mis pani mind väga imestama...

Viktooria-aeg – mis imelik aeg see küll oli:
siivsuse, kompluse, sündsuse kuldaeg;
lõunalauas polnud viisakas nimetada kana rinnatükki,
tuli öelda: kana kaela pikem osa,
laudlinad pidid ulatuma põrandani,
et peidaksid lauajalad,
mis muidu võiksid äratada iharaid mõtteid...
Mis rinnatükk, mis lauajalad – kui naised sellistes kleitides,
et mehi nende ees langes kui loogu.
Peen naisepiht
ajab mehi hulluks,
kuid korsetil on naisele endale vaat et veel tugevam mõju:
suunab verepaisu alakõhtu, hoiab alal iharust.

Vaat kuidas elati kuninganna Viktoria ajal!...

Kas pole kahju,
et tänapäeval me enam midagi sellist ei näe!...-
ainus võimalus on luua suhted mõne teatri
kostüümikunstnikuga
ja paluda, et ta näitaks end sulle
19.sajandi daamina.

Nii ma siis läksingi ajalugu õppima.

MIKS PEAN BUDISMI PARIMAKS USUNDIKS

On ju ilmne - budismi arengut jälgides:
ühed usuvad: Valgustatuks sai ta puu all nälgides,
teised: et hoopis suguühtes mediteerides,
aga keegi ei tõtta
sellepärast veel ususõtta...

Võtkem omaks siis:
nii ja teisiti saab
ja siis
valigem endale meeldivam viis!

Mina muidugi:
Meditaerida armuühtes!

See on miski, millest maksab mõelda ja unistada:
Meditaerida armuühtes!...

Mõelge ikka - meditaerida armuühtes –

Milline lumm, milline salapära!
Ja on mullegi seda jagunud.

Ärge nüüd jälle öelge,
et olen kõigest valesti aru saanud
ja vale haamriga tagunud.

Mediteerida armuühtes! –
aga – see pole võimalik
iga naiseiga, igas ühtes...

MIKS LUULETAJA PEAKS HUVITUMA TANTRABUDISMIST

Siin on ju kõik, mis luulelisele hingele kallis,
ülemaiseks ülenenud:
inspiratsioon – valgustatuseks,
muusa – jumalannaks,
maised asjad, mis meilegi aina jalgu jäävad,
illusoorseiks kuulutatud,
kujutusvõime selline, et suudab kujustada
armastajapaari jumalustepaariks!...
No mida veel tahta!...
Luuletajad!
Mida veel tahta!

Tehkem tantra jumalustega sama,
mida baroki ja rokokoo piirimail
luuletajad ja kunstnikud tegid antiikmütoloogiaga:
lemmikjumalannaks Venus,
ka Amoreid lendles ringi, eriti parkides...
Ettaleri kloostri (muide just sealsed mungad leiutasid
benediktiini) luksuslikus rokokoo-kirikus näeme neitsi Maarja

taevassevõtmise maalil aadlinoorukeid tõstmas pidulaua kohale
kaunist daami, kes hoiab kõrgel veinikarikat.

Jaa!– Oo! –

Loogem tantrabudismist o m a rokokoo,
okokootantra,
ohohoo-tantra!
Ohohoo!

Imelik, et olen ainus eesti luuletaja,
keda see kõik üldse huvitab,
ka ainus kolleksionäär,
kes kogub rituaalühtes jumaluste pilte ja kujusid;
teised koguvad ikka marke, märke, münte,
tuletikutoosietikette, kommipabereid...

Kolleksionäär, militsionäär, pasknäär...

Ka tundub mulle,
et luuletama on asunud valed inimesed –
neid ei ajenda selleks püüd luua midagi kõrgemat,
vaid üksnes soov väljendada oma argiseid frustratsioone.

Pasknäär:

ILUSAIM AVASTUS ENDAS

(Ülikooli lõpetamisel)

*Ei loenguist, ei õppekirjandusest...
see peamine, ilusaim avastus endas...*

Varem tundsin luuletust kirjutades
rinnas ja peas valgusepuhanguid,
millest nii mõnedki kuulsad usumehed on öelnud,
et need on Jumala osakesed inimeses;
nüüd ilmnes, et mitte ainult peas ja rinnas,
võin tunda neid mujalgi –
kogu kehas,
päris ootamatuis kohtades –
täiesti võimalik, päris loomulik
ja võin isegi nihutada, lausa paika panna
neid endas –
siia ja sinna
ja päris lihtne
on ühe sellisega hajutada seemnejuhas närviimpulss,
mis juba järgmisel hetkel läheks ja vallandaks seemnepurske –
mida hetkel küll ei ole vaja –
igatahes mitte veel!...
jätku sperma rahule!...
mängus on vaimsus, mitte sperma...
Ja jättis!...
ja sööstiski
naudinguks ja õndsuseks ülenenud energiavoog
selgroomanalisis üles,
sealt purskkaevupritsmetena langes alla – kogu kehasse -
imeliste spermavabade orgasmidena
ja ma tundsin, et vägi on käes,

edaspidi võin juba ise valida,
milline luule, milline orgasm
ja millal üks või teine...

Oleks ju võinud juhtuda,
et eluaeg jään luuletades tundma
valguspuhanguid vaid peas või rinnas -
nagu teised luuletajad.

MEDITEERIDA ARMUÜHTES!

Kui sind armu- ja usuelu
päris võrdseina ahvatlevad
ja eriti veel, kui on kevad!...

Katsud mediteerida,
kuid teadvuses on vaid hägu
ja selle keskele ilmub
üks kaunis naisenägu.

Muidugi tahab ta tulla -
kevad on lummanud Meerigi –
võta ta ometi vastu,
armuühtes mediteerigi!

Tõsi, kaaslanna peab olema
siis sinuga sama meelt –
muidu te selles kõiges
ei leia ühist keelt,
ta ei saa aru, mis toimub,
et meis asi see on –
võõras ja arusaamatu
nagu tšuktsile saksofon.

Nii lõpeb siis mu tegelik „Toominga atmosfäär“. Kui targad kirjanduslõlased käsitlevad kasseti-põlvkonda, oleks neist kena vaadelda seda valikut mu esikkoguna ja arutleda, kuidas kostis kassetikaaslaste hulgas minu hüüatus: „Mediteerida armuühthes!“ Nad võivad ju vastu öelda, et sellist hüüatust polnudki. Polnud kuulda? Oli. Siiski.

Küllap oli mu kassetikaaslastelgi luuletusi, mis tookord kõrvale jäid, küllap selliseidki, mida nad avaldamiseks isegi ei esitanud, kuid kindlasti mitte nii palju kui minul – patsifism, isamaalisus, religioossus, erootika – nii rikkalikku komplekti nõukogulikkude trükisõnasse sobimatuist temadest polnud küll kellegi teisel.

SELGROOVEIN

Juba märtsikuus näole võib võtta päikest
poolkuivanud viinapuuväätide vahel –
- lumest ulatub üles ka kuivanud hein -
krobelse krohvitud sein ääres,
mis on me päikesesein.

Kord ütles Saraaha:

- Olen paljudes pühamuis käinud,
aga ühtki nii õnnistusrikast
kui mu oma keha
ei ole ma näinud.

Saraaha kogemuse
tahan me ellu tuua,
Sinus ja endas elustada, taasluua.

Seepärast

- kui läheme tuppa -
heitkem endilt riided,
istugem seljad vastamisi,
ja - kumbki kätega oma süles -
hakkame kütma erootilist erutust
ja juhtima selgrookanalisi üles.
Võrratu on tunda armastatu ülenevat väge tõusmas ta seljas,
mis on su enda selja vastas kui päikesesein.

Selle tantristliku teostluse nimi ongi Selgroovein.

teostlus - praktika

PREESTRINNA RINNAD

On ju meilgi Edithid ja Innad,
kuid kui puudutavad sind preestrinna rinnad...

Mind nad puudutasid -
kaugelt Babülonist
läbi varemete, liiva...
miski muu mind elus suurt ei riiva,
sest nüüd igatsustes püüan jõuda neile järele
läbi ajajälje aastatuhandesse viiva.

preestrinna rinnad...
preestrinna rinnad...

Siiski hea on teada,
et on meilgi Edithid ja Innad...

KUMALANE

Laanes imeliselt elab kumalane,
pehme lõhnav õrnus iga puute all
ja kui maas veel hommikune hall,
karge lõhnav õrnus puudutuste all.
Vihmapäevadelgi oma samblaurus
meenutades kõiki käidud teid
tõuseb meelde talle laanekurust
lõhnalaide, pehmeid valendeid.

Kas ta teab, et kuskil uduhäos
on kauged linnad, kauged linnad
ja et ühes neist
mulle unenäos
kangastuvad
preestrinna rinnad?...

OFELIAST UNELEDES

Kes ütlevad, et olen eluvõõras,
näevad elu ikka ainult mingis jõõras
ja nii võin öelda neile: Tasem-tasem,
taim vaikne muidu sinust elulähedasem.

Ofelia, sa oled õrn ja rauge,
kõik seksuaalne tundub sulle väga kaugel,
kuid kui mul õnnestub see sinus äratada,
võib ebamaiselt see su elu säratada.

SUGUÜHE

Suguühe – see sõna ei kõla ju sugugi
ja muidugi äratav võõristust:
võid saada lapse või tõve
ja tungimine
su vaat et siseelundeisse -
kas pole see rõve?!...

Aga kui valmineb meis
üha sulnistuv vastasseis –
tunned, et oled mangroov -
kõik vastakused kui käega pühitud –

nii mõtteis kui meelis - ühitud, ühitud!
leegina tõuseb – sinus endas - põlev soov,
iha ise avab su kui austri,
ja hüüadki: Maustri! Maustri!
Heri! Heri!
Seelikuist liiaks siis juba ka mini,
soontes voolamas - segamini -
tuli ja veri.

KIREÖÖ

ehk

MU VOODI JA MU HING

Tänu sinule mu voodi ja mu hing
on nüüd täis valget, roosat, huulepunast vaimustust –
kord juba üle pea löövat see näis –
ja kusagilt sellesse lõi ka must.

Kui palju prinki, pehmet mähkuvust
ja kuidas küll! – see annab nõtkuda
ja - ime küll! – ka sõtkuda - ka sõtkuda!...

ja huulepunast vaimustust!...

SONETINA I

Ju esimeses pilgus Sinule on sära
ja järgmistest saab päiksetätrakee
ning hurmast helisev on nende tee –
mis ongi ju soneti eripära.

Ja jälle ilu, jälle ihu vära!
Kriipsvöö su seelikul – mis imet ta ei tee! –
nii täpselt – kuldne! – vaimustab mind see! –
soneti murdekoha märgib ära.

Kaks salmi veel, ja enamgi kui varem
nüüd vahel ridade on luulehurma vaid –
kaks jalga – käte tee neil hardam, arem.

Tead vormisaladusi pühamaid.
Kas kellegi sonett võiks olla parem –
Sa esmalt ise ju sonetiks said!

SONETINA II

Käed tulvil on Su ihu suursonetti.
Petrarkagi poeetiline vaist
ei oleks loonud sellist vormietiketii,
kui poleks kohanud ta sinusarnast naist!

Kust leida eesti kaunimat sonetti?
Ei Underi, ei Suitsu parimaist,
ei vali ma ka Siirit, Elsat, Hetti,
sest Sina oled kaunim kaunimaist!

Ma värsiõpetuse õpikusse,
misjärgi tehtud saama peab poees,
Su aktifoto paigutada tahaks -

ehk paljud seda paneksid küll pahaks -,
ta lisaksin sonetikäsitluse –
eeskuju parim oleks silme ees.

***

Mina lihtsalt ei usu seda kibedat paradoksi,
et habrasnõtkeina sonetsed tüdrukud
enamasti üldsegi ei luuleta.
(mu meelest peaksid nad tegema seda
vähemalt sama innukalt kui pruugivad kosmeetikat –
ilmresära hinges teeb ihugi luulesäraseks,
meelaks, meelierutavaks, meeleliseks -
meeldivaks nii endale kui teistele...)

Kui oled väliselt nii täiuslik sonett,
mis oleks loomulikum siis,
kui et Su hingeski sonette valmib -
võibolla isegi sonetireegleid teadmata -
need on ju Sinus endas –
vaata järele!..

Nii väga olen selles veendunud,
et mu sõnad, pilk ja käed
vist varsti suudavad sonetseid tüdrukuid
kui kaunist sädelust kaleidoskoobis
ihust vaimu pöörata.

PÜHAD PILDID

Kuidas võikski kõik see maine tüütus
teie ümber vaibuda ja lakata,
kui rituaalühtes jumaluste piltidega
te midagi ei mõista peale hakata!

Vaat kuidas vene kirikutes, need –
õigeusulised seal –
asjast aru said,
kummardavad pilte nii et vähe ei ole
ja saavad sellest elamusi ülevaid!
Kui nende karmid habemikudki ikoonidelt
võivad seda suuta,
siis...
kas üldse mõistate, kui ülevaks ,
rituaalühtes Jumalad-Jumalannad
teadvusseisundi teil võiksid muuta!...

Vähemalt selles, et mõistavad piltide väge,
õigeusklikel usk ongi õige. Äge!

Ärgem suhtugem usuasjusse viskoosselt!...
Vaata... võid ehk isegi mõnd pornopiltigi
vaadata religioosselt!...

POEET POETESSILE

I

Su tööpäev mulle on nii imeline –
huulile ja tunnetessevõetav –
kui nähtamatu flööt...

Kui kaua aega juba
su töö ei valmi kätes,
vaid ülevamais tunde hetkis,
on sul sõrmis helepehme vära,
ülim, mida inimkäed on tundnud,
ülim, mida inimkäed on andnud.
Ülim kõigest - see on siiski muus,
– võid tunda seda huultes, keeles, suus,
kui Sa tundesäraliselt
vahel ööti
iseäraliselt
oma huultega
mängu alustades ümbritsed mu flööti.

II

Minu siirus on sügav imetus
selle üle, et kahes inimeses teineteise läbi
sündida võib ilmreid ja orgasme.

III

JAB JUM

Alasti süleluses
istume liitununa,
tasakaalus hoides
verevära ja huultepuna
ja hingematvat õnne
ja maad, mis jalge alt
tõuseb säravaks lauluks
aina meelamalt,

V

KÄSIKÄES

Iga pinge ja lõde,
iga nõtk, iga nõtt
südame teeb soojaks.
Su sõrmis on luuletõtt.

Olen tundnud puhkemas sinus
orgasme ja inspiratsioone -
nendest meis ehitub pühamu
tõeliselt ülev hoone.

Su sõrmis on luuletõtt!

ALASTI

ehk

KUI JUMAL ON NAISES

Ülim on näha Jumalat ta kõige kaunimas kujus –
ilusas naises!
Hafiz

Naine, Sinu silmad sisustavad maailma,
Sinu juuresolek tõstab taeva kõrgemale
ja maapind ulatub roosist roosini,
õhk aga tuvist tuvini.

Vicente Huidobro, Altazor Canto II

I

Jumala asukohta
ei määra ju astrolaab...
aga – kui Jumal on naises - ,
mis siis
kolmainsusest saab?...

Nägu, rinnad, peen piht -
kolmainsus imeline -
mehe hinges võib esile kutsuda
ime järel ime –
paljudele võib olla
ka üksnes seiklus või tuju,
minule aga ikka
kõige ülevam pühakuju,
mille ees hajub kõik maine

nagu hägus vine.

Nägu, rinnad, peen piht -
kolmainsus imeline!

II

Naisekeha võib anda mehele
mingit täiesti ülemaist aimu,
mis - olgu et ilmudes ihust -
ülendab hinge ja vaimu
ja seda ka siis, kui naine
ise maistes mõtetes pundub
ja sinu kõrgelennulisus
talle kummastav tundub.

III

Kõik, mis naises mehele mõjub
näoilu, palgepunagi
ja kõik, mis aina on peidus
ja võiks arvata: mitte kunagi...
nüüd võrratus täiuslikkuses
on ometi nähtaval –
kõik seegi, mis ikka on olnud
peidus riiete all –
erutav ilu kõnetab
oma värelusel ja kumal
kirglikult tervikuks mähkudes...
mis muu see võiks olla kui – Jumal!

Alasti naine – milline lüüm!
Kauneim riietus naisele ongi parfüüm!

***

Sonetivaimust on Su hing,
võib sõnu laulvaiks, helisevaiks teha,
sonetivormist muidugi siis keha.
Kuid ei, Sa oled hõrkjam veel,
nii räägid soojuste ja puudutuste keeli.
et nagu ma ju usun tõsimeeli,
et ühe kauni naise järgi sündis kord sonetivorm
(ja värsiõpetuse raamatus sonetinäite kõrval
võiks olla tema pilt),
nüüd adun võimalusi uue vormi sünniks Siinust
ja oma kätes aiman selle jooni
ja olen valmis looma sellest
uut religiooni..

***

Selles, kuidas Sa mu vastu nõjatud,
on midagi nii eripärast, ainult Sinule omast,
et mõistan: täiesti on olemas ka midagi sellist
nagu nõjatumisanne, nõjatumiskunst.
Sa oled geenius selles!

***

Üksainus liigutus veel
ja kõik, mis kätketud meisse,
saab vabaks ja lendab
meist teineteisse,

Üksainus liigutus veel,
seda ühte, ülemaist,
nagu pakkudes teineteisele –
sina kaunima teed –
vaatame silmast silma
ja teeb selle sära me silmis,
kuid kumba silmasära,
ei saa me iial teada
ja ei arva ka ära,
kuid lendame teineteisse
ja see lend jääb meisse..

LUULETAJA ASTUB VÄLJA OMA LUULEST

Avad mu luulekogu. Aga mina avan Su põlved
sama elegantselt
ja reitel kleidiserva järel edasi libisevad mu käed –
vaatad mind nagu võiksin nii veel kaugele-kaugele tulla,
käest paned värsiraamatu.

MÄGI

Hokusai graafilistes lehtedes
“Viiskümmend vaadet Fudžijamale”
on eriline vägi;
nii- ja teistsugused olmetseenid,
kuid kusagil pildi servas -
kas või üleval paremas nurgas ja väikesena -
ka püha mägi.

Ehk sellega hakkama saan,
et kirjutan viiskümmend luuletust,
igas ka Buda sõnad

Buddhaatvan yoshityoni sansritaan.

ÜKS SULGPALLIMÄNG

Sa heidad endast – igal hetkel ennast luues –
seda nõtkust, ilu, vastu mulle,
mida juues
reketit ei näe ma Sinu ega enda käes,
pallipontsatusi nagu lootosepungade puhkemist
kostab ülal, kostab ees –
ju siis mängime ja pall on ikka lennus,
mul on aga silmad vees –
Sinu ilust!

Enam ma ei suuda,
heidan murule kui jahedasse järvevette.
Kummelite!...Kummelite lõhn!
Jõudku see Su jalge ette!

OLI ÜKS PRANTSUSE KUNINGAS

Oli üks prantsuse kuningas, haisev ja vana
juba üsna kulunud oma meelis ja vaistes,
eluaeg möllanud sõdades, naistes,
nüüd veel noorde õuedaami armus
ja mõtles:
On see nüüd saatuse kink või karmus?...
nii või teisiti – mõneti valus...

Armupiinu ta vapralt talus,
lossi vastastiivas andis naisele rõduga toa
ja ühte vaid palus:
- Kui pimeneb, astu alasti rõdule, leegitsev tõrvik
kummaski käes -
et nii ma sind igal õhtul näha saan!...

Budhatvaan yoshityoni sansritaan.

GOETHE MAJA

Kas olete Weimaris Goethe majas käinud?...
Kui tõesti, siis ju olete sedagi näinud,
kuidas tagasihoidlik maja võib olla üsnagi suur,
esiku kõrvaltoas tõllakuur.
(Mina käinud ei ole, kuid sellest pole ka lugu,
uurin nii arhitektuuri- kui kirjanduslugu.)

Üks labane kaunitar seal aina rääkis ja rääkis,
oma jutukusest lausa kui ära neet,
kuni enam ei suutnud kannatada peenetundeline poeet
ja käratas:

- Ole vait! -
taas luuleilma siis kandus:

Ewige Weiblichkeit!...
Ewige Weiblichkeit!...

Naine vait jäi ja Goethe sõnas:

- Nüüd jälle sind imetleda saan...

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan.

VEEL OLİ ÜKS PRANTSUSE KUNINGAS

Raugaeas lasi ta ehitada põlismetsa lossi täis hiilgust ja sära -
arusaamatu see ju näis, kuid muidugi tehti ära.
Louis (mitte üks neist kuulsamaist – 14, 15 –
mõtlen hoopis üht teist)
pihtis vanale sõbrale – usaldas vaid seda ühte:
Siin ma nooruses esimest korda
heitsin naisega ühte
ja ainult siin nüüd veel hästi tunda end saan.

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan.

LIIBUVUSED, MÄHKUVUSED

Liibuvused, mähkuvused –
just need, meie ühised!...
muud saatuse kingid ja annid
nende kõrval on tühised;
eelkõige oled Sa kallid mulle neis,
oo liibuvused-mähkuvused meis,
iseäralised,
tajuäralised!
Neis vahel kasvada võib nõnda tugev pinge,
et nauding sellest on vaid vaevu talutav
ja tuld on täis meil kogu vereringe,

Kas pole vahva – läkski korda vist
täisväärselt luuletada neist,
nii, et ei kasutanud ühtki sõna,
mida pahaks panna võiks üks moralist...

***

Mida tahaksin?
Suudelda iga Su liigutust ja silmasära,
liita nad ühte,
oma rinnale suruda
õrnalt,
anda neile endast
üks uus liikumisrütm
ja selles nad õnnistada,
oma rinnale suruda.

***

Kui altaritelt küünalde ja õlivärvi vikerkaarest
vastu tulvata võib Püha Vaimu,
siis kuivõrd enam peene kootud riide läbi,
mille varjul rinnad, niuded –
just selline Sa oled.
Ja kui kergelt kannad kogu seda küllust kannad
toast tuppa üle lävede!

***

Kui olime liitunud nii,
et teise väikseimgi liigutus
hingepõhjani liigutas
voodil, mis oli nii valdavaks tõusnud Su toas
ja valgel linal kuldses päikeses
hoidis meid vastu igavikku,
palusid Sa,
et teeksin Sinus ühe liigutuse,
milles ma jääksin Sulle
igaveseks meelde...

Olen tänulik Sulle selle soovi eest,
milles Sa mulle
meelde jääd igaveseks.

NÄIB, ET USKUDEGA OLEN ÜHELE POOLE SAANUD

Näib, et uskudega olen kenasti ühele poole: saanud:
mõistes, et ühtki täiuslikku veel pole,
ei jäänud ma õhkama: Kui halb! Kui kole!
ega valinud ka ühte, mis tunduks nii enamvähem
(tantrabudism!)
vaid hakkasin võtma parimat kõigist:
euroopa sakraalne muusika,
zeni teravmeelsused,
sufide tõdemus,
et ilusas naises ilmub Jumal meile kõige kaunimal kujul,
rokokooparkides lendlevad Amorigid
ja vadžrajaana ülevsüelused,
sülevülevused (jab jum) -
kõik see kokku annab mulle mu usu –
küllusliku, elamusriikka
ja tervikuks liidab selle
kõigi uskude ühine soovitus:

Looge ülevaid kujutlusi!

Muidugi! ... Ikka!... Ikka!

ARVI SIIG

Arvi Siig.
Liig mis liig.

MIKS MULLE USUMEESEST ENIM MEELDIB BUDA

Ükski teine usujuht,
on ta siis preester, muhviti või muht,
pole öelnud midagi sellist,
mida aina nautida saan:

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan

TÕELINE OIKUMEENIA

1

Heal meelel ma Athose munkadelt võtaksin üle küll selle,
mis neil seal on tõeliselt hea – järgima nemad ei pea

seda tüütut eluseadust, et rõõmustad, kui läheb hästi,
aga kui jälle ei vea, siis ikka ei ole ka hea;

nemad on hommikust õhtuni ülevas meeleolus,
kirkus valdamas meelt – ei hälbi nad sellelt teelt,

ei vaja õudust, krimkasid, mõrvu, meelelahutust mingit,
ka dopingut täistopit tippsporti-rämpssporti mitte –
nad vajavad ainult seda, mis ülendab meelt –

Kas tõesti siis ikka ja alati sees ongi neil selline vunk?
Kuid... olekski naeruväärne ju pahuranäoline munk.

Nende võrratut ülevust tõesti võin endale tahta,
kõrvus heliseb püha viis, tantraaltarit palvelen siis -

rituaalühtes jumal ja jumalanna silme ees vaid,
aga taustaks ikka ka see, mille Athose meestelt sain -
ju minagi vajan vaid seda, mis ülendab meelt;
ei vaja ma mõrvu Mõigus ega roimi Rõngus –
väga tühine tundub elu sellises hõngus...

2

Vanas Kreekas kevade algul
noored neiud heitsid selili murule ja ajasid laiali jalgu
lootes, et nende üle laskub mõni Jumal
(eelistatult muidugi Zeus);
lasid end vallata
sellisel jumalakäsitusel,
kõige hõrkjamal, vallatupal.
Ja seegi oli õnn,
kui keegi neist kirja sai:
Tule metsaserva!

Paan.

Buddhaatvaan joshitjoni sansritaan.

3

Õnn on see, kui sul on kõik –
hea tervis, rikkus, kaunis armastav naine –
see tunne siis
ja kui see kõik võetakse sinult ära,
aga tunne jääb –
vaat s e e on juba midagi!

4

Orientalistist filosoof Alan Watts käis Pariisis
elades meeeldi sealses vene kirikus;
ta ei saanud toimuvast midagi aru, kuid tundis,
et liturgia mõjub talle hästi.
Sõpradele rääkis, et käib luksuslikku lärmi kuulamas.

5

Lõuna-Indias ühe Tallinna-suuruse linna lähedal kõrgub
Munamäe-suurune ümar kaljumägi, mille tipus põleb öösiti
Šiva preestrite hoolitsusel tuli. Igal hommikul, kui juba
valgeneb, alustavad kümned ja sajad palverändurid mäe ümber
keerduval kitsal rajal teed tippu, käes rasked kanistrid püha
õliga. Tuli on selleks ajaks juba ammu kustunud, tulease
jahtunud; kogu mäetipp ongi tulease, keskel püsti suur rauast
kolmhark – tahmunud, veel palav -, ümberringi põlvekõrguselt
põlengust jäänud soe must poolvedel püha plõga – see katab
peaaegu kogu mäetipu; ja libe on ka, äärepool pead ikka hästi
vaatama, et mäest alla sügavikku ei lenda.

Küll selle linna elanikud on osanud oma elu hästi korraldada – Šiva kolmhark tule keskelt linna küll ära ei paista, kuid vägi sellest jõuab alati kohale. Ja milline võrratu tööjaotus – linnaelanikud tassivad hommikul mäele õli ja Šiva-mehed süütavad selle õhtul.

Pastorid ja preestrid! See, kui suudate istuda ühisesse armulauda nendega, kelle arusaamad Isast, Pojast ja Pühast Vaimust erinevad natuke teie omadest, pole veel mingi oikumeenia, kui aga võtate kanistrid kätte – rasket püha õli täis – ja tõusete kitsal kivisel rajal märke – s e e juba on midagi. Nii et – kanistrid kätte ja märke! Mina tegin ära ja pärast võisin õhtupimedues alt linnast vaadata püha loitu mäel juba kui oma hingetuld.

Ja ometi väidetakse, et eestlased on kõige vähem religioosne rahvas!...

6

Taevane Isa – eks öelgem ka nii!...
Taevased Tüdrukud – samuti tore
hüüda ja hõisata –
kas siis ei ole?!...

Tantra, sufiluule, zen-koanid,
tempel Venusele, Päikselaul –
hoidku seda küllust võrdsel aul
Taevased Tüdrukud, Taevane Isa!

Kõigi uskude ühisosa saab tõesti kokku võtta kolme sõnaga:
Loogem ülevaid kujutlusi!

Aga ikkagi: Tõelise oikumeenia nimel (ja kui juhtumisi olete
Indias): Kanistrid kätte ja üles märke!

SÕRMED

Vahel sõrmed on tulvil luulet –
surisevad -
ja tunned et tahaks neid hoida
nagu Kristus
õnnistavate käte kohal –
nii et nad ulatuvad taevasse?
Ulatuvad.

Võivad kirjutada luuletusi,
võivad ka esile tuua luulet ilmreelundeist,
kus tähti on palju enam kui 32,
imelisi naudingusärasid,
millega kirjutada luuletusi
ihus –
neid luuletusi luues liugleme läbi
ateismi ja kiriku vahelt
vaimuliku eneseteostuse
puhtasse sinitaevasse,
kuhu sõrmed korraks juba ulatusid.

KUI IKKA TÕESTI

Saagu luuleaineks mulle kogu see ülaslik üllus,
mida kätkeb endas
suguliste naudingute ilmreküllus!

Uut sõnavara!... Ma oodata ei läbe
ja nii mul nägu pikaks venis,
kui leidsin ühes luuletekstis rea:
minu kallima häbe.
Ka naisel ei sobiks öelda:
mu kallima penis.
Siin ei oska muud kui ahhetada:
sugueluline sõnavara -
nii mõisaaegne kui võõrkeelekõlaline
tuleks terveni välja vahetada!...

Häbe ja penis – no tohhopele!...
Penis jäägu penidele!

Uut sõnavara, uut sugulist sõnavara!
Kui sünniks uusi kauneid sõnu
selle unistuse särast!
Tundub, et olen ära põlatud
just selle unistuse pärast...

Indiast valitsesid kord suurmogulid.
Meid valitsegu suursugulid!

Sõnu pole ja nii siis vaid ise võin olla oma poees.

Heitlik elu ootab mind ees.

TEEMA KARIKATUURIKS „PIKRISSE“

Paisjärves – nagu kausis –
mille külgedel kiri ÖÖELU EESTIS
sibab ja ulbib kõige seksikamais poosides alasti mehi ja naisi
- milline melu! –

ja näha on sugelundeid, nii püstisi kui sügavaid
- mida vaid! -

kuid paisu vesivärvate vahelt sellest kõigest
vaid väike nire voolab alla lompi, millel on kiri
EESTI ARMASTUSLUULE –
väike nire vaid.

Aga pildi keskele, karikaturist,
joonista mind
avamas vesivärvaid.

Uued luuleteemad, tavatud -
veel üks hetk ja – tee neile on avatud!...

No mõni asi tegelikult –
nii inglise kui hispaania luules
need vesivärvad
juba ammu on avatud.

VASUMITRA

Olen laenanud Mällilt vähemalt sada ingliskeelset budismiraamatut – ikka kolme-nelja kaupa – ta koduraamatukogust, mis on ainulaadne mitte üksi Tartus, vaid terves Nõudeliidus. Saates meie odavat kirjandust Ameerikasse väliseesti raamatukaupmehele, saab Mäll tellida temalt ingliskeelseid budismiraamatuid. Ühest raamatust leidsin loo, mis mind erutas ja mõtlema pani: loo sellest, kuidas tõetsijast noormees Sudhana külastas lõbunaist Vasumitrat.

Imekaunis kurtisaan Vasumitra elas Durga maal Ratnavjuha linnas.

(Durga tähendab: raskesti ligipääsetav
Ja Ratnavjuha – kalliskivivaramu.)

Sudhanale oli antud vastukäivaid soovitusi,

ühed ütlesid:

- Ära mine tema juurde!

teised soovitasid tungivalt:

- Mine!

Sudhana läks. Ta nägi, et Vasumitra pole mitte üksnes imeilus, vaid ka peenetundeline ja haritud.

Vasumitra ütles:

- Olen saavutanud võime anda oma keha läbi seda, mille poole vaimseist otsinguist haaratud mehed püüdlevad.

Jumalaile ilmun veetleva jumalannana, kõigi teiste liikide meesolendeile nende liigi emasena, kes jätab oma veetlusega

varju kõik teised.

Kirest koormatuina minu juurde tulijad vabanevad kirest,
mõned ainuüksi minuga koos olemisest – saavutavad
klammerdumisvaba valgustumuse,

teised seeläbi, et hoiavad mu kätt – saavutavad
valgustava keskendumuse, mida nimetatakse “võime rännata
budamaadel”,

mõned sellest, et vaatavad mulle otsa, saavutavad
valgustava keskendumuse, mida nimetatakse “rahu üle
mõistuse”,

mõned suudlusest – saavutavad valgustava
keskendumuse, mida nimetatakse kõigi olendite
voorustevaramu leidmiseks,

mõned suguühtes minuga saavutavad ülla keskendumuse;
kõik, kes minu juurde tulevad, saavad minust täiusliku
kiretuse valgustava vabanemise.

Kui kaunis on maailm, milles paljud mehed ja naised
tunnevad nii, elu mõistavad nii!

See looke ise on vaid pelk ümberjutustus... Kas ja millal
saan lugeda suutrat, kust see on pärit – suutrat, mis olevat
vägagi mahukas, kõvasti üle tuhande lehekülje?... Näib, et
praegu pole seda veel ühtegi euroopa keelde tõlgitud... Linnart
ei tea või ei taha selle loo kohta midagi lähemat rääkida,
kinnitab vaid, et tegemist on allegooriaga, ärgu ma seda
sõnasõnalt võtku. Mis allegooria – kui on selge sõnaga
õeldud: suudlused, embused, suguühe... Linnart on üldse seda
meelt, et õppigu ma parem sanskritti ja tiibeti keelt, inglise
keelest ei piisa ja luulega pole budismi puhul midagi peale
hakata... tantrateemal ei taha ta rääkida... no mõistetav.

Mida tähendab, et veetleva naise juures kaob kirk ja
iha?... ja nii järjest, ühel ja teisel... kirk ja iha läinud ... nende
kadumist päriselt ka nagu ei tahaks... Muidugi pole see
mõeldud nii labaselt, et post coitum animal triste est. Siin
peitub ikka midagi sügavamat. Ja korraga ma mõistsin: kirk ja

iha ei kao, vaid ülenevad ja ime siis, et kumbki pole enam endana äratuntav, ülenenud on nad sellisel määral, et nii naine kui mees on veendunud: ühte heitma ei ajenda neid mitte kirg ja iha, vaid usulise eneseteostuse vajadus.

Kui kaunis on maailm, milles paljud mehed ja naised tunnevad nii! Ja see looke on vaid ümberjutustus!... Kas ja millal saan lugeda suutrat tervikuna?...

ISSANDA LOOMAAED

Jalgpallistaadionil vastamisi Brasiilia ja Uruguai,
ai-ai!

Brasiiliale piisaks viigist.

Mängu algul lõi nende mees värava.

Staadion juubeldas.

Tükk aega hiljem lõi uruguaylane värava.

Väljak jäi rahulikuks:

kui viik siis viik, kokkuvõttes ikkagi võit.

Mõned minutid enne lõpuvilet lõi uruguaylane teise värava.

Jahmatus, vaikus,

kuulda oli vaid nende kukkumispotsatusi,

kes olid saanud infarkti.

Veel aastaid hiljem

ärritasid brasiillasi uruguaylaste särgid

numbritega 2:1 -

asi, mis ju kuidagi ei puudutanud kellegi isiklikku elu,

oli puhtalt „vaimne“ -

pentsik vaimsus ikka küll...

Issanda loomaaed on kirju.

2:1, 2:1...

Mis oleks mul sellele vastu panna,
mis oleks mulle kirgas ja hele?

69!

Ja lasengi trükkida oma särkidele!

Küll näete, ei lange sellest sisse katused ja laed.

Kirju, kirju on Issanda loomaaed.

LUULETAJA

Mehele, kes pani imeks, et toidupoe sabas
kirjutan luuletust.

Ei ütleks, et mul nii kiire on kogu aja,
et kodus nüüd luuletadagi ei saa...
te ei mõista mind, olen luuletaja
ühes ammuses mõttes, oh jaa,
ma luulet kasutan, et hajutada kõik,
mida ma ei taha oma ellu,
millest vaim ei särane ja hing ei hellu –
nii suur, nii suur on luule võim -
nüüd kohe kaote minu teadvusest ka teie -
nii nagu räpp põrandal ja see suur lärmakas hõim*.

---

*Suur lärmakas hõim – viide N.Liidu hümnile teisele reale.

HOOLIVALT

Iha ei tule alla suruda ja suretada,
vaid lasta hoolivalt ülevamaks kasvada,
ikka nii ülevaks kui ta vähegi suudab,
nii ülevaks kui sa ise vähegi suudad.

Hoolivalt, hoolivalt.

See mõte kumab läbi
tantrabudismi kõige jahusemaistki tekstidest
ja seepärast ma neist ka lugu pean –
niivõrd kuivõrd.

Mudast võib tõusta lootus,
peegeldusena tiigiveele laskudes kuu ei saa märjaks
uskuge, ülenenud iha annab armuühtele heldelt juurde a e g a,
imelist aega tulvil ihulisvaimseid elamusi,
usuelamusi.

USK, ARMASTUS, LUULE

I

Suguühe puhastub tarkuseks.

Guhyagarbha tantra

Kaalutlen -
juba terve hommikupooliku -
kumb tõlge on sisukam:

Suguühe puhastub tarkuseks.
Suguühe üleneb tarkuseks.

Kui ristiusupühak kuulma mind satuks,
oleks tal kohe kõik selge

Suguühe madaldub patuks.

Küllap on seegi tal võimalik.

II

Jaapanis kümne tuhande buda templis
üks naine, kes oli jaganud armastust paljudele,
tundis igas budakujus ära ühe mehe
ja teda haaras suur hingepiin -
kõik keeras patuks..

ja üks teine naine –
- täpselt samuti -,
ära tundis
ja sai sellest Valgustatuks...

III

Usun küll esimese armastuse maagiat –
kui sul õnnestub muuta see kooseluks –
see annab palju, kuid selline õnn saab osaks ju vaid vähestele,
väga vähestele.

Hiljem aga - ära arva, et iga uus armastus vaesestab –
see on sama, kui mõtleksid:
Iga uus luuletus, mille loon või loen – vaesestab.
Rikastab, muidugi rikastab!

Lausa kuratlik
on püüd mõõta armastuse tugevust ja öelda:
Kui ikka ei ole küllalt tugev,
siis ma ta hävitan!

Nõrku tuleb ju kaitsta ja aidata!
Just nõrka armatusse suhtu eriti hoolival
ja tee kõik selleks, et temalgi oleks eluõigus
end täiel määral välja elada.

PALAMUSE

Siin keset alevit on valge kirik
ja selle ümber lilleline muru,
kus salguti veel kasvab vanu puid.
Tee nende vahelt läbi end ei suru,
vaid peenetundeliselt ringi käib
ja keset alevit on lilleline muru.

Siit iga teega läheb põldudele välja
hulk värvilisi maju käsikäes.
ja vana surnuaia raske kivivärv
on kõige olnu üle mõtiskleja mäes.

Kuid keset alevit on lilleline muru.

NAINE ERUTAB...

Naine erutas üles, kuid lasi siis jalga ...-
nii mõnegi mehe hädaldus algab.
Ja edasi: Munad sinised,
jood end täis ja inised...

Tantrist ei koge siin kimbatust,
midagi sellist ta sooviks just...
ta meelest siis naine, no ütleme Hett,
on äralangenud kanderakett,
tänu millele on nüüd nii elavas jõus ta,
et ise võib edasi tõusta ja tõusta.

Vaat mida saab see, kes suhtub
seksuaalsusse religioosselt,
muidu aga - kui selline asi juhtub, -
päev venib õhtusse tõesti viskoosselt...

OH PSÜHHOLOGID, PSÜHHOLOGID!..

.I

Kallid psühholoogid, kes te räägite:
armunu loob armastatust ideaalse kujutluse,
mis hakkab varsti murenema –
õige! Kuid mina, tantrist,
pakun oma lahenduse:
nii kaua kui püsib ideaalne kujutus,
on võimalik ka ideaalne suhe,
vahekord - intiimsuhe, ühteheit –
kuidas ka nimetada -
sama ideaalne nagu kujutus ise – pidage seda silmas! -
a i n u l t nii kaua see ongi võimalik.
Mis saab edasi – küsite kurikavalal muigel?...
Muidugi võib juhtuda, et läheb pahasti,
kuid võib ka juhtuda ime:
ideaalne kujutus ei hakkagi murenema.
Loomulikult peab see kõik paika vaid juhul,
kui mõlemad on meelestunud tantristlikult
ja ka teavad tantrast midagi.
Nii või teisiti, ärge vaadake mööda lähedusest,
mida võivad tunda vaid võõrad!
Vaatate mind imestunult:
- Lähedus, mida võivad tunda vaid võõrad?!...

Jaa, o n sellinegi lähedus ja võib olla et isegi suurim võimalik
siin elus..

II

Teine asi, psühholoogid, mis te räägite:

Iga naine vaatab iga meest kui oma tulevase lapse isa.
Nii praktiliselt siis...

Mina vaatan iga naist kui oma tulevast luuletust.

PÄIKE ON HULL JÄÄKOHUTUSES KARAHVINI JÄRELE

I

Kes oled Sa – prantsuse kurtisaan
või poola pani –
siin, meie maal, Nõukogude Eestis?...
Aga nõustusid tulema minuga restorani.

Ebakindlana tunnen end, selge see...
kuid tuleb ju edasi käia
kord ette võetud tee...

Kelner paneb külmakohutuses karahvini me lauale
(liigutusega nagu asetaks pärja hauale).

Samal hetkel läbi suurte akende veebruaripäike
jääkristallidele karahvinil annab ebamaise läike.

Kui siis mõne aja möödudes tunnen vajadust minna tualetti,
jätan lauale värsirea (et lõbustada Hetti?):

Päike on hull jääkohutuses karahvini järele.

(Kui mõelda vaid sellele
– nõrk veebruaripäike! -
No mida ta hullus ka loeb!
Ja kellele!..)

II

Kui kaua kestab meie armastus?
No kuule,
ma leian, siiski
nii küsida ei ole kohane
ei eneselt, ei teiselt...:
see on ju sama, kui et küsiks:
kui kaua kestab loetud luuletuse mõju
või õie lõhn...
kuid meie puhul – ma ju tean,
ma tegelikult tean.

Ent siiski – nii küsida!...
ei tundu kohane küll, sest...

Nii kaua – arvan ma –
kui viskis, milles ulbib jääkuubikuid,
võivad elus püsida
kaks jääkalakest.

***

F. Ropsi pilti vaadates

Vitaalne meeltesegaduses munk
nägi alasti naist enda ees altaril ja - kohkus.

Tantrist just sellist vaatepilti silmates
õhkaks:
Altari püha rohkus!...

ÖÖLIBLIKAS

Lükkasin lämbes suveöös aknad pärani
ja Sina, suur valge ööliblikas, lendasid sisse
otse mu elamisse ja olemisse
luuletloovate sõrmede värani.

Valge või must maagia, tantra või zen – eks näis -,
laperdad tiibu ja koketeerid nendega,
mängid mistahes oletuse või endega,
oma magusat tolmu lööd mul suud-silmad täis.

TAHTMINE ON TAEVARIIK

Ma tean ju, hästikasvatatud tüdrukud, te arvate,
et mehed tahavad vaid s e d a,
kuid teie teate küll, et s e l l e g a
ei ole nii, et ühel meelel naudinguisse sukelduda,
sest s e e on preemia, mis antakse,
kui on ka välja teenitud
ja üleüldse s e e ei ole meil
veel lähiajaküsimus...

Mis on mul endast öelda?
Jaa, ka mina tahan –
tahan, tahan,
kuid mitte nagu teised...

Ma tahan, et siin ilmalikus melus
me oma armuelus--usuelus
naudinguis ja ülevustes sujudes
liituksime tantra pühakujudes:
siis kirg ei jää meis maiseks, patuseks,
vaid üleneb
ja teadvusseisundi
meil muudab Valgustatuseks -
kui me ei liitu maise koogelmoogelina,
vaid Padmasambhava ja Jeshe Tsogjelina.

***

minu siirus on sügav imetus
selle üle, et mehes ja naises ühtaegu ja teineteise läbi
sündida võib ilmreid ja orgasme
(lastest rääkimata).

IGAS BUSSIRATTAS VÕRSUB LOOTOS

Nagu ma siin nõjatun bussiiistme
allalastud seljatoele õdusaid võppeid
teekonarustest läbi lastes endast – need on kui aimused
Su kallistustest
nende ootus mu hinges –
mida kõike võib saada teekonarustest
mu imetus selle üle on sama suur
kui muistse india luuletaja imetus
selle üle,
et mustast mudast võrsub puhasvalge lootos.

TERETUNDEIS PEOD

Su käed: on mulda ja lilli
ja luulet olnud neis,
õnnevärinaid, teretusi
ja kõike, mis sõnatu meis.
Ikka uut valmis vastu võtma
Su peode õrnvärelev pind,
ikka puhtas soojuses ootav
ja valmis tulvama Sind.

Ehk küll kartusi tuntakse liialt –
ikka hirmunult süda taob –
pole keegi vist kartnud iial,
et peopesest soojus tal kaob.
Nüüd vallatut lokki seadmast
Su käe leian juustevoos.
Kamasuutrat ja galilealast
kui tore, et tunneme koos!
Nagu käelt õrnvalge kinda
üle pea tõstad hapraima rüü -
peode teretunded me rinda
sajakordseina tulvavad nüüd:
peod oleme hämmastavsuured,
peod – tulvil vaid teineteist –
see on ainus, mida seejuures
veel öelda või mõelda võib meist.

SEDA VÕIVAD VAID SINU KÄED

Kõik elav on tardunud külmast,
puud lumised üle maja,
vaid kellaosutid liiguvad –
üle mu oodatud aja.
Kus oled?... Ju pidid tulema!
Kas ma Sind täna ei näe?
Põrmu variseb oodatud päev, suur päev.
Seda varingut peatada Sina vaid võid,
seda võiksid Su väikesed käed.

PROVOTSEERIV KÜSIMUS

Eestis on enamasti kõik ikka veel sedameelt,
et otseselt armuühtest
ei ole sobiv luuletada,
kuid ühtede meelest
on see liig kõrge,
teiste meelest jälle liig madal luuleaineks...

Kas sellisel juhul ei võiks ette tulla ka selliseid ühteid,
millest just sobiv on luuletada?...

***

Nagu külvaja peopesast soojust saanud terad
mullaski erinevad teistest.
nii ühesoluhetked
hommikul

ühesolu keskpäeval on kuuseokste ererohelised kasvusõrmed
läbi kesksuve.

LÖHN ÕITES EI VÄSI

Su käte liigutustel pole mõttes tuua-viia,
ei nende liigutuste mõte paotu suul
neid lilleväljadelt on toonud ööseks siia
üks läbi metsa tulnud nurmetuul

kui õhk, see tuulitais, täis oleks Sinu käsi
nii nagu õõ
siis neis
ma nagu õites lõhn ei väsi.

LUULETAJA KEVADETUNNE

Nagu nüüd pungadest libiseb lõhnavaid kleepjaid ser-
vi lehtedeks ihkavaid
ja oksad neid tahavad kanda,
tunnen, et mustandilehtedest
kujuneb ter-
ve luulekogu
ja selle võiks trükki anda.

Ilus ja siiras tung, mida järgida enesestmõista
lihtsalt tuleb, küsimata, kas tahad,
kartmata et sind võidakse üldse ka mitte mõista
ja trükikuludeks tagasisaamatult
kaotad viimase raha.

Nii oli see varem ka meil ja praegu on mujal.
Suus tunnen nutumaiku:
võin kirjastusse ju viia
oma käsikirja,
seal seisab see ülesuve
ja seisab veel ületalve,
mingit troostitut vastust on loota
alles järgmise kevade paiku.

Mida siis luuleks arvab
sealne hindaja, tülpunud kraasija?
Eks ikka üpris tavalisi tundeid-mõtteid,
mis nüüd juba võivad olla ka hallikarva
(ei peagi enam nii väga punased olema...),
mitte aga vaimseid otsinguid,
erootilist fantaasiat.

Kas tõesti siis olen nii palju halvem nendest,
kelle ridadega varmalt tegelemas olen teid näinud?
Kas võite kindlalt väita sedagi?
Ah, neil teistel on kord korda läinud läbi lüüa
või vähemalt ei häiri nad kedagi...

Mina?... Pean üha käima seda kadalippu,
turjal kriitikute ja tsensorite nuudid,
otsustajaiks ruudirimmelid ja lindaruudid...

Mis töö see küll on - olla takistuseks
õrnemale ja ilusamale teistes?!
See tundub mulle nii käsitamatu,
et siin riimigi ei leia.

Ennäe, ometi ka siinmail pungad puhkevad
ja neid miski tagasi ei hoiä ega rusu.

Vaatan ja vaatan... justkui silmi ei usu.
Kui ma nüüd päris avalikult ütlen,
et mu sõrmis, mu peodes
säratub erilisel peen luulevära,
olen luulestaja –
nagu on kätega ravijaid –
siis paljud muidugi pahanduvad sellest;
eks mehed mõtlevad:
mis ta endast õige arvab, ise veel selline ja selline!...
Kuulen ka naishääli:

Jah, aga... kuid...

Ja ometi – täiesti eitada, lõplikult ümber lükata
ei suuda mu sõnu keegi,
küllap isegi pärast mu surma kaheldakse:
äkki tal tõesti olid mingid erilised biovoolud (peovoolud),
miks muidu oli tal nii raske lahus hoida luule- ja armuelu,

miks tal ikka jooksid kokku naisejalad ja jambid,
mõttehurm ja inimhurme.

Aga avalikkuse tähelepanu
on ikka millelgi muul.

Ja lükkas kirjastus tagasi mu käsikirja
“Nii valgust hoiavad käed ja tuul”.

Nii mõnegi mu luuletuse puhul,
mille üle olete otsustanud: Nõrk,
võiks ehk õhata – pisut teise nurga alt vaadates:
Hõrk...

LUULET ON MULLE VAJA

Luulet on mulle vaja,
et olla Sinuga taas.
Luule – šamaanide love
ja müstikute ekstaas.

Kõik saab võimalikuks,
iga vahe ja vahemaa
kaob. Saab võimalikuks
seegi, mis elus ei saa.

Ja korraga lendab mu ette
lauale leekivaid kresse
ja Sina ilmud ja suudled
mind otse südamesse.

Elus leidub nii mõndagi.
meelsus, meelus ja meeliskelu.
Ma ei saa enam kahelda selles,
et luule on enam kui elu.

***

Vaadates augustiööl tähistaevast hämmastab mind, et meil pole
sõnu nimetamaks kõike, mis seal on, meie galaktikas, pole
ühtegi sõna, kuigi seal on kõike, millel võiks olla nimi
võrreldamatult rohkem kui meie väikesel miljonite nimetustega
üle külvatud Maal.

Sama tunne valdab mind Sinu valge ihu ees.

NOORE DAAMI PORTREE XIX SAJANDI ALGUSEST

Kes olid Sa? – nii tahaks küsida...-
nüüd juba ammu nii ära-ära...
siin lõuendil veel sajandeid võib püsida
Su silmasära...

Ma näen Su pilgus hõrkjat meelust
ja hingesügavusi samal ajal -
need kõigest inimväärses imelisemas –
on ähmastunud pigem minu eluajal...
Ma näen, et Sinu on nad puhtad, selged
ja et just mind Sa igatsed ja vajad...

Nii kohtuvadki – ainult nii ? –
siinmail kõik suured armastajad?

ESIMESED ARMASTUSED

Oh armastus, sa pime öö,
kes suudab mõista sinu töö!

J. Reinvald

HELGE ALLIK

See juhtus neljandas klassis.

Garderoobisaginas seisis ta korraga mu ees,
mu klassivend,

ja palus:

- Kas ma võin võtta su mantli? -

Kuum hoog käis minust läbi,

nähvasin:

- Loll oled või! -

Suuril silmil vaatas ta mulle otsa:

- Miks loll? -

Muidugi ei olnud,

klassi üks parimaid õpilasi

ja mina üks nõrgemaid...

Ulatasin mantli.

Ta riputas selle varna

ja pöördus uuesti minu poole:

- Kingad ka...

Oh... jälle pole mul vahetusjalatseid...

- Kingad jäävad jalga! - karjusin kui pöörane.

URVE TRUUS

Mu esimene armastus?...
see oli üks poiss lasteaias –
tragi ja hakkaja,
siilipeaga, valgepäine.

Kui rõõmus ma olin,
kui ta kord sõjamängus
ütles, et – ole mu naine! -
ja jooksis aegajalt minu juurde:
- Seo mu haavu!
Aga tal polnud ju selleks aega –
kohe tagasi lahingusse!...

Ja kord jälle, mäletan, leidis ta
puiesteelt mingi särava asja,
vehkis, hoiatas:
- Sa võid sellega pihta ka saada! -
Aga ma ei läinud eemale
ja saingi pihta, kulmukohta.
Küll jooksis verd!
Aga valus ei olnudki.

Rinnaesine verine.
Kõik sagisid mu ümber, ähmi täis.
Pärast jäi kulmule kriim.
- Kas see jääbki? - küsisin emalt õnnelikuna.
- Oh ei, paari nädala pärast on kadunud. –
- Aga kui ma kogu aeg sellele mõtlen? -

Ema vaatas mind kui imelikku.

RAUL LEED

Märkasin seda tüdrukut tantsupeol metsadetaguses alevis.
Tal oli pajuurvavärvi ihuligi liibuv džemper
ja lühike kollane seelik.

Võtsin südame rindu ja palusin tantsule.

Ta tuli.

Õnnest särades keerlesin temaga põrandal.

Korraga tüdruk mu käte vahel justkui elustus –
enne oli tantsinud üsna ükskõikselt, tundeta,
nüüd oli läbini elav.

Mu süda hüppas rõõmust -
olin talle selliselt mõjunud.

Kuid miks on ta pea kogu aeg kõrvale pööratud?...

Ja siis ma mõistsin:

ta oli märganud üht saali uksele ilmunud poissi.

Edasi tantsis ta kogu õhtu selle poisiga ja – säras -
mind oli ta ammugi unustanud.

Vaid mõned hetked

olin saanud liueda oma esimese armastuse kõrgel laineharjal.

Olen hiljemgi elus õnnelik olnud,

kuid need hetked on jäänud kaunimatena mällu...

MIRJAM MEEL

Meie kool oli ühes Saaremaa alevis. Mina läksin viiendasse klassi, Paul oli maakoolist meile seitsmendasse tulnud. Olin igas ettevõtmises aktiivne. Luuletuste lugemise eest sain kiita. Õppimine raskusi ei teinud. Kord kutsus kirjanduse õpetaja mind kantseleisse ja rääkis näidendist, kus kaks tegelast. Kõrval istus see kleenuke Paul seitsmendast klassist. Näidendis "Ebahaige" pidi suurem õde end arstiks riietama ja nii oma venna haige-simuleerimise paljastama.

Talv oli pime, tuisune. Proove tehti harva. Veebruariks olid osad siiski meil peas. Mulle toodi "arstiks" olemise jaoks valge kittel ja kuuldetoru. Igaks prooviks pidin kodust lusika kaasa tooma, selle vars tuli "vennale" suhu panna ja käskida ütelda "aa".

Olin talvega kasvanud. Elu oli salapäraseks muutunud. Seitsmendas klassis õppis ka üks suur, hästi ilus poiss Sulev. Tüdrukud käisid ikka vilks ja vilks teda klassiukse vahelt piilumas.

Tegime "Ebahaige" proove. Päike paistis. Lavale maalitud dekoratsioonide puud-põõsad tekitasid kevadetunde. Õpetaja sai kusagilt lohkuvajunud voodi. Minu "haige vend" istus voodiäärel. Mina pidin range olekuga teda kamandama: "Ava suu, ütle "aa"! "

Kodus olin kasvanud ema ja õe hoole all. Isa ja vend olid teadmata kadunud. Nii ei olnud ma meessoost inimeste lähedusse sattunud. Kui ma nüüd seda poissi kamandasin, talle lähedal seisin, ta mulle otsa vaatas, käis kui pikselöök minust läbi. Mäletan, et mõtlesin: "Kui ilusad silmad! Kui säravsinised silmad!"

Sellest hetkest algas mu uus elu. Kõik muutus huvitavaks. Ma olin avastanud midagi, millele ei oska siiani nime anda. Võib-olla oli see e l u j a n u.

Praegu, eidekesena, kahekümne kaheksa aastase poja emana, tulen mõttes sellele tolmusele koolilavale tagasi, näen seda e r k s i n i s t poisipilku ja alustan uue jõuga edasielamist.

Enne kevadisele koolivaheajale minemist mängisime oma "Ebahaige" koolipeol ette. Hästi olevat läinud. Meid taheti neljanda veerandi alguses Kuressaarde koolide ülevaatusele saata. Viimastes proovides paistis, et Paul oli ka kuidagi elevel. Mul oli häbi ja hea ühtaegu, et ta sageli mulle otse silma vaatas.

Kevadise koolivaheaja sisse jäi 25. märts 1949.a.

Autoderodu, mis meid, küüditatavoid, sadama poole vedas, peatus alevis. Mõned inimesed julgesid isegi meile läheneda. Sain teada, et õpetaja oli juba öösel ära viidud. Kallas Sulev, see tüdrukute lemmik, olla ka autole pandud. Muigan, kui meenutan, et mõtlesin: "Siis pole Siberisse minekul ju viga, kui Sulev ka kaasa sõidab." Sel ajal olin kolmteist ja pool aastat vana.

Siberis olin üheksa aastat. Seal õppida ei saanud. Peale tagasitulekut sain koduses koolis ära teha eksamid kaheksa klassi ulatuses.

Elasin Lihulas, töötasin apteegis, õppisin õhtukeskkooli üheksandas klassis. Olin juba vanatüdrukueas - kahekümne kuuene.

Kord veebruaris tuli tahtmine sõita Saaremaale emale külla. Võtsin õpikud kaasa, teades, et praam liigub aeglaselt, sellel saab tükid selgeks õppida. Praamil süvenesin õpikutesse. Korruga märkasin, et kolm-neli meetrit eemal seisab keskmist kasvu noor mees üksisilmi mind vaadates. Imestasin, sest mina seda nisukarva juustega hästiriidetatud seltsimeest ei tundnud. Vaatasin uudistavalt ja tundsin kadedust härra soojade saabaste ja kalli mantli pärast. Minu jalad külmetasid viledates jalavarjudes.

Praamilt tuli minna läbi piirivalve kadalipu. "Juhuslikult" seisis see härra minu ees ja ütles sõdurile valju selge häälega oma ees- ja perekonnanime. Ehmusin, esimene mõte oli - ruttu kaugemale sellest tuttavast. Juba riietus oli meil nii erinev. Olin harjunud mõttega, et paljutki sellest, mida teised endastmõistetavaks peavad, ei või ma tahta, sest ei saa tunda end võrdväärseks edasijõudnumate eakaaslaste hulgas.

Paari päeva pärast tagasiteel tuli meil Pauliga siiski pikalt kõnelda. Ootasime Kuivastu sadamas praami. Sain teada, et mu kunagine "venna" on Lõuna-Eesti ühe keskkooli direktor.

Ilusaks meheks oli mu "veli" sirgunud. Väga sarnaseks filminäitleja Tihhonoviga, sellega, kes hiljem ülipopulaarset nõukogude luurajat Stirlitzit mängis.

Praamil märkasid Lihula "Villist". Tegin juhiga kaupa, et sadamas võtab mind peale, siis pole bussi vaja oodata. Ootamatult avaldas direktor-koolivend Paul ka soovi "Villisel" kuni Lihulani sõita. Sealt lähevad ju mandrile suunduvad bussid läbi, peale saab sealtki.

Kuidagi me sinna presentautosse kolikoorma vahele ära mahtusime. Mina istusin vanal õllenõul. Tema olemine mu selja taga oli kindlasti päris ebamugav. Auto rappus, mootor vingus. Oli ju aasta 1962, siledaid teid ja häid masinaid veel ei olnud.

Korraga kuulsin seljatagant valju sosinat: "Mirjam, mina ju armusin sinusse neljateistmeselt!"

"Mina sinusse ka, Paul!"

Autojuht turtsatas ja grimassitas – nagu paistis peeglist. Minul oli vaid soov saada eemale sellest suurest pingest. Lihula bussipeatus jõudis päästjana tee äärde. Ronisime autost välja. Ulatasin käe. Koolivenna imestus oli siiras. Ta tükksaad tumenenud silmades oli hämmastus: "Sa siis mind enda poole ei kutsugi?!"

Seletasin, kui kehv on mu elujärg - ühes toas vanainimesest korteriperenaiega. Samas aga panin valutorkega

südames tähele, et ta ei olnud oma kallist nahkkinnast paremast käest kordagi ära võtnud. Järelikult oli unustanud abielusõrmuse õigel ajal rinnatasku pista.

Pühkisin pisarad silmist. Talle ütlesin, et näe, kibe talvetuul võtab vee silma.

Oma toas lasksin kahetsusvalul pisaratena välja voolata. Olge õnnelikud, inimesed, et teid ei ole vägisi kodust ära viidud! Noorusaja kaotus on kõige rängem kaotus.

Veel kahel korral tuli mul mõelda Paulile, sellele poisile, kelle silmad olid kui birjuzaa. See sõna on vene keelest, tähendab ülieresinist värvi.

Kahekümne üheksa aastasena olin Tartus kursustel. Pauli kool oli Tartu lähedal. Mul oli ka telefoninumber. Kuid kõnet ma ei võtnud. Olin liiga uhke, et olla kaotaja ta abikaasale. Mina tahtsin olla võitja, kuid seda saatus ei lubanud. Taaskohtumine esimese armastusega jäi ära.

Aastaid hiljem kuulsin raadiost Pauli õnnetust surmast. Tulid nekroloogid "Õpetajate Lehes", "Kommunismiehitajas" ja "Edasis". Ta oli hukkunud elektrilöögist. Lehe kaudu alles sain teada, kui suureks oli mu "väikevend" kasvanud. Leinajate seas olid ta kaks poega ja abikaasa.

MUUSA

Juhtub, et kellegi hingest saab ihu kuidagi seletamatult,
aga täiesti loomulikult.
Juhtub.

ÕIETIIVATOLMU KEERUBEIST

Ei tea ma palju keerubeist ja seeraveist,
au pühameestele, kes rohkem mõelnud neist,
kes neile jäägitult on andunud -
eks tänu neile on ka minu ellu kandunud
õietiivatolmu keerubeist.

TÕDE

Roomlanna Veronika Franko
andis meestele suudelda oma jalga,
öeldes:
Paavsti pühadus ja mu jala ilu on võrdsed.

Läbi ajahämu
ulata oma jalg,
Veronika!

***

Rootsi TV reporter küsib koolitüdrukult, milliseid eostusvastseid vahendeid ta eelistab. Unistava pilguga vaatab tüdruk aknast välja ja sõnab: Et oleksid 100% kindlad, et neil poleks kõrvaltoimeid ja et neid ei paneks üldse täheleegi. Kaamera liigub üle jõululumise oru, kus härmas puude all puhkavad õdusad majakesed, lumemütsid peas.

LUULETUSIS IHULISVAIMSEIS

Tulin sind rongile saatmast
läbi kevadöise saju,
nüüd magama heidan ja võtan Su endaga,
luule, une ja valguse haju
hommikuni.

Sellist hingelisvaimset lähedust
polegi tundnud varem,
teisalt ju ometi olen
loomusunnil ja teadlikultki
eneses ühte sulatanud
hinge, ihu ja vaimu
ja lausa naudin neis ühtsust,
nii näib mulle mõeldamatu,
et hingelisvaimne liit
tagasi põrkub, peatub
ihu ees, mis ju on
vaid tihedam valgus,
tugevamini tajutav sära –
mitte küll hõrkjam kui vaimusära,
kuid tugevam siiski –

reaalsuse, tegelikkuse
ainus väärtuslik kingitus
ja ma ei tea, kas seda nimetada
- meie puhul – saabki seksiks,
osadus vahest, edasikandumine
ihulisvaimseis luuletustes.

UNISTUS VALGUSORGASMIST

Ja sündis poet, kel tundmatu ilmrekiivus,
kes meeleldi kõik oleks andnud enesest
mitte sõnades, vaid igas loovuseviivus –
sulaluulena – sõnad on ainult kest.

Teisi ilmres miski kui üksindusse kisuks,
tõrjuks eemale kõik, tema tahtis just,
et oleks ta juures poetessmuusa, elu ja luule sisuks
saaks mõlema intiimseimat hämmastust.
Üht inglise seksentsüklopeediat lugedes, jõudes „o“-ni,
„samaaegne orgasm“ ta luges,
„spasmiga liitub spasm“
ja mõtles: kui kesk mõlema inspiratsiooni,
milline olla võiks see? Valgusorgasm!

***

Mind alati puudutab valusalt
kui armastusest räägitakse nagu võitlusest
või millestki, mille eest tuleb vastutust kanda –
seepeale kerkib minul silme ette panda –
ei soovi temagi võidelda ega vastutust kanda,
kui tahab ise vaid sulada ihulisvaimseks vooks,
seda vastu võtta ja anda.

PUHTAS LUULES JA IHAS

Puhtas luules ja puhtas ihas,
mis jälle kord vabalt ja julgelt liitus,
tule siis ja meie ühtest
saagu luule ja saagu riitus!

Vaatad mind ja kallistades
võid ainult naerda ja ohata:
- Kuidas oled küll saanud siia...
tundud täiesti kohatu,
sest ju sinusugustel
ongi see omapära,
et teil on kaalutlused...
ja et kasutate ära...

Algul olid Sa tõre,
tõrjuv, jahedalt ülv,
voodiski asjalikult
veel tõdesid:
- Mul on külm.
Nüüd hõõgab su selg ja su süle,
kui eluvilja tuum

siit ja sealt laskud mu üle
ja õhkad:
- Mul on kuum.

Jälle tunnen su ihus
ühtaegu südant ja kanda,
palavalt hingavas pihus
tükikest taevaranda.
Ei jälgegi nukrusest, valust,
vaid rahu ja õndsuse huuma,
suudlen su tallaalust,
tulikuuma.

Taas embustelaine harjal
oled kui kahevahel,
siis õhkad vaikselt ja raugelt:
- Mis asi see on meie vahel!...
- See on, et miski heledalt
peegeldub ihusse, vaimu,
kuid mis see just on – ära küsi,
ka minul ei ole aimu,
luules on mõistatuslikke
suuri ja sügavaid iharusi –
sellisel pilgul vaid vaatan sulle,
pole mul mingeid muid kaalutlusi
ja kuigi tõesti ma sinuga
perekonda ei asuta –
seda võimalust tõesti
ära ei kasuta,
siis see ongi parem -
meile mõlemale -,
ja meie tänases öös
ükski hetk ei ole vale.

NÕUKOGUDE INIMENE II

I

KOMANDEERING SEPTEMBRIS

Kesk kuldseid välju sõidan. Virgudes
õrn uni rõõmsaist lastehäältest läitub.
Ja ongi kool. Paar peatust edasi
buss juba teise kooli õpilastest täitub.

Nii suvest tulete. Kas vahepeal
teist mõni proovinud ka salme seada
ja avastanud luule enda jaoks?
Ma täna vahest veel ei saagi teada,
kui aga algab vahtralatvades
ja puude all see kirgas värvipidu,
siis iga päev on toimetuse post
täis sügisluuletusi, värsiridu!

Kui siis veel mitte, eks ma ootan lund,
et hõljuks helbeid kaunilt, kaua-kaua.
Siis paari päeva pärast ongi kõik
te "Esimesed lumed" minu laual.

Kolm luuleaega on me kliimavööndis -
kõik lehetoimetuses selgelt tajutavad -
erk varakevad, kuldsed lehed, lumi ...
kuid suvekuud vist luule hajutavad ...

Kui aga läbini, kui aga kõik
võib hinges armastuseks üleneda,
on käes su päris oma Luule Aeg -
ja mõned teistki juba teavad seda.

II

VÄGA RASE LUULETÜDRUK

Ootuseleivil istusin bussis, Kuremaa poole teel.
Kuldne sügis...

puud lasevad lendu lehti
vabana hoolist...

Kevadel saatis häid luuletusi
üks neiu siit mõisakoolist...

Leidsingi tüdruku – näo poolest kenakese,
kuid rusutudilmelise ning pikaldase
ja polnud raske mõista, milles asi –
ta oli ju rase - väga rase,
kõht ees nagu aam...
Nii temas kui tema ümber
põrkusid justkui maakoorealused laamad –
luulelaam ja emaduselaam...
ei saa olla enam juttugi abordist,
ka kangelasemaks nii ei saada,
laps küll võiks pälvida lapskangelase nime –
eks ta ju ise –
kõigi kiuste -
võitleb nüüd endale välja sündimise
ja uue kodaniku saab juurde sotsialismileer...
möödub vaid tosin aastat ja juba ta on pioneer...

Meie kõnelus luulest
- võite arvata -
vähimat tulu
ei tüdrukule ei ajalehele...
no eks muidugi riik maksis mulle välja

needki komanderingukulud...
mind aga vapustas see,
et kevadel – luule mis luule,
nüüd aga - rase mis rase...
see on, et elu ja luule -
sõidan luuletüdruku juurde,
aga tema on rase...
Pereelus ju õnn oleks seegi...
siin nüüd ei rõõmusta keegi...

Luulegi vajab seksi
(nagu ka vadžrajaana),
kuid mitte rasestumisi,
luuletüdruk Jaana!
Pole asi moraalilis või patus –
või et midagi panna pahaks.
Valjul häälel ma hüüda tahaks:

See on nõukogude kooli küündimatus!...

Igas rakus ja koes
Mul nüüd kinglooma kimbatus kingapoes -
eest leidsin olukorra nii vassja...

Hea vähemalt, et ma ise siin
pole segatud sellesse asja...

III

ARARAT

Kui palju on Jerevanis, Esmjatsinis, Sardarapatīs
võlvkaari ja aknaid ehitatud nii,
et Ararat seisaks nende keskel nagu pilt raamis
ja ootamatult tõusis ta nüüd mu pilgu ette
pealpool pilvevint, peaaegu kesk taevast.

Ararat tõusnud taeva?

Ararat Armeenia vapil – see on ju sama,
kui et ENSV vapil kujutada Valget Laeva...

IV

KOIDULA SÜNNIPÄEV

ehk

IDEOLOOGIATÖÖ MÕJUB VÄGEVALT

Jõuluajal ajakirjanikuna üht kooli külastades
tundsin kohe, et majas on mingi pinget.
Ja mis selgus: iga klass oli juba kuuse toonud,
nüüd aga tulnud kooli - telefoni teel - korraldus:
Mitte ühtegi kuuske ja ärgu nad püüdugi välja tulla jutuga, et
nemad tähistavad Koidula sünnipäeva!...

Klassiüksed paukusid, õpetajad karjusid...
Siis tulid koridoris mulle vastu juba poisid kuuskedega
ja suundusid välisukse poole,
näost punased, tulivihased.

Näost punased, tulivihased –
ideoloogiatöö mõjub vägevalt.

V

KÜLALINE EESTIS

Põlevkivitööstuse spetsialistid kogu maailmast
külas N. Liidus.

Leningradist tuuakse nad korraks Eestisse –
vaatama meie põlevkivibasseini.

(Bassein ikka küll!...)

Eesti Raadio reporter intervjuerib brasiillast,
küsib nii muuseas, häälega, millest kostub,
et ega see nüüd küll nii väga tähtis ei olegi –
kas külaline teab,

et on ületanud

ühe liiduvabariigi, nimelt Eesti, piiri.

Ei teadnud.

Ja polnud ka lugu.

VI

***

Kui ameerika mõrvarid püüavad hävitada inimesi oma elulaadi seaduste kohaselt, soovime meie näiteks vietnami seltsimeestele jõudu ja kangelaslikkust võiduks vaenlase üle.

TV-leht 9.jaanuaril 1972

Üldiselt ei või ju panna pahaks,
seda, kui on keegi tapatööl;
vahel pahaks panna proovime,
siis kuid jälle jõudu soovime.

VII

VALGUSTATUD HEDONISMI VÕIMALIKKUSEST

Mu elulaad miks tundub teile kahtlane
ja teis ei hela nii?..
Muud põhjust ma ei näe, kui see,
et ise te ei ela nii..
Mu pürgimused polegi nii uudsed,
eks nõnda mõtlesid ka Swedenborg ja Blake.

On jälle neljapäev, sööklais kalapäev
ja kalaks – nagu ikka - heik.

VIII

MÕISTES, ET SINUGA MU UNISTUSED EI TÄITU

Ei krimkasid, tippsporti, õudukaid,
e k s t a a s i s t helisegu päev meil kui kristall!
Saan aru küll, et mind ei mõista need,
kes sündinud on teise märgi all.
Usk, luule, muusika ja kunst mind hoidku
aina ülenevas teadvusvoos!
Poetessmuusaga koos kirjutada luulet
neist imedest,
mis meile osaks saavad koos!...

See oleks võimalik...
jah isegi
Nõikogude Eestis -
tõdemus, mis hajutaks kurbuse ja tusagi...
see o l e k s võimalik - ka Nõukogude Eestis -
niisamahästi nagu
mitte kusagil...

LUULE LUGEJAILE

Kas lubate, et heidan
teile jalgupidi kaela
oma selle suve muusad?...

See pole jõhker, näete,
nad ise naeravad,
ja mõistagi see pole labane -
kui õnnistavad teid
te huuli suudeldes
nende jalgevahe
hõrkjad topelthuuled!

EES KUUSIK LUMEKRIIM

Veel igal sammul läbi kerge lume
on tunda künnivagu külmunud ja tume.
Ees kuusik juba päris lumekriim,
kask saanud sajus imeõrna jume
ja ongi kask nüüd helisevaim riim,
mis kõlab – kuula! – siin ja seal -
otse ees ja välja peal –
kõlab – kuulata! – kõlab meis,
lumiseis-armuseis!

ARS POETICA

Kas saab lapsi luuletama õpetada?
Kas üldse kedagi?...
Mina igatahes teen seda nii:

Tulid suusatamast?
Kui nüüd istud laualambi valgusvihku,
hakkad kirjutama luuletust
siis näed, et veelgi hoogsamalt
lendab lumi sinu suuske alt,
lummemattund heinakuhjad päikesesäras
saavad veelgi eredama läike
ja kui õnne on,
võid tunda sedagi,
kuidas lumel lõhnab päike.

Nii leidsin ise kord enda jaoks luule.

Kord hiljem aga:
lootosistes Jumalanna jalad
jasmiiniõitekroonina
ümber mu kroontshakra...

Mõlemal korral mõistsin
eluksajaks jään luuletama –
päikeselõhn lumel
ja nüüd see muusa musi -
ei tea ma ühtki teist võimalust
saada selliseid elamusi.

***

Puutüvevarjud kui sinavad viiped märtsikuuludel -,
kas pole need kevade jalad –
lumele jooksid, nüüd külmetavad,
on sinised,
päris sinised...

oma põue teid võtaksin sooja
nagu kõik selle hapra ja hea,
mis minu ajas võrsus
ja millest veel paljud ei tea.

MÄRGA PÄIKSEKULDA

I

Kui on lumehangel märga päiksekulda,
siis ka näed ja mõtled säravalt,
kollast kuluheina, musta mulda
leiad oma vaimu väravalt –
kui on lumehangel märga päiksekulda.

II

Vahel tahaks
lihtsalt koos
lebama jääda –
ühtepõimunud
märg kimp
luulet

EREKOLLANE PRESERVATIIV

Kuidas küll armastus uhab kehad hõrkjaiks ja puhtaiks –
luule hoidjad, luule andjad –
nagu nüüd minagi Sinu üle laskumas:
valev ihu, keskel erekollane preservatiiv –
imeõhuke kile laseb läbi vaid luule
ja seda just ongi nüüd meile vaja -
olen Sulle täiesti ohutu,
hetkel vaid luule jaoks mõeldud,
sukeldumas käte õlgade rindade niuete valgesse tulva
ja muidugi – vulva,
muidugi vulva!

PUHAS ARMASTUS

Jõeäärne kaasik veel ereroheline,
meie veel lumivalged
selles päikeselõõsas.

On imeline, kuidas armastus peseb meis puhtaks
kõik mõtted, tunded, isegi me seesmuse -
oo kui vaid ulatuksin, keelega
heal meelel puudutaksin kõike Sinus
ükskõik millisest ihuavast
suust sama meeleldi jalge vahelt
jõuaksin Sinus kõigeni suudeldes suudeldes

nüüd laskud Sa ette kummargile
ja oma kõige hörkjama ihuliikme läbi,
millel ainsana on ülemaisest tajusärast kroon –
mida isegi krooniks ka nimetatakse –
sisenen Sinusse

õnnis värin Su põlvis
see värin see värin

KUI SA MIND PILDISTAD

Mu silmist pildista
armastust
aparaat täis ja ennast ka!
Südamepõks.

Juba käis plõks...

HÄÄLEHÖLLUS

Palusin sul linti lugeda prantsuskeelseid sõnu
nüüd mu videvikumeeliskluses
lint käib su hääl loeb
loob sind
veel nõtkem ja meelam kui kaunis naine
on naisekuju mille loob tõeliselt naiselik hääl hämaras toas
loob loeb loob

SUVEKLEIT

Väga lühike ja väga kitsas, hele,
peal pilved, kased, mereäärne rada,
erutav kehale ja vaatajale,
hoiab keha kindla käena – hea on teada! -
et ta all ei pruugi olla midagi,
kergelt tõusta võib ka üle pea ta -
nagu hingest värsiridagi,
sulnis kanda ja puudutada,
rapsakamail liigutusil ihuvorme
küll kisub veidi siit ja sealt...
nii luuletada kui ennustada
poet võib selle pealt.

ARMASTUS

Kui erinevalt kumbki meist küll elab!
võiks arvata, et ega me ei kuule,
mis teise mõtetes ja meelis helab,
kuid kuuleme ja – ime! – see on luule!

On suur küll vahe meie kodudel ja eal
ja kohtumistel sügistuul on vinge...
see, millest lahkuda ei taha eal,
on Sinu luulest läinud mille hinge
ja on, kui oleksin taas öelda suutnud
läbi halli argipäeva mõna
ühe sõna, mis mu elu nii on muutnud,
ühe puhta, pehme, õrna, selge sõna.

SEE ROOS

Voodil, mis kokku langes,
kõrvuti istusime,
lehitsedes erootilist kunsti.
ja korraga - millise ime -
mu sõrmed leidsid Su süles
ja olid kõik hardunult koos -
nende all malbelt end avas
soe, niiskeõrn roos.

Oled läinud ja juba on kaugel
see päevgi, kui olime koos,
aga... mul sõrmedesse
on jäänud... Sinust... see roos...

LUULESTAVAD KÄED

Kõrvuti lebame, ihukeskmes me käed
erutulvades, hämmastunud, et sellised võluväed
üldse on olemas...
nad on harjunud, et nad ise
on tundlikud, kõigepealt
saavad kõik imelise.

Mu sõrmi all avab end õis, Su maagiline ehe,
Oo kui imearmsad mahedad õielehed
Ja samal ajal puutuvad aina kokku me käed,
nad on kohtunud juba ammu,
esimeses teretuses,
on mõlemad kirjutanud luuletusi,
olnud luuletajad,

teeneteisele luuletusi ulatanud
ja kohtuvad nüüd selles tundmatus väras ja erutuses,
esmakordselt kui luulestajad.

KUS JA KUIDAS

Kus ja kuidas küll me küll pole ühte heitnud
kainelt, joovastuses, kamina ja peegelseina ees,
auto tagaistmel, köögilaua, vees,
kuuetiivuliste, seitsmetshakrastena,
kummelistena ja karikarastena,
Juhanite ja Johannadena,
Jumalate-Jumalanndena..

***

Kas me teineteises äratame luule -
luule hinges, luule ihus -
mitte ainult sõrmedes, ka pihus,
mitte ainult pihus, vaid ka neis
ilmreelundeis, mis võivad elavneda
nii, et raske uskuda teil seda,
kui nad parajasti ärkvel pole meis...

SUUDLUSE JÄREL

Veel voogab huultes, keeles nagu meelas viis,
kui seniiolematu vürtsiõhetus
ja rääkideski tunned veel:
suu on täis armu.

***

Su juustel pärnaleht hele.
Kui ta nüüd langema peaks,
võtan enesele...

Langes su sõrmedele.
Hetke kõhklesin küsida.
Sel hetkel juba su sõrmed
ta puruks rebida said.

Kardan, et samuti teed
luulega endas.
Seegi on hele-hele,
seegi kui looduseand
sul langenud sõrmedele.

RÜNKPILVESUVI

Seegi suvi ei toonud
kohtumist elupikka,
aga ma olen joonud
ilmresära
ja sellest rikkam.

Ruthi lokid kui rünpilveääred
- kuldsed - südant mul paitasid
nagu Heligi karvased sääred
luules elada aitasid.

Ruth minust tüdines ära,
Heli viis ära ta mees.

On läinud ka päikesesära,
kuid uued suved on ees.

VANA MÄRKMIK

Olen palunud kellelgi
kirjutada siia oma luuletuse.

Meelest läinud, kellel...
luuletus meeldib endiselt

KAKS ROOSIPUUDUTUST

Päiksepaisteks mulle saab Su ihu linus -
see valge kardinat vahelt langev lõit.
Kõik selle aja, mis ma olin Sinus,
Sa hoidsid põse vastas roosiõit –
nii õrnalt oskasid sa seda teha,
et sulasin ma peene vära voosi
ja Sinus voogasin siis läbi Sinu keha,
Su põskegi ja puudutasin roosi.

***

Kevadena tuhised mu tuppa.
Lilli?... Värsse puistab Sinu käis!
Vaatad raamatuid ja mõned valid,
suitsetad mu väikse kambri täis,
kurdad siis, et hapnikku ei ole,
räägid suuremaist ja väiksemaist
muistki muredest, kuid pilgust kumab hurma,
mis on heledam kui päiksepaist -
läbi tiheneva suitsuvine
siis veel sädistad ja sädistad ka sellest,
et Sind suurt ei huvitagi seks...

No eks näis - kui peaks nüüd tõusma meis
ilmrevalgus - läbi suitsu - peamiseks...

IHASÖÖST

La noche pequenita de tu sexo

Jorge Debravo

Õõ juba väljas, meie siin
joovastunud veinist, luulest...
ja ongi hea...
pead minema?...
Ahsoo...
Ei pea!
Mul lase osa saada
oma soo
väikesest ööst,
mida – nagu ikka naised-jumalannad!-
öödkuipäevad sinagi
kõikjal enesega kannad -
jalgevahelisest väikest ööst,
mis võib kätkeada nii seksilelusid
kui inimelusid
(võib mõlemaile seal küll ruumi jätkuda)
see võib nii kuumata kui nätkuda...
ja enamasti naine, tulles Mähele,
ei pane seda endas üldse tähele...

Kui täpsel meie tänasestki ööst
sinna sööstab aga ihasööst!

Ma loodan valgustatust leida sinu “väiksest ööst”.

Nüüd lahti riietagem!
Alustame vööst!

CARPE NOCTEM

I

AVANEB ÕIELEHTI JA TIIBU

Liibudes teineteisse
lebame tundideviisi,
adudes, kuidas meisse
tõuseb hurmadehiisi,
kuni tunnen Su ihus
ühtegu südant ja kanda,
palavalt hingavas pihus
tükikest taevaranda.

Kõik mis kogunes meisse,
nii paljud koidud ja ehad...
meis sulavad teineteisse –
kui targad on ikka me kehad!..
Oo Taevas!... kui Sinusse liibun,
õielehti ja tiibu
avaneb...

Üks ihar ingel liugleb me kohal
ja sosistab:
Liibu... liibu....
teie liibuvustes ma pesen
oma inglitiibu.

RUTJUVAKS VALGUSEKS LANGEDES

Perroonil kesk rahvasumma
kohtun sinuga pilgus ja sõnas.
Kui palju veel varjul on meis
meelivaldavalt valevat lumma!

Kui palju mehel ja naisel
on teineteisele anda
rutjuvaks valguseks langedes,
suudeldes kulme ja kanda!
Vabastan kleidist su kuumava õla.
Kui siis liibume ühte, on see
kahe kohtunud riimsõna kõla.

Ei tea, mis praegu on väljas,
päike tõusis või loojus –
meid haarab teineteise
joovastav ihusoojus
ja ilmreelundid meis
nii sulnilt on liibunud ühte,
et...
igasse luuletusse
võtan selle me ühte.

IGATSUS

Ennäe, talvinegi päike seda tegi –
ajas aknaklaasil mahekollast valgust soojusega segi...
sellest liigahtas ja ärkas liblikas,
tukse läbis värvilised talvetolmus tiivad.
Lapsekäsi avas õhuakna
ja nüüd tiivad viivad liblikat
üle hangede, kust vastu uhkab külma sära.
Näen ta kaugenemist, aga mitte langemist –
lendas ära
sinna, kus on räämas raudtee
ja seal imestama paneb mõnda raudteetuvi?

Aga vahest lendaski ta sinna,
kus on igavene suvi?

ÕHTU „VANEMUISES“

Kas õhtul Tartus teist nii imelist on maja!
Orkester pille häälestab,
seab prooviks jalgu baleriin,
kuid publik saalist – nüüd kokteile joomas siin –
on tulnud läbi hubast valgust vaheaja.
Ma vaatan aknast tulesäras linna,
mind läbib kummaline mõttertk:
on õdus küll, kuid iga hetk – jah iga hetk
võib tsivilisatsioon ka märatsema minna -
siis söestub viimne tukse inimveres
ja sõda algab-lõpeb nagu vaibuv vaev –
veel loivab üksik vigastatud allveelaev
jääserva alla kuskil arktilises meres.

Kui meis ei ole aga mitte miski vale,
siis kaob ka kartus – kui meid hävitab see kriis,
su nägu tõuseb läbi surmahetke siis
kui üle lauaääre väikse lapse pale.

ÖÖLAUL

Üks imeline varjund inimlikkust
on uinumine teineteise kõrval:
ei enam selgelt käsi-nägu-jalgu
vaid kõigest heast, mis iial olnud mul,
sa nüüd mu juures unesoe terendus
neist kõigest ajavooludest ja hetkist
ei enam tea kas loovin unevoogudesse
või kaisutusse mille soojust tajun veel
võibolla sinus... võib ka olla - endas.

***

See pole uni, mis me embustesse suubus -
ei une vaibuvust, ehk sarnane küll hurm, -
mis nüüd me kallistustes sündis, see on truudus,
üks harukordne kummelitenurm.

Kas võib meil olla millestki veel puudus -
kui liidab meid nii uni kui ka truudus.

EWIGE WEIBLICHKEIT

Edale

Kui palju ühist meis on? Vaevalt et midagi.
Ikka teisiti kõik. Erinev mõtteviis.
sinus kütkestab mind küllap siis tõesti just
puhas ilu, ei muu.

Puhas ilu, milles võis ladina keeles kord
riime eirateski kõlavaks saada ta geenius.

Kui Sa sajus nüüd siin pargipuude all
vihmavarju, mis lööb
plõksuga lahti end –
erekollane õis –
minule ulatad
ja käsivarrele naaldud mul,
tunnen, et seegi tee –
vihma ja rohelust
sada meetrit koos
on tõeluseküllane
elutee, koos käidud tee
algusest lõpuni.

***

Veel sada aastat tagasi
vast oma elus korda paar
said näha laipa, armetult
mis hundihambaist puretud –
niisama tihti nagu nüüd
pealt näeme liiklusõnnetust
ja täpselt sama tunneme –
kõik väliselt on teisiti,
kuid miski pole muutunud –
maailm on ebatäiuslik.

HÜVE

On kõik nii järel materiaalse hüve...
Kui küsitaks, et mida soovid puust,
kas õisi, lehti, linnulaulu,
ühest suust
kõik hüüataksid:
- Tüve!...

NÕUKOGUDE PASS

Kalle Kasemaale

Puust barjääri taga lookleb järjekord pikk.

Keskealine naisametnik

näib, et tundetult võtaks passi

ükskõik kelle,

kuid selle...

nagu maailmaimet jääb ta vaatama noormeest,

kes soovib saada sotsiaalse seisundi määranguks „vaimulik“.

- Mõelge ikka, teil on kõik veel ees,

miks on teil oma elu ära rikkuda vaja...

ja siis veel ähvardavamalt:

- Kirjutan: „Usukultuse teener.“

Ja seisab seal sabas ka üks raudteelase vormis mees.

Noormees muiates sõnab, et nõus on siis,

kui ta tolele kirjutaks: „Raudruuna taltsutaja.“

Pinev vaikus. Naisametniku peas

keerleb kogu passimäärustik.

Tušitilk ähvardab kuivada juba ta sules.

Sulg langeb ja maalibki paberile hävimatus kirjas:

„Vaimulik.“

Vaat milline lugu – plass...

Majakovskil on

ja minul nüüd ka

luuletus “Nõukogude pass”.

SU NÄOKESE VILJAPEAKUMA

Taas kõrvuti teki all!
Su näokese kuldne viljapeakuma
padjal mu näo ligi,
rinnast rinda
südametuksete sära ja suma
ja alakehades
tajusärade kevad!
Käe libistan sinna ja tunnen, et meis
ilmreelundid elavnevad.

TUULINE KULTUURILOOLINE EKSKURSION

Tuul bussigi teelt püüab tõsta.
Lumehõng tuules on eht.
Ülal kuhugi kiirustab üksik pilv
ja üks kollane kaseleht.

Vaatame vanu parke, mõisaansambleid,
kirikuid.

Vaatan ja vaatan Sind kesk tuules
õõtsuvaid puid.

Ukseorvahämaras, kus kuulame giidi juttu
külmast ühtehoidvaina, su vastu nõjatun
ruttu.

(Või nagu Sa hiljem tunnistad ausalt :
- Sa ju mind tõukasid lausa ...)

Ei ma luuleta, ei uinu - igal hetkel
hurmun, hardun,
igas puutes, liigutuses
varmun, murmun, ardu, vardun...

Ütlemata luuleliseks üleneb veel iga meel.
Siis ma kohtan siin Su hinge - siis kui uinun ... enne
veel!

JEŠE TSOGJEL VÕI LENINI SOGE

Nõukogude Eesti kultuurikorüfeed
ei taha minust midagi teada
ja ega minagi neist –
kui mõnega kokku juhtun,
jõngelt põrnitseme teineteist:
endi ja minu tegemisi
ei saa nad ju näha ühistena,
sest sel juhul peaksid tundma
end kõigepealt täiesti tühistena.
Mis korüfeed, mis kultuur! –
Kui nad sedagi ei tea,
kes olid Vasumitra,
Padmasambhava ja Jeshe Tsogjel –
no pole kuulnud, ei tea.
Ennemini peatub neil pilk
hullunud Lenini sogel.

HELISEVAS TOAS

Kui selged on vihmajoad akna taga,
kui nõtkelt haarab tuul
paar piiska ja kollase kaselehe
ja toas –
õhk ja soojus nii ehe, nii ehe...

Kõikjal tunnen veel Sind,
Su õrnu liikmeid ja palgeid:
siin käes hoidsid luulelehti,
masinkirjamusti ja valgeid.
Heidan voodile, et veel tunda
Su juuste hõngu padjal,
Käega silitan tekilohke.
siin on siiski Sind kõige rohkem,
siin... siiski... kõige rohkem.

Sa ise – seal koolimajas
juba annad tundi...

No on meil seda siis vaja!...
neid kohustusi ja sundi!

siin ikka mind riivad käe, rinna ja pilguga
kui sammu toas astun
need puudutused kui inglitiivad

su ihu jälgedest õhus
heliseb tuba
õhujälgedest ihus
heliseb hing

kerge eemale tõrjuda saurasid

aga voodi
oleks täis kui pühakuaurasid

---

saura – argine mõte

VAIBLAS

Käime järveäärsel rajal, mõtleme neist naudinguid
(mina küll),
mida sooviks ja mida oleks võimalik
teineteisele veel täna anda,
kuid mis praegu on meis kummaski veel võibuvaina eraldi –
Sinus muist ja minus muist –
ikka alles eraldi meil kanda
sellel järveäärsel rajal.
Aga liidame nad ja ei mõtle neist nii madalstiilselt,
et nad võiksid muutuda meis isegi ehk patuseks,
vaid ikka ülevalt ja ülendavalt -
siis nad võiksid tõusta valgustatuseks -
nagu Tiibetis, kus kloostrivendadele
karmamuudra hõrkja pühitsuse annab –
vast ehk ühe korra vaid, kuid nii, et sellest saab
miski, mis on jäädav ja aina kannab –
see võib juhtuda
vaid siis,
kui nõnda suhtuda,
muidu küll ei tule välja...
kõik võib luhtuda.

Sellised need sihid minul erendamas eel...
Täiskuu helgib juba järveveel.

Vaibla... siin kõik tühine ja maine vaibub...
mitte alati... kuid võib juhtuda...

Könnin järveäärsel rajal Sinu kõrval,
nimed vahelduvad: Vaibla... Võibla... Vaibla...

SIISKI, SIISKI...

(Mõtteid, millest hetkel ju ei räägi)

Näe, tundsin korraga kesk vahuveini sädelust
ja küünlakuma,
et meie suhe pole siiski selline,
mis hakkaks kasvama,
vaid jälle selline,
mis hakkab ammelduma.

See on nii kummaline tunne – ebamäärane.
võiks öelda isegi, et vaevutajutav:
üks väike paharet, ta viibe, mis näib liitev,
kuid on tegelikult juba hajutatav.

No ootuspärane, nii ootuspärane,
et isegi ehk õlakehitust
ei kutsu esile – võib selles näha
ka kirjanduses teose ülesehitust:
kel annet vähegi, need järgida
ka seda nõuet ikka jõuavad
ja õpetajad koolikirjandeiski
ju aina nõuavad ja nõuavad:
Teema arendus, siis kulminatsioon!...

Kulminatsiooni terviseks nüüd joon!

Ka meie armusuhtest saab mul luuletsükkel –
nii juba ütleb vaist –
on ikka saanud...
küll mitte kõigist...
ikka parimaist.

Ma siiski usun-loodan: võimalik on suhe,
millest tunned: see ei lähe vasvama* ,
vaid hakkab kasvama ja kasvama.

Kuid ärgem laskem nüüd end sellest segada.
Kokteil on otsas? Kohe toon!
Kui tulen tagasi, siis Sinuga
kulminatsiooni terviseks ma joon
ja ei hakka Sulle rääkima,
kuidas eile õhtul koju jõudes lülitasin sisse teleri
ja siis –
hämarias toanurgas sinihallil ekraanil Soomest
üks kultuuriloolane rääkis – inglise keeles –
et tuleviku kultuur
saab olema pooleldi meditatsioon ja pooleldi masturbatsioon.

Meie kultuurikorüfeed vangutaksid selle peale pead:
kumbki sõna ei ütle midagi... ei ütle midagi head.

No küllap arenevad meilgi nii kunst kui teadus,
ja juuratudeng kirjutab kord töö “Karma seadus”...

Tuleviku kultuur?... S e l l e terviseks joon!

Mu elu ja luule ju ongi
pooleldi meditatsioon,
pooleldi masturbatsioon.

Nii omane tundub mulle selle mehe tundetoon,
kuid jäägu see praegu....

M e i l on kulminatsioon
ja s e l l e terviseks joon!

---

vasvama – rutiinseks muutuma; vasv – rutiin,
stagneerumus

NUKRUS TALVISES RANNAS

Kõnnime lumises rannas
vastu tuisuhoole.
Miskipärast on tunne:
ei hoia Sa minu poole
nagu olen tundnud,
nagu olen näinud...
Kelle või mille mõjul
on see nüüd Sinust läinud?...

Lumepuru puistab
silma tuulepuhe.
Nõnda kergelt siis haihtub-
ki üks inimsuhe.

KUI NII MIND PRAEGU LÄBIKS ARMASTUS

Ovaalne pirn – kui sülelaps, nii suur,
sees hallist traadist keerukas struktuur.

Hall masendavalt – mitte mingit sära,
kui aga vool on sees, siis pilgu pöörad ära.

Ja korraga meis miski sarnastus:
Kui mind nii praegu läbiks armastus!...

IMEKAUNIS MÕISATALL

I

Mõisapark. Puude vahel
üles tõmmatud võrk.
Latvades linnulaul,
maapinnal pallipõrk.

Iga Su liigutus mängus,
Su habras õlg, Su rind
õhus kui heledas vees
eemaltki puudutas mind.

Ülalt puuladvapäikese
rohekuldne kroon
laskus mu elu üle.
Ime? Illusioon ?

Kõik nii ülimalt hea,
ent vaevutalutav.
Mõtlesin, et veidi
eemale jalutan.

Seitsmenda klassi suvi ...
Punabeežikas mõisatall
virvendavalt kauniks
muundus mu pilgu all -
värvid läbinipuhtad:
tellis ja ränikild must -
seinast voolas välja
sulaarmastust.

Tundus, ka hooviporis,
kui lähen, jääb puhtaks tald.
Üks muistne sõna vaid kätkeb
seda kõike: meelevald.
Ja tundus, et porigi kannab,
kui lähen, jääb puhtaks tald.

Oli seitsmenda klassi suvi,
mul korraga – meelevald.

Seda paraku polnud küll kauaks
- ei me saa seda endile.
Kui mõistsin: sa minust ei hooli,
oli jälle kõik endine.

II

Sul kirjandid on ju üldiselt head,
kuid nüüd sa küll mööda lasid...
Näe, mõisatalli siin
kauniks nimetasid.
Annad ju mõista, et hetkel
miski sind vaimustas - jaa...
kuid mõisatalli me kauniks
küll nimetada ei saa ...
me esiisadele
nendes kord anti pekka ...
seal kasvas neis trots ... vaat kirjuta sellest ...
varsti on tulemas eksam ...

III

Nüüd paarkümmend aastat hiljem
tuli see kõik jälle meelde -
raamatukogu fuajees:
puhta vuugiga laotud
beežika müüri ees
seisma jäin. -
Ilumüür?!..
Kurbuse käeserv lõi :
Ilumüür,
aga ü l e m a i s t i l u
sulle anda ei või,
mis oleks võrreldav sellega,
kuidas üks mõisatall
kord virvendavaltkauniks
tõusis su pilgu all.

See, mille esile kutsus
üks kenake tüdruk kord,
eks olnud see märguanne,
sulniltkõlav akord,
aimus kõigest sellest,
mis peitub mu enda sees
nagu – müstikud teavad –
päikese sätendus vees.
Selle i s e võin leida
endas - ja leiangi veel -
kõik tallid ja ilumüürid
siis saavad kauniks mu teel.

TANTRA ÕPPETUNNID KRISTLIKUL MAAL

I

Kuulake Bachi koraaliprelüüde
suguühthes - ja imestate ka ise:
kadunud on tahtmine rabeleda...
(Euroopas tuntaksegi ju peaaesjalikult vaid rabelusseksi,
mis pole iseenesest paha:
“naine su all kui Lendav Hollandlane...”
kuid see pole see, millest rääkida Buda või Bachi puhul)
Jääte liikumatuiks,
teis hakkavad liikuma meelusevoogude fuugad,
mehe palav vägi
ei kiirusta sugutiotsast välja purskuma,
vaid tõuseb selgrookanalist oreliviles
vaimulikuks muusikaks.

Ja oletegi Euroopas enneolematul viisil
lasknud kõlada endis Bachi ülemaisel viisil,
ise loonud endas vaimulikku muusikat.

II

Kui juba olete ühtes, unustage ära
kõik, mis meie kultuuris sellega seostub,
kõik unustage ära ja olete täiesti uudses olukorras,
valmis kogema naudinguid kui ülevusi,
kanduma neis sinna, kuhu euroopalikul haridusel
polnud mõtteski teid juhatada.

III

Rokokooanimene muud ei teinudki,
kui mängis seksuaalsusega,
kuid mitte kunagi nagu Jumalariigiga.

Kui oleks ikka Päikesekuninga õukonda
ilmunud üks tantra guru...
rõõmus hämmeldus olnuks vast suur.

Ja hoopis teistsugune
oleks saanud euroopa kultuur...

IV

Tuleta meelde, meelde ja meeltesse
oma esimene luuleelamus,
valguse puhkamine rinnas,
kõike muud unustamapanev
ja tuleta meelde,
meelde ja meeltesse

sulnis nauding, millest ehk alles hiljem said teada,
et seda nimetatakse seksuaalseks -
ja nüüd, suhtudes mõlemasse võrdse imetluse,
lootuse ja usuga
lase neil ühte sulada, ühte sulada!

V

Liibuvus suudes ja suguelundeis –
kirkastub
selliselt, et
kui sa ka joonistada ei oska,
maalimisest rääkimata,
joonistub sinus välja
kauneim pilt
Budast ühtes kaaslannaga.

Liibuvus suudes ning
suguelundeis –
see on ju võimalus
panna käima energiaring!

***

Ei taha tavalist elu,
tavalist peret ja naist –
see oleks küll midagi sellist,
millest hoiduma sunnib vaist.
Juhuslikud suhted –
end soojendada nende kumal,
aga juhuslik abielu –
hoidku Jumal!...

VIHMABALLAAD

Sammeldund hauaplaatidel
suured viinamäeteod
ja eredad päikeselaigud
läbi latvade. Meie peod.

Taevas tumeneb ja siis äkki
kui mingi otsus on teht –
hääletult langeb alla vihm,
mitte piisad, vesi jumalaeht!
Seisame suurte vahtrate
Ja vihmavarju all.
Samast läheb surnuaiamüür.
Nii seisame Jamajal,
Hoides mõlemad varju
selles vihmamäes –
Mõlemad hoiame, vari
vihmas nõtkub me käes.

Tunneme, kuidas selles
nõtkuses, sõrmis ja peos
on üks hörkjjas võimalus,
on üks õnnestav seos,
armumüstika kõrgustesse
nüüd kohe avaneb uks,
ilmrevalgusest
valgeneb südametuks.

Ja edasi?
Kolmainsus maine:
Laps, kohus, alimendid.
Liiv pühis ära laine.

Kuid hõrkjamaiski suhetes
on nurjumistevaeva.
Lihtsalt: me sõrmed ei tõusnud
vihmavarjuvartpidi taeva.

OO METSIK KEEDEPÖÖR

Su toas Su laterna ümber
mis metsik keedepöör!
Ja erekollane laual
Sinu segatud munaliköör.

Ei usu, me mälestusi
et veel hoiaksid kaunitena,
kuid minus on – ime küll –
kõik olnu ikkagi kena.
Ei tea, on Su laterna ümber
veel alles see keedepöör.
Sinu segatud munaliköör.

***

Kuidas küll armastus teeb inimkeha hõrkjaiks ja puhtaiks –
luule hoidjad, luule andjad,
nagu nüüdki – ma Sinu üle tõusmas
ja Sinu üle laskumas:
valey ihu, keskel erekollane preservatiiv –
imeõhuke kile, mis laseb läbi vaid luule –
just seda on meil praegu vaja –
olen täiesti ohutu
hetkel vaid luule jaoks mõeldud
sukeldumas
käte õlgade rindade niuete valgesse tulva.

LOE ROHKEM !

Sa oled lugend psühholoogiat
ja nüüd ei mõtle muud,
kui vaid, et paarikümne aasta pärast,
kui Sina just ses üliküpses eluhoos,
ma olen juba ätt ...
ja nii Sa minule ei taha anda suud
ja anda kätt.
Jah, pole küll ma enam noor abee
prantsuse romaanist, selge see,
kuid ometi...
mis puutuvad küll siia aastakümned -
kui tänapäeval psühholoogid tõdevad,
et seegi juba ime on,
kui kestab armastus paar kuud ...
Loe rohkem!

***

Esimest korda luuletan Sinust.
Kuidas see tundub – kuulatan endas:
millised häälevood, sõnakõlad
riimis või riimitud
        minus sa lood?
Uudne see tundub, ma ennast ei korda –
(petlik epood?)
aga o n tunne,
et luuletan
jälle
esimest korda..

ÜLEMAISTE SUURSUGUSTE HURMADE HIISI

Ülevamad kui mistahes ilu või ihked,
on armuühthes mõned väikesed lihked,

neist tõuseb – ja lausa hulgaviisi! –
ülemaiste suursuguste hurmade hiisi -

siis mõistad, et varem sul polnud aimu,
kui palju ihus võib olla vaimu...

rabelusseksis see, mis me nüüd näinud,
juba enne ilmumist kaotsi on läinud...

Ülevamad kui mistahes ilu või ihked.
on armuühthes mõned väikesed lihked.

GABRILIADA

Sattusin esiema noorpõlvepäevikus lausele:
“Üksindus on nakkus, mille oleme saanud Jumalalt.”

Tema noorusajal pidi see olema väga julge steitment...

Õnneks ta ise n i i üksikuks ei jäänud,
et poleks võinud sündida
mu vahepealsed esiemad ja viimaks ma ise...

Aga tõetera selles on: Üksindus on nakkus Jehoovajumalalt.
(Vaata mida tähendab, kui oled ainujumal!...)
Korraga mõistsin, kui palju on kaotanud euroopa usklikud

(aga alles see oli, kui kõik meil olid usklikud!),
võrreldes nendega,
kelle jumalal on olnud kõrval ka jumalanna -
Šiva ja Šakti, Krišna ja Radha
või vadžrajaana jumalused,
kes isegi oma usklikute ette ilmuvad armuühtes
(lootuseõiel hõljudes)...
Euroopas aga - Jumal poolkohtlane vanapoiss,
kellel mingil kummalisel moel
siiski on üks ainusündinud Poeg...
Ja see eblakas Neitsi Maarja
kellelt ei tasu küsida
ta erootiliste elamuste kohta...
(Ei tasu küsida, kuid teada siiski tahaks?... -
Iris Wilde'il on luuletust "Ettekuulutus":

Laman teki all, nägu patja surutud,
kõht ja põlved kokku vajutatud.
ootan Sind, Gabriel.
Juba ongi ülal kuulda Su tiibade sahinat.
juba Su tiivasule otsa ainus puudutus
avabki imelise kergusega mu jalad.)

Iris Wilde... Mida nad seal kapitalimaailmas
küll kõik kokku luuletavad
ja saavad isegi trükis avaldada!... midagi sellist
meil... ei tule kõne allagi,
kuid väljamaa luuleraamatuis –
teiste luuletuste varjus – jõuab vahel ka siia,
raudse eesriide taha –
eriti luuleantoloogiates –
midagi sellist,
isegi nõukogudevastaseid luuletusi,
kuid harva.

Tuleb välja, et kreeka neiud polnud ainsad,
kes unistasid armuühtest mõne jumalaga,
Neitsi Maarja lugu on andnud kristlastelegi
ainet mõelda selles vaimus...

Noor Puškingi kirjutas “Gabriiliada”.
ja sai tsaari käest sugeda...)

Aga elagu tiibetlased!
Väikerahvas,
kuid meilegi
on nende rituaalühtes jumalusi jagunud!

Ärge vaid öelge jälle,
et olen kõigest valesti aru saanud
ja vale haamriga tagunud.

APOKALÜPSIS

Kas leidubki enam inimest,
kes poleks unes näinud tuumaplahvatust?
Me ei märka vaid oma nägudel
seda öist hirmukahvatust.

Mureneb ajalehepaberisse
kaunima homse küpsis,
visioonidest täituvat näib vaid üks –
kristlik, apokalüpsis.

Et oli üks lehmafarm Apokas,
kõik kinni on seelses lüpsis -
apokalüpsis.

IKKA ÜLEVALT JA ÜLENDAVALT

Kui meil ei õnnestu – no mis seal's ikka,
eks kogemuse võrra oled rikkam...

Kui naised, kellega ma üritanud,
on hiljem pahased ja püritanud
ja vihased ka lapsed lihased
ja – tundub – isegi, et maja taga tihased...

Siis mõtlen: See, et mul ei tulnud välja,
ei muuda olematuks budavälja
ja kuna mõttel jumet on ja sära,
ei loe ka see, et meie seks jäi kesiseks,
ei tõusnud palju kõrgemale patust,
jabjumgi oli üksnes istumine süles,
ei maksa kurvastada silmi vesiseks,
sest tuleb keegi, kes teeb tõesti ära,
kel tunnetus on nõnda peen
või on ta minust suurem õnneseen
ja väga kergesti võib leida seksist üles
kõik võimalused valgustatusteks.
Mis siis, et meil jabjum jäi istumiseks süles
ja meie ise - poolpatusteks...

ARMASTUS TAEVANE, ARMASTUS MAINE

Armastus taevane, armastus maine...
Ingel, nõid, muusa, sekspartner, naine...

Käejooned peos ja saatus neis...
ja erinev armastus kõigis meis.

Sakslastel välgatas kunagikord
iseäralik sõna Liebesmord...

On mõeldav ju seegi, et kirehoos
tõuseb esile ihk söösta surma koos...

(ettepaneku selleks – kui huvitab teid –
tegi mullegi kord üks kaunis neid).

Armastus taevane, armastus maine...
Ingel, nõid, muusa, sekspartner, naine...

***

Vahel tunned, et oled võimetu nägema luitunud koridoris
muud kui luitunud koridori,
kivimüüris – kivimüüri.
See on kohutav.
Kas tõesti on inimesi, kes päevast päeva ei näegi muud?
Minna tööle söökla nõudepesusse
alumiiniumkahlite õigekspainutajaks?

Milline närvesööv aeg – isegi juhusest piisab,
et tõelistuks tsiviilkaitse apokalüpsis
(kaitse end viimsepäeva vastu?)
Nii pinget kui lootust on igas külvis ja lüpsis.

***

Sel kevadel, kui kõik mind rusus,
ootamatult mõistsin, et ma suudan
bengali keeles juba vabalt lugeda
üht Tagore luuletust –
eks seegi oli puhkemine.

JALAMEREVÄELASED

Kaunil suvepäeval
supelrannas
kohtunud kord merejalaväelased
ja jalamereväelased

Rannas peesitajad imestasid,
mõned minestasid –
nähes, kuidas nende ees
vesi kees.

Merejalaväelane – see pole midagi,
kuid jalamereväelane -
paneb naistel keema vere –
kui ikka tulevad nad nagu vee peal käivad kristused –
kui psühhopaadid -
marsisammul
jala
üle mere,
kaenlas automaadid.

***

Enne Sind ma pole kohanud veel naist,
kelle loomulikkus oleks nõnda kena,
kes päris tõsimeeli ongi valmis võtma
seksuaalsust endas luuleväärtusena.

HEDONISTI EVANGEELIUM

Hedonism sobib nii maale kui linna,
kuid selleski vaja on süvitsi minna,
muidu õigus neile jääb, kes leiavad,
et elu selline on tühine
ja nii siis hedonistidele endilegi tundub.
Ma selle vaatega nüüd küll ei ühine,
sest olen saanud oma elulaadist –
mis muidugi ju kesksena näeb n a i s t –
nii palju hingeülendavalt kaunist
ja isegi ehk ühtteist ülemaist.

See on nii loomulik ja lihtne ometigi
ja üldse mitte mingi imetrikk –
et hedonismi läbi kõik võid saada,
mis sulle inimesena on võimalik.
Usuelamused, armuelamused
ja et kaokski nende vahelt vahe –
selleks kuluda võib kogu meie aeg,
tähelepanu ja tahe...

Nii ma siis mängin seksuaalsusega,
kuid mitte nagu Mann ja Miku,
ei ole tegu siin ei panni ega tiigiga...

Ka Masing ütles:

Mängin seksuaalsusega, -
kuid lisas kohe:
“nagu Jumalariigiga.”

Et suhtes minuga jääb naine kannatajaks?
Ei pruugi minna nii, kui talle ütleb vaist,
et pole vaja näha endast väikest mina,
vaid Naist.

ARMASTUS TIIIBETI MOODI

ehk

SUGUÜHTED KLOOSTRIS

See pole nii, et oled armunud ja siis...
ja siis veel palju kordi...

Üks kord ja kõik
ja mitte igale munganagale –
laama otsustab, kellele võiksid paista kätte
suguühete vaimulikud võimalused,
teised võivad vaid uneleda noorest kaunist karmamuudrast -
on kuulnud, et kloostris liigub ka selliseid,
- näinud ei ole
ja ega ei näegi.

Ükskord
üks kord
kõlab ülemaine akkord:
üks kord
ükskord.

Vadžrajaana pühakiri õpetab:

Siseenergiate juhtimiseks
on üks suguühe tingimata vajalik,
edaspidi võid siis meditatsioonis alati sellesse naasta.
Sõlmi tshakrates saab avada keskkanalis tõusva energiavooga,
kuid ainult vaimselt mõtestatud suguühthes
(või siis alles surmahetkel – siis juba iseenesest -)
avaneb südametshakra kuuekordne sõlm.

Vaat siis, mida pühakiri õpetab,
püha kiri.

KUNST JA ELU

Kui valmis maal, võis näha kahte naist:
üks lõuenil ja teine, kaunis Haña
just tõusmas ihusoojust õhkavana –
neid naerupritsmeid silmist säravaist!

Ju loomulikult ütleb mulle vaist,
on Hana ihaldatum elavana,
kuid läheb aeg, ennäe, ja ta on vana,
veel läheb aeg ja pole teda, maist,

kuid pildil värsked on ka lilled vaasis.
Kui kokku tuleksid kord Ermitaažis
kõik naised, piltide alt loeme kelle nime –

kui ainult juhtuda võiks sedalaadi ime,
ma kõhklematult nende seltsis lahkuks,
kui ka kõik maalid sellest kotiriideks tahkuks.

LUMISTEST TREPPIDEST ALLA

Lumistest treppidest
käsikäes alla

- siis juba tundsin Su sõrmist...-

lumistest treppidest alla
õhevil palged

selja taga Niguliste aknad valged...

Kui viimastest treppidest
Harju tänavale
laskusime ,
Su käte läbi
mulle andus
korraks Su keha,
nõtke, sale,
minus voogas, jäi peatuma –

võtan vastu, hoian, ei kuku

selles hetkes oli juba seegi,

kuidas hiljem minupool
oma puusal avad tõmbeluku.

Olgu küll, et paljudel
selle peale viltu kisub suu,

mulle see, kui puusal tõmbeluku avad,
mõjub ülendavamalt kui miski muu.

VABADUSEMÜHA

Lainepiiril kõnnin kõval liivarannal.
Siin on, mida hingata ja on toetust kannal,
kõrvu aga kandub raugematult, üha
avamerelt siia kostuv vabadusemüha.

Kõik mu tegemised elulised
jaa, ma mõtlen: armuelulised,

pole üldsegi nii enneolematud,
ehkki ateisti meelestki on patud –

sellised, et neist ei räägita,
lambad ütleksid, et neist ei määgita...

Ma ei taha tunda, et teen pattu –
siin nüüd ongi see, mis meis ei kattu –

mulle seks on müstiline, püha.

Varja mind, mu vabadust,
neutraalseist vetest
siia kostuv lainemüha!

ARMUTUHIN

Nii kaua Sind, teelekiirustajat,
rinnale surusin,
et Sinu rong...
jaa, juba läks –
kuid meisse jäi –
kas tunned? -
ta kevadine sõiduhuog.

SUHTELISUS

Kus häbi tuntud paljast näost, kus käest,
kus läbi kloostriist käivad mehed kõik, kus sõjaväest.
Kus väga soovitatud lastele sex-play,
kus sellele on kindlalt öeldud - ei.

Mis on siis mäng või võit või viik?
Mille tinglik nimi on Jumalariik?

***

Kõige tumedamal, kõige süngemal aastaajal
puhkes meie armastus –
nagu võõramaa taim, mis ei tea,
millal õitseda siin.

LADINA UNELM

Valgeid toogaid kandsid siis kõik,
nii Caesar kui Laclos.

Nagu väikeste luikede tants
paistis eemalt tänavakaklus.

HEILISADU

Maa on valge. Sadu oli eile.
Täna päiksepaistel langeb veel
iga tüve umber hõbedasi heile,
langeb hangedel ja langeb teel.

Mäe peal valgub laste kuldseid kelke,
mina vaatan õhus hõbehelke.

Heilisadu! Hetkega kõik mõtted
ja kõik kujutlused kadusid.

Kuidas elatud on aastasadu,
märkamata heilisadusid!...

KEVADEKUULUTAJAD

Näe, valged pilved on siin!
Kevadekuulutajad!
Sealt lõunatuules nad tulevad,
kümned ja kümned! Sajad!
Ojakaldad veel lumevalged.
Küll vetevoolul on kiire!
Ennäe lainet – justkui tema
pesi puhtaks päiksekiire!

PALEUS

On mindki puudutanud hajus valevus
sellest kummalisest sõnast: paleus.
See oleks naine, kes on liitnud endas
ilmrevalgused rinnast ja naudingud armuelundeist –
oma kõigist armuelundeist –
needki tõstnud üles ilmrevalgustesse,
võrratult üleva sulami loonud neist,
sulami, milles ta ise on terveni sees –
ja siis - et kõik see üllusküllus mulle ulatada -,
avab oma jalad minu ees -
naine, kes liitnud on endas
ilmrevalgused rinnast ja naudingud armuelundeist

Olla vaatepildis ülemaises,
samal ajal laskudes ja tõustes naises!...

Imelisis sõiveis kangastub meis üha
kõik, mis meile igatsuslik, püha ...

HINGESUGULASELE

Ilma sinuta kahlan uduhäos.
Selles elus kohtunud ei ole me.
Kuid peab ju olema, et kusagil oleme –
võib-olla kellegi
unenäos –
nii kaua siis osaks sai meile see ime -
ja silmad kui avas ta, haihtusime.

***

Naine, keda pikki aastaid
olen palvelenud kui aimust:
hing Ülemlaulust
ja erootilise foto vaimust –
unelmais kergesti leitav –
nagu Luulemaagi -,
miks elus pea midagi võimatut,
sellest ma aru ei saagi...

KUI ON LUMEHANGEL MÄRGA PÄIKSEKULDA

Kui on lumehangel märga päiksekulda -
siis ka näed ja mõtled säravalt,
kollast kuluheina, musta mulda
leiad oma vaimu väravalt –
kui on lumehangel märga päiksekulda.

See, kas kohtad hingesugulast,
pole hetkel põletavalt valus
küsimus, võid mõelda malbelt:

Tullakse?... Ei tulda?...

Kui on lumehangel märga päiksekulda.

RIIETE VANGID

Me vaimustav vestlusõhtu
on jõudnud nüüd sellesse järku,
kus riided mõjuvad piiranguna
ja annavad sellest ka märku -
kraed kaelas kui rangid....
kas saame neist vabaks või lahkume nii -
oma riiete vangid?...

Kahepeale siis: kuub, püksid ja kleit.
Neist loobudes
joobudes saab meile osaks
joovastav ühteheit...

JÄRVEL

Lebad mu paadi ninas,
käed pea all, vaatad taevast
katmatut nagu Sa isegi
ja oled nii kohal
ja iga hetk nagu kaoks...

Milline on küll see nauding,
mida kätked endas,
oma ihukeskmes
minu
ja enda jaoks?...

kellegi teise jaoks teistsugune
nii Sulle kui temale...

aga nüüd libiseb edasi
paadi sujuvas hoos
kõik see, mis meis veel eraldi,
aga võiks olla koos...

kõik need kunglad ja kumalad...
veenusekink ongi kungla...

keegi tahaks nii kangesti öelda,
et mu mõtted on rumalad?...

KUI TÄISKUU JÄÄB JALGU

Päevpäevalt meie kaks –
see oleks kahtlane, jah isegi ehk viha,
kui aga täiskuu tõuseb taevasse
ja paneb võbelema südameid ning jalgu -
- kui täiskuu – jah -- jääb lausa jalgu,
- minnes läbi toa pimedada -
meid keset tuba haarab puhas iha,
puhas, puhas, puhas kuuvalgus -
sel hetkel võime kõike –
suudelda või imeda –
kui täiskuu kõnnib läbi toa pimedada,
täiskuu,
õise kire eksliibris
ja – oo! –
aknast vaatab sisse iibis!
(ei ole toonekurg,
lapsi ei too.)
meid keset tuba haarab puhas iha,
puhas, puhas, puhas kuuvalgus.

***

Headusest luuletada, ise kuid ruttu
kaduda võid ka rōskesse uttu,

kalki vaikusse võid end kasta,
kirjadele lihtsalt ei vasta

hing mul täis rāsist tuulemurdu
tuulemurdu ja luulemurdu...
tean Su suunurgas julma kurdu

oh kuidas tean ja ometigi
sedagi hoiaksin südame ligi.

***

Kaugel Sinust
saab mulle kalliks
Su nõtke piht,
ta ümber kiirgav hurmus
kauguste tagant
erutab vaimusõrmi

kuldne auraring Sinul
pea kohalt niudeile laskunud

võtsid ta ise,
suuremaks venitasid,
üle õlgade, rinde
- armsalt naljakas kujutelm, kas pole! –
kuni ta jäigi Su peenele pihale
kiirgama hurma..

SUGUELUNDID NOVEMBRIS

Tähistaevasse vaatan.
Esivanemad!
Täna sain teada:
te nägite Linnutees hiigelnaist,
suguelundid novembris, Skorpionis.

Nüüd veelgi eredam on mulle tähesära.

Tähistaevasse vaatan:
Suguelundid! Novembris!

Tähesärana pääsenud valla?...
Siis tulge sealt alla!...
Suguelundid! Novembris!

VALGUSTUS NOVEMBRIS

Rajuhoog vihmaõrmedega
raagus puuvõras sorib.
Mis valgustaks seda novembrit küll,
seda pimedust ja pori!

Ja äkki ma tean, ma tõesti tean:
Kõik korrapealt oleks uus,
kui me ihu ja vaimu valgus
sulaks ühte siin selles kuus.

MUUSA TULEK

Sealt ta tuleb!...

Esimene samm ütleb:
Parema jalaga olen sulle juba lähemal!

Teine samm ütleb:

Vasaku jalaga olen veelgi lähemal.

Kolmas samm ütleb:

Oma ihukeskmega
olen nüüd päris Su ligi
ja Sa võid tulla ja olla
minus päriselt ometigi!

***

Jälle võin luuletada!
otsekui valgusvihu
oled Sa jätnud minusse
oma nõtke ihu
tundlikkuse neis embustes...
kindlasti tean vaid seda,
et vaimulikuks kunstiks
võivad need üleneda.

KUUGA

Tõstan aknale oma varbad, avan end,
kas leiad ainsama tee puutumatusse?
Oh kui erutavalt liigub Su valgusejuga mu sisepimedusse;
kui õnnistavalt valgustad mu pühamu!

Mare Raidma "Kuuga"

I

Täiskuu aknas – kesk akent – ja niivõrd täis!...
Tema eest ei paku katet nüüd ei lina ega käis!...

Küll tõmbad tekki üle pea...
nii ikka ka - ei ole hea?...

Siis heidad linagi kui udusule
ja õhkad aknasse: – No tule!... tule!...

Ja eks siis muidugi – Kuu ongi krapsti kohal!...
Mis ergav vära hõljub nüüd Su keha kohal!...

Näha üht naist seksimas Kuuga -
see pole võrreldav millegi muuga!

II

Siin nüüd psühholoog ka mind ei nõusta...
selili lamad, püüad tõusta...
mulle on meenumas kõik see kole,
mida kuutõbistest kuulnud olen:
jooksevad mööda katuseharju...
näen vaid kaugenemas Su varju!?...
Mis oleks selle vastu rohi?...

kuutõbist segada ka ei tohi...
Pannes lootuse kõigele heale,
siiski heidan end Sulle peale.
Kuu kohmab: - Eks ise nüüd edasi nühi... -
ja läinud ta ongi – aken on tühi.
Kuu on ju muutlik: liigub, kahaneb...
Sina kuid... polegi mulle pahane,
varmalt nii oma üsa kui suuga
annad kõik, mille said oma ühtest Kuuga.

***

Kõik asjad on varjusurmas
ja varjusurmas on maja.
Et ärgata tardumusest,
on neil Sinu puudutust vaja.

Kas ärkab siin kõik veel ellu,
iga tass, ka kõige pisem,
Ja see lõbus sinine jalgratas?
Oh ja ma ise, ma ise!...

ENSV

I

On maailm näinud ju ühte kui teist –
kas midagi ainulaadset ka meist?

On see nüüd sõprus või okupatsioon?
Justkui mõlemast mõni joon.

Rahvaste vangla või vennalik pere?
Kõik on segane-sogane, ere.

Siiras naiivsus ja ohvrimeelsus,
kakskeelsus ja kahekeelsus,

suured juubelid, jooga ja joga –
ainulaadne - just selline soga.

II

On olnud meil kommuniste, fašiste,
kui vaja, küll selgub, et ka maoiste.

Eesti laskurkorpus ja Eesti SS
(Nüüd lahingupaigus üks kuivanud GES.)

Värskast ja Iklast saame oma narsaani.
(Eestist on kaevandatud uraani.)

Rahvateatrid ja Rahufond
(Rootsis oma pagulaskond.)

Nüüd siis veel ka see fosforiit
(Mõnigi meist on näost valge kui kriit).

Kõike meil on ka, lausa ime,
rohkem kui üldsegi tahaksime.

MÖÖDARÄÄKIMISED

MOSKVA: Rohkem põllumajandussaadusi,
rohkem tööstustoodangut, küll siis kõik saab tipp-topp.

TALLINN: Oot-oot...molot-tot-tot...
ribnd-ropp...

EESMÄRGID

Alles see oli kui kommunism
juba kangastus õige lähedalt...
nüüd õhkame: Õigusriigini
kui õnnestuks jõuda vähemalt!...

SEKS NÕUKAAJAL

Oma veenusekingukest esitled mulle
mõeldes, et sisendad mõtteid hulle.

Ah, seda teisiti tegema peaksid,
kui sa vaid oskaksid, kui sa vaid teaksid...
saaksime mõlemad valgustatuks,
sina kuid oled valmis vaid patuks.

Mina neid asju segi ei aja,
meenub, et ütles kord Õpetaja:

Mida keegi sul anda ka tahaks,
võta heaks, ära pane pahaks.

Seks nõukaajal... kuid tunnen ju praegu,
et ees võib olla teistsuguseid aegu...

PAAR LIPPURINA

Elagu eesti seksrevolutsioon!

Nii seisavad vaid need, kel põlvini on tormisemgi meri,
Ei valves seisjad, valvel seisjad, järjekorras ootajad!
Kui lipuvars mu tõivet sinus
ja lipuks on me hõiskeis lehviv veri.
Lipp ainus inimväärne, kui ta vära
on helendav, ta kangal aga voogab
ühtaegu vaimustust ja vaimusära.

See lipp on ainus, mille tõstan mina
all selle põhjatuma taevasina.

Kui meil siin ohtralt lehvis punalippe,
siis – et ei jääks need hingevalutavaks –
sel pilgul vaatasin ma mööduvaid paraade,
neid tegin enesele talutavaks.

Siis koht, kus seisin,
oli tornitipp
ja ere-ere mu punalipp.

UNIO MYSTICA I

Kõik mu luuletused on sõnatuina kirjas
üle mu tõiveti külgede ja pea
ja Sinu omad Su tupeseintel tajusäradena –
seepärast ühteliibunult meil ongi imehea.
Luulekirjad meis kui liiguvad –
üles-alla -,
hetkepealt ja ühtesoodu
ümber sõnastuvad kõik me luuletused –
just sellel hetkel u u e s t i on loodud !
– teisel hetkel jälle teisiti
jälle uuesti ja teisiti.
On miski valmimas ka silmasäras, huules...
nii me liigume siin teineteises
ühtaegu liikudes ka oma luules.

(Kas võin anda sellele, kes pole luuletanud ise
värsivihikus ja armastatus,
selle kogemuse imelise? ...)

UNIO MYSTICA II

Kui noore tudengina silmitsesin
Tiibeti jabjum-pilti,
adudes vaimulikke ülevusi,
kuid sekka ikka ka Stendhali „Punast ja musta“,
ütles Õpetaja hoiatavalt:
- See pole erootiline kunst.

- Buda ühtes Tarkusega...
selles ei sobi näha suguühet?
Aina enam sellisteks muutumas
tunnen ka oma armuühteid,
jah, tõesti, peaaegu juba ütleksin
nendegi kohta hoiatavalt:
- See pole erootiline kunst.

AIAMAAGIA

I

Mu noored puud,
teid olen toonud siia,
et imet teeksite,
et mustast mullast
välja võluksite sulneid maitseid:
valgeklaarlikku karget mahlakust,
suislepaõunte muhedust,
kollaste ploomide kirjeldamatut hõrkjust,
võipirnide sulavust,
treboo prantslaslikku maitseelegantsi,
kuldrenettide sügiskargust,
talvenaudingu leebet magusust –
ja seda kõike mitte kusagil maailmas laias,
vaid siinsamas, mu oma aias!...

Üsna ühesugused noored puud,
rohkem vitsad kui puud...
ja kätkete
nii palju erinevaid maitseid...

Kui ei teaks,
ei usuks –
no ei usuks...

II

On võrsel juba hinges õielõhna
ja hiljem ühtki vilja siin ei kohta,
mille kohta
ei võiks öelda:
ta sündis õhus, lennul, õietolmust.

Nii võib ju öelda kogu aia kohta!

Kõik on siin kevadiselt roheline, valge,
ei kusagil veel mädaõunalõusta...

Kui kerge õitsvas aias tekkima on tunne,
et ka ise võiksid tõusta... tõusta!...

ja uskuda, et kuigi toonud siia
on sind robustne inimsünd ja mitte õietolmu lend,
siis vähemasti ümbersündinuna
just sellisena võid kord tunda end
ja saada vabaks kõigest olnust
taassündimisel – õhus - õietolmust.

III

Ühtunud kuu- ja päikesekettal
lootosõiel
armuühtes jumalik paar
laskub mu kroontshakra läbi minusse juubeldava valgusena,
täidab mind ja kannab –
aga sama vägi on õunapuuõiel.

KUI IKKA OLEKS PÄIKESEKUNINGA ÕUKONDA
ILMUNUD ÜKS TANTRA GURU...

Rokokoo-prantslane resigneerunult lausus:
L'amour est le frottement de deux epidermes.
Sarkasm? Tõde? Või koguni - ausus!?!..
Tülpinu-teadmatus, ei muud!
Frottement – sõna, millest ju meilegi tuli
froteerätik – hõõrumine.
Kuid ons siis rätikus - hingetuli?!...

Kuid teisalt – puupulkadestki
on välja hõõrutud tuli...

Ma imetletud küllalt ei saa,
mis ülevaid naudinguid anda
võib – tõesti, kui nii võtta – frottement.

Vaim oli valmis,
valmis ka meelas keha,
kuid polnud seda, kes oleks öelnud,
mida siis ikkagi teha...

Valgustumisest ei räägitud,
kuid

- ja see naerma mind ajab –
oma aja kohta nad ütlesid:
Valgustussajand...

Valgustus, valgustus
et see võiks minna teil korda,
peaks teil olema usku meelusse
rohkem
sada korda, tuhat korda, sada tuhat korda!

L'amour est le frottement de deux epidermes - armastus
on kahe limasnaha vastastikkuhõõrumine.

INTIIMSEKS PEOKS VALMISTUDES

See on nii armasnaljakas:
morssi pakud juua,
kaalutled:

- Salatit teha makrast?...

Mina kuid mõtlen:

Kui vaid lubaksid,
mida kõike võiksin välja võluda
Su svadhistanatšakrast...

KUTSE RIIMIPÄEVALE

Tule, kallis, teeme jälle riimipäeva
minu voodil! Liitugu me pihud
selle peale!

Vaatame, mis ette võtavad
meie ihud,
valevad ja targad!

Nad veel asetuvad nõnda riimi,
et ei tee poeesiale häbi.

See ei ole riim, mis kõlab sõnades,
meie ise ellu kõlame
selle riimi läbi.

Tule, kallis, teeme riimipäeva!...

TÄNU

Läbi rõske sajuse linna
tulid, et tuua mu luulesse
oma ihusoojus,
see imeline
ihulisvaimne rikkus.

YAB YUM ROHELISES

Valevaina,
jalad maapinnal laiali kui armuswastika,
ulatades end teineteisele vastu,
ulatame end
avarale maastikule,
päikesele,
valgetele pilvedele,
ikka jälle hurmudes
magusaist vapustustest me liites. –
oo, see, oo need –
ihavood -
on juba nii palavad,
ähvardavad meid haarata
- meid seest oma sulniste kätega –
- mitte väljast, vaid seest -
ja on nii vastupandamatud,
et meisse ei ole jäänud
enam midagi andumatut;
enam midagi meist endist,
kui nüüd mõlemad tõstame näod
põsk põse kõrval
ja jääme vaatama valgeid pilvi,
muutuvad nii kauneiks, nii ülevaiks
kirevood me ühtes,
kärstus kaob neist,
korraga polegi neil kusagile kiiret,
jäävad vaatama valgeid pilvi.
meie silmade läbi;
see on liikumatus ja vaikus, kuid –
milline liikumatus! milline vaikus!...
meie silmade läbi
magusaist vapustustest me liites.

URVALÕHN

Kõik mis päeval juhtunud ja olnud,
tühi-tähi, kui see kohe lakkaks,
mitte et veel mõtteid sellest immitsema hakkaks,
oma seisukohti, arvamusi!...

Ja nüüd korraga ei ole seda enam!
Ainult Sinust mulle kujutlusi voogab
nagu pilvi iga tuulehooga
valgepilve, valgepilve tulvadena.

Sinust kaugel, Sinust, Ilmi!
Nagu Suure Paju urvast,
ilma et ta teaks,
kuidas teeb mu pilkudele head,
luhal unistades avasilmi.

Harva sünnib paju urvastikus
valge urb, mis lõhnamast ei lakka,
harukordsem inimene, kellest
kauneid mõtteid teises valminema hakkab.

USUN, SA OSKAD JA SUUDAD

Et selleni jõuda
hommikupoole ööd
siin mu luuletaja-ärklitoas,
nõudis küll ikka kõvasti
“eelnevat tööd”...

Kui siis tühjad juba
šampanja- ja konjakipudel,
ärapälenud viirukipulkadest
alustassil vaid tuhaudel,
viimaks tundsin, et esile tulla
võin lasta oma tujul:

- Näita mulle ennast
oma kaunimal kujul!

- Sa mõtled, et nagu Under:
riidetult kaunim on naine?
Sain ma õieti aru, et nüüd
on see me vestluse aine?...
Et mina, lilleke vainult?...

- Ka see, kuid mitte ainult.
Suutud siis nüüd kui suutud...
tahan näha, kuidas sa ise
ülipuutetundlikuks muutud,
kuidas saad liikuma endas
naudingu eluveed –
kuidas Sa ise
seda teed...
Kui saan näha Sinus
orgasmieelset naist,
siis Sa ju oledki mulle
kaunim kaunimaist.
Ei sind nüüd varja enam
minu eest kleit ega pleed,
kuid enne kui teeme koos,
näita,
kuidas
sa ise teed!...

kuidas vaimseks, hõrkjaks ja peeneks
üha kasvava naudingu muudad,
ma tean, ma usun,
et Sa oskad ja suudad!

Miks on see mulle tähtis,
mis lootusi suuri
sellele panen ja näen
selles tuleva aja jooni?...
Aga ma tean ju, et naine
nii loob uut kultuuri
- ja mis tähtsamgi veel –
uut religiooni.

RAHVAS RABAS

Žürii tõstis esile filmi “Rahvas rabas”,
aga “Agoonia” pileteid rahvas rabas...

TULE MÕTTELE!

Sinu nõtkus – see on kui roosi liikumised
soojas suvetuules,
imelised - tuntavad -
nii vulvas, huules kui luules.

Kuid on minulgi pakkuda midagi,
see on mul saadud
vadžrajaana suguühthes jumaluste läbi –
küllap sellest on andnud sulle aimu mõni mu värsiridagi -

kui liitume, tundmata seejuures vähimat pelgu või häbi,
võime saada elust kõik, mida oleme võinud soovida.

Võiksimme vähemalt proovida!... -
Tule sinagi sellele mõttele!

Müstiline suguühe – hele-hele
ja meid endale saada ta püüab.

Tule sinagi sellele mõttele!
Ja ära tee välja, kui üks teine hääl Sinus hüüab:
Tule mõistusele!...

ON NAISI...

On naisi, kes on leidnud juba nooruses
endis nauditavaltpeened veiklused
ja elusisuks võtnud armuseiklused.
Neid rumal oleks süüdistada hooruses,
no kaugel sellest, nad ei ole labased,
on – vastupidi! – peenetundelised
ja nende embused on imetabased.

Neist mõned on mu elust läbi käinud
ja minu armuasemelgi sõudnud,
kuid ikka enne, kui ma olen jõudnud
tantrast rääkidagi, on nad juba läinud...

LASNAMÄE MOTIIVE

I

LASNAMÄEL

Valge laeva ootajad ära siit aeti,
endiselt elasid, surid ja maeti...
romaanintriigidessegi kisti,
kui huvitas juhtum suurt kriitrealisti...

Kui oli ju paepeelses tõmbetuules
ammugi kustunud laagrituli,
sündis see kujund eesti luules.

Nõnda siis Valge Laev ikkagi tuli.

II

HALLSÜGIS

Hallssügis. Kestab. Üle poole aasta juba.
Ära tüütab. Kirjatööd raali. Tuba -
täis raamatuid. Veidi värskendab meelt
teadmine, et neis – raamatuis -
on palju rituaalühtes ringilendavaid budasid.
Aknast näen: Harald läheb. Ilma Emmata.
Budad ka ei viitsi täna lennata.
väljas - rajuhoog,
vaid hooti on näha
vastasmajast tolknevat musta trossi.
Ja siis
rajuhoos akna taga näen –
mitte kajakat – albatrossi!...

INIMESESUGU

Päevad päikselised, päevad vinejad...
Elluastujad ja surmaminejad...

Kes loeb vaid kirjavahemärkideta luulet
ja kellele on kallid koolonid ning komad -
keda huvitavad Scherlock Holmes'i lahendused,
keda Buda omad...

Päevad päikselised, päevad vinejad...
Kõik me oleme kord elluastujad
ja kõik me oleme kord surmaminejad.

MEREMÜHA

Kõval liivarannal,
kõrvus meremüha
ühe kauni daamiga kõndisin kord,
ja mõlemad
kordasime üha:

- Seksuaalsus on püha.

Ometi tundsin, et kumbki meist
kohe üldse mitte ei mõista teist
ja kaugeneme üha,
korrates:

- Seksuaalsus on püha...

Käiksime justnagu eri udest.

Viimaks ta ütles:

- Räägin armastusest ja valust.
- Räägin seksuaalsuse ülemaistest võimalustest.

Üks räägib paistest oma jalal,
teine päikesepaistest.

Seksuaalsus võib olla vist kahtviisi püha,
v ä h e m a l t kahtviisi püha.

Meremüha ja veremüha.
Meremüha.

POEET JA POETESS

(Jabjum)

Ülevsüleluses
istume liitununa,
hoides tasakaalus
veresära ja huultepuna
ja hingematvat õnne
ja maad, mis jalge alt
tõuseb säravaks lauluks
aina meelamalt.

Vahel loome luuletki koos,
sõnu selgeid ja pooltoone.
Olen tundnud puhkemas sinus
nii orgasme kui inspiratsioone –
mõlemaid olen tundnud

ja soovingi ainult ühte:
et nad taas sinus sulaksid üheks,
et neis mõlemais liitume ühte.

ARMASTUSED VANAS KOOLIS

Oh neid pilkuderomaane vahetunnisaginas
ja seda puhast tarmu
mis ei anna end kokku võtta ühekski õppeaineks! ...

Iga kool igal hommikul
on täis kõige virgemat armu -
kriidilõhna ja armu!

Vana saal. Kulunud põrandalauad.
Oksakohtade kuppelmaastik.
Nukraks läheb meel.
Kui õrnad hinges
kõik kooliaegsed armastused
ikka veel!...
Nad on kui lemmikaine,
mis läbi võetud siin
- ei tea, mis keeles -
(esteetika?)
lemmikaine, ainsana
veel üksikasjus täielikult meeles.

MEIE MERI ON VABA

Saa vabaks, Eesti meri!...

Imetlen, kui loomulikult Sa rannas
eredas päikesepaistes eneselt heidad riided ja alasti tuled
minuga kõndima pikka maad jalalabakõrgusse vette,
millest tõusevad madalad liivalaiud.
Kaldal kõrkjad, meremärgid ja - tuled.

Ei mu kooliaja tüdrukute puhul tulnud kõne allagi midagi
sellist,
seda enam, et eemal võib näha teisigi kõndijaid,
nii maal kui meres -
aga Sinul on vabadus veres!

Sumame sügavamale, valgevahuste lainete sekka:
tuleb jälle üks, lööb meid vastu rinda ja näkku,
tahab kaasa viia. Sind kaenlasse haaran ja liuglen
koos Sinuga laineharja pitsmeräkku,
Sind surudes enda vastu, end Sinusse surudes.
Su silmis ma vähimat pelgusevarju ei taba,
neis peegeldub rõõm sellest päevast, ei muud.

Nüüd alles mõistan, et meie meri on vaba!

TROPIC-EROTIC

I

TROOPIKA

Kord oli subtroopika mulle nagu mingi äärmine piir:
helesinine võõt kooligeograafia võõndite kaardil:
pisut Krimmi lõunarannikul
ja Kaukaasia rannal.
Päris-troopika tundus kättesaamatu:
kuidas oleksingi võinud sattuda sinna nõukogude inimesena?
Vast ehk ainult neegreid aitama,
aga kuidas oleksin võinud neid aidata mina,
väikese rahva luuletaja,
kes pealegi kirjutab oma keeles...

Nüüd siis olen Bali saarel ehtsas troopikas -
otsekuil leilisaunas lopsakas rohelus.
Mis vikerkaarekäärid korraga õhus?
- Tohutu kiili tiivad!....
Puud nagu lihavad lepad, kuid
- kuldsed viljad ripuvad hallidel tüvedel!

Korraga tunnen valge värvi järele puudust.
Kui kaugele on jäänud minust valge lumi, valged toad,
valge voodi ja selles valgete linade vahel
Sinus - valges naises -
mu kodu ainus troopiline õis.

Ja milline kergendus:
ei peagi neegreid aitama!...

II

BANGKOKI RAHVUSVAHELISEL

Kolm tundi ümberistumisaega
ja kilomeetrite viisi tax-free kauplusi
Bangkoki rahvusvahelisel...
Aegajalt näen mõnest aknast pilkases pimeduses
sähvamas kümneid välke korruga,
müristamist ei kuule -
siin kostab vaid malbe tasane rahustav muusika
ja levib kõigi maailma kaubanduskeskuste
rahvusvaheline lõhnaõlihõng.

Seisatan orhideede poes.
Kui leidlik mõte: igavikuliseks muuta õis
- mis muidu oleks närtsinud päevaga -,
kastes ta värvitusse sulaplasi
ja siis veel viirutada servad
õige kergelt kulla või hõbedaga.
On siin vast õisi! - sinkjasmustlilladest roosakuldseteni!
Oo lilled, kes te nii kaunilt esitlete oma suguelundeid,
mis on nii äravahetamiseni sarnased
naiste elundeile nii värvilt kui kujult,
nii, et teie järgi,
õied siin vitriinides,
võin nüüd ära tunda naisi
ja sulnis erutuses
kõndida nende vitriinide ees.

Äkitselt märkangi Sinu õit
ja kuigi mul polnud mõttes siit midagi osta,
palun selle nüüd – õrnalt, õrnalt –
sisse pakkida kingituseks Sinule.

III

TEEL LÖVILINNA

Nüüd küll kirjutan eesti luule kõige väelisema luuletuse -
lennukis Lõuna-Hiina mere kohal teel Lõvilinna,(1)
"Finnair"-i lennukis rohke kohvi ja konjaki järel
kesk valgeid pilvetupse – nii et: Anna mennä!...

Mu pea kohal guru ühtes kaaslannaga,
Jumalannaga – nad lendavad kaasa -
ja mu kroontšakrasse nende ühteõndsust valgub –
nektarit! nektarit!,
siis sulavad ise selleks õndsuseks - valguseks -
ja laskuvad minusse. Mina,
Valgustatu,
olen korruga ühtes jumalannaga
ja mitte minust ei kipu miski kärsitult
välja pritsima,
misjärel jääksin õhku ahmima pärsitult,
vaid jumalannast voogab me ühtes minusse
kirkust - enneolematult peent energiat,
mis ei kiirusta kuhugi,
vaid hakkab õndsusevoogudena
liikuma minus.
Vaevu taluda suudan seda rikkust.

Rohkem kui jumalausulised
olen kogenud jumalikkust...

Singapur: sinha - lõvi, pur - linn (sanskriti k.)

PÄRSIA MOTIIVE

Liftiüksed avanesid Pärsias.
Vaibad ja peeglid õgisisid üksteist.

Sam Riviere

I

Pole teist sellist maad,
mis pakuks kõrbeliivade vahelt nii külluslikult
selget allikavett,
rohelusevoose,
mett
ja muidugi luulet ning roose,
luulet ja roose!

Siin justkui iseenesest
roosid ülenevad luuleks,
ja seda – kui hästi kuulata –
roosiaias ka ise sa kuuleks:
kuulata roosi
ja saad gaseeli -
mõlemad hurmavad meeli...

Pole ime, et suuri poeete
on siin sündinud terveid voose.

Oh, kui võiksingi jääda Širazi -
vaatama-kuulama roose!...

Pole ime, et nägin: üks mees
hommikul palvetas roosi.

II

Vaibapoes Teheranis:
üks eesti naine
kalli vaibaga vastamisi-
milline õndsus ja paine -
see nüüd saatma jääb eluaja!..
Või siiski...
kui mängu panna kogu pangalaen,
mis majaostuks võetud
ja tagasilennu pilet?...

Juba ongi ta põlvili vaibal,
see muundub lendavaks vaibaks –
enam pole piletit vaja,
ja küllap ka minna võib maja...

III

ISFAHAN

Teemajas Isfahani vanal kivisillal mõttesse jään:
Kui hörkjast ja kütkestav on see maa,
mille rahvast ma aru ei saa...

Suured luuletajad on siin ülistasid veini ja armastust,
aga naised on riiete tõttu nüüd näotud ja vormitud,
värviks vaid must.. –
ei nägu, ei tegu
ja veini - oh ei! –
siin on joomine k u r i t e g u !..

(mõni narkots seda pole...)
ja et meie oleme harjunud veini jooma,
see neile korda ei lähe...
(kui me mikrobuss möödub politseipatrullist,
hüüab esimesena märganu naistele:
“Rätid!” – ja kõik tõmbavad rätid pähe.
Meenub gaasimaskiharjutus vene ajast:
„Gazõ!“)

Siin teemajas võid popsida vesipiipu ja juua teed,
mis on oivaline
ja vaibad, oo muidugi need!...
Mis ime, et lina- või puuvillalõimeist
ja värvidest kokku saab midagi sellist,
mis eal pole kale,
puutub vastu siis käsi, jalatald või pale,
vaip räägib oma ülemaiseist võimeist
ja andunud džinnina kummardub: Sind teenin,
võin sind lendugi tõsta.
Jumalaeest!...
Jessenin!

Kes istub seal nurgas, valgepäine,
ja uneleb Šaganeest? –
Aga muidugi Jessenin!...

Lai jõgi.. võiks sellisel sõita ka laevu,
aga
samas teada saan, et suubub kõrbeliiva
üsna siinsamas, linna taga...

IV

ŠIRAZ

Roosidekülluses sirab oaasilinn Širaz:
Siin end luules surematuks laulis Hafiz.
„Näha Jumalat ta kõige kaunimas kujus – ilusas naises“ -
meenub taas
ja pilgu Hafizi hauale
langetan siis.

Valgest marmorist kirst täis kirju kummalisi -
kerge lehtla all maapinnal kesk roosiaeda..
Tuleb tontlikke islami naisi, seisatavad ja siis
musta rüü vahelt välगतavad valged käed
marmorkirstule -
oma peent energiat
neilegi annab Hafis.

Veidi eemal – ja samuti roosiaias! - puhkab Saadi põrm
(„Roosiaed“ – sellist nime ta laulude kogugi kannab)
pruunist marmorist kirst täis kirju kummalisi.
Ja jällegi: musta rüü vahelt valged käed...
Oma peent energiat Saadigi neile annab.

Näha Jumalat ta kaunimas kujus –
selles soovis on võluväed...
Kuid – ons see võimalik luuletajale?...
Kas luule peab vastu ajale?...
Kuid näed -
valged käed,
musta rüü vahelt -
näed ju: naisekäed...

V

ŠAHHI SUVEPALEE

Ühes oasis kees maa seest üles puhas allikas,
veesilma põhjas veikles ka kalu,
ümberringi rohetav muru ja puudesalu.

Pole ime, et kerkis linn,
tõid jõukuse kaubad ja üürid
ja et hirmu ei tarvitseks tunda,
pandi püsti ka paksud müürid.

Šahh seda nähes hüüdis:
“Müürid jätta, kuid linn nende vahelt
lõhkuda välja!
Täitke mu tahet!”

Vesi pulbitsevast lättest
juhiti marmorrennidesse,
istutati juurde veel puid ja lilli,
roose ja küpresse.

Et vetevula ja rohelist
ei häiriks keegi –
ainus ehitis – suvepalee
ja üsna väike seegi.

Põlvekõrgustest marmortulpadest
vesi vulisev, ülistust vestev –
otsekui fallothest ilmreorgasm
igavesti kestev.

Selline vaatepilt silme ees –
jõudu juurde said šahh ja kogu Iraan.

Buddhatvaan yoshityoni sansritaan.

VI

TEHERANIS

I

Turd tõntsakas mees astus mulle tänaval ligi –
väga ligi – ja ütles kiiresti (viletsas) inglise keeles:
“Teate, meil on sellest mullade valitsusest kõrini.” –
ja kadus rahvamurdu.
Kohalik dissident,
soovis minuga sõnumit saata...

Nii tuttav tunne –
ise ka tundsin nõukaajal aegajalt tungi
astuda niiviisi väljamaa turistile ligi.

Milline õnn, et me, eestlased,
ei ole enam vene impeeriumi rahvas!...

II

Üks ärimees (ilmselt edukas)
kutsus meie väikese reisiseltskonna õhtusöögile
ja see oli luksuslik.
Ometi tundus mulle, et majaisand tunneb pidevalt piinlikkust,
isegi ehk alaväärsust,
aina ta kordas:

- Me oleme ju vana kultuurrahvas,

oleme ju?...

Meenus anekdoot vene ajast:
Mis on ühist Iraanil ja Nõudeliidul?
Mõlemat valitsevad mullad.

Meie saime oma mulladest lahti...

III

Vana turu võlvkäikudes
vaatasin hämmingus ringi.
Mu juurde astus üks käbe sitke vanamees,
ütles, et soovib mind aidata.
Umbusklikult – mida see veel tahab? –
usaldas talle,
et soovin leida ühe väikese romantilise vaiba.
Ta aitas mind tõesti omakasupüüdmatult,
lahkumisel sõnas, et on inglise keele õpetaja
kaugest kõrbeküla koolist.
Ta näol ja riietel tunduski olevat liivapuru,
kuid see mõjus pigem jahu- ja suhkrukiivana
liivakoogilt mu lapsepõlvest
ja mul oli kahju, et mu esimene mõte oli olnud:
Mis kasu see nüüd loodab minust saada?....
Ja mul oli tõesti kahju, et minust ei olnud talle kasu
kas või keelepraktika mõttes -
sest mis on see minu inglise keel!...

IV

Tõstan pilgu kaamera vaatepilust
- olin just vaimustusega pildistanud
türkiissinise kupliga mošeesid enda ees –
näen nüüd jahmudes, et mind piirab kamp turskeid noori mehi,
kes vaatavad mind vihkaval pilgul –
valmis – kui just mitte maha lööma,
siis peksa andma küll...

Et julgesin imetleda nende mošeed?..
No on ikka kange usk!...

Mis muud, kui tegin alandliku näo
ja kummardasin andekspaluvalt.

Teheran... Kusagil mujal
pole mind niiviisi vaheldumisi sülelenud
Hea ja Kuri.
Surimuri.

KYOTO KESKRAUDTEEJAAM

Einelauas iga viimane kui toidupala kunstiteos,
isegi kõige odavam,
meie mõistes küll hirmkallis
(ka kohalikus rahas maksab tuhandeid):
kaks praetud kalapead kõrvu, juures roheline libe
ja erepunane õis.

Kas suudate kujutleda tühja ruumi kesk kümnekorruselist maja,
kus suured laiad liikuvad trepid lausa kutsuvad: üles, üles!?...

Pool maad sõitnud, põikan sisse kohvikusse:
põrandas vaheldumisi kiviplaatidega laiad peeglisiilud,
ettekandjail seljas imelühikesed seelikud ja alupesu neil pole –
pisut eriline kohvik küll - no-pan kissa.

Mõistan sedagi, miks mitte kogu põrand pole peeglist,
vaid üksnes siilud selles – küllalt laiad siiski –
sa ei pea vaatama, sa ei pea nägema,
aga juhtub, et näed.

Euroopa ja ameerika topless-baarid siin siis niiviisi
üle trumbatud -
no-pan kissa - no-panties cafés.

Kõige kõrgemal korrusel – võibolla kümnendal –
leian end pargist: lillepeenrad, põõsad, isegi mõned põlispuud.

Igal sammul midagi ootamatut ja erutavat,
jaapanilikult eripärast –
mitte pealetükkivalt, kuid siiski vältimatult -
Kyoto keskraudteejaam.

Igal korrusel liikvel ka rahvahulgad.
(Tagasi Tallinnas Estonia puiestee
imestan: Kuhu on kõik inimesed jäänud?...)

Aga rongid?

Tõepoolest, neidki oli korraks kusagil näha –
allkorrusel vist:

pikad väلكkiired lumivalged julgad,
tulevad ja lähevad hääletult oma teed -
sirged kiirvaglad.

Ja korruga valdab mind pentsik unistus:

Sellised võiksid kord söösta välja minu laibast mu hauas.

ECSTASY

Su pale kumab padjalt kui laotuseserv
ja äärmuseni suured silmaterad on kui tumedad kaevud,
millest peegeldub täheparvi
minusse
ja ma tean, et Sa näed ja vaatad mind praegu nii
nagu mind veel keegi pole näinud ega vaadanud -
täheparvede hellusega.

BUENOS AIRES

Ei tea ma maailmas teist nii mõnusalt dekadentlikku linna:
vanas sadamakvartalis
liiguvad legendaarseiks lõbutüdrukuiks riietunud naised,
kõikjal müüakse tangopilte,
rõdult tervitavad möödujaid
elusuuruses
jalgpallur Maradona,
Eva Peron ja tangokuningas Carlos Gardel.

Tango, tango on selle suurlinna hing;
mujal valitseb ammugi tümps,
isegi Pariisis.. (Ei saa lahti tundest,
et selline
nagu Buenos Aires nüüd,
oli kunagi Pariis.
Argentiinlastest räägitakse:
nad on itaallased, kes räägivad hispaania keelt,
arvavad et on prantslased,
kuid tahaksid olla inglased.)

Tangos – see on muusikasse valatud otsustavus
võtta armastusest kõik, mis võimalik,
ohte kartmata ja ikka päris kindlasti.
Selles otsuses on nii trotsi kui ka kurbust,
sest kirel on piirid:
just siis, kui kõik tundub olevat viimase peal,
saabub langus – iha haihtub... kui ju ometi
just siis peaks sööstma edasi
veel ülevamate kõrguste poole -
soovimatu pingelangus,
täiesti kohatu,
lausa solvav –
purse
viib endaga kõik...

Erilise selgusega tuleb teema esile
õhtul väikeses hubases tangoteatris,
mis näeb välja nagu ooperiteater miniatuuris:
kaarjad istmereal, punane samet...
Pakutakse ka šampanjat
(kui oled klaasi tühjaks joonud,
toob kelner vaikselt uue)
Lavapilt: õhtune linnatänav, tangopaarid...
See teema, jah, seesama;
isegi mitte niivõrd tantsijad kui muusikud esitavad seda –
viimaks veel üksteist toetades
püüavad viisist veel midagi välja manada -
muusikast või - armastusest?...
kuid juba on hilja,
purts on ära olnud,
soovimatu ja kohatu, kuid näib, et vältimatu...

Ei ole vältimatu! -
tahaksin hüüda:
vadžrajaana on lahenduse leidnud:
on, on võimalik möödudes purskeahvatlusest tõusta kõrgemale
kirkusse, ülimalt peeneisse, isegi vaimseisse naudinguisse,
piisab, kui armuühtes mõtteid ja meeli valdab
r e l i g i o o s s u s –
seda, mis oleks juhtunud seemnepurskeni minnes,
näed siis juba kaugel all:
oled tõusnud palju-palju kõrgemale...

Seda ülevat tõusu väljendav tants on veel loomata...

PABLO NERUDA MAJA

Võttis nõuks ehitada endale iseäraliku maja,
kuuekorruselise torni,
üks arhitekt Valparaisos.
Ülakorrusest pidi saama tuvila,
kus linnud võiksid vabalt tulla ja minna.
Silmapiiril Vaikne Ookean.
Arhitekt suri, raisus
maja ostis Pablo Neruda,
tegi ülakorrusest töötoa
ja luuletused aina tulid ning tulid.

(Ka naised tulid ja tulid).

MAAILMA KAUNEIM LINN

Siin on tunda veel maadevastajate muretut meelt,
kes Jaanuari Jõgi
– Rio de Janeiro – panid nimeks kohale,
kuhu olid jõudnud aastavahetusel –
ja - mis hiljem selgus – polnudki jõgi, vaid merelaht –
järgmisel kuul võibolla juba nimetasid Veebruari saareks
mõne maanina...
oli vast aeg – maakeral jätkus avastamiseks kauneid kohti
veel küll ja küll!...

Valge rannaliiv, samba ja karneval veepiirini
ja mis eriti imeline -
mäelt u l a t u v a d tõesti selle kõigeni
Kristuse õnnistavad käed.

GRÖÖNIMAA JA ISLANDI VAHEL

Jumala eest, New Yorgis tundsin end tõeliselt hästi!
Jalgsi käisin läbi kogu Broadway
Keskpargist maailma suurima raamatupoeni –
kaheksa miili riiuleid –
mul astumisteed Keskpargist poeni nii palju polnudki...

Koduteele asusin sumusel õhtul
Kennedy lennuväljalt.
Paaritunnise lennu järel hakkas akna taga juba valgenema,
olime jõudmas polaarpäeva piirkonda:
All Gröönimaa kivised-jäised rannad.

Tõusin ebakindlal mõnusalt kõikuval sammul
ja mis ma näen –
serverimiskäru,
mida stjuardessid ennist vahekäigus edasi-tagasi lükkasid,
pakkudes konjakit, veine, kokteile,
seisab nüüd pisut avaramas ruumis lennuki tagaotsas,
selle ümber on kogunenud
rahvusvaheline seltskond mehi ja naisi,
kes oskavad hinnata häid marke – eks minagi! -
ja valavad endile nüüd juba ise vabal käel -
ei tea, kas see on nii ette nähtud - ,
või vähemasti lubatud - ,
kuid keelama ka ei tulda
ja nii me siin teeme endile hea äraolemise,
joome ja räägime oma lood
Gröönimaa ja Islandi vahel
püsti seistes,
siis lähen ja istusin tagasi oma kohale akna all,
et näha ka Islandit.

Ära ütle, Buda, elu ei ole vaid kannatus,
päris mõnus on vahel...

Avan luulevihiku
ja panengi kirja pealkirja
GRÖÖNIMAA JA ISLANDI VAHEL

IGATSUSLIK

Ei ole veel olemaski
ideaalset usku mulle,
kõige enam lähedust tunnen tantrabudismis -
kui sellest nüüd kujuneks
meelashelge religioon,
mida eneses loon,
hinges ikka see ootus:
tantrabudism on ehk muda,
millest võib kasvada lootus...

Põhja-Kanada kohal 22. aprillil 2001

LENNUKIS DŽAKARTALE LÄHENEDES

Merepinnakilgendused?... Ei, juba riisipõld...
Jälle meri?... ei, põllud –
üks vesi kõik, nii merel kui riisimaal...
juba Eestimaa suurusel alal.
ja taas...

Mis tunne võiks olla,
kui Tallinnast Valgani aru ei saa,
kas varbad on vees või porises maas!...

ja aastalõpul siis
katab te maad
valge riis...

meie maad lumi,
teie maad riis.

Mis siis!... –

tuli millegipärast tahtmine hüüda.

ARMASTUSE KESTLIKKUS

Ei hakka rääkima sellest, kui kiiresti
abielus enamusel inimestest armastus haihtub –
teate isegi –
räägin armastusest, mis on vastu pidanud
kolm tuhat aastat.
Siin Kairos Egiptuse muuesumis
on üks katkendlik papüürus,
mille juurde pöördun tagasi taas ja taas:
mustad kohevil juuksekiharad ümber pea kuhjas,
imearmas peenejooneline nägu,
üks õlg ära, ka suurem osa ahtast pihast on läinud,
aga õhuline tuunika
on kulunud ihukeskmes ajaga veelgi läbipaistvamaks.,
ihulähedasemaks,
ihalähedasemaks...

Ja samas kõrval marmornägu:
pea ülaosa justkui noaga ära lõigatud,
vaid alalõug ja mahlakad, suudlustest pakitsevad huuled
ulatavad end mulle vastu..

DAARJELING JA KALIMPONG

Taga-Indias kõlaks kui ülemaine gong:
Daarjeling...
Kalimpong....

Brittide mägikuurordid... kõrgmäestiku raudteerong väike
läbib mäeharjalinna –
unustatud sinna?...
auruvedur – tsuhh-tsuuh – eredavärviline
nagu laste mänguasi..
Valged pilvetupsud ja päike –
nende vahele
viibki see pisike rong.

Daardjeling.
Kalimpong.

Daardjeling.
Kalimpong-gong-gong.

KÖNNIN, KÖNNIN POTALA KATUSEL

Tundub kui kõnniksin asfalteeritud platsil,
mille servas on ka mitmekorruselisi kivimaju
ja ulatub üles paari meetri kõrgusi kuldseid pütte,
- hauatähiseid -
iga sellise all istub palee sügavuses
oma uhkel troonil ülekullatud muumiana üks Dalai-laama
Siin ülal aga...
on tunne, et „püttide“ vahelt võib kohe ilmuda marsruuttakso.

Kõnnin Potala katusel.

(Meenub nõukaaegne venelaste laul:

„Šagaju, šagaju po Moskve.“

Šagaju, šagaju na Potale-e-ee?...))

All kevadiselt õrna roheline mähkunud Lhasa,
taamal orupõhjas kümneiks niredeks jagunenud jõgi,
veelgi kaugemal lumisetipuline mäeahelik.
Taevas ülal sügavsinine, valgete pilvetupsudega
nii lähedal – vaat et ulatan käega puutuma, alla tõmbama
mõnd pilvekest,
isegi munakollase päikese nende vahelt
saaks ehk kätte....

Kui palju imelist on sündinud siin minu all,
imelisemat kui kusagil mujal inimkultuuris!

Alles kõndisime seal saalides,
jõudmata küllalt vaadata kõiki peeneid seinamaalinguid –
sakraalerooilisi -,
märgata kõiki kujusid ja nikerdusi
tubataitval hõbemandalal.

Üsna hea oli näha, kuidas tiibetlastest saalivalvurid
peksid hiina turistide pillirookeppidega vastu selga –
et need kiiremini liiguksid,
meisse, valgetesse, aga suhtusid lugupidavalt.

Siin on liikunud dalai laamasid
ja ka noori kauneid karmamudraid.
siin on sündinud inimkonna kõige kirkamad ülevused -
vaimsuse ja meeluse sulameist.

S e l l i s e paiga katusel kõnnin
koos teiste lääne turistide ja hiina nuhkidega,
kes on mulle sama ohutud nagu olid sellised Lääne turistile
Nõukogude Eestis –

äärmisel juhul võidi maalt välja saata ja mitte enam lubada
sotsialismi õitsvasse lilleaeda...
On põletavalt kahju, et praegu ei toimu seal all enam midagi
– muuseum. Suurimaid varasid ei näidata,
kuid needki on alles –
luuripatsitest seelik,
mida kandis kord Jeshe Tsogjel
ja seegi,
mis tehti ta enda luudest.
Küllap on siin liikunud karmamudraid,
kes on võinud kanda neid mõlemaid –
selle kõrval kahvatub eesti näitlejannade tava
edasi anda Liina Reimani sõrmust!....

Veel heidan pilgu ümberringi,
et nautida vaadet, mille pärast
Dalai-laama võiks mind kadestada,
siis tõstan käe, et peatada marsruuttakso –
välja siit näivuste maailmast!

(Kuna taksot veel pole,
tõstan veel korraks käe,
et paitada pilvi ja päikest.)

AMAZONASE VIHMA METSAS

Igas toonis rohelist silme ees
ja korraga välgatas midagi valget – oli või näis?..
väike kosk, põõsas õisi või linde täis
või lindudest tehtud täis?..

Nii ebatõenäoline
kui et siin võiks kõlada Strauss,
imetillukeses lombis valge lootosõis,
suur nagu pesukauss.

LIHAVÕTTESAAR

Kuidagi ei arvata ära nende kujude otstarvet...
Minu meelest pole siin midagi mõistatuslikku:
kui terve su maailm on Muhumaa-suurune
ja jutud sellest, et kusagil võib siiski olla midagi veel,
on sama ebamäärased nagu meie oletused,
et ilmaruumis on teisigi eluks kõlblikke planeete...
Saarest käivad üle soojad niisked subtroopilised tuuled,
millest palmilehed on aina lennus
- erutavad tuuled -,
toitu jagub, tööga end vaevama ei pea -
mida siis muud, kui et hakkadki tahuma kivist
tohutuid kujusid,
seadma neid igatseva pilguga vaatama ookeanile,
mille taga – räägitakse –
võib siiski veel midagi olla,
kuigi kindlalt ei tea....

TAHIITI METSIK SISEMAA

Papeete sadamat piirab ookeanipurjekate valge viirg,
randades luksushotellid –
siin pole kohta seljakotiturismil
ega mingil muul –ismil.

Kuid mida peidab endas saare metsik mäGINE sisemaa
. – nagu luuletaja sisemaailm –
seda teada ei saa...

Papeete, Papeete...
Naised, kel muusakutsumust,
siin õhkaksid järjest:
Poete!... Poete!...

On see vast ideaalmaastik –
Papeete –
sadamas ookeanipurjekad kui valge vahuviirg
ja nende kohal hüüd:
Poete!... Poete!...

See hüüd!...
Ja minagi olen nüüd siin.
Nüüd!...
Millal veel,
kui mitte nüüd!

PÜHAPÄEVAHOMMIK OSLOS

Seal on hirmus mees Gorilla,
hirmus naine Krokodilla;
neil on sihukesed tavad,
et nad neegreid hirmutavad.
Sestap neegrid sõgenevad,
meie maale põgenevad.

Märt Kullo „Ära Aafrikast!“

Raudteejaama ees mängivad neegrid palli;
Eriti hakkab oma õhinaga silma üks tohutu paks neegritar
vabalt langevas roosas hõlstim-
nii suurt, lõtva ja lotendavat roosat laiku pole ma veel
liikumises näinud; lausa arusaamatu,
kuidas võivad ühel naisel olla nii vedelad rinnad, et sööstavad
lõua alt reiteni ja kohe ka tagasi.

Astume sisse Toomkirikusse. Pingiridades
mõni üksik krampunud näoga vanainimene.
Arusaadav: tavaline pühapäevahommik,
siia tullakse ju ikka vaid sündi, täiskasvanuks saamist,
abiellumist või surma ära märkima,
siiski ka Jeesuse sündi ja surma.
Kirik tühjeneb, siis aga hakkab hoogsalt täituma
väikestest vilgastest pruunidest meestest ja naistest – ilmselt
filipiinlased.
Milline rõõmus õhin! Neile on ristiusk ju midagi uut
ja lootused suured...
Eriti heledalt ja selgelt kostab laulus aegajalt refrääniks:
„Tsiu-tsiu!“
Hakkan selle peale kuninga kassi iseteadva,
pisut skeptilise häälega vahele laulma:
„Mjäu-mjäu.“

Kui väljume, korraldatakse kiriku ees juba bendžihüppeid;
nüüd lendleb see neegritar maa ja taeva vahel –
nii suurt roosat lotendavat laiku pole ma veel õhus hõljumas
näinud...
Heaolu ingel?...

Raudteejaama ees mängivad neegrid ikka veel palli .
Palju põhja poole minna nad enam suurt ei saa...
kui, siis vaid Teravmägedele... Kas sünnib seal uus inimtõug
- polaar-neeger?...

TITEKAKA JÄRVEL

Titekaka järvel – peenema nimega Titicaca –
nägin indiaaniküla elu omatehtud ujuval saarel
kõrkjatest kokku mätsitud hiigelparvel pilliroomajades –
paarkümmend aastat peab selline õõtsuv jalgealune vastu,
siis on juba nii läbivettinud, et hakkab vajuma
ja sellel on „mürgiline tähendus“:
hakake tegema uut...

Kuidas nad küll tunnevad end mõnes ülerullivas tormis,
kui jalgealune tõuseb ja vajub nagu vaip,
mida püütakse sul jalge alt ära tõmmata?...
(vahest siiski paremini kui eestlased endid on tundnud
mõnes algavas okupatsioonis...)
Selline elu siis...
(No mis elu see on!... Aga on.)
Peruu valitsus andis nüüd (torude läbi)
kõrkjakülale puhta joogivee,
aga siis nad jäid haigeiks –
olid kohanenud veega, milles ikka ka titekakat...

Kaugeil kaldail mäekoonused -
hiiglaslikud külmunud mutimullahunnikud –
oleme ju väga kõrgel merepinnast....
Ilm selge, kuid karge –
nagu Eestis päikselisel septembripäeval -
ujuma just ei kutsu...

Uyuni soolalagendikel otsekui peeglis rünkpilved –
aru ei saa, kas kõnnid taevas või maal,
Silmapiiril kitsas tumesinine mägedeviir –
ainus orientiir....

Pika bussisõidu järel kõrgmägede teedel
hämaruses all orus La Pazi tuledemeri.

On see vast verine kaubatänav ,
aina kanavarbaid ja sisikondi -
kõik nõidumiseks!...

Varahommikul hotellifuajees
lennujaamasõiduks bussi oodates
pea lõhub valutada mis kole – mäestikuhaigus...
Hirmutav mõte: Lennuk tõuseb ju veel kõrgemale...

Lennukis peavalu kaob, all juba Andide lumine turi,
siis Amazonase vihmametsade lõputu rohelus.

Kas oleksin nooruses – nõukogude inimesena –
võinud uskuda, et kõike seda näha saan!...
ja nüüd, aastakümneid hiljem, vaesununa,
jälle nagu ei usu...
kipub tekkima tunne, et kõik oli kujutlus vaid,
see või järgmine elu...

titekaka järvel...

millise tite?...

pole tähtis... eks mu enda...

Kõige enam tänan saatust,
et võisin luuletada eesti keeles;
ehkki olen põhjanud meie riimivaesust,
kuid tühja neist riimidest,
see-eest millised helinad, kõlad,
sõnad nagu

hõrkjas,

sulnis,

ülev...

isegi Vana Testamenti on meie keel vääristanud:
teistes keeltes „Laulude laul,“
meil: „Ülemlaul“.

Kui jälle elu võtab mängida mu närvel,
sõnan stoilise rahuga:

Olen käinud Lihavõttesaarel.

Olen käinud Titekakajärvel.

BUDISMIAINELIST LUULET

VIITVÄRVI BUDAPEREKONNAD

Kui olete istunud ühtesse, (mitte siis astunud, vaid istunud NB!) kujutlege, et teie liitunud suguelundid on seest viievärvilised ja neis värvides sisalduvad kõik viis budaperekonda.

Guhyasamaja Practice of the Arya Nagarjuna System
1.köide lk. 355

Oo, see juba on midagi!...

Amitabha – punane – tuli,
Amoghasiddhi – roheline - õhk
Vairochana – valge - ilmaruum
Ratnasambhava – kollane - põhk
Akshobja – sinine – vesi.

Nii te kõik viiekesi...

Viie budaperekonna fenomenis
olen hoomanud psühhotehnilist jaotust,
umbes nagu see läänemaine:
sangviinik, melanhoolik ja nii edasi –
kuid kas on mõtet,
kas siin süvenemisest
saab ajavõit või –kaotus?...
Kogum “Viis budaperekonda”
mind embab kui anakonda,

nüüd –
viievärvilisena -
on nad kõik meie sees!
Just seal ongi õige koht –
budaperekondadele,
tunnen: enam ei ähvarda mind ajakaotuse oht
ja kõik muugi on puhas ning hele.

VAID ÜKS ON EESTISSE JÕUDNUD

Indias töötati välja 26 või 27 üksikasjalikku juhust, kuidas
saavutada ülim õndsus; enamus neist jõudis ka Tiibetisse.

Jangon Kõngtrul “Budismi tiibetissejõudmine”

Nii et siis 26 või 27...
Mina tean ja õpetan vaid ühte:

Olgu sul jäägitu usk sellesse,
et liibuvustes-mähkuvustes –
muidugi vaid siis, kui kaasa teeb ka peaju,
meie suurim suguelund,
kas siis nii teeb kaasa, et oled silmini-kõrvuni armunud
või hoopis nii, et näed suguühthes jumalate paleesid
või kirjutad luuletusi –
huvitav, et tulemus on sama:
kehasisesed energiad peenenevad,
teadvusseisund üleneb Valgustatuseks.

Hea siiski teada, et võimalusi on 26,
vahest isegi 27.

Olgu, mina tean vaid ühte.

NAGARJUNA MOTIIVIL

Selles illusoorsete vormide maailma
kõigist illusoorsetest parim
on kaunis naine

Nagarjuna, Pamcakrama pt.3

Just!
Ja parim sellepärast,
et sundimatus ülekuulluses
voolab välja erutavat hingeulendust
voolab ja langeb temast siia maailma maha,
olenemata sellest,
kas tahab ta seda võ'i taha -
nagu ka allika käest
ei ole mõtet küsida,
miks voolab ta kõigest väest
või et millest vestab ta vulin?

Ta vastab sulle ikka ühtsama sõna korrares:
tulin-tulin-tulin!

BUDAD JA JUMALAD SINUS

Joogi visualiseerigu, et ta kaaslanna lootosmandalas värelevad, tõusevad ja laskuvad budadekobarad ja jumalustesülemid, sulavad valguseks ja siis taas sünnivad sellest samast valgusest ja et see kõik kestab katkematu voona ja jääb kestma - kui sellise tunnetuse saavutad, siis ka mõistad kõike, ilma et peaksid üha püüdlikult teadmisi omandama – sa oled saanud soovetähtvate pilvede valdjaks.

The Complete Nyingma Tradition from Sutra to
Tantra Volume Two lk 1012-1013

Tõmmata läbi –
see hoogne väljend
eesti keeles
ei peaks küll tegema meile häbi...
kui see ikka on iidne india-tiibeti unistus
vaimses eneseteostuses
budadekobarais ja jumalustesülemeis
siit maailmast tõmmata läbi...

DŽOGCHEN-SEKS

Leia karmamudra ja alges säravpuhtas teadvelolus
Nauding ja Tühjus tõusevad koos Ilmre ja Vahendite õnnistusrikkas
liitumises; kehasisesed energiad laskuvad, rohkenevad, tõusevad,
levivad kogu kehas.

Tilopa õpetuslaul Naropale Keith
Dowman raamatust Džogchen: Sex lk 168-9

Džogchen (Ülim Täiustumine) on ju sündinud sellest,
et peensusteni väljatöötatud jumalustevärk,
kogu gurundus-laamandus takkapihta
kõigi loendamatu käskude ja keeldudega –
präänikuks pühitsused -,
hakkas mõnedel üle viskama:
seda võib ju järgida, kuid võib ka pikalt saata -
ja oli neid, kes söandasid välja öelda:
Kõike sellist pole üldse vaja,
piisab, kui suguühites suunad oma siseenergiad peenenema-
ülenema.
Jaunis?...

Kõrvale heita kogu jumalustevärk?...

Aga seegi on ometi nii kaunis!...

MIS ÜLDSE ON USUNDID JA MILLEKS NEED HEAD ON

Kõik nad ju pakuvad võimalusi eredaiks elamusteks, mida kutsutaksegi usuelamusteks –

võib ju olla, et millekski muuks nad tõesti ei kõlba.

Miks loetakse romaane ja isegi luulet – et saada lugemiselamusi.

Usuelamused – see on ikka klass omaette!

VÄGA LIHTNE

Mind hakkas vaevama üks nõue tantrabudismis:

Mida sa eales ka teed, tee kõigi olendite heaks.

No mida ma ikka nii väga teha saan?...

(Budhatvaan yoshityoni sansritaaan...)

Laama naeratas ja lahendas mu probleemi imelise kergusega:

Aga sa võta mistahes lihtne toiming,

näiteks sisse ja välja hingamine,

ja kujutle, et teed seda kõigi olendite heaks!

Või tee lõunauinakuid!

Linnart Mäll armastas naljatada:

Kuna buddha tähendab: ärganu,.

siis igaüks, kui hommikul silma lahti lööb,

võib öelda, et ta on nüüd buddha.

TÄNUAND

Kogu maailma kaunimad värvid ja kujud
kogun kokku, muundan veetlevaiks jumalannadeks
ja pakun tänuannina silmarõõmuks
kõigile budadele.

Jangon Kongtrül

Panin kirja moto. Ega olegi mul siia midagi lisada. Oli nagu,
kuid haihtus ...

VÄLISEESTLASED. KODUEESTLASED

Kalevipoeg on see ratsamees,
kaanepildil siin kappab üles mäest,
hoides tungalt enese ees,
valmis heitma vaenlase müürisakki.

Viimaks ikkagi poetas tungla käest
ja istus Cadillac'i.

Seda nähes nüüd järele
talle kodumaalt tormab rahvast,
et kohe Cadillaci
istuda vahvast.

Sadaviiskümmend tuhat lahkus kord maalt,
et punane terror ei tabaks...
Sadaviiskümmend tuhat läks nüüd jälle,
kui olime saanud vabaks..

Kummaline: ei olegi vahet,
kas sukeldub isamaa õnne või hätta;
sadaviiskümmend tuhat näib olevat neid,
kes ei saa kohe minemata jätta...

Araabiamaades mehele,
kel pole kümmet-kahteist last,
sülitatakse näkku.
Kui selline tava hakkaks meilegi külge...
Nii palju ei ole ju sülge.

Kui proua Loidma
räägib uhkusega,
et tema ainus laps
on nüüd Kalivornia Hallivuudis kõrge koha peal,
pean end vaevaga tagasi hoidma.

Kui rahvas on haritud, niivõrd kultuurne,
siis paratamatult ka püsima nõrk,
kuid teisalt jällegi – hõrk, nii hõrk.

Et selgitada, mis soodustaks sünde –
kõige parema mõttega, eks? -
naistele saadeti küsimustik,
aga naised said pahaseks,
leidsid endivastase ründe...

Jah, eesti naine ei ole araab.
Mis meie rahvast küll niiviisi saab?!

Kui ikka soov sünnitada on kasin,
(kardetakse olla „sünnitusmasin“)
saagu me riigist siis eestistusmasin.

JÄLLE PILDISTAN SIND, JÄLLE LUULETAN SINUST

ehk

JUHUSEKSI JUMALIKKUS

Armasnaljakail tingimusil

leppisime kokku kõndida

Lääne-Saaremaa metsikuis inimtühjades randades

selle päeva...

Sina: Kui sa mind pildistad... enamvähem kogu aeg.

Mina: Kui oled alasti... enamvähem kogu aeg.

!

Juba Sa heidadki endalt kerge suvekleidi,

nõjatud suure rändrahnu vastu ja nuusutad kibuvitsaõit,

heites mulle heledaid pilke:

armas näoke, väikesed kenad rinnad,

violapiht, elektriline karvakinguke,

erutavaim kolmnurk

(kas erutas see kunagi kord

ka geomeetria isa Eukleidest?...

nüüd siis on minu kord...)

kolmnurk, mille all sulneimate naudingute varamu,

mis kätkeb neid, meile mõlemale,

kui avad mulle oma jalad

kui Sa

avad

jalad,

mis praegu veel ristatud nii võluvalt...

Nõjatud rändrahnu vastu ja nuusutad kibuvitsaõit,

heites mulle heledaid pilke.

Ja korraga – kaamera tõrgub... kohe algul!... mis siis nii saab
hurmavast kokkuleppest?...

Sina: Kui sa minust luuletad... enamvähem kogu aeg
ja kui sa mind luulestad...

Suurepärane! Kõnnime edasi!... siis ikkagi terve päev...
Lääne-Saaremaa inimtühjades randades...
siis ikkagi... kokkulepe... on jõus... luuletan-luulestan...
fotograafia asemel luule... sa ei kahetse...

Vasemal vahuharjalisis laineis meri
soojas suvetuules,
paremal paerüngad, raudkivikuhilad, kadakad,
jalge all tihe madal mereäärne muru, selles salguti
erkkollaseid, lillasid, kärtspunaseid lillepuhmaid...

Su keha on elav pühapilt,
mis iha ja harduse hetkest hetke ühtesulava väega
pillab end minusse -
valey vastavus mulle siin elus,
kaunis ja erutav
saavutatav osa saavutamast.

Jällegi jääb värvikireveks sammeldund rändrahn me teele,
kalle just selline, et mõnus seljaga vastu toetuda
ja seda Sa teedki,
aeglaselt libisevad nüüd lahku Su reied,
avavad Sind mu ees.
Sisenen sinusse.

Nüüd oleme liitunud nii, et iga väiksemgi liigutus
õnnestab, vapustab, üllatab, õnnitleb, aina küsib ja vastab,
kehasisesed liigahtused veel enam kui välised;
kui oleme jäänud päris liikumatuiks,

on see märguandeks neile - et nüüd on nende kord! -
meid liidavad seesmised energiavood,
käte hellus ja silmasära – nii seisame teineteise vastas,
surudes endisse selle päeva ilusa ilma ja kauni maastiku.
Siis eristub minus teistest sulnidustest üks, tungib esile,
lubab rohkem kui teised, tõukab teisi eemale,
kuid ma juba tean, kes ta selline on, ütlen talle:
Sina, purskenolk, hoia end tahapoo!... tean, hetkeks
annaksid veel midagi juurde, siis aga reetlikult kaod
Ja viid kaasa kogu naudingu... ei-ei, ei taha sind,
igatahes mitte veel praegu!... võibolla pärastpoo!... võibolla...

Tõmbun välja Sinust: luulestamine on selleks korraks
läbi, jätkub luuletamine, rändame edasi ja kõik, mis äsja oli
keskendatud, kokku surutud, avaneb lehvikuks tuulde ja
päikesesse. Sa lendled mu ees kui liblikas, virvendav, erutav
hurmaküllane, kannad endas me naudinguid - neid, mida juba
tunda saime ja neid, mis me jätsime varuks. Kui ka kõnnid ees,
mõned meetrid või isegi kümned meetrid – ikkagi oleme juba
lahutamatud, palav virvendav õhk me vahel liidab meid,
tõmbab kokku, surub kokku.

Järgmiste suurte kivide juures jälle heidame ühte ja
seejärel jällegi annan Sulle meie naudingud edasi kanda – nii
need, mida tundsimme äsja kui ka need, mis me jätsime varuks...
edasi rännates – nüüd sa lausa tantsiskled mu ees -
naudinguvaramut kanda ei ole ju raske ja sa oled mulle - veel
ilmutuslikum...

Siis jällegi ühte heites kogen hämmastuse ja rõõmuga, et
purskenolk on kadunud, enam ta ei trügi ette – küllap sai aru, et
nagunii ei lase ma tal esile tulla – nüüd voogavad naudingud
meie kehas vabalt ja külluslikult, väriseme ekstaasis ja
meisse koguneb aina enam sügavat ja täiuslikku rahu.

Oo, nüüd oled Sa mulle veel ilmutuslikum –
nüüd on Sinus laiali laotunud seegi hetk,
mis oleks jäänud kõrgeimaks kõrgendikuks,
kui oleksin ennist lasknud tal esile tulla –
nüüd kannad sedagi endas üha edasi ja edasi –
laialilaotununa -
see on, kui karikakra õielehest saab puri...

Erutud mu imetlusest veel enam,
värised sinagi ekstaasis,
otsekui teineteist toetades ulatame käed –
mis imesid oleme kogenud endi läbi ja kogeme veel,
tulnud nii erinevaist maailmadest ja läheme neisse jälle,
meil ei ole teineteise suhtes “nõudeid”,
me ei tunnegi teineteist,
täna sel päeval aga oleme olemas nii täiuslikult
teineteise jaoks!

Imelik, et ärkamisaja luuletajad ei teadnud midagi meie
saartest ja randadest,
nende „Ilus oled Eestimaa!“ ulatus vaid Vändra
metsadest Munamäeni

Tule, liidame endid taas,
Sa tahad ju jälle tunda,
kuidas mu ülenenud väed
säratuvad su erutunud veres!

Kui taas teineteisest eemale tõmbume,
oleme veel enam tulvil kõige peenemat erutust.
Jälle kõnnime edasi, jälle luuletan Sinust.
Siis jälle luulestan sind.

Sa lausa lendled mu ees –
ja kui taas kord pöödume teineteise poole,
värise me ekstaasis.

Õhtul lahkudes on sellest päevast jäänud meisse
terve erutav omailm:
avastasime mõlemad jumalikkuse juhuseksis –
selles, et kõige elamuslikum võib olla ühteheit siis,
kui ideaalne kujutus kallimast,
mille armunu endas loob,
pole jõudnud veel hakata haihtuma –
ei saagi hakata haihtuma –
kui me ei anna selleks aega...

Kui enneolematuna tunned Sa praegu oma keha,
minust aga mõtled:
Ta suhtus minusse täiesti eriliselt,
kui jumalannasse,
ta täitis mu keha valgustatud meelusest, mis voogab
minus veel praegugi -
võisin kõndida terve päeva muinasjutulisel maastikul
muinasjutulises olukorras
ja nii mitmelgi korral
olen ekstaasis värisenud -
ma pole enam see, kes olin hommikul.

Ja järgmisel hommikul?
Ärgates hakkad veel kord ekstaasis värisea.

Ja mina? Ärgates mõtlen:
Kui kummaline... ilmselt ju ühegi naisega,
keda hästi tunnen,
poleks mul olnud võimalik midagi sellist
nagu nüüd tundmatu naisega...

Kui oleksime oma rännakul sattunud kokku teiste matkajatega? No eks oleksime endile mõned riidehilbud kiiresti ümber tõmmanud – eemalt kedagi märgates... aga varjata seda hõrkjat kiima, mis meid valdas – seda varjata poleks me suutnud ega oleks tahtnudki – see oli nii hõrkjas, et võis õnnistada ja vastutulijaile võis jääda mulje, et nad kohtusid inglitega..

See päev oli täiuslik jumalateenistus.

KIRSIÕIED JA PLOOMIÕIED

Ilunautimine – kergesti võib olla -
et juhib meid põrgu. –
aga vaata, mida kõike näeme oma tee kõrval -
ploomiõied ja virsikuõied...

Munk Ikkju

KIRSIÕIED JA PLOOMIÕIED

I

Mind piiravad vaenulikkusevaanud:
see, mis ma räägin, polevat õige budism
ja üldse olen kõigest valesti aru saanud...

Ons mu lugu siis tõesti nii hale?
Budisme on palju –
hinajaana, mahajaana, chan, zen, tantra –
kõik õiged ka -
miks minu oma peaks olema vale!?!... –
No kuule!...

Pealegi - see, mis ma räägin – ja läbi elan -,
ja mis on andnud mulle juba nii palju
ja võiks anda sullegi! -
pole ometi niivõrd budism kui luule!

Rokokooprantslased võtsid omaks antiikmütoloogia
(Venus kutsub armastuse laevale,
parkides lendlevad Amorid) –
                  hoolimata sellest, et ümberringi kõlasid
küriieleisonid, gloriad, hoosiannad;
samas vaimus võiksime nüüd meie
vadžrajaanast võtta
                  rituaalühtes jumalad-jumalannad.

II

TROOPILINE- JA POLAARLUKSUS

Hotelli valgustatud aiatee kutsub: kui soovid, mine...
tasased pontsatused öös:
magnooliaõite langemine –
ära märkimaks iga mu silmapilku.
Õhk on soe ja märg -
ei saja, kuid ülal pea kohal lämbes õhus
moodustub suuri tilku
mis siis langevad
ja langevad magnooliaõied –
justkui märkides ära iga silmapilku....

Võin kindel olla: kui homme lähen kella-viie-teele,
ka siis neid valgeid õisi langeb minu teele..
Kui leian, et randa koralle korjama minna on hilja,

võin puhvetis maitsta mõnd tundmatut troopilist vilja.
Puuladvus linnuhääli:
üks justkui oksendas ja teine nagu luksus..

Oo, tõesti nauditav on troopiline luksus,
hallsügisest kui olen saanud siia,
on pärast hinges soojust kaasa viia -
siin päike kõrvetab ju läbi pilvedegi
ja kui veel troopika ja luksus läbisegi!..
On napilt seda veel: Tahitiil, Balil, Amazonaselgi vähe
- vihmametsas kuigi kaugele ei lähe - ,
kuid tulevikus – jah, eks näis, eks näis,
kord kogu troopika võib olla luksust täis.
See on nii mõnus, et ma sosistan: Ananda...
Ja lasen luuletusel riimidest end kanda.

Veel erilisem on polaarne luksus.
Alaskal, Põhja-Kanadas või Tšuktsimaal,
kus vaateid leidub, mida parim maal
ei suuda kujutada...
ometigi
me praegu veel ei pääse neile ligi.

End hetkel nägingi polaarhotelli toas:
suur aken ujub virmalistejoas

ja selle ees me ise armuühtes
niisama endastmõistetavalt nagu Goas.

Suur aken ujub virmalistejoas.

III

INIMLOOMUS

Jaapanis on vääriskaladest hinnatuim fugo.
Kala on surmavalt mürgine,
kui aga eemaldada mõned näärmed
ja valmistada teatud kindlal viisil, siis mürgisus kaob,
jäävad vaid võrratud maitseelamused.
Ise endale fugot küpsetades oleksid enesetapja.

Kõigepealt kooritakse kalalt nahk ja praetakse
krüsanteemiõie kujuliseks –
krüsanteem sümboliseerib jaapani kultuuris surma.

Fugot tohivad valmistada vaid eriettevalmistusega kokad.
Võib arvata, kui palju jaapanalasi on fugot süües surnud
enne kui pihta saadi, kuidas tuleb praadida!...

Fugos on siiski midagi lõpuni selgusetut -
igal aastal sureb Jaapanis nüüdki sadakond fugosööjat...
ilmselt just paras arv
teatava närvikõdi alalhoidmiseks –
süüakse ju miljoneid fugosid.

Mu laual on olnud angerjat, lõhet, musta kalamarja.
Ojaa, maitseksin fugotki.

IV

ELEKTRIANGERJAS, GALAANGERJAS

Lugupidamisega kõigile olendeile, kes võtnud elektri kasutusele varem kui inimesed.

Soojas troopilises jões lootoste vahel ujud,
elegantsest must,
väikseis sinisilmis vaade ülemaiselt tark.
Kes küll suudaks taluda su elektrilist puudutust,
millesse ei tungi selle maailma kõnts ja park!
Kui aga tuleb tuju sul ujuda piraadilaeva vrakis,
teed sedagi elegantsest, valges särgis ja frakis.
Samahästi võid siuelda peenramail, hernepõlde otsides,
soojõgedes isegi, tervet mõistust trotsides
su võimas laeng seal pühvli võib pikali paisata,
kuid ka joovastuslikuks tõusta armumängudes.

Sa lihtsalt ei oska end tühiseis asjus raisata,
elada oleskledes ja kängudes,

Kui korraldataks suur vee-elanike gala,
peoperemeheks oleksid seal sina –
ei suuda kujutleda selles rollis vaala...

Ja hõrkjat suitsumaitsetki juba aimab su vasv -
kui mu pidulaule jõuad, olles läbini tihenend rasv -
hõrkust tihkelt täis väike allveelaev...

Kas seda kuuldes haarab sind raev?...

Anna andeks, gurmaani jaoks nii kulmineerub kasv:

nii vähi kui sinu puhul – pole parata - ikkagi rasv.

No mida ma sinna teha saan,
et olen gurmaan.

Buddhatvaan yoshityoni sanritaan.

V

IHU JA HINGE ILU

See, mida olen soovinud nii palavalt –
vahel varjatumalt, siis päris avalalt
kõigis pühamuvõlves -
olnuks mulle võimalik juba kord lapsepõlves,
kui ehe luuletüdruk, kes mu juurde tuli,
oleks olnud ka kaunitar.

Olin kimbatuses:
luulet armastame ja hea on koos minna rännakule,
kuid see, millest räägivad poeedid,
kui on armunud,
mul nüüd kuidagi välja ei tule...

Küll ponnistasin, küll kannatasin
(ja kogusin endasse süüd?...)
Oh see naeruväärne armumispüüd!...

Rohkem kui poeet
olen olnud vist siiski esteet –
paraku küll,

läbi elu -
seesmine ilu, väline ilu...
nüüd ohkan ühe oma sügavaima ohke:
olen alati eelistanud välist ilu,
kui seda on... kas või natuke... rohkem...

„LÕIMUMINE“

Kalev kodus,
kõrvad lodus.

EESTI LUGU

I

Meil olid vaprad metsavennad,
viimaks kõik said otsa.
Aeg läks, siis rahvas komistas
vabaduse otsa.
Piinlik endal, piinlik teistel,
kaim ei tunne kaimu,
mitte õhka ka ei ole
isamaalist vaimu –
see sai ammu otsa...

II

Schengeni ruumiga liitumisel

Suure kodumaa läänepiiril,
suure kodumaa idapiiril –
küll maailm on olnud meil kaldu,
on kõigutanud, raputanud
ja kõrvetanud me taldu.

Taas kaalume ilmamaa veidrusi:
on see nüüd tuul või Harpüia:
ostad suhkrut, saad trahvida,
aga õhku – saastekvoodid – võid müüa...

Aina kaalume ilmamaa veidrusi:
on meile halb või häa ta?...

Suure kodumaa idapiiril
siiski kergem on eestlaseks jääda.

NARVA

Venelased pommitasid
meie väikese ilusa Narva pihuks ja põrnuks,
asemele ehtasid suure näotu sotsialistliku linnaosa.
Viiskümmend aastat hiljem
meisterdas venemees paberist maketi kunagisest Narvast
ja nüüd on probleem, kuhu see panna
ja kes peab selle eest veel ka maksma ...

Jah, kuhu see kõlbab
ja kes peab maksma?

Kui Vene Föderatsioon
heastaks Eestile tehtud kahjud
vähemalt sellega,
et ostaks nüüd meile välja
selle paberist Narva?...

EESTI AJALOO PÕHIKÜSIMUS

Kui mitmel korral peame veelgi küsima,
kas Narva jõel Euroopa piir jääb püsima?

SELLE AASTA MUUTUNUD NOVEMBER

Taas armastus on muutnud minu jaoks novembri
helevalgeks vooks,
mis tungib autotuledena läbi pimeduse,
pori, rõskuse ja udu,
ja muundab selle kõik mu rinnas troopiliseks sooks –
ei ole palju järel hilissügisest -
kuunimetus “november” on vaid tühi kest.

Hilissügise vastu
kaks rohtu on varuks meis:
armunaudingud
ja lõunamaareis

ja kui veel ühte sulavad need kaks –
milline sära!...
Ja lendamegi ära,
lendame ära.

1939. AASTA EESTI

Ränk hoop idast
lõi meid aasta hiljem nii tasakaalust välja,
et me ka nüüd kuidagi ei suuda enam olla see Eesti,
kuigi tähistame vabariigi aastapäevade suuri numbreid.
On nagu kaks Eestit (Kahestumine? Skisofreenia?)
Üks, mis mõtteliselt elab meis edasi
1939.aasta loomuliku järjena:
Eesti rikkam kui Soome,
tulvil puhast selget eesti keelt
ja teine, mida näeme enda ümber praegu:
riik nii nõrk, et jääb kohtuvaidlustes alla isegi neile,
keda me siin üldse nähagi ei tahaks...

KOMMUNISMIKURITEOD ON SIISKI PAREMAD?

Võrdsustada fašismi ja kommunismi kuriteod! –
kostab kord julgemalt, kord aremalt.

Moskva jääb endale kindlaks:
Kommunismikuriteod on paremad.

SAJANDIVAHETUSEL

Kohe leiame end uues aastasajas
kohutavalt luulevõõras ajas:

adrenaliininäljas, vaimsusetud
ühteviisi tallinlased, setud.

Teravservsed tsisterntornidega majad,
uued luulekauged luuletajad...

Ei-ei ma tagasi ei taha ajas,
kuid läinud sajand luulet siiski vajas
ja et see nüüd nii tähtsusetuks muutub,
see tõesti valusalt mu hinge puutub...
kuid kõige enam mind ehk häirib just,
see, kui võrd põlatakse ülevust.

UUED EESMÄRGID?

Miks ei edene arutelu teemal:
Eesti uued eesmärgid?
Aga sellepärast ju, et vanad on täitmata..

Vabanedes deklareerisime:
Kes ei eestistu, need lahkuvad!
Möödunud on vaevalt viisteist aastat
ja juba tundub see kui muinas-ime..

Nii kiiresti meie otsustused lahtuvad?...

ELU JA UNI

Kui ei võeta tõsiselt ette unenäojoogat,
on karta, et eal ei nähta enam
nii kauneid unenägusid
nagu stalinlikes ja hitlerlikes koonduslaagrites.
Tollal oleks võidud korraldada isegi võistlusi
- laagritevahelisi –
- fašismi- ja kommunismileeri vahelisi -
unenägude ilus.

Et sellistest kohtadest pääsenud
nägid hiljem õudusunenägusid,
ei lükka ümber, vaid kinnitab mu oletust-
neist, kes pääsenud viletsaist oludest,
unenägijaina enam asja ei ole
- siis, kui võisteldakse unenägude ilus.

Siin tundub olevat isegi kindel seos:
kui me ei arenda end unenäojoogas -
ja üldse vaimseis asjus -,
võivad koonduslaagridki veel tagasi tulla.

MARMORIINGLISTAJAD

I

RODINI TANTRISM

Olen jõudnud äratundmisele
- tantrat uurides -
et rohkem kui laamade mulinas
on seda Rodini skulptuurides.

II

ANTONIO CANOVA „AMOR JA PSÜÜHE“

Valge marmorpanga keskelt
tõusis lendu liblikas – ei, ikkagi ingel.

Kui rõõmus on süda, kui kerge on hingel!

Tiivatipp ja peakään.
Midagi sellist ei suutnud isegi suur Rodin!

III

JÕHKRUS JA PEENUS

Olen näinud, kuidas kivimurd Napoli lähistel
marmorirahne muulikivideks lõhkab.

Tadž Mahali varahommikul imetledes
Kuulsin, kuidas valge marmor õhkab.

IV

RUBIINIPIIN

Kust leitakse rubiine?
Ei te teagi vist...
Kui ei tea, siis ära küll ei arva -
valgest marmorist,
kuid harva.

Palju kergem kui kõva kivi trotsida
on kulda otsida -
nõristad vett läbi liiva -
kui ka ei leia,
meelt ei heida.
(Umbes samal moel
olen võinud tiibeti kirjasõnapahnast
kullateri leida...)

Mõni kujur, kes küll soovind tõusta kunstikikkaks,
on sattudes rubiinipesale,
lasknud kuuldavale vile,
poolvalmis kuju lõhkunud ja saanud püstirikkaks...

Kuid suured kunstnikud on jätnud tegemata
peitlilöögi tulutoova.
Nii ka Canova –

kui aimas, et ta Psüühe süles
on rubiinipesa,
ta tõstis peitli üles,
siis lõi veel mõne viilu –
kujundades katva riidesiilu.

V

Itaalia kunstditeadlane Piacche
koostas uurimuse “Riiete kujutamine marmoris”.
Küll oli tal seal fotodel
öösärke, pitse ja satse –
kõik valgest marmorist.

Neid pilte vaadates valdas mind senitundmatu heldimus,
õrn ja hele...
ei oskagi öelda, millest see...

sellest ehk, et inimvaim
on tõusnud jälle milleski piiridele..

VI

MITTE ET MEIE EI TAHA...

Oh vaibakaupmees,
mida sa teed! –
laotad lahti oma aarded
eesti turistide ees!

Ja nüüd veel see pärsia vaip helesinise põhitooniga!...
Mõte kandub Sorrentesse –
Vähemalt sama palju aega, vaeva ja annet
kui oli vaja Canoval, et marmorirüngast välja võluda
Amor ja Psyche,
on pärsia vaibamees
pannud siin neisse ornamentesse.

Oh vaibakaupmees,
mida sa teed! –
laotad lahti oma aarded
eesti turistide ees!

Mitte et me ei taha –
Meil ei ole ju raha!... -

Oh vaibakaupmees,
mida sa teed! –
laotad lahti oma aarded
eesti turistide ees!

Oh vaibakaupmees,
oh mees!...

Vaip helesinise põhitooniga –
seda jäängi nüüd meenutama...

In memoria Soria Moria.

In memoria....

RAHVUSLINNUVAHVUS

Kus me küll talvel pole teineteist näinud,
Kesk-Iraani kõrbes üllatas mind
üks väike niiske murulapp
ja selle kohal
siuh ja säuh
niuh ja näuh
lennus me oma pääsukesed.

Iguassu joal Brasiilia ja Argentiina piiril
hiiglaslik veevool valgeiks pritsmeiks muundunult
langeb kaheltpoolt hallikasvalgesse sügavikku

- Kuradi kurk –
nagu seda kutsutakse -
ja seal all,
kuhu kukkudes inimene
oleks kohe surmalaps -

siuh ja säuh
niuh ja näuh
meie oma pääsukesed!

Kas hommikune kümbelus
või on seal all tõesti ka putukaid,
keda jahtida –

kuradi kurgus,
kui maitse kord suhu said!?!...

Aga kevadel ja suvel
losutate rahulikult omavalmistatud mudapesades
meie räästaste all
ja vaatate meile ülalt alla.

EUNICHE DE SOUZA LUULETUSE “LUULETUS
LUULETAJALE” . TÕLGE JA
KAHTLUSEALLASEADMINE

Tõlge:

LUULETUS LUULETAJALE

Tasub ikka küll olla poet –
pole vaja maksta prostituutidele,
kirjutad aga Mariale, kes huvitet vaimsusest,
luuletuse Pühast Vaimust,
selgitad, et su seksuaalse lähenemise taga
pole sugutung, vaid soov ühtuda Kõiksusega.
Mariel lõövad silmad särava,
neist lahvatab nelipühilaslik lõõsk,
Püha Vaim juba liigutab end temas,
juba on ta valmis
kasvõi “keeltega rääkima” .

- Oo ülemaine armastaja
raugematu ereksiooniga,
lase mul osaks saada Kõiksusest
Sinu läbi!

Ruth armastab muusikat,
teiseks hobiks on tal psühholoogia,
kummaski pole ta kuigi kaugele jõudnud,
ka armuelus on veel täiesti roheline.
Talle sobiks kirjutada luuletus naiseihu ülistuseks -
kohemaid ongi ta nii naiselik, nii tänulik,
koos heidate nalja emade üle,
kes püüavad sekkuda tütarde armuella
juttudega haigustest ja soovimatutest lastest –
teie suhe on nii idülliline, romantiline,
intiimne.

Sa oled neljakümne kuue aastane
ja tead, mis kellegi puhul “töötab”.

Kahtluseallaseadmine:

Ka nii võib mõelda – kui mõelda madalalt –
kui aga kõrgelt?... Ei ole kahtlust
tüdrukute siiruses, poeedi puhul
kas tuleks eeldada siis tõesti pahatahtlust
ja paljastada ebaausad võtted,
mis kasutusel on sel vanal jääral?...
Kuid tundub, temalgi on tõi taga,
ehk küsimus on selles vaid, mil määral,
kuid küsimus ei ole üldse rahas,
ei saa ju prostituut puhtsüdamlikult anduda
ja muusa ka ju vaid poeediga
võib luuleilma hõrkjustesse kanduda -
no miks siis näha selles suhtes halba
ja kahtlustada kogu aja,
poet ja muusa kuuluvad ju ühte,
neil mõlemal on teist nii väga vaja.

DILEMMA

Eemalt vaadates must karvakolmnurk veenusekingul
on kena, erutav, särtsakas,
isegi – võib öelda - elegantne,
kuid lähivaates roosa roosinupp
on palju ilusam, kui selle ümber pole karvu
igas suunas harali ja harvu.

See on nüüd dilemma,
mille
peab lahendama enda jaoks
iga Hille, Pille, Emma.
Ka Emma.

ALTARI PÜHA ROHKUS

Me ülevsüleluses-sülevülevuses (yab yum).
ei saa ma silmi ära
Su valgelt alakõhult;

istume liikumatult,
pilgud langenud ühtekohale,
mis elab meis – meist sõltumatult? - omaenda elu
me ihuvalevuse-pealispinna all
justnagu eraldi olendina -
nagu hoiaksime teda vaid süles;
me ihuliitum,
ergas kui liitium
elab oma elu -
meie sampo...
ta tundeid ja naudinguid
tunneme vahetult...

Aina rohkeneb hingeminevaid meelushetki -
tõusevad meie ühtest:
üles!... üles!...
aina rohkem saadab me liitum neid üles endast -
kõikjal meis voogab nende erutav kaja:
valjemaid südametukseid, tuikeid,
ühaülevnevaid kujutlusi –
neis oleme ilmutuslikud,
ja siis ühel hetkel
juba ta suudab
tõusta meist altarile,
ja siis –
ühel hetkel -
juba suudab
tõsta m e i d altarile.

altari püha rohkus vapustab

II

Oleme ületanud selle kimbatusliku tõsiasja,
mis paljudele ei meeldi,
kuid millest arvatakse,
et pääsu sellest ka pole –
nimelt, et naudingu kõrghetkel
- vulks, vulks, vulks -
mõneks hetkeks mehest saab prits
ja siis on kõik
(ja naine on lits?)...

Selle kõrghetke eel
meie

hüüame kohale tantra jumalused,
pidutseme nendega,
ei libastu,
kõrghetkest saab kindel jalgealune,
tõuseme sellelt oma naudinguis sellisele kõrgusele,
millelt alla vaadates esimene kõrghetk –
- sellest tõusime üle! -
paistab veel kaugel all -
jäi sinna ja sealt -
naudinguis me liitekohas -
tõuseb aina juurde altari püha rohkust.

LVIV, NEW ORLEANS

Igal linnal on hing.
Kui võiksin rännata ringi
nii palju, et tundma saan
kõigi maailma linnade hingi!...

Vancouver ja Casablanca,
Arhangelsk, Habarovsk, Edo,
Kaplinn, Timbuktu, Hiiva,
Salt Lake City, Toledo,
Murmansk, Lviv, New Orleans.

Kas suren enne, kui näha neid saan?..
Siis sellesse igatsusse mind matke!

Petropavlovsk na Kamtšatke.

HIMAALAJA

Himaalaja – hima laia...
Palavusega harjunud tasandiku-hindu,
kelle silmapiiril löid sa koiduajal roosatama
ja olid siis terve päeva erevalge –
tema teadis vaid kuulujärgi, et see valgus
on imelik külm ollus, mida vahel harva
langeb taevast helvestena näole ja sulab kohe -
ja andis sulle selle nime: Hima Laia – Lume Kodu.

ÜLEVSÜLELUS

Ümber ürgvalge Himaalaja on maad,
kus hästi tunda end saan:
Põhja-India, Tiibet, Nepaal, Sikkim, Bhutaan –
just minu meele järele kunst ja religioon.

Kaugemal – ei annaks senti ka –
krutsifikslik sado-maso, islami pelk ornamentika,
Hiinas nefriidist kärnkonnad, raugad, hieroglüüfikribu –
pole mu meelest väärt Valdrijoogitari rinnanibu!...

Kui kaua on inimkond otsinud ideaalset pühakuju:
puuslikud, ristilöödud – ei tõsta need suuremalt tuju...

Aga tiibetirahvas –
nemad on välja kandnud,
rituaalühtes jumalad-jumalannad
meilegi andnud!...
Yab yum – eesti keeles võiks olla - sülevus,
mees- ja naisenergia – meis endis! – ülevus.
Ülevsülelus, sülevülevus.

Tiibeti kunst meile ütleb –
olgu pronks, maal või joonis:
armuühe – see pole, et rabeled,
see on: ülened meditatsioonis.

VILJANDI NOORLUULETAJAD 1963

Siin me tuleme kambakesi Ilmarise tänaval:
Viivi Luik, Malle Härm, Siim Kärner, mina
ja Leelo Tungal, kes on meil külas -
ülas-
valgelt noored kõik, päris võrdsed veel,
meid on siin linnast ja Tännassilmast Kõpuni.
Veel pole teada,
kes võidab tunnustuse kiirelt ja kergelt,
kes jätab luule juba õige pea,
kes võitleb kindlameelselt lõpuni.

Veel on meile tähtis rajooniajalehe „Tee Kommunismile“
kirjandusring
ja seal toimetav vanamees Johannes Selg,
selle ringi hing,
kusjuures me pole päris kindlad,
kas ta nimi on Selg või Sulg,
üsna pea saame teada, et Selg,
aga
– nagu nüüd igäüks näha võib –
on ta hauakivisse raiutud ikkagi sulg.

UUSNAISED

Kaitsevæjuhatajast,
kel ametiaeg sai täis,
võinuks saada Euroopas
kõrge sõjaväeline ülemus –
vist isegi kõige kõrgem -,
kuid takistuseks sai,
et pole naine...

Kas alla neelata see uusaegne paine
või lasta kuuldavale ahhetus?!...

Ahh...
tänapäeval
on ju ometi võimalik
juba ka soovahetus!...
ja kas siis eesti riigi nimel ei tasuks –
kui see ikka tuleb meil kasuks?!
(Jälle üks ahhetus?...)

Mõni eitab, mõni jaatab?...
Esiialgu pole selge veel seegi,
kuidas Brüssel asjale vaatab...

Kuid - milline heidutus vaenlasele!... -
uusnaisest ju ei tea –
selle kohta ei paku midagi isegi Veeb...
see pole sul lihtsalt üks baaba -
sa ei tea, mida selline teeb...

LIIBLIIBUVUS-LIIBLIIKUVUS

Meie kahe liibuv liikuvus on täiesti ainulaadne, ihusttulev-hingeminev, sakraalne ja arkaadne -

Linnas jalutades möödusime lastepargist:
lapsed vaimustuses ühest kiigehargist –
kui palju rõõmu neis!.

Tähendasin:

Küll sel kiigel on hea kiikuvus.
Sa mõistsid vihjet: liibliikuvus
meis...

Mis on siis liibliikuvus? Parem olen kuss,
kuid ise riimi leides võite mõista, et –

Me kahe liibuv liikuvus on ja jääb ainulaadseks.
Kurb küll, et see väljaöelduna
võib muutuda skandaalseks
ja isegi... banaalseks..

KUNSTUNENÄOD

I

Üks naine ei saanud ärkvel olles kunagi orgasme
(selliseid on palju),
erootilistes unenägudes aga sai.

(Kuidas võiks see olla - niiviisi elada?...
Ja mida arvab ta elust?..)

II

Abituuriümikevadel painas mind hooti lausa hullupööra
soov näha klassiõde Hiljat alasti.

(No oli see vast ahistamine!...)

Ma ei mõelnudki seksist,

tundsind vaid, et selline vaatepilt kannaks mind

rünkpilvede vahelt üles ilusasse, erutavasse

Luuletaevasse ja ühtaegu seletaks ära ja annaks mõtte

Kõiksusele...

Mis tähtsust on,

kuidas läheb mul matemaatika või inglise keele

eksamieelne kontrolltöö –

kui näeks vaid Hiljat alasti!...

Nii kaua ma seda igatsesin,

kuni unes nägingi

ja polnud midagi nii võimatut;

õpetaja tuli klassi, me kõik tõusime

oma pinkidest mühinal üles

ja kes juba seisis, see ka porgandpaljas oli. Kohemaid

pöörasin pilgu Hiljale ja – muidugi, tema ka!

Kas õpetajagi? - Puhtast uudishimust pöörasin pead.

Ei, õpetaja oli riides.

Kui taas suunasin pilgu Hiljale,

oli temagi riides -

vaid nemad kahekesi õpetajaga.

Kui kahju!...

Jälle olin midagi valesti teinud...

III

Olen õppinud unenägusid juhtima.
Suurem osa armumistest,
mida tuleb nüüd kunstunenägudega „praavitada”,
polnudki sellised, et mu armastatu
oleks käte ja jalgadega vastu sõdinud -
enamusel juhtudest olnuks armuühe täiesti võimalik,
kuid oleks eeldanud abiellumist.
Nii olin kord armunud nägusasse neidu,
kelle loomupärane aeglus ja kohmakus
oli nähtav isegi ta käekirjas ja luuletustes -
kooselu tähendanuks pühendumist
tema eest hoolitsemisele,
milleks ma ei tundnud kutsumust,
kuigi armunud olin.
Ta elas emaga stalinistlikus torniga majas,
selles “turu kirikus” –
mis sunnib arvama, et keegi neist –
ju ikka meesterahvas -
oli olnud kord nõukogude võimu silmis k e e g i,
mingi vajalik asjapulk....
Teesklus on mulle võõras
(võibolla sellepärast, et nõuaks järjepidevat pingutust,
meelespidamist, mida kord juba luisatud),
kuid aidanud poleks seegi;
neiu ema juba toonitaski,
et nende peres on au sees vanad head tavad,
mis mõistagi tähendas seda,
et abiellutakse süütuna.
Muidugi oleksin võinud ju hiljem lahutada,
kuid nii kaugele ka ei tahtnud minna.

Kord suveõhtuhämaruses -
neiu oli mind Nõmmel mu ärklitoas külastanud -
saatsin teda bussile Rahumäe jaamas.

Bussi polnud veel näha.

Jooksime naerdes käsikäes
surnuaiateele suurte puude all -
ülalt – ülevnenult puulehtedesse ja õitesse -
püüdsid surnud meid paitada,
alt – maapinnast – aga salakavalalt haarata.

Mitu korda jooksime niiviisi edasi-tagasi -
surnuaeda sisse ja välja –
ta oli oma loomupärase kohmakuse unustanud,
ta tõepoolest – j o o k s i s - minuga – minuga - käsikäes.
Puudealune surnuaiatee muundus ta tupeks -
võite siis kujutleda,
kui meeeldi ma igal uuel korral sinna söötsin
- sisse ja välja -
lausa ekstaasis...

Ühel korral asetusin ta selja taha,
surusin käed ta rindadele,
selgitades:

- Need on lambid –
vasak lamp... - pigistasin vasakut rinda –
parem lamp – pigistasin paremat rinda –
(küll sobisid hästi mu peodesse –
kuju poolest - ja parajalt pringid ka!)
need valgustavad meile nüüd teed. Ja – läks!

Söötsime surnuaeda sellelgi korral.

Siis, kui jälle haarasin tal käest,
ta enam ei tulnud -

eemalt läheneski juba ka buss,
mis viis ta ära mu elust.

Kujutan ette, mida ütles ema
kui Lilian koju jõudes puhtsüdamlikult – nagu ikka –
talle ära rääkis, mida olin ta rindadega teinud:
- Püha Jumal, selline on siis luulekonsultatsioon!?!...

Vahel mõtlen, et Lilianile ehk mõnikord meenub see,
kuidas ta jooksis minuga
hämaraesse surnuaeda – sisse ja välja –
ja siis tunneb ta enda üle uhkust
ja mõtleb: Sai kordki elus oldud
tegu ja kiire.
Kuid võib ka olla, et ta mõtleb hoopis midagi muud.

IV

Veel meenub midagi eelmise loo vaimus...
Eda, Põhjamaa külm iludus...
Isegi temaga
olnuks mul armuühe ju “põhimõtteliselt võimalik”,
kuid ta oli nii ülimalt nõudlik.
Sellest ei saanud ma aru,
see ajas mind hulluks:
minu meelest – kui oled armunud –
on nõudlikkus armsama suhtes täiesti kohatu,
kuid temal oli see veres.
Ta soovis näha minus eestiaegset härrasmeest –
minus, kes ma olen pooliti hipi ja täiega tantrist!...

Seekord hakkasin muutuma ise:
juba ma seisin peegli ees ja sidusin vilunult lipsusõlme
imestades, kuidas see mul nii hästi välja tuleb –

eluaeg pole osanud...
Juba olin ka hea vestleja perekonnaringis.

No ja mind sellisena nähes
sulas kohe ka külm kaunis Põhja naine
ja me “vilusime ühte nagu sulavõli”.

Vahepeal arvestasin välja:
Kui oleksin omaks võtnud
kõik “tingimuslikud” armusuhted –
mis kahtlemata oluks algul kõik vägagi elamuslikud –
kõige rohkem aasta või paar -
oleksin pidanud abielluma 23 korda,
seega siis 22 korda lahutama...

Hooti ei saa lahti tundest, et just nii oleks tulnudki teha:
liita ja lahutada,
liita ja lahutada –
kui ikka ükski suhe ei ole täiuslik –
et koos nii hing, vaim kui keha –
siis nii just tulebki teha.

LUULEKLUBI

Luule ergastab meeled, ilma et midagi rikuks;
meelus ülenenud ja argiteadvus on kuss;
teineteisest vaimustudes me vahel võimalikuks
kõik võib veel saada... isegi sulnis nuss.

Mitte siin kohe – siin ristleb vaid pilke kuumi,
õhus hõljuks kui maarjahein,
kuid edasi minnes intiimsemasse ruumi,
meid lähendavad küünlad ja klaasides sädelev vein...

Kui paljudes luuleklubides olen ma käinud,
ikka need lootused terendamas eel.
Ei usuks ka ise, et vahel nad täide on läinud,
ei usuks ka ise...
et loodan ikka veel...

Kuid jälle on kevad ja puhkemisalge vahel
- toomingate, jasmiinide! – olen kui süüta voon -
toomingate, jasmiinide – otsekui jalge vahel,
kuid kelle jalge?...
ülenen, kirgastun, loon...

Luule ergastab meeled, ilma et midagi rikuks;
meelus ülenenud ja argiteadvus on kuss;
aga siiski – mis veel saada võib võimalikuks?
ja – mis on ikkagi parim?
Parim on sulnis nuss.

LAIUDEL

Laskun Sinusse nagu kajakas merre,
kõrval päikesekiirte vihk
palavkuldne – me erutunud verre.
Üks lind ülalt hüüab: Ihk! Ihk! Ihk!

Kui tõusen Sinus, tõuseb merigi kõrkjais
ja tõusul haaran kaasa päikesesärra ka Sind,
nagu Sa oled siin, ülevmeelas ja hõrkjas.
“Ihk! Ihk!” - ülal
meie ühet kirjeldab lind.

ERUTAV TEADMATUS

Ei tea ma, kuidas elasid endas uuesti läbi
selle magamata öö ja kõik, mis meiega juhtus.
Rõõm ? Kirg ? Piinav igatsus? Häbi ?
Miski purunes ? Miski õnnestus ? Luhtus ?

Mida üldse on antud tunda meil kahel ?
Mis valdab Sind praegu ?
Tülpimus ? Naer ? Piin ?

Kas tunned veel mu suudlust oma
jalge vahel
ja põled kires nagu mina siin?...

ODESSA ULJAS NOORUS

Kesklinnas näeb ikka veel tsaariaegset juugendit,
Odessa uljast noorust...

Erastamise kõrgajal
üks ja teine haaras siit endale maja
ja nüüdki on omanik,
kuid suursugust hoonet korras hoida ei jaksa –
pole lootagi!... no mida!...
ja igal aastal
üks selline vajub kokku.

Ühe juures just seisame,
ees piirded ja hoiatused,
et sisenemine on ohtlik.
Pildistame, koju saadame meile.

Ja siis -
teise korruse katkisele rõdule
ilmub pidutsev noortekamp,
ülemeelikult lehvitab meile.

Oo juugend,
Odessa uljas noorus!...

Igal aastal üks selline maja langebki kokku,
kuid vaid saja aasta jooksul kord
juhtub see siis,
kui katkisele rõdule
ilmub majast pidutsev noortekamp,
muidu ikka vaikselt, diskreetselt
mõnel talvisel härmas varahommikul,
kui majas kedagi pole
või siis on mõned viletsad kodutud.

POLE JU HULLU!...

Milline vahe,
kas nii ütleb optimist pessimistile
või õhkab töötuksjääv psühhiaater,
kui ta vastuvõtule pole tükil ajal kedagi tulnud ega toodud...

EESTI AASTARING

JAANUARIPÄIKE

Jaauaripäikest lumi ei karda.
Õhus hõljuks kui kulda ja karda,
justnagu hõbedasigi heile...
Täna ei saja. Sadas eile.

Sätendavvalgete väljade kohal
laskub üks helves veel, õhkab siis: „Kohal,“
heidab hangel teistega mesti,
öeldes: „Nii jääb see nüüd igavesti.“

Tuulgi on vaibunud,
korraks veel uhkab.
Lumi laiub, laiab ja puhkab,
jaauaripäikest tema ei karda
- julgus, mis tekitab tunde nii harda...

EROOTILINE TALVEMAASTIK

Kuusemetsa servas lepad, kased –
suvel harva pilk neist üle käis –
nüüd nii hõredad ja helinased,
lillapruune tuksatusi täis

karvaviirud kaunil valgel ihul?...

Toksin jäätunud klompi suusasaapa kannal,
orus all üks lummemattund järv,
lillapruunid viirud teisel rannal –
eesti talve erutavaim värv.

Vaatan, vaatan, üha paigal püsin,
avalalt või siiski salasti
hõrkjas erutuses endalt küsin:
Kes mu ees siin nüüd nii alasti?...

TOOMINGAD ILMRES

Ja jälle latvumööda jookseb seda valget kahu,
peenetundelist vaimustust,
mis võssa ära ei mahu,
isegi loodusse ära ei mahu,
isegi hinge
ei mahu.

Ja pilk kui maa peale langeb,
tunded ülastest ülenevad.

Kevad! Eestis on kevad!

POEET JUUNIS

Jälle on valged ööd,
kerged läbida luuletades -
siuh! – kui pääsuke rehe alt,
luulevihiku lehe alt...

Kaheks unelmatunniks
pikeneb hüvastijätt,
ühe tunni veel valge on öö
sellest, et hoian Su kätt –
juba küll kujutlustes

siuh-siuh – üks põgus sööst –
pääsuke rehe alt läbi,
poet aga valgest ööst.

Jasmiin, Jasmiin,
tule sinagi,
valged ööd juba siin!

VILJANDI MAASTIK

Siin maasse lõikub orusälk
kui hargnev roheline välk,
mis on su ette lõõnud just.
Ta teisel kaldal väljad lauged
ja metsad lähedal ning kaugel
täis kümnes toonis sinendust.

Siin tunned: sinusse lööb suvi
kui hargnev roheline välk.

MÄNNIKIRG

Mis rauge kohin ülal – männioksad tasa
seal sõrmitsevad päikse kuldset laiku,
all palav hõõg meid saadab alatasa –
mänd kiirgab kireks oma hõrkjat vaiku.

Iidvana männik. Oksad päikest sõrmitsevad,
kuid palav pole ja on kummaliselt virge.
Kui ongi armastuse meelisajaks kevad,
siis männik suvesoe on tulvil kirge!

Võiks täna loetud saada ilmateade,
et päikse läbi, mida juulitaevast kallatud,
nii Võrumaa kui Alutaguse
ja kogu Hiiumaa on männikirest vallatud.

Siin metsarada okkapõhjaline,
kus käbinupud pruuni tikandina
ja juurte kärsitu ning otsiv hargnemine...
ning ülal taeva sina, taeva sina!

Ei püüa männioksad päikest katta,
kuid palav siiski pole. Käime pikkamisi
siin õhulisil sammel, kahtlemata,
et sünnib mälestusi imelisi.

Ei püüa männioksad päikest katta.
Neis sõrmitsustes on üks sarnasus -
nad sõrmitsevad minus lakkamata
üht sõna: armastus... armastus...

IDEAALMAASTIK KILTSIS

Kaunil suvepäeval võib siin näha armastajapaare
jalutamas või jalgrattaga sõitmas
Kiltsi mõisa, Vao vasallilinnuse,
Ebavere mäe ja Äntu järvede kandis,
neid on nii palju, et viimaks taipad:
siin on Ideaalmaastik
armunuile, kellest üks elab Tallinnas, teine Tartus:
hommikul rongiga Kiltsi, õhtul tagasi.
Kus siis veel kohtuda, kui mitte siin:
vanad lossid, viljaväljad, puisteed,
järvesilmad metsapeidus,
taamal Väike-Maarja kirikutorn –
seda kõike näha ühe päevaga
ja siis veel ühte heita Ebavere mäel,
kus armuühtesse tõuseb muistne linn,
mis muidu tuleb üles vaid kord saja aasta jooksul -
Jaaniööl –
kõigi oma kirikutornidega
helisevais kellis..

KULDSED KASED UDUS

Tallinn ja siis jälle Tartu –
mulle nii lähedased,
vahepeal ilmuvad udust
ja kaovad kuldsed kased
nagu luule ja arm –
neidki tuleb ja läheb –
vahel külluslikult,
siis aga jälle nii vähe.

Kuldsed, kuldsed kased!

NOVEMBER

Kirsioksad akna taga, mis olid kord õites –
tundub, et sada aastat tagasi -
nüüd on saanud miljoniks mustendavaks raoks,
kuused taamal, millest ometi tean, et rohelised,
on mustad siluetid.
ja hallust kipub imbuma hingegei...
parem, kui kaoks... kui kaoks!
Kuid korraga otsekui värvikirev lendav taldrik,
ilmub mu akna taha üks lootosõis,
rituaalühtes Jumala ja Jumalannaga
halli ja musta võites
tuleb sisse,
laskub sujuvalt mu värsivihikule.

Ka kevad tuleb ja taas on kirsid õites!

EESTI MAASTIKUD

Maailmas leiab nii mõnegi Eestist suurema paiga,
kus kõik on ühetaoline – stepp, kõrb või taiga.
Meil vaheldub kiiresti kõik: põllud ja kasesalud,
pankrannikud, rannalüüed, kosed, rabad ja palud.

Meil on pakast, meil on kuumust,
valget liiva, musta huumust.

Kogu Tahkuna põhjakallas – tühjad valedad liivarannad –
nagu kargete huulte suudlust terve päeva neid eneses kannad.

Kus mujal maailmas sellist rahu uhkab
kui männisalus Kurgjal, kus Jakobson puhkab!...

ALLAH AKBAR?

Vaatan Lasnamäel 9.korruse aknast
uusaastatulevärki Tallinna kohal,
teenides ära selja taga seisjate muhedad muiged,
kui matkides isislaste hädist hüüdu
nende ees lahti rulluva veelgi suurejoonelisema
vene ründelennukeist põhjustatud tulevärgi ees hüüan:
“Allah akbar!...”

Aga rõõmu ma sellest ei tunne.
Sellises maailmas –
milline saab olema järgmine uusaastatulevärg?...
Või ülejärgmine?

Küsimus võib olla ka ainult nädalais või kuis...
Enda pärast ma ei muretse,
küll mina juba leian varjupaiga
Jumala ja Jumalanna armunaudinguis.

KIITEV JA TÄNAV TATARI TÄNAV

Eesti keele rohkete käänete hulgas –
saav, olev, tulev,
särav, valev, ülev,
seestütlev, väljaütlev, väheütlev, mitte-sittagi-ütlev –
(võib kujutleda,
millise vaevaga pidid neis viimastes orienteeruma
ülekuulajad enkavedees...)
aga käändeid võiks olla veelgi,
ka kiitev ja tänav.
Tatari tänav, Tatari tänav,
punaste laternate tänav –
nagu Amsterdamis või Hamburgis.
Oleks võidud lasta ikka kujuneda ka meil
erootikavallas pisut kultuuri,
mitte nii, et vaid salaurkad,
millega tegelevad kurjategijad
ja kuhu viivad teadjad taksojuhid -
no kui miski on kuulutatud kuriteoks,
peavadki sellega tegelema ju kurjategijad...

Tatari tänav...
Akadeemilise seksuoloogiaseltsi oma maja,
ümberringi ka punased laternad:
Keegi otsustas: Pole vaja.

Kõik veel arenes tõusujoones, kuid siis
2008. aasta ja – kriis.

Kiitev ja tänav...
Jäi nii nagu oli
Tatari tänav.
Eh, Tatari tänav...

Ja see mõisaaegne sugueluline sõnavara meie keeles!...

Sisseütlev!... Seesütlev!
Ikka ja aina - sisseütlev!

SIIRI ELAB AMSTERDAMIS

Elegia

Tatari tänavast pidi ju saama
meie punaste laternate tänav –
nagu Hamburgis, nagu Amsterdamis,
rääkimata Yoshiwarast.
Kõik nurjati ühe seadusepügalaga:
Prostitutsioon on lubatud,
selle korraldamine aga keelatud.
Ja oligi Tatari tänav
moralistidel alla neelatud...

Kas tõesti on võimalik mõelda: oma seaduse läbi
oleme nüüd kulutuursemad sakslastest
ja hollandlastest?..
Kes peaks siin tundma häbi?

Prostitutsioon – oma kõrgemas vormis – on kunst
ja on naisi, kes tunnevad kutsumust selleks.

Kui alles hakkasime vabanema,
küll siis kavatseti teha lõbumaju,
maanteede äärde pidi neid saama
rohkem kui bensiinjaamu.
Ärge öelge, et olen kaotanud reaalsusetaju,
nii o l i... kuid asja ei saanud isegi ühest
Tatari tänaval...

See on ju sama, kui et öeldaks kunstnikele:
maalida võite ja hõlmaalt müüa ka,
kuid ärge mõelgegi midagi välja panna näitusele!

Tundsin kaht meelast neidu –
Hedvig Hele

Ja Siiri Ramis.
Kaua aega pole neid näinud.
Nüüd teada sain: Hedvig
on end teostanud Hamburgis
ja Siiri Amsterdamis.

Talendid koju!...

PRESIDENT MEIL MÕNUS MEES

Kui ei saa ka Moskvast netti
Pätsu Konsta kullast ketti,
võtab, mõeldes: “Pole paha”
vene usu auraha.

Kahju ikkagi, et me ei kutsunud kuningaks printsii
rootsi kuningakojast.
Küllap oleks ta omandanud nii eesti keele kui meele,
kuningana ihust ja hingest seisnud meie eest

... ja ”Estonia” kohta võiksime öelda:
k u n i n g l i k ooperi- ja balletiteater –
no jumalaeest!...

Siis ehk annaks järele seegi paine,
et pole meil midagi sellist
nagu lätlastel Tähenaine.

VALITSUSLIIKMED

Kui kuldne kiri sinisel taustal
valitsusliikmete selja taga
EESTI VABARIIGI VALITSUS
nihkuks nii, et sellest saaks:
EESTIVABA RIIGI VALITSUS,
kaldun arvama, valitsuse liikmed
ei teeks sellest suurt numbrit,
mõni ehk heidaks veel selja taha
kergelt imestava pilgu,
jätkates oma tööd.

PUNASE LUULETAJA LÕPP

Hiir hüppas ja kass kargas,
vene karu lõi trummi,
lõi trummi lõhki,
kirp aknast välja!

KUMMASTUS

Kummastus – kõige ehedamal kujul sain seda tunda Sakhja kloostri hiigelsuure budakuju selja taga, kus tõusevad üles kõrge laeni riulid täis värvikirevasse siidi mähitud kirjavarapakemeid Lasnamäe 9-korruselise maja kõrguseni. Selle pöörase riulilasulasu alla on jäetud käik: püstipäi ei saa, kuid aupaklikult kummardades võid kõndida läbi ülal kõrguvate riulite alt – lootuses, et ehk pudeneb midagi pähetarkust ... ülemaist tarkust ülemistelt riulitelt...

Vaatan aukartuses üüratut raamatuvaramut enda ees – ülemiste riuliteni võivad siin küll tõusta vaid lootosõitel lendavad budad. Seal – kõige kõrgemal – oleks kustutust mu lugemisjanule, kuid ei aitaks seegi, kui mõni lendbuda sealt mulle raamatupaki alla tooks, ei aita seegi, kui õpiksin korralikult selgeks tiibeti keele – nangunii ei suudaks lugeda soravalt kõike, mis seal kirjas, võiksin suure pusimisega selgeks saada ehk vaid mõne teksti ja sedagi tiibetlase kaasabil. Nii ma siis valisin teise tee: loen inglise keeles võimalikult kõike, mis tõlgitud - sellestki lugemusest on mulle selge, et suuremalt jaolt on kaante vahel kõike, mida pole mulle sugugi vaja, tüütumat panegüürikat kui see, mida nõukogude poeedid kirjutasid kord Stalini auks, ettekujutusi kosmosest ja Maa geograafiast, mille üle tänapäevaste teadmiste valguses

võib vaid muiata, rääkimata arutust hulgast pühajurast. Ma muidugi mõõnan, et loitsud toimivad, kuid neid pole ometi vaja sellises koguses!... Iga tantraraamatu kallale asun ootuses leida sealt midagi informatiivset, uusi psühhotehnikaid, juhiseid selle kohta, kuidas suunata enda ja kaaslanna siseenergiaid armuühites, aga leian vaid üldist juttu, isegi dalai laama rohkete raamatute sisu võib kokku võtta vaid kahe sõnaga: “Olge mõnusad!” Siiski ei kahtle ma, et siinses raamatulasus leidub mulle üliväärtuslikke õpetusi seksuaalenergia ülendamisest — käed sügelevad: küll vajaks kõik siinne toimetamist, vajaliku väljasõelumist... innukalt asuksin selle töö kallale, kuid ei saa ja meenub lugu juhmist mungast, kes soovides parandada oma mälu, nikerdas korallist jumalanna Kurukulla kujukese, torkas selle naislaiba suhu, istus laiba selga ja jäi ootama. Kui laip pööras pead ja küsis:

- Mida sa tahad? -

siis –

see asemel et öelda:

- Tahan mäletada kõike, mida loen,
ütles :

- Tahan mäletada kõike, mida kirjutan.

- Nii saagu, - sõnas jumalanna.

Küllap on siinses kirjavaralalus ka paras ports selle munga soperdisi.

On öeldud, et tantrabudistlikes tekstides vaid 5% käsitleb seksuaalset teematikat. Seda ju minagi, et vähe..

Mulle endalegi hakkab juba pähe tulema arutuid mõtteid, näiteks soov, et kõik inimesed maailmas räägiksid ühte keelt või et see kirjavarahunnik mulle tõepoolest peale langeks – kui kõnnin läbi selle alt – saaks vaevast lahti – sellest vaevast, et tean: siin on sellist, mida väga vajan, et luua uus usk luulest ja meelusest, kõigepealt endale ja siis pakkuda teistelegi...

paraku ei jää üle muud, kui kummardada, kõndida riiulite alla
jäetud käigus ja tunda, kuidas pahnast pea kohal pudeneb
kullakübemeid kroontšakrasse,

UKU MASINGU MAAGIA JA HALJAND UDAMI HALJUS

UKU MASINGU MAAGIA

Meie üks suuremaid luuletajaid
ja suuremaid grafomaane...
Kord hüüatad: Nõrk! -
siis aga jällegi: Hõrk!...

Keegi on tabavalt öelnud:
Kaplinskil pole ühtegi nii halba luuletust kui Masingul,
aga ei ole ka ühtegi nii head...
ja ongi pea peale pööratud
arusaam grafomaaniast...

Masing ütles:
Mängin seksuaalsuse nagu Jumalariigiga.
Seepeale ütlesin talle, et ta on ju lausa loomult tantrist.
Ega ta enne teadnudki vist
ja uskuma ka nagu ei jäänud.

Nüüd on kõigi tulevaste põlvete
peenetundelistele müstikaaltidele eestlastele
keegi-see-päris-oma,
ootamatult on eestlane olla ka kerge ja h e l e

kibestumus ja mõnitusedki
õhulised ja süütud,
kirk puhas ja hullutavalt nõrk
(midagi homöopaatilist?).
tunned, et oledki võrku püütud
ja see võrk
on nii hõrk.

HALJAND UDAMI HALJUS

Lausa naljakas, kuidas noored, põnevuses,
ootavad minult meenutusi Haljand Udamist
ja vaatavad mind selle pilguga...

Nii vast vaadataks meest, kellest on teada,
et ta isiklikult tundis Bin Ladenit...

Nojaa, Haljand ju tõlkis Koraani...

Ma ei tea leebemat inimest kui oli Haljand,
juba noores eas selline mõnus paksuke...

Pensionil raamatupidaja Tepper Viljandist,
väike kuivetu vanamees,
käis tihti TRÜ Orientalistikakabinetis
ja valimata, kas ette sattus tudeng või õppejõud,
rääkis innukalt eestlaste algkodust Sumeris.
Viimaks juba küsisime üksteiselt naljatamisi:
- Kas sulle on ka juba Tripper külge hakanud?...

Ja siis tõi Tepper kabinetti oma paksu kirjatöö.

- Linnart sülgas tuld ja tõrva:
- Külamüstikud!... Kohvikubudistid!... –
tema ei sallinud „vaimseid isetegevuslasi“.
Haljand aga, kõigi seesuguste suur sõber,
ja joogi Ram Tamme innukaim toetaja,
tähendas nüüdki tunnustavalt:
„V a i m on tugev“,
jättes „liha“ kohta arvamuse siiski ütlemata.

Aegajalt tunnen ikka veel Haljandi haljust –
eriti kevadel...

Tänu saatusel!
Selles maailmas,
kus nii tihti pead õhkama:
Jälle karmus ja valjus!...
ikka toeks on mul Masingu maagia
ja Haljandi haljus.

VIGALA SASS

Sass ajas mõndagi sassi,
kuid ta sassamistes oli tuum
äsjalangenud meteorina
särav ja tulikuum.
Sass ajas paljugi sassi,
ta pea oli mesilastaru,
kui talle kord tantrast rääkisin,
ta kohe lõi sellise tantra,
millest vaid ise sai aru...

(Oh, mida küll Mäll sellest arvaks,
kui teaks -
ta minugi tantra-käsitust -
malbet -
ei kiitnud sugugi heaks...)

Sass sageli sassas ka selleks,
et vestluskaaslane lakkaks
kõike sõnasõnalt võtmast,
ise rohkem mõtlema hakkaks...

Kui ta ütles:

- Vanas eesti külas
valgepäised poisid söödi kõik ära, - -
olid kuuljad tummad, mõnigi mõtles:
- Küll plärab...
teine jahmunult vahtis teda ja vahtis,

aga - valgepäised poisid...

Siiani mõistatan,
mis ta sellega öelda tahtis...

GUNNAR AARMA

Kõikemõistva kaasatundmisega
vaatas ta inimesi enda ümber
ja inimesed vaatasid:

Küll on mõnus onkel!

Keegi ei mõistnud,
kes ta tegelikult oli.

Jüri Aarma ütles:

- Isa oli kõrgklassi majandusteadlane, keda oli õpetatud raha omama, tantsima, naisi võluma – mitte võrgutama. Kui ta seda kõike enam ei saanud, meeldis talle mängida Matsi-Aadut.

Minu meelest oli ta radža-joogi, kellele miskipärast meeldis mängida kõrgklassi majandusteadlast.

DR. LUULE VIILMA

Head arstid on ikka teadnud, et sõna jõud on suur, kuid tema hakkas lausa r ä ä k i m a inimesi terveks, jättis medikamendid ja protseduurid, sisendas:

- Jätke muretsemine – see on teile ellujäämisõpetus.

Saalitais rahvast oigas ja ahhetas, kui Luule iga väljahõigatud haiguse peale kohe ütles, millisest psüühilisest tegurist on see tingitud.

Mitmendat päeva india rongis – sõitsime Sai Baba juurde – mul korraga hirmus nohu kallal. Sooja väljas ometi 40 kraadi, rongis vaat et rohkemgi...

- Sa oled solvunud, - tähendas Luule.
Solvunud? Misasja!?...

Aina suhtestuda püüdes vooris läbi vaguni
katkematu vool sante, kerjuseid, toidupakkujaid,
isegi pidalitõbiseid; tuleb poisike,
kaabib sulle paar korda luuakontsuga põrandalt tolmu näkku
ja sirutab käe: maksa koristamise eest!...

Olingi solvunud – kõigi ja kõige peale...
(Tänapäeval see asi enam nii hull ei ole seal india raudteel;
tõsi küll, ronge on seal väga erinevaid,
Indias sõidavad rööbastel nii põrgud kui paradiisid)
ja mis puutub maanteedesse -
tagasi sõitsime taksoga –
siis kuigi Indiast võib endiselt leida maailma kõige halvemad
teed,
võib juba leida ka kõige paremad:
on ka Põhja Lõunaga ühendav magistraal,
sõiduridu eraldamas tuhande kilomeetri pikkune lillepeenar – –
mitte ainult roosid, vaid ikka kõik india lilled!... Mõtelge!...

See hirmus põrakas, mis tabas Luulet tagasiteel loengureisilt
Riiga
kurikuulsal Ikla-Pärnu maanteelõigul,
muidugi ei peatanud teda;
näen Luulet üha edasi sõitmas suurepärasel teel,
kõrval katkematu roosipeenar.

OH JUMMAL-JUMMAL!...

500-leheküljelisest ingliskeelsest tantraraamatust
leidsin vaid ühe mulle vajaliku psühhotehnika,
aga see-eest ka tõesti ilusa ja vägeva:
naine kujustab väikese Jumalanna oma tuppe
emakasuudme ette,
mees sugutiotsale Jumala
ja kui nad siis ülevsüleluses liituvad,
suruvad ka Jumala ja Jumalanna ühtesse,
need kirgastuvad, hakkavad kasvama
ja kui on jõudnud mehe ja naise kehapiirideni -
saavad neist mehest ja naisest Jumal ja Jumalanna.

Super!... No proovige ometi!...

Hinduismis on päris tavaline,
et mees ja naine armuühast kantult
ülenevad Šivaks ja Šaktiks –
aga see budistlik psühhotehnika
on ju veel peenem, rafineeritum.
On ju?

No mis te ütlete?...

Juba näen, kuidas kogu läänemaine jumalakäsitus
langeb mu peale,
kuulen ilikumist:
“Jumal tussis?!...”
(No miks ta ei võiks sealgi olla!...)

Meenub ammune ülikoolilegend:
Linnart Mäll noore õppejõuna
näitas ülikooli kohvikus parteilisele ajalooõpetajannale

Linda Eringsonile (kelle lemmikteemaks olid dekabristid)
väikest pronksist rituaalühtes jumaluste kujukest
ja küsis muhedalt naeratades:
“Mis kujutlusi see teis tekitab?...”

Pärast seda

- ja juba üsna varsti -
Linnart enam õppejõud ei olnud,
oli orientalistikakabineti insener.

Kas pean nägema juhtunus midagi hoiatavat –
enda jaoks – veel praegugi?...
vahel teeb ju üks välja – tule või mine...
kogu mu looming on olnud
selle kujukese näitamine...

Alles see oli, kui kaks naist ühel meelel leidsid,
et see, mis ma kirjutan, on kohutav.
(Mis kohutav – vaadake, mida Baudelaire tegi!...)

Põhjust nii mõelda rohkem oli – kummal?

Jummal-jummal!...
Küriieisoneid ja hoosiannasid!

Mul on neid veel palju varuks –
teie kõikide jaoks –
väikesi Jumalaid ja Jumalannasid!

JUMALA JA JUMALANNA MÄLESTUSED

Kui me veel väikesed olime,
mina sugutiotsal ja sina emakasuudmel...

MA TAHAKSIN TARTUS OLLA... (AGA TAHAKS KA USAS OLLA)

Ma tahaksin Tartus olla,
kui Linnart on inseneer,
kui Milius kõigiga suhtleb
ja Johnny B luuletab veel.

Ma tahaksin Tartus olla,
kui Masing on südamlilik,
teistsugusus, millesse usub,
nii täielik-täielik.

Ja tahaksin Usas olla -
sealses vaimses tornaados:
Osho mõllamas Oregonis
ja Tsögjam Colorados.

Ka tahaksin Jumalat tänada
- ju põhjust tänada ongi –
et tundma sain Mälli ja Masingut,
mitte Vaino ja Maimu salongi.

KAIKA LAINE JUURES

Urvaste pastor Villu Jürjo
ja nõid Kaika Laine olid head sõbrad;
pastor ei vaenanud nõida
ja nõid pidas lugu jumalasõnast.

Läksime kord Lainele külla – Villu, mina ja mu muusa.
Lainel hädaliste vastuvõtt käsil – nagu ikka...
(nagu Leida Peipsil laudatööd...)
juhatas meid tahatupa istuma.
Läbi avatud ukse võisime näha ta toimetamist:
väike laud vahetoas tihedalt täis viinapudeleid,
igal nimesilt küljes –
pudelid oli Laine lasknud abivajajail kaasa tuua –
hakkas nüüd nende kohal noaga vehkima –
lõikas energiaid läbi, -
jäi mõttesse, tõi köögist suurema noa,
jätkas sellega.

Mõnus oli istuda seal pisikeses potililli täis toas;
Üks lopsakas,
miljonite väikeste kollakasroheliste õitega lill
hakkas iga puudutamise peale eriti tugevalt lõhnama.
Minu tool oli lillele kõige lähemal.
Muusa tahtis jälle lillelõhna tunda ja palus,
et liigutaksin.
Mul nii hea lõõgastunud olek... tõesti ei viitsinud.
- Ei viitsi lille ka liigutada! – purskus muusa naerma.

No ei viitsinud jah. Nii hea oli olla.

Ma ei tea, kuidas teistega seal eespool,
kuid meie tagatoas
küll muudkui tervenese ja tervenese. –
igasugustest, ka tulevastest haigustest
ja ma ei imestaks,
kui isegi tulevaste elude haigustest.

ORGASM KUI LEND VALGUSSE

Ühe naisega ühtes külgkülje kõrval sündis me niudeis
päikeselõhnaline maasikavälu,
ühe teise naise tupes haaras mu liikme pea
kindla haardega käsi -
see pitsitus oli nii hea,
kuid siis ma ka purskusin kohe...
liivakarjäärjärve soojas vees
kalda ääres ühtunult huljusime
ja samas mind haaras see ime
kui veealune vulkaanipurse...
Tahaks ju nüüdki tagasi seda maasikavälu
nagu ka uuesti tunda naudingut sellest pitsitusest,
et näha, kas vahepeal omandatud tantristlikud kogemused
võimaldaksid muuta mul selle õndsuse kestvaks, isegi
ehk igavikuliseks –
maasikavälul olin suutnud seda juba tollalgi,
peaaegu,
kuid veealune vulkaanipurse...
kohe viis kõik...

Mõlemad naised on juba läinud mu elust
ja neid tagasi kutsuda –
tundub ilmvõimatu...
mõne nõrga katse olen ju teinud...

Vulkaanipurskenaine on nüüd tähtis lasteaiajuhataja,
kohtumiseks minuga
lihtsalt ei leia aega.

Ja veel üks eriskummaline elamus on mul olnud:
ühes luulelaagris ööhakul pimedas männimetsas,
laagrilised, uitasime,
kord käest kinni, kord lahti
ja ma hakkasin tundma
ühest käesurvest erilist soojust –
naiselikkuse kvintessents, tõepoolest,
ülimalt nauditav...

Nooruses ei teadnud ma naiste rahuldamisest midagi –
ega ei hoolinud ka -
ja esimesed mu naistest
vist ei saanudki minust suurt midagi –
tõusid voodist, viisakad, lahked –
ma arvasin – küllap ka nemad –
et nii see peabki olema.

Kui juba teadsin, mis teha,
avastsain, et üks mu ammune muusa,
keda olin pidanud pikatoimeliseks,
raskepäraseks,
muutus mul voodis lausa pööraseks,
isegi vulgaarseks.

Ja siis veel üks ja veel üks
ja mind valdas kummastus.

Nüüd on mul unistus äratada seksuaalsus
ühes väga hõrkja hinge, vaimu ja kehaga naises,

et saab siis, mis saab –
kas tõesti jälle..
või on siiski võimalik
orgasm kui hõrkjaspeen lend
Valgusse?...

Ma usun, erutav näha oleks seegi,
kuidas ta senine maailmapilt on korruga kurdumas
ja habras keha uudseis liikumiserütmes
keskelt vaat et murdumas.

Orgasm kui lend
Valgusse?...

Tagasi algusse!
Ei, uude algusse?

***

Valgustatuks saamine ei pea ometi käima nii raskelt,
nii tihkelt nagu arvavad Matteused –
pean siin silmas nii evangelisti kui eesti kirjanikku...
raskepärased on neil ju nimedki: matteus... matteus...
hoopis lennukamalt kõlab: Johannes!

Nende nimede raskepärased on Matteused maase vajutanud,
võimalusegi õhuliseks kerguseks hajutanud...

Kujutelu on ikka see tõeline elu, milles on väed...
Näe sinitaevast hiiglasliku türkiisina,
suru laup selle vastu, siis näed!...

MAGAMISEST

Kas pole veider, kuidas räägitakse: See on sellega maganud.
Tegelikult...

nad on ju ööläbi armunaudinguid jaganud –
lausa hommikuni
ja ehk see küll sündis öösel – siis, kui koitis hommikutund,
tõenäoliselt pole nad saanud
silmatäitki und,
mis magamisest siin rääkida!...

Kui minuga magada soovid, kutsun sind oma peeglikambrisse,
kus võime nii tihkelt liituda kui luulelehed kirjaklambrisse.

Mul on siin peeglitest seinad, põrand ja lagi,
ainsaks mööbliesemeks seinas riiete jaoks üks nagi –

on muidugi ruumi ka voodiks,
mis öösiti üleneb oodiks.

Siin ilmub ja hakkab voogama
kaenlaid, püstiseid liikmeid, rindu prinke,
südameid, puusi, niudeid ja veenusekinke –
oo, eriti veenusekinke!
keha ihaldab keha, mis teise keha läbi tal kaenlasse kandub,
liigub üles ja alla, lae all või põrandal randub.
Näib küll, et lae all kehad kõik kokku saavad... Vale!
Langeta pilk parem põrandale –
sealgi on peeglid!

Kui siis viimaks jääd unne
minu peeglitele,
saab ehk uni sul olema läbini hele.

Kui sulle ärgates tundub, et meid on ainult kaks,
hommikuvalgus muundub kujutlusteks
ja kujutlused kümneks erinevaks unelmaks.

Tulid minuga magama?...

Ahaa!

Aga arvesta sellega,
et und siin küll suurt ei saa.

MÄRTS

Nüüd veel õhtutigi
lumi lõhnab päikesest,
puudes mahl on nii koore ligi
- märtsis veel õhtutigi.

Taevas sinine, valged:
lumi, pilved ja meie palged,
puutüved sügavmustad,
- märts on nii sini-must-valge.

Nüüd on see enesestmõista,
aga ka veneajal -
rõõmustada mind võis ta
- märts! - sini-must-valge!

Nüüd see on enesestmõista.

ÜLIM SUHTLUS

Ilmne, nii ilmne,
et – meie vahel –
on oma väe kaotanud
kõik kombed ja tavad -
Sa õnneärevuses küsid:
- Tuled minusse?...
Laskud sohvale, avad jalad.
Ja avad jalad.

KUIDAS SEE KÄIB

Nalanda budistlikus ülikoolis
olid väravavahtideks parimad õpetlased,
võimelised väitlema iga soovijaga mistahes õpetuse üle
ja tõestama, et budhadharma on parim.
Naropa oli üks neljast väravavahist.
Ühel päeval, kui ta mõnusalt puu all suutrat luges,
langes ta üle kohutav vari.
Tõstnud pilgu, nägi Naropa enda ees vanaeite,
kelle kehal oli 32 inetuse tunnust.
(Kuulsad on 32 ilutunnust;
millised on inetuse tunnused,
pole ma tahtnud hakata isegi lähemalt uurima).
Eit küsis: - Kas sa ka mõistad sõnu, mida loed?
- Jaa, mõistan, - möönis Naropa.
Mutt haaras oma kepi ja hakkas hõisates tantsima.
Kui õige rõõmustaks teda veel enam, mõtles Naropa
ja ütles:
- Ma mõistan mitte ainult sõnu, vaid ka nende mõtet.
Õeldu mõju oli ootamatu -

- mutt pillas kepi käest ja pistis halama.
- Miks sa rõõmustasid, - imestas Naropa,
  - kui ütlesin, et mõistan sõnu,
kuid hakkasid halama, kui lisasin,
et mõistan ka mõtet?
  - Ma rõõmustasin kuuldes, et sinusugune kuulus õpetlane
tunnistab ausalt, et mõistab vaid sõnu,
kurvastan aga seepärast,
et sa valetad, öeldes, et mõistad ka mõtet.
  - Kes mõistab siis mõtet? - küsis Naropa -
ta oli nüüd täiesti tüma.
  - Minu vend Tilopa.

Naropa otsis Tilopa üles ja püüdis temalt pühitsust saada,
aga see ei andnud. Nad kondasid kõrbes,
Nähtavasti otsis Tilopa sealt mingeid maagilisi juuri.
Ühel päeval, kui nad olid - vähemalt Naropa meelest -
lootusetult eksinud,
tähenas Tilopa,
et on valmis pühitsuse andma.
Naropa vaatas rutusti ringi -
kuidas teha mandala?...
on nimelt kombeks kinkida gurule sel puhul mandala.
Naropa küsis liivasse,
pätsis kokku
midagi ringikujulise liivakoogi sarnast.
Tilopa haaras
jalast sandaali,
virutas talle sellega vastu pead,
Naropa langes sügavasse transsi.
Pühitsus oligi antud.

TÜHJUSEST ILMUB AVANEV LOOTOS

Tühjusest ilmub avanev lootos,
sellel istuvad rituaalühtes jumal ja jumalanna,
hõljuvad õhus mu silme ees.
Kergelt ette kummardudes
surun lauba nende sülle, nende ühteõndsusse
ja seal kesk valdreid, lootosi, roose, aupaisteid,
toomingaid, sireleid
kesk jumalikku Naudingut ja Tarkust
saab mu pea valgust, selgust ja helgust täis –
nüüd on aeg luuletada!
On aeg.

TANTRISTLIKUD PSÜHHOTEHNIKAD LÖÖVAD SÄRAMA ARMUÜHETES

(Muusanime Ülle pühitsemine)

Tõusen üha kõrgemale läbi rituaalühtes jumaluste,
allpool veel maiseidki paare:

Romeo ja Julia,
Padmasambhava ja Jeshe Tsogjel –
nemad on muidugi juba ka jumalik paar -
siis juba
Vadžrasattva,
Guhjasamadža,
Hevadžra,
Tshkarasamvara,
Kalatshakra.

Millise vaimustava kergusega tuhises Padmasambhava
kord läbi jumaluste ilma üles

kõrgeima Jumalannani,
Sarasvatini, -
et paluda tal laskuda Jeshe Tsogjelina inimeste maailma;
kuidas Padma tõusis ja tõusis,
seda tunda –
nüüd võin ma ise:
läbi rituaalühtes jumaluste, ülevuste,
tundes kõigi nende ihulisi ja vaimseid naudinguid,
järjest kõrgemate jumaluste läbi tõusen -
läbi jumalusi täis õiekobarate, jumalusepuhmaste,
nii et vuhin kõrvus
ja siis jälle laskun inimeste maailma,
tõusen ja laskun..

Olin nii kujustanud juba palju kordi,
kuid tõeliselt mõistsin kõike seda nüüd armuühtes -
see liikumine: üles ja alla, üles ja alla, üles –
taevasse ja sülle:
inimeste maailmast jumaluste maailma,
jumaluste maailmast alla inimeste maailma
ja jälle üles -
just meie siin –
siin ja praegu,
taevasse ja sülle,
taevasse ja sülle -
Ülle!

Kui ülev nimi on Ülle!...
Parim muusanimi on Ülle.

Seda tunnistas iga Kati:
Ülle on Sarasvati.

TÄNUD NATOLE ÕHUTURBE EEST

40-nda juunis, päev enne okupatsiooni,
olid vene lennukid juba kohal,
vaatasid kas me siiski ei korralda mobilisatsiooni,
lendasid "rahumeelselt" me raudteeliinide kohal.

Nüüd ei tarvitse olla meil vähemalt seda kartust,
nüüd nad – kuidas ka tahaksid –
ei lenda üle Tapalt ja Tartust,
kui ka vaid kilomeetrijagu
Soome lahe kohal
tungivad me õhuruumi,
on ka NATO lennukid kohal...

RAILBALTIKAVASTASTELE

Mõelge, te saate suvel – kui Pirital meri veel külm –
poole tunniga Pärnu... ja - randa!...
Ei ole vaja või?!

Jätke oma rumalad halad,
et raudtee lõikab Eestimaa lõhki
ja tarvitab ära kogu me kruusa!...

Kord veel sõidame Pariisi
Helsingi-Lissabon rongiga
ja küll näete - kruusa
on ka ikka järel veel küll ja küll!...

TANTRISTLIK PAAR

Me vahel on tekkinud midagi nii hõrkjat ja kallist,
mõnikord on tunne, et ihu ja hing ei kannu –
siis vaatame ringi peaegu ahastavalt:
kuhu see ääretu küllus panna!?...

ÄRA NORUTA, NOORMEES!...

ehk

ILUSÕRN ERUTAV USUND

Üks ja teine ütleb skeptiliselt:

- Seksuaalnaudingu läbi ei saa keegi valgustatuks!
Kust te teate? Kas olete proovinud,
suunanud kogu oma usu sellesse
ja pole olnud tulemust?..
Te ei ole ju! Mis te siis räägite!

Muidugi peab usk olema jäägitu,
vaid siis koged selliseid ülevusi,
mida näeme rituaalühtes jumaluste nägudel.

Sellele endale, kes ma ülikoolipäevil
lootsin leida õpetusi, kuidas liita usu- ja armuelu
ja aina pidin oma ootustes pettuma,
ütlen nüüd:

- Ära noruta, noormees,
ilus, õrn erutav usund, millest unistad,
on täiesti võimalik -
isegi kui keegi seda sulle ei õpeta,
on see tuletatav Buda sõnadest:

Buddhatvaan joshitjoni sansritaam,
võimalik on selleni jõuda
isegi partneriga, kes sellest midagi ei jaga
- no ja vajalikke juhiseid leiad hoolikalt otsides
minu luulestki –
seda ütlen mina sulle nüüd sinu tulevikust.

JUMALANNA LASKUB MU SÜDAMESSE

Juba ainuüksi sellest,
et kujutlen lootosistes jumalanna jalgu
jasmiiniõitekroonina
ümber oma kroontšakra,
kandun ekstaasi.

(Milleks siia veel vaja
tiibetlaste pühajura!)

Kesk leekivaid kresse
Jumalanna laskub mu südamesse.

Naljakaina nüüd tunduvad kõik masendused ja halad -

kui ikka on ümbritsenud su kroontšakrat
lootosistes Jumalanna jalad!...

Thimpus , hotellis Yeedzin aprillis 2007

MADRATS. ROHELINE. JA TAEVAS

Kaob Nõmme mändide alt vana maja,
kus ärkilikorrusel ma veerand sajandit
luuletaja-elu elasin:
nukrutsesin, kui ei tulnud Muusa,
kui tuli, õnnest helasin..

Kõik juba viidud, kõik mu raamatud,
nüüd näen, et põrand pole päris loodi...
külma tühi tuba, ammu kütmata...
on jäänud veel poolteiseinimese-voodi.
Ta ümber küljelauad katki,
ent madrats tundub ikka päris vastne...
ei voodil põhja all - seal olid raamatud...
kuid madrats on kui uus - nii vetruv, nii elastne.
Kui paljud muusad on siin jätnud temasse
- ja minussegi - luulerütme hõrkjaid
ja mina ise – vahepeal -
veel üksindusehetki mõrkjaid,
kuid ikkagi on madrats nagu uus
ja ütleks nagu: “Võime alata!” –
ja eks ma isegi ju olen samameelt,
mis salata, jah, mis siin salata...
Nüüd tühjas toas ta tundub nõnda suur,
ei anna rahu - ei anna h i n g e r a h u ,
sest ta ei mahu nüüd mu uude ellu
(ja eesti luulesse ka ikka veel ei mahu...)

Kuid mahub taeva!

Ja kui nähes teda seal
üks eesti inimene ühmabki, et - kuida?.. ,
siis nii küll sellele ei vaata ilmapeal

kaaslanna seltsis möödalendav buda -
ehk ise liuglevad küll lootustel,
nad selleski ei näe nüüd miskit viga,
kui nende hulka tõuseb hõrkjail lootustel
üks minusugune - ja madratsiga.
Ei näe, ei näe – ei nemad, budad -
ja muidugi ei näe ma ise ka.

Nii et siis - madratsiga? – Madratsiga!
Just sellesama, rohelisega.

VEEL ROHELISE MADRATSI TOA MÄLESTUSEKS

Oleme rääkinud nüüd päris palju,
küllastanud öö oma lemmikteemadega –
kosmose ehitus, armastus, kõrgteoloogia –
vaimustav vestlusõhtu oli,
kuid nüüd olen väsinud,
aeg juua veel see viimane daiquiriklaas,
mille kahvatukollane värvus harmoneerub lahkumismeeleoluga
ja Sa võid minna. Koidutriip akna taga
on nüüd mulle juba kohasem kaaslane.

Tule homme õhtul tagasi oma uue luuletusega, kui soovid.

No täpselt minu Nõmme-ärklittoa luuletus, kas pole!?
(Ja kuna minu, siis ei vääri tähelepanu?)

Ei ole minu, see on tõlge hispaania poeedi Enric Soria
luuletusest. Ei ma siis luuletanud (?), üksnes tõlkisin oma
rohelise madratsi toa mälestuseks. Autoril oli pealkirjaks “Õine
vestlus”, *Conversacion nocturna*. Aga see on siiski nii täpselt

mälestus mu rohelise madratsi toast, et tundub mulle nagu poleks ma tõlkinud, vaid ise luuletanud... vahe on vaid selles, et lausa nii eneseteadvalt pole ma küll ühelegi muusale öelnud: Tule homme õhtul tagasi oma uue luuletusega kui soovid – isegi mõelnud ei ole – n i i iseteadvalt... Ükski muusa, kes mu madratsi vetruvust tundnud, ei tea, et see oli roheline – linad olid ju peal... (ma ise ka ei teadnud). Vahelduseks on omamoodi võluv seegi, et luuletuses polnud üldse juttu peamisest, kõige elamuslikumast selles vestlusöös... Nii et siis – tõlkisin või luuletasin?...

Olgu siin veel üks luuletus, mis samuti sobib imehästi mu rohelise madratsi tupp. Autoriks Jeesus Munarriz:

Sa tead, kuidas see käib ja tavaliselt armastadki nii
nagu luuletaja loob oma värssse
täies vastavuses nii tunde- kui poetikareeglitele -
ilma et need omavahel hõõruma hakkaksid –
harmooniliselt ühtesulanult
muusika, ind, intuitsioon ja teadmine;
Sa paned ehedaimad tunded rütmi ja meloodiasse,
fantaasia loob liigutused,
maitsekas ülemealikus ajab need lausa hulluks.
Kui oled inspireerit – mida juhtub sageli –
võtad mu kaasa ja viid piiridele,
kuhu ma pole varem jõudnud.
Poedilt poetessile: Õnnitlused!
Kuidas saaksin juba praegu endale
Su „Kogutud luuletused“!?

Kas autori nimi tundub kahtlane?... Munarriz... ja siis veel -
Jeesus. Arvate, et ikkagi minu luuletus?...

Ei ole. Kahjuks.

SWIETA LIPKA ORELI EES

Kaunimad orelid on kui paljukorruuselised majad –
barokkarhitektuur –
hõbedaste vilede korrus,
taimeornamentide ja pasunaid puhuvate inglite korrus –
hingeülendav vaatepilt,
kuid midagi oleks kui puudu...
ja nüüd ma siis oreli ees
hõljun Muusaga rituaalses ühtes
lootosõiel – mitte siis enam madratsil –
nagu Nõmmel -
ja mõnedki oreli imetlejad on meidki näinud
ja tõdenud, et oleme
Swieta Lipka suurim ime.

Kes ei näe, peab küll olema päris patukaan.

Kunagi siiakanti jõudis välja Batu-khaan.

Buddhatvaan joshityoni sansritaan.

GUHJASAMADŽA TANTRA. VÄLJAKIRJUTUSI JA ÄÄREMÄRKUSI

Guhjasamadža –
no on see ikka küll üks maadsa!...

Armühet alga mantraga:

Om sarvatathagatana anuragana
vadzrasvabhav atmako ham.

Jonil on palju tähendusi, ka “rahu”, ka “rikkus”,
vadžral niisamuti: “teemantvälk”, “härrandlikkus”.

Imelikkus?!.... Jaa, ka imelikkus:

Igal su karvaotsal on nii palju budasid
nagu Gangese jõesängis liivateri.

Kui suudad hoida oma keha, hinge ja vaimu õndsuses,
saavutad valgustatuse,
vastasel korral saab sulle osaks enneaegne surm
ja põrgutes vaevlemised.

Vadžrat jonnisse sisestades
tunned, et su keha on buda keha
ja igast su ihukarva otsast
kiirgub terveid budadepilvi.

Vadžrat jonnisse sisestades
sulle kangastub Valdriolend
ja iga su ihukarva otsast
kiirgub valdripilvi.

Vadžraga, millest eraldub tihedat sädememassi,
mis plahvatab viievärvilisteks kiirteks,
kujusta kõigi ajastute budad
ja hõõru nad vadžraga tolmuks.

Kui leiad endale neiu,
24-aastase, suuresilmse,
kauni oma ilus ja nooruses,
näe temas saatjat siin elus!

(Ja Chandrakirti totakas kommentaar,
mis ei lisa ega selgita midagi:
Kuna ta on armastusväärne, on ta neiu, suuresilmne,
24-aastane, kaunistatud nii oma ilu kui noorusega.)

Mitte ühtki kasutatavat õpetust,
mitte üht psühhotehnikat!...

Guhjasamadža tantra võib ju olla läbinijabur,
kuid ühes – ja peamises – saavutab sihi:
näitab, et seks võib olla täiesti midagi muud
kui meil üldiselt arvatakse..

UUS EESTI TALU

On kadunud siit laudad, karjaaiad
- neid lihtsalt pole meile vaja.
Mäeveerul seisab moodne maja,
ees aknad valgeraamilised, laiad.

Nüüd lilled, allikad ja metsarajad
siin hoopis teisel viisil talu peavad,
nad minu läbi teevad seda - teavad,
et Eestimaal taas muutunud on ajad:

Ei enam sigu, lambaid, hobuseid ja visse
ei mesilasigi, sest lilledõhn
nüüd läbi minu kandub otse arvutisse.

UNISTUS KAEVANDAMISPARTEIST

Viie rikkama riigi hulka – no kes siis ei tahaks!...
Nüüd, kui oleme üha nõrgemaks jäämas -
õnnepagulasi aina lahkub Läände
rohkem juba kui kunagi sõjapõgenikke -,
ei saa lahti tundest, et võimalus oli,
kuid mitte närvutavate reformide,
vaid maavarade abil –
milline kompensatsioon halli ajaloo eest!....
Meist võinuks saada Katar, Kalevi-Katar:
keele ja kodakondsuse prestiiž enneolematult kõrge,
omad inimesed kõik kodumaal alles,
vanadel elujärg vähemalt sama hea
kui oli nõukogude pensionäridel,
kes said isegi raamatuid osta ja teatris käia...
Aga... neid mõtted halvab praegugi tõdemus:
uuringuid pole tehtud, uuringuteta ei saa ...
Kuid - m i k s pole tehtud!?
Kas pole see kuritegelik tegevusetus!?...
Uuringud tulnuks teha juba siis, kui tekkis lootus vabaneda
– kõrgem klass olnuks teha need ära veel ka Moskva
rahadega.
Vabanemispäeval
võinuks siis fosforiidisõdalane Aare teha grimassi:
„N ü ü d hakkame kaevandama!“

Kas polnud nii, et uuringud tehtigi –
- ja Moskva rahadega -,
kuid pandi kõrvale ja unustati –
mida oli kerge teha,
sest rahva seas valitses ju kaevandamise suhtes
nõukaajast jäänud suur vastumeelsus?...

Siingi võis olla mängus Kremli karvane käsi -
olekski nagu kuulda vene karu mõminat:

- Kaevandama hakkate siis, kui olete jälle meil käpa all,
siis kaevandate nii et vähe ei ole ,
praegu aga... kas või taastage soid,

kui see teile ja teie Euroliidule rahuldust pakub...

Eesti on üks maailma maavaraderikkamaid maid,
kuid ometi pole meil sellest vähimatki kasu,
põlevkivigi peame nüüd rahule jätma...

Reformierakond-koonerdamiserakond...

Eh, võtaks küll teid!...

Kui vaja oluks hoopis laenu- ja kaevandamisparteid!...

Maavarad ja laenuraha -
neist võinuks meil juba ammugi olla
Oru ja Põltsamaa loss, Raadi mõis,
Narva vanalinn,
Tartus nõukaaegse nurgelise karbi asemel
kunagine uhkeilus "Vanemuine",
kiirteed läbi maa,
väinasild ja isegi Soome tunnel -
kui reformikad poleks aina vingunud:
Ei saa, ei saa, ei taha, ei tohi, ei saa!...

Nüüd oleme – vaestena - jõudnud
Euroopa viie kallima riigi hulka.

ARMULAUD

Mu kaunim unistus siin heitlikus ilmas on üsnagi eriline,
kellelgi teisel pole pähe tulnud midagi sellist,
kunagi hakkas kujunema kui hõrkjas miraaživine,
nüüd on täpne nagu helid Jaani kiriku kellist:
unistan uuest usust, milles voogab kirkus ja sära,
kus Kristus, aga ka Krišna on staar,
rist nurka pandud, selle kandmine unustatud ära,
ülimalks pühakujuks rituaalühtes paar
jabjum asendis isemoodi kirjutuslauas,
mille keskel iste võib pöörelda sujuvalt,
võid sellises luuletada ja meeliskleda kuikaua
vaimu purskkaevus, mis tõuseb alt –
ühteliibunud armuelundeist
ja võid sõna otseses mõttes tunda,
kuidas kõik ihuline vaimseks üleneb,
siis jälle laskub, ja süleneb -
kuni ekstaas sumendab pilgu ja vaate,
ülevustes, mis tulnud meeluse kaudu...

Ja juba ongi mööblikombinaate,
kus valmistataksegi vaid selliseid kirjutuslaudu.

POSTMODERNISTLIK PALVUS KAARLI KIRIKUS

Ostsiime sex-shopist kaugjuhitava vibraatori –
väikese, pirnikujulise – elektroerootika ime.

- Kus see nüüd paika panna?... – Muusa mõtteid kogus.
- Lähim võimalus - Rahvusraamatukogus;
sex-shoppides pole ju korralikke proovikabiine...
(või siis on sama vähe kui mu luules aleksandriine.)

Vandeseltslaslikult kinni käest,
kergelt hingeldades tõusime Tõnismäest...

Kui siis Muusa väljus naiste WC-st
ja naeratas:

- Korras, -
oli tunne: kõik takistused siin elus on pühitud eest –
kõik korras -
nagu Norras...

Ülev hetk –
nutitelefonist lülitasin sisse
selle uudse ilmaime.

- Kuhu läheme?... Kohvikusse?... –
küsis Muusa, kui väljusime.

Ta muidugi juba tundis endas mõnesuguseid värasid.
Kaarli kiriku aknad hämaruses vastu meil särasid.

Oli orelikontsert. Ei just palju seal rahvast.
Pinki istusime kõige ees
ja laual, kus lauluraamatuid hoitakse,

minu peo, nutitelefon sees.
Muusa vajutas - aegajalt –
mu randmele käe
ja kohe tal raugeda lasin,
taas siis oreli tõuse ja langusi
temas võimendasin.

Ühe helitõusuga,
mis lae all väreles, herkis,
vibratsioonid maksimumile...
Muusa kirikupingilt kerkis.

Kui ta siis rauge õhkega
vallandas endas kõik väed,
küsisin:
- Kas embasid sind
Kõleri Kristuse käed?...

- Ma ise söötsin
ta käte vahele.

- Võis küll olla see õnnelik hetk -
teile kahele...

Ja jäägugi kõlama Kaarli kiriku kellis,
et Kõleri Kristusele
sai osaks midagi sellist!...

Mõni naine heitub:
Liiga mehhaaniline...

Võiks siiski saatust tänada,
kui saad teada, mis kõik sinus peitub.

VÄIKERAHVA RIIK

See on ju – looming!
Koidula laulis kauniks isamaa-aate,
Jakobson õpetas majandama...
isegi nii andevaene luuletaja nagu Martin Lipp
kirjutas haarava luuletuse „Eesti lipp“,
trikoloor lõi lehvima üle Võrumaa, Viru ja Saarte.

Nüüd on nad me rahatähtedel:
Lydia, Carl Robert, Tammsaare...

Looming – Tuglase loodud sõna
(Kas eeskujuks oli – jooming?!...
Temast küll nagu ei usuks...)
Aga see sõna meil nüüd on ja Eesti on terveni looming!
Luuletus, laul või riik – pole vahet
Väikerahval,
jätkuks vaid loomistahet!
On ju mõnigi arvutanud:
Kalliks läheb – igal juhul...
nii väike riik...
Kas nii võib siis mõelda - loomingu puhul!...

PÄIKESE KIRG MÄNNIVAIGUS

Ellamaa metsadesse mind kutsusid jalgrattamatkale,
Ellamaa metsadesse!... ja juba mu pilk Su leidis:
metsateel päikeseskuumava männiku vahel
rattale nõjatud kerges suvekleidis.

Lähenen, emban, Sa embad vastu ja kiirgad minusse
valgusevihu:
me tänane matk pole mitte vaid retk läbi maastiku,
vaid ka retk läbi ihu!

See kuumav männihõõg!... päikese ja mändide ühises kires
tee kõrvalt aina põikab meisse.

Kui kaua suudame veel edasi minna,
enne kui

heidame endid
teineteisse?...

Kui kaua?... selliseis paigus,
kus päikese kirk kleepub kinni
männivaigus...

Ei suudagi... seisatame, rattad põõsa najale, heidame käed
teineteise ümber

ja seda tehes
jätkub juba me rännak neis imedes,
mis peituvad naises ja mehes.

Kui rõõmsaks tegi mind avastus,
et – palaval suvepäeval – Sind kattiski vaid kerge suvekleit –
kui kerge, kui sujuv
on niiviisi ühteheit!

IDEAALNE

Mis aitaks hallsügise vastu?
Esiialgu veel kaselehtede kuld,
kui aga vahtraladvuski
pole enam kübekest tuld
ja maa juba päevast päeva
halli rõskusse mähib end,
ei aita siis enam muu,
kui veel vaid üks öine lend
ja väljudes lennujaamast
oledki lahti vaevast -
palmid, mahe õhk...
Kui palju sinitaevast!...

Aga kui taas on suvi
laseme jahil end viia
Väinamere laidudele -
siis m e i l on siin - Santa Lucia!...

IDÜLL

Kui palju olen reisidelt kaasa ostnud raamatuid,
lõpuks ikkagi täpselt nii palju,
kui suutsin kümne meetri kaupa edasi lohistada.
(Meenub hetk New Yorgi räpasel tänaval:
kõrvalt vaatab mind neeger ja muheleb.)

Milline kergendus see oli, kui tulid ratastega kohvrid!...
Nüüd pole mul neidki vaja,
istun oma maakodu rõdul
kirsiõite all,

käeulatuses virn uhiuusi raamatuid;
veebipoest tellin,
netipangas maksan,
kuller toob järjekordse paki koju kätte:
tantrabudism, sakraalerootika,
armastusluule –
ikka tantrabudism, sakraalerootika,
armastusluule...
tõlked, teadustööd, kunstialbumid:
igal õhtul kannan Netipangas arve üle.
Hommikul, kui tõstan raamatult pilgu,
et imetleda ploomiõisi
rõdu valgete äärelaudade vahelt,
millesse lasin lõigata valdrikujulised avad,
näen, kuidas postiljoni väike punane auto
tuleb orus kaarduval teel
üles maja poole.

Kõige huvipakkuvama jõuan päeva jooksul üle vaadata:
luuleantoloogia The Poetry of Sexual Pleasure –
maailm liigub luulemõistmises siiski mulle meelepärasest
suunas...

Tantra-raamatus lugu Buda lemmikõpilasest Anandast:
lõbunaisel läks korda meelitada ta oma majja,
aga seal ilmus noormehele bodhisattva Mandžušri,
hakkas lugema suutrat ja Ananda sai kiusatusest võitu...

Ja selle loo tõlgendus jaapani zen-mungalt Ikkjult:

Mõlakas Mandžušri luges oma lolli suutrat,
rikkus ära noore mehe ilusa mängu..

Muidugi olen ühte meelt Ikkjuga.

Bodhisattva – mõlakas?!..
Bodhisattvamõlakas..
Nojaa, aga mis teha, kui ta oli...

Ikkju ise oli sügavalt religioosne inimene -
nagu ma isegi.

Oo vadžrajaanakirjandus,
mu kirg ja mu katsumused!...
Kui paljude laama-raamatute vahele
olen pidanud poetama sedeli kirjaga “Jahu” -
vahel tundub, et 99% raamatu sisust
on täiesti kasutu,
aga see üks protsent, mille jahil ma aina olen,
kui vaja, lükates – kas või küünarnukkidega tõugeldes -
eemale bodhisattvamõlakaid.

***

Ei ole midagi kaunimat kui minna,
saag ja kirves käes läbi härmatanud võsa
oma metsa puid tegema
ja hämarikus tagasi tulles näha, kuidas
naine ja lapsed uisutavad jäätunud tiigil,
meie oma liuväljal.

TOOMPEAL

Pikk Herman, vene kiriku sibulad, Toomkiriku terav tipp.
Mis on neis kõrgustes meilt? - Vaid tuules laperdav lipp.

*Kas midagi nii elegantset kõige kõrgemaks tõuseb kord siia
nagu on lätlastel Tähenaine Riias?..*

Hinge pidades igäüks meist peaks
mis vähegi võimalik, tegema selle heaks -

et jääks see lippki, kuid paraku
näha võib kõike muud.

Läbi tuule sel lipul tahaksin anda suud...

Ent paraku... näha võib kõike muud...
Läbi lipu ehk minagi olen tuulele andnud suud?...

On sellega kuidas on, tasakaalus ehk kuidagi püsin,
kuid igatsus hinges on ehe, kui ma nüüd jällegi küsin:

*Kas midagi nii elegantset kõige kõrgemaks kerkib kord siia
nagu lätlaste Tähenaine Riias?...*

Ehk Eesti sajandaks juubeliks?...
Ei, ikka vaid püdi-padi.
Kostuks kui lapse lalin:
Emme,
teeme oma riigi juubeliks
sada lumememme!...

*Kas midagi nii elegantset kõige kõrgemaks tõuseb kord siia
nagu lätlastel Tähenaine Riias?...*

Aga eks kosta juba näägutuste kaja:
Kõigeks muuks on raha palju rohkem vaja...

Soome kunstnik tegi lätlastele hindamatu teene.
Seisatage korraks Riias Tähenaise ees,
siis mõistate, mis see on,
millest meie oleme ilma:
suursugusus, ülevus –
vaadakem tõele silma!

Suursugusus, ülevus –
poleks ju paha?!

Ärge öelge nüüd jälle,
et m e i e seda ei taha...
(ja ega ei ole ka raha...)

AJALOOLASE KURBUS

Tartumaa mehele Heiki Kortspärnale, kes rajas oma talumaale mälestusmärgi Vabadussõjalaste Liidule.

Olen tundnud kurbust, isegi ehk mõnesugust õudu
nähes, kuidas mustatakse seda ainsat jõudu,
mis oleks suutnud ära hoida hingsaata,
mille jättis meisse 39. aasta.

On öeldud, et me nagunii ei oleks suutnud,
et vastupanu poleks miskit muutnud...

Jah, tõesti võibki olla seda meelt,
kui teada: ainsa kaitseabinõuna Riia-Pihkva kiviteelt
üks sõidurida kive võeti üles
(ja venelaste esimesel nõudmisel
tagasi need kanti süles
ja oldi endisest veel vaiksem, arem.)

Me saatus otsustati juba varem.
Kui Päts ei oleks summutanud võitlusindu,
Vabadussõjast mis oli jäänud rahva rindu,

siis Taga-Petserimaal olnuks õigel ajal miini kõrval miin,
fordid, dzotid –

Larka liin ja Sirgu liin...

Päts saavutas nii kummalise viigi –
lõi ja hävitas Eesti riigi...

Nüüd, kui demokraatia on Lääne üllas hobi,
meil jälle tõde tunnistada kuidagi ei sobi,

et õigus oli Sirgul -
ei sobi ju, sest et
kole tundub nüüd Euroopas must barett...
ja tunnistada puudub tahe:
see sobinuks küll meile -
punase ja pruuni vahel.

AK-D VAADATES

Bin Laden seletab kannatlikult märtrisurma väärtusi –
võõras, nii võõrastav mõtteviis,
sama sobimatu euroopalikku kultuuriruumi

kui maiade verine usund,
mis eeldas preestritelt lihuniku kutsevilumusi.

Korraga seisan taas vaateplatvormil
Maailma Kaubanduskeskuse katusel
nagu ma seisin seal
miljoneid sekundeid

enne saatuslikku hetke:
ümberringi suvehommiku vines
pilvelõhkujate piigid kui haihambad,
teispool kilgendamas ookeanipind
linnastunud saarte ja neemede vahel.

Korraga pahaendeline võpatus põrandas –
lennuk on juba sisse sööstnud?
jalgealune läheb tuliseks
ja siis äratundmine:
kuigi tulin siia
vaid hommikuvärsket linnavaadet imetlema,
avaneb jalge all põrgu,
pole pääsu langemisest tulekuristikku.

VENEAJA VEIDRUSI

I

Riigil oli raha ja kui tahtmine tuli,
võis seda ju alati juurde trükkida.

Riigil oli ka palju tööd anda
ja ikka täiesti erialast tööd –
kui olid mingil alal hariduse omandanud,
siis sellele vastava töö pidid sa ka saama;
kui polnudki vaba kohta,
tehti see kas või sinu jaoks juurde –
et sa oleksid rahul
ja peaksid riigist lugu –
mida me ju ikkagi ei teinud...

Riigil oli kange soov näidata, et juba on käes uus elu,
ikka väga uus, nii et kõik uhkab ja uhkeb,
õide puhkeb:
kes on kokk, see kokkab,
kes kunstimeister,
selle kunst lokkab.

Mis kõige kujukamalt esile tooks,
et on alanud uued, rõõmsad ajad?
Anname raha ka luuletajatele -
las siis elavad oma luulest,
elavadki kui luuletajad!...

II

No küll ekspluateeriti, küll ikka ekspluateeriti!...
eriti rängalt tootmisjuhte, juriste, hambaarste,
aga ka partei ja riigitegelasi –
ei nad võinud unistadagi elujärjest,
mida nautisid ametivennad „vabas maailmas“,
ei nad teeninud nimetamisväärselt rohkem kui lihtne töömees,
kes saigi sageli suuremat palka kui ülemused.
Ja see elukorraldus toomis,
tootmisjuhid juhtisid ikka toomist, teadlased tegid teadust,
parteimehed ajasid oma mula ja juhtisid riiki...
Töölisi ja kolhoosnikke ekspluateeriti muidugi ka,
kuid see polnud see –
ja mida neilt oligi võtta!...

Tagantjärele tundub isegi väiklane,
kuidas ironiseerisime selle üle,
et n e i l – kõige enam ekspluateerituil - siiski olid
oma poolsalajased poed ja puhvetid...

No küll ekspluateeriti!...
Nüüd on nii, et kuigi luule midagi ei maksa,
luuletajad ikka luuletavad...
Ma ei saa sinna midagi teha,
et mulle siiski meeldib rohkem elukorraldus,
milles tootmisjuhid korraldavad tootmist,
teadlased teevad teadust ja riigijuhid juhivad riiki,
kuigi ei teeni palju rohkem kui luuletajad.

III

Aga mis välja tuli ja pikaks ajaks jäi kestma:
Tööd on kõigil, kuid keegi tööd ei tee;
keegi tööd ei tee, kuid kõigil raha on;
kõigil raha on, kuid raha eest midagi ei saa;
raha eest midagi ei saa, kuid kõigil midagi on;
kõigil midagi on, kuid keegi rahul pole;
keegi rahul pole, kuid kõik hääletavad poolt.

BUKOWSKI JA MINA

Charles Bukowski - ta võib kõik maa peale kiskuda, isegi inglid.

Leonhard Cohen

Ülev Valder – ta võib kõiges, isegi juhuseksis, näha jumalikkust.

Kes, ma ei tea, kuid keegi võiks ka nii öelda...

I

Charles Bukowski

NELIKÜMMEND AASTAT TAGASI ÜHES TEATUD HOTELLITOAS

Kusagil Union Avenue kandis kell kolm öösel
mina ja June – üha jõime odavat punast veini – ikka veel! –
ja ma kõndisin paljajalu põrandavaipadel,
aegajalt taldu veristades -
eks olime mõne klaasi ka puruks visanud.
Nii ma siis kõndisin, aluspüksid ribadeks ja rebadel,

inetud väljaveninud munandid tolknemas
kuni viimaks peatusin June'i ees,
kes istus oma joobnud tugitoolis
ja karjusin talle näkku:
„MA OLEN GEENIUS,
KUID KEEGI PEALE MINU SEDA EI TEA!“
Ta raputas energiliselt pead:
„Pask oled, perseauk...“
Siis helises telefon ja enne kui keegi sealt midagi öelda jõudis,
karjusin:
„MA OLEN GEENIUS, AGA KEEGI PEALE MINU
SEDA EI TEA!“
Helistas hotelli administraator:
„Kui te selles vaimus jätkate,
ajate üles kõik meie hotelli külalised...“
June haaras toru mu käest ja karjus sellesse:
„KA MINA OLEN GEENIUS!... NIKU GEENIUS JA MA
OLEN AINUS LITS, KES VÕIB SEDA ENDA KOHTA
TÄIE KINDLUSEGA ÖELDA!...“
Seepeale viskas ta toru ära.
Kohemaid panime ukse ketti.
Seejärel lükkame raske diivani sinna ette
ja vajusime hingeldades selle peale.

Nad tulid kärarikkamalt kui olime oodanud
kuulsime väga hästi, mida nad koridoris rääkisid:
„Kas see on õige uks?“
„Jah, tuba 413.“
Seejärel meile:
„Los Angelese politsei.
Avage silmapilk!“
Me ei kõssanudki.
Siis tagusid nad ust püstolipäradega.
Kindlapeale ajasid nad üles kõik hotellikülalised.

II

Ülev Valder

NELIKÜMMEND AASTAT TAGASI ÜHE TEATUD USUKOGUDUSE SUVELAAGRIS

Sügaval nõukaajal

korraldas noor ärksameelne rannaküla pastor
poolsalajase noortelaagri ja selles orienteerumismängu
„Ristiinimese teekond risti alla.“

Poole mängust tegime kaasa, mina ja mu Muusa,
siis hakkas meile halvaendeline tunduma siht,
milleni pidime välja jõudma
ja üleüldse - meid kiskus rohkem oma telgi poole.
Kui meile sinnagi järele tuldi ja manitseti:

- Tulge välja, jätkake, teil olid juba nii head
väljavaated võita!...

Hõikasin vastu:

- Nuss on kõrgeim vaimulik kunst ja ma olen
eesti parim nussimüstifitseerija!!

Muusa lisas:

- Nussigeenius olen minagi! Ja ma olen ainus muusa,
kes võib seda täie kindlusega enda kohta öelda! Kõik me,
muusad, müstifitseerime nussi nii nagu oskame ja suudame.

Seepeale jäeti meid rahule.

Ega me ei oleks võitnud ka,
seal viktoriinis oli:

Muud alust ei või keegi panna, kui see, mis juba pandud on, ja
see on...

Muidugi tahtsid nad, et punktiirile kirjutataks: „Kristus“,
aga mina olin kirjutanud: „Naine.“

Võite ju küsida, miks me üldse sinna laagrisse läksime...
Rõhutatult vaimuvaeses ühikonnas
oli iga vaimsusevälgatus asjaks
ja polnudki siis nii tähtis,
kuidas see oli saadud või saavutatud.

III

Charles Bukowski

PRAEGUNE SEIS

Mu kirjastaja helistas mulle:

- Sinu luuletused neist tüdrukuist on haljad ka viiekümne
aasta pärast –
kui nad ise on kõik juba läinud...

Kallis kirjastaja,
nad ongi juba läinud...
Saada mulle üks tüdruk tänaseks õhtuks
ja sa võid saada kõik mu luuletused,
nii head kui halvad,
nii need, mis juba valmis ja needki, mis veel pole...

ma mõistan, mida sa tahtsid öelda,
kuid mõista ka sina mind!...

IV

Ülev Valder

PRAEGUNE SEIS

Mul polegi kirjastajat ja kui oleks,
poleks tast asja -
Eestis on luule honorarid veel vaid sümboolsed.
Riik on end üles ehitanud:
kõrgepalgalised poliitikud, ametnikud...
ärimeestel läheb hästi,
kraananokad Tallinna kohal –
eks kõik see kena näi
ka luuletajale,
kes siiski nukrana küsib:
Kuhu mu elukutse jäi?...

Pole honorare, pole kirjastajat –
kellelt siis veel tüdrukuid küsida!...

V

Charles Bukowski

KES KURAT ON KÜLL SEE TOM JONES?!...

Kahe nädala eest olin leidnud New Yorgist 24-aastase.
Nüüd tuli tagasi 34-aastame ja pistis pröökama:
“Tahan näha oma rivaali!”
Nägigi, mõõtis teda pilguga:
“No missaütled – pole vigagi!...”
Kus siis läks kismaks:

küüned ja hambad mängu –
nagu metskassid...
veri ja kusi lendasid.
Olin purjus ja aluspüksteväel.
Püüdsin neid lahutada,
aga kukkusin ja lõin põlve ära.
Selle ajaga olid nad juba veerenud uksest välja tänavale.
Tänav oli võmme täis,
ülal tiirutas kopter.

Seisin vannitoas ja tegin peeglisse lõustu:
55-aastsena ei satu just sageli sellisesse sündmustekeerisesse.
Siis tuli üles 34-aastane,
riided rebitud, nägu kriimustatud,
tihedalt tema kannul võmm,
kes tahtis minult teada, mis toimub.
Kiskusin aluspükse ülespoole ja püüdsin selgitada.

VI

Ülev Valder

MÜSTIFITSEERITUD NUSS

Sugutijuureni surun end sinusse
(saagu mu juurest sullegi juur!)
Nüüd iga me pisimgi liigutus
on hõrkjus, nauding, glamuur.

Ju sellestki on veel vähe,
sest meie nuss on nii e r i –
ega siis minus voola
ainult sperma ja veri,
voolab ka Blake'i

kosmiliste vägede erootiline küllus,
Buda, Rumi, Hafiizi
ülemaise luule üllus –
ülemaailmne, ülemaine.

Keegi hoiatab: Kuss-kuss!...

Nii et siis Buda, Rumi, Hafiiz – kolmekesi?...

Sosistan sulle kõrva tasakesi:

Müstifitseeritud nuss
on kui gaseeritud vesi.

VII

Ülev Valder

PEAPIISKOPI JUTT

Vaat mis tundub usujuhile kummastav:
õrnahingelistes naistes on maad võtmas tugev usk inglitesse,
kuid tema ju teab, et inglid
on vaid Jumala looming ja ta püüab naistele selgitada:
Ei tule palveleda loodut, vaid ülistada Loojat.

Nojaa, kui lähtuda sellest mõttekonstruktsioonist,
et Jumal on inglid loonud...

Need naised, need õrnahingelised naised,
kui nad oleksid küllalt tugevad vaimus,
seaksid omaltpoolt vastu usu, milles on nii,
et inglid tulid kokku ja lõid Jumala.

Vaat kui oleksid ikka nii kanged naised,
looksid sellise usu,
näitaksid piiskopile:
tema usub, et Jumal lõi inglid,
aga meie meelest on just inglid armsad ja me usume, et nemad
lõid Jumala –
tulid kokku ja lõid Jumala -
ja mille poolest on meie usk halvem?!

Tõsi, naised on kehvemas seisus:
piiskoppi toetab tema usus aastatuhandetevanune tõive,
mida naistel ei ole. Muud vahet pole –
lood endas usu ja - usud.

Vaat mina usun, et Ulvi suured mahedad reied
on voolinud meile päikese;
malbe ja rauged usk - see meeldib mulle,
(Ulvile meeldib ka)
piiskopile ilmselt mitte... aga on mõnus usk
ja ega siis usu puhul ole tähtis, et kõik oleks just nii,
vaid elamus, mille usk sulle annab, selle väärtus sulle.

Kuidas see luuletus seostub eelnenuga ja üldse -
Bukowskiga?..
Justnagu tean,
kuid öelda ei oska ja seepärast lõpetangi nüüd siin selle kõik.

SEXUAL ACCIDENT?

Ihuliikmete rägastikus kui langeme asemele
tunnen, et äsja olime tõusnud
väga kõrgele tasemele,
kõige kõrgemale, millele tõustud on Tartus,
seepärast mind üllatabki
Su silmis see imelik kartus.

Sa sosistad palavalt: Iha!...
No seda sa minuga jagad,
kehad muidugi teavad, mis teha,
aga...

Ja Sa sosistad:
saad minult kõik,
mu palavad kõrbed, mangroovid,
välja arvatud see,
mida kõige enam soovid...

Tahan ju Sulle anda,
kõik, mille ise saanud
jumalikkusest:
ananda... ananda...
kuid näib, et mulle Sa soovid
veel midagi (enamat !?) anda -
ja kahtled, kas suudad...
väga imelikuks seega
meie armuöö muudad...

Ja hommikul ongi nii
et vaid hunnik kuumavat ihu
poolunise hägastikuna

on järel meist armuasemel
ihuliikmete rägastikuna.

Ihuliikmete rägastikus kui olime langenud asemele
Olin ometi tundnud, et tõusime
väga kõrgele tasemele.

VARGAMÄE VÄRK

Moto:

Mulgimaa, sääl on hää elada.
Kõikjal ilus loodus, viljakandev maa.
Sääl on uhked metsasalud,
suured jõukad eesti talud,
kena neiu ka kaasaks sa saad

Rahvalik laul

Marist sai Andrese kõrval Vargamäe vallutaja
pärast seda kui Andres oli Krõõda tööga ära
tapnud.

Koolilapse kirjandist.

Kui kahju,
et pole meil romaani suurest ilusast eesti talust!
Nõnda siis veename endid, et elasimegi nii:
kus suunas ka Vargamäelt lähed, ikka välja jõuad rappa
ja siis veel see sünge vari:
Andrese nõu Krõõt tööga ära tappa –
kui meeldima oli hakanud saunamehe Mari....

Armuelu eesti moodi! Milline paine!...

Romaan suurest ilusast talust –
kes täidaks küll selle lünga –
oleks vast ülev aine!

Mats Traat oma Palanumäega
tegi veel ühe tunga...

Romaan ilusast eesti talust võiks olla meile midagi sellist
nagu lätlastel Tähenaime...

Ehk veel leitakse päevik,
mida on pidanud üks mulgi neiu
ja selle alusel siis –
mul on selline aimus -
saaks kirjutatud romaan suurest ilusast eesti talust,
kuhu telliti ka ajalehti,
ja mõeldi rahvuslikus vaimus...

No jumalaeest!....
Raske on isegi kujutleda Andrest või Pearut
lugemas „Postimeest“!...

Ei ole meil romaani ilusast eesti talust.
Mis on sellele kõige lähem?
ehk Raja Teele kodu?...

seegi vaid enamvähem...

MEES, KES ELAS NAISTE KULUL

Kas popp on olla pätt või härrasmees?... –
klassivennad kõhklesid, ei teadnud -
nii erinevaid sihte silme ees...

Seal üks neist tänaval kord osutas üht meest
ja ütles põlastavalt: „Elab naiste kulul...“
Mees väga kulund sametpintsakus -
ei elust sellisest küll võinud olla tulu...
Puumaja kivitrepil liupavajunud
ta kõhklevana seisis, andes kella.
Kes võis küll olla naine teispool ust?
Ma nägin mehe silmis pilku kurblikhella.

Ma pole naiste kulul elanud,
on ennem naisi elanud mu kulul,
kuid siiski, ikkagi – jah, mine tea...
kuid tähtsust pole ju ei kulul ega tulul...

37,3

Aegajalt astuvad mälust esile need,
kellele pole mõelnud aastakümneid,
aga kellel on olnud mu armuelus siiski mingi roll
täita või täitmata jätta...
Nüüd diivanil lebades, toibudes vastikust gripist,
võtsin kaenla alt kraadiklaasi ja kui nägin, et jah,
on alanenud - 37,3,
astus nii lihtsalt ja enesestmõistetavalt mu juurde
väikest kasvu malbe südi valgetverd tüdruk,
kes oli jäänud mulle silma meie keskkooli suures,

klassisuuruses kirjandusringis.
Sügisel kohtusime juba Tartus -
mõlemad ülikoolis -
kõndisime Emajõe lual,
ta rääkis, et õpib meditsiini, tahab saada heaks arstiks,
aidata inimesi...
mina rääkisin oma suurejoonilistest
religioossetest ja kirjanduslikest kavatsustest.
Millegipärast jäi see meie esimeseks ja viimaseks
ühiseks jalutuskäiguks,
kuigi olime tundnud end teineteisega hästi:
ei hakka ju üks tüdruk igale poisile rääkima,
et ta keha normaalne temperatuur ongi 37,3.
Loodan, et otsustades lõpetada meie suhted
sel lihtsal põhjusel,
et ei uskunud kujunevat neist elukestvat liitu -,
oli tal natukenegi valus
kõige selle erutavalt kauni pärast,
mis oli juba tulekul
ja oleks kohe-kohe ka kätte jõudnud.

Paras!

AULI

Sinust on jäänud mu ellu soojuse hellus või helluse soojus-
see, mille jätab päike suveõsse, kui uduses luhas loojus -
paiste seegi veel, kuigi kuma särast.

Armsalt naeratasid:

- Juba oma töökoha pärast
(olid sa lasteaednik või keegi „toitlustussfääris“?)
on mul sanitaarraamat, mis näitab, et olen puhas...

Jumal küll!... aga ma,
nii ju teada sain:
oled valmis ülimate, mida naine võib mehele anda,
nüüdsama nii soojalt ja pehmelt
minuga jagama.

ananda ananda
ananda ananda

Pilk langes Su põlvedele –
ei enam salamahti,
vaid päris avalalt:
kaks imearmsat nupukest –
need põlveotsad -
ja nii kergesti käivad lahti...

UUS REAALSUS

Nüüd pakuvad uut reaalsust,
mis on nii vastukarva,
et sedavõrd vastukarva
“reaalsusi”... nähtud on harva
ja siis veel – et uus reaalsus
olevat - uus normaalsus...
päevauudiseid kuulates
reageering on ikka sama:
Jälle... mis kuradi jama!...

Kas tõesti see uus reaalsus
pressib sisse nüüd aknaist ja udest?

Kui nii, loon oma reaalsuse
tantristlikest jumalustest!

ÜLIKOOI VANA KELL

- Siis kella all... –
kui palju suid
on lausunud neid sõnu.

Teab ülikooli kõiki armunuid
peahoone vana kell.

Laupäevaõhtu. Tühi koridor ja ega
mul olegi siin kokkusäämist määratud
viiskümmend aastat juba,
kuid tollal –
kuimitmeid kordi ja kui paljudega!...

Ja äkitselt on tunne,
et igast suunast tuleb hämarusest minu poole,
nii et ei teagi, kuhusuunda vaadata,
ei küll nüüd mitte inimesi just,
kuid ajas selitunud armastust.

NOORUSMAADE EMAIL (mitte e-mail)

Sulnis värelus veikleb noorusmail –
võbelev, virvendav, särav email
katab paiku, kus käisin, kui kõik oli eel,
kõik võimalused kui olid mul veel
ja neid oli palju, ei üks või kaks.
Jäi ajaga järjest neid vähemaks
ja kuidagi märkamatuks nad said
emailiks, mis katab noorusmaid.

EESTIS ÜLES KASVANUD VENE NOORUK

Eestistuda kohe kuidagi ei taha,
Venemaale minna ka mitte?...

Kuidas oleks prantsuse võõrleegioniga –
poleks ehk paha?...

IGATSUS, UNISTUS, IGATSUS

Nüüd juba tihti pean nägema näitu:
Selles elus see enam ei täitu.

Viiskümmend naist ja viis last
ja ei ühtki hingesugulast...

Olgu mu kalmul siis pronksist Vadžrasattva,
mille Lhasast tõin.

Mu hingesugulane,
kui hilinevalt jõuad minu juurde -
mu hauale -
käed Vadžrasattva kohale siis pane –
ma oma vaimsust kiirgan selle läbi
kaua veel.

VANA LUULETAJA SÜGISNUKRUS

Aina arveid ja reklaami postkastist välja tiri...
arveid, reklaami..
ei teagi enam, millal viimati
oli nende vahel ka muusa-kiri..

Naerdud sai naaberkorteri papit,
kes heldinult sellest, et tedagi peetakse meeles,
vastas tänuliku kirjaga igale reklaami saatjale...
nüüd juba kadestan -
ei suuda ise püsida nii rõõmsas meeles!...

***

Kalk kriitik tõdeb, et ka enne mind
on seksi müstifitseeritud,
kuid kaugele ei ole jõutud, sest see tee on vale.

Aus olles peaks ta tunnistama,
et tänu tantrale
ma olen jõudnud selles siiski kaugemale.

19.SAJANDI KUNSTNIKUD

Mind vaimustavad teie loodud maalid, kujud, majad –
te juhtisite kaasinimesi ilu ja vaimsuse poole
paremini isegi kui usujutlustajad!..

Kuid kuhu kutsuvad meid tänapäeva kunstnikud –
ei mingit kõrgemat ja ülevamat sihti!...
nii nagu Einar Laignagi, ma tõdema pean tihti:
meil pole kunstnikke, on ainult veiderdajad...

Miks ilupalvelusest loobus kunstnikkond,
kas tõesti tundus:
uut midagi siin lisada ei anna?...

Oh oleksite seni vastu pidanud,
kui meile siia jõudsid Tiibetist
sealsed Jumalad ja Jumalannad!...

POOLT JA VASTU

I

UNISTADES TUULEPARGIST HIIU MADALAL

Eks me ole kõiksugu luulusid luulnud,
kuid et tuulepark Hiiu madalal peletab saarelt turistid –
midagi nii jaburat pole ma veel kuulnud...
Neist tuulikuist hiidlased üksnes võidaksid:
valged tiivad silmapiiril meres
Hiiumadalal -
milline turismimagnet -
mina küll kohe vaatama sõidaksin!...

II

SOLARIS

Hea arendaja, tubli, et ära tegid,
siin seisnud ilmetu päekivimühkami
kenaks kesklinna kaubanduskeskuseks muutsid -
enne veel, kui vastalised end koguda suutsid!

III

TARTLASED TAGAJALGADEL

Tartus lõi välk sisse:
Tahavad teha tselluloositehase
ülikooli kõrvalkvartalisse!!...
Juba löövad kopa sisse!...

Ju oli ikka mõeldud kaugemale teha see -
nii kaugele,
et linnast pole näha ja lõhnad ninna ei tarttu ka
ja pole vaja – kui ei taha –
seda üldse seostada
Tartuga..

Seekord vastalised võitsid –
projekti ei saadud teostada.

IV

TALLINN-TARTU

Ehitagem see kiirtee laenurahaga ometi valmis!
Kohe on vastalised jaol:
Et lapsed peaksid hakkama meie võlgu tasuma?...
Lapsed sellest vaid võidavad –
raha odavneb –
maksta ei ole raske
ja eks nemadki sellel teel sõidavad!

Nüüd, kui intressimäärad tõusevad –
on juba hilja?...
Nii siis on vastalisus
kandnud kibedat vilja.

V

TULEVIKUUSK

Äraarvamatult suur on vastaliste vastasuse-varu,
näiteks väinasilla puhul:
hülgele ei meeldi (võibolla)
ja kalad ei saa aru...
(Mina muide eelistaksin tunnelit,
läbipaistvate klaasseintega
ja siis veel, et seal
- merepõhjas –
oleks üks rohekas aardekirist,
kuldraha kuhjaga täis,
surnupealuu kõige peal.)

Päris huviga ootasin,

kas vastalised suudavad midagi leida
Tallinn-Helsingi tunneli vastu –
merevesi ju katab, talvel jää –
kellelegi jalgu ei jää,
kõik peaks olema kombes sellega,
võiks saada aktsepteeritud igast äpust,
kuid – võta näpust! –
kus sellega!...
Häiritud saada võivat isegi mandri pinnavesi -
- kitsast käigust mere all!? -
ja kui ammutatud pinnasest teha kunstsaaresesi,
siis merehoovused ei tea, kust minna
ja roiskelõhnad võivad lüüa meil ninna...

Eesti inimene ei või ju ometi tõsiselt protesteerida
soojemate ilmade vastu,
pigem oleme solidaarsed grönimaalastega,
kes aina juurde saavad jääkatte alt vabanevat maad
(kusagil alateadvuses on meilgi jääaeg veel meeles).

Mina olen üks neist põlatuist,
kes siiski veel usub progressi –
nii kaua küll, kui mu uus mobla on alati eelmisest parem.
Nafta lõpeb - energiakriis?...
Aga - üks väike avastus ja siis
on energiat jälle nii palju, et ei teagi, mis sellega teha!....
Ei ma arva, et ees ootavad paratamatult ahendused –
inimmõte on alati leidnud lahendused,
kui ka algul aimugi pole selleni jõudmise skeemist.
(Ei tea me veel sedagi, mis kõik on võimalik
linga ja jooniga.)

Kord veel lahkume sellest nigelavõitu päikesesüsteemist
(aga mitte raketttega, vaid teleportatsiooniga.)

LIBLIKA JA KARU TALVEUNE-UNENÄOD

Kesktalvisel ööl, kui kirjutasin luuletust –
otse raali –
laskus mu sõrmedele tähestikul
suur kirju libikas.

Kuskohast sa tulid,
kas tõesti otse suvest?

Ja jõuad taas suvesse välja,
ei sure talve jooksul unes
vanadusse?...

Mu kaminakuma
ajas sind üles?
Ära läks uni?

Tõstan sind kokkusurutud tiibadest,
asetan õrnalt Tsakrasamavara kuju ülevsülelusse:
Maga veel!
Kui ärkad kord õigel ajal,
pikka iga ehk sullegi kukuvad kevadel käod.

Millised võiksid küll olla
karu ja liblika talveuneunenäod?

OO, JOŠITJONI!

Oo, jošitjoni, roos naises,
õitsev nii sissepoole kui väljapoole oma mahlakat roosiringi!
Ja see mähkuvus!... ja liibuvus!... nii sulnis,
et meelitab ligi hingi.

Buda Valgustatusegi Sinust leidis ja seegi
on ülimalt tähendusrikas –
seda enam, et hiljem
pole justkui leidnud keegi –

milline tühemik – avar kui taevasina –
tookord ammusel ajal Buda
- ja nüüd siis mina.

Jah, muidugi joni ümber on ka jošit, naine,
olgu või Mata Hari,
luust-lihast naine, mitte pelk vari...
temaga oleksid päevad mul tuumakad, mitte vaid kliid...

Kui kahju, et selles elus pole ma kohanud valdrijoogitari,
Vadžrajooginiid!...

KULDTRÜKK

Suunan oma käte vahele intensiivsesse biovälja
sulaluulet,
siis tõstan, pakkudes tänu- ja ohvrianniks
endast kõrgemele tasandile –
hoian käsi ülal nii kaua kui tunnen, et võeti vastu -
samal hetkel langeb mulle ülalt
väga peent kuldset energiavihma,

see võtab Jumalanna kuju;
Jumalanna laskub mu sülle,
alla piki mu tõivetit,
trükitab selle külgedele
kuldses kirjas
oma tupeseintelt pühendusluuletuse.

Igas naises on kuldkirjakirjutusmasin.

UUEMERERAHU JA KADAKALAIID

Uuemererahu ja Kadakalaid -
minu jaoks need on kauneimad kohad Eestimaal
eriti see tugev pehme sametine veealune taimevaip
nende vahel –
tumeroheline -
jalalabasügavuses vees
kõval liivapõhjal –
vaip, millel kõndida ühelt saarelt teisele,
hea vahepeal ka pikali heita, lausa ühte heita.

Prantsuse kuningana,
kes lasi vanas eas ehitada lossi põlismetsa –
kohta, kus oli nooruses esimest korda ühte heitnud naisega –
laseksin ehitada midagi Uuemererahu rannale,
kus on paepank, männid ja – kadakalaan:

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

VANA MEHE IMPRESSIONISM

I

TEEVIIT “TARVASJÕGI”

Mälestused sulavad pastelseiks,
impressionistlikeks värvilaikudeks...

Teeviit “Tarvasjõgi”.

Varsti ei saanud me enam jalgratastega edasi.

Kitsas rada lõppes jõeluhal.

Sa jäid nõutult seisma.

Naaldusin Su selja vastu.

- Hea kallistamise koht, – leidsin.

Ja soovisin, et kõik teed, mida käime,

mille ääres on viidad:

FILOSOOFIA, PSÜHHOLOOGIA, LUULE,

USUNDID –

lõpeksid nii.

Jumal küll, ma ju mäletan seda t u n n e t

- väga hästi - ,

kuid enam ei mäleta, kellega...

selgesti näen isegi looduspilti –

kõrged puitunud rohttaimed jõeluhal –

isegi su kehakuju näen –

nõtke, sale - ,

kuid nägu on hajus

ja nimi ei meenu... ei enam...

Kas on ehk elus veel keegi,

kes midagi sellist – mu kirjelduse järgi –

- seoses minuga -
mäletab?...

Milline rõõm,
kui ta siis – kas või hapult naeratades –
hõikaks mulle:

- Mina see ju olin!...

II

KIREÖÖ

Üht laagrit korraldasin...
luuletajate või sensitiivide suvelaager –
enam ei mäleta... ööbisime vanas talumajas,
mille kohalik entusiast oli meile kasutada andnud...
Päevast eevil, olin veel enam eevil ööst:
kaunis laagriline, kes süüdanud minus kire,
oli nõustunud, et öösel...
ja mina ju muidugi tundsin,
et just sel ööl on meil tingimata vaja koos olla...
juhatasin ta magama kõõgi kõrvale väikesesse tuppa,
mis õieti polnudki tuba -
lubjalõhnaline, soe, veidi läppunud lõõrialune,
vana kulunud kardin ees.

Läksin oma tookordse elukaaslase juurde
suurde voodisse elutoas.

Mõne aja pärast tõusin vaikselt,
hiilisin sinna, kus väikesel kitsal asemel
ootas mind mu uus armastus.

Embasime, heitsime ühte.

Kas tõesti oli köetud kesksuvel?...

küll oli palav...

Korraga kardina vahel hämaruses
kaaslanna etteheitvad silmad.
Tõusin kui lummuses, viisin ta tagasi,
heitsin seal temaga ühte –
selle öö jooksul veel mitu korda,
lõpuks jäi ta tõesti magama. Tõusin uuesti,
jälle hiilisin kööki, kus mind lõõriorvas ootasid
hämarusest vastu tõusvad valged käed.
Embasime, heitsime ühte.

Mõne aja pärast
jälle kardina vahel hämaruses kaaslanna etteheitvad silmad!...
*No mida paganat,
ei või siis mulle seda ühte ööd vabaks anda!...*

Õö täis kirge. Nüüd meenudes.... *kõik nii
impressionistlik... aga tookord – algselt -
oli see küll ikka pesueht ekspressionism...*

III

LINNART HIINA KEELT VALDAMAS

Ta kirjutas sedelite peale
Daodejingi kõik 680 hieroglüüfi ja nende tähendused –
tegi endale selgeks
ühe lühikese, kuid väga olulise teksti piires
hiina keele täielikult
(grammatikat hiinlastel ju sama hästi kui pole
ja kuidas neid märke Lao-zi ajal hääldati,
ei tea ka enam keegi).

Osata hiina keelt täielikult –
see võib olla küll ikka üsna iseäralik tunne.

Kui teised ütlevad millegi arusaamatu kohta:
See on mulle hiina keel,
siis Linnart võis nii öelda just arusaadava kohta;
oma parimail päevil oli ta hiina keelt valdamas,
kuid mitte - haldamas...

IV

BENGALI KEEL KADUNUD

Kord võisin bengali keeles juba päris vabalt lugeda
Tagore luuletusi –
riimis ja rütmis,
nii nagu meil Gitandžali ja Aedniku lugejad ei saa...
Siis mõistsin: Rabindranath
on oma rahva luules suur üksiklane,
teda ei järgi seal enam keegi –
vähemalt mitte sellisel tasemel –
kirjutavad aga pealegi oma sotsiaalset luulet...
mu huvi kadus
ja nüüd – korruga avastan -
keelgi on kadunud...
Jaa, bengali keel on läinud –
nagu poleks olnudki...
ja kahju sellest ei olegi nii suur..
hoopis suurem on sellest, et sina,
kelle nimegi ma enam õieti ei mäleta,
kunagi Kärstna kõrgenikul...
sul ometi oli mingeid, kas või väga põgusaid tundeid
minu vastu – nagu minul sinu vastu...
ah, enam ei mäleta...
aga kunagi võib see veel esile tõusta -
ilmselt küll alles mõnes järgmises elus.

Kuidas on Linnartil hiina keelega – ilmselt on läinud...
Ei saa enam küsida, kuna ta ise on läinud...

V

USUELU SISIM MÕTE

Ei mäleta, millisest usundist
ja millisest seosest on pärit see lause:

Ja siis laskus kõikide peale selline õnn, et pimedusest sündis
valgus.

Aga see on ju igasuguse usuelu sisim mõte –
vähemalt unistus, et see juhtuks:
pimedusest sünnib valgus.

VI

ÜKS SUHE

Kui sa tookord ootamatult tulid mulle külla
ja andusid – mida sa varem kunagi polnud teinud -,
kas oli sul siis päris teadlik soov mind nakatada –
oh ei, mitte AIDS-i –
millestki sellisest polnud siis veel kuuldudki –
ikka üsna tühisesse punetusse-kipitsusse –
trihhomoos, klamüüdia... - arstki ei saanud sotti,
kirjutas antibiootikume ja need aitasid, vähemalt näiliselt..
Nüüd olen hakanud mõtlema:
võis olla ka otse vastupidi -
et hoopis mina nakatasin –
ikkagi aastakümnetetagune asi,
enam ei mäleta täpselt...

nii et, kes teab ja loodan, et mõlemad võime tõdeda:
tahtlikult küll mitte...

JÄLLE TÄIESTI MINU LUULETUS

ARS LONGA VITA BREVIS EST

Mõni võõrkeel on kadunud,
kuid sinu keelt mäletan hästi,
seda pehmet ja magusat
kuis ta ümbritses mu fallosepea,
igal viisil hellitles seda;
keele ümber - mäletan huuligi,
mis küllap ka naeratasid.

Nii palju aega on möödunud,
olen unustanud silmad,
rinnad, kaenlad, keha ,
isegi nime –
aga keelt ma mäletan
ja olen tänulik mälule –
vanade roomlaste vanasõna
räägibki meile ju sellest.

Enric Soria

Jälle täiesti minu luuletus,
kuigi ei ole!...
No o n!...

JUMALATEENISTUSE TÄIUSTAMINE

I

Mis jutt see on,
et mehed ja naised peavad istuma pühamus eraldi –
selliselt lahku aetud! -
ja islamimaades naistel veel näodki kaetud!...

Kes-kõdud on midagi sellist küll välja mõelnud!...
Või olgu siis pealegi eradi meeste ja naiste rōdud -
kui teisiti seada see asi ei anna -
kuid istugu mehed ja naised nāgudega vastamisi
ja kõige pūhamal hetkel
heitku endilt korraks kõik riided
– islaminaised vähemalt näokatted! -

sel hetkel tūhemikku rōdude vahel
ilmuvad rituaalūhtes Jumal ja Jumalanna.

II

NELJAL KÄEL

Alcanzo a imaginar las manos qui tocan las teclas sel piano
tus manos tocan mi piel con la misma suavidad.
Elena Preciado Gutierrez

Klaveril,
sel muusikariistal,
milles võib näha valge rassi üht suurimat saavutust,
neljal käel...

neljal käel –
just!...
ja alasti olles.

Siis
tõustes
heidavad asemele,
mis poodiumil nende jaoks juba valmis pandud
ja neljal käel
mängivad
teeneteise kehal
veel kord üle kõik selle,
mis nad esitasid klaveril.

HIINA JA IRAANI VEINID

Kas olete kuulnud midagi hiina ja pärsia veinidest?
Muidugi mitte!
Ju te siis luulet ei loe...
Tänapäeva Iraanis on alkohol keelatud.
(Oled õigustatud omama seda vaid siis,
kui sul on arstitõend, et oled krooniline alkohoolik,
muidu – ka turistina - oled kurjategija.
Ja tänavail patrullib eriline politsei, kombulspolitsei –
nemad jälgivad, et kusagil ei hakkaks silma
mõni katmata peaga naine.)

Eh, hiina ja pärsia veinid
nende rahvaste muistses luules!...
Ja ometi -
võin tõsta klaasi Li Bo´ga
tervituseks täiskuu poole
ja tõdeda,

et tõesti on äravahetamiseni sarnane
veini ja kuu kollane värv.

Ja pole mulle tundmatu ka Hafizi tulipunane vein.

Kõigile veini- ja luulesõpradele võin kinnitada:

Hiina ja pärsia veinid –
need on parimad, suurepärased!...
sellest hoolimata, et meie ajal neid olemas ei ole!

TÕESTI VÕIMAS ON SELLE VÄGI, MIDA POLEGI OLEMAS

Paljude suust olen pidanud kuulma seda nüridat ütlemist:

- Mina ei usu, et Jumal on olemas...
Ikka olen vastanud:
- Mina ka mitte,
kuid see pole mingi põhjus ilma jääda kõigest sellest,
mida pakub usuelu!...

Uku Masing ütles:

- Usun täielikku teistsugususse.
Noore tudengi naiivsuses püüdsin täpsustada:
- Kas usute, et see teistsugusus on ka olemas?
Seepeale muigas ta ühe oma sarkastilise muige,
mis oli ikka rohkem irvitus,
heitis aknakardina vahelt igatseva pilgu välja tänavale
ja õhkas:
- See on niivõrd teistsugune,
et võib meie mõistes täiesti vabalt isegi olemata olla.

Miks arvatakse, et see, mida pole olemas,
on kuidagi palju mannetum sellest, mis on!?!.

Üks naine kujutles, et vähirakud ta kehas on lumepallid,
mis sulavad immuunsüsteemi päikese paistel –
ja sai terveks.

Või Heinrich Heine – kord lapsepõles
kohtas metsas omavanust tüdrukut, pidas teda haldjaks.
ja sai luuletajaks.

Kui võimas on selle vägi, mida polegi olemas!
Tasub ikka küll lubada see oma ellu.

Näha teises ja endas täiel määral seda,
mida polegi olemas –
kas võib seada veel kõrgemat sihti!

Kristallvaasipõhjane end tunneme,
roosivarsi teame endis,
kes võib aga näha värvide ja valguse mängu
oma kõrgeil õhukesil ääril?

Seistes suvehommikul kõrges voogavas heinas,
üle pea kokku löömas päikesest äratatud rohulõhnad -
mille olemasolus siin kahelda,
mille olemasolus kindel olla?
Ja korraga näed kõike teisiti:
liblikasilmil lille,
lillesilmil liblikat.

Ja siis kalpsab kusagilt esile konn –
tema küll on –
konn

kindlasti
o n –
aga kui kauaks!...

HEISATA, HEISATA!...

Ilus sõna on heiskamine:
nii kaunis, et... võta ja mine
(kuhu? - kas sinitaevasse?...)

On vast teilgi juhtunud, et lapsepõlves
mõnes suvelaagris tänu mingile väikesele saavutusele
eelmisel päeval,
sai osaks au
heisata järgmisel hommikul
laagrilipp?
Heisata, heisata...
(Kui palju riime see annaks:
leisata, meisata, neisata, reisata,
kuid praegu on meil vaid üks –
ja siia ei sobi see – seisata...
ei, seiskamisest pole siin jutt,
ikka heisata, heisata!...)

Silme ees ülal mastitipp
ja et nõõrid ei läheks sassi,
et sujuvalt tõuseks lipp –
kui õnnestub,
tunned, et oledki
väike VIP...

Meenub Raudna jõe kaldanõlv -
Viljandi rajooni pioneeride kokkutulek:

Õhtuhämaruses mäeveerult alla vaadates
kuulsin:
lõkke ümber isetegevusülevaatusel
ühe ja teise kooli omad lugesid minu luuletusi,
mida olid „Sädemest“ ja „Pioneerist“ leidnud.
Jaa, mul oli õnnelik lapsepõlv.

Siis ei teadnud ma veel,
et ülim heiskamine on see,
kui ülevsüleluses
naine su põlvedel
tõuseb
ülevuses.

Aastaid olin hästitasustatud nõukogude lapsluuletaja...
(Kaua aega hiljem tulid lapspankurid...)
Kentsakas mõelda,
kuidas emas äratasin aukartust sellega,
et koolijütsina teenisin oma värsside ja juttudega
märksa rohkem kui tema raske majahoidjatööga...
Muidugi kasutasin seda aukartust ka ära....

Mul o l i õnnelik,
üpris imelik
õnnelik lapsepõlv.

BRÜNETT POJENGIHING

Kui olin juba mõnedki head aastad lastelehe toimetuses
luulemeelseid noori juhendanud
ja linnapealgi luuleklubisid,
sain – töökoha kaudu –
Nõmmele korteri,
päris ehtsa luuletaja-ärklittoa
ja – kõige krooniks -
üks luulemeelne neid, kellele
olin andnud nimeks Pojengihing –
ühe hiina lookese järgi –
tuli ühel õhtul mulle külla - pikka kasvu, sihvakas,
mustas kleidis, õlgadel
härmjas sall...
siis sai mulle osaks midagi sellist,
millest pole veel luuletatud:
kui vastu tõusin talle, püstijalu-kallistuses
ta surus minu pükstepeidus kõvastuva liikme vastu
nii imearmsalt oma kleidivarjus-veenusekingukese,
nii tuntavalt, nii siiralt, v e e n d u n u l t,
et mõistsin:
sel õhtul... ta on otsustanud mulle anduda -
nii imearmsalt... surus vastu ... veenusekingukese,
ja samal hetkel sellest
sai mulle ilmakese.

Kuid hiljem?... ta kaugenes ...
suur tundus vanuses vast meie vahe...
Poetessina nüüd pole teada temast midagi...
ei ridagi... ei ridagi...
ja keegi, kes nüüd oli teda näinud,
teadis öelda, et on paksuks läinud...

See teadmine ei ole lohutav:
ta oli sihvakas, kuid pikka kasvu... kohutav...
Jah, väga raske on meil elu seada nii,
et see ka küpses eas veel kulgeks tõusujoones.
Vist ainus võimalus on – luuletada!
Nii et siis minu puhul on ehk asi joores.
Ka Sulle hõikan – kuuled või ei kuule:
Kui meil ju ajavoos nii mõndagi on hajunud,
ja mõndagi ränkraskelt peale vajunud,
siis sellest läbi tulla ainus võimalus on – luule.

NISUKARVA JUUSTEGA NEIDIS

Väreles korraks mu elus üks nisukarva juustega neidis.
Teadmata jääbki mulle, mida ta minus leidis
või enam ei leidnud, et jälle kuhugi kadus.
Pläkutas, vahel justkui midagi mõistis või adus..
Ta mulle on seepärast tähtis: tema läbi (poolkogemata?)
sain tunda midagi sellist, mis jänuks mul kogemata
siinelus. Kui voodil külgekülje kõrval ühtes lebasime,
tema läbi sai mulle osaks üks senitundmatu ime:
kui temasse sisenesisin (nagu lillekimp vaasi),
ta kõrval jäin vaikselt lebama ja kandusin ekstaasi:
vaid sulnis energiavoog... muu ümbert kõik ununes ära,
käte vahel ta kaunist näokesest jõin ta silmade sära..
rääkimata rabelemisest – nagu paljudel sel puhul tava...
mis siis õieti juhtus? – mu tundlik närvikava
tema peenest energiast kantult...- selleks korraks –
sain valgustatuks.
Näe, mida võib leida sellest, mida on arvatud patuks!..

Nii kordus see mõnelgi päeval: ta tuleb, lilled vaasi,
embused püsti seistes ja voodile siis - ekstaasi!...

temalt sain – mõnelgi korral – kõik, mida mulle on vaja.
Isa tal olevat olnud ühe lahkusu jutlustaja...

Kõik see oli veel enne seksrevolutsiooni,
kuid õhuski aimata oli juba uue ajastu jooni –

mu „revolutsiooniline tegevus“ hiljem tähelepanugi vääris,
midagi leidsid naised ka minus kui revolutsionääris -

nii olen hiljemgi proovinud kordkogetut järele teha;
ei õnnestu, nii ei reageeri ei närvikava, ei keha.

EI SAANUDKI RÄÄKIDA...

Seksrevolutsiooni laineharjal... Paide uues kultuurimajas – viimases ja kauneimas, mille nõukogude võim meile ehitas – üldse armastas ta ehitada ka kultuurimaju,- olin lõpetanud oma seksrevolutsioonilise “kihutuskõne”, viimaste jutulesoovijatena astusid mu juurde üks muhe mees ja veidi häbelikuna tunduv naine. Mees küsis, kas ma ei tunne seda naist. Ma ei tundnud. Siis selgitas ta, et olin kinkinud naisele kui muusale oma luulekogu. Nemad nüüd lahutavad, ta annab naise mulle, lisaks veel ka Mosvitši – ja saatis meid autoni. Naine istus rooli ja sõitsime Türile. Ööst on meeles, et aina püüdsin naisega ühtesse astuda, kohmakalt põhjendades, et on ju vaja sobivuses selgust saada, kui asi nüüd nii... kas see mul õnnestus – ei mäleta, ei tea sedagi, kas joobe tõttu ei mäleta või et nüüd juba tõesti olen hakanud kõike unustama. Igatahes hommikul olin hoopis ühe saleda punapäise näitsikuga baaris, kuigi polnud veel baari lahtiolekuaeg. Barman, ilmselt näitsiku hea tuttav, suhtus minuses üllatava heasoovlikkusega, mind aga võlus punapea ilmekas keha, selle nõtkete liikuvus. Mõne naise näol vahelduvad elavalt ilmed, temal tegid kaasa ka nõtked

kehaliigutused – sujuvalt, mahedalt. Öeldakse: puusanõks... kui nii, siis ta oli küll üleni täis kõikmõeldavaid nõksusi. Meenus vanaaegne ütlus armunute kohta: viluvad ühte nagu sulavõi ja mulle oli kohe selge, et selle naiseiga oleks mul võimalik midagi sellist..

Kui jõudsimme mu maakoju, olime mõlemad väsinud – kõigepealt sõit Tallinna, sealt veel rongiga edasi ja jaamastki mitu kilomeetrit kõndimist – mitu ööd-päeva olin olnud magamata, üsna palju joonud ka - mu Punapealgi võis olla midagi sarnast seljataga. Vilusime ühte nagu sulavõi ja kohe ka uinusime. Edasi kulges kõik väga kummaliselt – tulid mõned kõige imelikumad päevad mu elus – selle Punapeaga: muidu sobisime hästi, kuid meie ärkvelolekuajad ei hakanud kuidagi kattuma: kui mina virgusin, tema magas – ja vastupidi. Uinusin alati siiski parimas lotuses, et meie une- ja ärkveloluaegu annab ühildada. Ettevaatlikult, et mitte äratada, tõusin, sõin midagi köögis, luuletasin. Kui minul oli just kõige magusam uni, kuulsin, kuidas sahvriuks käis – eks temagi otsis midagi hamba alla... Mõnikord siiski juhtusime ärkvel olema ühel ajal ja siis jälle vilusime ühte kui sulavõi. Paari päeva pärast, kui juba näis, et meie ärkveloluajad hakkavadki ühtlustuma, avastasin ärgates, et mu Punapea on läinud. Kahju, ei ma jõudnudki rääkida sellest, kuidas võiksimme hakata koos elama, luuletama ja luulet tõlkima. Hiljem kirjutas ta, et on Pensas ühe vene poisiga. Poiss oli salapäraselt naeratanud, kui ta talle vene elu räämas korratust ette heitis. Kardan, et see naeratus oli pigem kurikaval ja mulle seda kirja kirjutades mu punapea ei aimanudki, mis teda Venemaal veel ees ootab.

Nüüd tagasi mõeldes on nagu kahju, et ma ei suhtunud tõsisemalt lahutuseelse abielupaari pakkumisse. Kunagi varem, kui mul oli õnnestunud trükis välja anda tõlke-armastusluule raamat, saatsin selle pühendusega tosinale naisele, keda olin oma ajakirjaniku-aastail põgusalt kohanud ja kelle ilu oli mind lummanud, kuid suhete arendamine oli tookord ühel või teasel

põhjusel katki jäänud.

Aga vahest polegi põhjust end süüdistada – ju oli nii, et selle naise ilu, kelle saatust mulle nii heldelt Paide kultuurimajja ette mängis, ei lummanud mind enam nii nagu oli teinud seda kunagi aastaid tagasi ja mis puutub Punapeasse – kuidas sa ikka sätid oma ärkamisi-uinumisi, kui ei kasuta just lausa äratuskella, aga kui oleksingi nõuks võtnud kasutada, siis – millal see helisema panna, et – kogu mu elu oleks võinud helisema hakata?

SÜGAV SÕPRUS

Kui sügav sõprus ka naist ja meest ei liidaks,
siis see, kui nad võtavad mängu ka seksuaalsuse,
igal juhul lisab veel midagi.

Edna Wei

Mängu seksuaalsuse?... Ingeborg...
siis selle sinus, mille kohta on öeldud: väike öö,
ja on öeldud ka: roosa org...

Kuidas me ka oma sõprust ei kiidaks,
siis selle kohta Edna Wei - ameerika-hiina kirjanik –
Sa pole lugenud temalt ridagi?...
on öelnud:

Kui sügav sõprus ka meest ja naist ei liidaks,
siis see, kui nad võtavad mängu ka seksuaalsuse,
igal juhul lisab veel midagi.

Rohkem polekski vaja kirjutada,
mitte ridagi.

See mulle nii omane aine...
Aga meeldiv on seegi,
et nii on öelnud üks naine.

PREESTRITE IGATSUS

Preestrid - nii katoliiklased kui ortodoksid -,
teil on olnud hetki, kui olete vaadanud:
kus ometi on kesk seda meie pühamu hiilgust ja sära-
preestrinna?!...
miks ta on ära!?!...

Aus preester mu sõnade peale
ei raputa pead,
vaid küsib ehk imestades:
- Kust sa tead?!

MU NOORUS

See oli kevadiselt pajuurvaline -
ja tegelikult - kui turvaline!...

Küll meile need, kes pesitsesid Raadil
andsid ülikooli kõrvalt ohvitserikraadi,
andes mõista :See on teil ükskama ja on meilegi ükskama,
me seda tõiselt ei mõtle, kõik see on niisama.

Mu noorus oli pajuurvaline -
ja – mõeldes tagasi –
kui turvaline!...

90-AASTASENA

Kalju Suurele

Vahest ongi suurim armastus see,
kui üheksakümne-aastasena
armud veel noorde neidu -
nii kättesaamatu ja ilus ta näib!
See on juba peaaegu nagu armastada valgeid pilvi.

KRISTUSE AVALI KÄTEST LAUSA TULVAB USUELULIST RIKKUST

(Nägemus Kaarli kirikust)

Kristuse avali kätest lausa tulvab usuelulist rikkust,
siin pühamus enneolematut hõrkjasmeelast vaimulikkust:

kuldseid vadžrasid, jab-jum kujukesi, daakineid -
kui kaua, oo kui kaua juba siia on oodatud neid!...

Ja teie neid ikka ei näe?...
Mina näen
Kaarli kirikus
kuldseid vadžrasid, daakineid,
juurde puistab neid inglikäis...
terve kirikuruum on neid täis...

Nii kutsuvalt, oo kui kutsuvalt kõlab tornis helisev kell...
Kaarli kirik ongi juba rohkem jaapani love-hotel.

IDEID JA JUMALUSI

Patususevarjundist ängistatud meelus
ja sadomasost risustunud usk
("Löö risti!..." – "Kui see on Sinu tahtmine...");

Mitte et peaksime tiibetlastelt üle võtma kloostrikorra -
koos meeletu hulga pühajuraga –
ei, üksnes ideid ja jumalusi,
ideid ja jumalusi

Esimene tantraõpetaja eurooplastele oli Piibli Madu.
Aadam ja Eeva polnud tasemel.
Jumal teadis seda
ja oli Mao peale pahane.
Madu? Ka ehk teadis,
kuid lootis, ikka lootis...

VANA TANTRISTI SURM

Moto:

Looge ülevaid kujutlusi!

Kõigi uskude ühine soovitus

Ta langetas pilgu endale: nii kulunud kehas
pole küll enam siinelus suurt midagi teha.
Mõistes, et aeg on lahkuda,
kujustas oma visioonidega harjunud teadvuses
kõige kaunima neist neidudest, kes kunagi nooruses
polnud vastanud ta armastusele,
muundas end temaga rituaalühtes Jumalaks-Jumalannaks
ja - läks.

TAEVANE JERUUSALEM

Vinsk kõrbepühak kui ka habras nunn
hetkel üleval
näha võis
Taevast Jeruusalemma -
kõrgel üleval.

Võis.
Ja eks see olegi
kristluse kaunim õis –
Taevane Jeruusalem.

Minagi -
näha võin.

Jeruusalem, taeva saar,
kõrgub otse mu ees,
täis rituaalühtes Jumalaid – Jumalannasid
ja Jeesus Magdaleena Maarjaga
on kauneim paar...

VÄRSIJALGADE VUDINAL

I

Armastusteema polnud nõukaajal keelatud,
kuid seda pakkudes – kui seisid toimetuses laua ees,
vastas vastutav seltsimees -
nähvas see sind pilgu kui nuudinähtsaga,
tahtnuks kui öelda:
Jälle tuled millegi nii vähetähtsaga...

No eks jäta siia, vaatame... –
lökkas luuletused sahtlisse –
olidki alla neelatud...
Erootiline luule – s e e muidugi oli keelatud –
luules patud? -

Välistatud!..

Ja raamatukogudes
võõrkeelset luulet nii vähe...
Kuid et luule tõlkimine
olid vaat et kõige tasuvam töö N.Liidus,
o l n u k s ometi võimalik
ka ainult armastusluule tõlkimisest ära elada.

Raamatukogudes -
Tallinnas, Tartus, ka Moskvast -
helekollased kataloogimüürid...
ootusrikkana nende vahel tüürid -
ühtteist ikka leiad:
„Rumeenia luule“... „Gruusia luule“...
ja kui avastad midagi, mis meeldib
ja millest arvad, et tõlge sellest võiks ka trükki minna,
oli ühtaegu tunne nagu oleksid leidnud
raamatu vahelt sinna varuks pandud rublasid -
ikka päris mitu tükki,
isegi viielisi ja kümnekaid...

Nii minus juurdus unistus,
mis praegugi hinge veel paitab:
leian poetessmuusa,
luuletõlkimisest
saab meile me ühine töö –
ja meie asi pole, kui palju see
kommunismi ehitada aitab...

II

Imelik, tookord, kui ometi nii pealetükkivalt
aina „tõsteti esile“ „sotsialismi eeliseid“,
ei öeldud luuletajatele ka päris otse:
Ärge arvake, et kapitalismi tingimustes
oleks teie looming veel nii hästi tasutud,
tihti maksame isegi siis,
kui teie värsid on meile kasutud;
Nõikogude Liidus
elab mitukümmend tuhat kirjanikku
mõnusasti ära oma kirjatööst –
kusmujal maailmas võiks midagi sellist näha!...

Kõik see selgus meile alles ajapikku...

Ei öeldud ja nii me siis mõtlesime:
kapitalimaalimas on kõik veel palju parem.

Nüüd võin lihtsalt ja mugavalt tellida endale iga raamatu,
mis kusagil maailmanurgas trükitud,
olgu luule selles kuitahes erootiline...
kuid täiesti kadunud
on see raamatu vahelt raha leidmise tunne...
mida pole, seda pole...
otse vastupidi - luule neelab nüüd raha:
kui leian luuletuse, mis kutsub tõlkima,
pole mõtet mõelda kui mitu euro senti iga rea eest saan,
vaid kui mitu kaotan, jäädes oma raamatuga kahjumisse.

Tõepoolest imelik, et meile ei öeldud...
Võib olla,
kui oleks öeldud,

poleks meie suhtumine neissegi olnud nii jõnge, nii ruskunud...
Tõepoolest – imelik, et ei öeldud...
Aga ega me ei oleks ka uskunud.

KAKS VANA FOTOT

Kaks vana fotot, võetud koolipargis.
On kevadine päike olnud ere –
siin ühel pildil silmi kissitavad õpetajad
ja teisel kogu koolipere.

Võis õpetajalt vahel kiita saada,
kuid võis ka saada märkuse või kahe...
suur oli meie vahe, aga praegu
on jahmatavalt suurem veel see vahe -
on läinud kõik, kes esimesel fotol,
meist enamusel jätkub veelgi tahet
siinilmas askeldada... rabav vahe küll,
kuid läheb aeg ja pole seda vahet –
kui on ka paarikümne aasta möödudes
neid kahte pilti ehk veel keegi näinud,
siis võib ta vähimagi kahtluseta tõdeda:
nad kõik on läinud.

SELLESUVE-ÜLISTUS

Üle nii mitme aasta
lõunamaasoojus on jõudnud siia,
vaguralt loksub Haapsalu lähel,
nüüd on meil siin Santa Lucia!...

Kuidas sobib me rünkpilvedega?
Hästi sobib, lahjendab taevasina –
üle mitme aasta saab nautida
seda ebamaist vina.

Oo, lahke oled, Seesuvi,
Seesuvi, ma tänan Sind, tänan,
et tõelist lõunamaa soojust
kingid meile ka täna –
päiksekulda ja valgeid pilvi,
jahipurjeid ja meresina -
just tänases päevas, Seesuvi,
lausa igavikku sa laiud!

Juba kaugenevad Haapsalu tornid,
ees ootavad Väinamere laiud.

Nagu kahelpool laia maanteed
õõtsuvad sulnis hämaruses me jahi ees laevatee tuled:
paremal punased, vasakul rohelised:
Rohuküla – Heltermaa,
nagu neljarealine õõtsuv maantee -
sügavmust, kuid helgiline
ja kummaski otsas kauged sadamatuled.

ELLE EHA KAHETSUSVÄÄRNE PRINTSIPIAALSUS

”Minu ajal” oli Viljandi koolipoistele ”Ugala” teatri Elle Eha meie Marilyn Monroe.

Nüüd loen ühest ta interjuust, et ”Mäeküla piimamehe” võtetel turgatanud lavastajale mõte: Selles stseenis võiks Elle olla korraks ka päris paljas, tema aga keeldunud, printsipiaalselt, resoluutselt – nagu kõrge moraaliga nõukogude noorele kohane...

kui ma ei eksi, oli ta lavastaja peale isegi pahane – sellise siivutu ettepaneku pärast...

Kas on ta seda hiljem kahetsenud?

Kas on tal sellest kahju nüüd?

Nüüd... oleks tal „Mäeküla piimameest“ vaadates ka endal võimalik korraks veel näha seda, mida enam ei ole - erutava ilu igavikku ja siis ei oleks tal ehk enam kahju sellestki, et meiegi, koolipoisid, oleksime näinud...

IDEAALMAAILM

Kui oled õhtul surfanud internetierootikas, muidugi selle kaunimas osas, mitte lamedas labasuses, vaid ikka kaunis erutavas ilus tulvil hurmunud ilmeid ja naudinguid, siis silmitsedes hommikul trammipeatusse kogunevaid neide tundub hetkel nii enesestmõistetav, et nemadki teevad kõiki neid toredaid asju,

eile õhtul tegid
ja meeeldi teeksid nüüd hommikul ka sinuga –
kui buss nüüd kohe ei tule...

KOGU MAAILMA ARMASTUSLUULE

Kui sain valmis tõlkekogu „Kompassiks roos“

Peale Sinu ihu valevuse muud valgust ma ei vaja öös!
Sina, valguse ja peegli tütar
(peegli keskel ujub üks tüdruk)
kelle suudlused kerkivad sügavalt verest,
aga öö – see on alkohol – öö on alkohol! -
ja nii kanget uima tõuseb selt,
et kui ma sind nüüd kohe ei saa,
rebin rinnad sul roietelt;
tea, et armastus roosi kohutava jõuga
Su naha siledusena rüüstab mu silmi -
sest et tal on ka siidi jõud –
- ja teisal - ühes toas – ühe teise mehe tuharad
käivad tapeedis sisse ja välja,
kolmas aga armastab n i i üleilmse Veebi supernaist,
et ümberkaudseis hoovides pistavad ta energiapalangust
kõigi moralistide autodes turvapasunad üürgama.

Kuid mina - peale Sinu ihu valevuse muud valgust ei vaja öös.

Agas põhiline on ikka see, et armastus roosi kohutava jõuga
Su naha siledusena rüüstab mu silmi
ja öö on alkohol..

UNISTAN MULTIVERSUMIST ISSANDA MUUTMISE KIRIKUS

I

Vaat on kirik, kus palvetades unistatakse
ja unistades palvetatakse.

Kui keegi vaatab meie poole Linnutee teiselt servalt,
meie päike paistab talle väikese helendava täpina,
muud ta ei näe, ei asju ega olendeid siin.
Kui palju enam veel on kõike tähistaevas,
aga meigi näeme vaid tähesära, tähesära,
kõik muu on meie eest peidetud ära.

Kummaline mõelda,
et nende eredate täpikete ümber
on kujuteldamatult palju eriilmelist elu,
loomi, inimesi, jumalusi,
kõiksugu melu ja igasugu asju,
nii palju, et ostleja võib hulluks minna –
nagu nõukaajal üks eesti naine Helsingi kaubamajas.
(Huvitav, kuidas ta üldse sinna sai?!...)
Mida kõike on universumipoes,
ainult et kätte ei saa, ei pääse ligi,
ei saa näha,
reklaamigi ei jõua siia...
Ka kõige targemad teadlased
ei suuda näha vähimatki sellest ääretust küllusest.
Kui, siis vaid müstikud.

Vaevalt teisteski päikesesüsteemides
leidub nii vägevaid teleskoope,
et nendega võidakse näha mitte ainult meie Maad,

vaid ka kohvitassi siin mu laual, pits Hennessy´d kõrval.
Kohvitassi vast mitte,
kuid usun, et on neid, kes näevad mu naeratust
meie Issanda Muutmise Kirikus.

II

Paljudele piisab usuelust ärapöördumiseks
süvenevast kahtlusest,
kas Jumal on olemas,
kui ju ometi on kõrgeltarenenud religioone,
milles jumalamõistet isegi ei kasutata
nagu on ka religioone paljude Jumalustega -
tantrabudism on tulvil ühtaegu nii seda kui teist.

III

Mõtlen elukorraldustest multiversumis,
küll mitte sellest, et mis ühiskondlik kord:
sotsialism, kapitalism,
vabariik, monarhia või hord...

On multiversumis ju lõputult planeete,
on neidki, kus harmoonia ja tasakaal
on elukorralduses paremini paigas
kui meil siin looduslikult kaunil Maal:
robustsus sünnitusel, toitumine teistest eluvormidest
ja siis veel haigused ja surm – kõik kisub küündimatusse,
kui ometi ka teisiti on võimalik –
ainuraknegi ju pooldub surematusse;
amööb ei pruugi olla meile ideaal,
kuid annab aimu võimalusterikkusest -

olla vaba suremisest kui vastikust protsessist
ja ühteageu veel ka surelikkusest
ning siis veel see, et areng Maal näib kulgevat
vaid vastuolude ja kannatuste kaudu
ja nii siin elamegi, osaledes
“eluvõitluses “ ja täites haudu.
Ja meeled – ainult viis!...
Kui mõelda lähemalt,
ei näe ma põhjust, miks ei võiks neid olla
viis tuhat... viissada vähemalt!...

Kui õigus nendel on, kes väidavad,
et Maa on kool,
ja pärast ootavad meid laitused või kiidud...

siis - kus küll võiksid olla multiversumi
kõrgaadliklubid
ja loomingulised liidud!?...

Sest kui on kool, siis on ka tuupimist,
ja ei saa läbi vahetunnikisata...

Kui kuulen jälle kord, et Maa on kool,
Siis kohe tunnen soovi poppi visata...

IV

Arvata, et Maa on multiversumi ainus
(ja veel parim!) elukõlblik planeet –
kuidas võidi küll langeda vaimupimedusse nii suurde!...
Nüüd neid teisi –
planeete -,
leitakse järjest juurde.

Esialgu küll veel ei saa
planeerida reisi...

Aga Marsi-maja –
juba on valmis eskiis -
seda küll pole vaja,
Marsile tikkuda mõtet on siis
kui juba Antarktikagi
on talumatult ülerahvastatud,
rääkimata Gröönimaast,
ja teisi maid katab saast...

Meile huvi pakkuda võib vaid planeet,
millel elu on p a r e m kui Maal,
mis rikkalikult
me toidulaua võib katta –
elad midagi viljelemata
nagu meil siin
rohusööjad
või vaal.

Maal on maasikad, jõhvikad,
aga neist söönuks ei saa...

(Maa on võib-olla halvim
elamiskõlblik planeet,
kas või oma väiksuse tõttu...)

Kui võtaks kätte ja usuks,
et surmahetkel näeme multiversumi
kõiki Maast p a r e m a i d planeete.

Võiks ju proovida... surmahetkel
mida paremat ikka teete?...

V

Multiversum... see tähendab, et kusagil on ka planeet, kus kõik on täpselt nii nagu meil siin ja et selliseidki planeete on lõputult... nagu neidki, mille elanikud meeleldi aitaksid meil vaimselt areneda ja on lõputu hulk neidki, mille elanikud tunneksid inimesoo vastu suurt kulinaarset huvi – umbes nagu mina meie kodumaiste ja nüüd sama hästi kui välja surnud laiasõraliste vähkide vastu...

Kui palju selleski tähesäras, mida näeme, on eluvorme ja elukaid, keda me ei suuda ette kujutada... Oma päikesesüsteemi tunneme juba nii hästi, et teame: vaid Maa on tähelepanuväärne, kõik muu ei kõlba kusagile (inimese seisukohast), isegi kui selgub, et mõnel Jupiteri kuul hingitseb mingi algeline eluvorm, ei muuda see meie jaoks midagi – või kui seal sajabki teemanteid, siis kätte me neid ju ei saa, mõistlike transpordikuludega igatahes mitte... (Võiks ju ometi siin lähikonnas tiirelda teisigi elurikkaid planeete, kuhu nüüd hakkab korraldama raketilende Elurikkuse erakond... Et neid pole, just seepärast on eriliselt erutav mõelda planeetidest teiste tähtede ümber, mõtte päikesesüsteemidest, kus eluuskõlblikke planeete on mitte üks või kaks, vaid ikka nii, et jagub...) Kõige selle valguses tundub meie senine kujutlus Jumalast, kes sai hakkama vaid ühe (suht) kena planeediga ja sealgi tegi inimestest sellised pujäänid, et hiljem ei tulnud toime teisiti, kui pidi laskma oma poja neil risti lüüa, kuidagi küündimatu – nii on nüüd saanud võimalikuks uutlaadi ateism – selline, mis ei pea senist jumalakäsitust ebareaalseks, vaid liiga fantaasiavaaseks, algeliseks, küündimatuks...

Kõik on vägevam ja suurejoonelisem
kui oleme julgenud loota,
kõik on üks hetkest hetke kestev
Issanda Muutmise Kirik.

NOVEMBER

Aastaring jälle sealmaal, et tuleks välja tõusta hallusest,
lendu tõusta, lennata
Indiasse või Nepaali...
Juba praegu peaksin tuustima Connaught Place'i
või Thamelit thankapoodides,
nõudma näha üha uusi rituaalühtes jumalusi,
valima, ostma...

Enam pole see nii lihtne, paraku...
kõikjal koroona ja raha ka eriti pole...
selle aasta sügishallus saab mu kätte.
(eelmine juba sai.)
Aga – võtan nüüd ette kauneima Vadžrasattva ülevsülesuses,
mille tõin Thamelist aastaid tagasi,
enne maavärinat ja enne kui sealne parim raamatupood
Pilgrims Book House
maha põles.

Kirjutan Googlele võlusõnad Vajrasattva yab yum.
Pilk vaheldumisi jumaluste nägudel ja ühtekohal süles,
nüüd hakkab juhtuma...
Kõigepealt nad naeratavad mulle.
Vadžrasattvast tulvab minusse värve:
need on need mulletundmatud lilled,
mis lennuöö järel novembris
tervitavad mind lennujaamaesisel peenral,
aga see ereroheline on ühest mu ülikooliaegsest kevadest,
kui kõik jäi poole suveni heledaks sellest,
et olin kevadel armunud
Vadžrasattva!... Nüüd hakkab juhtuma
selles mu novembrikuises värvidenäljas!...

Ja olengi hallusest väljas!

IMELISUS OKUPATSIOONIS

Tahan rääkida selletki, mida imelist oli okupatsioonis.
Sain päris kergesti seada nii oma töö lastelehes,
et tegelesin põhiliselt õpilasloominguga;
kui post tõi kaugest maakoolist vihiku värssse,
sõitsin kohale, vestlesin, õpetasin.
(Jaa, jaa, see tüütu torkiv küsimus:
Kas luuletamist saab õpetada? -
Ometi pole ju kahtlust selles, et algteadmistel poetikast
on mingi väärtus...)
Kirjasaatjate kokkutulekuil kihas toimetus elevel lastest –
kohalesõit, ööbimine, toitlustamine - kõik prii,
luulemeelne südamlük õhkkond
kesk okupatsiooni määrdunudpunast raamistust
- oli, ma ju elasin selles, elasin sellest -
ideaalne töö – igasse kooli sisse astumisel hinges lootus,
et kohtan noort luulelist hinge,
kes võibolla on kalestumas kõigest,
mida ta enda ümber näeb,
kuid siis viimasel hetkel saan anda talle kindluse selles,
et kõik väline polegi oluline,
räägin hoopis midagi muud kui ta on harjunud kuulma –
tundides või kodus -
räägin, et õhtul suusapäevast luuletades
võib tunda, kuidas lumel lõhnab päike.
ja mul – ime küll – lastakse seda teha,
makstakse kuupalk ja komanderingurahad,
mind kannab luule – ainus Nõudeliidus tunnustatud,

mõneti isegi soositud vaimulikkuseilming -
nii saan siis olla ateistlikus ühiskonnas vaimulik –
luulevaimulik...

ja mis puutub punaideoloogiasse -
absurdihuumorina isegi nauditav –
kui oskad näha selleski mängu ilu...

Esimene tööpäev “Sädemes”:

fikseerisin lauanaabri:

keskealine korpulentne naine, rõõmsameelne.

Tema väljendas end minu suhtes veelgi empaatilisemalt:

- Issand, te näete välja nagu noor abee
mõnest prantsuse romaanist!...

Olin liigutatud: malbed ja meelad,
naiste usaldusalused...

Äärepealt oleksin välja lobisenud:

- Olengi vaimulik... luulevaimulik.

Mingil määral oli mul isegi naiivset usku sellesse,
et kommunistid mõstavad:

kui näha luules mitte niivõrd kirjanduslikku,

kui just psühholoogilist fenomeni,

võibki see välja vahetada ristiusu,

millest nad tahaksid vabaneda...

ma saan veel Lenini preemia!...

aga tundus, et vara on sellest rääkida, vara,

esialgu on targem suu pidada...

Et asutada kusagil uus luuleklubi,

tarvitses mul vaid seletada, et see on vajalik

nõukogude inimeste ilumeele arendamiseks

ja iga ametkond oli lausa sunnitud mind toetama...

Tõepoolest – sel määral vabana ei tunne ma end nüüd,
olles üks neist, „kes pole saanud osa Eesti eduloost“.
Ja rahvas ei hooli enam ei usust, ei luulest.

Nii ihaldusväärset tööd nagu minul tookord,
enam ei leia;
ruskepunane raamistus on läinud,
kuid elav sisugi oleks kui kadunhud -
sinimustvalges raamistuses
ei käi ajakirjanikud enam selliselt koolides
kui lähed, peetakse narkodiileriks või pedofiiliks
(Pedofiil ma ei ole, arenamata lapsekeha
pole äratanud minus kunagi mingeid ihasid).
Nagu tollal pioneeriüritusi, võiks ju nüüd lasteleht kajastada
noorkotkaste ja kodutütarde tegemisi,
kuid suutis ise vastu pidada vaid paar aastat
meie uut, kodanlist Eestit
ja luuletajaelukutse – see läks vuhinal
koos partorgi, kolhoosiesimehe, kagebiidi ja pioneerijuhiga...

Imekergergi oli tollal teha endale oma luulehuvist elukutse,
elada lugupeetud ühiskonnaliikmena kui luuletaja
ilma, et oleks olnud vajagi kirjutada kordaülistavaid värsse.
Kõik need paljud nõukogude eesti luuletajad –
kui nad veel elaksid -
peaksid nüüd äraelamiseks tegema mingit muud tööd,
enam ei piisa sellest, et aasta või paari tagant
avaldad õhukese luuleraamatu –
see ei anna enam midagi...
Nõukaajal häbeneti ja püüti varjata kutselisust spordis,
nüüd siis on luuletajatelt kutse võetud
ja uhke žestiga ulatatud sportlastele...

Vaim, kandes kord triumfipärgi
ja rikast rüüd,
praewardas väntas nuumat härgi –
kuid nüüd? Kuid nüüd?
Jõuk püsib nüriduses hardas
ja pärg on pärg.
Kuid sõber, tea: nüüd vaim on vardas
ja väntab härg.

Betty Alver

Mul on olnud õnn elada ka sotsialismi loojangul
Runneli „punaste õhtute purpuris“
ja lühikesel veelgi õnnelikumal ajal,
kui oskuslikult toimides said nautida
nii sotsialismi kui kapitalismi häid omadusi,
vältides halbu.

Ma ei öelnud ju: imeline okupatsioon, ütlesin:
imelikus okupatsioonis.

Muidugi ei või hetkekski unustada, et kõige selle taustal
süvenes Eestis esialgu veel enamvähem talutav,
kuid üha progresseeruv venestumine,
mis igal meenumisel haiget tegi.

LUULEFESTIVAL KESKAEGSES VILJANDIS

Tuleb laevu nii Pärnu kui Tartu poolt,
lained loksuvad mäekülje vastu ja isegi vallikraavides;
seekord saabub külalisi rohkem kui tavaliselt
ja mitte üksi vete pealt, vaid ka ratsudel traavides.

Linna söögikohtades lauad on lookas:
turd põdraliha, mahlakas karuliha,
suuri priskeid vähki veripunaseid
vaagnatäied....

Rahvast tuleb aina juurde -
nüüd juba mööda kõiki teid.

Lossi omadki on täna eriti lahked,
lubavad tõusta Pika Hermani torni,
kostab rauakõlinat – harjutavad turniiriks,
täna ei kohta ühtgi nägu morni –
kaugel sellest, rõõm kõigi palgeil helab,
pilgud kevadiselt lõbusad ja hellad,
aina helisevad
kevad!... kevad!...
kõigi kuue linnakiriku kellad.

Ja siis astub üles linna oma poeetkond -
pole ju mõeldav, et siis meid polnud:
mina, Viivi, Malle ja Siim –
nii oli see hiljuti, aga on alati olnud
(nii kindlalt nagu nüüd jällegi tuleb riim.)

Ja seal, poeetkonna keskel -
ere kui kress -
särab oma m a i s e s k i ilus –
poetess.
Ah, see on valus teema
mulle...
ja ikka on olnud,
sest mu noorpõlve-Viljandis
teda polnud...
(või oli – Ingrid –
ta võinuks rahuldada me naiseilu-nälja,

kuid ei ilmunud välja...)

Õhtul lossist ja müüritornidest
tuld sülgavad kõik torud,
ilutulestikku peegeldab lainetav järv
ja veerikkad kõrvalorud,
kuhu vetevälju just palju
nüüdseks ei ole jäänud –
vaid Valuoja ja Uueveski
paisjärved ja ojakäänud,
aga tookord needki
vett olid pilgeni täis
ja täiskuuöödel sirutusid
välja kui inglikäis –
heledalt, heledalt...

Ka poetkond on haihtunud ajavoos,
nii nende nimed kui luule –
asjatult otsiksid raamatukogus –
kui iseendas ei kuule.
Nende haul küll tahaksin käia -
ma tean ju, kuhu nad maeti –
peakiriku põranda alla,
seal kiviplaatega kaeti.

Peakiriku kohal mu kooliajal
oli 7-klassiline kool –
ilus kollane kivimaja -
ja käis seal üks kena tüdruk –
ja samuti luuletaja -
kes miskipärast jäi eemale meist,
kuid me mustale kohvile
oleks tema just lisanud koort -
ta nimigi algaski: Koort...

Ingrid!... Ingrid!...
hüüan
nüüd oma lapsepõlve.
Peakirikut enam pole,
ei rorni, ei avaraid võlve.

Turistile, lossivaremeid
kes imetleb, tasakesi
kõrva sosistan : -Vallikraavides
siin kunagi lainetas vesi.
Ja kui uskumatult mind võõristab
– orupõhjas vaid nõgesed, rusud -
vaatan teda veel sisenduslikumalt
ja küsin:
- Kas usud? Kas usud?...

SEE ARMAS EURONAIVISM

Brüssel ja Strasbourg,
Strasbourg ja Brüssel –
poliitikud jooksu aetud,
kuid pole viga – edasi-tagasi
vahemaad saavad kaetud.

Ungarit karistada,
et pole migrante vastu võtma varmas.
Tähtsam sellest, et mõni asi saaks hästi aetud,
on, et ajajate hulgas oleks võrdselt mehi ja naisi,
sest see on nii armas...

Ungarit karistada ei saa -
ühtaegu on vajalik ka konsensuse kokkuligimine.

Tõmbume kiiresti rohelisteks!...
Mis see aitab, kui peamine keskkonnaprobleem
on hoopis ühtede sõjardlus ja teiste süüdimatu sigimine -
probleemiks ikka ligimene!...

Kliimaneutraalsus...
kui ennekõike tuleks maalimas saavutada
rahvastikuneutraalsus!...
Võtame või Indoneesia: vahuvad ja vahuvad...
kuhu nad seal lõpuks oma saarte peal ära mahuvad!...

Paadihädalisi Vahemerel tuleb ju päästa,
kuid mitte selleks, et tuua siia,
vaid et tagasi viia;
kelle geenides pesitseb teadmine,
et kõrilõikamine ja naisepõletamine
on täiesti aktsepteeritavad tegevused,
nende koht pole Euroopas.
Eestit praegu veel ei ähvarda see paine –
või siiski -
üks juba hakkas siin oma naist põletama!...
Mõelda - kui see oleks olnud tal eesti naine!...

Aina heitlikumaks muutuvus maailmas
väga armas võib kord veel tunduda
see praegune
Euroopa sinisilmne naiivsus.

Euroopa Liit on kui laps, kes lallitab
kesk lillelist miinivälja.

Nähakse,
aga ei tehta välja.

JA ÜLEÜLDSE

Ma tahtsin kõrgel hoida
kunsti kuldset plagu,
aga plaguvarrega
sain järjest vastu magu.

Vihalem?
Lepik?

Mul oli ilus unistus:
poetessmuusaga
õppida keeli, lugeda armastusluulet,
tõlkida -
algul hipidena, hiljem ehk VIP-iden...
Hüüdsin:
Suurepärane! Täiusesärane!...
Loetud kõigi rahvaste armastusluule
ja tõlked tehtud parimaist!...

Sotsialism suhtus armastustemasse ebalevalt,
kapitalism ei pea luuletamist üldse tööks,
ja üleüldse
ei õnnestunud mul leida sellist naist.

SÜGISESES PARGIS

Helekollast, peetpunast, mustigi täppe,
tumerohelist ja helerohelist kild
vahtralehel!

Puude all ja latvades -

milline värvipild!
Juba maastki neid värvipalette
lendu pillub jalg. –
lausa silamde ette
ja tuulehoog –
tõstab üles.

Üsna ahtake tühemik vahepeal,
kus puudub see kirendav joonis,
või kas ongi, sest kõnnin ju
erootilises meditatsioonis,
püüan kujutleda, mis kirkas tajusärade pild
keerleb mu liikme ümber ka siis, kui sügis on juba hall:
ihust naudinguid, hingest sulnishõrkjat sära:
sädemed, lootos, velvet, samet, kristall...

Kujutlen, kuidas mu liikme ümber ergab
kõige peenema-meelama-vaimsema vära tulv -
kelle elundist-hingest, ei ma kindel või olla, kuid aiman:
see võiks olla Sinu käsi, silmasära Su vulv –
nii või teisiti – ikkagi õndsusetulv...

Meie ühtes - ma usun - just sellist
hõrkjassulnist
naudingut –
peent ja iseäralis
sünnib -
huugavkuuma, märga ja säralist...

sellist, nagu ma suutsin kujutleda,
nüüd mõnel hetkel lausa tundagi oma liikme ümber
ja kui ka ei saa – selles elus - mulle osaks seda,
kui Sa ei soovi
või lihtsalt mu aeg saab ümber,

otsustas lastetuks jääda...

Samavõrd kui tulevikus,
tundis Masing end hästi minevikus;
kord, kui rääkisime rahvapärimusest,
sõnas ta:

- Alles 1900 paiku tõusid keskseks
lood Vanapaganast ja Kaval-Antsust,
varem olid olnud selleks naised teistest maailmadest;
kütmine pakkus siis veel arvestatavat elatist,
mehed kolasid metsas ringi
ja muidugi siis juhtusid seal kokku kummaliste naistega ...

Algul oli Masingu hääletoon olnud kahetsev,
siis aga muutus igatsuslikuks
ja ma mõistsin, et juba ta jutlebki põlislaanes
ühe kummalise naisega.

LILIETUPE

Liliele

Jurmalas merre suubub üks jõgi Lielupe,
mulle see nimi meelde toob Lilie tupe:

õrn, tundlik ja ergasväraline,
iseenesest juba peaaegu usueluline,
iseäraline, tajusäraline,
vallatuis naudinguis meluline -
kui selles käima hakkab
aina hoogustuv
lielupe-lielupe-lielupe.

Oo jošitjoni!...

Eks minulgi vahel meeli valdab rusutus,
Kui aga mõistan, et halvim selles on – usutus,
kohe paremini tunda end saan.

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

Sosistan sulle kõrva, tasakesi:
Müstifitseeritud nuss on kui gaseeritud vesi...

ARMASTAN VILJANDIT

Armastan Viljandit -
keskaegset ja kooliaegset -
ja mindki armastavad Mihkel Veske puiestee kased,
kuid ei armasta „Sakala“, kultuuriakadeemia,
raamatukogu ja... noored viljandlased,
kes ei teagi minust midagi...

Mind armastab „Filosoofia puiestee“
ja Mägedes mõned rohtunud rajad.

Mind armastavad
keskaegse Viljandi luuletajad.

UDUPUHASTUSPÜHA

Kuldsed kased läksid,
udu jäi sügisesse.
Veidi veel mäletad sireleid,
rohkem leekivaid kresse.
Lugeda on nüüd head
ainult Tagore ja Hesse -
ei midagi räiget ja kahvkat,
ei Dostojevskit, ei Kafkat!...
Kõik kanoniseerunud usundid
on samuti udu... udu...
seegi veel hea, kui ei ole
lausa ehk sudu, sudu...

Hea minna nüüd soojas toas
täisvärves ekraanidesse -
ja mind seal lummavad üha
rituaalaühtes jumalused,
neile hing lausa tõuseb vastu,
sest kui ma kaoksingi neisse,
poleks midagi selle vastu
ja see tunne on püha.

Õhkan:
Udupuhastuspüha!...
ja seda jään kordama üha:
Udupuhastuspüha...
Udupuhastuspüha...

Kellel usupuhastuspüha,
kellel udupuhastuspüha...

PIKK ELU ELATUD

Olen näinud lapsepõlves pikka matuserongi regedega
ja üks esimesi mälestusi on mul kodune seatapp –
miski, mida nüüd keegi enam pereringis ette ei võtaks –
nagu ka seebi keetmist rasvaribadest ja soolikaist -
nüüd, kui isegi häälohnaalist kõva seepi
käte vahel hõõruda tundub juba liig mis liig -
tahetakse ikka vedelat
ja ei mõisteta, kuidas oli nii, et
müüja külapoes su ostusoovile vastas hasartselt:

- Seepi ei ole, aga võtke suhkrut!....
(et enamasti just seda ei ole)

Tol kaugel ajal... seatapp oli suursugune sümdmus:
juba hommikul valitses majas ülev meeleolu,
siis tõesteti kuuriuks hingedelt maha
ja kui jälle aknast välja piiluda julgesin,
oli sellel juba lahtilõigatud seakere.

Olen ära näinud isegi monumentide liikumise:
Kreutzwald Emajõe kaldal rahuliku halltõsise moega
vaatab nüüd kõrvalt oma Kalevipoega,
kes seisab just seal, kus mu nooruses seisis ta ise.

BOHEEMLASE AED

Mu aed – oh mis siin rääkidagi – mitte ainult et sugulased,
ka oma naine
on seda meelt, et pole see mingi aed,
vaid üks paine
ja ta loodab,
et siia ei tulda...

Naist rahustada püüan,
viimaks hüüan:

Meil ju maamaja juures o n maad,
miks siis mitte!...
Ja küll sa veel näha saad!...

Ühel kevadel
ostsin täiesti tundejärgi
mõeldamatult palju istikuid
- väikesi puid -
et eks näis
ja nüüd – tänavu –
juba rohkem kui pooled
nii õisitais -
lausa kui kreemitordid...
nüüd alles läheb põnevaks:
suvelõpul näha saan,
mis maitsed, mis sordid.

Ja edasi: igal sügisel –
nii kaua kui elus veel püsin -
juba suve lõpul:
- Mis nüüd?...
Mis nüüd?...–
põnevusega küsin.

See aed, see valge õitesära...
selle keskelt mu hing
võikski lennata ära...

SIILOA TIIGI KALDAL

Nõukaajal polnud mingi probleem arsti koju kutsuda.
Ka nüüd võivat perearst teha koduvisiite –
kuid kas on keegi kusagil midagi sellist näinud?...

Seda ma veel mõistaksin, -
et kui lõpuks saan ühendust arstitelefonil,
mis alatasa kinni,
öeldakse, et paari kuu pärast,
kuid kui öeldakse vaid kuupäev, millal võin uuesti helistada –
paari kuu pärast - et siis avatakse uus järjekordapanek –
see on juba nagu Jeesuse päevil Siiloa tiigi ääres:
vahel harva ingel tuleb ja segab vett -
kes siis esimesena veeni jõuab, saab terveks...

Siis vähemalt oli ka Jeesus, kes mõnikord astus sealt läbi
ja tegi ka mõne terveks...

KAHE SUPERRIIGI PRESIDENDID KOHTUSID

Kahe superrigi presidendid kohtusid;
pärast tõdesid mõlemad,
et teine tundunud päris normaalne.

Midagi head nad ju teha ei saa ega suuda,
küll aga võiksid mõlemad soovi korral hävitada kõik elava
maakeral.

Pole midagi hullemat kui superrigid –
imevad Maa elumahlad oma militaarsusse -
vaevalt küll oleks mõeldav roheline militarism!....

Nüüd Hiina - veel kolmandana! - meil kaelas!...

PARADIIS

Isegi Dante ei suutnud paradiisi kuigi värvikalt kirjeldada –
no ikka et ingliskoovid... aina kiidavad Jumalat - no ja siis?...

Paradiis

võiks olla see,
et surses näed kõiki neid multiversumi planeete,
kus elu on parem kui Maal,
ja siis jääb su pilk peatuma ühel
ja sa näed, et seal
elu on võrratult parem kui Maal..

MORALISMI VÕIDUKÄIK

Üks mu tädidest – see väga range ja ülimoraalne -
armastas - justkui vastukaaluks - mõnikord, näiteks Jõuluajal,
näidata seltskonnale fotosid, millel väikesed alasti poisid
hüppasid madratsil üles-alla, tillikesed süüdimatult ees
tilpnemas.

Kui nüüd see tädi – rahu tema põrmule! –
saaks kaela süüdistuse lapsporno levitamises –
küll oleks ta imestunud.

Ega jõuluvanadki julge enam lapsi põlve peale võtta.

SEKSUAALNE FANTAASIA

Nii eriline fantaasialiik,
et seda ilmutades saad kergesti
külge sildi: friik.

Ja lootes kaasaelamist-kaasamõtlemist
saad kuulda, et oled ka fetišist...

Ei tea, kas sellepärast,
üsna piiratud on meil ka suut
luua seksuaalseis fantaasias
midagi tõeliselt uut.

Suguühe šampanjas,
mille joovad siis pulmalised,
on seksuaalse fantaasia kroon.

Selle auks joon!

(Üks paar oli ühte heitnud –
samuti vannis –
rohelises želees –
kas võime kahelda
nende fantaasia-annis?)

Aga minul on peeglite tuba
niiviisi välja rihitud,
et kui seal on alasti naine,
kõik vastastikku saab pihitud.

LAPSEHOIDJASAAGA

Kunagi oli mul lapsehoidja,
kena brünett neiu...
kui vana ma võisin siis olla?... mäletan vaid,
et siis mind kangesti erutas küsimus,
kas inimene saab ise oma eluea pikkuse määrata.
Muidugi oleksin tahtnud, et saab, pidasin seda lausa
inimõiguseks –
kuigi sellist sõna ei teadnud...
Olin hakanud kõvasti kahtlema -
kaunil kevadisel ajal, maikuus,
mõned majad edasi meie tänavas oli surnud noormees Sulev,
kellest juba varem räägiti, et kopsud on tal läbi...
Vaevalt ta ise otsustas surra...

Lapsehoidja sõbrustas autojuhiga
(tookord öeldi: sohver) –
lõbus sell, kes ka mulle meeldis.

Kord lapsehoidja toa uksest möödudes
kuulsin imelikke hääli.
Uks oli irvakil ja ma piilusin sisse.
Nad olid voodis, teki all –
päevaajal! -,
mind panid imestama nende näoilmed padjal,
hämmastasid nii, et muud ma ei näinudki
Aga näod!... Mida nad teevad?...
Ja korraga oli mulle selge:
Nad on otsustanud, et ei sure kunagi,
mõlemad on otsustanud – ja koos.

Veendunud oma avastuse tõesuses,
tõmbasin ukse pärani lahti ja hüüdsin
(pidulikult? paatosega?):

- Te olete otsustanud, et ei sure kunagi.

Oleksite te näinud nende nägusid!...

Tuleb välja, et kogu elu
olen püüdnud oma luules inimestele öelda just seda
ja näen ikka enda ees sohvri ning lapsehoidja
hämmastunud nägusid.
(Eks muidugi –
nende teada polnud veel keegi seksist n i i rääkinud.)

Lapsesuu ei valeta?

MIS SIIS IKKAGI SUGUÜHTES ILMUB?...

Lühike vastus oleks: Ei ilmu teile midagi.

Kui joogi kogeb suguühtes ülimalt naudingut,
ilmuvad Õndsuse ja Tühjuse kehastusena ta teadvusse
taevased paleed ja jumalad-jumalannad neis.

Yael Bentori eessõnast raamatule The Essence of the
Ocean of Attainments. The Creation Stage of the
Guhyasamaja Tantra according to Panchen Losang Chökyi
Gyaltsen

Tühjagi nad teile ilmuvad,
Yael Bentor pidas silmas neid,
kes on aastaid viljelenud kujutelu

jumalustest ja nende paleedest –
siis alles on midagi loota suguühtenaudingust...

Tantrabudism on suurejooneline näide sellest,
kuidas seksuaalsusest annab välja tuua vaimsust,
mida seal on,
kuid meile võõra ja raske tiibeti keele tõttu on see kui sõit
vanas vankris rööpmelisel põlluvaheteeL:
lopsang-kopsang...

Jumalad...
aga piisab,
kui lasete suguühtenaudinguis oma teadvusest esile tulla
oma senise elu kõige eredamad rõõmud ja naudingud –
need ongi ju teie jumalad, laske neil saada siis nendeks –
suguühtes! -
esimesed armumised, armurõõmud, ülikoolilõpetamine:
käs diplom ja lilled, seisate Peahoone ees... luule...
ja jälle armunaudingud –
me ei ole ju enam esimesed armastajad -
n e i l e on nii väga tähtis,
et nad oleksid oma kallimale e s i m e n e –
esimene suudleja, esimene kallistaja...
meile tundub see vajadus juba naeruväärnegi,
võime olla ka kümnes või sajas
või saja esimene,
võime võtta oma armuühtesse kõik eelnenud naudingud–
kellega tahes - mida rohkem, seda parem -
vabalt võime olla teineteisele ka sajaesimene....

Ikka ja jälle tõuseb esile kõigi usundite ühine soovitus:
Looge ülevaid kujutlusi!

SÜGIS

Elu on muutlik, nii muutlik –
vaatan aknast:
kuldseid lehti on lennus –
ilus,
aga ei ole
sugugi jätkusuutlik -
iga lehe lend toob hallsügist lähemale
ja varsti olengi selles,
vahel poolaastat-pikas,
kuigi ju väga ei tahaks...

Kuldmünte vahetan rahaks -
neid ostsin, kui olin kord rikas.

TEADUS

Loen:

15% naistest hoiab uinudes kätt veenusekingul.

On see nüüd psühholoogia, sotsioloogia või seksuoloogia?...

Järgmise uurimuse teema võiks olla:

Kui suur osa naistest teeb seda veenusekinku väärtustades
ja kui suur osa seda kiivalt endale hoides,
meeste vastu kaitstes?

Muidugi soovin, et
esimeste protsent oleks suurem...

Sellist uurimust pole veel tehtud.

Hea tõdeda siiski, et -

15% .

(Küllap ka Hett).

Seksuaalkultuur, seksuaalkultuur...

15%... Miskipärast on ikka nii hea

sellele mõelda,

kuigi kindlalt ei tea...

- Kas oled unenäos alasti või kannad riideid?
- Ei tea, kuid igatahes kõrgeid kontsi.

PARIMAT SOTSIALISMIST JA KAPITALISMIST

I

ILUS MÄLESTUS: SOVETSKOJE ŠAMPANSKOJE

Marx, Engels ja Lenin mõtlesid ilmselt midagi muud,
kuid parim,
millega nõukogude kord viimaks siiski hakkama sai
(kui ilmnes, et kommunismiga ei saa),
oli Sovetskoje šampanskoje
(eriti Riia vabriku toode)...

Riskin kuulda süüdistusi maitsevaesuses,
kuid ikkagi ütlen – tasakesi:
Hirmkallis e h t n e šampanja
maitseb selle kõrval kui laibapesuvesi.

Nõmmel boheemlase-ärklitoas...
olin just valanud klaasidesse,
kui raadiost, mis lahti jäänud,

tuli N.-Liidu hümn –
teate küll, see turdotter:
„On va-a-a-bade riikide murdmata liidu
loond jäädavaks ajaks suur lärmakas hõim...“ –
Juba kahes esimeses reas kolm suurt valet –
ei olnud need mingid riigid,
vabad polnud nad hoopiski mitte
ja murdmata see „liit“ ka ei jäänud...
(me, eestlased, ise ta murdsime –
nagu kunagi Hansaliidu!)

Dissonantsina kõlas,
kuid sellest saime üle -
Muusa kohemaid laulis hümn kaasa nii,
et iga silp selles oli böö:
Böö-böö-böö-böö-böö-böö...
Mu pilk langes bokaalidele
ja Muusa bööd
olid korraga mullikesed šampanjas.

Et šampanjaks tohib nimetada vaid jooki,
mis valminud Champagne maakonnas
ja kõik muu on üks väänsus?...
Selle peale me vilistame.
Milline suveräänsus!...
Siin olen ühtemeelt lärmaka hõimuga
(natuke isegi ehk nende “nõukogude võimuga”?).

Mu esimese luulevihiku reahind
oli kaks rubla kuuskümmend kopikat –
iga r e a eest
- ja rida võis olla ka ainult üks sõna -
nii täpselt pudel Sovetskoje šampanskojet -
mõtelge!...

II

ILUS MÄLESTUS: FINNAIR

Justkui klubisaalis istume, otsaseinas suur ekraan:
rohelistel taustal valge lennuk,
punane joon taga – meie juba läbitud tee...
parajasti oleme selle õnnetu Araali mere kohal...

Veidi kitsas on, kuid siiski õdus;
eesistme seljatoes samuti väike ekraan -
ise saab valida filme.

Vaatame „Casablancat“ -
selle kohta on öeldud:

kõigi aegade parim armastusfilm...

ma polegi veel näinud...

nüüd siis on võimalus...

Vahekäigus liiguvad juba söögi- ja joogikärud –
rikkalikult kaetud...

Finnair toidab ja joodab hästi –

kui just parajasti ei streigi –

siis on küll jama...

Veidi pikk see klubiõhtu ju on,

magamisest ei tule tänasel ööl midagi välja,

aga see-eest varahommikul

väljudes Delhi lennujaamast

hingan taas kord täiel rinnal sandlilõhnalist india õhku

ja näen roosakashallis taevas

lotendamas suurt punast päikeseketast,

mis tõuseb nüüd jälle mu esimese India-päeva kohale,

muutudes peagi säravkollaseks,

tulipalavaks....

Oli aeg, kui kaks korda aastas
- hilissügisel, varakevadel –
võisin seda endale lubada,
mõtelge...

BRÜSSELI RÜSSELDUSED

Kord öeldi meile surmtõsise näoga
Eestlus ja venelus tuleb teil pookida.
Nüüd siis: Venelus välja rookida!...

Kas sedagi korraldust maksab nii resoluutsena võtta?...

ROHETUME, ROHETAME

No saab ikka näha kõiksuguseid jante!...
Rohetame, võtame vastu migrante!...
Elekter tulgu vaid veehoidlapaisust,
tuulest, päiksest või pahast haisust -
(Võiks ehk ka õhust ja armastusest?...)

Aga Punaselt Väljakult tihedas rivis
uued relvasüsteemid sõidavad läbi.
Häbi! Häbi!

Väljakul nimega Taevane Rahu –
kui mõelda, mis seal juhtunud varem,
siis Taevane Sõda on nimeks küll parem...
kuid jätkem see asi tunane,
väljak veelgi suurem kui Punane,
kaob kaugusehämusse,
ei ole seal rahust praegugi märki:

paraad täis militaarset värki.
Tülgastav! Tülgastav!

Rohelistele tahaks hüüda:
Muutke - kui suudate - kõigepealt
militaarsus roheliseks
ja külvake aafrika vihmametsade kohal lennukitäied
kondoome! –
siis olete midagi teinud.

Keskonnaprobleemid on kinni ju ligimises -
ühtede sõjardluses, teiste süüdimatus sigimises.

PILDID, PILDID

Võrratult rohkem kui kunagi varem
näeme endi ümber pilte värvilisi –
küll seisvaid, küll liikuvaid,
ise tekitame neid juurde imelise kergusega –
ei pea enam midagi teadma fotograafiast,
pimedast toast punase valgusega,
ilmutajast, kinnitajast, solberdamisest neis vedelikes.

Meid on haaranud visuaalsusekeeris –
selfid, reisifotod – oled käinud Kölnis või Halles –
aina pildistad, justkui jäädvustad -
kuni ühel hetkel näed, et kõik on kusagile kadunud...
Aga vanaema saja-aastane perekonnaalbum on alles.

EDUSALADUSED

I

ÕPETUS

Ema ostis tütrele elektroonilise vidina,
mis aegajalt piiksus:

- Tahan süüa!
- Tahan juua!
- Anna kommi.

Tuli kirjutada sõna “komm”, siis jäi rahule – mõneks ajaks.
Kasutusjuhendis oli kirjas, et lelu kasvatab lapses hoolivust,
valmistab teda ette tulevikuks, kui tal on omal laps..

Algul tegi tütar püüdlilikult kõike, mida vidin soovis,
siis aga ühel hetkel vihastas:

- Kas ma olen loll või!... – ja viskas vidina prügikasti.

Õieti tegi? Igatahes näib, et vidin oli saavutanud mingi
tulemuse, võimalik, et vastupidise sellele, mis oli kirjas
kasutusjuhendis.

II

JAHH

Meespsühholoog, naiste seas ülipopulaarne –
iga viimane kui tulehark
ütleb, et –
väga tark...

Sain jälile ta saladusele,
võin öelda teile kah:

Ta laseb naisel rääkida ja rääkida
ning viimaks ütleb -
raskelt, rõhuga:

- Jahh.

See meenutab mulle midagi...

Üks naine kord õhkas:

- Bach!...

Küll tahaks Bachilt lapsi saada!...

Jahh.

SATURNIL JA JUPITERIL SAJAB TEEMANTEID

Üle hulga aja päevauudistes ka midagi head –
muidu on nii,

et su reageering kuuldule ikka on üks ja sama:

Jälle!... mis kuradi jama!...

Nüüd aga teadlased on üles leidnud,

et Saturnil ja Jupiteril sajab teemanteid.

Mõelda vaid - t e e m a n t e i d !

Ja sajab!...

Nagu meil rahet?!...

Sajab?... Ja polegi vahet?...

Meie siin, Maal,

peame neid kilomeetrite sügavusest välja tuhnima –

nagu sead trühvleid -

Lõuna-Aaafrikas, Jakuutias –

kahel nii vastandlikul maal –

Lõuna-Aafrikas - Jakuutias! -
kus on siin õnn, õiglus või tasakaal!...

Ei tea, ei tea,
kuid uudis on ju hea!...

Sajab teemanteid!...

JAUR

ehk

VALGEVENE VIIN JA EESTI JONN

Motoklubi mehed said haisu ninna,
et nõukaaegseid juppe Valgevenest võiks otsima minna,
nad orgunnisid bussi ja giidi ning - tundmata hingepiina -
ostsid tagasisõidul kaasa laadungi odavat viina.

Piiril tollimees – lontrus selline! – pudeleid vahtis ja vahtis –
teadagi mida – väikest altkäemaksu ta jahtis -
see ei pruukinuks olla tõesti ju kuigi suur,
kuid meil pole korrupsiooni, meil on teine kultuur.

Giid keeldus maksmast ja mehed ka seda pisukest ohvrit tuua
ei soovinud – nii tuli viin neil kohapeal ära juua.

Tollimees käskis bussil mootori seisma panna.
Päev oli palav, päike kesktaevas. Hoosianna!

Juba paari minuti pärast buss lõõskas kuumust kui lohe –
jahutust sees enam pole, siis muidugimõista et kohe.

Tuleb välja, see tollimees oli omajagu kaval.
Kas olete joonud valget viina saunalaval?!...

Kuid ei või ju alahinnata ka meie eesti jonni,
meil joodud on kõike ja kõikjal, nii viina kui samagonni.

Möödus tund ja ühisest võitlusest kaasa haarat,
mehed jõid ja jõid, buss väljutas tühja taarat.

Teine tund, kolmaski – enam aeg ei tundunud pikk.
Tollimees ei uskunud,
et see on võimalik,
aga kui lõpuks minema laskis, siis enne
väänas kõigile viisakeelu – enam eal ei saa Valgevenne.

Tühja kah, üks tollimehel olid närvid ka täiesti krussis....
Vaadelgem parem, mis edasi sai seal bussis.

Sööstul läbi Leedumaa juba viinalõõsk ära auras,
aga seltskond veel Lätitki läbides jauras, jauras ja jauras.

NINETT

(limerikulaadne luuletis)

Tookord oli mul muusaks Ninett,
veidi nipsakas, muidu nii nett.

Tuppe sisestas mida vaid:
meekärjetükke, maasikaid
ja kutsus:

- Nüüd minusse püri!...

Kord jäin temas peatuma, küsides, et –
Nett naeratas:

- Mootorsaekett.
Jääb vaid loota, et nüri.
Ninett!...
Kõike muud, ainult mitte žilett!...
Ninett!...

ÕUEDAAMID

Iga õuedaam varem või hiljem sai aru,
et kõik nad kokku on kuninga naistevaru
(ehkki läks vahel ka sedamoodi,
et üks ja teine neist ei jõudnudki kuninga voodi);
kõigil võis olla kusagil kodu ja mees,
kuid õukonnas elades oli vaid tuba palees
ja vahel võis jääda mulje, et sedagi pole vaja –
ainakestev pillerkaar täitis neil kogu aja:
ballid, pidusõõgid, galantsed kõnelused,
väljasõidud ja pargisjalutused –
oo neid parke, kus hekkide kohal aina Amoreid lendas –
ja amorilendu sai õuedaam tunda ka endas
ja oli siis rohkem ehk õiedaam?... -
ilma et oleks ta olnud seetõttu kuidagi ohus –
peeneid naudinguid viljeleda oligi nende kohus -
pillerkaar risti ja rästi.

Eesti keeles sõna „kurtisaan“ (courtesan) ei kõla just hästi -
oleks kui kurtide transpordiks mõeldud saan
nagu ka psühhopaat -
psühhoneuroloogiahaiglale kuuluv paat?
Paat ja saan...
kuid

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

KUIDAS MA LOEN BUDISTLIKKU KIRJANDUST

Raamatu avan hõrkjas lootuses
leida kas või natukenegi midagi sellist,
mis aitaks mind edasi
seksuaalsuses peituvate vaimsete võimaluste
teadasaamises, tundmasaamises...
Edasi libistan pilgu üle lehekülgede,
otsides märksõnu, mis annaksid lootust.

Kui midagi ei leia, võtan pabeririba,
kirjutan „Jahu“, torkan raamatu vahele
ja panen kõrvale,
aga uue raamatu avan ikka jälle hõrkjas lootuses.

VANANEMINE

Näib, et jälle olen unustanud nimesid...
Koolikaaslaste omi? – neid muidugi, neid läheb järjest,
nüüd - olen hakanud unustama juba naiste nimesid,
kellega olen kord ühtes olnud...
juba päris mitmed on läinud...

Siiski – selle nimi, kellega olin esimest korda,
on kindlalt meeles
(kuigi ta polnud mul üks parimaist),
teda kannab mu eluenergia, elaan.

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

PÄIKESELÕHN LUMEL

Mu elu oli unistus uuest usundist
hõrkjast, erootilisest.
Kuna midagi sellist polnud
(ja ei olnud ka selliselt unistavaid naisi),
ei võinudki mulle osaks saada muud
kui vaid midagi nii õhkõrna ja hõrkjat
nagu päikeselõhn lumel -
luulekogu „Päikeselõhn lumel“
ja romaan „Kuidas lumel lõhnas päike“
(mida kõike on meile varuks vanas armsas päikesekeras!)
mõlemad kokku -
minu
„Kuidas karastus teras“?

KUSUNDID JA USUNDID

Kohtasin noorpõlvesõpra,
vaevalt äragi tundsin ta, tõpra.

Palju olime kooliajal
kevadõhtutel kõndinud linnas,
pildudes vaimukusi. Enam ühte ka ei mäleta,
kuid tunne on alles - rinnas.

Nüüd jällegi kõndisime,
kuigi pakane paukus, kange.
Kollased viirud lumes –
kaks siin on kusunud hange
figuratiivselt.
Sõber peatus:

- Sa räägid:
usund ja usund...

Kas selle kohta siin öelda võiks: kusund?...

Vaatan,
õhkan:

- Tagane, saatan!...

Mis edasi sai?

Noh,
eks minagi kusin.

Õhtul kodus
seksuoloogiat lugedes
üllatusin:

„Ka usuline elamus võib olla erootilise erutuse allikas.“

Vaat siis, tantrismi tulevik ei pruugi meil olla nii hallikas,
võib olla ka päris hele –

kui võtaksime rõhuda seksuaalvähemuse õigustele?!...

Et nii usu- kui armuelamustest

me elus võiks olla jooni,

meditatsioonis kandume ühtesse

ja ühtes meditatsiooni:

kui suudad vabalt ja sujuvalt

liikuda ühest teise,

saab võimalikuks imelisi

ihulisvaimseid reise.

Meditatsioonis ühtesse

ja ühtes meditatsiooni,

ikka reise ja reisi,

ühtesid ja teisi,

ühesse ja teise...

viimaks ehk isegi
planeetidevahelisi reise.

Kusundid, kusundid...
Eh, huvitu ometi sellest,
mida pakuvad usundid!...

***

Mehe naiseimetluse sees
on – kui lähemalt vaadata -
üks veelgi õrnem ja isegi kartlik imetus –
jaa, kartlik: et kõik võib lõppeda
seemnepurskest või võõraksjäämisest.

***

Igast armusuhtest, mis armuühteni ei viinud,
mõtlen nukralt:
Näe, ei saanudki ma tundma Jumalannat Sinus...

AMMENDAMATU VALGUSTATUD INIMKEHA

Kas ei võiks kesta ja kesta
need hõrkjad naudingud,
kui oleme kord juba heitnud ühte?...

Aga võivad!... ja muud pole vaja,
kui tunda end jumalustena.
See on parem kui et vee või tulega ristid.

Ammendamatu valgustatud inimkeha –
nii armastasid öelda juba muistsed tantristid.

KAKS TEEMAT KESKKOOLIAASTAIST

(Üle lugedes noorpõlveluulet)

Mulle põhjustas meelehärmi nõukogude kool
rohke tootmisõpetuse, sõjalise õppe ja matega.

Kui aga ikkagi oleks ilmunud tookord mu ellu
poetessmuusa
m i n u unelmatega!...

TIIBETI LOOTOSED

(Tsongkhapad lugedes)

No mida sa jahud, no mida sa jahud,
Tsonghapa,
räägi asjast!... selgelt ja siiralt!...

Ja siis korraga liuglevad läbi ta halli jutu
kaunid rituaalühtes jumalused
värvikirevail lootosõitel.

Näen ehk unes tänasel ööl üht tiiki,
kus õitsevad kõik need lootosed
mida tiibeti kunstnikud on maalinud
rituaalühtes budadele jalgealusteks,
ilma et oleksid ihusilmaga ühtegi näinud –
ei kasva ju Tiiibetis lootosi...

KOMPLIMENTE NOORPÕLVEARMASTUSELE

I

Eks ülikoolipealt ju ikka leidu
paarkümmend tundeerksat noorukit ja neidu
ja hakatakse õpetama meile
sakraalerootikat – see olnuks kõik kui eile,
mu kaunim unelm ülikooliaja,
et kallim selline ja õpetaja...

Nad olid mul, kuid mitte sedaklassi
ja ise kohmetuses ajasin kõik sassi.
Näen kõiges tollases totaalset küündimatust,
meist keegi polnud vaba sellest patust
ja aeg – kas vähimat mu unistusest hoolis –
üks kursus selline “nõude ülikoolis”?!..

Nüüd küll, nüüd kuulutustetahvel kirendab,
nii väga, et kõik silmade ees virendab:
on mitut sorti joogat ja on Falun..
ja Saksamaalt on tantra guru – palun!..

Näen kõiges tollases totaalset küündimatust
- meist keegi polnud vaba sellest patust –
siin takkajärgi midagi ei silu.

Oo, miski oli siiski tõeline -
mu muusa ilu.

II

Mis jääb meelde - ei tea iial ette;
vahel päev kuitahes sündmusrikas, pikk,
vajub unustusse, aga meelde jääb
mõni seigakene päris juhuslik.

Kõrrepõld veel lõhnab leivaviljast,
sügisõhtu kutsub kõiki lõhnu
tugevalt ja kargelt lõhnama -
kuusevaiku, kasetüve mõhnu.

Seened korvis, kasemetsast tuleme
põllu peal kombainijäljest rajal.

Seekord tundsin küll: nii jääme tulema
talvel, suvel, mõnel teisel ajal.

III

Aasta-aastalt muutud Sa mu vaimusilmas aina kaunimaks.
Kui kaunis võid Sa olla veel siis,
kui peaksin elama saja-aastaseks!..

(No nii vanaks ma ei ela –
oma eluviiside juures...)

ja kui veel aasta üle saja
ja kui veel kaks...

Varsti võibolla ainuüksi s e e - ilujanu -
ajendabki mind veel edasi elama...
Ilujanu!...

Vaat on alles ilujanu!...

Tasuks ikka küll küsida saja-aastastelt ja vanematelt:
Kui kaunis on nüüd teie noorpõlvemastus?...
Minul ei ole siin veel midagi kaasa rääkida.

IV

QUASI UNA FANTASIA

Mis õdus tunne valge kahhelahju vastu nõjatuda
- lamp eemal laua kohal hoiab valgusvihku
kui luulet, mida hetkel me ei loe –

ja tunda, kuidas tõivet libiseb Su pihku
(ja ahi selja taga on nii valge l t soe)
Su sõrmi erutuses tugevnev ja nihkuv hoom...
tõivet või?... või valge ahi, mille kohta oled öelnud:
püha loom...

oo, ära võta, ära võta kätt veel ära,
las naudin veel
Su sõrmi enneolematut vära!..
las seguneb me katkendlikku hingamist!

Su sõrmed on nii herkjad, ergad...
nad nagu flöödist võivad mängida
viise kaunimaid mu lingamist.

Su erutunud sõrmist leian tule.
Oo tõivetflöö!... Kui herkjat muusikat
otse südamesse mulle voogab,
kui surud huuled taas ta huulikule!..

Kaks unistust: et kirjutaksid luulet
ja et mu flöödil mängides mind lummaksid –
kaks unistust...
eh, Sinust
ei olnud asja kummakski...

---

tõivet – suguti sakraalne nimi
lingam – sama india keelepruugis

(Kommentaar 50 aastat hiljem:

Nüüd loen ühest loendamatuist ingliskeelseist
seksiõpikuist:

Naine venitab suguti eesnahka ülespoole,
valab tekkinud bokaali shampanjat ja joob;
nii kihisev vedelik kui kallima keel ja huuled
annavad ühtesulades mehele
kirjeldamatu elamuse.

Vaat siis, millestki sellisest
ei osanud siis isegi unistada.)

V

Kusagil Tartu lõunaservas,
tapamaja taga, jõeluhul - tööstusmaastikus –
kuidas me sinna sattusime, ei mäleta,
aga seal me olime... ja kevadel –
sel meie esimesel,
aga võib-olla ka teisel,
igatahes siis,
kui Sa olid mulle veel
„puhta ilu geenius“,

aga see, kuidas Sa mu armastust närvutasid,
mõjuski nii nagu pidi mõjuma:
närbuski ära,
ehkki aega see võttis -
kümme aastat...

ja see, mis oleks võinud Sinust osaks saada mulle,
sai viimaks kellelegi teisele

vahest polnud ma õigel ajal küllalt kirglik,
et Sinu inertsust ületada –
k o h e, päris algul –
oleks see olnud ehk võimalik...

Aina kerkib esile mõtteid,
mida pole üldse vaja:
Viljandi tapamajast on nüüd tehtud hotell...
Kus nüüd Tartus on tapamaja?... –
küsimus nagu rakk veres...
ainus tapamaja Eestis ongi nüüd Rakveres?...

VI

Kui olin Sinusse armunud,
siis mida oli mul loota?
Üksnes võib-olla, võib-olla...
kunagi tulevikus...

No nii aoseksuaalne ei maksaks ka ikka olla!...

Päev päeva järel mul kärbus,
viimaks armastus närbus,

kuid mitte ka täiesti.
Kui oleksid pisut kauem
vastu pidanud minuga –
armastust ikka ju oli meis -,
siis muutunud oludes -
saanuks võimalikuks,
miski, millest me isegi unistada ei võinud –
nõukogude inimestena -
ümbermaailmareis -
meie o m a
Ümbermaailmareis!...

VII

ANASYRMA

Pullijärve kaldal kõnnid mu ees,
igal sammul üha armsam ja kenam –
Su habras graatsia erutab mind
ikka enam ja enam.

Üle kõige nüüd soovin, et seisatad,
pöördud
ja tõstes kleidi esiserva
näitad mulle
oma veenusekingukest.
See hetk ei pruugiks olla kuigi pikk,
kuid kogu elu selle eest
Sulle oleksin tänulik.
See soov ei anna asu,
aina ergab ja kirvendab...
järveäärne rada
juba silme ees virvendab...
ja soov – see ei anna asu...

Nüüd tean, et nii just tegidki
preestritarid Afrodite templis –
anasyrma; ana – üles,
syrma – seelik - seelik üles.
Nüüd tean, kuid mis mul sest kasu.

Tookord – uimastav kailulõhn
ja jalge all õõtsuv rada...
ei ma söandanud oma soovist
isegi iitsatada –
ka endale tundus, et olen pervert -
nii – paraku – mulle näis...

Ah, kui vähe ja harva
meile osaks saab pühadust,
mida seksuaalsus
on tulviltäis!

VIII

Nagu mälestusväärseid lilli
alles hoitakse raamatu vahel,
ütle, alles on veel sul need kleidid?...

Siis luba, et kapi avan,
võttes välja nad,
kord puudutet sõrmist, kulmust või huulest
ja riietan neisse
tookordse Sinu
oma tookordsest luulest.

IX

Su akna taga kasvas suur vana vahtrapuu. Selle lehed
meid embasid väljast – justkui varjavalt, peitvalt.

Siis korraga siristas ladvas üks lind,
mulle tundus et etteheitvalt
ja nii ma solvunult õhkasin:

- Miks sa siis nii...

Sina ütlesid:

- Vaatab: hea pesapuu...

mõned oksaraod juurde veel suska...

ühed seisavad... pesa teha ei kavatse...-

kas ei tee see siis linnuksel' tuska...

Mina mõtlesin – kuigi ei öelnud –

ütlen nüüd selles salmis:

Kaua oled distantsil mind hoidnud,

ilma vähima armutuleta...

nüüd siis oleksid valmis,

eeltingimuseks abielu...

nojaa, vahest polekski paha...

kuid ometi – mida kord väga ihkasin -

nüüd

nii väga enam ei taha...

X

VALGE LILL MUSTA AUGU PÕHJAS ehk SÜNDMUSTE HORISONT

Suur pauk.
Must auk.
Tumeaine.
Ussiaugud. –

ei ärata usaldust
see astronoomide kõnepruuk,
kõik need paugud ja augud,
mustad paugud, ussi- ja koerahaugud...
Mis siis veel?...
Vahest kuskil ka tume meel?...

Kõik kaunis, mis oli meil, on langenud musta auku.
Jääb vaid loota, et selle põhjas
õitseb üks valge lill,
mida mina küll näha ei saa –
nagu astronoomidki räägivad:
mustast august ei pääse miski välja.,
isegi mitte valgus
(huvitav, kuidas valgus sinna üldse sai?!...)
ja seda, kui oled ületanud piiri,
millest – kui edasi lähed - pole enam tagasiteed,
kutsuvad nad sündmuste horisondiks.
Nii siis oligi Su kunagine viimane kiri mulle
sündmuste horisont.

Jääb vaid loota, et musta augu põhjas
siiski õitseb Su hinges üks valge lill,
mida mina küll näha ei saa.

XI

HALVAKSLÄINUD

Igav on see inglielu,
tunded alla surutud,
usud tõesti sa, et ükskord
kõik saab taevas tasutud?...

Villem Kaarna

Eks oleme kõik vahel pettunult
külmkapi juures käinud –
delikatess, mida lootsime nautida,
juba on halvaks läinud...
puuviljad või vääriskala – mis meil seal oli just...

Kui kurb on ära visata
halvaks läind armastust!...

Seda kogesin siis, kui mõistsin –
mitte kohe, vaid ajapikka -,
et mind tõesti Sinu jaoks enam ei ole –
olin lootnud, et veidi ikka –
veidi ikka ja vahel ikka...

Meenus, kuidas kord ütlesid:
- Minust saaks sulle korralik naine.
Olin tundnud siis kummalist ebelust:
On see nüüd õnn või paine?...-

see iseäralik lubadus,
Sinu suust lendu lastu...
Kuna me ei abiellunud,
see pöörduski minu vastu,
see raudkindel ihk olla ühele truu,
mis Sinus nii sügaval lasus.

Mis öelda Sul on, kui küsin nüüd
skeptiliselt:
- Kas tasus?...

XII

PALAMUSE VANA ÕPETAJATEMAJA

Kord õitsvaid sireleid siin kaardus lume all.

Mis majast saab nüüd, keegi vist ei tea:
jäi tühjaks, laguneb, ei kaua vastu pea...

Kord õitsvaid sireleid siin kaardus lume all.

Kas taastatakse, lõhutakse maha?
Mis tahtmised siin ristuvad, mis rahad?

Kord õitsvaid sireleid siin kaardus lume all.

Sees praegu vist ei astuks sammugi
ja elada ei kannata seal ammugi.

Kord õitsvaid sireleid siin kaardus lume all.

XIII

Tahtsin liuelda Sinuga taevas,
Sina lahti ei lasknud maast,
meie kohal armastus hõljus
nagu tuules lendlev laast –
nõrk muidugi, aga kui ilus!...

Meid pole nüüd enam seal,
kuid armastus ikka veel hõljub
selle hüljatud maja peal,
mille katust katab nüüd saast.

XIV

Loomaanekdoot:

Hunt – suure vaevaga - püüdis jänese,
see hakkas paluma:

- Enne kui mind ära sööd, luba et tantsin sulle!

Hunt oli väsinud, nõustus rambena:

- No hea küll...

Jänes hüples siia ja sinna
ja oligi kadunud.

Hunt õhkas blaseerunult:

- No oli mul seda isetegevust vaja!...

XV

Noorpõlvearmastus, mis kümne aasta pikkuselt
ilusa hääbuva kiirena ulatus mu nooremasse keskikka
millegipärast meenub... ikka ja ikka...

Oh oleksid sa lasknud mul suudelda oma müstilist roosi
ja ise ööti
võtnud huulile minu flööti,
mänginud sellel ülemaiseid viise!.....
Kõik selline oli Sinust nii kauge, nii kauge,
ime siis, et mu armastus
ka oli viimaks nii lauge, nii lauge
ja tekkis mul teisigi suhteid;
neist teada saades said pahaseks –
mis ka on ju mõistetav...

Üritame uuesti järgmises elus, eks?

Selle ettepaneku peale – näen, et kõhkled,
värised pelus...

Ah, oleks mul vähemalt üks, kellega kohtuda
järgmises elus!...

Ju kohtuvad ikka need,
kellel miskit jäi katki.
Aga siis jälle praegusest elust
ei mäleta vähimatki,
ei tea, miks mu pilk
on etteheitev ja vinus -
aga sellest, et praeguses elus

reetsid luule endas ja minus!
Mis kõik olemata jäi meis!...
üंबरmaailmareis,
ühised lapsed
ja üंबरmaailmareis!...

Kuid et ma selle nimel
kõigest muust pidanuks loobuma?!
No ei, ei loobu ma!
Pole mul põhjust ka andeks paluda:
kui ei suutnud Sa anda mulle kogu armuspektrit,
Sulle pidanuks olema auasjaks
enda kõrval teisigi taluda!...

Me ju võinuks koos tõusta
kogu maailma armastusluulesse
ja selle tõlkimisse

- näed, milliseks järeleandmiseks olin valmis!... –
- peaasi, et sisse,
ikka täiesti, täiesti sisse -
seda oli nii väga mul vaja...
isegi Georg Meri tuli Shakespeare sonettidega toime,
kuigi polnud mingi luuletaja.

Kümme aastat ootasin,
et Sinus virguks vaimne isiksus...

Kui väitsid, et pole küllalt andekas,
sõnasin:

- Võiksid ju välja otsida luulet,
mida tõlkida...

Sa küsisid i r o o n i l i s e l t:

- Kutsud mind endale sekretäriks?...

Seda ma ei suutnudki Sulle andestada,
sellest sai alguse vastuoludejada.

Mis uhkus see Sinus küll oli:
oma andesse ei usu,
kuid ei kõlba olla ka sekretär mulle!...
kas ei viita see sellele,
et ka minu andesse ei usu?!...

Vaat siis – anne või aine...
aga Sina tahad olla
vaid üks võrumaa naine,
mitte Ješe Tsogjel,
veel vähem Kurukulla.

Mis jama meil sellest kõigest
veel järgmises elus võib tulla!...

XVII

ÜLIKOOLI NOORPOEEDID 1967

Igal meist oli oma jumalik siseilm;
kõik olime sellised omajumalad,
kõrvaltvaadates ehk tõesti pisut rumalad...
ja kui nüüd tagasi mõelda, siis imevähe me luules
oli seda, mis jäi püsima,
kuid ei peagi, tõesti ei peaks e i l e järele küsima,
sest kui sa ei loogi teistele vaimset rikkust,
siis - tundes end luuletajana – lood endas jumalikkust.
Kui Sinagi oleksid seda endale lubanud,
seeasemel, et argielu nõudeile järele kiita,
siis jumalikkus Sinus oleks võinud meid liita.

Mitutpuhku kordasid: Sa ei vaja mind, sa ei vaja mind...
ja püüdsid mind eemale ajada...

Mu meelest sellisena
poleks Sa võinud ka ise end vajada.

XVIII

Kes armusid kord ühel ajal meiega,
nüüd keset kõike argipäevamelu
on ammu elamas täisväärset armuelu.
Kuis tahaksin ma hüüda: Meie ka!...

Sa armurõõmudest ei taha teada midagi
ja armunaudingutest – mitte ridagi!...

Me armusuhe, mul nüüd öelda luba –
stagneerunud on – aastaid juba
ma Sulle luuletan – jah, seda nagunii,
kuid tunnen vahel, et see kuhugi ei vii,
ehk viljakas peaks olema küll muld,
ei ärata ma Sinus tõelist armutuld:
kui kallistan, Su käed mu seljal on nii nõrgad
vastukallistuses – aga siiski - ka nii hõrgad!

Sa oled kombekas, nii väljapeetud,
et vahel õhkan kuuldamatult: “Neetud!...”

Kord siiski loodan suudelda Su reisigi,
kuid ime siis, et praegu on mul teisigi.

Ma olen kummalises olukorras:
ei saa ju öelda:
korras nagu Norras...

XVIX

DISTANTSILT

Vana sõpra kohata on alati kerge ja hea,
kuid vana kallimat...
võiks ju meenutada endisi aegu,
rääkida, kuidas elame praegu,
aga kus sellega!...

Eluaeg oled Sa ikka hoidnud mind distantstil...
hoidsidki ära
suurimad ühised elamused,
mis oluks meil võimalikud
(hoidsid ära suurimad elamused,
mis oleksid mulle siinelus võimalikud olnud)
sel suvel,
millele kohta õhkasid eeleegiliselt:
. - Iga suvi lõpeb kord!...
Ja lõppes, ilma et oleks saanudki alata
meie jaoks,
mu õrnhabras luule ei võinudki puhkeda
täiuslikuks meie armurõõmudest
ja nii Sa tahtmatult tõukasid mind
teistesse suhetesse.

Nüüd siis oled jõudnud eemalehoidmises
täielikkuseni (äärepealt oleksin oelnud: täiuslikkuseni,
kuid mis täiuslikkus on distantseerumine kõigest kaunist,
mis meil olnud!) – oled seadnud nii, et su raal
ei võta vastu minu aadressilt tulevaid kirju.
(No et need kellegi teise silme alla ei satuks?...
Väikese hinge suured mured, eks ole!...)

Milline räige reetmine!...
Olgu siis nii, kui see Sulle rahuldust pakub -
hilinenud kättemaks ka veel?...
Mul pole sellest küll muud kahju,
kui et enam ei muutu Sa mu vaimusilmas
aasta-aastalt kaunimaks –
üks edasielamise ajend mul jälle vähem...

Tahtsin heljuda Sinuga taevas,
Sina lahti ei lasknud maast.
Nüüd maa ja taeva vahel
hõljub tuules vaid meie saast?

Hea puänt meie loole oleks:

Minust lahkudes hakkasid luuletama,
nüüd andsid välja oma esikkogu,
see saavutas kohe üleüldise heakskiidu,
mina aga jäängi kõigistpõlatud tunnustamata luuletajaks.

XX

Sul oli originaalne doktriin oma armuelulise kitsiduse
õigustuseks:

Selle valu läbi, mida ma pean sulle valmistama,
sa kord veel saavutad täiuse.

Kohe mõtlesin:
Kuigi usutav ei näi ju see...

Kui olen ka midagi saavutanud,
siis mitte tänu sellele valule,
vaid selle kiuste, vaatamata sellele

tõusnud jalule.
Tänuolik olla siin – kellele?...

Hoopis Kuldsejuukseline, Karvasäärne ja Pojengihing
olid mu hingemaastiku Lhasa, Kathmandu ja Darjeeling.

Pojengihing
oli Darjeeling.

Oo - siiski – hoopis rohkem kui Sinu kitsidus
on andnud mulle mõne teise naise litsidus...

Kui võrrelda: kitsidus, litsidus...
siis parem on ikkagi litsidus,
aga Sina ju tahtsid olla “korralik naine”...

Milline paine, milline paine!...

Darjeeling – kunagine brittide mägikuurort Ida-Indias,
muinasjutuline mäeharjalinnake, milles veel praegugi veab
rongi väike värvikirev auruvedur.

XX

Kui soovisid, et jäägitult pühendun Sinule,
see oluks võimalik, kui Sinu poolt oleksin tundnud sama...

ajapikku õppisin – vastumeelselt –
ka varjama ja kavaldama...

XXI

Aastaid kostus mu kõrvus
(taeva soovitus?) Temaga üheks saa!...
Minu poolt see olnuks ju lihtne -
kas või 69!...
Oled Sa üldse suuteline mõistma,
milliseid seksuaalsuses peituvaid ülevusi
võib esile tuua 69?!...
Üheks saaa... üheks saa...

XXII

Liita luuleelmu si hingest, kui ka võõrkeelseist luuletustest,
mida oled just tõlkima asunud –
see on ju nii lihtne!...
Ma usun küll, Sind ei takistanud
minuga selles kaasa tulemast
mitte andetus,
vaid see,
et olid seadnud endale hoopis teised “prioriteedid”:
töö, perekond, lapsed...

XXIII

Mu armastus Sinu vastu
jäi pikaks ajaks nii üksikuks.
Kas pole Sul temast hale?

Keegi teine pole mind reetnud nii täielikult,
nii otsustavalt, nii jäägitult
(minu kõrvalsuhted - sellega võrreldes -
pole isegi mainimisväärtd...)

Iseasi, kui oleksid öelnud:

- Minu juurde võid alati tulla!...

Tõesti aru ei saa, miks olen nii palju sinule mõelnud
ja mõtlen ikka veel, kirjutan luuletusi...

XXIV

Kui pöördusid ära mu eluteelt,
kaotasime mõlemad võimaluse
hinges ja ihus läbi elada neid taju- ja tundeelamusi,
mis olnuks võimalikud vaid meile kahele -
neid, millest Sa oled mu luulet lugedes
veidi ikka ju aimu saanud?...

Mina küll mõistan, kui suur kaotus see on,
täiesti korvamatu.
Mis jääb mul pärast seda veel üle?

Üksnes ilusasti mõelda ja luuletada
kõigest sellest, mida siinmail on sündmatuks peetud
ja mida Sinagi näha ega hinnata ei osanud –
kui pöördusid ära mu eluteelt...

Kui mul siin elus on tõesti millestki kahju,
siis sellest, et mu õrnas noorpõlveluules
ei saanud kuju võtta kirjeldused meie täisväärseist
armurõõmudest,
sest neid ju polnud...
küll tahaksin näha, millised võinuks need olla –
Sa ikkagi oleksid võinud anda nad mulle,
mu luulesse, eesti luulesse...
aga Sa olid noor kindlate põhimõtetega võrumaa naine.

Võru, võru... ei tulnud Sa selle peale,
et sugugi mitte labane, vaid elegantne
on mõelda võrust endas kui millestki,
mida hea on tunda ise ja tunda anda poeedile –
on ju mõeldav sellinegi mõtteviis –
poetiline, veidi ehk irriteeriv küll,
kahjuks Sulle täiesti võõras.
Muidugi, kui oleksin olnud Sulle truu,
oleks mulle viimaks osaks saanud ka armuühe –
Sinuga -
pigem küll suguühe –
sest seda on ju laste saamiseks tarvis –
kuid oleksin võinud selle ju mõelda
enda jaoks tantristlikuks -
Sinu võru...

Ah, mis võru!...
Igas naises on kuldkirjakirjutusmasin!
(Ehkki paljudes roostetab kasutult.)

XXVI

Aina kordasid:

Sa ei vaja mind, sa ei vaja mind...

Jah, oleksin vajanud Sind
kui kaasatulijat, kaasategijat...

Kuidas sai küll me suhe nii vilu!..

Jah, ma ei vajanud Sind,
kuid vajasin Sinu ilu.

XXVII

Ütle, alles on veel Sul need kleidid,
kord mul puutunud sõrmest või huulest?
Kui kapi avad, Sind riietan neisse
oma tookordsest luulest.

XXVIII

Kuidas küll nii läksin eksi:
unistasin tantristlikest ülevustest,
kuid just seetõttu meile ei saanud osaks
isegi mitte
kõige tavalisemat seksi...

XXIX

Meie kohtumiskevad...
Küll olid unistused meil erinevad:

Mediteerida armuühites! – Lapsed ja perekond!

Et mida kõike võiksime koos?
Et justnagu laulupidu soos?

Kõik nii takistatud ja herge.

Elusoo on ju mitmekihtne!
Me unelmaid ühitada
oleks olnud ehk siiski lihtne
ja kerge.

XXX

HÕRKJAD KÜSIMUSED

linnu tee taeva all
ussi tee kivi peal
mehe tee naises

Huvitav,
kas Sa kunagi pole mõelnud,
milline oleks olnud minu tee Sinus;
seda Sa ju said teada, milline oli mu luule tee Sinusse;
ju siis oleks sellest aimatav, milline mu enda tee
ja kuidas see oleks väljendunud mu luules.

PALAMUSE KULTUURILUGU

Eks algust tegi muidugi ju Oskar -
ta oma lapsepõlveinimestest
nii kõitvalt oskas kirjutada,
et lausa vahakujudena -
seejuures ringiliikuvaina ! -
neid näeme aina -
ei rohtu Palamusele me rahva rada.

Siin hiljem köstriaidas elas pastor Kalle –
nõukaajal -
rokforijuustu ja musta kohvi najal
tõlkis müstikuid, kuid õhtuajal
ta onni kogunema hakkas külalisi,
neid üle Eesti tuli, karvaseid ja sulelisi,
ööläbi kestis mõnikord see pralle,
veel siis, kui koiduajal ärkas alev.

Käis tollal Palamusel ka luuletaja Valev,
käis Kalle onniski, kuid rohkem häärberis, ses kooli majas,
kus elas Muusa tal. Poet nii väga vajas
tantravaimus-suhet... muusa aga...
tüütu järjekindlusega oma rida ajas –
platoonilist – et kallistustes öistes-
ki tal ikka säiliks süütus.

Nii siis poedis, hiljem tiibetlasist Rinchen Dordžeks hüütus,
ta silmis – kui ta kõndis Palamusel –
kas härmas puude all või suvepalavusel -
ikka segunenud olid armastus ja... tüütus.

KUI TOOTS OLEKS TULEVIKKU ETTE NÄINUD

Poisid!... Jeekim!... Te ei usu!...
Kirikhärra elab nüüd Julk-Jüri aidas,
ukse vahel õletuust...
ööseks tuleb tal külalisi,
karvaseid ja sulelisi,
söögiks-joogiks on neil pigimust kohv ja hallitand juust.

KÕRBETE FANTASTILISED NIMED

Kõrbetel on fantastilised nimed:
Takla-Makan, Karakum, Kalahari,
Gobi.

Luitehari
meie Munamäest kõrgem,
kuid selle taga võib olla
ka imelisi oaase.

Takla-Makan, Karakum, Kalahari,
Gobi.

Kollektsionerin kõrbete nimesid –
mul selline hobi.

Üle kõige siiski armastan miraaže,
üle kõige... nagu ka ekstaase.

ENNEMUISTSEL AJAL KORD...

Ennemuistsel ajal kord
meil valitses nõukogude kord.

No oli see üks imelik ollus:
jõhkrust ja headust sobitas lollus...

Ei tundu nüüd enam nii halva ajana:
kestahes võis elada luuletajana,
mis nüüd enam kuidagi võimalik pole,
kuid siis – tegid midagi raadiole,
mõnesse lehte või ajakirja
ja kopsakas honorar jälle sai kirja.

Elasime kui kuninga kassid,
nina ees aina täis piimatassid.

Oh, et Vene alla me jälle ei satuks,
et võiksime jääda neist sõltumatuks!...
ei tahaks küll olla taas nende kahvas -
jälle üks vene impeeriumi rahvas...
nüüdseks seal kõik on nii alla käinud,
et headus on läinud, täiesti läinud,
see pole neil enam see tookordne ollus,
jäänud on ainult jõhkrus ja lollus.

FLÖÖT JA ROOS

Kus eales üks mees ja naine on koos,
seal on neil flööt, aga on ka roos.

Suudelda roosi, suudelda flööti –
seda võib päeval, võib õhtuti-ööti.

Ja kui ikka on nii flööt kui roos,
siis on ka mõtet olla koos.

INTERNETIPORNO KUI PERMANENTNE SEKSREVOLUTSIOON

Eesti seksrevolutsiooni kolmekümnendaks aastapäevaks
üritasin midagi kirjutada –
ükski ajaleht polnud huvitatud,
anti mõista:
kontrrevolutsioon juba ammu võitnud...

Mida võisin öelda seepeale mina, meie seksrevolutsiooni
Trotski,
permanentsest revolutsioonist unistaja?...

Kuid ometi:
meie hulgas liigub nüüd juba neide ja naisi,
keda on känkkraks seotud,
nööride otsas õhus hõljutatud,
seksimasinate abil läbi tõmmatud nii,
et nad on nõrkemiseni kogenud orgasme
ja sellistena neid filmitud.

Nende hulgas leidub ka neid,
kes pole lasknud endiga seda kõike teha
sugugi mitte ainult raha pärast, vaid kutsumusest -
k u t s u m u s e s t.

Et mis imelik kutsumus see on?..
Aga on ja nii tugev, et võimaldab „süütutele“ suguõdedele
öelda:
Teie ei saa oma „suurtest armastustest“ välja võlutud
isegi mitte ühte orgasmi,
aga meie!...

*

See naine
seksistseeni kulminatsioonis –
kui ta nauding ja erutus peaksid olema juba viimase peal -
vaatab otse kaamerasse –
otse silma mulle –
annab pühitsuse
mulle ja miljonitele meestele üle maailma.
oma orgasmihetkel
annab pühitsuse.

Usun, ta mõistab seda ise ka,
oskab hinnata
ja saab meist kõigist kokku
veel ühe superorgasmi.

*

Vaat milline võistlus:
naised istuvad reas kaksiratsi sekskohvrite peal,
need pannakse tööle:
kunstfalloosed hakkavad käima
kõigis neis üles ja alla -
kes naistest jõuab esimesena orgasmi?...

Mina ei vaata seda kui võistlust,
mind huvitab näha, kuidas üks ja teine
jõuab oma naudinguis edasi,
kuidas need temas kujunevad,
kui hõrkjaiks ja peeneiks saavad –
nii on siin ju näha imelise selgusega,
milline on naise iseloom,
kui peen on ta erootiline iseloom.

*

Jaapani lilleseademeistri ootetuba täitub reede õhtul
ootuselevil neidudest.
Kes sisse kursutakse,
näeb enda ees hulka väikesi kimbukesi,
igas paljud pisikesed erivärvilised õied tihedalt üksteise kõrval
- ta valib neist ühe, heidab selili kušetile ja paljastab alakeha.
Vana hallipäine florist surub kimbu õrnalt - õiteni - ta tuppe;
varsi koos hoidev kergelt kleepuv ja vaakumit tekitav ümbris
ei lase sel niisama kergelt kohe välja libuiseda –
neiu tõuseb, kleidiserv vajub alla – nüüd võib ta minna
ja üllatada meeldivalt oma noormeest.

*

Isegi suurtest lõtvunud rindadest,
kui need nõõriga ümbritseda,
saab vahvad lillad pallid,
mis hoogsa seksis hakkavad naise peal veerlema
lõua alt kõhuni.

*

Kitsas koridoris kaunis alasti naine
surunud käed ja jalad
mõlemalt poolt vastu seina:
Mööda sa minust ei saa
ja kui astud edasi,
tuled sa otse minusse,
otse minusse.

*

Naisi on meil oi kui palju,
kes neid jõuab sussida;
ükskord hakatakse neid
elektri abil nussima.

Vene tšastuska, XX sajandi algupool, Lenini aeg... aga
milline ettenägelikkus!

Päris palju - küllap rohkem kui pooled! –
liigub meie hulgas juba võdistikogemusega naisi;
(vibraator võiks ju ometi olla eesti keeles: võdisti?...) –
kui need seksilelud alles tulid, olid nad üsna primitiivsed,
ei saa võrrelda praegustega,
mille võnketugevust saab juhtida jubab ka mobiiltelefonist –

naine ise või see ta boyfriend.
Kas pole imeline leiutis –
ei haiguste ega soovimatute laste ohtu –
(rohkem kui soovimatud lapsed,
kummitavad eurooplasi juba soovimatud migrandid)
imekergesti saad kätte naudingu –
sulaluule, mida endas kätke –
imekergelt saad teada,
kuidas sinus järkjärgult kujuneb erootiline erutus –
ilma et oleks selleks vajagi suurt armastust –
milleni on ju teinegi kord nii raske jõuda –
või kindlat abielusuhet -,
kuidas areneb, millise kuju võtab ja kuidas see kõik tundub.
(lausa võimatuna näib, et võib olla naisi,
kes ka nii soodsais oludes
ikkagi suudaksid jääda frigiidseiks!?...)
Kahetsusväärne,
et kunagi suur enamsus naistest ei saanudki teada,
mis neis peitub -
kõige imelisem võimalus nautida seda,
et oled sündinud naiseks
(ja tegelikult – et seda teada saada - pole ikkagi vahet,
kas mees või elektroonika,
sest see, mille nad mõlemad sinus äratavad,
on ju ikkagi varjul sinus endas.).

Eh, palju tähtsam sellest, kas leiad siin elus suure armastuse
- leidmise heaks ei saa ju ise kuigi palju teha –
on see, kas leiad endas seksuaalsuse kirkaimad võimalused –
ja see on peaaegu täiel määral ikka su enda - keha.

*

Ja vaata: uus usund, särav ja puhas,
tõuseb Interneti pornolagamust
(nagu lootos mustast mudast)
piltidena, millest kiirgub erootiline kõrgvaimsus-
ehe, varjamatu meelus, kuid -
hingestunud näod -
seksuaalsuse religioosne tasand avaneb,
vaba individuaalsusepainest.
Selliseidki fotosid ja videoid juba on, ehkki veel vähe.
Nüüd korraga hakkab nende osakaal jõudsalt kasvama,
nad suruvad netierootikast välja jõhkruks ja labasuse:
Välja! Välja!... -
loovad oma luule ja muusika -
uus religioon valmib.

Oh et võiksin hoida seda imelist küllust veel mõne hetke,
enne kui see tagasi langeb ärkamisse hommikul –
veel, veel näha valmimas uut seksuaalset religiooni!...

SEEGI ON TÄNAPÄEVAL VÕIMALIK

Leidsin Netist foto: tõeliselt ilus vitt lähivaates --
tänapäeval on see võimalik –
usute või mitte!...-
muidugi usute!...
vitt kui erepunane leek või õis,
ebaesteetilised harali karvad ümbert ära aetud,
sobiv luulekogu kaanele, kodulehele, visiitkaardile -
las vaatajad mõistatavad, mis see on: leek, õis või vitt?

Aga –
kui seda näevad
fotograaf, kes vitu pildistas
ja naine, kellele see kuulub –
tunnevad ära, kaebavad mind kohtusse –
nende õigusi on riivatud! –
nõuavad suurt valuraha –
kumb rohkem, ei tea -
tänapäeval on see kõik ju võimalik.
isegi õist valgustatud Eiffeli torni
ei tohi sa niisama pildistada,
sest see on valgusinstallatsioon -
kellegi autoriõigused...

Kumba õigusi olen mina rohkem riivanud –
naise või fotograafi?..
Küllap seda juba öelda oskavad hästiasustatud juristid,
kes igal sammul varitsevad meid kui haid,
kui oled pildistanud valgustatud Eiffeli torni
või vittu, mida on keegi kord juba pildistatud.
Mina ei tea.
Millegipärast kummitab mind aina oletus,
et eesti poetessidest just Anna Haaval
oli kõige ilusam vitt –
kaunim kui Koidulal –
ausalt.
Aga ei tea.

NEEGER JA ARAABLANE

Araablane ärgitab neegrit:

- Kinnitad pommivöö endale ümber,
lähed rahvarikkasse kohta...
ära karda, ma tulen koos sinuga...

Neeger vaatab teda suuril silmil

- Kas sa loll oled või,
mii ma saan ju surma!...

Milline eluterve suhtumine!...

ÕÖTUME PEEGEL MEIS

Kaks keha lähenevad, liituvad,
olles jõudnud juba palju sügavamale nahapinnast
ihu ööpimeduses,
tuues oma olemust ja jumalaid
välja kehapiiridele
veiklevais varjudes,
/-----/

nad unistavad igavesti unelmast,
mis pidevalt unistab neid,
nende elu kordab end sügaval neis endis
õõtumedas peeglis.

Juan Luis Panero “Õõtume peegel”

Õõtume peegel meis – jah, sügavuses tume,
kuid muudab valgemaks Su niigi valge jume.

Õõtume peegel – meis – vulkaanisüdamik,
täis tuld ja valgust, purskav, südamlik.

KUI SAIN TEADA, ET EESTLASED ON MAAILMA KÕIGE VÄHEM RELIGIOOSNE RAHVAS

Tohoh, ei tea küll, millest ja kuidas see uurimus
kokku on säetud...

mind on selles igatahes täiesti kõrvale jäetud
ja nii ongi kehv mulje jäänud meist.

Jah, ega ikka vaatama ei tulda,
kui innukalt siin religioosset kulda
välja pesen kõigist usundeist.

Mu sõbrad ka: kes mitmes keeles pühakirju veerib,
joogat teeb, koane lahendab ja mediteerib.

Usuleigeim rahvas?!... seda te ju ise ei usu ka! –
Ega siis religioossus piirdu vaid ristiusuga!...

JOHN ATKINSON GRIMSHAW „ÖÖHALDJAS“

Euroopa tantrakunsti esimene ja parim teos!...

Käes võlukepike, üks haldjas lennul üle hämarduva lahe
nii paindes, et on vaatajale otse silme ees

ta õrnast loorist läbi kumav jalgevahe,
mis kutsub suudlema –

n i i kutsub suudlema,

et aimatav on selles roos ja majoraan.

Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.

NEETUD VAESUS, EESTI VAESUS

Neetud vaesus, Eesti vaesus -
ilm on hall ja pinnas paene,
orjaöö ja okupandid,
ja ka keel on riimivaene
(ise ka veel andevaene?...)
Meie juurde kuhjuvad
ikka lääne vanad autod
ja poliitikud on autud.
Palju olnud halbu aegu...
Ja see nüüdne konnatiik -
must on meel, kuid siiski praegu
on meil päris oma riik -
unistus, mis rinnas tuksus...
väikerahva ülim luksus.
Kuni see meil on, me võime
siin mistahes rahvasugu
eestistada – pole lugu,
meie riik on meie võime
teha nii, et Eestimaal
eesti keeleta ei saa,
oled kollane või must –
ja meil jätkub südidust,
pole põhjust tunda häbi.

Taas kui riigi kaotame,
siis on läbi – siis on läbi,
siis on läinud see me võime,
taas vaid unistada võime.
Siis see unelm on vaid vine,
sest ju kohe leitakse:
siin on mitutsorti rahvast –

mõnus on ja praktiline –
mida üldse mõelda veel! –
suhtluskeeleks peab siin saama
inglise või vene keel!...

Meie asi pole mõelda,
kuidas siin kõik saadaks kätte
kui ka eesti keelt ei oska –
isegi ehk ajahoska! -,
kõik muud hüved nagunii!...
No ei ole ikka nii!

Viimati kui käisin Riias –
- see mul on veel selgelt meeles –
kõik seal toimis läti keeles,
midagi ei saanud aru,
aga tundsin sellest just
sügavaimat rahuldust.

PARIM LAHENDUS

Korraga Venemaa pöördub otsustavalt tagasi valge rassi rüppe
ja kohemaid võtavad NATO väed sisse positsioonid
Vene-Hiina piiril.

PIHTIMUS II

Mul on olnud ikka suured tahtmised küll -
et võiksin jätta endast siia heitlikku ilma
ühe uue luulelaadi ja uue, integraalse usundi...

nüüd on hakanud mind lummama ihk minna nii,
et jälgegi ei jää...
seda ka vist enam ei saa...

Et siis usundi...

Meenub – muidugi – kuidas :
noorpõlvesõbraga kohtudes – baarist tulles –
jätsime lumme
erekollase kusundi.

JABJUM (NÄIDETE VARAL EUROOPA KULTUURIST)

I

Me ees ekraanil on Suudlus,
tuntuim Rodini skulptuur -
muuseumisaalis nii paljudele
möödumisel kaasagi andnud
mõne sulni hetke erutavat ilu -
meid on see nüüd haaranud jäägitult -
taustaks Bachi koraaliprelüüdid -
hetkeks isegi unustame
ilmreelundid... ilmreusu...
kuid siiski need liidavad meid,
me ühtest tõuseb üha tugevnev voog,
näeme, kuidas suudlejate marmorhuuled

elustuvad,
naise käsi kerkib mehe kaelalt,
täiesti ilmselt on mõlemad mõistnud,
et suudlusest ainult ei piisa;
hetk hiljem naine tõuseb pisut, tõstab jala,
ümbritseb sellega mehe puusa,
istub ta sülle,
istub ühtesse –
jabjum, muidugi jabjum.

Muuseumikülastaja – ja ta selja taga Rodingi - on tumm.

II

Täna on me tantraaltari ekraanil
Edvard Munchi Suudlus,
alasti suudlejad seisavad akna ees,
(pigem küll vanguvad, mõlemad nõrkemas),
taustaks Salomoni Ülemlaul Uku Masingu tõlkes.
Aina vaheldub meis elamusi maali- ja luuleilmast –
ühte sulamas nagu Munchil suudlejate näod –
niivõrd liitunud,
et pole kahtlust,
kohe ka armunud ise
laskuvad – naine püsibki püsti veel vaid mehe najal -
laskuvad ja siis –
allpool juba -
ootabki neid see valdavaim liitumuslumm –
jabjum.

III

Nüüd on meil pühapildiks Boschi Maiste Lõbude Aed:
sajad alasti mehed ja naised
nautimas oma meelust ja usku –
(Kuidas küll inkvisitsioonil
jäi kahe silma vahele midagi sellist!...
ju vist tundus niivõrd pöörane, usutamatu...)

Boschis on mõndagi sellist,
mis jõudis meile alles sajandeid hiljem –
surrealism, tantrism...
isegi see, mida on peetud jaapani erootika eripäraks:
florist, oma ala meister,
torkab lillekimbu – muidugi mitte teravate varreetstega,
vaid ikka pehmes ümbrises – naise tuppe.)

Luuleks minu luule,
muusikaks Schützi Symphonia sacra,
asendiks jabjum,
vaimuseisundiks - lumm.

Boschi maal tulvil kõige kummalisemaid
tegevusi ja olukordi,
kesksel kohal ratsudel ja muudelgi elukail
ringiratast kihutav huilgav meestesumm,
nende keskel ringikujulises veesilmas
suplevad kaunitarid.
Esiplaanil kümned paarid oma iseäralikes tegevustes,
mõne puhul võib isegi tekkida kahtlus,
kas pole tegu piinamisega,
kuid ei, maalil ei leidu ainsatki nägu,
millel väljenduks kannatus -

kõigil äraolev ilme.

Kus nad on ära –

täielikus teistsugususes?...

Isegi mingil moel kinni olles

või surutud millegi vahele

- näiteks rannakarbi poolte või koonusekujulise punase kuuse keskele – tundub surve olevat pigem ühteliitev kui vangistav – meenub Uku Masingu jutustus šamaanipoisist - suuskadel mäest laskudes lendas läbi puu. Kaua aega olin kartnud, et peatun keset puud, nüüd tõden, et selliselt – kallistades – oleks väga tore hetkeks peatudagi – riskida sellega - hetkes, mis kätkeb igaviku..

Üks paar on tantsiskelles laskunud tiiki –

vesi ulatub juba peaaegu niudeini –

kõrgelt kaldalt järgnevad neile

hiigelsuured värvilise sulestikuga laululinnud –

ilmselt pole neilgi mõttes midagi kurja.

Ühe suure võilille seemnest

on langevarjude asemel saanud läbikumav mull,

milles tunneb end hästi üks armastajapaar -

nemadki on kusagil ära.

(Selline äraolek - muidugi - hoiab ära ka soovimatu seemnepurske.)

Ja nüüd – kujutlete,

kuidas see kõik elustub ja pulsseerib,

pulsserib...

HULLUNUD SAJAND

Neis poistes, kes sõidavad jalgratastega treppidel,
isegi trepikäsi puudel,
ei nähta enam huligaane, vaid oma ala meistreid -
eakaaslastele on nad lausa ebajumalad.

Rabas korraldatakse jalgrattakrosse -
üha enam on kombeks kasutada asju selleks,
milleks need – terve mõistusega võttes –
pole ette nähtud...
Ei imesta, kui peagi hakatakse
vanade kõnderike, kuid tugevate okstega õunapuude ladvus
korraldama klassikalise tantsu võistlusi
(Minu pürgimus seksi läbi Valgustatuks saada
või vähemasti esile tuua selles peituvat pühadust
69! 69!
peaks nüüd küll kõige muu kõrval
tunduma juba millegi tagasihoidliku ja vaoshoituna.)

Venelaste ja ukrainlaste omavahelisest sõdimisest
ma ei räägigi.

AJALUGU

Korraks muutus maailm juba nii rahumeelseks,
et see tundus harjumatu
ja veider ängistus haaras üht teadusemeest:
Ajalugu
on otsa saamas:
enam ei olegi võitjaid ja võidetuid –
no jumalaeest!...

kuidas siis nii?...
Nüüdseks on haihtunud see idüll,
ajalugu
on järel veel küll ja küll,
otsa saada võib hoopis inimsugu.

***

Viivi Luik nüüd räägib:
Oskus olla rahul sellega, mis sul on, annab vabaduse.
Tean ju ülikooliajast:
Vabadus on tunnetatud paratamatus,
Aanult et - tookord arvasin: jutt on sellest vabadusest,
mida nõukogude inimene võib endale lubada...

KRISTALL-LÜHTER

Kristall ja lühter – kaks helisevat võõrsõna
eesti keeles kokku said ....
Kristall-lühter.
Jaa, heliseb –
tõesti tõdeda võime.

Ka meie ühtel
on selline võime
nii heliseda meis:

kristall-lühter
kristall-lühter.

GURMAANI EVANGEELIUM

Must kalamari ja valge viin,
vähiliha, eriti rasv koorikualune ja sõrgades,
austriid, sidrunimahl ja šampanja,
kohv ja konjak, suitsuangerjas,
trühvlid, hanemaksapasteet -
üksteisest nii kauged,
kuid sobivad ühte
austriid, sidrun, šampanja -
valge viin ja punase koore all
valge krabiliha.

(Kõik krabid ja muud vähilised kogu maailmas –
ühelgi teist pole nii maitsvat liha
kui meie oma vähkidel,
mida tõelisel eestiajal
olid täis kõige pisemad ojadki,
vaat et isegi kraavid!...)

Tšiili punased veinid on head süteliha kõrvale,
Argentiina omad väärindavad loomalihaprae,
Uus-Meremaa Seagull Mountain
on hõrk luulevein
ja muidugi – Oo! –
Bordeaux!...
Aga eelkõige armu- ja usuekstaase
ja ees on nirvaana. Sealt enam me ei naase.

Must kalamari ja valge viin.

ELU EI OLE REEGLIPÄRANE

Kurb on surra noorelt,
tabatuna otse kullasoonelt.

Viktoria Betlem

Tartu oli nõukaajal suletud linn –
sõjaväelennuvälja pärast, väismaalased
ei võinud oma jalga Tartusse tõsta,
seal ööbida hoopiski mitte.
Võiks arvata, et lennuvälja ülem kindral Dudajev
oli tartlaste poolt kõige põlatum inimene...
vahest oligi, kuid võta näpust,
ta igati soosis ülikooli, pidas lugu eestlastest,
Linnart Mäll oli ta joomakaaslane „Volgas“
ja tänu temale sai mulle osaks selline reis,
mida pole suutnud hiljem varjutada
kõige luksuslikumad vabas maailmas,
isegi mitte ümbermaailmareis.

Reisikaaslased olid geograafiatudengid,
startisime Raadilt kopteril. Sõit kestis kaks-pool ööpäeva.
Oli vahemaandumisi (ilmselt tankimiseks).
Välja meid ei lubatud. (vets oli kopteris;
see pidi olema ohvitseride kopter.)
Viimaks maandusime ühe suure jõe – ilmselt Leena - deltas,
aga ikka jälle sõjaväeosas. Meid jaotati paardesse –
poiss ja tüdruk. Iga paar sai kaasa sõduri,
kelle käske pidime vastuvaidlematult täitma –
tal oli õigus meid maha lasta.
Jõudsime taigas oja kaldale.
Päike paistis. Ja korraga:nägin,
kuidas läbi madala vee sädelesid mulle vastu
loendamatud kullatükid - mitte terakesed,

vaid ikka tükid, kõik vähemalt sõrmeotsasuured,
vähemalt..

Sõdur ütles:

- Te võite neid välja võtta ja vaadata,
aga ma pean nägema, kuidas te nad tagasi viskate.

Vesi oli jääkül. No võtsime ikka.

Edasi kõndides jõudsime kaljuseinani:
hall graniit – nagu seda Soomes nii palju näha võib -
ja korraga –
kalju sees terve lai looklev kullasoon!

Meie retk taigas kestis kõige rohkem kolm-neli tundi.
See pidi olema looduskaitseala...

Hiljem kaarte uurides ei suutnud me küll kusagilt leida
sellist looduskaitseala.

Vaat oli meil nõukogude kord
kunagikord.

Nüüd tagasi mõeldes...
kas arvate,
et kõige enam tunnen puudust
ojja ja kaljusse jäänud kulla järele?...
Ei, hoopis oma paarilise, selle tüdruku järele,
sest kui ikka selline elamus liidab!...

Kahju, ma isegi ei taibanud vaadata ta nägu –
eks paks kore kapuutski varjas seda.

Kus koolis võib ta nüüd olla geograafiaõpetaja?...

MINU KRIMM

Nüüd kui venelased ja ukrainlased kaklevad Krimmi pärast,
mis tegelikult ei kuulu kummalegi,
vaid hoopis krimmitatarlastele,
aga kuna Vene Impeerium suutis
nende riigi sel määral ära muserdada,
et neid rahvanagi on nüüd nii vähe järel,
siis ehk ka neile mõnusatele mutikestele, kes Jalta kaldapealsel
on kleepinud plankudele oma käega kirjutatud kuulutusi,
et üürivad suvitajatele tube
(vägagi tagasihoidliku hinnaga)
ja tihti seisavad ise igaüks oma kuulutuse kõrval,
et anda selgitusi, kui keegi peaks vähegi huvi tundma;
jumal teab, mis rahvusest nad on,
kuid räägivad vene keelt;
neile ehk peakski kuuluma Krimm
(ja nende läbi ka mulle ning mu perele,
kes me olime juba harjunud käima seal suve pikendamas
septembris, isegi oktoobris...
nüüd aga: venelased ja ukrainlased kaklevad Krimmi pärast
ja meie sinna enam ei saa...)

Meenub anekdoot eelmise suure sõja päevilt –

sõjaveterani päevik:

Esmaspäev. Lõime vaenlase metsast välja.

Teisipäev. Vaenlane lõi meid metsast välja.

Kolmapäev. Tuli metsavaht ja lõi kõik metsast välja.

Eh, küll oleks praegu Krimmi vaja seda metsavahti!...

PADUUSKLIKU KIMBATUS

Paduusklik lasi oma palvuse video peale võtta,
et saata omadele, kuid nüüd ta saatma ei tõtta,
sest see, kuidas ta hüüab: Jumal, anna!... Jumal, anna!...
üle vaadates kõlab: Jumalanna!... Jumalanna!...

MAIKUU

Ja korraga – see valge voog on siin!
Toomingad? – Jasmiin! Jasmiin!

Õöl kui päeval tõusen läbi mingite ees avanevate uste –
rituaalühtes jumaluste-luuletuste.

Toomingad? – Jasmiin! Jasmiin!
See valge lõhnav voog on siin!

SURSAR, BOLŠOI-TJUTERS, MALÕI-TJUTERS

Ühel kaunil suvepäeval
kõndisin muusaga pankrannikualuses liivarannas,
silmapiiril sinendasid vaevunähtavate vöötidena
kaugete saarte piirjooned:
Suursaar, Väike- ja Suur-Tütarsaar...
Sealsed soomlased käisid sajandeid läbi meie rannarahvaga:
tõid soolatud ja kuivatatud kala, vastu said vilja –
sõbrakaubandus...
Siis ühel sügisel meie rannarahvas imestas:

Miks meretagused sõbrad ei tule?

Aga juba olid nad oma põliskodudest välja tõstetud -
Venemaa tulnud mõttele, et need saared Soome ja Eesti vahel
peaksid kuuluma hoopis neile.

Üks vene mees tuli nüüd rannas meiega juttu ajama -
ennist olime näinud teda meres

suurtele kividele pisemaist kividest torne püstitamas,
kinkis nüüd mu muusale ühe väikese auguga kivi,
õeldes, et selle abil saab täita ühe soovi;
tundus olevat kunstnikuhingega mees.

Mida arvab tema neist saartest, kas tunneb piinlikkust,
kas leiab, et need tuleks Soomele tagasi anda
ja tehtud ülekohut kuidagi ka heastada?...

Muusa imestas:

- Mis ta ütles selle kivi kohta – et suitsetajate jumal?! –
kureinõi boh.,
- Ütles: koreinõi boh – juurjumal...

Ma ei tahtnud meest kimbatusse ajada,
otsustasin, et ei tee saartest juttu,
kuid juba oli ta ise neid märganud:

- Sursar, Bolšoi-Tjuters, Malõi-Tjuters, -
ja lisas uhkusega:
- Kuuluvad Venemaale.

Venelane ikka venelane...

Jäin silmitsema kivikest muusa käes.

Üks soov...

Vaatasin Muusa otsa:

Kas tuleb ta ise selle peale:

Saared Soomele tagasi!...

TÕESTI, TÕESTI

Kord küsisin:

Kui mitme aasta pärast kohtan naist,
kes t õ e s t i soovib valgustatuks saada suguühthes minuga
ja sedagi, et mina temaga?

Kes soovib?... kas või proovib?...

Ei enam küsi ma, kui mitme aasta pärast,
vaid:
kui mitme elu pärast ..

USUGEEL

Gaseel

Geel ehk tarre on aine või materjal, mille omadused on vedela ja tahke oleku vahepealsed. **Geel** võib olla kas pehme ja painduv või tahke ja jäik.

Võõrsõnade sõnaraamat

Guru kujustab rituaalühtes jumalused, need sulavad ta teadvuses erutavaks õndsalikuks valgusevooks, mis laskub ta keskkanalis alla vadžrasse, õpilane laskub põlvili guru ette ja imeb selle valguse ta vadžrast endasse.

Jamgön Kongtrul

Õlu meil on tõmmu nagu teise naise kusi,
mehed ise kui munnijuurikad.

Nõukaaegne maaparandajate laul

Kes tahab saada eesti edulooks,
kes kuivendatud, kes taastatud sooks –

ühele on armas lakkav viljaväli,
teist teeb rõõmsaks konnakrooks.

Ma olen mõelnud küll, mis minu hinge
kõige enam rõõmu-rahu tooks –

eks jaatav vastus küsimusele,
kas minu spermale on antud saada
muusa suus jumalustevooks.

MU LUGEJAD TULEVIKUS

Mu lugejad tulevikus,
teie poole olen teel,
teie, kes te tantra valite endile “uueks normaalsuseks”,
uueks normaalsuseks, uueks reaalsuseks.
küllap teid huvitab, kuidas need asjad
siinmail kord alguse said -
nii võin siis loota teist oma lugejaid.
Aina kirjutan-kirjastan, kirjutan-kirjastan,
istun, oma raamatud süles.

Mu lugejad, mu lugejad,
millal küll leiate mind üles?...

SENIILSUS?

Enam kui viiekümne naisega
liibuvustes-mähkuvustes oldud..
poolte nimesid enam ei mäleta...
üks oli Delia Doldo...

Ta mõistis, et läheb paksuks
(ja läheb ja lähebki)
ja ei ärata meestes siis huvi –
et see on ta viimane suvi –
tagant tõukas see paine,
minu vastu tekitas huvi.
Tark naine.

Olen suudelnud isegi taldu.

Kas üks oli Jodra Daldo?...

NII ME SIIS VAATASIME JA VAATASIME...

Algkoolis armastasin üht naaberklassi tüdrukut,
kuid muidugi ei suutnud ma talle läheneda...
Temagi nagu vaatas mind, kui arvas, et ma ei märka...
Kas tõesti vaatas temagi?...
Kui nüüd tagasi mõelda,...eks sai ju räägitudki nii:
See vaatab seda,
see vaatab seda ... -
ja tundsi häbi...
armastusest polnud juttugi,
muudkui aga - vaatasime...

Väga võimalik, et oligi õnnelik armastus – vastastikune –
aga kes seda nüüd enam kindlaks teha saab või oskab
ja pealegi poleks sellest enam meile kummalegi vähimatki kasu

PRINTSESS ISE SEKSUAALNE ÄRKAMINE

Veel polnud Jaapan koondunud ühe keisri valitsuse alla, ikka oli saareriigis rivaalitsevaid kuningakodasid ja rahuaega nähti harva.

Äsja neiuks sirgunud printsess Ise oli olnud kaugel eemal võitlusväljast ja sai kaotusest teada vaid seeläbi, et pere meesliikmeid ei tulnud keegi koju, paleesse ilmusid aga täiesti võõrad mehed, kes ei käitunud küll lausa vägivaldselt, kuid jagasid kindal meelel oma käske ja keelde.

Kevadel viidi printsess võitnud kuninga pealinna. Teel ega ka palees ei käitunud temaga halvasti, tal oli isegi kaks teenijannat, kuid ometi oli ta vang ja selles polnud vähimatki kahtlust. Ühel kaunil kevadpäeval viidi ta vanasse kirsiaeda. Iidsed puud, võib-olla saja-aastased, olid õites. Seal astusid ta ette kolm meest, üks auväärnes eas, teised kaks üsna

noorukesed, ja tegid kombekohased kummardused. Vanem tutvustas end kui kinbakumeistrit. Kinbaku tähendab sõnasõnalisel tõlkes: tihke sidumine. Kaks noorukit olid meistri õpilased.

Ise võpatas: ta ju teadis, et võitja-perekonnal on kombeks kasutada kaotajate naispere liikmeid sidumiskunsti modellidena. Nii oli see siis nüüd ka tema saatus.

Sidumismeister pakkus Isele juua mingit mõrkjat rohuteed ja kui printsess kõhkles, naeratas:

- Joo, siis on kergem nii sul endal kui ka meil.

Ise jõi ja tundis, kuidas ta vajuks nagu pehmetele patjadele - teadvus kadus.

Ise ärkas kummalisest tundest: kogu keha olnuks täis nagu mingiud senikogematult kummalisi magusaid torkeid, mis suurenesid sedamööda, kuidas ta end liigutas. Otse silme ees kirsioied... Ise pööras pead ja nägi maapinda kaugel enda all. Ta oli seotud vana kirsi latva: muidu nagu kõhulilamavas asenis, kuid jalad laiali. Loendamatud nõõrid hoidsid ta alasti keha selles asendis, kuid et neid oli nii palju, ei mõjunud nad kuigi soonivalt, nii et õieti ei olnudki ebamugav. Nüüd märkas ta naaberkirsi ladvas samal viisil seotult oma keskmist õde ja pisut eemal ka noorimat, kes oli veel üsna lapseohtu. Siis näis temas midagi juhtuvat, mis kiskus endasse kogu ta tähelepanu: liigutused muutusid magusaiks, lausa väljakannatamatult magusaiks, ta keha hakkas visklema ja rappuma, huulilt aga pääses õhkeid ja oigeid. Ise mäsles orgasmispasmides – esimest korda elus. Siis sündis see sama keskmise õega ja seejärel ka noorimaga.

Kui kõik oli möödas, märkas Ise, et kogu õukond oli kogunenud alla neid vaatama. Kuningas kõnetas sidumismeistrit vaimustunult:

- Suurepärane! Suurepärane! Sa oled suur meister – seadsid nii, et kõigepealt vanem, siis keskmine ja siis ka noorim... Pole kaunimat ja erutavamalt vaatepilti kui kirsioite

keskel orgasmis visklevad naised!

Isest ja ta õdedest said kuninga konkubiinid, noorimast ta lemmik.. Kõik kolm mõtlesid aegajalt tagasi oma esimesele kinbakule ja see ei tundunud neile enam millegi hirmsa ega ahistavana, vaid üsna iseäraliku seksuaalse ärkamisena. Sidumismängudel alistatud vaenlase naisperegaga võis ju olla algselt eesmärgiks neid alandada, kuid aja jooksul märgati, et need äratavad naistes midagi, mis teeb nende veetluse vastupandamatuks.

***

Oh eesti naised, kes te nii varmalt
ruttate ära me kodumaalt
Soome, Inglismaale, Peruuusse
(puudub veel, et Bakuusse!..)
kas on minul teilt selles elus veel midagi loota?..
kas on minult teil selles elus veel midagi loota?..
kuidas võiksin veenda teid,
et mina vaid võiksin õpetada,
kuidas esile kutsuda koos
väga peeneid energeetilisi seisundeid.

Kas saab mulle selles elus veel osaks
sirlida, ruttida, kerlida?..

Ei?.. Kuid tulevaste põlvete naised
tulevad mu hauale erlima..

Tulevased põlved..
ma ei tea, võtab see aega vähe või kaua...

ilusad tulevased põlved
kord põlvitavad mu haul.

MU AJATU SÕNUM

Nõukogude kord, sellest sugenev äng
oli nüüdsega võrreldes lapsemäng:
nii Lääs kui Ida hoidsid end vaos,
et ei haaraks maailma täielik kaos.
Nüüd alles Saatan näitab sõrgu:
kliima- või tuumasõjapõrgu
ootab meid ees - või mõlemad koos.
Mis oli selle kõrval kolhoos!...

Migrandid, sundrohetus, sügis koroonane.
Minu sõnum on ikka sama, mis toonane.

Püüdke tabada endis hetk, milles seks
üleneb valgustatuseks
ja kui üheaegselt teil õnnestub see,
siis avaneb selles veel edasitee
(ma ei mõtle üheaegset orgasmi,
mis ka pole laita,
kuid suuremat – vaimselt – ei aita).
Tundke ära see hetk, milles seks
üleneb religioossuseks:
Budismis võib aimata selliseid jooni:
Buda kord – pooljuhusslikult -
haaremis
suguühthes kandus meditatsiooni...

Trükis rääkida nii - ei saanud kord sedagi.
Nüüd ju võin, kuid ei huvita kedagi...

TAEVAS MEIS

I

Sõrmis on ikka see kerge ilmrevine,
valgus, mis levib inimeses,
ühtaegu vaimne ja ihuline.

Selles on edasi antud – käte läbi –
Püha Vaimu ja armastust
ja ehk küll sõrmedele
tundmatu pole mistahes mustus ja jäte,
elab neis omeri miski hele-hele –
valgeid pilvi kui sõuaks meil läbi käte.

II

Oleme liitunud nagu kunstnik ja valmiv maal,
iga pisemgi liigutus
uus pintsli täis värvi...

ja korraga lendab meisse pintsli täis pintsli täie järel:
suur kunstnik meis maalib
impressionistlikku taevast.

Ja siis – kui ta on valmis saanud –
ja juba ka eemaldunud,
jääme liikumatult lebama -
värskelt maalitud taevas.

NAISBODHISATTVANA

See taassünd minu jaoks ei ole viimane,
veel korra sünnin, poetessiks nimelt –
liig ahtad mehena on võimalused,
et midagi võiks loota sellelt imelt.
Mu tupeks saab siis tiivulise ingli
pikk punakuldne hõiskevalmis pasun,
naisbodhisattvana teid selle läbi
igavesse ellu hüüdma asun.

KAASTUNDEAVALDUS

Kahju on mul teist, eesti naised,
sest kui mina lähen,
siis hulgal ajal pole kedagi,
kes võiks anda teile sellist sulamit meelusest ja valgustatusest.

Järgmises elus sünnin poetessina
ja siis veel ühes elus
leekiva kressina.

OMAKSVÕTT

Vahel tõesti teeb tuska –
kui tunnistada tõtt –
et ikka mul puudub
luulepubliku omaksvõtt...

Kuid hõljub õhus mu ees
Vadžrasattva kaaslannaga.
Oo, kui nad puudutaksid
mind,
kasvõi kannaga...

Siis korraga nad avavad
oma süleluse –
avavad minu ees
kirjeldamatu ülevuse
tulvil kirge ja tõtt -
oma sülelusse
mind kutsuvad.

Oo, milline omaksvõtt!...

***

Neti „Naisteka“ jututoas -
mis suureltjaolt on ju naiseliku õeluse väljendus -
püüti Mangi hukkamõistmiskampaania käigus
mindki ette võtta,
kuid ei jõutud kaugemale tõdemusest,
et on üks veider vanamees;
keegi süüdistas, et juhendades
Pioneeride Palees noorte reporterite ringi
olin püüdnud kõiki – ka teda! - luuletama panna...
Juhatasin seal ikkagi Luulekooli;
võimalik, et kõrvaltoas tegutses ka reporterite ring,
ju siis minu juurde sattudes olid eksinud uksega...

Ah, kõik kes siin minust kirjutavad,
on eksinud uksega...

Hea vähemalt, et ei leitud mul muud süüd,
kui et olen püüdnud
kedagi luulekauget luuletama panna.
Ja seda olen ma tõesti teinud, eluläbi.

LUDVIG II LINDENDORFI LOSSIS

Seinamaali allservas nümf – alasti – lebab sellisena,
et pole kahtlust – nii üks naine pakub mehele endast
sulnimaid tajuimesid

ja juba see, et teeb ta seda, on temast nii kena!...
Kõik nõnda ilmne, selge, ü h e mõtteline:

- Mu kuningas, sa minust saad

s e l l i s t mähkuvustevära oma liikme ümber,
mille nauditavust Sinu jaoks
suurendab veel hurm mu näolt ja silmasära.

Jaa, see on ülim ja nii tuttav mulle,
et kui puhastada teadvus
taassündidega külgekleepuvatest kliidest,
ehk meenukski...

Tõenäoliselt ma polnud Ludvig II,
ennemini üks neist Louis`dest...

Teeb nukraks nüüd, et tollal ma ei teadnud,
mis annaks heldeist naudingutest teha;
nüüd tean, kuid paraku mul pole naisi,
kes nii kirkas hurmas pakuks mulle oma keha.

Kuid juba ainuüksi teadmine on väärtus,
võin kasutada seda kujutelus
ja nukrus hajub - sest mu seis on parem
nüüdsama, praegu, siin, just selles elus.

NAISED MU ELUS

Heidan pilgu üle oma elu,
unistusliku ja vassja.
Oh, naised, ma muidugi armastan teid...
(eh, ei olnud teist asja...)
Mõelda vaid – Ješe Tsogjel –
mida t e m a tegi,
oma valgustatust
ei keelanud rõõvlilegi.

ENDAST

Neid elu ja luule kokteile
küünlasäras,
mida mina pakun
- neid tänapäeva lugejaile
- mis on nad neile?!..

Kui aga leidub keegi, kes leiab endas
igatsuse eriskummalise,
see minu juurde tuleb ise.

Kui tunnustusest, kuulsussärast
söandasin kord mõelda veidi,
Fortuuna kärsitult käega rahmas:
- Pärast, pärast!..

Kord võõramaalasi,
selitunudpilgulisi,
veel tuhnib hääbuvas eesti keeles
minu pärast.

LUULE

Kas maksabki luulet nii väga
kirjandusega seostada? -
ülim, mida võime siin elus,
on end vaimselt teostada
ja üks viis seda teha
on: luulesta hing ja ihu -
ja muidugi ikka ka keha! -,
siis kergesti osaks saad
usuelulist rikkust,
kui ei mõtle luua kirjandust,
vaid endas jumalikkust.

Aga kui reastuvaist sõnadest
peaks sündima ehe berüll –
üks tõeliselt hea luuletus –
on ikka tore küll.

PÄEVAUUDISED

Kuulad-vaatad ja su reageering ikka on sama:
Jälle!... mis kuradi jama!...

NÄIB, ET ASI ON TÕSINE

Poeg tuli nädalalõpuks ajateenistusest koju,
väsind kui roju,
kuid õhetavpõsine
ja uhke ka. Miks? –
Oli saanud nooremseersandiks.

Mina, vanemleitnant, vaatan teda ja mõtlen:
Asi on tõsine, see mulje ei ole nüüd petlik...

Mul endal ei tulnudki läbi teha neid allohvitseriastmeid,
minu sõjaväeline karjäär oli pigem küll operetlik:
ülikooliajal üks päev nädalas vindumist "sõjalise kateedris" -
erilist mahvi sealgi polnud -
ja viilisime nii, et vähe ei olnud:
venelastest ohvitserid saatsid dekanaati
– nagu ette näeb reegel -
kaebekirja suurpuudujate nimedega
(ka mina seal sees) –
no juba me mõtlesime:
Nüüd on pees...
Aga ei midagi,
dekaan Juhan Peegel,
(vana kahurväelane), oma kirjaga neile vastas:

Teiste hirmuks maha lasta,
aga enne võimaldada kokkusaamine vanematega.

Maha ei lastud, ei teagi, miks...
Kui siis läbi sai ülikool,
olin saanud ka nooremleitnandiks.
Hiljem kordusõppustel paar kuud tolknemist siin ja seal
sõjaväeosades ja jälle juures üks kupp paguni peal.
Vähe puudus, et oleksin kapteniks saanud
(kui nõukogude kord poleks otsa saanud);
sõja puhkedes minul juhtida siis -
no mitte küll nüüd just lausa diviis -,
neli soomusautot ja sadakond meest -
no jumalaeest!...
pilt kangastub kangelaskalmistust...
aga rahustas see,

et mis puudutas
meie sõjalist ettevalmistust,
kõigest kumas ju läbi:
Me ei mõtle seda tõsiselt...
Eks siis meiegi – õhetavpõsiselt –
lootsime: need,
kes hoiavad riigitööri,
ikka teavad, mida on väärt nende suur armee
ega alusta mõnd sõjalist avantüüri...
Hiljem Brežnev Afganistanis seda siiski tegi –
kui oli juba vanadusest päris segi, -
kuid sinnasaatmiseks –
nii tõdeda ma võisin rahulolevana -
ka minu põlvkond oli juba pisut vana.

Minu nooruses kõik oli illusoorne, poolmänguline:
rahva armastus partei vastu, kommunismi ülesehitamine -
seda tõsiselt võtta -
kes tahtis, ju võis,
kuid suuremat sundust ka polnud,
tean isegi juhtumit:
üht noormeest ei võetud parteikooli vastu sellepärast,
et täiesti siiralt uskus kommunismideaalidesse
(et nagu lollakas või...)
ja nõukogulikus elus meid alati edasi viis
deviis:
Mõni mõis!...
Isegi sõjaoht
oli tookord (nagu hiljem selgus)
pigem illusoorne.
Deviis või diviis...
Eakaaslasel Ameerikas aina ähvardas oht
sattuda Vietnami sõtta,
aga meid ei saadetud Kongosse Lumumbat päästma

(kuigi ta nimi on hoogne ja ülev,
samal ajal kui Tšombe kõlab vastikult....)

Nüüd näib, et asi on tõsine
ja üsna vastikult tõsine,
mu poeg, õhetavpõsine...

KOLM KÜSIMUST NEILE, KES SÕJAKALT RÄÄGIVAD, ET UKRAINA TULEKS KOHE NÜÜD SAMA NATOSSE VÕTTA

1. Kas saate aru, et siis oleme ka meie kohe sõjas Venemaaga?
2. Kas te tahate Venemaaga sõdida, teie, kes te isegi Nursipalu metsi ja rabasid ei taha sõjalisteks harjutusteks anda?
3. Kas tahate, et Võrust saaks varemotelinn, meie Bahmut?
(Ei taha muidugi, sest see oleks ju selline jahmut,
et...)

Enam ei kehti aumeeste reegel: lamajat ei lööda.
Kas tõesti usute, et see läheks meist mööda?...

Suurte poiste kaklusest on targem eemale hoida -
võimalustmööda.

Zelenski on nõus: Ukraina ei saa NATOsse enne
kui sõda on läbi,
kuid on pahane, et talle kuupäeva ei öelda...
Õelgu enne kuupäev, millal ta võidab!
Muidugi toetame, kuid põhitöö tuleb teha ikka neil endil.

EESTI LUULEKLUBIDE LIIDU LAUL

Loo, sõber, loo,
siis pole sul ilmaski igav,
oma viimane proosagi luuleks sa loo
ja ütle, mis elul on viga!...

KOLLASTE KATALOOGIMÜÜRIDE MÄLESTUSEKS

Oo kataloogide helekollane müür!

/---/

Ka väljaviimisel
teist kostavad veel imelised viisid.

“Neist kostavad veel imelised viisid”

Kas kostsid, siis .. kui viidi?...
ei tea, ei olnud juures... nüüd,
viiskümmend aastat hiljem...
võibolla just siis
viidi,
kui nautisin muusaga mõisahotelli sviiti...
ja nüüd
võib vaid mu hinges heliseda
see viis:

kostavad veel imelised viisid.

Kuid tookord – s e d a luuletust kirjutades –
ega ma ei uskunud küll, et kunagi välja viiakse:
ei tundunud mõeldavgi, et on võimalik leida
raamatukogudesse midagi paremat

kui need müürid kollased... nüüd aga -
väikesed mustad kõhnad arvutilestad laudadel
(just nagu mustad plaadid haudadel?...)

Tükil ajal polnud ma raamatukogus käinud,
kui nüüd läksin, siis nägin –
kollased müürid on läinud,
nende asemel seinal
mõned maalid...

Nüüd on arvutid, igalpool arvutid...
ma parema meelga ütleksin: raalid,
sest mida me ikka koguaeg arvutame,
hoopis traalime teavet -
nii siis võiksime öelda, et raalime,
aga ikka arvutame, arvutame...
kui paindumatu, kui raskeltmuutuv on keel!...
kõik võõrapäraseid toidunimedki
peame oma kohuseks üle võtta
(wräp võiks ju ometi olla eesti keeles mähik)
Kui oleme nii lamanduvad,
kuidas võiksime siis veel sukelduda
mõnda sõtta...

***

Tark psühholoogiaraamat loetleb
mehe seksuaalse aktiivsuse motiive:
füsioloogilise pinge maandamine, seksuaalne nauding,
soov luua perekond, üksindustunde peletamine –
ei aga seda üht, mulle ainsana tähtsat –
suguühthes mediteerides
Valgustatuks saada.

Sulgen raamatu lohutu tundega
kui enda jaoks täiesti kasutu.

Siis aga ühest mõttest jälle rõõmsaks saan:
see igatsus on mul ju ühine Budaga!

Buddhatvaan yoshityoni sansrita...

Ja taas sosistan sulle kõrva tasakesi:
Müstifitseeritud nuss on kui gaseeritud vesi.

ÕIGE PISUT

Oo, tigu,
roni Fudžimäele,
kuid aeglselt, aeglselt!

Issa

Kui oleksin Masingult küsinud, mida peaksin tegema,
et teostada ta unistus,
oleks ta mind muidugi välja naernud.
Võib jääda mulje,
et ta ise ka ei teinud midagi selle heaks.
Tegelikult tegi, mida vähegi võis.

Masing rääkis ka tigude tekkivast nägemisvõimest:
esialgu suudavad vahet teha,
kas on öö või päev –
tõelist nägemist ei saavuta nemad,
vaid alles nende kauged järglased.

(Nägemine teol –
vahid räämas silmadega rohu seest välja?...)

Sama algeline on inimesel

tunnetus usu- ja armuelu ühtsusest –

- ürgajaga võrreldes vaid veidi edasi arenenud, suudab vahet teha, kas armastus või seks?... kui sedagi...

meie, inimesed, võiksime öelda

seavabrikus sigadele, mis neid ees ootab –

- sest meie teame -, aga kes võiks öelda meile, mis meid kord surses ees ootab?...

see on küsimus, see on see põletav küsimus...

ühel hispaania luuletajal

on luuletus akvaariumikaladest:

mõned neist usuvad,

et lõpused võivad muunduda tiibadeks,

tänu millele nad suudavad lennata

välja oma kitsukesest eluruumist

ja vahel võib leidagi hommikul põrandalt surnud kalu,

näol ülimalt imestunud ja pettunud ilme.

Kus olen tundnud end siin elus kõige paremini?

Millise unelma, millise luuletuse koes? –

Bangkoki rahvusvahelise lennujaama orhiteedepoes!

Inglise kuningannalt küsitid kord,

kas ta on oma pika elu jooksul märganud,

et inimloomus oleks pisutki paremaks muutunud.

Pärast järelemõtlemist

vastas väärikas daam:

- Õige pisut.

Kas olen suutnud oma elus ja luules
veidigi edasi jõuda Masingu osutatud teel?...

Õige pisut.

Aga imelik olekski, kui vihmajärgses värskes rohus
aina astud tigudele,
kes su talla lähenemist selgelt näevad,
kuid eemale põigata ei jaksa.
Ka inimene ei näe tigusid rohus,
kuuleb vaid krõmpsatusi nende kodade purunemisest
oma taldade all.
Tigudel pole vaja nägemist, vaid rohutirtsude muskleid
et kärmelt eemale hüpata.
Mida on vaja inimesel?

Uut religiooni, mis liidab usu- ja armuelamused,
uut armuõpetust!

NAISEKEHA

Rinnad, peen piht, puusad
ja nende all
aimatav,
aga vahel ka nähtaval
imeliste naudingute suue –
selline kooslus
mehe hinges
võib lausa luua
maailma uue...

olen võinud nii näha kui pildistada...

ja Sinagi, kui panid mu maakodu aias nii otsustavalt
üles oma telgi...

Oo õnnestav hetk, mil mõistsin,
et Sinagi,

Helgi!...

Mina mehena nii ei saaks,
et kui tekib üht naist vallutada soov,
lähen ja panen suurt midagi ütlemata ta aias üles oma telgi...
Sinul näib kõlbavat selleks isegi hoov...

MU MAJA

Mu maja: kaks korrust - villa maal,
täis raamatuid ja Ida kunsti, käsikirju –
sisseseadelt ikka üpris kirju...
vannitubagi suur nagu tantsusaal...

Mu surmahetkel kõik siin muutub mõttetuks -
pahnaks, arusaamatuseks, lagaks,
mu pärijaist ju pole ühtegi,
kes kõigest, mis siin, vähimatki jagaks,
ei ole sedagi, kes suudaks
õige hinnaga kõik maha müüa.
Jah, täbar lugu, ei jää üle muud,
kui käega lüüa -
nüüd miskit parata ei ole sinna.
Zemunga kombel võiksin ometi
siit elust kergel meelel minna?

Zen kloostrites – nii vähemalt võib mõelda –
ei olnud tundmatu ka käegalöömine,
ju oli seegi endastmõistetav ja loomulik -

nii nagu magamine või siis söömine -
kui mõelda, kuidas üldse käis seal elu -
samuraide maal -
kõik viimase peal välja timmitud –
eks oli loodud siis ka vastav rituaal -
mismoodi käima peab üks õige käegalöömine...

Kõik olulisema siit majast
ma olen juba kogunudki kokku
romaani kolme köitesse
ja ühte luulekokku.

„Päikeselõhn lumel“,
„Kuidas lumel lõhnas päike“:

mu elu malemäng...
veel veidi käike.

Luulet tõlkida ja ülemaiseist armunaudinguist
luuletada - siht seatud nooruses
- no teada asi –
siis lootsin leida mõttekaaslas
ja hingesugulasi...

Nüüd tean: ka see, kui sind ei mõisteta,
võib olla stiimuliks, võib sind kanda,
innustada, jõudu anda.

Ja olen saanud elu elamusterikka.
No mis seal's ikka.

VAPUSTAV AVASTUS

Leidsin vanade paberite hulgast oma 1967-aasta-kevade muusa (Muusa eestikeelne vaste võiks ollagi Kevadetüdruk!) kirja ja seda nüüd üle lugedes ei uskunud oma silmi:

Ing!

Miks Sa ei kuulnud mind, kui ma Sinu järele hüüdsin? Su maakojuגי pidi see kuulda olema, kui ahastas hing. Tahtsin tulla, igatsesin tulla Sinu jurude. Aga ma ei saanud Sind kätte. Kiri poleks enam jõudnud. (Tänapäeval oleks piisanud mobiilikõnest) Ja ausalt öelda kartsin ka ja Sina ei kirjutanud sõnakestki ja mina olin ju nii paha ja võib-olla Sa enam ei tahagi, et ma kirjutan ja...(jne.) Aga kunagi ei olnud Sind. Nii ma ei saanudki öelda, et tulen. Ilma teatamata jälle ei julgenud, ma lihtsalt ei oleks üksi seda teed suutnud minna. ja nii läsksi, et ulun üksi oma urus ja väljas sabistab sadada. Aga kõik see kokku ei ole hädaldamine. Ma ei ole veel päriselt oma mina, aga hakkas selleks saama. Ja kui ma nii mõtlen, siis on ehk paremgi, et ma ei läinud, sest niisugusena pole ju õigustki mul Sind kallistada. Kes teab, mis stseeniga ma seal jälle oleksin maha saanud.

Kahju, et ma Sind niipea ei näe.

Olen olnud tänase päeva Su lauludega (mõlline valgus see mulle on, Sa ju tead.) Siis ma mõtlesin ka võõrad laulud omaks. Tavatsen teha seda teiste autoritegagi, miks siis mitte Sinuga!

Ja siis tuli tahtmine võtta need laulud endasse (või minna ise laulu?), ei tea kumb oleks õigem öelda? Ja muutuda olematuks, kättesaamatuks kõigele argiselt madalale. Olla Su laulus ja kellegi rõvedad käed ja solvavad sõnad ei jõua minuni. Olla Su

lauludes, Ing. Kui mind enam ei ole, otsi mind oma lauludest, Ing! Olen siis lihtsalt ära läinud Su laulu.

A
i
m.

Olen keeletu. Ma olen siis saanud Sinult ka sellise krija – Sinult, kelle armuelulist leigust ja tõrksust ma pole jõudnud küllalt põhjata... pooltel fotodel, mis ma olen Sinust pildistanud, on Su pilk kas põiklev või kahtlustav... kogu aeg olen arvanud sedagi, et Sa mu luuletustest midagi ei pea... ja nüüd siis ometi ka üks selline kiri... nüüd pole mul sellest enam mingit kasu. Aga ma ei saa enam ka millestki aru. Kiri, mis peaks nagu tühistama kõik need etteheited armuelulises loiduses ja leiguses, mis ma olen Sulle teinud (ja ilmselt ikka ka põhjusega)... Siis sellisegi kirja oled mulle kord saatnud. Milline kirglikkus!... Sinult, kellest mul oli kujunenud arvamus, et Sa pole suuteline kireks, ei armasta mind kuigivõrd... See kiri – see on ju lausa unelmate kiri, mille peale poleks mul nagu vaja enam muud, kui teha üks samm Sinu suunas, astuda Su ligi... Selline – Sinu kirg - kusagilt meie kümneaastase suhte keskajast.

Miks meie suhtest siis ikkagi asja ei saanud ja Sa mu lõpuks ikkagi nii jäägitult ja täielikult reetsid nagu keegi teine pole seda teinud?!... Kahjuks ei mäleta enam, mis olukorras Sa mulle selle kirja kirjutasid – kirja leidminegi tuli ju nüüd mulle suure üllatusena – ja mis vahetult pärast seda juhtus – ei mäleta... sellist kirja saades võinuks mu hing ju hõisata: õnn on käes!... Miks siis ikkagi ei olnud?... See kiri – võrreldes Su teiste kirjadega – uskumatu... kui ma ei näeks seda nüüd enda ees veidi kulunud käekirjas, vaid trükitekstina, võiksin arvata, et olen selle ise sepitsenud sooviga näidata endale – aga võib-olla ka Sulle -, k u i d a s tuleks mulle kirjutada...

Isegi nüüd veel – seda kirja üle lugedes - tundsin hetkeks, kuidas minus kerkis esile vägev lootusepuhang: õnn on lähedal, käeulatuses – võta vaid vastu!... Nüüd, kui nagunii enam midagi loota ei ole?!... Seda lohutum oligi hetk hiljem mulle avanenud troostitusekuristik. Kunagi, kui selle kirja sain, pidi see ometi andma mulle tugeva, eheda lootuse. Kuidas läks siis nii, et ikka - ei midagi?!... ei mäleta. Mul ei õnnestunud Sinuga liita armu- ja usuelu, kuid ma ei kahetse, et püüdsin seda teha ja soovin edu ja õnne kõigile, kes tulevikus selle poole püüdlevad. Ehk leiavad nad mu kirjatöödest ka midagi endale vajalikku. Kuid lootusetu pole mu olukord nüüdki: kui ikka suudan end sedavõrd välja lülitada kõigest maisest ja täie pühendumusega sisse elada tantristlike jumaluste võrratusse armuelli (nende puhul ongi ju usu- ja armuelu lahutamatu), siis surmahetkel saan kord osaks sellest ja olen üks neist. Ehk näen siis ka ühekorraga – ühel pilgul - multiversumi kõiki elusõbralikke planeete ja see on vaid üks väike osa mu uuest reaalsusest. Me ei tea ju, mis ootab meid surma järel, kuid vaist ütleb, et kui lähed surmale vastu avalal meelel ja võimalikult suurte lootustega - annab see mingi eelise.

Mul ei õnnestunud luua armu- ja usuelu ühe naisega, küll aga olen võinud nautida sellise elu erinevaid ilminguid paljude naistega - isegi ladvastpudenenu toomehelbeid veenusekingul olen näinud – ja kokkuvõttes polegi see ehk palju halvem, kui et kõik see oleks olnud mul Sinuga..

KOOLIMAJANURGAL

Ühel nii kaugele libisenud kevadhommikul
ootasime koolimajanurgal ekskursioonibussi,
mis ei tulnud ega tulnud.
Klassijuhataja loitsis:
Ootame, ootame veel!...

Korraga märkasin: vana ruskepunane rohetav tellissein
on lõõnud ühes kohas tuhmkuuldselt kumendama -
päikesest või minu ootusärevusest?

Tookord oli mul kõik veel ees,
ekskursioonielamused ja kogu elu,
luuletused ja armastused...
(armastused seksiga
ja armastused ilma seksita
ilma – ka väga erinevail põhjustel...)

Buss tuli. Ekskursioonist sain kõik kätte veel samal päeval,
luuletused ja armastused tulid omal ajal.

Mis kummaline tunne seista nüüd jälle siin -
kuuskümmend aastat hiljem:
sama on koolimajanurk,
kuid klassikaaslasi pole –
paljud neist ei saaks enam tullagi –
tagasi üle Leetejõe - ...
ja buss ei tule – nüüd juba tõesti mitte
pole mõtet ootama jääda.
Õpetaja on ammu läinud,
ei loitsi ta enam bussi kohale, ei enam...

Aga päikesekumendus tellisseinal on alles –
täpselt samasugune.
See peab midagi tähendama.

MU LUULE TEEMAD

Jalad (reied muidugi) suured ja malbed on Ulvil,
valdavalt sulnist ja väga peent erutust tulvil,
kõike mõistnud ja kõigest hoolinud,
tõenäoliselt ikka ongi nad meile päikese voolinud.

Ilus ei ole, et armastust küsides rüüstad karikakra.

Jumalanna lootosistes jalad ümbritsevad mu kroontshakra
ja kui ta on saanud minult andumuskuuletuse,
laskub mu sülle ja trükib mu tõiveti külgedele
oma tupeseintest kuldkirjas pühendusluuletuse.

(Suure saladuse tahestahtmata paljastasin:
Igal naisel on tupeseites kuldkirjakirjutusmasin.)

Mida on siis ikkagi eneseteostuseks vaja?
Luuu endas jumalikkust tundes,
et oled l u u l e t a j a !
Kas keegi teine sind selleks peab –
seda küsimust
ärgu olgu su agendas,
sest jumalikkust ju lood sa ikka ise ja endas.

Ja kui veel ka korda läheks kogu usuлуу luua
apelsinimahlamaitselikeks jumalustevooks ja seda juua!...

Apelsinimaitseline ja täis päikeseteri -
on ju ometi palju parem kui Jeesuse veri!?

Mida võtan kaasa, lahkudes siit elust, siit planeedilt?
Õnnekukkuvad käod,
veealuse rohuvaiba Uusmaarahu ja Kadakalau vahel,
liblika ja karu talveune-unenäod.

***

Su sõrmed nii elegantsed,
nii intelligentsed, nii head..
milline hele vägi neist väljub – neist ja Su peost,
oma käte vahel hoiaime
sulgpehmet energiakera
kui oma kaunimat teost..

Vähe on neid, kes nii,
sõna otseses mõttes,
lausa poolmateriaalsena,
on võinud tunda, peoski hoida
- kahekesi hoida -
omasust,
oma armastust.

Selles võrratus hetkes,
kui Sa oma sõrmedega
õhus löid need värelevad hõrmed,
kaasa kutsusid
joovastavasse mängu
minu peo ja sõrmed –
selles hetkes
mulle ilmutasid,
et oled Jumalanna.

Su sõrmed nii intelligentsed...

LASTEABIELU

See sõna puudutas mind ükskord lapseas,
ei teadnud tähendust, ei tagamaid,
kuid sellisena mõjuski kui ilmutus
ja äratas nii sulneid unelmaid,
et täiesti neist olin kaasa kistud,
jaa, olin nendes täienisti sees
nii väga-väga oleks tahtnud olla
lasteaebielus mees.

Just sellepärast nüüd ei rahulda
mind päevast päeva kestev argipäevamelu,
et kunagi mul üsna kogemata
jäi kogemata
lasteaebielu -
ei mitte see, mis neil seal lõunapool -
tavaks oli, aga meil ei olnud,
vaid see, mis minu unistustes
oli olnud.

VANANENUD ARMATAJAD

Hoogsaks seksspordiks oleme vanad, aga me sõrmed teavad,
mis naudinguid ja kuidas välja võluda suguleist
ja kui me kehad voodil end mõnusalt raueiks seavad,
me sõrmed – me sõrmed! –

on kui võrsed, mis hargnevad meist,
on kui võrsed, mis targemad meist
ja kui nad nüüd kinni saavad meist mõne naudingualge
vahel me jalge,
jälitavad seda sama kerges ja vallatus hoos
nagu me nooruses mõnikord jooksime –
ära teineteise eest ja siis jälle jooksime koos.
Jaa, kui kätte saame mõne naudingualge
teises, siis ikka täies väes
seda jälitame
ja see on meil vallata-hallata kindlalt -
mis käes, see käes.

SARKASTILISELT

Moto:

Ime koitu,
on ju kevad.

Angela Hernandez Nunez
“Mesilasele”

KEVAD

Terroristi haaras vastupandamatu ahvatlus
korraldada linnas demograafiline plahvatus.

MINISTEERIUMID

Kliimaministeeriumi on meil sama vähe vaja kui
kiimaministeeriumi.
Kiimaministeerium oleks parem.

KESKKONNAAKTIVISTI UNELM

Kaevikupõhjas kuhjuvad padrunikestad ja konid,
aga saastekvoote ostavad korralikult kõik bataljonid.

Vaenlase naftabaasi maha põletada tahad?
Miks mitte, kuid kalliks see läheb, lao aga välja rahad,
ja ära siin midagi kehuta ega päri,
looduse saastamine on nüüd meie suur äri.

NII EI TEHTA

Kui enne vene-ukraina sõda oleks keegi näidanud videot keskelt puruks kistud suurest korrusamajast, oleksime olnud kindlad, set see on arvutisimulatsioon, sest nii ju ei tehta.

Raske südamega peame nüüd tõdema, et tehakse, venelased teevad.

TSIVILISATSIOON?

Küll Vene nüüd žongleerib riiklusevormidega: neil polevat mitte ainult riik, vaid lausa tsivilisatsioon!

Aga kuidas jääb tsiviliseeritud käitumisnormidega?...

***

Juba viiskümmend aastat tagasi pidi saabuma kommunism... Kes oleks võinud siis arvata, mida nüüd näha saad?! - kommunismist ei õhkagi, teiste rahvaste palaval heaskiidul Ukraina kurnab Venemaad; nüüd seal täielikult on unustatud, mis sihiks seati kord varem.

Ka kõige viletsam kommunism oleks olnud vast siiski parem...

ALGUS?

Kaks suurimat slaavi rahvast – ja sõdivad omavahel –
uskumatult optimaalne algus –
no seda küll peab toetama -
ukrainlased teostamas venevastast erioperatsiooni...
parem ikka, kui et nad vennalikult koos
oleksid tulnud jälle meie kallale
nagu eelmises suures sõjas –

sarkastiline muie sõbra näole valgus.

Algus küll, kuid luba üks kõrvalepõik:
Kas on sul aimu sellestki, kuidas l õ p e b see k õ i k ?...

VALITSUSELE TERVE TALUPOJAMÕISTUSE SEISUKOHAST

Aina kärped ja maksud, kärped ja maksud...
ära tüütab juba... ja see rohepöörasus...
Millal peaks teile küll pärale jõudma,
et aeg on ohjeldamatult laenata –
neid laene ei tule ju keegi meilt tagasi nõudma -
kui oleme eesliinirahvas ja eesliinimaa,
meid tehakse pihuks ja põrmuks...
või ehk lipsame hoopis SRÜ-sse -
aga teie - aru ei saa,
et enne veel pidu panna me tahaks –
kes võiks seda panna siis pahaks?!...
Ja veel: Et Eesti ei muutuks romulaks,
- mida me keegi j`ui taha -
olgu vanagi auto registreerimismaks kõrge!... –

et siis inimene mõtleb: Parem ikkagi ostan uue?...
Oh lihtsameelsust – kust võtab ta selle raha!?...

Et kui sõda ei tulegi, aga laenasime end lõhki,
ei võtnud seda riski?...

Küll kuidagi välja vingerdame -
et sõda ei tulnud, on ju nii suur õnn,
et seda ei varjuta miski.

TULEB SIIA ÜHTELUGU

Tuleb siia ühtelugu
igasugu rahvasugu...
Mis kõik võib neil olla meeles...
arvavad, et siin saab läbi
inglise või vene keeles,
eestlane ju on nii närb
omal maal end kehtestama -
see me häbi.
Aga lõpeb kõik see jama,
kui nüüd Eestis haridust
saadakse vaid eesti keeles.
(Mõelgu igaüks siis ise,
kas tal eesti keelt on vaja!...)
Just!

Kui nüüd selles jääme kindlaks,
olen tõesti valmis kiitma
meie praegust valitsust!

GRÖÖNI MAASIKAD

Kliima soojenemisest on meil juba kasu –
mullu oli september peaaegu nagu august –
pole ju paha.

Eks elus on ikka nii, et sul kas veab või ei vea –
mis ühele halb, see teisele hea.

Varsti võime põldudel kasvatada viinamarju.
ja maailm õpib hindama sellist uhiuut brändi
nagu - eesti brändi!

Et tähtis on solidaarsus? Aga olgem solidaarsed eskimotega –
lumi sulab kui vaha.
kasvavad metsad ja ilmuvad lagendikele
grööni maasikad –
pole ju paha.!

Mida head siis kliima soojenemine veel võiks kaasa tuua?...
Polegi enam kuigi palju soojenemist vaja selleks,
et ekvaator muutuks – nii maal kui merel –
inimesele ületamatuks –
lennukiga muidugi saab
ja küllap tungivad läbi ka mõned ülikallid külmutusrongid,
kuid enam ei tule globaalsest Lõunast migrantide horde...

TULEVIK ON TUME

Vana käsk: „Saagu teid palju kui liiva mere ääres!...“
kõlaks ju nüüd:

„...nagu prügi maailmameres!“

Uus käsk on:

„Leidke seksuaalseiks naudinguiks
mittereproduktiivseid võimalusi!...“

Mustil ja pruuneil ikka vana käsk veres.

Niisiis on tulevik tume.

EESTI POLIITIKUD

Ei oskagi öelda, mis neil viga on just...
Pärast Lennartit pole meil olnud ainsatki geeniust.

ATEISM

Ateism on üks kindel ja rahustav usk –
usk sellesse, et surmaga lõpebki kõik –
noh ei saa nirvaanasse või igavesse õndsusse,
aga vähemalt ei pea kartma, et koged uutes taassündides
veel palju ilgemaid jamasid kui siin selles elus,
kus tulid läbi siiski enamvähem puhtalt,
ilma suuremate valude, õnnetuste ja kannatusteta.
Et midagi ei järgne – ongi kõige kindlam.
Võtkem oma usku kinnitada –
ehk siis antaksegi meile meie usku mööda.

VALGE RASSI RASSIMISED

Vahemere ida- ja lõunakalda kaotasime,
ja kogu Väike-Aasia, mis nüüd on Türgi,
kuid mõlemad Ameerikad saime – mis on ju lausa ime!
(Mõelda vaid, kui seal praegugi asteegid ja inkad asjataksid
ja ikka veel kehtiksid nende lihunikpreestrite taksid,
verestnõretav religioon meie päevini välja jõudnud -
kui palju selline asi ÜRO-lt oleks sallivust nõudnud!)

Austraalia võtsime käigupealt,
mingit vastupanu ei kohanud sealt.

Aafrikaga kuid jäime hätta
(nagu mustlane mätta).
Orje vedasime sealt isuga.
Nüüd toidame Musta Mannert nisuga.

Mis sai õieti tehtud, mis valesti –
selles pole me ise ka ühel nõul -
milles küündisime originaali, milles kaverini?...
Üks on küll selge: meieta
laevad liiguksid ikka veel ainult purjede jõul
ja muusikariistade arengus poleks jõutudki klaverini.

MILJON USUELAMUST

Kuna oleme siin ajalikud,
siis miljon usuelamust on meile vajalikud,
et surmajärgne olu saaks meil parem

on seda palju kordi öeldud ju ka varem –
on öeldud kogu aja -,
kuid mina lisan: Pole üldse vaja,
et selle miljoni saad kokku ühest usust just –
saad näiteks sada Jõulukirikust
ja lauldes kodus vaimulikku laulu – omaette või ka valju –
teist samapalju;
on mullegi ju Jõuluõhtu andnud neid ,
kuid tantra jumalused – rituaalühtes! – enam veel,
no ikka tuhandeid.
Ja Vadžrajoogitar! Ja Karakulla!
(Näib, et ka reisielamustest üht kui teist
siin arvesse võib tulla...)

Et usuelu elada
ses ilmas, mis nii ajalik,
pole Jumala olemasolugi
nii tingimata vajalik.

Miljon usuelamust! – hüüan -,
selle poole võtkem püüda
maailmas, kus ühtaegu tuleb ka hüüda:
Miljon mürsku Ukrainale!

UNISTUSED

Kaunimad kõigist on ebareaalsed unistused,
mille täitumine pole kindel, pole isegi võibollane:
näha korraiski kõiki multiversumi elamiskõlblikke planeete –
ja kui kord ühtlustub inimkonna nahavärv,
poleks see tumepruun, vaid helekollane,
hele-hele kollane...

大威德佛 西藏 喇嘛 姑

ཨ་མ་མང་ལུ་སྐྱེ་བ།

APELSINIMAHLAMAITSELINE JUMALUSEVOOG

VALGED KREEMJAD PAGUNID

Endalegi ootamatult kirjutasin esimese küsimusena ChatGPT-sse:

Kas maailmakirjanduses leidub armastusromaane või -jutustusi, milles armunud on võtnud eesmärgiks luua oma armastusest elukestev vaimne ja erootiline eneseteostus, sulatades ühte luule-, armu- ja usuelemusi otsides ja leides selleks ideid kõigi usundite religioosest müstikast, eriti aga tantrabudismist?

Miks veeretasin suuremahulisele tehismõistusele esimesena ette just niisuguse „pähkli“? Armudes olen alati soovinud sukelduda sellisesse armuelli, mis oleks ühtlasi usuelu – et ühte sulaksid kaunid ja tugevad elamused, mida need kaks valdkonda pakuvad: armuekstaas – usuekstaas, armuelamused – usuelamused: usuelamused armuelamustest ja armuelamused usuelamustest. Mitte et koos Jehoovat tunnista või midagi muud sellist teha, vaid nagu Indias: armunutel on kohe selge, et nad on Šiva ja Šakti kehastused siin maises ilmas ja õigustatud elama jumalikku armuelu.

Paraku on meie kultuuris nii palju sellist, mis aina sisendab sulle: armu- ja usuelu ei sobi ühte, ei-ei, see ei lähe mitte... No ristiusu puhul võibolla ei sobigi, kuigi leidub sellistki kristlust, mis ei ole nii väga „risti usk“... (Osho järgi olevat Kristus vastanud Krišnale, kui see kutsus teda karjatüdrukutega vallatlema:

- Ma parema meelega ripuksin ristil.

Mulle tundus juba varases nooruses, et armu- ja usuelu sobivad ülihästi ja hakkasin kahtlema, kas olen ikka normaalne. Milline kergendus oli see, kui sain teada – esimesel kursusel ülikoolis -, et on siiski maailmas vähemalt üks usund, mis ei põlga ära seksuaalsust, vaid toob võimsalt esile selles peituvad vaimulikud võimalused – tantrabudism. Pole ju kahtlust, et vadžrajaana omad kasutavad usuelus seksuaalsust, ehkki ise kipuvad seda eitama... nende seksuaalsus on muidugi ka niivõrd kõrgem tavalisest maisest armuelust, et vahest tõesti tundub neile päris ausalt: sellel pole midagi ühist seksiga, kuigi kõrvaltvaataja – kui neid peaks leiduma – ei näe mingit vahet: seks mis seks...

Ka tantrabudismiga tutvudes ootasid mind ees pettumused: pole ju nii, et laamad sulle lahkesti ütlesid:

- Muidugi tule meie hulka!... Sul pole veel armsamat? Aga tule, meil on siin kauneid karmamuudraid!...

Kauneid neide neil on – ka ülikooli orientalistikakabinetil - kuid nii nad ei ütle...Tiibetlased on väga kinni omas, nad ei mõista, et vajame uut, euroopalikku tantrat – budism on ju igas kultuurkonnas võtnud uue kuju, miks siis mitte ka nüüd! – aidake meid selle väljakujundamisel, ärge nõudke, et järgiksime tähttähelt teie kombeid ja tavasid – milleks meile need!... Kui Läände tulite, oleksime pidanud teile kohe ütleva: toetame teid juhul, kui aitate välja töötada meie oma, euroopaliku tantrabudismi. Laamadel õnnestus leida igalpool väike kohalik seltskond, kes oli nõus neid omaks võtma ka sellistena nagu nad on ja nii need

pisikesed kogudused siis veeteerivadki marginaalsete täpikestena Lääne kultuuris, kui ju ometi uus, euroopalik budismivorm võiks omandada palju suurema kõlapinna. Oleks tulnud laamadele kohe öelda, aga mis ütleja mina olen, üks sunnismaine nõukogude inimene... pole veel elusat laamat näinudki, ei vaimulikku ega looma.

Nii valmistas mulle siis pettumuse ka ülikooli orientalistikakabinet – no ega ma arvanudki, et see on lausa tantra tempel – nõukogude ülikoolis ei saa ometi midagi seesugust olla! – kuid midagi tantra klubi laadis olin lootnud siiski eest leida... aga kus sellega!... Ameerikas on üks kristlik äratusjutlustaja Berg saavutanud hipide hulgas kitarrimuusika ja vabaarmastuse omaksvõtuga suure populaarsuse. Selle liikumise naisi õhutatakse seksuaalsuhete läbi uusi mehi liikumisse tooma, sellel tegevusel on isegi naljatlev nimi: *flirty fishing*. Kui see seik nüüd mulle meenus, muigasin: see oleks ju väga kohane tantristlikus liikumises – mina oleksin igatahes kenale usuõele väga kerge saak... *flirty fishing*... Ülikooli orientalistikakabinetis leidis üks blond kaunitargi – mu mõte kanduski temale – kuid just see tüdruk oli eriti reserveeritud ja distantsohoidev – ju ta oli niisuguseks kasvanud seetõttu, et pidi juba varases nooruses kannatama alatasa igasuguste lähenedapüüdvate meeste ülekülluse käes – ja nüüd veel mina ka!... Ime siis, et mõte osaleda *flirty fishingu* „programmis“ oli temast valgusaastate kaugusel... Aga paraku oli see sama kaugel ka üleilmsest tantrabudistlikust kogukonnast. Ameerikas, kus möllas see pastor Berg, oli ka üks teine mees, Roach, kes õppis ära tiibeti keele, omandas geše tiitli – mis tõlkes ei tähendagi muud kui õpetatud munk, kuid selleni jõudmine on raskem kui Läänes doktorikraadi tegemine, võtab ikka oma 20 aastat aega, hakkas tegutsema laamana, korraldama Arizonas retriite. Retriit tähendab seda, et eemaldutakse pikaks ajaks, isegi aastateks, kusagile, ideaalis lausa kõrgmäestikukoopasse lumepiiril, toitutakse ja

suheldakse minimaalselt, mediteeritakse... Roach küll ei teinud seda üksi, vaid koos oma naisõpilase Cristie McNallyga ja kahtlemata olid nad ka vahekorras, mis ärritaski teisi, tiibetlastest laamasid, kes nägid selles mungatöotuste murdmist. (Miks üldse anda igasugu tobedaid töotusi!?... Aga nad usuvad, et kui sead endale hästi palju piiranguid, oled jõudnud sellega valgustatusele tunduvalt lähemale – muidugi ainult siis, kui neid lubadusi ka pead.) Roach üritas koostööd isegi Dalai laamaga. Dalail oli kukkunud teetass käest, kui ta luges Roachi kirja, milles see soovis tulla koos temaga loenguid pidama ja ta tegi korralduse mitte lubada Roachi Dharamsalasse. Hiljem mõeldi Roachi eemalhoidmiseks välja kaval nüke: kõiki reegeleid eirata võib see, kes on suuteline tegema imesid – nagu mahasiddhad või nagu 6. Dalai laama, kes kuis Potalast alla, kuid enne kui juga maapinnani jõudis, tõmbas selle endasse tagasi. No Rouch ilmselt ei olnud millekski selliseks suuteline... Võiks ju arvata, et tema ja McNally on minu kangelased, kuid paraku pole see vist nii, ei ärata nad sümpaatiat, tunduvad kuidagi robustsed ja... vaimuvaesed – ei ole poeetiliselt originaalsed... ja mingeid juhiseid, kuidas seksist esile tuua valgustatust, pole nad ka andnud... või ei ole ma saanud neid lugeda... Sellega on paraku nii, et kekutatakse, mökutatakse – selle asemel, et õ p e t a d a!... Kristlus või budism – ikka on raske ilma igasuguste kompleksideta tunnistada, et seksuaalsus võib olla usulises eneseteostuses jõuallikas, võimas liikumapanev jõud!... Isegi oma väheste teadmistega – kui mul vaid oleks vääriline kaaslanna, võiksin palju... Vähemalt ei ole mul enam kahtlust selles, et tiibetlastel on tõhusaid psühhotehnikaid, mis aitavad seksuaalsusest välja tuua selles peituvat pühadust, ühtteist sellist võib leida ka nende kirjandusest, aga seda sealt üles otsida – no küll on raske!... Suuremat osa nende kirjavarast ei ole veel inglise keelde tõlgitud ja seda, mis on, pole kerge kätte saada – Nõukogude Eestis! – ja see kirjandus

ise on suuremalt jaolt puine ja jahune, otsi sealt tõhusaid psühhotehnikaid nagu kullateri – vahel tundub uskumatugi, et ka jahust võib leida kulda – pealegi on nad kuulutanud suure osa õpetusi salajasteks – ilmselt just selle osa, mida kõige enam vajan – ja ähvardavad: kes püüab sealt ilma nende loata midagi kätte saada, läheb põrgu. Psühholoogid sellised!

Eriti meeleheitlikult sobrasin tantratekstides nii kaua, kuni võisin kindel olla, et seal tõepoolest leidub seda, mida otsin, nad tõesti visualiseerivad rituaalühtes jumalusi ja mediteerivad suguühtes.. Kui olin selles kinnitust saanud, võttis see mul pisut nagu hoogu maha: järelkult nii o n võimalik ja küll ma aja jooksul välja uurin, kuidas. Aga milleks mulle nende punased ja sinised jumalused - asendan nad oma muusaga! Visualiseerida teda jumalannana – see on just see, mida ma teha tahan!... Mäll on pakkunud visualiseerimise asemele ilusa sõna: kujustamine. Ometi ei taha Mäll neist asjust suuremat rääkida. No mõistetav: kui Julgeolek peaks märkama, et ta õpetab tantrat, kaotab ta sellegi insenerikoha, mis talle veel jäetud ülikooli orientalistikakabineti juures...

Nii oli siis küsimus, mille nüüd Suurele Tehismõistusele esitasin, erutanud mind juba kaua ja jaatav vastus sellele andnuks jälle uut lootust oma vaimseis otsinguis edasi jõuda. Vene ajal lülitasin kord koju jõudes sisse teleri hämaras toanurgas ja sinendaval ekraanil rääkis soome TV saates üks kultuuriloolane – inglise keeles – et tuleviku kultuur saab olema pooleldi meditatsioon ja pooleldi masturbatsioon. Ma vist isegi hüüatasin:

- Vaat see mulle sobib!...

Saatelõik oli kestunud ilmselt juba mõnda aega ja lõppes kohe, kuid mulle oli see mõjunud kui ilmutus – pilt maailmast, mida oleksin kõige enam näha tahtnud. (Masturbatsioon ei kõla ju hästi, kuid mõeldud on ikkagi seksuaalenergia tundmaõppimist ja mängu sellega, mis on nii hõrkjad ja nauditavad, et neile pole midagi ette heita.)

Tegelikkus on nüüd sellisest ideaalmaailmast pigem kaugenemas kui sellele lähenemas... Üllatavalt imelikke seksuaalseid sättumusi on esile tulnud ja neid isegi aktsepteeritakse – ehkki see kutsub esile ka teravat vastuseisu – kuid arengud selles vaimus nagu mina lootsin – tundub, ei huvita kedagi... neid, kellel oleks soov liita oma armu- ja usuelu, kasutades selleks ideid kogu inimkonna religioosest kogemusest – pole isegi mitte nii palju, et suudaksime manifekeeruda ühe seksuaalvähemusena... Hapuka naeratus kutsus minus esile see, kui seksuoloogiaentsüklopeediat sirvides sattusin märksõnale hierophilia (hieros – püha, philia – armastus) – see pidi kujutama endast nähtust, et mõnedel inimestel võimendavad pühad esemed erootilist erutust, näiteks on naise, kes hoiavad masturbeerides käes risti... hm, risti ma küll käes hoidma ei hakka, kuid vadžrat ju võiks... nii et olen siis hierofiil... miks mitte... Kõigi maade hierofiilid, ühinege!... eks meiega ihkame omaksvõttu ja tunnustust.

Kui tekkis uustantra, lootsin sellest palju, kuid viimastel aastakümnetel see ei idane ega mädane – , on toppama jäänud eksootilise seksistiili tasemele... Mõni uustantra guru on käinud Eestiski. Üks keksles saali ees nagu võimlemisõpetaja... jumaluste kujustamisest ja valgustatuks saamisest nad isegi ei räägi... ka Gandhi idee vägivallatusest näib olevat nüüd maailmas täiesti kõrvale heidetud... Kui raske on leida mõnd raamatut või filmi, mis ülendaks hinge ja kirkastaks vaimu!... Juutuubis pakutakse millegipärast järjest Hitlerit, kokku on kogutud iga viimase inimese mälestused, kel temaga kokkupuutumist olnud. Mulle ei paku ta vähimatki huvi... Mu vaatevälja valgub aina kõike, mis ei lähe mulle korda ja mida ma isegi näha ei taha... Eriti viimasel ajal – koroonaajama, siis Vene-Ukraina sõda ja nüüd veel Hamasi jälk veretöö, üha kestav põgenikekriis, millele ei osata piiri panna... Kõik Aafrikast ja Aasiast tulnud varjupaigataotlejad on ju tegelikult majanduspagulased, parema elu jahtijad –

millal kord taipavad Euroopa valitsused, et meil ei ole mingit kohustust neid vastu võtta, mitte ühtegi – kui vajavad varjupaika, otsigu seda oma kultuuriareaalis – kui palju on araabiamaid, kui palju on neegririike! Kui tõesti pead elueest põgenema, miks siis kohe tuhandete kilomeetrite kaugusele!... Kui levib uudis, et Euroopas migrante enam vastu ei võeta, ega neid siis ei tule ka. Õnneks on Eesti nende jaoks veel liiga vaene, vähesed on tahtnud siia pidama jääda, himustavad ikka rikkamat „varjupaika“...

Vahepeal näis juba, et Euroopas küll enam poliitilistel põhjustel kedagi tapma ja vangistama ei hakata; vapustatult Teise maailmasõja koledustest otsustasid inglased, sakslased ja prantslased enam mitte kunagi omavahel sõdida ja tänapäeval tunduks isegi selline mõte absurdne – kuigi varem on need rahvad aina üksteist tapnud ja seda suureks sangarluseks arvanud juba mäletamatutest aegadest peale, juba oma eepostes... Nüüd ometi ei ole enam nii, et sakslased esialgu vaid koguvad jõudu Elsassi ja Lotringi tagasi vallutamiseks... ja pole loobunud ka Königsbergist... Mis olnud, see olnud, mis läinud, see läinud, enam sõjaga piire muutma ei hakata, ükskõik kui ebaõiglased need ka võivad tunduda; inimkond on lahti öelnud oma barbaarsest minevikust, milles sõda nähti väärika ja austusväärseks ning sangarid meeldisid naistele väga. Eetiliselt pole ju inimkond selleni jõudnud, kuid seisab nüüd paratamatuse ees: elukõlblik planeet ja inimkond võivad edasi kesta vaid juhul, kui piire enam jõuga muutma ei hakata; kui keegi kusagil seda siiski üritab, saagu talle osaks üleüldine põlgus, hukkamõist ja karistused. Kolmas maailmasõda keeraks kliima ja kogu elukeskkonna sedavõrd tuksi, et niiviisi saavutatud “uues maailmakorras” – keegi ei tahagi elada... Põhimõtte, et piire enam jõuga ei muudeta, pidanuks tõusma juba aegsasti nii keskseks, et selle vastu eksimine oleks tundunud juba kõigi meelest täiesti mõeldamatu tagasilangemine metslusse, nii et kellelgi ei saanuks enam

niisugust mõtetki pähe tulla. Venelaste sõjakannatused polnud väiksemad, kuid nemad õppust ei võtnud, ajavad ikka oma kangelaslikkusejura... ise kord rumalast peast kinkisid Krimmi Ukrainale ja nüüd tahavad sõjaga tagasi võtta... Venelastel oleks põhjust praegu kehtivate piiridega isegi väga rahul olla: kas nad tõesti arvavad, et kui on kaotanud sõja NATO-ga, siis see ülimalt ebaloogiline Kaliningradi oblast veel neile jäetakse!... (Imelik ongi, kuidas praegu muretseme, kas sõja korral mahuvad meile appi tulevad liitlased läbi kitsast Suwalki koridorist Valgevene ja Kaliningradi vahelt – sõja korral tuleb ju esimese asjana see “Kaliningrad” eest pühkida, mitte hakata selle ja Valgevene vahelt vargsi mööda hiilima – kui on ikka tõsine kavatsus appi tulla!...) Meiegi võtaksime tagasi Petserimaa ja Narva-taguse, kuid et sel eesmärgil sõda soovida – seda küll mitte... Kui hea võiks olla venelaste elujärg nende oma maal, kui nad selle asemel, et teha panus sõjalisele jõule ja ahnitseda veel juurde uusi maid, elaksid rahus ja sõbralikes suhetes naabritega. Venemaa - valge rassi suur pahapoiss. Juba ainuüksi sellepärast peaksid hea tahtega inimesed kogu maailmas nüüd Ukrainat toetama, et näidata kõigile sõjarditele: nii need asjad tänapäeva maailmas enam ei käi, nii ei tehta ja nii ei saavuta ka midagi! Vene ajalooõpikutes kujutatakse N.Liidu lagunemist sajandi suurima katastroofina, kuid ei selgitata, milles see katastroof õieti seisnes; kas on kahju, et kadus sotsialistlik ühiskonnakord ja kommunismi ehitamine jäi pooleli? Ei ole kahju, nende asjade vastu ei tunta tänasel Venemaal vähimatki huvi, kahju on vaid sellest, et ei saa enam teiste rahvaste üle domineerida, see on see „katastroof“. Nõukaajale oli iseloomulik jõhkru ja headus, mida sobitas ja hoidis koos lollus, nüüd on Venemaale jäänud ainult jõhkru ja lollus - headust pole enam. Maad on venelastel rohkem kui ühelgi teisel rahval; kas ei võiks nad siis suuremeelselt öelda: soomlased, eestlased, lätlased, jaapanlased – võtke, mis me oleme teilt ära krabanud, meie sellest vaesemaks ei jää, aga

teil on ju maad tõesti vähe... selline oleks armastuväärne Venemaa, aga looda sa!...

Naabrinaine vaigistab jälle oma kaht kisklevat kassi:

- Tutsi!... Hutu!...

Sellistes oludes pole imestada, et kirjutasin chatGPT-le esimese küsimusena:

Kas maailmakirjanduses leidub armastusromaane või -jutustusi, milles armunud on seadnud eesmärgiks luua oma armastusest elukestev vaimne ja erootiline eneseteostus, sulatades ühte luule-, armu- ja usuelemused, otsides ja leides selleks ideid kõigi usundite religioosset müstikast, eriti aga tantrabudismist?

Mida siis suur tehismõistus mulle vastas?... Kõigepealt tõdes, et taoline suundumus on ka tema meelest igati mõistetav ning respektieritav ja pakkus kümme kirjandusteost, kolm neist Hesselt ja parimaks pidas "Siddhartat". Muidugi olen lugenud, aga... Eks Hesse kirjutas nende teadmiste valgusel, mis said tookord ühel eurooplasel olla budismist ja hinduismist... kas "Siddharta" vastab üldse minu seatud sihiasetusele? Ei ütleks... Nii tuleb siis tõdeda, et minu kirjeldusele vastavat romaani või jutustust pole veel. Trükkisin sama küsimuse Googlele ja see tehismõistus oli oma vastuses sirgjoonelisem: "Näib, et teie otsingule ei ole häid vasteid." Samas mõistsin: mul endal on juba küllalt teadmisi ja elukogemust, et vähemalt üritada kirjutada ise midagi sellist, millest võiks saada kultusromaan neile, kel tõesti on huvi liita oma armu- ja usuelu. Saagu sellest mu parim teos, mille kõrval kõik, mis ma olen varem kirjutanud, taandub vaid suleproovideks, eelharjutusteks, millest olen säravamaid välgatusi siiagi üle võtnud. Mu romaan on väga kummalisel kombel autobiograafiline: võib öelda, et üldse mitte, aga võib ka öelda, et peaaegu täiel määral (nagu kvantfüüsikas võib osake olla ühtaegu nii aine kui laine?). Igatahes ei saa öelda, et oleksin kirjutanud siin millestki, mida ma ei tea ega ole läbi elanud,

isegi toomehelbeid veenusekingul olen näinud (koguni pildistanud), tulili ja tuliri mängud on mul läbi elatud (mida need endist kujutavad, vajaks pikemat selgitust, kui aga maldade lõpuni lugeda, saate teada)... ühiseid luuleelamusi poetessmuusaga on olnud... Kui suhe pole täislik, tuleb täius koguda kokku; minul läks selleks vaja enam kui viitkümmet naist. (Ei maksa arvata, et oleksin eeldanud oma kaaslannalt mine tea mis imeomadusi, ainult andunud kaasatulemist. Viimase naisega – temaga olen nüüd juba päris pikka aega koos elanud – saavutasime kõige tähtsama – jõudsime täiuseni tulili-tuliri mängudes.)

Tagasisõidul ühelt ülikooliaegselt preemiaekskursioonilt Ungarisse – piirijaamas, kus meie rong peatus kaua – vahetati rattaid, vaguniaknast välja vaadates võis näha vaid traataedu ja betoonperroone – nii kaugele kui silm ulatus. Mööda jooksis piirivsalvur koeraga – täielik Tsoon!... Ka meie kupeesse ilmus korraks pilusilmne piirikas ja küsis ludinal vigasevõitu, kuid hoogsas vene keeles:

- Njet u vaš tsevolibo religiozno-pornografitšeskovo?...

No eks minulgi oli kohvris ühe süütu väljanägemisega pladiümbrise sees Jesus Christ Superstar ja portfelliwoodri vahel Playboy – nii et oli mul nii religioznot kui ka pornografitšeskajat, aga või ma talle seda siis näitama hakkasin. Ka teistel olid suud lukus ja mees kiirustas edasi, et esitada seesama lootusetu küsimus juba kõrvalkupees. Puhkesime naerma: Religiozno-pornografitšekovo – need kaks “kurja” asja, mille Nõudeliitu imbumist igati takistada püütakse, mugavuse mõttes nüüd niiviisi kokku pandud!...

Veel aastaid hiljem tervitasid ülikooliaegsed sõbrad mind igal uuel kohtumisel:

- Nu kak tvoja religiozno-pornografitšeskaja žiznj?

Ülikool ei tähendanud mulle niivõrd loenguid kui

raamatukogusid ja lugemissaale, kus ma enamasti ei otsinud seda, mis „programmides ette nähtud“, vaid kõike, mis ülendas ja erutas meeli: luulet, peenemat erootikat – niivõrd kui oli üldse võimalik midagi sellist leida... Nõukogude Eestis. Ülikool oli mulle eelkõige seminarka heledad lauad, mille lakil värelesid laualambitulede peegeldused – võrdkujud luuleinspiratsioonidele. Enne kui valmis suur uus raamatukogu kaugel teispool Vallikraavi, oli mitmeid väiksemaid samas käeulatuses: üks kunagises ülikooli kirikus, teine üleval mäel Toomkiriku kooriosas – igal oma eripära, oma aura – ja kui tekkis loenguvahe, võis kohe ühte või teise sisse põigata. Kõige armsamaks sai mulle siiski seminarka tagatuba: kaks rida kaheseid laudu ja nende vahel rida üheseid, millest üks oligi pikka aega „minu laud“ – kuhjasin sellele päris suure virna raamatuid ja konspekte – kõige kauem olid mul seal virnas tsaariaja lõpul trükitud vanas vene kirjaviisis raamatud ahvatlevate pealkirjadega, mis kõik viitasid nii või teisiti armastusele, usule ja erootikale – samast seminarkast laenatud. Nende korraliku läbilugemiseni ma ei jõudnudki. Siis teostasid hallides kitlites raamatukogutädid oma ammuse ähvarduse – et teevad lauad puhtaks – ja meie, stammkunded, otsisime torisedes oma varandusi välja kapist, kuhu need olid kokku kantud.

Raamatukogud, lugemissaalid – need olid mulle kallid nii Tartus kui Tallinnas... Tartus rohkem. Kas või see Gogol-nimeline üsna Emajõe ääres – paljud väikesed toad, läbi kõigi juhatab laudade vahelt edasi pikk-pikk põrandariie; nii Gogolile kui seminarkale oli ühine, et kui keegi tuli, siis kõik tõstsid korraks oma laudade kohalt pead: Kas oled ehk sina see, keda ootan oma ellu, tuled ja siis läheme siit juba koos? – Eriti selgelt oli see hõllus haaranud mind ükskord Tallinnas Toompeal kunagise rüütelkonna maja saalis: kui oled ikka tundideviisi lugenud seda, mis ülendab meeli, kui imekauneiks saavad siis mööduvate neidude puusad, rinnad, tuharad ja

oledki see jobu Fellini Amarcordi-filmis, kes ronis suure puu otsa ja deklareeris, et alla enne ei tule, kui saab naist. Kui roniks ikka saalis keskse suure laelühtri otsa?... Kui sellisel teol võiks tulemust olla, küllap ripuks meid seal päris palju, vähemalt mõni lühtri iga külje peal...

Eks mu elus oli olnud veidi juba nii armastust kui seksi, kuid alati – peaaegu alati - oli taustal püsinud teadmine, et täiuslik see suhe nüüd küll ei ole... peaaegu alati - mis tähendab, et mõnel õnnelikul hetkel siiski olin uskunud või vähemalt lootnud -, et siiski on, kuid neid hetki polnud palju ega kestnud need kuigi kaua. Kui ikka oleks mul selline naine, kellega võiksin jagada kõike, nii luuleleide kui ihulisi naudinguid – milline õnn see oleks! Ja tema puudumine – ikka veel! – on tõsine puudus, vaat et lausa puue... pole päeva, millal see end mulle tunda ei anna – ei tohigi olla, sest siis ma jälle ei teeks midagi tema leidmiseks. Aga ega ma ei teinud ka – no ei osanud – mida mul teha! – ja nii kannatasin oma puude käes – eriti kevadeti – kõik ümberringi tärkab ja õilmitseb, aga mul ei ole kedagi suudelda ja kallistada...

Eks minu puhul oli asi täbaram veel seetõttu, et olin seadnud sihiks liita armu- ja usuelu mitte ainult oma elus, vaid kujundada selline elulaad kõigile peenetundelistele unistajatele, seega siis luua uus usund armu- ja usuelu liitmise läbi, ilmreusk, erotiseeritud luule. Ikka olin ju tundnud luuletust kirjutades valgusepuhanguid rinnas ja peas – eks ka sõrmis – nüüd ilmnes, et see on võimalik mujalgi – kogu kehas, päris ootamatuis kohtades – täiesti võimalik, päris loomulik ja võin isegi nihutada, lausa paika panna neid „särtsakaid“ endas – siia ja sinna, päris lihtne on ühe sellisega hajutada seemnejuhas närviimpulss, mis juba järgmisel hetkel läheks vallandaks seemnepurske – mida küll tõesti ei ole vaja – igatahes mitte veel, võib-olla hiljem, aga nüüd - jätku sperma rahule!... mängus on nauding ja vaimsus, mitte sperma... Ja jättis!... Ja sööstiski naudinguks ja õndsuseks

ülenenud energiavoog selgrookanalisis üles ning langes sealt purskkaevupritsmetena alla – kogu kehasse - imeliste spermavabade orgasmidena ja ma tundsin, et vägi on käes, edaspidi võin alati ise valida, milline luule, milline orgasm ja millal üks või teine või mõlemad koos... Oleks ju võinud juhtuda, et eluaeg jään luuletades tundma valguspuhanguid ainult peas või rinnas - nagu teised luuletajad. Liita armu- ja usuelu! Seda võiks ju nimetada ilmreusuks, vahest ehk ka valgustatud hedonismiks... aga mida sa liidad või usud, kui pole, kellega koos seda teha!...

RVL-I kaudu oli mul õnnestunud tellida Toome raamatukokku luksuslik hiina armukunsti album *The Clouds and the Rain*. Kui sain teate, et raamat on saabunud ja läksin laenusletti, pidin seal tükk aega ootama, siis tuldi vabandama, et keegi nende töötaja on võtnud vaadata, aga juba on saadetud talle sõna, et kohe tagasi tooks... Lugemissaalinalised olid kohmetud ja punastasid... No niipea kui ma selle albumi sain ja rõdul oma lemmiklaua taga lahti lõin, mõistsin kohe, milles asi. Pildid selles uhkes raamatus olid nõukogude inimesele pehmelt öeldes harjumatud – seksstseenid kõikvõimalikes poosides ja tihti veel nii, et mitte ainult paar, vaid ka teenijannad assisteerimas. Mis aga kõige harjumatum - osalejate nägudel ei väljendunud üldsegi labane himu, vaid peenetundelisus; oli ilmne, et ei naudita patuseid rõõme, vaid tunde- ja tajuelegantsi. Eriti ilmutuslikult mõjus mulle üks pastelseis tooneis maaling: kaunis neiu on laskunud maapinnal lebavale puutüvele rinnuli, õrnanäoline noormees aga surub end tagant temasse. Neiu näol väljendub osavõtlikkus, hardus, tähelepanelikkus - mõlema armastaja näoilmed on malbed. Just nii ja ainult nii tulekski suhtuda suguellu!... Korraga - kui väga tahtsin seda pilti endale!... Kas rebida välja?... ehk ei märgata... aga kui, siis sellest võib tulla veel rahvusvaheline skandaal, raamat on ju tellitud kusagilt välismaalt... lendan ülikoolist... aga kui mul on ikka selline pilt – pühapilt – see

võib olla mulle tähtsam kui ülikoolidiplom... kuid milleks riskida, toon parem ühikast fotoka ja pildistan värvislaidid nii sellest kui teistest piltidest.

Katsin albumi ajalehega ja läksin kaamerat tooma.

Nii kulus mul mul jälle terve päev, ilma et oleksin loengutesse jõudnud... lausa õhtuni tegelesin selle albumiga, lugesin ka kogu teksti läbi, sest vaist ütles, et kui nüüd raamatu käest annan, siis ma seda enam näe. Nii oligi, kui järgmisel hommikul läksin albumit nõutama, teatati kuivalt, et sellest on tehtud mikrofim, mis on saadetud erifondi ja ma saan seda seal näha, kui taotlen erifondi loa. Vähemalt värvislaidid olid mul nüüd olemas... Tundsini end üsna ebamugavalt: nähtavasti olin kellelegi silma jäänud... no vaevalt, et ülikoolist välja visatakse, pealegi võin päris siiralt öelda: Kust mina teadsin, et album on selline, pealkiri oli nii süütu: Pilved ja vihm.

Vahest oligi hea, et raamat mul käest võeti, sest ma pole kindel, kas oleksin suutnud vastu panna kiusatusele see pilt välja rebida... Värvislaidid olin saanud ära teha, kuid need olid ikkagi vaid slaidid Saksa DV-s valmistatud filmilindil, millel pole Šveitsis trükitud raamatu kvaliteeti ja neist ei saa teha väljatrükke – välismaal on see juba võimalik, meil mitte. Mõned slaidid – perekondlikke pilte ja loodusvõtteid - olin saatnud Ameerikasse tädile ja ta saatis siis mulle neist tehtud pildid, kuid s e d a slaidi ei võinud ma ju ometi saata... Õnneks olin pildistanud maali ka tavalisele mustvalgele filmile...

Pole siis ime, et Toome raamatukogu oli muutunud mulle selleks korraks vastumeelseks. Lõunani pidasin seal vastu, edasi otsustasin töötada seminarkas, kuigi polnud mul selgust selleski, mida seal teen, mõtted olid nii hajali.

Pärastlõunal tõusin ülikooli peahoone kesksel trepil: hallid kiviastmed, teisel korrusel möödumine valgeist aulaustest, veelgi üles – üha rohkeneb meelerahu ja lootusrikkust – kuni oledki jõudnud kolmandal korrusel stiilse

hubase raamatukogu – seminarka – ukse ja tubadeni.

Tagumise toa kõik keskmise rea ühesed lauad olid hõivatud, "minu" lauas istus üks paks mamsel, tüse tükk.... Imekombel oli kahene laud aknapoolses reas vaba ja ma võtsin seal istet.

Natukese aja pärast kostus mu kõrvu õrn naishääl:

- Kas siin on vaba?...

Noogutasin masinlikult. Kui siis pilgu tõstsin, sain otsekui elektrilöögi: nii graatsiline, nii kauninäoline sihvakas ja habras brünett... selline Jaqueline Kennedy tüüp... Ma olen armunud!... Jah, olen!... Ainult et... kas temagi võiks minusse armuda ja kas sobib meil meelega?... Meelega ja mõttelaga... Minu puhul on ju asi lihtne: luule-, armu- ja usuelamused, neile pühenduv elu: kuidas nad omavahel liituvad, ühte sulavad, vastatsikku võimenduvad - sellest jätkub ju tõesti terveks eluajaks ja muu ei lähe meile suuremat korda... Siiani pole ma küll kohanud ühtki tüdrukut, kes näeks ka oma elu sellisena... enamus ei mõtlegi niisugustele asjadele, aga on ka neid, kes leiavad, et peavad kohusetundlikult tegema oma igapäevatööd, mitte küll lausa kommunismi ehitamise nimel, kuid siiski täitma oma kohust – isegi nõukogude korra tingimustes (Kas nii loodavad saada Taevariiki?... sealt see suhtumine igatahes pärit on.) Minu sügava veendumuse kohaselt ei võiks inimeselt, kes on pühendunud luule-, armu ja usuelamustele, nõuda kusagil kellast kellani töölkäimist.. Samas ei saa öelda, et selline inimene oleks ühiskonnale kasutu. Ta kiirgab. See on nagu kloostritega neis maades, kus vaimulik elu on hinnatud: all orus elab suurlinn oma maist elu, ülal mägedes on aga klooster ja kogu linn seal all elab tegelikult selle kloostri vaimulikust energiast. Hiljaaegu tegi üks ajakirjanik intervjuusid ülikooli noorpoetidega, õieti küsis meilt kõigilt vaid ühe küsimuse: Mis on elu eesmärk? Minu vastusega polnud ta rahul... No mis ma talle jahusin?... Ateistlikus ühiskonnas on ju peaaegu võimatu vastuvõetavaks

sõnastada seda, et ka usuelamused – ja sugugi mitte ainult kristlikud! – mängivad su elus olulist osa... Pärast lehte lugedes nägin, et mina ainsana olin vastajate hulgast välja jäänud...

Mu meelekohtades vasardas: Pean selle tüdrukuga kuidagi tuttavaks saama – et ta jälle ei tõuseks ja ära ei läheks!...

Tõusis ja läks, kuid oli jätnud lauale oma vihikukese ja läks üksnes kataloogikappide juurde, tegi seal väljakirjutisi tellimisedelitele - tuleb tagasi, kindlasti tuleb... Nii ma siis rääkisin endale: Sul on võimalus... Sa ei tea, kuidas juttu alustada, milliste sõnadega? – Peaasi – alusta!... kohe kui ta tuleb!...

Ja tuligi. Kui taas pilgu tema poole pöörasin ja püüdsin kohmakalt jutualustuseks sõnu leida, läksin sassi, puterdasin... Kohkusin: irooniline pilk?... Irooniline küll, kuid soe, täiesti selline, mille kohta öeldakse: ärategev pilk. Ja siis ta ütles, selgelt ja sisenduslikult:

- Sul ei ole põhjust pabistada... olen juba ammu tahtnud sinuga tuttavaks saada, aga alati istusid sa uhkes üksinduses oma laua taga, oma raamatuvirna taga nagu seminarka kuningas.. Esimesel kursusel, kui luuleõhtul lugesid, mõistsin, et Sa vajad mind. Ja mina vajan sind.

Tõepoolest võis ta seda ilma vähimagi riskita öelda, sest oli ju minu kohmakast jutualustusest näinud, et olen silmini-kõrvuni armunud.

Nüüd oli ka minul imekerge edasi rääkida ja varsti oli meil juttu nii palju, et tõusime ja läksime välja, et mitte häirida lugemissaali püha vaikust...

Olge tänatud, raamatukogutädid, kes te kõik raamatud meie laudadelt kappi kandsite, olge te tuhandest tänatud!...

Rääkisin oma tulevikuplaanidest, pidades juba endastmõistetavaks, et need on meil ühised: nõukogude tegelikkusega nii vähe kokkupuudet kui võimalik,

kirjanduslikest ja ajakirjanduslikest juhutöödest suudame ära elada – praegugi on mul stipp rohkem nagu taskuraha sinna juurde, pole mingit tarvidust käia öösiti lihakombinaadis seakeresid vagunisse laadimas nagu mõned kursavennad seda teevad - nii siis elamegi luulest ja armastusest, mingit muud tööd küll ei tee... jätkame hiljemgi samas vaimus nagu nüüd ülikoolis: raamatukogud, lugemissaalid - otsime kirjandust, mis meid kõnetab... jätkame endi harimist läbi kogu elu, kuigi ei taotle teaduslikke kraade (mulle meenus ideaalina taas eelmine päev Pilvede ja Vihma albumiga). Nõudeliidus peab küll iga inimene kusagil töökirjas olema - kui oled juba kuu aega töötä, saad hoiatuse, kui kaks, tuleb miilits koju – et miks oled tööpõlgur... aga samas jälle on võimalik nii seada, et sul „töötä“ ainult tööraamat – kuidas see võimalik on ja kellele kasu toob – ei tea, aga o n võimalik. Loomingulistesse liitudesse kuulujail on privileeg mitte tööil käia – mitte käia kusagil kellast kellani... kas ja millal mind (meid) kirjanike liitu võetakse, on teadmata, oma paremaid luuletusi ei saa ma ju avaldada, sest need on kas liiga erootilised või liiga vaimulikud, kõige paremad veel mõlemat ühtaegu – ma targu ei hakka neid kusagile pakkumagi... no ja kuna nii on, ei nähta minus pehmelt öeldes ka kuigi head luuletajat... Uku Masing valis kompromissina muinasjutumaaailma... kui meie võtaksime ette tõlkida maailma rahvaste armastusluulet? Luule tõlkimine on pealegi üks tasuvamaid töid Nõudeliidus. Georg Meri teenib Shakespearet tõlkides kindlasti rohkem kui see näljarott ise kogu elu jooksul... kuigi Meri pole mingi luuletaja... ometi isegi sonetid tõlkis ära... Aga luulega on üldse nii, et kirjanduslik andekus ei olegi selle juures kõige tähtsam, see võib olla ka üsna vähene, või isegi puududa, pole mingi näitaja – kui vaadata luuletamist psühholoogilise või isegi religioosse fenomenina... siis on nii, et tundes end luuletajana lood ju endas jumalikkust ja s e e on tõeliselt tähtis. Õnneks on võimalik elada luuletajana ka siis, kui sa pole

tunnustatud... ikkagi ei pea end mingi muu tööga vaevama... Kunagi – eestlaste eelmise põlvkonna suhtes – sõjajärgseil aastail - oli nõukogude kord lausa inimvaenulik, nüüd ei saa seda just öelda, kuigi õhkkond on täiega ebameeldiv... Ideoloogiasekretär imestas: Miks te tahate nii väga Underit ja Alverit kilbile tõsta, nende juubeleid tähistada, võtke parem Debora Vaarandi!... Kes on Debora Vaarandi – Stalini ajal vorpised Smuuliga teineteisevõidu ülistuslaule “suurele juhile, rahvaste isale”, kui siis ajad muutusid, tuli Vaarandil pähe hakata luuletama “lihtsatest asjadest” ja jälle kriitikud imetlesid... Debora Vaarandi... Vaboorale Deerandi... Smuulil on vähemalt üks tõeliselt hea luuletus – “Viimane laev”... ja see pole mitte Vaboorale kirjutatud... Kõige ebameeldivam siin meie elus on siiski Eestimaa järjepidev venestumine...

Kõige selle mu vahutamise peale sõnas Lilie:

- Minu kirjanduslik andekus võib küll olla üsna vähene, aga kui sa seda ise ka tähtsaks ei pea... no vähemasti ma võin sulle välja otsida luuletusi, mida tõlkida... Natuke oskan ka hispaania keelt, kui kaks aastat tagasi kuulutati, et algab kursus, läksin ka, teadmata, miks. Nüüd siis tean Milliseid keeli sina valdad?

- Ei tea... tõesti ei tea... kursustel pole käinud, olen ise siit ja sealt raamatutest õppinud... päris paljusid keeli, aga kuivõrd ma neid valdan... kõigis suuremais euroopa keeltes võin siiski lugeda - kui on midagi väga huvitavat ja kui on tubli sõnaraamat kõrvale võtta... Kõige raskem aeg on meil ees kohe pärast ülikooli lõpetamist... saadetakse ju kolmeks aastaks sundaega teenima mõne kolhoosiküla kooli. Mina sellest ilmselt pääsen, saan lastelehe toimetusse Tallinna. Olin pionierieas nende „kirjalaps“ ja nüüd hiljemgi olen saatnud nii luuletusi kui fõljetone. Toimetaja, võimukas parteinaine, ütles suunamiskomisjoni kohta:

- Küll ma neile selgeks teen, et töö lastelehes on samuti pedagoogiline töö.

- Mina pean küll vist oma sundaastad ära teenima... kolhoosiküla koolis...
- Eks hakkab siis sageli sealkandis komanderingus käima...
- Kas sinulgi saab töö lastelehes meeldiv olema – „Säde“ on ju „Rahva Hää!“ lastele...
- Ei usu, et mind punaste teemadega vaevatakse, juttu oli, et hakkab naljanurka toimetama ning laste luuletustele vastama – selline pedagoogiline töö mulle isegi meeldiks... Psühholoogid räägivad, et armunu loob armastatust ideaalse kujutluse, mis hakkab paratamatult murenema, kuni hajub. See oht muidugi on ja eks enamasti nii lähebki, aga ma usun, et seda on võimalik ennetada, alustades täisväärset armu- ja usuelu enne, kui see madaldumine üldse alata on jõudnud: ideaalsest kujutlusest lähtuv armuelu on samuti ideaalne ja võib selliseks jäädagi – kõigi nende psühholoogide kiuste... aga see võib juhtuda vist tõesti ainult siis, kui armumine kasvab täisväärseks armusuhteks enne kui ideaalne kujutus on jõudnud mõranema hakata. Armumine on alati ehe ja ideaalne – armastust võidakse teeseldagi, armumist ei teeskle keegi kunagi. Nii et – armumisest sujuvalt armuelli – ainus võimalus. Tundub ehk kergemeelsusena, kuid näib olevat - ainus võimalus...

Olin vist viimased sõnad öelnud üsna kõhklevana - juba oli minus tekkimas uus kartus - et Lilie võib mind kergemeelseks pidada... (Pigem kaldun vahel raskemeelsusse...)

Aga ei, Lilie noogutas. Ja vähe sellest, ta hakkas rääkima ühest mu luuletusest:

- Just seda väljendas ju sinu luuletus, mille sa sel luuleõhtul lugesid ja mille ma hiljem ka almanahhist leidsin ning endale ära kirjutasin.

Lilie deklameeris:

Kallid psühholoogid, kes te räägite:
armunu loob armastatust ideaalse kujutluse,
mis hakkab murenema –
õige! Kuid mina, tantrist,
pakun oma lahenduse:
nii kaua kui püsib ideaalne kujutus,
püsib ka võimalus ideaalseks suhteks,
vahekorra - intiimsuhteks –
sama ideaalseks nagu kujutus ise -
pidage seda silmas! -
a i n u l t   nii kaua see ongi võimalik.
Mis saab edasi – küsite kurikavalal muigel?...
Muidugi võib juhtuda, et läheb pahasti,
kuid võib ka juhtuda ime:
murenemise asemel ideaalne kujutus
kasvab ideaalseks armueluks.

Vahetasime pilgu - justkui kontrolliks: Oleme armunud?
– Oleme!... Siis on kõik hästi. Peale selle, et oleme armunud,
tiivustab meid ühine eesmärk parimal mõeldaval viisil
hakkama saada siin “sotsialismi õitsvas lilleaias”, kus lõhnab
juba kommunismi järele... Mine tea, võibolla sotsialistlik
elukorraldus mulle isegi meeldiks, kui sellega ei kaasneks
Eestimaa järjekindel venestumine ja sunnismaisus. Üks laps oli
kirjandis kirjutanud: Kirikuõpetajad räägivad rahvale, et ehk
pärast surma saab ka Pariisi. Nojaa, enne surma vaevalt on see
võimalik – nõukogude inimesel...

Korruga muigasin enda üle: ei ole vaja nii palju
seletada, Lillie ütles ju lühidalt kõik ära:

- Sa vajad mind ja mina vajan sind.

Mind täitis suur soe õnnetunne. Seda tuli nüüd lainetena
ja vahet peaaegu polnudki – neil laineil ulpides kuulsin jälle
Lillie häält:

- Ühes essees kirjeldasid sa seitsme tšakra süsteemi... olen püüdnud selle järgi harjutada. Kas sul on veel selliseid harjutusi?

- Ühteist ikka on... Näiteks selline: kujustame endis keskkanaali ja kaks energiakera: valge kujustame kanali ülemisse otsa, laubatsakrassa, alumisse otsa, seksuaaltšakrassa, kujustame aga punase; valgel on valgustatuse loomus, punane õhkab seksuaalenergia kuumust; kusagile vahepeale kujustame tiibeti hung-silbi, mis näeb välja umbes nagu kirjaklamber – võibki kujutleda kirjaklambrit, ajab asja ära küll... Ja nüüd siis nii: välja hingates kujutleme, et see kirjaklamber liigub üles, puudutab valget energiakera peas ja haakub selle külge. Sisse hingates kujustame, et kirjaklamber viib valget energiat allapoole ja ühendab punase energiakeraga all, välja hingates kujustame, et punasest energiakerast tõuseb hõõgus – see on pigem nagu värvitu lõõsk, mida võib rohkem aimata kui näha lõkkeleegi kohal - ja tõuseb üles valge energiakerani. Kerad ise on paigal, kuid energia nende vahel hakkab liikuma. See on väga tõhus väeharjutus – nii saame energia vabalt voolama seksuaalsuse – punane kera – ja vaimsuse – valge energiakera – vahel, tekib ja tugevneb nende omavaheline side. See on lausa armu- ja usuelu liitmise harjutus.

Mõistsin, et Lilie oligi juba harjutust mu kirjelduse järgi kaasa teinud ja kujutlesin, kuidas juba õige pea hakkab Liliega tegema energeetilisi harjutusi, mida tantristid teevad karmamuudratega – saabki mulle võimalikuks liita armu- ja usuelu... saabki mulle võimalikuks mu unistuste elu, ükskõik kuidas seda siis ka nimetada... kas või religioöso- pornograafitseskaja žiznj!... Juba tahtsingi Liliega selles hoogsalt edasi minna:

- Kuna ka essee tšakratest on sulle tuttav, siis pakun sellist harjutust: lase ühte sulada juurtšakra ja seksuaaltšakra energiad... kuidas tundub?
- See uus tervik on elav, liikuv ja energiarikas..

- Kuna need tšakrad on lähestikku, on väga lihtne lasta neil ühte sulada. Nüüd aga lase ühte sulada seksuaaltšakra ja kroontšakra – kõrgvaimsus ja seksuaalsus – see on juba puhas tantra.

Teadasaamine, et olin äratanud Lilie tähelepanu luuletuse ja esseega ühes fotopaberil paljundatud almanahhis, kutsus minus esile nii rõõmu kui ka ärevust - nende “omakirjastuslike” almanahhidega oli ju alati see risk, et Julgeolek võib hakata su vastu huvi tundma ja halvemal juhul oled ilma võimalusest avaldada “ametlikus” trükisõnas ja sellega kaasnevaist honoraridest. Luuletuses ütlen ju otse: mina, tantrist... kas ikka maksis nii avalikult öelda?... deklaratsioonid on luules nii või teisiti libe tee... mina, kommunistlik noor... mina, fašist... jääb vaid loota, et ei panda tähele või et kaagebiidid ei teagi veel, mis see tantra on... Kujutan ette, kuidas üks neist tundmatut sõna kohates mõtleb: Kes need veel on?... vaja uurida... Parem, kui ei hakkaks uurima, parem kui ei märkakski... seda sõna. Rääkimata sellest, et midagi liiga otse välja öelda ei ole ka kirjanduslikult hea toon... kummastav on, et sellise asja eest võidakse Nõudeliidus ka karistada – otse välja ütlemise eest... eks me ise ole ju mõne tuntud kirjaniku puhul, kes looritatult, kuid siiski äratuntavalt nõukogude korda pilab, vaimustunult pead vangutanud: No küll ikka paneb!... Olles jälle kord “ringlusse lasknud” midagi sellist, mida trükki anda polnud lootustki, olin end rahustanud mõttega, et nangunii keegi ei loe – mis tundus ka olevat tõsi, kuni nüüd selline särav erand – luges just see, kes pidigi lugema! Olles otsustanud eristuda ümbritsevast keskpärasusest – milleks teadagi oli nõukogulike elu – vajasin naishinge, kes on teinud enda kohta sama otsuse. Polnud enam vähimatki kahtlust, et me mõlemad oleme väljas selle peale, et elada eriline, mitte tavaline elu ja oskame ning suudame end teostada ka neis oludes, mis meile on antud – Nõukogude

Eestis. Kahtlemata oli kergem toime tulla koos, nii et ka päris olmelises mõttes me tõesti vajasime teineteist.

Olime seisnud ja rääkinud üsna seminarka ukse juures, nii et sisenejad ja väljujad meid alatasa lausa müksisid – ei olnud me läbenud kaugemale astuda, kuigi see oleks olnud võimalik - ees oli lausa nagu koridor, paremat kätt ukсед, mille taga aula rõdu, vasakul rinnatis trepikoja kohal, ees aga päris avar ruum, milles ka korratu kobar toole; vahel istusid neil kaunid neiud ja tõmbasid suitsu – näis, et harjumatult, aga kuidagi demonstriivselt, et näete, me oleme nüüd ülikoolis ja suitsetame.

Seminarka uks sinakashall, allaviivad trepiastmed helehallist kivist. Varem polnud ma sellele kõigele mingit tähelepanu pööranud, kuigi olin loendamatuid kordi sealt läbi käinud, nüüd tõusis hallivõitu ümbrus minus kauniks ja salapäraseks. Aga siiski olime selle koha endi jaoks justkui ammendanud ja laskusime sõnatul leppel kõrvu treppidest, kõrvus kõlamas juba Mendelssohni pulmamarss.

Olime jõudnud läbi pargi Emajõe äärde. Kaldas seisis laev, mille randumissilda valmistuti sisse tõmbama. Laevalae pinkidel istus kenake hulk huvireisijaid. Meie LiliEGA poetasime end ka ruttu laevale. Selgus, et sõit läheb ülesvoolu Jänesele; kus eesti ajal olnud peen restoran, nüüd valendavad võsas vaid mõned müüritükid.

- Kas tõesti pole peale tantrabudismi ühtki teist usundit, mis oleks taibanud armuelus edasi minna oma vaimsuse kujundamisel?...

– küsis Lilie.

- On olnud... kunagi Euroopaski, kas või Afrodite templid... vanas Kreekas... Mõneski kunagises pühas toimingus on hakatud hiljem nägema isegi perverssust, näiteks eksibitsionismi... anasyrma – seelik üles – Afrodite templis tõstis preestritar riituse kõige pühamal

hetkel korraks selliselt oma tuunika, n ä i t a s...
Eksibitsionism?!...

Hakkasime kaldarajal raudteesilla poole kõndima.

Suure õites toominga allakaarduvad oksad olid moodustanud midagi kirikulöövi taolist, ja see lausa kutsus meid sisse astuma. Lilie mõtiskles:

- Toomemäel toomkirik, siin toomingakirik... Kunagi ma arvasin – olin selles üsna kindel - et toomkirikuil on tõesti seos toomingatega... et kunagi on Toomemäel kasvanud üks erakordselt suur ja uhke toomingas ja kui see vanaks sai ning ära kuivas, siis ehitati selle asemele kirik – toomkirik.

Ülal kohises tuulehoog, see vaigines, kuid meie üle langes toomeõite pilv – eks puu oli juba õitsemist lõpetamas ja võis meid nüüd heldelt üle külvata tuhandete valgete helvestega.

Sellises õnnistavas sajus, - mõtisklesin hardalt, - oleks kohane seista ja seda vastu võtta vaid alasti.

See oli mul vaid põgus mõtteuit, samas mõistsime aga mõlemad, et just nii tulebki teha - nagu on selle kohta üks kiriklik vormel: Nii on õige ja kohus. Kohe oli meile ka selge, kuidas seda teha: hiigeltoominga “kesklöövist” kahel pool olid maani kaardunud okstest “kõrvallöövid”. Lilie läheb ühte, mina teise ja siis tuleme – juba alasti – kumbki omalt poolt kesklöövi valge helbesaju alla. Helbeid sadas nii kesk-, kui kõrvallöövides, kuid kesklöövis oli sadu täiesti silmnähtavalt tihedam.

See, kui enesestmõistetavalt ja loomulikult Lilie seda kõike võttis, täitis mind jälle uue rõõmu- ja vaimustusetulvaga.

- Anname arumutõotuse!
- hüüdsin ja Lilie astus südilt mu ette.

Laususin pidulikult:

- Armunutena töötame kasutada kõiki oma hinge, ihu ja vaimu võimeid ja võimalusi selleks, et ideaalne kujutus, mis meil praegu on teineteisest, ei madalduks, vaid kasvaks sujuvalt meie ühiseks luule-, armu- ja usueluks.

Lilie kordas:

- Armunutena töötame...ideaalne kujutus, mis meil on teineteisest... kasvaks sujuvalt meie ühiseks luule-, armu- ja usueluks...

Küllap ta kordas ikka päris sõnasõnalt, kuid joovastuses, millesse olin kandunud, kuulsin vaid kõige tähtsamaid sõnu – ja neissegi langes ülalt toomehelbeid.

Embasime ja suudlesime. Ülemaine rõõm valdas mind, kui tundsin nüüd Liliet nii viisi oma käte vahel – heldimus - aga südamele veeres ka raske vastutusekoorem – kas oskan ja suudan hoida tema hinge, vaimu ja ihu, mille ta on nii siiralt ja avalalt mulle usaldanud?... hinge, vaimu ja ihu... Kõige erutavam tundus hetkel siiski – i h u - ja ma ei teadnud, mida sellest arvata – kuni leidsin rahu oletuses, et kõik – ka Lilie hing ja vaim – tulevad minu juurde ju tema ihu kaudu ja läbi mu enda ihu... just ihu on see, milles meie hing ja vaim elab ja mida iga armunu teises armastab. Iga armumine on ideaalne, kuigi järgnev suhe ei pruugi seda olla ja suhte ärajäämine hoopiski mitte. On ju nii, et vaid kaduvväike osake kõigist armumistest kasvab tegelikult armusuhteks, enamusest haihtub – vahel kergemini, vahel ka väga valusalt. Mind ja Liliet nüüd need ohud ei ähvarda, oleme teineteise leidnud! Oleme leidnud oma eluõnne! Juhtunud on kõige tähtsam, mis meil elus juhtuda võib ja mis annab kindluse selles, et elu tõesti väärib elamist. Muidugi tunnevad kõik õnnelikult armunud nii ja ei mõtle sellele, et aasta pärast on nende õnnelikkuse määr juba tublisti alanenud ja kolme aasta pärast pole sellest enam palju järel ning mõni uus armumine on juba kui värskendav puhang... Meiega nii ei lähe, meid aitavad sellest üle meie

loovus ja... tantrabudism.

Vaatasin üles: kas veel sajab helbeid? Sadas – kohe järgmine tuulehooga tõi neid ja nüüd oli neid kõikjal meie kehadel, õlgadel päris paksult. Liliegi oli seda märganud ja imestas–imetles:

- Sul on õlgadel justkui valged pagunid...
- Sinul ka.

Lilie püstjatel rindadelgi oli helbeid ja ruuge karvakolmnurk ta veenusekingul oli neist valgesäbruline. Laskusin põlvili ja vajutasin sellele suudluse.

Seejärel läksime kumbki oma “löövi” ja kui uuesti kesklöövis kohtusime – nüüd juba riides – oleks võinud arvata, et äsjaolnu oli vaid ilus unelm, kujutelm, muinasjutt, unenägu. Aga ei olnud ja see, et ei olnud, kutsus minus esile piiritu vaimustuse ja tänutunde Lilie vastu: ta oli lasknud mu unelmal tõelistuda!... Ta võib seda, ta oskab seda... Milline tüdruk!...

Põõrdusin, et veel kord pilk heita meie toomingale. Seal ta seisis, suur ja uhke, ikka veel valge, kuigi helbeid aina langes ja langes. Siia kõrvale sobiks tõesti ehitada kirik – nagu Lilie lapsepõlvemälestustes – toomkirik. Deklameerisin:

- Me Balti kroon ja kuningas
on õites hiigeltoomingas. – Kas tead, kes nii luuletas?...

Paljasjalgne Tõnisson. Nii pidid kõlama tulevase Pan-Baltonia budistliku ilmariigi hümnialgusread. Meie elu – see võikski olla Pan-Baltonia Budistlik Ilmariik...

Kõndisime edasi raudteeäärsel rajal. Kärkna jaama juurest keerasin haruraudteele, mis viis üle ühe väiksema jõe silla. Mõne aja pärast sõnas Lilie tasa:

- See tee ei vii Tartu poole...
- Ma tean... Nagunii me tagasi ei jõua... parem läheme siis edasi... nii kaua kui nõrkeme... teineteise kaenlasse.

Minus oli maad võtnud kummaline kindlustunne, tugev

usk, et kõik laabub siiski hästi - kuigi ma ei kujutanud ette, kuidas. Aga tundsin, et nii läheb ja muretseda pole põhjust. Pilk Liliele üllatas mind, jäin lausa seisma: polnud kahtlust, et ta kaalutles ja tegi siis mingit enda jaoks olulise otsuse. Olin juba mõne sammu edasi astunud. Ja siis – milline õnn! – Lilie tuli koos minuga edasi! Olin ju minagi hetke kõhelnud: tagasi pöörates jõuaksime siiski veel Tartusse, kumbki oma ühikasse – kesköö paiku või pisut üle selle, veelgi edasi minnes aga?...

Mõne aja pärast jõudsime välja Tartu-Jõgeva maanteele. Olime juba üsna omadega läbi, Lähte kooli juurest allamäge kõndisime veel päris jõudsalt, kui tuli aga pikaldane tõus Äksi-poolsest mäest, vedasime juba jalgu järel. Teineteise vastu nõjatudes liikusime ikka veel sammhaaval edasi. Jaanipäevaeelsed ööd on ju lummavalt valged ja energiaküllased. Kui ümbritsevas looduses kõik puhkeb ja kasvab, saab sellestki jõudu ammutada.

Märkasime hämaruses üsna tee ääres iidvana sauna või onni, mille läve ees istus vanem naine. Olime juba möödumas, kui ta hõikas meid:

- Tulge jalgu puhkama!

Pingil, mida tumeda palkseina taustal tee pealt õieti nähagi polnud, oli ruumi meilegi. Mõnda aega vaikusime, siis hakkas naine rääkima:

- Mõned ütlevad, et ma olen nõid. Äksi nõiaks kutsuvad. Vahel võin tõesti inimestele öelda nende lähedase saatuse, kui on sõjas kaduma jäänud... Õhtuti istun siin maja ees, vaatan, kas tulevad Tartu poolt mõned armunud tudengid, kes on väsimusest ümber kukkumas ja vajavad öömaja... nagu teie nüüd.

Nii polnud meil siis enam öömajamuret! Õige varsti saimegi ühes toanurgas magama heita vanal sohval. Kui teineteise kaisus sellele laskusime, tegi sohva kihva-kohva.

Oma olematul lauluhäälel ma rohkem jorisein kui

laulsin:

- Kas sul on üks vana sohva?

Lilie vastas ingellikul häälel:

- Jah, mul on üks vana sohva.
- Kas ta teeb ka kihva-kohva?

– jorisesin mina. Ja Lilie vastas taas kaunile lauluhäälel:

- Jah, ta teeb ka kihva-kohva.

Ja sohva tegigi – jälle - kihva-kohva. Purskusime naerma. See oli nii imelik, imelik ja imeline, need Lilie kaks lühikest ühelauselist “aariat”:

Jah, mul on üks vana sohva. – Sellega tahtis ta öelda: Selles elus - jälle kord - on mul noor ja kaunis keha, kuid ma tean, et tegelikult pole see midagi muud kui vana sohva, mida olen läbi nii paljude elude edasi tirinud....

Jah, ta teeb ka kihva-kohva. – See tähendas:

- Nüüd kingin ta sulle.

Need kaks lauset kõlasid üha mu kõrvus kui taevane muusika. Küllap ka Lilie mõistis olukorra erilisust, ta õhkas:

- Mis see küll on - ma oleksin nagu mingi narkotsi mõju all...
- Pigem on see hüpnoos,

- sosistasin sisenduslikult:

- Ühest psühholoogiaraamatust lugesin: armunud olek ei ole midagi muud kui vastastikune hüpnoos.

Ei jõudnud me enam suuremat kallistadagi, kuid enne veel kui uinusin, mähkusin õnnelikesse mõtetesse: Nüüd on see siis juhtunud: leidsin oma hingesugulase! Aastaid vaevas mind tema puudumine... ja oleks võinud vaevata veel kogu elu – kui ta ise poleks tulnud täna õhtupoolikul seminarkas minu juurde!... nüüd võin täie kindlusega öelda, et o n mõtet elada inimesena selles nii ebatäiuslikus maailmas, kus vaid kohtumine hingesugulasega võib anda elule mõtte.... Lilie soovib sama, mis mina: jagada luuleleide. Ja ka selles oleme ühte meelt, et koos suudame “nõukogude tegelikkuses” toime

tulla nii, et see meid suuremat ei häiri ega sega. Nii kaunis on Lilie ka, et olen ikka tõesti armunud – mõnel korral varem on ju olnud nii, et hingesugulust nagu oleks, kuid armumisega on olnud pehmelt öeldes raskusi... nüüd mitte!... Armastust tulvil elu ootab meid ees!...

Hommikul oli perenaine õige evelil:

- Kui mul on külas vanemad inimesed, näen rohkem pilte möödanikust, kui aga noored – nagu teie – siis tulevikust.

Äkitselt pöördus ta minu poole:

- Ära karda, sul ei tule sõtta minna, kogu teie põlvkond pääseb sellest, kuigi see praegu üldsegi usutav ei tundu... Nägin, teie õlgadel on valged kreemjad pagunid.

Nõiale meenus midagi, ta lahkus vilkalt, oli aga kohe jälle ka tagasi ning asetas lauale tordi; õigemini tubli poole suurest tordist, peal tõesti paguneid meenutavad valged kreemikeerud, nende vahel aga suured tumepunased kompotikirsid:

- Midagi hommikukohvi kõrvale... Aidake mul ära süüa! On küll juba mitu päeva seinud, servadest koorikusse kiskunud ja kirsid peal kuivanud, kuid minu meelest maitsevad sellistena veel paremgi...

Saime teada, et nõia nimi on Hermine, et ta on eesti ajal õppinud ülikoolis usuteadust ja käib nüüd aegajalt Tartus Werneris kohvikus mõnele huvilisele heebra keele tundi andmas.

Nüüd peatus ta pilk jälle minul:

- Vähe sellest, et sinul sõdida ei tule, Eesti saab veel ka vabaks.
- Millal?!
- Sinna läheb aega, mina seda näha ei saa, teie aga küll. See juhtub üsna varsti pärast Saksamaade ühinemist.

Lääne- ja Ida-Saksmaa ühinevad?... Sellest pole küll vähimatki märki – et midagi sellist võiks üldse juhtuda...

Mul oli korraga väga kahju sellest, et meie lahke võõrustaja vaba Eestit näha ei saa. Aga seda, et Eesti vabaks saab, uskusin ma nüüd küll, kuigi ka sellest polnud veel vähimatki märki ja ega ma varem polnud uskunud ka.

Meid teele saates juhatas Hermine:

- Minge veel natuke edasi, bussipeatus on vana postijaama vastas.

Teel sõnas Lilie:

- Hommikul oli Hermine märksa jutukam kui õhtul.
- Ta kasutas meie energiat.
- Kas tõesti?...
- Jaa, kuid andis midagi vastu ka... midagi veel väärtuslikumat. Ka sa ei tunne?
- Tunnen... Temast oleks olnud siiski ilus öelda, et ta nii teeb...
- Ju ta arvas, et me nangunii ei mõista neid asju - nõukogude üliõpilased...
- Kust ta võttis, et Eesti saab vabaks?...
- Öösel "Ameerika Häälest" kuulis.

Purskusime naerma. Nõid kuulab öösiti "Ameerika häält"?... Aga miks ka mitte!... Eks meid tiivustas oletus – vähemalt lootus – et ka meil oli selle ilmutuse sünnis mingi osa.

- Meil, "nõukogude üliõpilastel" on ameerika eakaaslaste ees vähemalt see eelis, et meid ei ähvarda Vietnami sõtta saatmise oht. Meid ei saadetud isegi Kongosse Lumumbat päästma...
- See oli juba aastaid tagasi...
- Jah. Lumumbal läks küll kehvasti – ta keha lahustati mingi söövitava vedeliku vannis... aga nõukogude riigijuhid võtsid seda asja siiski rahulikult... Lumumba – see nimi on hoogne, selline tulevikkusööstev...

Tšombe aga – kõlabki ju pahaendeliselt, toob silme ette salakavala pahelise tüübi... Meie õnn, et võime siin niiviisi rahulikult arutleda... Seal Kongos on kogu aeg igasugu koledusi juhtunud.

Endalegi ootamatult hakkasin laulma Kongo-laulu, milleni jõuti tavaliselt tudengipidude lõpujärgus:

Kongo jõe mustad lained
kandsid laipu rannale,
hotentotid irvitavad
svingirütmis kõikudes.
Üks neist närib verist kõri,
teine varvast lutsutab,
kolbast, milles loksab veri,
päalik viskab kärakat.

- Lilie väristas õlgu:
- Kes küll need sõnad on loonud?...
- Väga võimalik, et Juhan Liiv... Ta palmiviina-luuletus on ju ka midagi selles vaimus....
- Ei või olla – swing sündis alles 30-ndatel...
- Mul ka on Lumumbast üks luuletus:

Lumumba ja Tšombe – eelistad kumba?
Muidugi hüüad: Lumummba!... Lumummba!...
See nimi on hoogne, edasiviiv...
Tšombe – kui vanglause riiv.
Lumumba igati väärrib kiitu,
ta tooks Kongo Nõukogude Liitu...
Õnneks küll meie riigiisad,
muldvanad, aga visad
siiski on valmis meid säästma,
ei saada Lumumbat päästma.

Ameerika noortel on teine tee,
teine lugu ja teine tee:
vaba armastus, LSD.
Kadestama ma neid ei tõtta -
võivad ka sattuda Vietnami sõtta.

Või ehk kadestan – kuidas võtta...
kui sunnismaisus ja räige tsensuur
meil kaoks, siis ei tundugi ehk nii suur
oht sattuda Vietnami sõtta...

Kui laseks meid vabaks suur Vinema,
ju oleksin valmis minema
kas või Vietnami sõtta.

Millal küll Vinema
hakkab siit minema!

- Hermiinegi ei teadnud täpselt... aga küll oli tal hea tort
- kuigi ilmselt juba päevi seisnud... küllap keegi
nõiaabi vajaja oli selle toonud... Milline intelligentne
nõid!... Mulle tundub, et olen teda Werneris näinudki...
Ta võiks ju nüüd pastoriks hakata, meiekandis Lasval
on naispastor, esimene Eestis!
- Ju ta on juba nõiaellu sisse elanud... ja tegelikult vahet
pole, üks vaimne eneseteostus ju kõik. Huvitav, kas see
pagunitenägemus tuli tal tordipealsest kreemipõimikust
või nägi ta tõesti toomehelbekorda meie õlgadel...
- Kui ta s e d a nägi – s e e on küll juba kõrgem
klass...
- Jaa, pole ikka “Ameerika Häälest” kuulmine, et Eesti
saab vabaks.
Kohtumispäevale, meie esimesele päevale, tagasi
mõeldes – ja oli see ju alles eile!

- imestas Lilie:

- Kuidas meil küll kõiges nii hästi vedas – kuidas see oli üldse võimalik?...
- Ka mulle tundub see uskumatu... Ju on asi selles, et armunutena võime luua maailma enda ümber maagiliseks, luua maagilist maailma, maagilist realismi.
- Huvitav, kas tabame ära selle üleminekuhetke, kui armumisest saab armastus?... Või ongi see juba juhtunud?... Kas oleme armunud või armastame?...

Buss hakkas juba Tartusse jõudma, meie aga mängisime ikka veel seda mängu: Kas oleme armunud või armastame?...

Keskhommiku paiku ühikatuppa jõudes heitsin kohe voodile – eks eelmise õhtu matkaväsimust oli veel sees ja kuna kõik kolm toakaaslast olid päevaks välja läinud, võisin segamatult magada, mängides veel uneski mõttega: kas olen armunud või armastan....

Paaritunnise sügava une järel ärkasin värskelt ja puhanuna. Esimene, veel unesegune mõte oli siiski kartlik: Kas see kõik pole ilus muinasjutt, kas Lilie on tõesti valmis jagama minuga kõike endas, kogu oma elu?... Järgmine mõte rahustas: Miks mitte, ka tema peamine ajend elus on ju püüd siin meile kõigile peale sunnitud nõukogude tegelikkuses mängleva kergusega läbi tulla ja on täiesti ilmne, et koos saame sellega paremini hakkama. Sa vajad mind ja mina vajan sind – no on ju nii!. Kui õigesti öeldud! Võib ju tunduda isegi naljakas, et kergemeelsusele saab rajada kestva ja püsiva suhte, kuid nii see ju meie puhul on.

Ühtäkki tundus mulle, et Liliiega kohtumise järel on nii üks kui teine asi mu elus muutunud, sugugi mitte ainult see, et nüüd on mõtet elada. Kuid mis siis veel?...

Ühikast välja tänavale astudes tundsin igal sammul, et planeet Maa mu jalge all on kuidagi kompaktsem kui varem.

SIDDHARTA HAAREMIS

- Tahaks lugeda sinult midagi sellist, mille kohta sa ütled: See ei saa trükis ilmuda, kuna on ühtaegu liiga vaimulik ja liiga erootiline... - unistas Lilie. – Mis sul on kõige enam selline?
- Palun, see pole küll luule, pigem novell, kuid selles vaimus vast ehk et üsna kujukas – lugu sellest, kuidas prints Siddhartast sai Buda. Kirjutasin selle, kui olin läbi lugenud Hesse “Siddharta”
- Et nagu omapoolne käsitlus?
- Jah.
- Hoopis erinev?
- Küllaltki. Mul on ka hoopis teine Siddharta kui temal – ikka see, kellest saigi Buda.

Nagu paljud india radžapojad, elas ka Siddharta massiivses maakividest palees, millel katus oli kui tohtu kivikuhil – väljanägemiselt just mitte kõige kenam, kuid hoidis siseruumes õhu parajalt jaheda ka kõige kuumemal päeval. (Mõneski india paremas hotellis, mis sarnaneb oma kiviseinte poolest meie mõisatallidele, võib palava ilmaga nautida seda mõnusat jahedust, mida ei suuda järele teha ükski konditsioneer..)

Palee siseruumid olid luksuslikud: marmorrennides voolas puhas värskendav vesi, põrandaid katsid vaibad ja padjad, kõikjal säras brokaat ja siid, toast tuppa levis viirukipulkadest sandlipuulõhn, kostsid kirge ja igatsust üles kütvad pingsad keelpillihelid. Taamal sinendas põuavines põlislään.

Siddharta isa riik ei olnud suur – nii umbes meie keskmise kihelkonna mõõtu - ja printsi haarem ei võinud uhkustada sadade naistega – harva kui neid oli seal üle kümne

– ega olnud nende järele valvamiseks vaja kohimehi; sest vana minister, kes oli ühtlasi õukonnavaimulik, tuli toime ka haaremielu korraldamisega.

Naised jumaldasid oma printsia ja tegid kõik selleks, et ta võiks neist rõõmu tunda – viimane kui üks olid kaunitarid ja saanud koolitust seksgümnaasias, igapäev varuks ka mingi ainult talle omane veetlusviis, kes valdas kõiki “Kaama suutras” loetletud suudlusvõtteid, kellel olid treenitud tupelihased. Prints aina avas vöösid, põlvi ja jalgevahesid - kõik nagu ühes tänapäevases pornofilmistuudios, ainult selle vahega, et haaremi kohal hõljus aina ka malbe õdus pühadusehõng.

Selline elu siis... nauditav, kuid justkui ei annaks veel põhjust hüüatada:

- Buddhatvaan jošitjoni sansritaan. (Valgustatus on naise suguelundeis.)

need aga on teatavasti väga olulised sõnad, nende läbi saigi Siddhartast Buda. Selles ühtlaselt malbes õndsuses, millega prints oli harjunud oma haaremis, poleks tal küll pähe tulnud öelda midagi sellist.

Millal ja mispuhul ütles siis prints need sõnad?

Juba noores eas ilmnisid Siddhartas vaimsed huvid, ta suhtles meeeldi askeetide, filosoofide ja kõige kummalisemate enese peale mõjudega, kellest Indias pole kunagi puudust olnud. Näis, et kõik nad ka mediteerisid – kuidas keegi, väga erineval moel: ühed väitsid, et õige meditatsioon on see, kui sul pilt täiesti eest kaob, teised jällegi nautisid kirkaid, säravaid, eredais värvides kujutelmi jumaluste paleedest ja jumalustest ning leidsid, et just nii tuleb mediteerida. Ja siis läksid nad omavahel vaidlema: Õige meditatsioon on selline. – Ei ole, vaid hoopis selline! Seepeale meenus Siddhartale lugu, mis oli vist küll tuntud kõigis radžakodades. Kusagil olid filosoofid

tüllil pööranud: ühed väitsid: Maailm on lõputu – ainult see vaateviis on õige ja kõik muu on vale. Teised väitsid: Maailm on lõplik – ainult see vaateviis on õige ja kõik muu on vale. Seepeale ütles radža õukonnaministrile:

- Kogu kokku kõik minu linna pimedad!

Kui minister oli seda teinud, käskis radža:

- Nüüd näita pimedatele elevanti.

Pimedad asusid elevanti katsuma. Kui nad olid seda küllalt teinud, sõnas radža:

- Pimedad, teile on näidatud elevanti, mida te tema kohta ütlete?

Kes oli seisnud londi juures, ütles:

- Elevant on nagu jäme köis.

Kes oli seinud kõhu all:

- Elevant on nagu suur kaardus tünn.

Kes oli hoidnud elevanti sabast, ütles:

- Elevant on nagu pürst.

Ja nii edasi. Pimedad läksid vaidlema ja viimaks ka käsikaudu kaklema.

Mis mediteerimisse puutub, siis sellega ei tegelnud sugugi ainult igat masti vaimuinimesed, vaid ka päris tavalised põllutöölised ja lilleneiud.

Kõige enam pidas Siddharta lugu õukonnavaimulikust, kes ei paistnudki väliselt silma millegi erilise poolest ja suhtus paduusklikesse isegi pisut pilklikult, rääkides nii:

- Mida jämedakoelisem ja jõhkram mõni uskumus on, seda enam see rahvale peale läheb – kas või lugu, kuidas Šiva hakkas brahmaanide naistes käima, mispeale need lõikasid tal linga maha, see läks aga siis veel eriti väge täis ja hakkas ringi hüppama, millestpeale austamegi kõik Šivat lingana, Šivalingana..

Tõsi, paleeski oli külluses Šivalingasid, küll suuri, küll väikesi, kivist, kristallist ja kullast.

Või üldtuntud lugu sellest, kuidas Šiva nägi kord koju tulles oma naist kellegi mehe seltsis ja lõi mehel pea otsast ning alles siis taipas, et see oli ta oma poeg. Nüüd ei jäänud üle muud, kui lüüa kellelgi teisel pea maha ja sobitada see poja kaela otsa. Terve mõistus ütleb, et oleks ju võinud ka poja mahalöödud pea tagasi panna, kuid ju see ei olnud siis enam nii “värske”. Kõige lähemal seisis üks elevant. Millise hardusega austavad meie inimesed nüüd elevantipeaga Ganešat ja näevad temas isegi hea õnne Jumalat! (“hea” õnn ikka küll – kui sul on pea maha löödud ja kellegi teise oma otsa pandud!...) Imestamisväärt on, millist heldimust kutsub meie inimestes esile see tobedavõitu lugu. Aga see, kui mees ja naine jõuavad äratundmisele, et neis on kehastunud Šiva ja Šakti, on juba midagi hoopis peenemat, see on küll väga hea..

Prints mõistis korraga, mis oli talle õukonnavaimulikus meeldinud ja omasena tundunud – vaimupeenus. Samas tundis ta, et on õige aeg lagedale tulla oma murega: viimasel ajal on vaim justkui sumbunud, pole arengut.

- Austatud guru, kas peaksin rohkem templis mediteerima?...
- Mediteerima ei pea tingimata templis. Sa oled prints, sul on haarem. Harjuta mediteerimist suguühtes – äratatud seksuaalenergia aitab vägevasti kaasa. Ma ei tea, miks mõned vaimsed õpetajad näevad selles hoopis takistavat tegurit... ilmselt kadedusest. Leidsin sulle nüüd hiljaaegu ühe uue väikese tõmmu kaunitari.

Sidhharta ei olnud kavatsenudki sel õhtul haaremisse minna, kuid et guru oli teinud juttu uuest kaunitarist, muutis ta kohe meelt. Kui prints poleks läinud, oleks haaremis ikka kestnud südaõni luule- ja muusikapidu, millele lisas erutust lootus, et Siddharta siiski veel tuleb.

Kui nüüd prints ilmus, kõlasid vaimustushüüded, kuid ükski naine ei näinud kuigi palju vaeva, et ta tähelepanu endale

tõmmata, sest oli ju ilmne, et sel õhtul jagub printsil seda vaid uuele ja nii oligi, Siddharta libistas käe noore kaunitari kukla taha, teise käega lükkas eemale loorjad riided ta kõhult, vaotas neiu jalad ning sisenes oma liikme läbi temasse, öeldes – nagu tal oli sel puhul kombeks:

- Meeldiv tuttavaks saada – tuttav meeldivaks saada.

Siis keskendus ta oma tunnetustele: alati oli ju huvitav tundma õppida üht uut tuppe – neid oli ikkagi väga erinevaid nii suuruse kui kuju poolest, oli tihkeid, oli lõtvu, oli elavaloomulisi, oli ka tuimemaid.

Siddharta üllatus – midagi sellist polnud ta veel kogenud: ta liikme ümber olid korraga jumalused ja nende paleed. Imestunult küsis ta:

- Mida oled sa endaga teinud või mida on sinuga tehtud?...
- Ei muud, mu isand, kui et olen pärit lasterikkast perest, mul ei olnud kohta, kus oma lemmiklelusi hoida, miski ei seisnud paigal, viimati hakkasin kõige väärtuslikumat enda jaoks tuppe peitma, viimaks ka oma kõige ilusamaid rõõme ja mälestusi – neid sisendasin tupeseintesse, kui tundus, et tupes ei olnud enam ruumi ja jõudsin äratundmisele, et see ongi parim, mida ma teha võin.
- Pole siis tõesti ime, et kandun sinus meditatsiooni...
Buddhatvaan jošitjoni sansritaan.

Paljude budalaste meelest sai Siddharta Valgustatuks hoopis suure puu all nälgides, tantrabudistid aga usuvad, et haaremis suguühtes mediteerides. Päris suur erinevus, kuid budistid pole kunagi selle pärast ususõdu pidanud, suhtuvad rahulikult: Küllap saab nii ja teisti, valigu igaüks endale meeldivam viis!

Zenmunk Ikkyul on ilus luuletus:

Mäejalamilt viib üles sadu erinevaid radu,
tippu jõudes aga naudime kõik ühte säravat kuud.

Kui olin oma loo lõpuni lugenud, lisisin selgituseks:

- Iga tiibetlanna, kes tahab vaimselt midagi olla, tunneb – ja on veendunud selles, - et ta on kord mõnes eelmises elus olnud Ješe Tsogjel, Machig Labdrön või Sera Khandro – veel parem kui kõik need kolm järgimööda...
- Nime ma ei mäleta, aga mina olin see naine, - sõnas Lilie pühalikult ja rõhuga – kellelt tõustes Buda ütles: Buddhatavaan jošitjoni sansritaan.

Värisesin vaimustusest.

SÕNAJALAÕIS

Ootamatult oli semester lõppemas ja paari päeva pärast Jaanipäev. Ootamatult seepärast, et elasime kaasa vaid oma armusuhtele ja kõik, mis toimus väljaspool seda, tuligi siis ikka ootamatult kätte. Nagu ka teadmine, et Jaanipäev tähendab meile vähemalt paaripäevalist lahusolu: Lilie sõidab Võrumaale vanematekoju. Oleksin võinud ju minagi kaasa sõita, kuid neil oli tulemas just suurem suguvõsa kokkutulek ja nii tundus minu väljailmumine seal riskantne – arutasime seda päris pikalt. kuid Jaanipäeva eel sõitsime Tartust siiski vastassuundadesse – mina oma vanematekoju metsatallu Aegviidu-Mustjõel, Lilie Võrumaale järveäärsesse alevisse. Leppisime kokku, et ma sõidan tema juurde küll, kuid alles siis, kui suurem suguvõsa on juba läinud, olen siis külaliseks paar päeva – nagu on sünnis – siis aga – veel paar päeva hiljem - kohtume juba Kiltsi jaamas, minul kaasas telk ja matkame sealkandis.

Jaaniõhtul kõndisin jõeäärsel rajal allikani, mille kaldal

kasvasid vanade kuuskede all suured lopsakad sõnajalad. Enne uut kohtumist LiliEGA tahtsingi vaid puhastuda ja üleneda ja tundsin nüüd, et parim võimalus selleks on otsida Jaaniööl sõnajalaõit. Sõnajalad mul niisiis olid – allika ääres jõekaldal - kas oleks veel midagi vaja, midagi vaimse poole pealt?... Meenus mongoli metallikunstnik Zanabazar. Viimastel Tartu-päevadel, kui kõik eksamid juba tehtud ja arvestused antud ja linnas hoidis mind vaid see, et ka Lilie oli veel seal, olin istunud tunde Toome raamatukogus ja lasknud tuua endale virnade viisi kunstialbumeid; uuemaid polnud nende hulgas just palju, välismaiseid peaaegu üldse mitte, lausa rariteete leidis aga varasemast ajast, eesti ajast ja isegi tsaariajast.

Õeldakse, et mongolitel on maailma kõige sõltumatum riik, millest ei sõltu mitte midagi... Küllap meie, eurooplased ütleme nii ka sügava rahuldustundega, sest kui mõelda Tšingis-khaanile ja Batu-khaanile – kunagi on meie esivanemaid sõltunud vägagi palju sellest, kas mongolid käisid üle või läksid kõrvalt mööda... Mulle pakkus nüüd rahuldust teadmine, et 17. sajandil on olnud mongoleil üks sedavõrd andekas skulptor, seisusekohaselt ka muide khaan, mitte küll kõigi mongolite valitseja – selleks ajaks oli Mongoolia jagunenud juba kuueks khaaniriigiks... Tema kohta on öeldud, et ta on aasia Michelangelo... Kui võrrelda neid kahte vaimupeenuselt, oli Michelangelo tema kõrval Põrgupõhja Jürka... Zanabazarilt on meil tantrabudistliku kunsti vaat et kõige kaunimad teosed, eriti tema Samvara, jabjum-asendis istuv jumalik paar: hingestunud näod, iga ehteke kehadel peenelt välja töötatud... kullatud pronks. Pühakujude osas on inimkond aegade jooksul läbi proovinud kõikvõimalikud puuslikud ja krutsifiksid, Zanabazari Samvaras aga – võib küll nii öelda – jõudnud täiuseni. Mis saaks olla pühapildiks kohasem kui ülenenud mees-ja naisenergia liitumise kujutis! Imelik, et juba tsaariajal on võidud ära trükkida selline tantristlik pühapilt!... nojaa, aga pole ju kirjas, millega siin

tegemist, vabalt võib ju arvata, et lihtsalt süles istujad ja kui ehteid pidada riieteks siis alasti nad ka ei ole...

Ka Zanabazari eluloost on päris palju teada. Juba noorukina oli tal oma metallitöökoda, mis tõmbas magnetina ligi teisiigi kunstihuvilisi noori. Nende hulgas oli ka üks kaunis neid Dordže Dondog, kellesse Zanabazar armus. Peagi neiu aga haigestus ja suri. Zanabazar oli lohutamatu. Ta õpetaja, vana laama, ohkas:

- Et sa ei langeks kiusatusse, olin sunnitud oma hingele võtma selle raske patu ja tüdruku mürgitama.

Zanabazar ei teadnud, mida mõelda: hiljaaegu oli ta käinud Lhasas, kus 5. Dalai-laama isiklikult jagas talle salajasi õpetusi ka karmamuudrapraktikaist, mille puhul pole suguühe – kuna selles ei nähta enam suguühet maises mõttes – mungatöötuse rikkumine, vaid kiireim tee valgustumiseni. Oli ilmne, et vana laama ei teadnud sellest midagi...

Zanabazari haaras piiritu haletsus ta enda, Dordže, vana õpetaja ja kogu maailma vastu. Ta otsustas, et pooleliolevas pronksskulptuuris kujutab rituaalses ühtes Dordžet ja ennast – nii ärkab uuele elule Dordže, aga ka ta ise. Nii valmiski ta kauneim teos, ta Samvara.

See lugu vapustas mind. Õhkasin: Kui raske, kui vaevaline on olnud inimkonnal jõuda selle mõistmiseni, et seksuaalsus pole vaimses eneseteostuses takistus, vaid võimas liikumapanev jõud! Tänapäevalgi mõistavad seda vaid vähesed, väga vähesed.

Tänu kunstiandele õnnestus Zanabazaril ka oma riik säilitada; kui oli ilmne, et sõda tuleb, lasi Zanabazar pakkida oma kõige kaunimad skulptuurid, läks kinkis need naaberriigi khaanile ja tõepoolest – naaber ei tulnudki sõjaga peale. Kunsti annetamine tõi siiski vaid ajutist leevendust. Jälle lasi Zanabazar pakkida oma kaunimaid kujusid ja viis need hiina keisrile, mispeale saavutaski vägeva valitseja kaitse ja kõik naabrid loobusid vallutusplaanidest..

Mõtteis Zanabazar, olin jäänud seisma ühe eriti uhke sõnajalasõõri ees. Korraga hakkas selle seest mu ees tõusma rohekaskollaseid kübemeid ja neist kujunes lausa keerlev, aina ülespoole tõusev sädelustevoog. korraga võttis see Zanabazari Samvara kuju, siis pihustus jälle sädelustevooks. Astusin selle keskele, jalad püha taime vigastamata kummalgi pool kindlalt maas. Mu keha pihustus kuldseiks kübemeiks ja samas võttis taas kuju Zanabazari Samvarana ja hakkasin kiirgama enda ümber teisikuid - kõikjale ilmaruumi. Siis tundsin, et miski on jälle muutunud: ma olin ikka Samvara, kuid mitte enam Dordže ja Zanabazarina, vaid enda ja Liliena – ja juba ma kiirgasin meid loendamatul hulgal kõikjale ilmaruumi.

Koduteel valges öös jäin mitu korda seisma, et taas kord läbi elada äsjakogetud sädelustekspihustumist, Samvaraks saamist ja oma teisikute kiirgamist ilmaruumi õnnistuseks kõigile olenditele. Vägev. Üha kandis mind rõõm äsjasest puhastumisest ja ülenemisest.

Magasin poole lõunani, siis võtsin ette ingliskeelsed budsimiraamatud, mis ma olin seekord kaasa saanud Mälli koduraamatukogust, ainulaadsest mitte ainult Tartus, vaid võibolla terves N-liidus. Siiski, küllap ka Moskvas ja Leningradis leidub väga kummalisi koduraamatukogusid... Meie odavat kirjandust Ameerikasse väliseesti raamatukaupmehele saates sai Mäll tellida temalt ingliskeelseid budismiraamatuid. Vähemalt sada neist olin temalt juba laenanud, ikka kolm-neli korraga ja kui tagasi viisin, sain valida uued. Meil oli omapärane suhe: tema uurib budismi filoloogina, mina elan seda läbi luuletajana. Põhimõtteliselt ta minusuguseid ei salli, kirub: kohvikubudistid, külamüstikud!... Aga me saame siiski päris hästi läbi ja raamatuid ta laenab...

Ühest Mälli raamatust leidsin nüüd loo, mis mind erutas ja jälle mitmes suunas mõtlema pani. Looke sellest, kuidas tõeotsijast noormees Sudhana külastas lõbunaist Vasumitrat.

Imekaunis kurtisaan Vasumitra elas Durga maal
Ratnavjuha linnas.

(Durga tähendab: raskesti ligipääsetav
Ja Ratnavjuha – kalliskivivaramu.)

Sudhanale oli antud vastakaid soovitusi,
ühed ütlesid:

- Ära mine tema juurde!

teised soovitasid tungivalt:

- Mine!

Sudhana läks. Ta nägi, et Vasumitra pole mitte üksnes
imeilus, vaid ka peenetundeline ja haritud naine.

Vasumitra ütles:

- Olen saavutanud võime anda oma ihu läbi seda, mille
poole vaimseist otsinguist haaratud mehed püüdlevad.
Jumalatele ilmumise veetleva jumalannana, kõigi teiste liikide
meesolendeile nende liigi emasena, kes jätab oma veetlusega
varju kõik teised. Kirest koormatuina minu juurde tulijad
vabanevad kirest, mõned ainuüksi minuga koos olemisest –
saavutavad klammerdumisvaba valgustumuse, teised seeläbi, et
hoiavad mu kätt – saavutavad valgustava keskendumuse, mida
nimetatakse “võime rännata budamaadel”, mõned sellest, et
vaatavad mulle otsa, saavutavad valgustava keskendumuse,
mida nimetatakse “rahu üle mõistuse”, mõned suudlusest –
saavutavad valgustava keskendumuse, mida nimetatakse kõigi
olendite voorustevaramu leidmiseks, mõned suguühites minuga
saavutavad ülla keskendumuse; kõik, kes minu juurde tulevad,
saavad minust täiusliku kiretuse valgustava vabanemise.

Kui kaunis on maailm, milles paljud mehed ja naised tunnevad nii, elu mõistavad nii!

See looke Mälli raamatust oli vaid pelk ümberjutustus... Kas ja millal saan lugeda suutrat, kust see on pärit – suutrat, mis olevat mahukas, kõvasti üle tuhande lehekülje?... Näib, et praegu pole seda veel ühtegi euroopa keelde tõlgitud... Linnart ei tea või ei taha selle loo kohta midagi lähemat rääkida, kinnitab vaid, et tegemist on allegooriaga, ärgu ma seda sõnasõnalt võtku. Mis allegooria – kui on selge sõnaga öeldud: suudlused, embused, suguühe... Linnart on üldse seda meelt, et õppigu ma parem sanskritti ja tiibeti keelt, inglise keelest ei piisa ja pelgalt luulega pole budismi puhul midagi peale hakata. Mida tähendab, et veetleva naise juures kaob kirk ja iha?... ja nii järjest, ühel ja teisel, nii jumalail kui inimestel... kirk ja iha on läinud ... nende kadumist päriselt ka nagu ei tahaks... Muidugi pole see mõeldud nii labaselt, et *post coitum animal triste est*. Siin peitub ikka midagi sügavamat. Ja korruga ma mõistsin: kirk ja iha ei kao, vaid ü l e n e v a d, saavad millekski, mis on algsest niivõrd erinev, et tantrist võib isegi kõrvaltvaatajale, kes näeb teda juhtumisi suguühtes olevat, täiesti siiralt kinnitada, et see pole seks – võib kinnitada ja uskuda ka ise. Kui kaunis on maailm, milles paljud mehed ja naised tunnevad nii – et seks ei olegi seks! Ja see looke on vaid pelk ümberjutustus!... Kas ja millal saan lugeda suutrat tervikuna?...

Vasumitra pole ainus, ka tiibetlanna Ješe Tsogjel oli saavutanud võime anda valgustatust edasi oma keha läbi, oma ihuga – kui kord röövlid mägiteel ta kinni võtsid ja vägistasid, siis iga röövel – kui tema pealt tõusis – oli valgustatud – ja nad rajasid sinna kohta kloostri... s e e on guru vahetu mõju – ülim ja vahetuim viis valgustatust edasi anda – nagu küünal küünlale – leegina, suguühtes. Kui nõme tundub selle kõrval laamade nõue korrata mitu miljonit korda mingit pühajura!

Heitsin diivanile ja suikusin – nähtavasti polnud ma siis ikka veel Jaaniööst välja puhanud. Unes ütles Vasumitra mulle:

- Olen saavutanud võime anda valgustatust edasi oma ihu läbi.

Jaa, muidugi. Ka iga vaimsusehuvilise mehe unistus on kohata naist, kes nii lihtsalt ja nii meeldival viisil muundab su Valgustatuks!... Milleks siia veel sanskriti ja tiibeti keel!... Aga vaid vähestele saab siin elus osaks õnn kohata sellist naist.

Vasumitra kordas:

- Olen saavutanud võime anda valgustatust oma ihu läbi. Ka sina võid omandada selle võime.

Nii ta ütles: Ka sina võid omandada selle võime.

Jah, muidugi. Nüüd kui olen Liliesse armunud, pole enam vähimatki kahtlust! Me võime s e d a - teineteisele... ja ihu läbi.

Veel üks Mälli raamat, veelgi paksem, jättis mulle sügava mulje. Oli selles küll palju ka igasugust jahu, kuid siis korraga – selline psühhotehnika! Psühhotehnika „Salaõnnistus“:

Kujusta Valge Khetšari oma sugutiotsale. Seal sulab ta punaseks valguseks, mis voolab üles su seemnejuhas, levib laiali kogu kehas ja täidab su endaga,. Peamine, mida see annab - iha puhastumine ja ülenemine, on selle kujustuse suurim väärtus.

Valge Khetšara on Valdrijoogitari salajane avaldumiskuju, tõenäoliselt kõige seksikam – seda ma juba teadsin. Tiibeti ja nepaali kunstis kujutatakse teda alasti, kuid ehteid kandva naisena, kes on tõstnud mõlemad jalad nii, et kannad suruvad vastu põski, vulva on sel juhul muidugi avali ja hästi nähtav.

Miks peaksin kujustama Khetšarit, kui mul on Lilie!

Selliseid psühhotehnikaid hakkame nüüd koos budalaste kirjandusest välja otsima, läbi proovima ja ka ise

looma, sellest saabki meile peamine töö siin elus ja just see tagab, et meie armastus ei hakka kahanema ega lahustu rutiini!

ANASYRMA

Minu ilmumine Lilie vanematekoju, kenasse alevieramusse õunaiaia keskel, tekitas pererahvas ärevust, sest nii minust kui Liliest oli ju näha, et oleme silmini-kõrvuni armunud ja haaratud kirest, mis ei kannata palju edasilükkamist, ei kannata üldse edasilükkamist. Lilie isa, vana koolmeister, selline tõeline maa sool, otsis võimalust minuga nelja silma all kõnelda ja kui oli selle leidnud, hakkas manitsema: ilus on oma tundeid talitseda ja proovile panna, õppida kõigepealt teineteist igakülgsest tundma, esmalt aga lõpetada ülikool ja end tööelus sisse seada, sest kui tulevad juba lapsed... Tundus, et tal pole midagi minu kui väimehekandidaadi vastu, aga meie suhte kevadise tulvaveena kiire areng oli ta rahunuks teinud... Nähtavasti tundus talle kahtlane seegi, et minu saabumine oli kokku langenud rajuilмага – väljas sähvisid välgud ja paukus pikne.

Hoidsin tagasi muiet: kas peaksin selgitama, millist teooriat meie oleme arendanud – et just nii kaua kui püsib ideaalne kujutus teineteisest, on võimalik ka ideaalne suhe, selle kujunemine ja jäämine ideaalseks, mis tundma õppimisest siin veel rääkida!... Tudma õppimine – just see on miski, mida ei tohi selles staadiumis teha! Ja mis puutub lastesse, kas jutustada anekdoot sellest, kuidas Juku tegi oma noorele kenale õpetajannale ettepaneku; õpetaja vastas, et tema lastega ei mängi, mispeale Juku ütles:

- Juku oskab nii ka, et lapsi ei tule.

Muidugi vaikisin targu. Olin lootnud siiski leida Lilie vanemalt toetust meie soovile peatselt abielluda – üliõpilasabielud olid üsna haruldased, kuid neid oli ja –

vähemalt teoreetiliselt - saanuks me siis taotleda ka ühiselamus omaette tuba, mida mina, kes ma olin pisut eriseisundis kui mingil määral isegi ametlikult tunnustust leidnud noorluuletaja, oleksin võinud ehk loota, ainult et – seda asja oleks tulnud nüüd kohe ajama hakata!... Oli ilmne, et Lilia vanemaile oleks see šokk ja me peame neid sellest säästma, mis tegi mind pisut kurvaks, kuid ainult pisut, sest kõige tähtsam oli ju ikkagi see, et olime Liliaga teineteist leidnud.

Järgmisel päeval oli ilm ilus ja me läksime järve taha kõndima. Kitsas rada lookles esmalt rabamännikus mätaste ja sookailude keskel, siis juba kõvemal ja kõrgemal kaldapealsel noorte mändide vahel. Lilie kõndis ees, mina ta järel, võlutuna ta selja graatsiast. Jaa, on eriline selja graatsia, mis tuleb ilmsiks vaid kõndides...

Lilie küll ei vaadanud tagasi, kuid mul polnud vähimatki kahtlust selles, et ta tundis ja teadis igal hetkel täpselt kõike sellest, mis toimus minus ja minuga tema taga – tundis nii kukla, selja kui sääremarjadega. Õhk meie vahel lausa surises. Kui algul olin kõndinud üsna Lilie taga, siis nüüd lasin vahemaal meelega suureneda – hea oli tunda, et magnetiline ühtetõmme püsis ka paari meetri, isegi viie meetri kauguselt ega näidanud veel sugugi nõrgenemise märke.

Teerada tõusis, Lilie oli jõudnud nüüd mu ees künkaharjale.

Kumb meist on magnet või - kumb on tugevam magnet? Kas on võimalik, et jään seisma, keskendun ja tõmban ees edasi kõndiva Lilie tagasi enda vastu?... Ühtäkki Lilie peatus. Kas tõesti mul õnnestus?... ja nüüd kohe tõmban ta enda vastu tagasi?...

Lilie tegi mõne sammu edasi, kuid aeglaselt ja justkui mingit raskust ületades... Tundsin, kuidas mind kiskus tema poole – vastupandamatu jõuga, kuid miski hoidis ka tagasi lausa ta juurde sööstmast ja teda embusse haaramast – kuigi

oleksin sedagi väga tahtnud. Seisin paigal, vankudes edasi-tagasi.

Lilie peatus – viis-kuus sammu minust eespool. Aeglaselt pöördus ta minu poole ja tõstis oma kerge suvekleidi esiserva, näidates mulle korraks oma veenusekingukest. Anasyrma!

Terav pinge oli korraga alanenud – kuigi oleks võinud nagu eeldada selle haripunkti tõusmist... ei, olime tõusnud milleski nagu täiesti uuele, kõrgemale tasemele, edasiteel voogas meie vahel püha ülevus, milles olin iga hetk valmis lendu tõusma.

Veel mõnda aega kõndisime edasi sel rajal, siis avanes ees hämmastav vaade: Kaldal suureks puuks kasvanud kask oli vajunud alla järvele – ilmselt juba aastaid tagasi, ta ladvaoksad olid pöördunud vee peal otse üles ja neist oli moodustunud lausa noor kasesalu, milleni sai kõndida üle vee mööda jämedat tüve.

Lilie kõndiski mööda tüve “järvekaasikuni”, astus selle keskele ja pöördus seal minu poole. Olin fotoka juba valmis seadnud. Korraks välgatas mõte: Kas veel üks anasyrma? Hetk hiljem olin selle mõtte pärast endale pahane, oleksin kui tabanud end pühaduseteotuselt: kas nii põgus ja lühike oli siis eelmise mõju, et soovisin juba uut?... Ei, äsjase anasyrma mõju mulle kestab kogu mu elu, uut ei ole vaja.

Lilie istus nüüd “järvekaasiku” ees jämedale puutüvele, põlvenupsud kombekalt koos.

LINN EBAVERE MÄEL

Kiltsi jaamast kõndisime mõisat vaatama. Oli ikka uhke küll ja milline park iidsete puude all - vulisevate allikatega ja paekivist võlvsildadega üle nende! Meiega tuli sõbralikult jutlema vanem naine, ilmselt kooliteenija. Temalt kuulsime, et

pargiservas kasvavad veel mõisaaegsed tikripõõsad ja annavad saakigi. Ta juhatas meid marju täis põõsaste juurde. Tikrid olid väikesed, kuid magusad.

- Kõik, kellega kokku puutume, suhtuvad meisse hästi, - naeratas Lilie kui tikreid sõime, - enne Herminne ja nüüd see naine ka...
- Ju me kiirgame head energiat...

Järgmine vaatamisväärsus – Vao vasallilinnus – veelgi enam ajahõnguline ja salapärane, lausa ju keskaegne. Aina enam märkasime kõikjal ümberringi endisarnaseid rändlejaid, küll jalgsi, küll jalgratastel ja mõistsime, et see siin on ideaalmaastik armunuile, kellest üks elab Tallinna, teine Tartu pool – hommikul kohtuvad Kiltsi jaamas, õhtul sõidavad tagasi. Kuid meil ei tarvitse õhtul lahkuda, meil on telk kaasas, raske, kuid tõhus presenttelk, mille olin ostnud juba keskkoolipoisina.

Õhtupoole hakkasime mõtlema, kuhu jääda ööseks ja olime üsna ühte meelt, et – Ebavere mäele. Legendi järgi pidi seal – küll ainult saja aasta jooksul kord ja Jaaniööl - üles tõusma muistne linn – kõigi oma majade-müüride-tornide ja helisevate kirikukelladega. Saja aasta jooksul kord Jaaniööl... Jaaniöö alles oli ja sajast aastast ei tea midagi... nii siis tõenäosus, et linn taas tõuseb, on kaduvväike, kuid kui oled armunud, tundub ju kõik võimalik.

Aina enam kütkestas mind võimalus veeta öö Liliiega Ebavere mäel ja selle nimel – kuigi olin juba päris väsinud – ei pidanud paljaks vinnata raske telgipakk veel ka üles mäele.

Meid ümbritses selline sulnis hõllus, mis tekib soojal suveõhtul vaid presenttelgis. Peagi olime juba päris alasti külgkülje kõrval teineteise vastas, avastades ja nautides kallistustes endid nii käte äärmuseni elavnenud tundlikkuses kui ka päris laialdasis laugeis ihupuuteis. Vaistlikult hakkasime püüdlema üha suuremaid kokkupuuteid, küll külgkülje kõrval,

küll teine teise peal ning avastasime huvitava seaduspärasuse: iga uus ja senistest suurem liitumus oli algul väga eredana tuntav, kui aga olime jäänud selles liikumaituiks, siis see nagu sulas meisse, sulas täiesti ära, ei olnud enam tuntav, viimaks ei olnud üldse enam tuntav, mis ajendas meid jälle asendit muutma, et saada tunda uut ja lasta sellelgi endisse sulada.- ka see sulamine oli hõrk ja nautitav. Nii me siis nagu rüüpasime – mõlemad kogu oma kehaga üha uusi ja uusi kallistusi ning joovastusime neist... olime jõudnud selleni, milleks loodus on määranud mehe ja naise – et need heidaksid ühte eostamaks uut elu... Ühte küll, kuid esialgu mitte veel selleks, et uut elu, vaid uut luulet!... aga sellele see Loodus pole mõelnud! Nii siis tuleb mõelda meil endil ja kui vaja, ka Loodust üle kavaldada. Pidin tunnistama, et mul pole kondoomi ja Lilie – et on ohtlik aeg... Aga me olime alasti teineteise kaisus! Ja juba mõnda aega!

Mu sõrmed jäid huljuma Lilie jalgevahes, kohtasin seal esialgu mõnigast võõristust või ehk siiski vaid hämmeldust, edasi aga juba õrna tänulikkust, mis hakkas suurenema ja viimaks ei tahtnud enam mu sõrmi ära lastagi. Nii hea oli olla lahutamatu osa Lilie naudingust, aidata sel suureneda, isegi ehk juhtida seda... Milline rõõm valdas mind, kui tundsin, kuidas ka tema sõrmed tulid – argelt küll – uudistama minu suguleid, suguelundeid-armuelundeid. Indias valitsesid kord Suurmogulid... meid valitsegu nüüdsest peale Suursugulid!... nüüdsest peale ja igavesti!... Meie sõrmed kohtusid taas, teretasid teineteist ja jätkasid siis seda, milleks olid kohale tulnud. Milliseid imelisi tundeid ja tajusid võivad sõrmed suguleist välja võluda, hetkest hetke kiiresti teisenevaid ja üha uuenevaid imelisi naudinguid! Lilie sõrmede iga värelus mu sugutipea all andis mulle pika liu õndsusse, iga uus värelus üha pikema liu ja üha sügavamale minusse.. Aina sagenes neidki hetki, mil olime juba täiesti kindlad, et ühte ei sula meie ihud, vaid meie naudingud ja neist sündivad hingeseisundid; hetketi

tundus, et meil on üks ühine teadvus - ja et see rändab, kord on minus, kord Lilies, samas aga jälle nagu isegi kusagil meist väljaspool, kõrval või selja taga, kõige sagedamini aga ülal, meie kohal. Neid hetki ihaldasime kõige enam ja ka seda, et need püsiksid ja võimalikult pikka aega.

Korruga hüüatas Lillie:

- Linn tõuseb!...

Tõepoolest – kohe tundsin minagi seda: oma liikme läbi, mida ümbritsesid Lillie hõrgud sõrmed – tõusis peakiriku sihvakas torn ja ümberringi – mida kõike veel – raekoda, pargid, vallikraavid, linnakodanike majad. Puhtfüüsiline nauding oli jäänud kaugele allapoole - ehkki sedagi oli -, see oli nüüd jõuallikas – linn tõusis ja tõusis. Ja siis korruga Lillie plahvatas. Hetk hiljem plahvatasin ka ise. Õnnelikena jäime teineteise kaisus magama.

Ärkasime üsna hilja, telgiski oli juba päris valge ja rohekaskollases külgeinas kullendas sõnajalarootsuvarjude vahel päikeselaike.

Heldinult silmitsesin Lilliet:

- Oma hüüatusega “Linn tõuseb!” andsid sa mulle võimaluse muundada seksuaalnaudingut eredaiks kujutluspiltideks. Igal inimesel on ju peas midagi ekraanisarnast, millele aegajalt ilmub pilte – seda nähtust nimetataksegi vaimusilmas nägemiseks. Mul on nüüd tekkinud otseseos erootiliste naudingute ja selle ekraani vahel; suguelundeist-armuelundeist on saanud justkui projektsiooniaparaat, mis võib suunata vaimusilma ette oma lõppematut sakraalerootilist filmi. Ma võin ju kasutada nüüd seda uut võimet tantrabudistlike rituaalühtes jumaluste kujustamisel! Mõistad sa, mida see mulle tähendab!... Olen sulle elu lõpuni tänulik – selle eest!... Enamikul inimestest on see ekraan ju üsna väike ja enamasti ka tühi, aegajalt ilmub sinna mõni hägune kujutis, aga kõigi uskude

suurtel pühameestel on olnud seal katkematu värviküllus täis kõike jumalikku!... otseseoses suguelundite ja teadvuse vahel – nagu minul nüüd - muutub küsimus Jumala olemasolust täiesti mõttetuks, absurdseks - selline küsimus võib esile kerkida vaid siis, kui vaimusilmas nähtav pilt on nigel või pole seal üldse midagi – siis vast hakkad mõtlema, et kuna ei näi olevat sellist Jumalat, kes mu palvetele vastavalt mu soove täidaks, siis olengi parem ateist...

Mu sõrmed libisesid jällegi Lilie jalgevahesse, leides seal sooja märga tundlikku pehmust, mis lausa kutsus endale vajutama. Samas tundsin rõõmuga, kuidas Lilie sõrmed jõudsid jälle mu tõivetiipe alla. See, mida tundsid minu sõrmed ja mida tundsid tema sõrmed, liitis meid ja kasvas imeliseks tervikuks, milles veikles veelgi elavamalt kui õhtul. Küllap Liliegi tundis sama, sest õhkas:

- Sa oled jõudnud mu lapsepõlvemälestuste ja tulevikuunistuste juurde!...
- Millised on need unistused?...
- Reisida... palju reisida...
- Sunnismaiste nõukogude inimestena pole meil võimalused selleks just kuigi head, kuid ühel maakerakuuendikul saame siiski ringi liikuda...

Päris pikka aega olime nüüd teineteisele ilmutuslikud, siis plahvatasime - jällegi koos. Ja jätkasime oma unistamist.

Oli juba keskhommik, kui ärkasime.

- Tõusiski linn üles, - õhkasin õnnelikuna ja ringutasin.
- Jaa, kaks korda, - kinnitas Lilie mu sõnu. – Eks ma olin ju ka ise endas neid naudinguid esile kutsunud, kuid nii nagu sina nüüd seda tegid... ma ise poleks osanud... kui imelik, et neid võrratuid elamusi on peetud patusteks, saatana ahvatlusteks.
- Kui kenasti plahvatasime!... enne sulnid naudinguid ja siis... Kunagi tundub see vahest armsalt naljakas – seda

meenutada – kui oleme õppinud juba palju enamat välja võluma oma meelusest...

Jälle jäin heldinult Liliet silmitsema: Poleks arvanud, et meis on nii palju imelist!... Seksuaalsed naudingud polnud mulle ju varemgi päris tundmatud, kuid et need võivad olla nii elamuslikud, nii kirkad!...

SÜGAVUS

Olime suvel rohkem koos kui lahus – kas Lilie minu juures Aegviidu-Mustjõel või siis rändasime mu raske, kuid öösiti nii mõnusaks muutuva presenttelgiga.

Käte, huulte ja keele läbi olime teineteises juba äratanud palju imelisi naudinguid, äratanud ja säratanud – selliseidki, mille võimalikkussegi me poleks varem uskunud – enne kui neid teineteise läbi tunda saime – kuid armuühete olime ikka veel edasi lükanud – mina käisin üha apteegist apteeki ja tüütasin proviisoreid sooviga kondoomi osta, Lilie arvestas välja ohutuid päevi, kuid polnud neis kuigi kindel.

Vahepeal olin isegi – kesksuvel! – elanud Tartus ühiselamus päevi ainuüksi selleks, et käia igal hommikul ja õhtul raekoja alakorrusel pesitsevas apteegis (tollal asus tõesti apteek raekojas; nüüdseks on linnavõimud selle sealt juba ammugi välja puksinud), mulle oli antud nimelt lootust: kohe-kohe on kaup tulemas, uus partii, kuid pole teada, millal.

Hooti olin kimbatuses: kulutan siin niiviisi päevi nüüd, kui ometi oleks vaja kiiresti korraldada abielu registreerimise asju – kui tõesti tahame, et meil viimasel ülikooliaastal oleks ühikas oma tuba – ja seda me ju tõesti tahame! – alati kui sellest rääkisin – surus Lilie mul vandeseltslaslikult kätt.

Siunasin, vaat et isegi needsin Loodust: Sa oled määranud sugutungi ja sugühete soojätkamiseks... Meil ei ole ju praegu vaja sugu jätkata, veel niipeagi ei ole, aga vaja on liita

armu- ja usuelu – ja seda nüüd kohe!... Uku Masing on selle kõik nii kenasti kirja pannud:

Kui lingam ja jooni produtseerivad vaid lapsi, on nad tähtsusetud instrumendid, kui nad kuidagi muudavad inimest, on nad jumalikud. Kuid neid ei tohi austada Lawrence'i või ropendavate külapoiste kombel – teades nende tühisust või patusust - vaid inimese tööriistadena, mille varal on võimalik teha midagi üleloomalikku-üleinelikku. Kui käsi hangiks üksnes toitu ja pühiks tagumikku, poleks ta ime, aga et ta maalib, kirjutab, teeb muusikat, on ta jumalik. Käest on inimene teinud midagi üleloomalist, miks ta ei peaks saama muistki organeist? Sellel kaalutlusel ma loodan tulevikult.

See on ju läbini tantristlik unistus!... Kord Masingut külastades, kui ta oli jutu hakatuseks taas kord resigneerunult arutlenud selles vaimus, et teoloogid peavad teda folkloristiks, folkloristid botaanikuks, botaanikud kunstnikuks, kunstnikud luuletajaks - meenus mulle lõik esseest "Naisest", aga ka: Mängin seksuaalsusega nagu Jumalariigiga - ja ma pahvatasin:

- Peale kõige muu olete ka tantrist!
- Masing jäi tükiks ajaks mind üllatunult jõllitama:
- Mesasi!?

Ei tahaks nagu uskuda, et see sõna talle täiesti tundmatu oli... aga kahju on küll, et ta oma tohutu eruditsiooni ja töövõime juures ei ole süvenenud tantrismi. Tantrauurijana annaks ta meie kultuuri võrratult rohkem kui sellega, et kulutas meeletult aega ja energiat Vana Testamendi ühe vähetähtsa raamatu ülipõhjalikule analüüsile.

Ja siis sain Lilielt kirja, milles ta teatas, et viie päeva pärast on kindlalt ohutu aeg ja ta sõidab minu juurde Mustjõeale. Võite arvata, kuidas ma seda kirja saades ja üha uusti üle lugedes ujusin ootuse ja õnne lainetel. Öö ja päev segunesid, olin kui palavikus. Kui juba kätega olime

teuneteises välja võlunud selliseid naudinguülevusi (veider, et traditsioonilise mõtteviisi ja kõnepruugi järgi olime tegelenud käsikiimalusega!) siis mis ootas meid nüüd ees: kaugelt Võrumaalt tuleb minu juurde võru naine... igas naises on ju võru... ah, mis võru, mul on üks luuletus:

KULDTRÜKK

Suunan oma käte vahele intensiivsesse biovälja
armastust ja sulaluulet,
sulaluulet ja armastust,
siis tõstan, pakkudes tänu- ja ohvrianniks
endast kõrgemale tasandile –
hoian käsi ülal nii kaua kui tunnen, et võeti vastu -
samal hetkel langeb mulle ülalt
väga peent kuldset energiavihma,
see hakkab võtma Jumalanna kuju –
ja võtabki! – kui vaimustav!...
Jumalanna laskub mu sülle,
alla piki mu tõivtit,
trükib selle külgedele
kuldset kirjas mulle
oma tupeseintelt pühendusluuletuse.

Igas naises on kuldkirjakirjutusmasin.

Jaa, mitte võru, vaid kuldkirjakirjutusmasin. – Selle mõttega suikusin kuldseesse unne ööl vastu seda suurt päeva, mil oli Liliet Mustjõe oodata. (Tõivet on mu enda välja mõeldud sõna üheks suguti sünonüümiks...)

Lilie tuli keskhommiku tunnil. Kohemaid läksime sauna kaminatuppa, vabanesime riietest – riided otsekui lendusid meilt, sujuvalt ja kergelt - ja jäime erutusest värisedes

teeneteise vastas seisma: nüüd oleme siis lõpuks valmis selleks kõige-kõige intiimsemaks kohtumiseks.

Heitsime ühte lavatsil kamina kõrval kõige tavalisemas “misjonäriasendis”... Meid liitsid juba paljud eredad erootilised elamused, see oli aga nüüd midagi täiesti uut: üha edasi ja sügavamale Liliesse. Kui olin sugutijuureni temas, õhkasin:

- Sügavik... See oli algkristlastel Jumala nimi:

Minus hakkas kuju võtma mingi imelik kimbatuse: ei saa öelda, et see oleks olnud pettumus – kaugeltki mitte! - , kuid ometi arusaamatusesegune imestus, et see, mis meile nüüd osaks sai, polnud nagu üldsegi nii särav, kirgas, vaheldusrikas ja elav kui kõik see, mis me olime oma suguleist sõrmede abil välja võlunud telgis Ebavere mäel. Nüüd... linn ei tõusegi!?... Linn ei tõuse?!... kuid ega siin minu sauna all, mille olin vanast aidast ümber ehitanud, saagi olla mingit linna... Kas ei anna seda siis siia kujustada?!... - meenus vaimustav avastus, mis oli mulle osaks saanud Ebavere mäel: ihuline nauding tõusis teadvusse ja pani seal vaimusilmas nähtavad pildid käima rikkalikus värvikülluses ja ereduses. Olin ju olnud päris kindel, et see võime on mul käes ja edaspidi tuleb esile alati, kui seda vajan... nüüd aga. – seda nagu ei olnud – nüüd, kui oleks kindlasti pidanud olema!... Hetkeks haaras mind lausa ahastus, lausa paanika. Mõtlesin, et Liliele ma sellest küll ei räägi, püüan ise lahenduse leida, kuid Lilie juba õhkas:

- Imelik, ei anna nagu võrreldagi linnaga Ebavere mäel...

Mu peas vasardasid mõtted: Kas tõesti pole mul praegu - s u g u ü h t e s - võimalik anda Liliele seda tajusära ja kirkuist, mida olin võinud anda sõrmede läbi – kõiki neid kiiresti vahelduvaid elamusi, mida oli siiski võimalik ka kestvaiks võluda – väljakannatamatult peenest sulnidusest alasi ja haamri vahelise sädemetepurskeni? Mis me nüüd kogesime, see oli palju ühtlasem, kuid mingis mõttes ometi ka võrratult tõene ja olemuslik. Kas seepärast, et sõrmed võivad suguleist esile tuua peenemaid naudinguid kui sugulid ise, ongi püütud

seda igati halvustada, nimetatud käsikiimaluseks – et inimesed eelistaksid ikka seda, mis Loodusest määratud järglaste saamiseks?...

- Sügavus... - sosistasin taas.

Siis – üsna ootamatult – andis minus endast märku purskenolk – et tahab tulla... No mitte veel!... Kadugu ära!... Kordasin mõttes mantrat, mida tantristid sel puhul kasutavad - kontrollimantrat: Pahhh!... Dahhh!... O-mahhm!... – Selline auru välja laskmise loits. Ka see, kes loitsudest ja nende kasutamisest midagi ei tea, peaks mõistma, kuidas see toimib: aur välja!...

Samas meenus üks vadžrajaana psühhotehnika ja ma sosistasin:

- Kujusta endasse emakasuudme ette väike Jumalanna, mina kujustan sugutipea ette sama pisikese Jumala... ja kui ma nüüd surun end sügavamale sinusse, lükkan Jumala ühtesse Jumalannaga, nad hakkavad suurenema ja kui on kasvanud meie kehapiirideni, saame Jumalaks ja Jumalannaks.

Olin seda varem ju kujutluses läbi proovinud, nüüd aga tõepoolest elasime läbi ülenemise Jumalaks-Jumalannaks saamise... Tundsin seda ise ja olin kindel, et Liliegi tundis ja koges midagi enneolematut, saades Jumalannaks – nii enda kui minu jaoks. See oli isegi vägevam elamus kui muistse linna ülestõusmine Ebavere mäel ja jälle ma tundsin, et vägi on käes ja jälle uskusin, et võin seda edaspidi alati kasutada. Kui Ebavere mäel olid kiiresti vahelduvad eredad erootilised naudingud teadvuses esile kutsunud seisundi, mis lähenes valgustatusele, siis nüüd vastupidi – Jumalaks ja Jumalannaks saamine – mis oli ju sündinud teadvuses – sulas ihusse ja meile said osaks naudinguid, mille kirjeldamiseks pole sõnu.

Esimest korda olime siis lubanud endale armuühet selliselt nagu see on “looduse poolt määratud järglaste saamiseks” – milleks meil polnud veel võimalust ega

vajadustki – meie võtsime seda sellena, milleks see oli Uku Masingu poolt määratud – sugulid luulet loomas.. Mulle meenusid ühe suurima tantrabudistliku luuletaja Saraha sõnad: Olen käinud paljudes pühakodades, kuid pole näinud ühtegi, mis oleks nii õnnistusrikas kui mu oma keha.

Meil on nüüd võimalik teineteise läbi esile tuua palju sellist, millest euroopa kultuuril pole veel aimugi. Selleks on meil sugulid ja sõrmed, huuled ja teadvus – kui mõelda kas või sellele, mida andis tantrabudistlik jumalusteks muutumise psühhotehnika, ei tundugi ju nii imelik väide, et peaju on inimese suurim suguelund. Ju siis ka võimalusteküllaim. Veel suurem aare on aga meie armastus.

Siis ühel hetkel olime sattunud oma armuasemel üsna iseäralikku koosluse, olekusse või konfiguratsiooni: käed-jalad, sõrmed-varbad vaheliti. See oli midagi üsna imelikku ja tekitas ka nii iseäraliku tunde, et jääme mõlemad päris liikumatuiks. Kas polnud see nüüd midagi sellist, millest tantrabudistid veelgi edasi lähevad, ainult et meie ei tea, kuidas...

- Mis see on? – küsis Lilie.

Mida ma oskasin öelda!... Pärast hetkelist vaikust laususin esimese päheturgatanud sõna:

- Ihuliikmeterägastik.

Kui jälle liikuma hakkasime, valdas mind hetkeks väga peen ja sügav kahjutunne – oleksime nagu lõhkunud hapra struktuuri, millest oleks saanud veel midagi teha, midagi ülemaist. Kui me vaid teaksime, mis ja kuidas!... tõenäoliselt olime juhuslikult sattunud mingisse kehasiseste energiavoolude ning pingete ja survete vastavusse, mida kasutavad lähtasendina need, kellel on kõrgtasemel teadmised tantrast.

Kas meile – ilma guruta ja teadmisteta - peab jäämagi ülimalt saavutiseks see, mida olime äsja kogenud?... sellest kartusest pihkus minusse aina seda peent ja vahedat kurbust, siis aga voogas sellest üle mõistmine, et just elamus, mille

olime saanud Jumalaks ja Jumalannaks ülenemisest, oli suurimal määral ka – ihuline.. Ja ma polnud tunnetanud end mitte ainult Jumala, vaid – Lilie läbi – ka Jumalannana. Võisin olla kindel, et sama oli tundnud ka Lilie – muidu poleks ta ju usaldanud küsida minult pisut pilklikult:

- No kas minus on ainult võru?...
- Sinus on kuldkirjakirjutusmasin.

SÜGAVUS II

Saunast läksime majja, minu kabinetti. Raamatud, fotopaberil-paljunduste pakid, paksud ja kaardukiskuvad, uduses masinkirjas käsikirjad, osa ka köidetud, mikrofilmirullid – noore eesti haritlase kodune raamatukogu XX sajandi teisel poolel nõukogude korra tingimustes – kunagi võiks see olla ehk kusagil muuseumis väljas. Kõige väärtuslikumat olid mul täis kirjutuslaua pungiltäis sahtlid, nii hõrkjat vaimuvara kui ka kõike “nõukodevastast”. Stanislaw Leci aforismid: “Ta kandis kõrgel oma lippu, ei tahtnud seda näha.” Kui paljudest mai- ja oktoobripühade marssimistest tuttav tunne meilgi!... “Võrdõiglus ebaõigluse tingimustes – vaat see on juba midagi!” “Põrgus on Kurat positiivne tegelane.”

Kuidas ja millises järjekorras neid varandusi Liliele näidata?... Igatahes on, mida näidata.

Avasin sahtleid, lugesin, rääkisin, jutu sekka põimisin oma luulet.

Kristlus võib olla midagi parematki, aga ristiusk on küll üks sadomaso segu. Teoloogid!? - Võtame või Barthi, kes kirjutas riulitäie “Kiriklikku dogmaatikat”. Targutas: “Kes lõi Kristuse risti? Kas rooma sõdurid? Kas juudid? Jumal-Isa lõi Jumal-Poja risti.” Ja justkui oleks ristilöömisega seotud ebameeldivustest veel vähe, arutles: “Jumal on juba ette kindlaks määranud, kes inimestest saavad õndsaks, kes mitte,

inimesel endal pole siin midagi teha.” Ja siis lisas veel kurikavalal muigel: “Tegelikult saavad viimaks kõik õndsaks, isegi Saatan, igavesse hukatusse on määratud vaid üks - Jeesus Kristus.” No mul puuduvad sõnad!... Milline küüniline jams, milline isa ja poja suhe! Siis sellisesse perverssusse peaksin suunama oma ilusate valguspuhangute sarnased luule- ja usuelamused, mida olen tundnud oma rinnas – ja mitte vähe!... No ei! Pole ime, et nähes enda ees ristiusku, on need valguselamused minus heitunult põgenenud luulesse... Janunen uut usku, milles pühadus tõuseb – tantra või sufiluule vaimus – otse inimese kõige tugevama ja ülevama energiast, seksuaalenergiast, eluenergiast. On meil ju omasõnagi täiesti olemas – kiim -, kuid selles pole nähtud midagi väärtuslikku, sõnal on halvustav varjund. Millist tülgestust kutsus minus esile üks kolmainujumalat kujutav maal: Isa – blaseerunud näoga vana mõlakas – hoiab enda ees ristil rippuvat Poega – võimalik, et kusagil lendas ringi ka Püha Vaim tuvi kujul... Jumal on armastus!?!...

Ei need, kel meeliskujutlusteks ristid,
ei orientalistid -
ka nemad
nõmetsevad.

Lilie naeratas:

- Oled muidu malbeloomuline, aga võid vahel ka väga teravasti öelda...
- Üks teine kristlaste mõttetark Paul Tillich on olnud päris mõistlik mees, tema räägib: Jumal on nimi sellele, mis inimest tingimata puudutab, kogu olemise lõpmatu sügavuse ja ammendamatu aluse nimeks on Jumal ning kui see sõna teile midagi ei ütle, siis teisendage see ja rääkige oma elu sügavusest, oma olemise lähtest, sellest, mis teid tingimatult puudutab.

Siis te ei saa enam öelda, et olemine on tühine ja pealispindne. Üksnes siis, kui saate viimast öelda täiesti siiralt, olete ateistid, muidu mitte. Kes teab midagi sügavusest, teab ka Jumalast. Tillich soovitas kirikus kümneks aastaks sõna „Jumal“ tarvitamise üldse ära keelata.

Selline jutt juba läheb, aga Barth – ma ei mõista, kuidas kristlased endi hulgas üht niisugust perverti üldse on talunud ja temast lugu peavad...

Arvasin juba, et tantrabudism on mu ideaalne usund, siis aga lugesin Gyatrul Rinpoche raamatust: Arusaamatuks jääb, kuidas Lääne armastajapaarid on tulnud mõttele kasutada meie vaimseid teostlusi (*Mis siin arusaamatut on?!), nad püüavad kujustada endid jumalusteks, siis aga naudivad tavalist suguühet, mis põhineb kiindumusel ja ihal. Püüelda niiviisi midagi erilist ilma vajaliku ettevalmistuse ja guru loata on suurim viga, milles ilmneb lugupidamatus õige õpetuse vastu ja mis võib viia vaid väga madalatesse taassündidesse. Meie karmamuudrateostlusel pole midagi ühist seksuaalse ihaga.*

Ei ole?... No aga v õ i k s ikka olla ka, kuigi... minagi olen tundnud... ja tunnen praegu sinugagi, et see, mis meie teeme – seda oleks kohatu seksiks nimetada, see on midagi nii palju kõrgemat ja ülevamat... Psühohuligaan selline!... Siis usund, millest lootsin, et see ainsana laseb harmooniliselt liita usu ja armuelu, pöördub ikkagi minu vastu ja ähvardab, tahab suruda mind kõige madalamatesse taassündidesse!... Milline arrogants!... lausa alatus!... Ometi ta tunnistas, et tantrabudismis o n seksuaalseid praktikaid... need on väga kaugel suguihast?.. no olgu!.. Ma siiralt tahan jõuda seksuaalsuses peituva ülimal pühaduseni!... Pidada mu soovi lugupidamuseks ja lajatada siis sel viisil madalate taassündidega!... No oletame, et ma ei jõua sihile, kui aga olen neilt leitud õpetuste varal kas või veidigi rikastanud oma armuelu – mis selles siis halba on – kade hakkab või!?... Surma

eel tunnistan end viimselt siiski kristlaseks – ja see pole vaid formaalsus, Kristuse isik vaimustab mind ju ka – siis kristluse egregor kaitseb mind ja need tiibetlaste kollid ei saa mind kätte!...Barth ja Gyatrul – paras paar!... ei ole inimkonnal ikka veel ühtki läbini head religiooni!...

- Mida tähendab karmamuudra?
- Sõnasõnalises tõlkes teopitser. Tantristi kaaslanna. Džnanamuudra – teadmispitser – on kujuteldav kaaslanna.
- Siin on isegi Dalai-laama kiri sulle?!... Kas tõesti?...
- Ah ei, selle ma kirjutasin ise - näidiskiri, kuidas peaks üks laama reageerima minu ilusale soovile liita usu- ja armuelu.

Väga armas, et leiate just meie usu olevat kõige arenenuma, lausa ideaalilähedase. Hea meelega tutvustame neid meie psühhotehnikaid, mida võiksite kasutada oma armu- ja usuelu rikastamiseks. Kui te ka nii suurte vaimsete sügavuste või kõrgusteni ei jõua nagu meie oleme neid endile sihiks seadnud, siis igal juhul olete midagi oma elu rikastavat saanud ja meil on selle üle ainult hea meel... Meile tundub, et see, millega me tegeleme, ei ole seks, kuid ka teie olete ju võinud mõnel õnnelikul hetkel enda kohta sama öelda, mis tähendab, et olete puudutanud seksuaalsuse selliseid ülemaiseid võimalusi, mille puhul seks ei tundugi olevat enam seks selle sõna tavatähenduses, kuigi kõrvaltvaatajale on see seks mis seks.. Saan aru, et nii pikaldasi ja aeganõudvaid harjutusi nagu meie neid praktiseerime, et kloostrites “aega parajaks teha”, ei olegi Valgustatuks saamiseks tegelikult vaja, saab tõesti ka palju vähema ajakuluga.

Sinu

Dalai laama.

- Aga õnneks olen nüüd armunud Sinusse ja on kevad!

Siiani olen pidanud tõdema, et ükski usk ega ükski inimene pole vastanud mu ootustele ja lootustele – täiel määral mitte ükski. Nüüd aga - Sina...

Kui sa tulid mu ellu,
oleks kui voolanud minusse sügav jõgi omasust,
nii vaikse, kuid tugeva vooluga, et...
võib mind kaasa viia,
- hetketi viirastub isegi uppumisoht! -,
kuid sellest saab kergesti üle kui mõelda:
See jõgi ju voolab meis endis.

Poleks uskunud, et siin elus
saan osaks midagi nii hääd:
jääme kui kohtunud jõed
koos kandma päikest ja jääd.

Meil on me hing, ihu ja vaim - muud pole meile vaja!
Tantristlikud õpetused, juhised? – Need tuletame, leiame üles iseendist - piisab, kui võtame tantrast üksnes tugeva usu, et see, mida teostama asume, on võimalik, armastusest ülenev seksuaalenergia muudab teadvusseisundi Valgustatuseks.

Nüüd oleneb kõik vaid meist endist -
et hing võiks helada.
Mediteerida armuühtes!...
(Nii võib ju
Nõukogude Eestiski elada!...)
Mediteerida armuühtes!...

Ei meie liitu maise koogelmoogelina,
vaid Padmasambhava ja Ješe Tsogjelina.

Lugesin Liliele Candamaharosana tantrast:

Kõigist maistest illusoorsustest
väärrib ülistamist vaid naine;
kes eksib naise vastu,
ei saavuta täiuslikkust.

Mehel olgu alati naine –
kuidas oleks tal võimalik teisiti
saada Valgustatuks
peente naudingute läbi!

Mida öelda naise loomusest?
Kui nad on sunnitud
lahus olema armsamast, võivad nad isegi surra –
mida oleks veel sellele lisada!

Naise jaoks mees on Jumal,
mehele naine on Jumalanna -
liites vadžra ja lootose
nad austavad teineteist..

Siia võiks lisada 15. sajandi sufi müstiku Lad Khani
“tähelepaneku”. Selles kaduvate varjude maailmas on vaid üks
reaalsus – naise juuresolu.

See alumine sahtel on mul täis väljakirjutusi
varakristlusest. Küll oli huvitav aeg!... mõeldi nii ja teisiti,
igatpidi! Markion, kellele kuulub Uue Testamendi
kokkupanemise idee, kaalutles, et kui Jumal on loonud midagi
nii koledat nagu rohutirtsud, kärnkonnad ja krokodillid, ei saa
ta olla hea ega kõikvõimas. Minu meelest võiks tirtsud, konnad
ja krokodillid rahule jätta, kõige kohatum ja lausa kohutav on
hoopis see, et elust lahkumine on meil reeglina vastik ja valus!
Võib ju sarkastiliselt öelda, et suremine ongi ainus asi, millega
iga inimene hakkama saab - jah, saab, kuid milliste vaevade

hinnaga!... Kõikvõimsale ja heale Jumalale poleks maksnud midagi teha nii, et järgmisse ellu kandumine on ülev ja ülimalt nauditav!... Ja siis veel see, et ta laskis oma Poja risti lüüa. No milline isa teeks nii!... Seda oli vaja, et lunastada inimesed? No kas ei oleks saanud sedagi kuidagi teisiti korraldada – kui ikka oled hea ja kõikvõimas?... Et ei saanud, ongi tunnistus looja-jumala küündimatusest. Võidakse öelda, et areng toimubki läbi võitluse, aga kui see nii on, näitabki see Looja küündimatust. Alar Laats rääkis: „Markioni järgi maailm, milles me elame, on äpardunud ja sellise võis luua vaid äpardunud Jumal. Keskseks näis esimestel sajanditel ikka ja jälle tõusvat küsimus, miks on maailm ebatäiuslik, selline, milles võileivad kukuvad võipoolega allapoole. Ja kust üldse on pärit kurjus – Jumal on ju hea ja kõikvõimas!? Mõneski gnostilises tekstis väidetakse, et kuigi me ei tea Jumala kohta mitte midagi, on selle Igaviku Isa taga veel üks kõrgem Jumal kelle kohta öeldakse, et see on Tundmatu Vaikija. Igaviku Isa vaikib, aga tema taga on veel suurem vaikija: üks ei räägi mitte midagi, aga teine räägib veel vähem,“ Oli ka neid, kes uskusid, et mitte inimene ei langenud pattu, vaid Jumalal endal läks midagi nihu... lisaks sellele, et tal maailma loomine hästi ei õnnestunud... rohutirtsud ja krokodillid... kui vaatame loomariiki endi ümber – milline jõhker üksteise murdmine ja õgimine käib... kui palju valu ja vaeva... no puuduvad sõnad – sellise maailma kohta... Aina tabad Looja mõnelt madalalt mõttelt... teha nii, et ühtede liikide järglasi jätkuks ka teistele söögiks ei olnud kindlasti hea ega ilus mõte. No kas ei oleks saanud teisiti? Hiljem usk ühtlustus, lepiti, et on see maailm mis ta on, käib kah ja Jumal on ikka hea ning kõikvõimas.

Lilie hüüatas tuliselt:

- Mind vaevas lapsepõlves üks kujutlus lõvist ja kitsetaldest. Lõvi meelest on kitsetall nii armas, siis aga haarab teda seestpoolt terav näljatunne ja ta mõtleb: Pole parata...

- See oli ju veel hiljaeagu meie maainimeste iga-aastane tegelikkus: kevadel osteti turult põrsas, selline armas roosa põssa, suvega nuumati suureks... Üks mu esimesi lapsepõlvemälestusi ongi kodune seatapp... Kõik olid nii eevil... kuuriuks tõsteti hingedelt maha ja kui jälle kõõgiaknast piiluda julgesin, oli sellel juba lahti lõigatud seakere, ema tuli väljast pesulkausitäie verega - õnnelikuna... Küllap Võrumaalgi käis elu samamoodi... meie lapsepõlves... Nii puudutas siis sindki maailma ebatäiuslikkus – nagu kunagi varakristlasi. Hea ja Kõikvõimas Jumal oleks võinud teha nii, et vananedes inimesed – aga ka kõik teised olendid – muutuvad järjest tervemaiks, kaunimaiks, täiuslikumaiks... sellise jutu peale ütleb ehk mõnigi, et nii ikka ei saa, kuid ei mõtle, miks ei saa. Ei saa aga sellepärast, et Looja polnud kõikvõimas. Kui isa hakkab lastele selgitama inimelu piiratusi, räägib, et oma soovi korrastele täita on võimalik vaid muinasjutus, mõnikord ka unenäos, mitte aga tegelikus elus, tunneb ta teatavat rusutust ja laps võib mõelda: Siis sellisesse ellu oled sa mind toonud!... Isegi mõned lapsed on teinud enesetapu ja märksa rohkem on neid, kes hilisemas elus pole pidanud elu elamisväärseks. On püütud selles halvas olukorras leida ka midagi head. Mõni aeg tagasi tiivustas paljusid kommunismi-idee – nüüd selliseid peaaegu enam ei ole, kuigi sellele on lausa riiklus rajatud... Kõige rohkem lisab elule väärtust see, kui oled leidnud armsama – nagu meie. See võib anda elule mõtte... siin ebatäiuslikus maailmas. Paljudele on andnud. Paljud varakristlased uskusid, et Jumal ei sekku mingil moel, inimene ise peab leidma endas jumalikkusesädemeid; ühed olid veendunud: inimene on Jumalast nii kaugel, et vahepeal haigutab ületamatu kuristik ja isegi mõte Jumalaga

ühiks saamisest on jumalateotus - islam on siiani seda meelt -, teised aga... jällegi Laatsi sõnadega: „Inimene ei ole päriselt osa Jumalast, aga geneetiline side on olemas, inimene on ennast unustanud Jumal, jumalikud sädemed, valgusesädemed, mis inimeses on, need on 100% Jumal. Inimene on Jumal, kes on unustanud, et on Jumal, inimene on mäluprobleemidega Jumal.“ Jaa, need valgusesädemed meis, millest kujunevad luuletused. Ma ju tunnen, need on minus ja on tõesti 100% Jumal. Tuletati üpris keerulisi mõttekonstruktsioone, näiteks, et Jumalast – keda on nimetatud ka nii Algisaks kui Sügavuseks - on väljunud aioonid, mis oleksid nagu Jumala mõtted, esimene, algmõte – oli Vaikus, kõige viimane aga Sofia, Tarkus, kes tahtis kangesti selgusele jõuda, mida Jumal endast kujutab. Sofia meeleheitest sündis mateeria. Teised aioonid saatsid teda lohutama ja asja selgitama Kristuse, mispeale Sofia rõõmust sündisid taevatähed, aga ka need valgusesädemed inimeste rinnas; inimene koosneb niisiis üheltpoolt mateeriast, sellest ainest, mis sündis Sofia masendusest, teisalt aga ka neist ta rõõmusädemeist, mis tekkisid siis, kui Kristus tuli teda valgustama. Sofiale antud selgituse sisu seisnes küll vaid selles, et Sügavuse kohta polegi võimalik midagi teada saada... Siin on nagu vastuolu: kunagise languse, mille käes nüüdki veel kannatame, olevat põhjustanud see, et hinged loobusid Jumala üle mediteerimisest, siis aga – Sofiale pannakse pahaks, et tahab Jumalast rohkem teada... Esimeste sajandite kristlus kubises kõiksugu kummalistest ideedest... tõesti põnev aeg oli... Need Sofia rõõmusädemed – inimhinged – leiavad siit maisest ilmast – mateeriast – pääsedes kõik oma taevased paarilised, Sofia kaasaks saab Kristus... Inimhingel ja ta taevasel paarilisel pole muud vahet kui

see, et inimhing on käinud ära maa peal mateerias, ta taevane paariline aga viibis kogu aeg Jumala juures. Milline õnn, et meie leidsime teineteist juba siin maises elus!...

- See on tõesti uskumatu vedamine. Sellest Sohvist pole ma aga kuulnudki...
- Kindlasti oled, nii Istambulis kui Kiievis on ju isegi Sofia katedraal - küllap oled pilte näinud.

Üks varajasi teolooge Pseudo-Dionysios Areopagita kirjutas Jumala kohta:

Ta ei ole midagi olematust ega midagi olevast ja olev ei tunne teda sellisena nagu ta on, ja tema ei tunne olevat sellisena nagu see on, ja tema kohta ei ole sõna ega nime ega teadmist; ta ei ole varjatus ega valgus, ta ei ole eksitus ega tõde ja tema kohta pole üldse midagi jaatada ega eitada, vaid kui me jaatame või eitame asju, mis on pärast teda, ei jaata ega eita me teda, sest tema on ülalpool kogu jaatust, olles lõplik ja ainuline kõige põhjus ning ülalpool kogu eitust, olles kõige kohal, kõigest lihtsalt vaba ja sealpool kõike.

- No sel mehel polnud oma Jumalast küll midagi head... loota... kui ta oleks püüdnud temalt midagi paluda... Ometi pole ju kuigi haruldane, et kui keegi siiras palves Jumala poole pöördub, siis Jumal tuleb talle vastu, täidab ta soovi...
- See on natuke teine asi... selline palvetaja seab end vastavusse meis ja meie ümber toimivate energiatega. Varakristlaste peades liikus palju selliseidki mõtteid, mis on hiljem kõrvale heidetud, esimesel kolmel sajandil ei olnud ühtset kiriklikku õpetust veel välja kujunenud. Varakristlus oli üks suur proovimise ja katsetamise aeg – igaüks võis midagi juurde luuletada. Tänapäeval ei kujuta ette, et usuvend või -õde läheb kogudusekotta ja hakkab teistele tutvustama mõnda

hoopis uut müüti. Kust ta selle sai? Ilmutus tuli... luuletajalt ju ka ei küsita, kust ta on saanud... Üks Simoni-nimeline rändas ringi, jutlustas ja tegi „imesid“. Kord nägi ta lõbumaja katusel töötamas noort kena orjatarit, kes meeldis talle sedavõrd, et ta ostis naise vabaks ja edasi rändasid nad juba koos. Simon rääkis kõigile, et Helena – nii oli naise nimi – on Jumala esmamõte...

- Ja leidus uskujaid?
- Leidus, küll mitte palju, kuid siiski oli neil oma kirik, mille väljajuurimisega nähti kurja vaeva veel hulk aega hiljemgi – siis, kui kristlus oli riigiusuks saades omandanud juba kindlapiirilise kujud.
- Kui sa praegu hakkaksid igal pool rääkima, et mina olen Jumala esmamõte, ei leiaks sa ühtegi uskujat...
- Muidugi mitte! Aga mitte seepärast, et sa ei annaks Jumala Mõttena mõõtu välja. Lihtsalt inimeste uskumisvõime on nõrgaks jäänud... igasugu pseudoprobleemid – nagu kahtlus, et Jumalat polegi olemas – on selle suretanud. Uskumisvõime aitab aga luua ülevaid kujutlusi. Kõigi uskude ühisosa võibki ju kokku võtta kolme sõnaga: Loogem ülevaid kujutlusi! Tänapäeva inimesel on see raskem kui oli tollal... Ka Kolmainsuse mõiste ei tekkinud kohe sellisel kujul, oli ka variant: Isa, Ema ja Poeg.
- Ema?...
- Jaa, Barbelo, jumaluse naisaspekt.
- Barbelo?... Päris ilus nimi... Oleks võinud siis minna ka nii, et nüüdki palveleme kirikuis Barbelot?...
- Oleks võinud. Varakristlased on sümpaatsed selle poolest, et vaatasid kõigele värske pilguga.

Vestsin lugusid ühest kuulsamast kabalistist Itšak Luriast, tema elust ja õpetusest:

- Eluaastad 1534-72. Nooruses elas Kairos Niiluse jõesaarel, mis kuulus ta onule, kes oli rikas kaupmees. Itšak ise ka oli nii rabi kui kaupmees. Kui juudid Hispaaniast lahkuma sunniti – algul judaistid, siis ka need, kes olid omaks võtnud ristiusu, kuid keda kahtlustati ikka oma vana usu juurde jäämises – läkitas türgi sultan hispaania kuningale tänukirja, et too oli saatnud tema juurde suure hulga väljaõppinud arste, õpetlasi, advokaate, kaupmehi, kunstnikke ja käsitöölisi... Luria sai päris rahulikult ära elada oma lühikese elu, algul Kairos, siis Põhja-Israeli mägilinnas Safedis, mis on suusakuurort, kuid ka palverännupaik, kus lisaks Luria hauale on teisigi pühameeste haudu. Juudid usuvad, et sellises paigas võib saada ühendusse kunagise suurmehe nefešiga, tema hingega. Judaismi järgi on inimesel mitmeid hingi, kõrgemaid ja madalamaid... nefeš on kõige madalam, aga asi seegi...
- Kuidas see ühtesaamine neil siis käib?...
- Kabalist läheb surnud pühamehe hauale, heidab seal pikali, hakkab palvetama ja saabki ühenduse surnu nefešiga... Luria meeleolud olid väga kõikuvad, ikka ülimast kirkusest masendusesügavikku. Tänapäeva psühhiaatria ütleks: bipolaarne häire. Aga tollal arvati, et vaimulik peabki olema suuteline käima nii taevas kui põrgus... Ega siis Taevas ja Põrgu ole geograafilised kohad, vaid vaimuseisundid!... No see selleks, nüüd Luria õpetustest. Tal oli kaks põhimõistet: tsimsum ja kalipot.
- Tsimsum kõlab hästi!... nagu summ-summ... mesimumm...
- Jah. See tähendab Jumala kokkutõmbumist.
- ?!
- No rohkem on harjutud kujutlema, et Jumal emaneerub, loomisaktis läheb endast välja, hakkab laiutama, laiab...

Luria aga väidab, et hoopis tõmbub kokku, et teha ruumi ka millelegi muule, mis ei ole Jumal, kuigi samas ikka on ka. Sellel kokkutõmbumisel ongi see ilus nimi - tsimsum. Ja siis sünnib Adam Kadmon. See ei ole veel see Adam, kellest Piiblis loeme, vaid nagu projekt, tööjoonis või midagi seesugust. Ei saa ka öelda, et see oleks olnud inimesekujuline, sest polnud ju veel ei inimest ega kuju... Sellest Adam Kadmonist hakkas kiirgama valgusi, kusjuures väga erinevaid, siiruviiurilisi ja täpilisi. Neid tuli temast igalt poolt: silmadest, nabast, fallorest. Need valgused voolasid suurtesse savinõudesse, mida oli kümme... Siis aga juhtus õnnetus: seitse nõud läks katki... kolm jäid terveks, seitsme killud aga langesid alla sügavikku, kuid ka kildude küljes oli jumaliku valguse osakesi... need killud valgusekübemetega on – kalipotid.

- Ja mis siis edasi sai?...
- Siis lõigi Jumal inimese, et me aitaksime tal taastada algse harmoonilise olukorra, kuid eks ka meil läks kõik üle kivide ja kändude: Adam langes pattu... tegelikult ainult kordus see äpardus, mis Jumalal oli juba olnud - nõude purunemine... Nii et asi pole mitte selles, et inimene on patustanud ja vajab lunastust, vaid Jumalas endas läks midagi päris põhjalikult viltu ja nüüd ta loodab inimese kaudu seda asja parandada...
- Jumal ikka loodab meile, inimestele?...
- Paistab, et muud tal ka üle ei jää.
- Imelik, - Lilie jäi mõttesse, - sa oled tantrabudist, aga tead ka juutide õpetustest.
- Midagi ikka. Nii judaistid, uusplatoonikud kui ka varakristlased on üha uuesti ja uuesti tulnud tagasi selle mõtte juurde, et tegelikult ei tea me Jumalast midagi. Origenes õpetas, et inimhinged olid olemas juba enne maailma loomist ja nende ülesandeks oli Jumala üle

mediteerimine, kuid ajapikku nad loobusid sellest – edasi tegi vaid üks, Kristuse hing – ja siis Jumal lõi materiaalse maailma, mis oleks nagu klassiruum inimhingedele, et nad taas õpiksid Jumala üle mediteerima – nii kaua sünnivad, surevad ja sünnivad taas – kuni ära õpivad... Nii kristlasi kui gnostikuid vaevas üha see, et Jumala loodud maailm ei ole pehmelt öeldes kuigi täiuslik. Mõnikord nad lahendasid selle vastuolu nii, et Jumalaid on kaks, kusjuures see, kes lõi maailma oli alam ja saamatum. Mani usus tuleb see esile eriti kujukalt ja on ka nii armsalt naljakas: oleme vangistatud tumedasse materiaalsusse, kuid meie rinnas on valgusekübemeid – ühel rohkem, teisel vähem (kes luuletajaist siis seda ei teaks!...) – ja kord tõusevad need veel Valguse Isanda juurde, kõigepealt Kuu peale – seepärast ongi Kuu vahel nii särav - , kui aga seal jalgu puhanud valgusekübemed on edasi rännanud Päikesele ja uusi pole veel tulnud, siis Kuu ei sära – naiivne, kuid poeetiline selgitus Kuu faasidele. Samuti oli õigus minul, kui ma kord algkoolis looduslooõpetajale kirjutasin: Päeval valgustab Maad päike, öösel aga tähed. Sain kahe. Seadsin samad sõnad värsiridadeks, andsin kirjandusõpetajale ja sain viie. Looduslooaps, kuid – luuletõde. Mani järgi on kaks suurt maailma - pimeduse maailm täis rumalust, koledust ja sõjakust – ning valguse maailm tulvil tarkust, rahu ja headust. Pimeduse maailm ei teadnud algul, et on ka valguse maailm, kui aga teada sai, siis muidugi asus kohe seda vallutama. Valguse maailm ei saanud jõuga vastu astuda, kuid mõtles välja, kuidas lahti saada pimeduse maailmast: saatis endast välja olendeid, keda pimeduse maailm neelas, kuid seeläbi tekkis valguse ja pimeduse segu. Nii Markion kui Mani olid seda meelt, et maailma ei loonud siiski Saatan, vaid üks alam

jumal, kes polnud pahatahtlik, kuid oli saamatu, või siis olid ta võimalused väga piiratud. See looja-jumal ei olnud ka Kõiketeadja, sedagi ei teadnud, et on veel temast kõrgem Jumal. Saatan muide teadis.

- Algkristlased olid siis ikka Jumalast palju halvemas arvamuses kui hilisemad?
- Jah, läks aega, kuni kristluses pääses võidule arusaam, et on üks ja kõigeväeline Jumal ja loodud maailma nigelust nagu enam ei märgatudki nii väga või ei tehtud sellest välja... Lootus jääb, et lisaks maailma loonud Jumalale on tõesti veel üks kõrgem, kellest me midagi ei tea, Valguse Isand, kelle juurde jõuame kord meiegi, kes me praegu müttame siin maises ilmas ja püüame kaitsta valgusekübemeid oma rinnas. Kõik muu Mani usus – näiteks hüsteeriline seksuaalsusepelgus (see oli omane Markionilegi) ei kõlba küll kusagile.

Lülitasin sisse magnetofoni, toa täitis ABBA laul: MANI, MANI, MANI... Purskusime naerma. Siis Lilie tõsines:

- Aga mida võiksime meie võtta kogu sellest jumalakäsituste küllusest?
- Kindlasti kõigi usundite ühise soovitus: Looge ülevaid kujutlusi! Kujutlused, mida usundid pakuvad, on erinevad, kuid et need peaksid olema ü l e v a d – selles on kõik usud ühel meelel. Ja isegi ateistidel oleks kasulik seda soovitust järgida.
- Mille poolest siis neil?
- Materialistidest ajuteadlased väidavad, et surmahetkel hakkab aju õhupuudusest produtseerima eriti elavalt kujutlusi. No on siis ju parem, kui saad veel nautida ü l e v a i d kujutlusi – kui oled eluajal neid loonud... Mul on sellest. üks luuletus ka, üsna

nõukogudevastane:

ÕHUPUUDUS

Valgustunnel ja valgusolendid –
eks ateistidest teadlasi
jutt selline häirima hakkab
ja nii nad siis leiutasid:

Kui hingamine lakkab,
aktiviseerus aju õhupuudusest veel eriliselt
ja elavalt kujutlusi produtseerima hakkab.

Hm. Ka sellisel juhul
tasub eluajal meeliskleda kaunite kujutluste hurmas,
et neid siis veel täiega nautida surmas...

Kuid kuidas seletada, et „kliiniline surnu“,
kes ellu tagasi toodud,
on vahepeal kõrvaltubades „käinud“,
kõike seal kuulnud, tähele pannud ja näinud,
ehk küll lamas ta keha operatsioonilaual kui elutu kest?

Kas sedagi kõike - õhupuudusest?...

Õhupuudus – kui vägev on ta!...

Ja kas on sama õhupuudus,
mis vaevab meil ühiskonda?...

Ka ateism on tegelikult ju usk - usk sellesse, et kui
sureme, on kõik läbi, midagi ei järgne. Ka selline usk võib
rahustada, sest kui jätta võimalus, et surmaga ei lõpe kõik, on
ju ka oht sattude edaspidi mingisse väga vastikusse olukorda,
näiteks kui sünnid taas rohusööja loomana, siis suure
tõenolusega murrab sind maha mõni kiskja – mis ei ole ju

meeldiv... või saad uues inimkehastuses surma mõnes sõjas... Ebatäiuslik maailm kubiseb ju võimalustest vastikuteks olukordadeks – kärnkonnad ja rohutirtsud on selle kõige kõrval tõesti tühiasi! – ja kui oled siin praeguses elus ilma suuremate õnnetusteta läbi saanud, võib ju rahustada usk, et edaspidi ka enam midagi ei tule...

Tundub, et ülevate kujutluste loomisel võib olla mõju, mis ulatub isegi läbi surma... Ja teine asi – millest räägib nii „Tiibeti surnute raamat“ – pealkirja õige tõlge oleks „Vahelmise olu raamat“ - mis on kindlasti üks inimkonna viiest kõige olulisemast raamatust -, kui ka nende inimeste jutustused, kes on olnud kliinilises surmas – see, et ees paistab ere valgus – tunneli lõpus.... Tiibeti raamat õpetab: Ära karda valgust, mine talle vastu... kui tõrgud, hakkavad ilmuma värvilised valgused, esmalt jällegi kõige eredamad. Kui ikka ei lähe kaasa, ilmuvad järjest tumedamad, lõpuks mustjaspruun suitsune valgus põrgusfäärist. Surnu läheb kaasa selle valgusega, mis on vastavuses ta elatud elule.

- Ma ei saa aru, kuidas keegi võib valida tumeda ja suitsuse...
- No kui oled veetnud aega kusagil punkris puskarit juues ja tuld tehes, tundub just selline miljöö omane. Aga Taevas ja põrgu ei ole geograafilised kohad, vaid vaimuseisundid. Kui keegi põrgusse sattunu taipaks Kuradile öelda: Ma tean, et see kõik on teil siin vaid virtuaalne, siis põrgu haihtuks sedamaid. Kurblootus on selles, et nagu me unenäoski ei suuda enamasti olla teadlikud sellest, et näeme parajasti und, nii ka kahe elu vahelmises olus, bardos, mis on veel kirevam segadik kui unenägu.. On siiski võimalik saada unenäos teadlikuks sellest, et näed und ja öelda ründavale koletisele: Ma muundan su lilleks. Kui oled saavutanud teadlikkuse unenägudes, on lootust, et suudad sama ka kahe elu vahelises seisundis – ja lähed kaasa puhtaima

valgusega, mis tagab parima taassünni või üldse lahkumise taassündide ahelast. Muide veel teinegi inimkonna viiest kõige olulisemast raamatust on tiibetlase kirjutatud: Ješe Tsogjeli autobiograafia, õieti küll pseudoautobiograafia, milles ta vadžraanalasele harukordse avameelsusega jutustab enda ja Padmasambhava sakraalerootilisist teostlusist. Inglise keeles on selle pealkiri *Sky dancer*. Tegelikult ei ole see Ješe Tsogjeli enda kirjutatud, vaid sajandeid hiljem elanud tertõni Takšam Nudeni vaimusünnitus. Tertõn tähendab aardeleidja, need olid tiibeti kirjanikud, kes väitsid, et on leidnud mõne kunagi elanud suurvaimu teoseid. Muidugi kirjutasid ise, kuid kuna on ju tõsi, et nad leidsid need oma vaimus, ei saa ju öelda, et nad oleksid valetanud. Padmasambhavast on tiibetlased mõelnud ja kirjutanud rohkem kui teisest suurvaimudest, kuid ükski käsitus ei tõuse ligilähedaseltki selle raamatu tasemele. Eriti kontrastselt ilmneb see siis, kui kõrvale lugeda veelgi mahukamat Padmasambhava elulugu mille tõlkis prantsuse keelde Gustave-Charles Toussaint juba 1912. aastal – see on täielik jahu,

Mida siis võiksime religioonidest endi jaoks võtta? – küsisid sa, - tantristliku tõdemuse, et oleme Jumal ja Jumalanna ja seda kohe niipea kui sellisele äratundmisele jõuame. Äsja ju tundsimme seda eriti selgelt ja küllap saame tundma veelgi kirkamalt. Sa justkui olid algul kergelt pettunud, et armuühe ei pakkunudki nii peeneid ja eredaid naudinguid kui sõrmed või suu... ja eks ma ise ka olin natuke hämmingus, kuid siis mõistsime, et armuühites avanevad hoopis teised võimalused – kui oleme ülenenud jumalusteks...

- Mediteerida?...
- Mediteerida armuühites – see on vast üldse ülim, mis võib inimesele siin maises elus võimalikuks osutada...

Lugesin veel ühe luuletuse:

Mu lugupidamine kõigile,
kes palvelenud Ema, Armastajaid, Isa, Poega või Naist,
kelle peen maitse ja vaist
on saatnud lendu zen-luule kurgi ja
loonud kreeka-katoliku liturgia...

TANTRA ALTAR

Üha enam haaras meid kaasa mõte kujundada Mustjõel minu tuppä päris korralik altar, tantraaltar. Kuigi “korralik” ei võinud see küll saada, sest mida meil oli kasutada – peaasjalikult vaid hallivõitu pildistusi raamatuist ja kunstialbumeist, ka siit ja sealt välja rebitud pilte ning mõned nõukogude-võimu-eelsed erootilised piltpostkaardid...

Altar – enamusele eesti inimestest mõjub see sõna vanamoodsana, iganenuna ega tekita mingeid meeldivaid seoseid – no et kirkus on ja jäägugi sinna – tihtipeale ristilöödu pilt ja selle ees – kindluse mõttes – veel ka samateemaline kuju, krutsifiks... muidugi see kõik ei pruugi ülendada meelt ega tõsta tuju. Altar on siiski midagi palju enamat - esemetekogu, mis koostatud eesmärgiga kutsuda esile teatud energiad, nendega seotud tundeid ja mõtteid. Paljudes kodudes võib näha: pulmapildi ees vaasis värsked lilled – abieluõnne altar; lahkunu pilt musta lindiga ülaservas, ees küünal – leinaaltar. Peenema energiatajuga inimesed võivad kogu oma korteri sel moel energieetiliselt laadida, juba esikus on midagi tervitavat-õnnistavat...

Nii me siis võtsime ette muuta minu kirjutuslaua ümbruse tantraaltariks.

Tassisime vanaaegse üsna kitsa kapi toanurka, lükkasime ukсед pärani, riiulite ette tõstsime vineerplaadi ja

asusime sellele kummiliimiga fotosid kleepima, nii vineerile kui ka pärani kapiuste sisekülgedele ja oligi meil valmimas tiibaltar. Selle ette tool ja laud, kummalegi poole kirjutusmasinat stend fotodega: parimat euroopa erootilisest kunstist: Rodini “Suudlus”, Munki “Suudlus”, Kalju Suure aktifoto “Liivakell”, mis pidavat olema esimene Nõudeliidus trükisavaldatud aktifoto. Ka rituaalühtes jumalused, küll inimkujulised, küll paljude käte ja jalgadega, suuremalt jaolt kõik Mälli raamatutest ära pildistatud.

- Osa neist piltidest oli mul Tallinnas kollektsionääride klubis, - muhelesin - muidu oleksin võinud juba varem selle altari kokku panna...
- ?!
- Neil oli välja kuulutatud võistlus kõige iseäralikuma kollektsioneerimisobjekti peale.
- Ja sina võitsid?...
- Võitsin tantristliku mütoloogiaga. Aga ma ei saanud võiduvilja maitsta. Võistluse tulemused tühistati ja klubijuht olevat saanud ka peapesu, äärepealt oleks isegi oma koha kaotanud.
- Partei?
- Jah, ikka see maffia. Võistluse korraldaja oli pärast veel minu peale pahane, et mis ma hämasin mütoloogiaga, kui ju ometi olin pakkunud nõukogudevastast võõrast religiooni... Mina väitsin vastu, et tantra ei saa kuidagi olla nõukogudevastane, sest need, kes selle enam kui tuhat aastat tagasi kujundasid, ei võinud teada, et kunagi tuleb ka nõukogude kord.
- Sa oled nagu see mees, kes oli kevadel astunud mairongkäiku omatehtud loosungiga MA OLEN VABA. Miilitsad võtnud loosungi ära ja viinud ka mehe kaasa... Mida see kollektsionääride klubi endast kujutab?...

- Tooni annavad seal filatelistid, aga on ka igasuguseid muid kogujaid: märgid, tikutoosietiketid... lasteseksioon kogub kommi-pabereid...
- Natuke imelik, et riik kulutab raha selliste tegevuste peale... ja klubijuht on lausa palgaline?...
- Palgaline. Ma arvan, et kõik see tuleb sellest, et riik tunneb meie ees ka natuke süüd – et hävitas meie rahvusriigi ja et nüüd muudkui venestavad... No kui ka lausa süümepiinu ei tunne, siis igatahes mõtlevad nii: pakume neile igasuguseid hobisid, siis ei saa neist vähemalt aktiivsed vastalised.

Keskpäevaks hakkas meie kätetöö juba ilmet võtma, kuid pilte oli ikkagi napilt... Mulle meenus veel üks järjestikune fotoderiba, millele olin kleepinud kümnekond naisakti – nii nõukaeelseid postkaarte kui ka vanadest ajalehtedest – samuti nõukaeelseist – välja lõigatud alasti naiste pilte, järjestatud selliselt, et vasakus servas olid rinnatud või väikeste rindadega naised, keskel siis keskmistega ja paremas servas suurerinnalised, tõelised eesrindlased.

- Nii mõnigi kord olin selle pildirea ees, põlev küünal käes, neid kõiki ühte liitnud, matkides soome TV-st ülestõusmispühade ajal kuuldus võrratut viisi “Kristus nousi kuolleista”:

Kõik te minu kallid!... kõik te mulle armurõõme kinkinud, ilmret ja valgustatust esile kutsunud.

Kõhklesin: Kas on üldse hea, et see pildirida nüüd Lilie pilgu alla satub – kas ta mõistab, et minu poolt oli nii selle koostamine kui palvelemine süütu naiselikkuseülistus?...

Lilie ei teadnud neist nägugi – ju siis mõistis. Imetlesime oma kätetööd – peaaegu ringikujuline altar, teostuselt vast ehk küll haletsusväärset hall ja katkendlik, kuid meile – meie jaoks – ikkagi saavutus. Kõrvaltvaatajale oleks mulje muidugi hoopis teine, täiesti naeruväärne: kui nüüd seda

näeksid Mati Unt, Juhan Viiding – ja kui veel Vaino Vahing!... Milline põlastus ja aasimine saaks mulle osaks!.... Lillie võtaksid nad muidugi meeleldi kaasa....

Teiste altarpiltide hulgas oli ka see hiina erootika meistriteos, mille väljatellimisega olin Toome raamatukogus laineid löönud. Paraku seegi vaid halli fotokoopiaana.

Ühe mu pildikogukausta vahelt – selgus, et neid kaustu oli mul üsna mitu - libises veel midagi välja: pilt .pornoajakirjast. Kangestusin: seda poleks küll nüüd tahtnud... mulle endale oli seegi pühapilt, tahaküljele olin isegi luuletuse kirjutanud, kuid pärit on see ikkagi pornoajakirjast ja võib ehk sellisena Lilliet šokeerida?...

Pildil oli melomaanist neiu, kes, peas jurakad kõrvaklapid, istus enda ees seisva alasti noormehe ette ja imes innukalt selle tõiveti pead, pilk naaldunud ta näole, ta silmadesse... Olin selle pildi kord segastel asjaoludel korraks minu kätte sattunud pornoajakirjast välja rebinud. (Teised rebisid ka, ajakiri nägi lõpuks välja nagu kitkutud kana, polnudki peale kaante suurt midagi järel.)

Lillie keeras lehte ja luges selle tagaküljelt mu luuletuse:

MUUSIKAT, MUUSIKAT ENNE MUUD!...

Muusikat, muusikat enne muud!...

Mallarme

Peas jurakad kõrvaklapid,
põlvitad mu põlvede vahel, Ilmi,
huulil mu flöödihuulik, suurisilmi
vaatad mulle otsa... Oo!... ära veel eemalda suud!...

Muusikat, muusikat enne muud!...

Nii ainulaadne, nii uus
heliteos minuni jõuab
su silmis, keeles ja suus
läbi kõrvadevöödi ja läbi mu flöödi,
mis armastab nii sinu suud:

Muusikat, muusikat enne muud!...

Muusikat, muusikat enne muud!...

Lilie vaatas ringi:

- Kõrvaklappe pole... stereot kuulata ei saa... aga pane Schützi Symfonia sacra plaat!...

Lilie keel ja huuled, ta kohvipruunid silmad ja ülemaine muusika panid mind ahhetama, kuid nagu ennegi, ei tundnud ma nüüdki vajadust seemnepurskeks – meid liitis osadus, meditatsioon, ülistus – meie uues religioonis. Selle, et ma ei tundnud vajadustki purskeks, olin vast saavutanud tõesti seeläbi, et olin varasema treeninguga omandanud oskuse suunata palav energiatulv õigel ajal selgrookanalisis ülespoole, kuid et suutsin ikkagi vastu pidada niivõtd intensiivses naudingus – see oli – vähemalt osalt – ikka ka Lilie teene - ta

jälgis üksisilmi iga mu reageeringut ja peatas kohe oma huulte ja keele liikumised, kui märkas, et sujuvast lainetusest minus on kujunemas murdlaine; nii muutis ta mu naudingu taas sujuvaks vooluks, mis jäigi sellisena voogama, ilma et oleks püüdnud tsunaamilainena tõusta. Ja korraga mõistsin, mis mind seejuures kõige enam vaimustas: meie lähedus, meie võrratu lähedus, omasus – s e e oli nüüd täiel määral ilmsiks tulnud – vabalt ja sõltumatult ja püsis sellisena. Mõistsin ka, kui palju on meil veel teineteisele anda – samasugust naudingut tahan tallegi anda - 69 - ja see – huulte ja keelaga – võimaldab meis esile tulla veel kaunimail linnadel kui see, mille välja võlusime Ebavere mäel sõrmedega oma Suursuguleist.. Taevased Jeruusalemmad, Taevased Jeruusalemmad!... Sõrmed – ka sõrmed on tundlikud, kuid – keel ja huuled!... Mulle kangastus üks tulevikupilt ja ma hüüatasin:

- Kord veel hakatakse kirjutama raamatuid suisest ühtest – nii selle ülistuseks kui ka õpetusi, kuidas saavutada selles virtuooslikkus... Usud sa?...Oraalseks... moraal ja oraal... kas oraalseks võidakse tunnistada moraalseks?...
- Mitte N-liidus...
- Mitte N.-Liidus... Või mine tea – jõuab ehk seksrevolutsioon siiaagi.
- Looda sa!...
- Seda on tõesti raske ette kujutada... Aga meie sellest ei hooli... Paradoks, et oraalseksi võimalused ületavad mingis mõttes siiski reproduktiivseksi omi, pakub kord veel arutlusainet psühholoogidele, kas või selle poolest, et need võrratud ihulisvaimsed naudingud näivad olevat võimalikud vaid suure armastuse korral, muidu tundub olevat isegi mõte neile vastumeelne... Tantrabudism on ainus selline õpetus, mille eesmärgiks ongi seksuaalsusest välja tuua mitte ainult kõik selles peituvad naudingulised võimalused, vaid ka pühadus ja

valgustatuks saamise väljavaated, ehkki vadžrajanalased ei ütle seda niiviisi otse välja. Nende seksuaalsusse suhtumine on sedavõrd radikaalne, et nad ei pea romantilist armastust vajalikuks, leiavad isegi, et see tuleks välistada – täiesti vastupidiselt sellele, kuidas on asjad meie kultuuris – eriti naised on meil ju seda meelt, et seksuaalsus ei ole väärtus omaette, vaid miski, mida võib endale lubada vaid suure armastuse korral... Õnneks meile kahele see nüüd enam probleemiks ei ole...

- Kõhklesin pisut: kas arutleda neil teemadel edasi?... moraal ja oraal ja...- teema on ju delikaatne, võib õrna naishinge riivata.
- Pilk Liliele kinnitas mulle, et võin jätkata, et ta isegi ootab seda ja korraga mõistsin, miks Lilie oli nii otsustavalt minuga kaasa tulnud – õieti küll mind endaga kaasa võtnud: ta ei tulnud mitte ainult seepärast, et tulen toime elatudes üksnes loomingust, ilma et peaksin tegema mingit muud tööd - ja kuna temagi sooviks lubada endale just sellist elulaadi, siis on ilmne, et koos on meil kergem hakkama saada selles perversses nõukogude tegelikkus. Seda muidugi ka, kuid mitte ainult; nüüd mõistsin rahuldustundega, et teda tõesti huvitavad mu tantrabudismiainelised otsingud ja leiud, et võin nendeski talle kasulik olla ja eelkõige ehk just nendes ja seda ju ma kõige enam kogu hingest ja südamest soovisingi – olla talle kasulik.

Paigutasime melomaani pildi kappaltaris päris kesksele kohale, selle halli, kuid väga väljendusrikka hiina albumist ära pildistatud maalingu kõrvale, mis kujutas endast kaunist peenetundelist neidu, kes oli laskunud kummargile mahalangenud puutüvele ja nautis, kuidas teda sama peenetundeline nooruk selja tagant... luulestas.

- Sinu ülikoolidiplom, - muigas Lillie.
- Oleks võinud selleks saada... vähe puudus...

ÜLEVSÜLELUS – SÜLEVÜLEVUS

Hommikul ärgates küsis Lillie:

- Kas sul on veel selliseid psühhotehnikaid nagu väikesed ja siis suureks kasvavad Jumal ja Jumalanna?
- Mõned ikka on.
- Õpeta mulle!
- Istume tumba peale, seljad vastamisi ja hakkame kumbki kätega oma süles erootilist erutust üles kütma ning keskkanalisis ülespoole. suunama. Kui tunneme teise energiat tõusmas, liidame sellega enda oma ja laseme neil koos tõusta... sel harjutusel on poeetiline nimi - „Selgroovein“. Mulle on see harjutus väga kasulik sellepärast, et kui me pärast ühte heidame, siis mu seksuaalenergia, selle asemel, et söösta spermapurskena välja, suundubki energiavoona keskkanalisis üles, misjärel saan ta kõikjale oma kehasse laiali saata. See kogemus on mul juba olemas ja nii on kergem seda korrata...

Harjutuse lõpul olime muidugi juba erootilises transis ja lihtsalt pidime jätkama.

- Istume tantraaltaris jab-jumühitesse!
- Mida jab jum õieti tähendab? – küsis Lillie.
- Sõnasõnalises tõlkes: isa ja ema... Mina pakuksin: eesti keeles võiks see olla ülevsülelus või sülevülevus – kõlab ju ilusasti!... mis jab jum!.... see ei kõla ju üldse mitte!...

Meie eelmise päeva “suurehitus” ootas meid.

Istusin kirjutuslauatoolile, püstine vadžra võnkumas

Lilie ootel.

Lilie sättiski end istuma mu sülle, libistas jalad kummaltki poolt ümber mu puusade ja laskus aeglaselt, sujuvalt alla piki mu tõivetit, kuni istus kindlalt mu sugutijuurel. Nii jäimegi. Muidugi ei olnud meil nüüd kusagilt võtta nii kirkaid ja eredaid naudinguid nagu neid olid esile kutsunud sõrmed, rääkimata Lilie keelest ja huultest mu sugutipea ümber... selle kõigega võrreldes nüüd – vaid tugev ühesolu, võiks öelda, et isegi nätske, kuid ometi polnud ma sugugi pettunud, kaugel sellest! Nüüdses tugevas ühesolus oli midagi hoopis teisiti erilist, midagi sellist, millest ma poleks olnud nüüd enam valmis loobuma mitte mingi hinna eest. Olime jäänud liikumatuiks, lihtsalt olime. Mu peast käis läbi kõik, mis olin teada saanud bioenergeetilistest harjutustest selle kohta, mida tantristid siis *jab jum* asendis ühtes olles teevad. Mikrokosmiline orbiit: suguleis oleme nüüd liitunud, kindlalt koos, kui surume suudluses ühte ka suud, oleme moodustanud endis vooluringi, milles võime oma palavnenud seksuaalenergia ringlema panna: kõigepealt tõmban mina selle meie alumisest liitest energiavoona oma keskkanalisis üles, siis annan suust Lilie suhu, tema laseb sel oma keskkanalisis alla liikuda meie ühtesse, mina võtan selle sealt vastu ja lasen taas tõusta oma keskkanalisis – ja nii see hakkabki käima sujuva voona.

Olin kindel, et varem või hiljem me seda teeme ja teeme veel palju muud imelist, kuid hetkel ei tahtnud ma ometi midagi sellest seletama hakata, vaid lihtsalt olla...

Mõne aja pärast hüüatas Lilie:

- Lootos?...
- Minus tõuseb lill, imeline õis.
- Võib küll olla, et – lootos.
- Sa oled imeline! Ebavere mäel tõusis sinu läbi linn, nüüd – lootos....

Kogu mu tähelepanu keskendus taas liitunud suguleile

me süles. Muidugi ei tõusnud sealt nüüdki mingeid eredaid naudinguid, kuid seal pulsseeris, seal oli elu ja liikumist võnkesageduses, millest võis tõusta veel mida vaid – nii linnasid kui lilli. Eks india luuletajad ole juba ammustel aegadel imestunud ja vaimustunud sellest, et mustast mudast kasvab valge lootus.

Jõime imehead apelsinimahla. Tallinnas olin avastanud ühe imeliku poe Lilleküla jaamast Ajakirjandusmaja poole viiva Kiire tänava ääres, sellise poe, kuhu parteilased – mitte kõik, kuid mitte just ka kõige kõrgemad, ilmselt siis mingid „keskmikud“ – said endile tellida pakikesi, mis aga nendest üle jäi, anti vabamüüki. Parajasti oli saada plekkpurke kreeka apelsinimhla – kõige sagedamini oligi vabamüügis just neid purke. Imelik, kas apelsinimahl ei maitse „juhtivatele seltsimeestele“?... Või on just vastupidi – nad tellivad seda nii suurtes kogustes, et ei jõua ära juua... Oleme ju harjunud aasima nende „võrdsemaist võrdsemate“ kallal, kuid kas ongi põhjust, vahest tuleks neile hoopis kaasa tunda, näha neis kõige enam ekspluateeritud, sest mujal, „vabas maailmas“ elavad ju majandusjuhid ja riigitegelased ikka võrratult paremini tavakodanikest - mis on selle kõrval meie omade mõned poolsalajased poed ja puhvetid, kuid ometi näeme selleski karjuvat ebavõrdsust?... Tõeline ebavõrdsus valitseb ikka küll kapitalistlikus ühiskonnas, aga seal võetakse seda normaalsena ega panda tähelegi... Meil nii ei saa, sest meil on ju deklareeritud, et valitseb võrdsus. Võiks arvata, et kui ei saa olla rikas, siis majandusjuht ei juhi majandust, riigijuht ei juhi riiki, võib-olla teadlanegi ei tee teadust... juhivad ja teevad küll ja ilmselt mitte nimetamisväärselt halvemini kui teeksid seda avarate rikastumisvõimaluste korral – see on meil nüüd tõesti ära proovitud...

„Seltsimeestest“ üle jäänud mahla me nüüd siis jõimegi, erekollast, „rammusat“, parajalt tummist, natuke mõrkjat, kuid rohkem siiski magusat. Mõtisklesin.

- Kirikumeeste meelest on oikumeenia see, kui nad on suutnud ennast ületades istuda ühisesse armulauda mõnda teise kristlikku kirikusse kuulujatega, kelle kombed ja arusaamad natuke erinevad nende onadest... Tõeline oikumeenia on ikka see, kui näed kõigis uskudes tegelemist ühe ja samaga ja võtad parima kõigist – ühtedel on ju üks asi paremini välja tulnud, teised on mõnes muus osas sügavamale jõudnud – see on loomulik. Aga meie usklikkus olgu eelkõige apelsinimahlamaitseline tantristlik jumalustevoog! Kusjuures pole vähimatki tähtsust sellel, kas need jumalused on ka olemas. Me isegi ei püstita nii lolli küsimust! Kas on, kas on? Konn kindlasti on – olemas – aga kui kauaks!...

Ringutasin: seks, usk, luule – kõik koos - milline võrratu kooslus!... Küll me võime tunduda paljudele ühe imeliku paarina – armühete vahel ja järel arutlevad kaasakiskuvalt usuküsimusi!... Meile on see ometi kõige loomulikum asi siin maailmas. Loomes ülevaid kujutlusi, surmas aga läheme kord veel kaasa ereda valgusega! Usuelu puhul... mu tähelepanu on alati ergastunud, kui olen kuulnud või lugenud midagi valgusesädemeist rinnas – mul on ju selles isiklik kogemus: jumalikkus minus endas, luulest äratatud valgusesädemed, valgusepuhangud rinnas, mis on 100% Jumal – nagu ütleb Alar Laats. Aga sellel ideaalsel kujutlusel teineteisest, mille oleme armudes saanud, ei lase me murenedada!... Seda hoiame!...

Lilie mõtiskles:

- Jaapani altarid on minimalistlikud, üks kõrreke, üks oksake. Meil on siin nagu vene kirikus pilt pildi kõrval.

Kui olime mõnda aega vaadanud, keskendudes nii üksikuile piltidele kui ka üldmuljele, vabanesime riideist ja istusime ühtesse jabjumasendis. Lilie hüüatas:

- Ma ennist imestasin, miks sul on vaja nii palju pilte paigutada endale selja taha, aga nüüd mõistan, et mõtlesid minu peale!

Ühel hetkel jõudis minuni selge teadmine, et altar on sisse pühitsetud. Kohemaid oli mulle selge, et ka Lilie oli mõistnud seda, isegi ehk varem kui mina ja et ta oli nagu oodanud mind järele...

- Jälle ei ole sõnu, et öelda, mis meil nüüd on, - õhkas Lilie.
- Üks sõna siiski on, mis ligilähedaseltki... seda ei kasutata juba ammu... ja tavakasutuses pole see kunagi olnud... aga see ütleb kõik
- Milline sõna?...
- Meelevald.

Lilie puhkes naerma. Ta naer oli hele ja rõkkav, sellist naeru polnud ma veel kuulnud. See ei võinud olla minu pakutud sõna väljanaanmine - hetkeks mul selline kahtlus ju välgatas. Juba Lilie selgitaski:

- Ma mõtlesin, mis mulje jääks meist neile, kes meid praegu siin kõrvalt vaataksid: kapiuksed ja vineertahvlid täis halle fotosid, meie ise nende keskel seksimas asendis, mis ei võimaldagi hoogsat liikumist...
- Ei rabele, isegi ei kõigu – kas see on siis seks?! Tõepoolest!
- Oo, see on alles algus!...

Mõlemad olime hämmastuses sellest, kui palju oli väliselt nii nigel, nii armetu altar meile andnud. Sõrmed ikka veel fotode kleepimisest veidi kummiliimised ja klippusid kleepuma meil teineteise seljale ja õlgadele.

...

Lilie mõtiskles:

- Miks oleme oma põlvkonnas ainsad, keda üldse huvitab religioosne seksuaalsus või seksuaalne religioosus?...

on ju võimatu kujutleda, et see pakuks huvi Mati Undile või Leelo Tunglale... kas tõesti on takistuseks vaid see, et nad ei tea, kui värvikas ja elav on tegelikult religioosne maailm, - Lilie osutas mu kirjutuslauasahtlitele.

- Paistab, et ainuüksi teadmistest ei piisa, peab olema ka kustumatu janu millegi kõrgema ja ülevama järele.
- Ainult siis võib ühe hingetõmbega hüüda: Taevased Tüdrukud!... Taevane Isa!... – nagu sina.
- Siiski-siiski, ka eesti rahvas on seksuaalenergiat märganud, seda tähele pannud, et on midagi sellist: meil on päris ilus ütlemine: veri vemmeldab... ja: Panid nii, et taevaserv kumas!

Samas tundsiime, et tahame jälle mediteerida armuühtes – aga vahelduseks ka „panna nii, et taevaserv kumab“.

Lilie laskus mu sülle.

- Sügavus... -

õhkasin, kui Lilie tupp laskus alla piki mu tõivetit; kui oli laskunud sugutijuureni, jäime väliselt liikumatuiks, seda elavamaid liikumisi kogesime aga endis – liitunud armuelundite liibuvustest ja mähkuvustest välja kasvav energiavoog levis kõikjale kehas, levis teadvusse, ergastas kujutlusvõime, hakkas esile võluma seniolematuid vaimuseisundeid ja korruga mõistsin, et need ei lõpe ja neil pole piire - oleksime jõudnud nagu ääretu mere kaldale...

Vahepeal jõime jälle apelsinimahla, lõime plekkpurke kokku ja hüüdsime:

- Saagu me elust apelsinimahlamaitseline jumalustevoog!

Kirjutasin saunas kamina ees luuletust. Lilie tuli, jäi mind vaatama ja tõdes:

- Sada protsenti Jumal.- ja tal oli õigus – valgusesädemed lausa tunglesid mul peas ja rinnas.

VÖRGUSTIK

Lilie oli minu juures terve nädala, siis aga – et vanemad ei hakkaks liialt muretsema – pidi jälle Võrumaale sõitma „end näitama“. Järgmisel nädalal kavatsesime matkata Lõuna-Eestis. Mõningate kahtluste järel jõudsin järeldusele, et paar päeva võin ma nüüd Mustjõesel ilma Lilieta olla küll, elan uuesti läbi kõike, mis meil olnud, võib-olla kirjutan midagi – ei tahagi kusagile ära sõita. Vaevalt olin saanud nii mõelda, kui ajalehtede vahelt välja kukkunud kirjast lugemin, et sõber on saanud hea konspekti ja võib selle laenata mulle laupäeva õhtust pühapäeva hommikuni. Parajasti oli laupäeva hommik. Ei jää ikka üle muud kui kohe lõunase rongiga Tartu sõita.

Küllap imestate: Mis konspekt?!... ja minu puhul veel eriti - ei paista ju kusagilt, et ma ülikooliõpinguisse hoolikalt suhtuksin... Konspekt? – et lausa kesksuvel kiirustada Tartusse mingit konspekti hankima? Muidugi oli konspekt varisõna, mis võis tähendada mida vaid, Ristikivi uut romaani, pornoajakirja, „Doktor Živagot“ Underi luuletõlgetega...

Lausa iseenesest oli mul kujunenud võrgustik... Kujutlesin – hapu muigega -, milline see seltskond välja näeks, kui Julgeolek meid kõiki „kokku võtaks“: malekooli õpetaja Pärnust – paipoisinäoga mõnus paksuke, väike vilgas ropu suuga tüdruk – kirjandusloolane, turske jõuline energiast pakatav Linnart Mäll... Kui Julgeolek meid kokku võtaks – aga mida ta meiega peale hakkaks?... muidugi uuriks põhjalikult: kas kõik kõiki tunnevad (ei tunne, tegemist on ikkagi minu võrgustikuga) ja kui mitte, siis kes tunneb keda ja kas on kavatsedud ka koos midagi ette võtta...

Tartusõit tasus end ära – pühapäeva hommikuks olin läbi lugemud Terry Garrity raamatu *The Sensuous Woman*, mis mängis olulist osa Ameerikas just käimas olevas

seksrevolutsioonis. Päris mitu lehekülge oli pühendatud ka oraalseksile. Terry arutles: Algul nõuab see pisukest eneseületust, ka minult nõudis, kuid samuti oli see mul ka kunagi kaaviari ja austrite puhul, mida ma nüüd hindan ja armastan. Ka lõhn ja maitset on väga sarnased.

Kaaviar ja austrid... siis on ju siililegi selge, et tegu pole millegi labase, vaid väga peenega.

Raamatu pealkiri annaks kenasti eesti keelede tõlkida, on koguni kaks varianti, üks parem kui teine: „Meeleline naine“ või „Meelas naine“.

Kaaviar ja austrid... Musta kalamarja oli aegajalt müügil, vahel sattus isegi külapoodidesse, ei maksnud ka kuigi palju. Müüjad ei tahtnud sellega mäkerdada ja kaebasid, et ei osteta, kuid neil ei olnud valikut, pidid müüma seda, mis saadetud. Ega eriti ei ostetud küll. Üks labane naine, küla lõuapoolik, laamendas:

- Kas nüüd tahetakse harjutada rahvast juba sellega, et varsti hakkame ainult konnakudu sööma?!...

Aga austrid – neist ei tea me midagi. Huvitav, kas Kremliis süüakse austreid?... eriti populaarsed need vist sealgi ei ole, väga võimalik, et vaadatakse viltu seltsimehele, kes endale austreid tellib.... Kes see võiks olla?... võib-olla Podgornõi, see rauk Mäealune, kõige ehedam kulupea, otsekui välja astunud anektoodist, mis koosneb vaid ühest küsimusest ja vastusest:

- Mille poolest on sarnased Iraan ja N.Liit?
- Mõlemat valitsevad mullad.

Hiljaaegu oli ajakirjast - või ütleme ehk perioodilisest väljaandest – „Abiks agitaatorile“ saanud „Küsimused ja Vastused“. Igaüks võis kirjutada neile küsimusi ja nemad siis vastasid. Kuirjad keeled rääkisid, et ise mõtlevad küsimusi välja.

Meie saatsime nüüd küll ühe küsimuse:

„Kuidas oleks nõukogude inimesel õige suhtuda austrite söömissesse?“

Mingit vastust ei järgtnenud – ilmselt oli raske küsimus.

LENINI PREEMIA?

Mõnda aega peatusime Otepääl sõber Leho juures nende saunamajas, mis näis olevat jäänuk kunagisest talust, ehkki elumaja ja kõik muu krundil mõjus igati linnalikuna. Lauri vanemad olid asjalikud inimesed, neid huvitas parajasti vaid see, kuidas teenida pensionieelsel aastal võimalikult suurt palka, et seeläbi nautida siis edaspidi jõukamat vanaduspõlve. Mu sõber, paar aastat minust vanem, oli samuti luuletaja, ta kirjutas kergelt ja palju, rütmitaju tal oli, kuid riimid tulid nigelad ja luulekujundid olid need kõige tavalisemad – ikka elulained, murtud süda ja muu seesugune - ei vähimatki originaalsust, luuletused ülepaistatult tundelised nagu ta isegi - küll selle vahega, et kui ta luuletused tundusid lahjad, siis ise oli ta pigem lihav, silmavaade aga vesine. Leho vanemais äratas poja tundelisuus imestust, olenevalt tujust see kas meeldis neile või ei meeldinud, kuid sageli meenutasid nad, kuidas Leho oli veelgi nooremana alati meeleliigutusest nutma puhkenud, kui sai saunaahjus tule kergesti põlema. Siiani oli Leho pidanud mitmeid väheütlemaid juhuslikke ameteid – ei olnud end elus veel leidnud. Trükkis polnud Lehol ilmunud veel ühtki luuletust, kuid tema tekstidele olid teinud laule isegi mõned tuntud heliloojad. Õhtuti kogunes Leho juurde tihti luulehuvilisi, peamiselt vanemaid naisi ja ilusa ilma korral istusid nad aiatoolidel sauna ees.

Kõndisime Liliega Pühajärve poole ja arutasime teel luuleasju:

- Luules on kaks suurt väärtust, mis pole isegi omavahel kuigivõrd seotud: luuletuse kirjutamine annab sedavõrd tugevaid vaimseid impulsse, et need võiksid väga hästi asendada religiooni, nii et kui nõukogulastele religioon sugugi ei meeldi – see oleks asendatav luulehuvi, täpsemini öeldes luuletamishuvi soosimisega. See on idee, mille eest peaksin pälvima Lenini preemia!... Teine väärtus – see on siis kirjanduslik, võib ka täiesti puududa, isegi sel juhul ei muutu olematuks esimene. Lehol ja tema ümber kogunenud luuletajatel see puudubki ja sellest pole midagi, ainult et seda ei või neile just öelda... parem on jätta mulje, et pead neid ikka ka kirjanduslikus mõttes luuletajateks – muidu on suhted kohe läbi.
- Kirjanduslik väärtus on üks imelik asi – Leho ja tema omade meelest on neil seda küll ja küll, nad peavad endastmõistetavaks, et on – vaata, millise kaasaelamisega nad üksteise luuletusi kuulavad! Meie ainult ei saa aru, näeme et kehvad riimid, pole uudseid mõtteid ja rütm lonkab... Kas meie maitse on siis arenenud või... rikutud?...

Möödusime just Otepää kultuurimajast ja ma seisatasin seda vaatama:

- Väike, aga kui stiilne sõjajärgse stalinilik-klassitsistliku arhitektuuri musternäidis!... Lausa kompu!... Sõjajärgseil aastail kerkis selliseid meie maal mitmel pool... Räägime siin direktorile, et ta võtaks Leho ringijuhina tööle... luuleklubi on ju Lehol juba olemas, vaja ainult siia tuua ja vormistada!
- Arvad, et õnnestub?
- Miks mitte, ette räägime natuke nõukogulikku juttu ka, et uue inimese igakülgne arendamine, selleks on luuleklubid väga vajalikud jne.

Leho oli mu idee teostamisest vägagi huvitatud – oma loiul moel - ja mõned päevad hiljem läksimegi kõik hulgandi kultuurimaja direktori jutule. Direktor osutus veel palju lihavamaks meheks kui Leho, vanem oli ta muidugi ka. Muljetavaldavad olid direktori suured paksud kämblad, mis lebasid meie ees massiivsel laual, sõrmed ristas. Algul tõusid põidlad uudishimulikult, siis, kui mees oli aru saanud, et meie ettepanek on talle kasulik – kultuuriasutus peabki aina oma tegevust laiendama, hakkasid põidlad hoogsalt pöörlema.

Tutvustasin end kui Tartu Noorte Autorite Koondise aseesimeest ja rääkisin siis selles vaimus: Teil on tublid muusikakollektiivid, aga luuleklubi veel pole. Samas elab Otepääl Leho Üksigi, kes on mitme populaarse laulu teksti autor – tema võiksite ju kohe ringijuhina tööle võtta, klubi on tal ka juba sama hästi kui olemas.

Direktor oli rõõmuga nõus ja viis meid vaatama väikest õdusat kummipuuga tuba, mille seinas oli suur ringikujuline aken – igati sobiv koht luuleklubil koos käia, parem kui Leho saunasine (kus nad ka mind ja Liliet mõneti häirisid).

Lilie luges nüüd elevil klubilastele katkendeid Louise Glücki luuletusest “Luuletajate iseäralikud elud”:

Üht poetessi haaras idee kasvatada oma juuksed nii pikaks,

et nende peal oleks võimalik istuda,

üks teine aga, kelle oli üsna varsti pärast sündi

lapsendanud teetseremooniameister, lasi end maha
stardipüstoliga

varasel keskpäevatunnil juuni algul.

Üks poeet vangistati laeval Valparaisos sõjaväelise riigipöörde ajal, kuid elas oma “raudselt halva” tervise kiuste veel nii kaua, et jõudis kraapida Atacama kiviõrbe paatjasse pinda luulet 3,5 kilomeetri pikkuselt,

teine jälle kirjutas oma Walthami korteris viimse hingetõmbeni raevukaid värssse täis sihitut tusameelt.

Üks poetess kaotas usu sõnadesse veidi enne seda,

Kui sõnad olid kaotanud usu temasse ja kogus seejärel terve hunniku puhastusvahendeid oma garaažinurka.

Üks poetess ei talu valgeid lilli ja pole näidanud mitte kellelegi ühtki oma luuletust,

teine valmistas õhukestest metall-lehtedest ühekordselt kasutatavad tiivad, mis seejärel tuleb panna kokkumurtuina suure kuldse raamatu vahele.

On selliseidki, kes tahavad lihtsalt nautida elu kuulsusesäras.

Üks kõndis jalgsi Savannahist Santa Monicasse ja leidis, et just sellisel teekonnal on hea lugeda vaheldumisi Piiblit ja “Gravitatsioonivikerkaart”.

Üks lugupeetav jätkas kirjutamist ka siis, kui ta silmanägemine oli juba kustunud ja ta aed metsistunud.

Üks poeet liigub vaikides nagu kala,

teine kirjutab luuletuse igal 1001. ööl,

Üks poetess seisis keset välja, kuni sinna lõi välke ja hakkas siis aeglaselt eemalduma.

Teine usub, et kui ta loob eleeegiaid, kaob maailmast kurjus – keegi leebe vanake oli talle seda kord öelnud.

Vaatasin, kuidas mõjus – keegi ei osanud midagi öelda, kuid kõik olid sedavõrd õnnelikud luuleklubi loomise üle, et oleksid olnud nagunii valmis meile kõike andestama.. Lugesin siis veel otsa Kim Addonizio “Luuletajate elud”:

Üks poetess seisis kesk kannikesi ja kuulas linnulaulu,
teine lipsas täiskuu eest tualetti, kuid kuu jälitas teda sealgi.
Üks tundis end lohutuna,
kuni kuulis trompetisoolot ja muundus teemantiks.
Mul on lumelabidas;
kas seda annaks muuta luuletuseks (vähemalt suveks, kui mul
teda nagunii vaja pole ?)
Keedan oma pliidil piima sees karuohakat
lootuses, et see muutub lendlauseks enne kui loobute seda
luuletust edasi kuulamast;
Kuulake: see on lähenev kabjaplagin!
Üks joobnud poetess uppus ära ujumisbasseini,..
üks teine võttis kingad jalast
enne kui kõrgelt sillalt jõkke hüppas.
Üks poeet elab alzheimeritõvega riiklikus raviuasutuses, valge
habe sülge täis.
Tuleb välja, et sõnad ei päästa.
Aga siin ma nüüd olen, kühveldamas oma labidaga – mida ei
saanud luuletuseks muuta –
prügi ja lobjakat -
seda on nagu merd ja pidama ma ei saa.
Ma ei ole ikka veel leidnud armastust, mis oleks jääv.
Ikka veel tahan kuulda viiuleid väikeses rannahotellis,
mis on nüüdseks maha kistud.
Tahan näha jälle päiksekiirtes veiklevat kalaparve
lainemurdjate juures,

aga kadunud on see tüdruk valges,
kes proovis ühe jalaga vett,
leidis selle külma olevat, kuid ikkagi
ettevaatlikult ja kindlameelselt
astus edasi.

- Au on sellisesse seltskonda kuuluda -, naeratas Lilie.

Luuleklubilased ei osanud midagi kosta, niivõrd erinev oli kuuldu olnud nende endi luulekogemusest, mis sisaldas tubli annuse püha lihtsameelset usku, et sellel, mida nad kirjutavad, on ka mingi kirjanduslik väärtus, isegi jääv väärtus, kuid rõõmsalt elevil nad olid ja andsid nii mulle kui Liliele meeleldi andeks need meie loetud mõistatuslikud luuletõlked, nähes neis pigem rituaali osa. Nii olime siis ühe uue luuleklubi rajanud ja sisse pühitsenud..

Kui olime jälle Liliega kahekesi Leho saunas hüüatasin:

- Nägid! Leho sai töökoha! Ja mis kahtlust saab siis olla selles, et ka meie ise suudame luulest elatuda! Ei peeta küll heaks tooniks nii öelda, kuid ometi on see nii loomulik, sest muidu tuleks meil ju – kuigi ei taha – kusagil kellast kellani tööl käia, mis oleks loomuvastane Aga tähtsam kõigest on siiski luule religioosne väärtus. Väga võimalik, et mõni teine Koidula kaasaegseist –la-dest – võibolla Õnnela, võibolla Ehala – leidis luulest jumalikkust rohkemgi ja sügavamalt kui tema, ei osanud seda vaid nii hästi sõnades väljendada....

Hommikul tõdesime, et Leho oli muutunud väljakannatamatult tänulikuks. Ennist olin tõdenud, et ta silmavaade on vesine.

- Vesi on keema läinud, - sõnas Lilie.

Leho ema nurises:

- Nii väikese palgaga siis... -

kuid sisimas oli temagi rahul, et poeg leidis töö, mis talle meeldib ja mille juurde ta jääb nüüd ilmselt pikemaks ajaks, võibolla kogu eluks. Aastal enne pensionile jäämist peaks küll vaatama mingi tasuvama töö... Nii või teisiti oli ümbrus muutunud meie jaoks liiga rahutuks – kuigi luuleklubilastel oli nüüd kultuurimajas oma tuba, kogunesid nad veelgi sagedamini Leho sauna ette kaasas kõiksugu omaküpsetatud koogikesed – mis polnud ju iseenesest paha, sest maitseid need päris hästi, kuid ikkagi... Pidime lahkuma. Enne veel panin ette, et torkame kumbki pimesi sõrm masinkirjalehele, millel oli see luuletus luuletajate eludest.

Liliel tuli:

Üks poetess seisis keset välja, kuni sinna lõi välke ja hakkas siis aeglaselt eemalduma.

- Mis sina said? – küsis Lilie. Tegin grimassi ja lugesin:

- Üks lugupeetav jätkas kirjutamist ka siis, kui ta silmanägemine oli juba kustunud ja ta aed metsistunud.

- Proovi veel kord! – ärgitas Lilie. Proovisin:

Üks tundis end lohutuna, kuni kuulis trompetisoolot ja muundus teemantiks.

Mõned nädalad seiklesime mitmel pool mujal, siis kavatsesime end jälle vähemalt nädalaks Otepääl sisse seada.

Lilie uuris huviga raamatuid, mis ma olin Tartust läbi sõites Mällilt laenuks saanud, uuris ka mu enda konspekte ja väljakirjutusi. Oletasin, et tal on tekkinud nende kohta juba mitmesuguseid küsimusi ja ootasin põnevusega, milliseid. Ei tulnud kaua oodata:

- Nii Ješe Tsogjel kui Machig Labrön valmistasid oma keha enne ette kui pakkusid seda gurule. On ka kirjeldatud, kuidas nad seda tegid, kuid mõni asi jääb selgusetuks. Palju on juttu keha muutmisest mandalaks, Machig Labröni puhul näiteks: Kujusta kroontšakrasse silp ha, see muundub täielikult helesiniseks daakiniks... Õlad kästakse muuta mäeahelikeks, kopsud kaheks järveks, siseelundid seitsmeks kuninglikuks regaaliaks...Kuidas see kõik tervikuks kokku võtta, mandalaks?...
- Ma ei tea ka sellest kuigi palju... hakkame uurima... tundub, et lihtsalt ja kiiresti pole siin võimalik täit pilti saada...

Mind vaimustas, et Lilie oli huvitunud just sellest, kuidas oma keha mandalaks muuta ja ma kallistasin teda:

- Uskumatu, et olengi kohanud tüdrukut, kes tahab end minu jaoks selliselt ette valmistada!
- Aga me ju leppisime kokku, et ei lase oma armumisel tühja minna.
- Ka mina tahan muuta oma keha mandalaks – sinu jaoks. Täna aga piisab sellestki, kui muundume kõigiks neiks luuletusiks luuletajatest, mida luuletajatele lugesime!

Olimegi juba kaminaruumi diivanvoodil alasti.

Jälle kord olin võinud tunda, kuidas naisekeha muutub riideist vabanedes mehe jaoks müstiliseks; kaenlad, rinnad, piht ja niuded – kõik elustub kuidagi eriliselt ja läbi õhugi on tunda tõmmet...

Väljast kostus hääli. Pilk aknasse kinnitas, et sauna ees hakkavad kogunema luuleklubilased. Riietusime kiiruga ja vastumeelselt – taas olime sunnitud end riidesse peitma...

Ilmnes, et luuleklubilased polnud mitte ainult kohal, vaid olid ka ärritunud. Ja väga sõjakad. Nad olid juba mitu nädalat tagasi pannud oma loomingust kokku alamanahhi ja

esitanud pidulikult kultuurimaja direktorile, see aga pole andnud ikka veel mingit mõistlikku vastust, millal koguteos trükki läheb, ainult hämab. Nüüd tulid nad siis meilt abi otsima.

Eriti vinged olid kaks ebamäärases eas naist, kes töid välja ka põhjendusi, miks just nende luuletused peaksid kindlasti trükki minema:

- Ma olen kirjutanud juba üle viiekümne luuletuse!
- Ma ei ole puudunud üheltki klubikoosolekult!

Neid kahte toetas igati üks noorepoolne krapsakas neidis, kelle igas lauses oli sees “noh” – aegajalt mõte nagu tõrkus ja siis sai ta nohhiga jälle edasi:

- Et trükkimine – noh! – kas see on siis nii keeruline, et ei saa korraldada, noh!...

Aga kuidas on luuletuste kirjandusliku tasemega? – esitasin endamisi sarkastilise küsimuse. Kuidas on? - Sellele nad üldse ei mõtle. Ei taha mõelda ja ei mõtle ka. Eelmisel korral justkui selgitasin päris põhjalikult oma vaateid luule kahele täiesti erinevale väärtusele, toonitades, et esimene, luuletamise vaimselt rikastav toime, on palju tähtsam, nii tähtis, et suudab isegi religiooni asendada – ja mulle tundus, et nad said aru ka, mida ma mõtlesin, aga nüüd tuleb välja, et see jutt oli olnud neile nagu hane selga vesi...

Midagi pidin ma nüüd ütleva, kuid mida? Vaja naised ikkagi kuidagi maha rahustada. Juba oli nende meelsuses tunda mõnd vaenulikkusenooti ka minu ja Lilie vastu – küll põgusaid ja kiirestihajuvaid, kuid oli – et kas polnud selles, kuidas olime lugenud luuletusi imelikest luuletajatest, kohatut veiderdamist?... et me ei suhtu tõsiselt... ja juba kiputi nagu ka meie elukommete kallale, et nagu kerglane suvesuhe või nii...

Sel ajal kui mõtlesin, tähendas üks naistest koketeerivalt:

- Ma olin eelmises elus Koidula –

ja püüdis teha võimalikult “koidulalikku” nägu. Mul oli kange tahtmine küsida, miks ta siis nüüd enam nii häid luuletusi ei kirjuta, kuid selle asemel sõnasin leebelt:

- Ma olen oma noores elus näinud juba kolme Koidulat ja isegi üht Aino Kallast... mis aga almanahhi puutub, siis direktor pole siin süüdi, need asjad tõesti ei käi nii kiiresti... Trükkimine – keeruline ei ole, kuid trükitöö on Nõudeliidus lausa riikliku tähtsusega ettevõtmine ja enne kui selle juurde asutakse, kaalutakse põhjalikult kõik läbi ja üldse on nii, et kuigi meil valitseb sõnavabadus ja tsensuuri ka ei ole, suhtub riik väga umbusklikult sellesse, kui püütakse midagi trükis avaldada väljaspool selleks ette nähtud kohti, milleks on ainus ilukirjandust välja andev kirjastus “Eesti Raamat” ja ajakirjad-ajalehed. Tartu NAK-i almanahhi käsikiri ringleb ka juba aastaid parteikomiteesid mööda...
- Aga ajalehed ja ajakirjad meid ka ära ei trüki, kuigi meil on nüüd k l u b i! – olid naised ikka vihased.
Lubasin siis mõelda, kas saan neid kuidagi aidata ja naised lubasid paari päeva pärast tagasi tulla.

- Sa ajasid kõik kavalasti nõukogude korra kraesse, - naeris Lilie kui luuleklubi oli läinud.
- Nii ju on ka, ma ei liialdanud. On leiutatud isegi niisugune mõiste nagu kirjastamisõigus. Enamusel nõukogude asutustest ei olegi seda õigust, inimestest rääkimata...
- No need naised ei kujuta küll endist nõukogude korrale mingit ohtu.
- Jah, kuid sellist võimalustki ei taheta jätta, sest:
kelle sõrm on pastaline,
see võib olla vastaline.

Paistab, et peame siit jalga laskma, ei saa siin rahulikult süveneda keha mandalaksmuutmisse.

- Aga kuidas jääb su Lenini preemiaga?...
- Näib, et see ka lükkub edasi... määranata ajaks... Aga mis puutub luule kirjanduslikku väärtusse, siis on ikka tore küll, kui mõni luuletus ka selles mõttes õnnestub!
- Maitseb nagu magus kompotikirss Hermine tordipoolikult.
- Jaa. Tegelikult on ka see aje – kirjutada sooviga teistele midagi öelda, midagi “ära öelda” – igati lugupidamist väärt, ainult et selle külge ei tohi klammerduda.
- Ühegi iha külge ei või klammerduda.

Korraga nägime aknast, et meie sauna poole tatsab kultuurimaja direktor. Juba ta koputaski ukse taga.

- Tere!... Siin te siis elategi...
- Suvel... oleme sõbra külalised...
- Ma olen teie luuleklubiga püsti hädas... teiste isetegevuskollektiividega selliseid probleeme pole... on ju arusaadav, et luuletajadki tahavad oma loomingut esitada, mis nende puhul tähendab trükkimist... millegipärast on see nii raske... parteikomiteest tuli vastus, et ei ole ideoloogiliselt tasemel ja on ka kirjanduslikult nõrk... lauljate, tantsijate ja pillimeeste puhul ei eelda keegi, et nad oleksid Vanemuise või Estonia tasemel, esinevad endi ja teiste rõõmuks nii palju kui oskavad ja suudavad... ma ei saa aru, miks luuletajatega nii ei saa... teie mõlemad õpite ülikoolis kirjandust, oskate ehk mulle seda seletada...

No mida me võisime... eks rääkisime, et luuleklubid on alles uuem kultuurinähtus... muidugi oleks loomulik, et nad saaksid oma luulevihikuid trükkida - mitte suures trükiarvus, vaid üksnes nii palju et igaühele jätkuks paar kolm – ka sõpradele kinkimiseks - see ei ole ju ometi midagi nii kallist –

paber ja trükk... Soovisime talle jõudu ning järjekindlust... Direktor lahkus palju rõõmsamana kui oli tulnud.

Lilie naeratas mehele järele vaadates nukralt.

- Sa soovitasid tal toimida ebaloomulikus ühiskonnas loomulikult... see väike kogus paberit ja trükimusta ei maksa ju tõesti midagi ja nende naiste luule ei kujuta endast ka nõukogude korrale mingit ohtu, kuid tahetakse ju kiivalt hoiduda pretsedendist – et poleks niisama kerge ja lihtne midagi trükkida lasta...
- Huvitav, millal ta taipab, kuidas sellega on... aga mis seal ikka, harjuvad, et trükkida ei saa, aga aga ajalehtedele-ajakirjadele luuleklubi lehekülgi pakkuda ju võib, luuleõhtuid saab ka korraldada ja kultuurimaja annab meeeldi bussi sõiduks kirjanduslikule ekskursioonile Mihhailovskojesse...

Vaatasime teineteise otsa ja leidsime mõlemad, et meil on siiski aeg Otepäält kaduda.

BANAANID

Olime Balti jaamas, et elektrirongiga minu poole Aegviidu-Mustjõeale sõita. Rongini oli veel aega rohkem kui pool tundi. Meie tähelepanu äratasid inimesed roheliste banaanikimpudega, neid aina tuli vastu. Eks oligi nii, et trammitee ja jaama vahel lookles pikk saba veoautoni, kust aina tõesteti maha pappkaste roheliste banaanidega.

Hetke olime kimbatuses: rongist jääme maha... aga võibolla ka jõuame... Asusime sappa. Mõne aja pärast täheldasime, et saba meie ees ei lühene, vaid pikeneb – eks nende arvel, kes olid oma järjekorra kinni pannud, vahepeal ära käinud ja nüüd tagasi tulid.

Korraga trügis minu ja Lilie vahel üks vene nolk ja kuulutas väljakutsuvalt:

- Ja ždesj stojal!
- Sina!? Kas tõesti väidad, et oled alati seisnud minu ja Lilie vahel!? - mu hääletoon oli ilmselt niivõrd lõikav ja põlastav, et nolk pidas paremaks eemale tõmbuda ja üritada mujal, muidugi veelgi eespool.
- Rohelised... vist on toored... -

kõhkles Lilie, osutades saagisülemeile, mis meist mööduvail õnnelikel saamalistel juba käes olid.

- Ongi toored, aga nad valmivad, kui lasta seista. Mul on lapsepõlvest kogemus. Siis ka sattusime kord poistega peale, kui müüdi. Üks meist, hüüdnimega Rott, oli hiljem maruvihane:
- Maitstesid nagu toores kartul... viskasin vetsuaugust alla, seal nad seisid nädalapäevad känkra otsas, viimaks tõmbusid kollaseks...

Klassivend, kelle isa oli kaubastu direktor ja kes seepärast tundis elu Rotist rohkem, seletas:

- Just nüüd on sul õige aeg nad välja koukida ja ära süüa. Sabas ette jõudes küsisin:
- Kui palju ühele annate?
- Kaks kilo.

Kahe peale saime siis neli kilo. Rong oli muidugi juba läinud, aga üks mõne aja pärast tuli järgmine ja me ei kahetsenud, isegi vähem kui nädalaga tõmbusid banaanid Mustjõel kollasemaks ja siis me paaril päeval toitusemegi peamiselt banaanidest ja rõõsast piimast...

Imelik, Nõudeliit armastas küll semmida banaane kasvatavate riikidega nii Aafrikas kui Kesk-Ameerikas... Kui palju banaane peaks saama ühe tanki vastu!... aga ometi meil neid polnud. Ah... elu tundub vahel nii naljakas... Raekoja platsi plaadipoest läbi astudes olime märganud, et müügil on Miliza Korjuse plaat... Miliza Korjus – miilitsa korjus... kentsaka tunde kutsus esile isegi selline sõnaseos, milles aimus vaid põgusalt nõukogudevastasust. Pöördusin siis müüja poole

bravuurselt:

- Palun üks mendi laip! – Lillie mu kõrval naeris.

AERUTA, SÜDA!

Ühe kohtumise eel leppisime kokku, et võtame kaasa need luuletõlked, mida oleme juba teha jõudnud ingliskeelsest erootilise luule antoloogiast “Tule mu öösse!”

Kehitate usumatult õlgu: kuidas sai meil olla selline antoloogia – kuuekümnendate lõpul, Nõukogude Eestis?...

Jaa, see vajab selgitamist. Aga sai küll.

Kord oli seminarka vaimuerksat, kuid siiski ka rauget, pisut unelevat keskhommikut ergastanud see, et ruumi keskele astus reipalt üks meieealine või ehk pisut vanem noormees; oli kohe tunda, et ei ole sovetico... millest tunda, ei oskagi öelda, riietest justnagu mitte... Kiirete täpsete liigutustega aetas ta lähemal istujate – ka minu – ette lauale närimiskummipakikese, ütles, et on soomlane, nimi Pekka. Ilmselt oli ta tulnud koos rühmaga, neile tutvustati ülikooli ja küllap teised teda juba kusagil allpool ootasid, tõenäoliselt aulas, tema aga oli tulnud üles seminarikasse.. Pikemaks jutuajamiseks polnud aega, kuid kontaktid vahetasime ja kevadel kohtusime uuesti Tallinnas, Pirital kloostrivaremetes – ka seekord oli ta tulnud turistirühmaga. Mu kahele kaaslasele ulatas ta Playboy, mulle aga selle erootilise luule antoloogia, öeldes:

- Sulle, kuna oled luuletaja.

Ajalehetedest võis vahel lugeda, et kapitalimaailmast saadetakse Nõudeliitu turistideks maskeerituna agente, et need püüaksid meie noorsugu mõjutada... Kas Pekka oli üks neist?... Küllap käis ta meie juures siiski siirast huvist näha ilma ja inimesi. (Mis puutub nätsudesse, siis hiljem, üsna oma kokkuvarisemise eel, hakkas ka Nõudeliit neid valmistama, meil Eestiski tehti, samuti coca-colat, hakati trükkima isegi

Playboy-sarnaseid ajakirju – venelastel oli ühe sellise nimeks Andrei – puhkes nõukogude seksrevolutsioon, kuid seegi ei päästnud enam suurt savijalgadel kolossi kokkuvajumisest.)

Lilie luges esimesena oma tõlke Ana Rossetilt:

CIBELES IGA-AASTASE TULPIDE OHVERDAMISE EEL

Et mu süda võiks lõhkeda, et armastus
lõpetaks mu maise elu!

Marule

Varjulises aias on kohe-kohe õide puhkemas tulbid:

juba on neil all sihvakad tugevad varred, juba kõiguvad
isemeelselt nende munajad rohelised pead, mõne tipus juba ka
avanemas triibuke punast või lillat...

ma ei saa muidu kui kummardun nende ette ja ümbritsen neid
oma rindadega,

mispeale mõne tipus ilmub nähtavale tilk...

ma ei saa muidu kui aiast läbi minnes tõstan kleidiserva ja
lasen neil libiseda läbi oma reite vahelt.

- Peen erootika. Trükis avaldada me seda küll ei saa...
nõukogulikus kirjastamisprotsessis ei vaevuta ju vahet tegema
erootikal ja pornograafial!

Olime siiski ju lootnud, et tõlgetest õnnestub kokku
seada väike tsükkel mõnele ajakirjale, “Noorusel” või
“Nõukogude Naisele”.

Lugesin:

X. J. Kennedy

ALASTI NAINE LASKUB TREPIL

Varvas varba järel lumivalget ihu tuleb
täispikkuses - ta laskub, samme allapoole võttes.
Nii nagu seljas tal ei ole midagi,
niisamuti tal pole miskit mõttes.

All samba taha varjunult me piilume:
reis reie vastu laskumisel hõõrub,
ta poikvel huulilt aga trepi kohal õhk
nii erutavas virvenduses sõõrub.

Ta kannab õlul oma laskumist kui keepi -
kosk, juga naisest, hüüatus või hõik.
Siis trepi alaastmel korraaks peatub ta
ja kogub kokku oma liigutused kõik.

Arutlesin:

- Alasti naisekeha maagia... võibolla see on midagi sellist, mida mõistavad vaid mehed...
- Noo?!... –

Lilie hääles oli protestinoot - ju ikka meie ise ka! – ja ta luges:

Eunice Odio

TÄITUMUS

Su käed kui kaks valget öölooma
libisevad mu ihul sinna,
kuhu mu hing läbi keha neid ettevaatlikult juhatab.

Mu kõrval nagu hõbedane klaver
kõlab Su hääl
lihtne ja sügav nagu meri
kui ta on üksi,
korraldab laevaõnnetusi ja rannaelu
kalade ning veiniga.

Niisiis:
mu armastus lipsab Su häälde,
aga märg iha minus
kasvab maailmasuuruseks
vihma ja lindudega,
nii tuvisid kui alasti naise tulvab mu rinnast.

Olles juba Sinuga ühtes
aina laskun allapoole oma kehas
ja olen end kaotamas...
kuni meid mõlemat haarab
kusagilt tulnud
hingeldusetulv.

Sa juhtisid mind mu kehasse
ja ma jõudsingi kohale,
võtsin omaks alakõhu
täies soojas märguses,
kus võrsub perekondlikke stseene ja liiliaid
ja kus elab üks loomake,
teispoolsusse igatsev.

Kohe seejärel luges Lilie veel:

Iris Wilde

ETTEKUULUTUS

Laman teki all, nägu patja vajutatud,
kõht ja põlved kokku surutud.
ootan Sind, Gabriel.
Juba ongi üleval kuulda Su tiibade sahinat.
juba Su tiivasule otsa ainus puudutus
avabki imekergelt mu jalad.

Heidad minult teki.

Kõigepealt puutub su võnkuv kõva liiges mu jalataldu.
(Seni polnud mu tallad veel maapinnalt lahkunud!...)
Sa ei kiirusta. Nüüd kui löön oma jalad Su ümber,
tunnen Sinus jõudu mind taevasse tõsta.
Su võimsad tiivad – need ulatuvad kindlasti kaks korda
nii kaugele kui Su käed,
ometi langevad pehmelt nagu veevaling.
Mu tuharaid on haaranud võbin. Paradiisilindude sööst.
Tõuge, tõuge, tõuge ja palav sosin:
- Jumal tuleb meie kõigi juurde!...

See luuletus tekitas minus mõtteid terve kireva hulga:

- No küll nad seal kapitalumaailmas ikka luuletavad ja saavad ka trükis avaldada!... Nojaa... selle eblaka Neitsi Maarja erootilised elamused... nende järele ei maksa temalt küsida, aga teada tahaks.. nii siis pole ime, et sel teemal on ajast aega fantaseeritud... noor Puškingi kirjutas oma „Gabriliana“ ja sai selle eest veel tsaari käest peapesu... See on, kui inimestel on kujutlus Jumalast kui poolkohtlasest vanapoisist, kelle on mingil imelikul kombel ka üks ainusündinud poeg...

Kadestama peab neid usklikke, kelle Jumalal on kõrval
ka Jumalanna – nii võivad hindu mees ja naine mõista
end Šiva ja Šakti kehastustena ja saada osa
jumalikkusest...

Lilie võttis ette järgmise luuletuse:

Sonia Betancort

IHA

Kui suudaksin rebida maski
kollaselt kuusirbilt, mis uneleb
tuukanite mäetipul.

Kui teaksin, kuidas kasvatada pärle
Lima taevas.

Kui mul oleks Shakespeare´i mälu.

Kui ärgates leiaksin end laulmas
ühe teise aja bordellis,
sukk hargnema hakanud, sigaret suus,
hääled aga mahe ja puhas
nagu Leedi Day nutt.

Kui võiksin värvida katused helesiniseiks,
varastada vastasvägede kaevikuist kõik relvad,
pesta orkestrantide pultidelt
väävliplekid.

Kui võiksin magada hundi üsas.
Kui mu suu võiks pesta puhtaks merehoovused.
Kui saaksin teada vesiniku ja heeliumi hulga Päikesel.

Kui saaksin suhu õiged sõnad,
mis mõjuksid nii,
et Beethoven langeks mu ees põlvili.

Kui võiksin
Su endale saada.

Olin vaimustatud: milline tugev iha, eriti kahes
viimases reas!

Samas tundsin vajadust lugeda vahelduseks midagi
kerget.

F.J.Bergmann Pealkiri on küll 100 PÕHJUST, MIKS OLLA
SEKSUAALVAHEKORRAS TULNUKAGA,
aga ma tõlkisin ainult mõned vaimukamad “põhjused”:

4. Ta imestas, mida küll naine nagu mina teeb sellisel
planeedil.
11. Me mõlemad arvasime, et see on diplomaatiline
formaalsus.
12. Me mõlemad arvasime, et oleme vastutavad kumbki oma
planeedi reputatsiooni eest.
13. Tundsin end üksikuna selles aina paisuvas universumis.
14. Mind piinas tunne, et olen nii väike, universum aga on nii
suur.
16. Gravitatsiooniväli põhjustas genitaalse üleküllastumise.
21. Nii võrd erilised seksilelud!...
25. Pidasin ta ükskõiksust erootiliseks erutuseks.
38. Selle tähe valgus mõjus nii iidsena.
39. Ta lubas mind oma tähelaevaga sõitma viia.
40. Ta lubas, et laseb mul mängida oma mateeriamuundajaga.
42. Ta lubas, et laseb mul mängida oma ajamasinaga.
43. Ta ütles, et on Jumala sõnumitooja ja ma uskusin teda.
45. Ta feromoonallkiri oli nii intrigeeriv.

52. Miski temas ei meenutanud midagi, mida olen juba varem näinud.
53. Olin just saanud küpseks taluma mistahes ebaõnne.
54. Mullid ta kreemjas keskmes erutasid mind.
55. Ta väliskestal veikles just mu lemmikvärv, igihall.
61. Sattus olema aeg, mil mulle sobis ebaregulaarne seks.
63. Ta luges mu mõtteid ja teadis alati täpselt, mida ma tahan.
65. Püüdsime mõlemad ära arvata teineteise sugu.
66. Arvasin, et see on minu kui maainimese kohus.
78. Ta ütles, et võib viia mind mu kodust 2000 valgusaasta kaugusele.
88. Ta ütles, et on oma planeedi kuulus luuletaja. Ma ei uskunud teda, kuid ei tahtnud haavata ta tundeid.
100. Ega me ei saanudki õieti aru, mida me tegime.

Üsna süütult vaimukas, aga jällegi – nõukogude kirjastajad nii ei arva... Aurora Luque'lt on mul tõlgitud lausa kolm luuletust. Loen kõigepealt "*Carpe noctem*" Pealkiri on kuulsalt loosungi *carpe diem* parafras: mitte siis hoiapäeva või naudi päeva, vaid: Naudi ööd!

CARPE NOCTEM

Carpe noctem, mu arm! Näe igas pimedas ihasööstus taro-ennustajat, kubemeis aga, mis niivõrd täis meil peeneid juuri ja tähekujusid, milles suudlused hullavad ja mille tuhandeis artereis huljuvad merikasvud. *Carpe mare*. Avame endas kõik sugulise nii, et selles on – nagu merevees – anemooniõied aina hällivas liikumises – ja me võtame mere saatuse endisse.

Lilie kordas – otsekui töötust:

- Ja me võtame mere saatuse endisse.

VÄGA TUME HELESININE

Ma ei tea, kas see tundub sulle paradoksina,
kuid muidugi ma ei valeta, kui räägin
iha ammendamatus tarkusest:
järjepidev tihke odüsseia läbi kogu keha –
aina möödud saartest, mis tules,
hinges iidne nostalgia.

Iha pole mitte tumesinine, vaid väga tume helesinine
ja väga tark,
lüüra, mis ka kaugelt kostes ikka kutsub sind tantsule,
paneb südame pekslema,
kütab üles laevahukusoovi.

IHA ARHITEKTUUR

Iha: hukutav konstruktsioon, milles vähimgi märk
ei anna tunnistust sellest,
et oleks tegemist elamiskõlbliku ruumiga, kerkib kehast
esile ilma mingi toetuseta (kes suudakski luua sellist
struktuuri?!...)

Iha: installatsioon häireseadmetega, mis alati veavad alt.

Iha: labürint kidakeelsusest mereni, mis ujutab üle
saared.

Pööra tähelepanu just labürindile: kord sulgeb
edasipääsu ere valgus,
siis täidab koridori tuhmkollane tardumus.

Pole ilusamat monstrumit kui armastus, millele on
juurde pääsenud iha.

Sharon Olds

PAAVSTI KÕRB

Kellatilana

ripub see tal sügaval riietepeidus;
kui ta ise liigub, liigub ka see,
kummituslik kala hõbedaste vesikasvude vahel,
öösel aga, kui silmad magavad, siis tema virgub ja
tõuseb,
et kiita Jumalat.

- Ehk see võib meil läbi minna ateistliku luuletusena... -
oletas Lilie
- Looda sa!...

LÕPUTU ÕNDSUS

Kui esimest korda nägin, kuidas lumi langeb läbi õhu
imepisikeste üksisarvede kabjajälgedena,
tegin endamisi maha, et ei hakka kunagi elama maal,
kus ei saajagi lund ja kui esimene mees tegi oma teed minusse,
rebides takistusi, oli mulle selge, et edaspidi ma ei kujuta ette
oma elu ilma meesteta, ilma selle imeliku rassita, kellel on
jurakad verestpaisunud kabjad. Nüüd siis lamame kõrvu mu
väikeses magamistoas, tume kuld peegekdumas lumes – kui
helbed keereldes laskuvad taevast, surud end minusse, kardinad
lukkuvad eemale, kõrvale,
avavad väikese toa; tume kuld peegeldusega lumes,
milles me lamame.

Vihmarabin telgikatusel oli lakanud, küljeseinas
kullendas rohelises presendis juba päikeselaik.

Lugesin:

Jeesus Munarriz

POEET POETESSILE

Sa tead, kuidas see käib ja tavaliselt armastadki nii
nagu luuletaja teeb oma värssse
täiuslikus vastavuses tunde ja värsitehnikaga
ilma et need omavahel hõõruma hakkaksid –
harmooniliselt ühte sulanud muusika, ja ind,
intuitsioon ja teadmine;
Sa paned ehedaimad tunded rütmi ja meloodiasse,
fantaasia rikastab su liigutusi,
maitsekas ülemealikus ajab nad lausa hulluks.
Kui oled inspireerit – mida juhtub sageli, -
võtad mu kaasa ja viid piiridele, kuhu ma pole veel
jõudnud.

Poedilt poedile: Õnnitlused!

Kuidas saaksin juba praegu endale Su „Kogutud
luuletused“!?

Francisco Hernandez

***

Vajan Su tuppe. Nurmel jalutades astun aina lilledele
ja vajan Su tuppe.

Vajan Su tuppe. Jalutades astun aina
roosadele lilledele ja vajan su tuppe.

Minu huultel avaneb Su tupp kui elus vili,
kui himukas austrikarp.

Astun jalutades mustadele lilledele

ja mulle meenub Su tupe lõhn,
ta korallpunane niiskus ihuküllastes suveõhtutes.
Astun läbipaistvatele õitele,
mida puistavad kooreta puud
ja vajan su tupeava liibumist oma keele vastu.

- No see on nüüd küll kõige täiuslikum näide armastusluuletusest, mis ei saa Nõudeliidus trükis ilmuda ühegi nõukogude rahva keeles... - hüüatas Lilie ja luges:

Sarah Brown Weitzman

ÜKS ÕIGE LUULETUS OLGU KUI HEA SEKS

Luuletus, mis ei haara järsult ja rapsakalt,
vaid hakkab üsna vaikselt kujunema,
siis saavutab sellise intensiivsuse,
et sa ootad juba kannatamatult:
Mis tuleb veel ?... Ja veel nüüd?...

Tee-veel-edasi-luuletus
palun-tee-edasi-luuletus...

Ühe-õhtuga-veel-kuus-korda-ülel lugemise luuletus,
ei, tervet-õhtut-täitev luuletus
vaimustava lõpuga

jää-ööseks-luuletus
ole-ka-hommikul-siin luuletus
kas-ka-sul-oli-hea-luuletus

ja ikka-su-mõtteis-kui-hommikul-ärkad-luuletus

Kahes viimases luuletuses võlus meid luule ja armuiha sujuv liitumine ja nii liitusime ka ise, paberid luuletustega kahisemas ümberringi laiali külje all.

Üks leht sattus mul pilgu alla, võtsin selle:

- Tõkisin ka Yeatsilt luuletuse “Kass ja kuu”, mitte sellest anatoloogiast... See on siis vist ainus, mis võiks meil ka trükki minna, kas lastelehes või –ajakirjas:

Kass tegi oma õhtusi käike,
kui kuu tõusis üle tee.

Kass, kuu lähim sugulane,
tõstis pilgu taevasse.

Ja vaatas must Minnelou kuud
nagu inimesed vaatavad merd.

Puhas külm valgus taevast
erutas kassi verd:

Kuu pole vist tantsinud ammu,
võibolla ta tahaks õppida
minult mõnd uuemat sammu?...

Minnalouh tantsiskles rohus
kuulaigust kuulaiku,

kuu aga uude faasi
jõudis kesköö paiku.

Kas Minnalouh teab, et ta silmad
just samuti muudavad kuju –
täiskuust poolkuuks ja poolkuust täiskuuks-
nii nagu on just tuju?

Minnalouh tantsiskleb rohus,
kus lõhn ja valgus on terav
ja muutuva kuu poole tõstab
oma muutuvad silmaterad.

- Ka minul on üks luuletus, mis võiks ehk minna... ka ei ole sellest antoloogiast.

Emilio Prados

KESKÖÖL

Vaikus magab sadamas
tulehelkidest lakitud veepinna all.
Täiskuu heidab ülalt oma kuldsed ankrud.

Aeruta, süda!

- See võiks minna küll, seda enam, et on tõlge, mitte meie autori luuletus.
- Mis vahet sa selles näed?
- No kui keegi meist oleks nii kirjutanud, võiks valvas tsensor kahtlustada, kas viimases reas ei peitu mitte üleskutse põgeneda paadiga siit sotsialismi õitsvast lilleaiast.
Oot, veel üks luuletus!... See on Jaquin Sabina luuletus.

HOTELLITUBA VAATEGA SINU IHULE

Tellisin kahese voodi ja merevaatega toa.
Olengi juba siin... padjas on udusuled.
Parem kui ütled valvelauas valenime...
Sajand ja kolm minutuit, millal sa kord juba tuled!?...

Hotell, sulnis hotell,
hea kodu armukihule.
Hotell, sulnis hotell,

tuba vaatega sinu ihule.

Asi pole ju selles, et ma sind naiseks ei taha,
sellepärast ei pea sul olema silmad vees –
asi on vaid selles, et ma tahta ei taha,
ei taha, et peagi koos istume tüdinult teleri ees.

Hotell, sulnis hotell,
hea kodu me armukihule.
Hotell, sulnis hotell,
tuba vaatega sinu ihule.

Hüüdsin:

- Küll on hea, et meil seda probleemi pole. Meie juba ei istu aasta pärast tüdinult kõrvu teleri ees, meis on vaimset elavust. Ja mina t a h a n sind naiseks.... Tegelikult pole asi tahtmises – me lihtsalt kuulume ühte.

Lilie oli mu sõnadest liigutatud ja langes mulle kaela.
Siis surus ta end kätega minust eemale, jäi mulle silma vaatama ja lausus:

- Armastus kristalli ja valge veini vahel. Kujutled seda? Mulle meenusid read - Eduardo Carranza luuletusest “Varahommikune”:

Äkitselt ma ärkan:
mu veri ärkas
ja küsib nüüd Sinu järele.

Täpselt nii tundsin ühel hommikul telgis. Selles Pekka raamatus oli ka üks luuletus, mis väga täpselt kirjeldas mu olukorda nagu see oleks olnud siis, kui ma poleks sind kohanud:

Alfonsina Storni

PALVE

Oh Jumal, mu palve on see -
ja Sa mõistad ju mind:
Olen suremas armastusest,
kuid armastada ei saa!

Püüdlen täiuslikkust
endas ja teistes,
püüdlen täiuslikkust,
et seda siis armastada.

Mu enda tuli mind põletab –
halasta, Issand, halasta –
olen suremas armastusest,
kuid armastada ei saa!

Siis üks Sharon Oldsi luuletus, mis tekitas minus vastakaid tundeid: rõõmu, et keegi on tundnud just nii nagu mina, aga ka kadedus: ma oleksin ju võinud ise nii kirjutada – pärast sinuga kohtumist oleks see olnud nii kerge...

UUEKSLOOMINE

Kõik läheb nii kenasti, kui oleme kohtunud kohtunud
paberi ja pliiatsiga;
kas me saame ka midagi kirja pandud, polegi tähtis,
kuid Sina saad uueks looduks mu käte vahel,
Sa lood end mu niuete vastas.
Sööstes läbi meie sõnamaade
minu keha kirjutab Sinusse

luuletuse,
mille Sa oled minust loonud.

Sind puudutades saan endale kesköö võluväed
ja täiskuu tuli juba leegitseb mu kurgus.
Ma armastan Su ihu õitsema;
mina olen Su nüüd loonud
ja võtan Su sellisena
endasse.

Lilie vaatas mind erilise äraseletatud pilguga ja luges
naljatleva paatosega:

Gaia Holmes

ELU POEEDIGA

Ta võib leida luulet piparmündinätsus
ja parkimispiletis,
sonette välja moosida vanast turukotist,
haikusid kartulikrõpsudest,
kuukiiri kuklitest
ja leida Eedeni aia
köögivalamust.

Ta võib päevauudised riimi panna
ja oma sisendusliku hääletooniga
kodustada hulkuvaid koeri.

Kui ühte heidame,
tuleb ta nelikvärssides
vahel ka viisikuis,
spermana purskab ta frangipaniviirukit,
absinti ja aniisi,

Eva naeru
Ja Adama südamepekslemist,
piima, mett ja martsipani,
taimemahla, tuhksuhkrut ja kullatolmu.
Mõnikord ma soovin,
et ta lihtsalt purskuks ja purskuks.

Kogu päeva lõõsk ta silmist
soojendab mu nahka,
ta tõlgib mu keha
hõrkjaks luuletekstiks,
muundab mu kaela
Kristuse vasakuks oimuluuks
ja mu huuled
Afrodite mossituseks.

Aga selline muusa-staatust on ka ohtlik,
see võib hakata mulle pähe,
ma murrin kolm varvast ja rangлуу,
püüdes libiseda nurgapealsesse poodi
serafimi-ingli tiiva tulemõllul.

Lilie tõusis käsipõsakile:

- Siin on nüüd üks luuletus, mis kirjeldab mu elamust Eba vere mäel - Katelyn Rew "Koos pimedas":

Lamame pimedas, su käsi libiseb kehal allapoole, jääb lebama mu jalgade vahele.

Kandun su õrnadest silitustest maailma, mis pole päriselt minu oma, sest on mulle uus.

Juba su sõrmed tantsivad minus, minu säsis, leiavad õnarusi,

mille olemasolust ma ei teadnud.

Hoian su kätt randmest.

Ära peatu!... Ära nüüd kunagi enam peatu!

Olen kindel, et nagu mulle, nii mõjus ka Liliele just luuletuse viimane rida eriliselt. Heldinult kaisustasin teda:

- Kujutad ette: kui meil õnnestuks praegu kõik need tõlked trükis avaldada – milline värske puhang eesti armastusluulesse!... rääkimata sellest, et oleksime korraga ka päris rikkad – rubla rida ikkagi!... Nägin praegu vaimusilmas karikatuuri – keegi võiks sellise ju joonistada ja “Pikker” ära trükkida: veskijärv, millel kiri “Armuelu”, järv täis igasugu sigimist ja sagimist, aga vesiväravate vahelt immitseb vaid natuke läbi alla niresse, millel kiri “Eesti armastusluule” ja seal kõrval meie, kohe-kohe avamas vesiväravaid...
- Mis teha – kui me ei ela vabal maal...
- See, et me neist tõlgetest midagi trükis avaldada ei saa – peale Minnelouh ja ehk ka südame aerutamise – mind nii väga ei kurvastagi, sest on mõistetav – nõukogude kord jne. jne. Kurvaks teeb hoopis see, et eesti armastusluule tundub selle kõige kõrval nii kitsapiirilise, üheülbalise. Millal küll ka selles märg iha (või ihu) tõiseb esile elusuuruselt! Ja sürrealismi võimalused!... Nagu Cherasim Luca „seostab“ luuletuses „Keha kaja“ kallima kehaosi: su puusa silm ja su vere hambad, su huulte hurdad ja randmete kaal, su põskede kettad ja jalgade niuded, su kubeme viha ja su veenide kubemed, su põlvede geenius ja su varju naba. Siiski peaks sürrealistlikult kirjutades jälgima ikka sedagi, et kujundid sobiksid, ei hakkaks omavahel hõõruma – ka sellist asja on Luca luuletuses üksjagu, näiteks: su lauba esikülg ja su silmalaugude kivid. Su laugude kivid – no see ei kõlba kusagile, on räige dissonants...mis kivid!... Üks luuletõlge on mul siin veel, kuid see on avaldamise suhtes niivõrd lootusetu, et

ma ei hakanud mustandist välja kirjutama... ja tõlkisin vaid ositi. Pealkiri on “Nuss”, autor ameerika poetess Kim Addanizzio:

Kui keegi tarvitab seda sõna luuletuses,
leitakse kohe,
et ta on nii maitse- kui andevaene...
justkui oleks suur raske sepaalasi
langenud kolaki
läbi lae restoranilaua keskele;
kelnerid jooksevad ringi,
püüdes oma valgete käsivarrerättidega
klientide riidetelt pühkida
portselanikilde ja kastepritsmeid.

Sellele vaatamata mina,
kui soovin jagada mehega parimat,
mida me jagada võime,
vaatan talle sügavalt silma ja ütlen
siiralt, sisenduslikult ja südamlikult:
- Nussime!

Ja üks ameerika parimaid prosaiste, meilgi tõlgitud John Updike on luuletanud:

Milo Venusel küll vittu ei olnud, putsi hoopiski mitte,
see oleks jätnud marmorile oma varju,
kuid Botticelli Venusel oli, ehkki ta varjas seda
mereanamoonselise käega ja nii me ka seda ei näe,
merevaigukuldse karvaäärisega suud,
mida meeeldi suudleksime, kui .meid vaid lastaks
sellesse arkaadiahõngulisse maalimaastikku.

Näib et inglise keeleroomis on rahvapärane sugeluline

sõnavara juba üsna vabalt kasutusel ka kirjanduses, selles ei nähtagi enam mingit roppust... eestlased võiksid ju ka selleni jõuda, vähemalt selle poole püüda. Kas või sõnad “nuss” ja “nikk” – iseenesest pole neil viga midagi, nad on tegevusnimedena ka omavahel selgelt eristuvad: nikk on hoogne, nuss malbe, tundlik ja tunnetuslik, võib olla isegi meditatiivne...

Lisaks tõlgitud luuletustele on mul välja kirjutatud üksikuid eredaid luulekujundeid... värsikatkeid – kui ka terve luuletus pole mulle tõkimisväärne tundunud... või pole mul jõud üle käinud... Päris sageli tuli ette sedagi, eriti sürrealismipoolsete luuletuste puhul, et mõne ereda ja särava kujundi kõrval tuli kohe ridamisi selliseid, mis tundusid üsna kohatud ja kogu see kujutluste pillerkaar ei sulanud harmooniliseks tervikuks. Aga siin on peotäis pärle:

Oscar Hahn:

Õile õile järel riietus ta lahti,
kuni
teda kattis vaid ta ilu.

Kaugeneva rongi mürin kõneleb
ja lõhn sõrmedel
ja padjal –
kõik kõneleb armunuile, kes
sõnatult ühte heidavad.

Juan Gelman:

Olgu me baldahhiiniks suur kirikukell,
mis heliseb, kui meis tõuseb jälle uus armulõõsk!
- Kujutad ette!... Tornikell on ju tõesti
baldahhiinikujuline...

Gelmanilt leidsin veel teiseigi väga ilusa... kujutelma:
Sinu juuresolekul on taevas kõrgem, maapind laieneb
roosist roosini ja õhk tuvist tuvini.

- Selle võtame endile hüüdlauseks: Roosist roosini,
tuvist tuvini!

Veel mõned maagilised read:

Joaquin Sabina:

On naisi, kes tassivad endiga kaasas vett täis kohvreid.

Stu Bagby:

Kui Erni vanaisa selgitas talle suguelu,
mõtles poiss, et taat on selle kõik ise välja mõelnud.

Katelyn Rew:

Kui jõin endal pildi eest ära, siis viimasel pildil olid
sina.

Ana Rossetti:

Kui kustustasin tule, haaras mind hirm, et pimedas
mu enda ilu ründab sind.

Lilie vangutas pead:

- Väga omapärane tunne...
  - Nähtavasti oled tundnud...
- Lilie noogutas.

Kogusin kokku lehed luuletõlgetega ja kaalusin neid
käes:

- See on pomm. Kujutad ette: kui paljundaksime need
luuletused - nagu ju on viimasel ajal tehtud mitmeid
almanahhe – küll fotopaberil, küll masinkirjas –

“Marm”, “Hees” ja veel nii mõnedki... Mõtleme ilusa pealkirja ka, hakkame levitama, müüma... Mis juhtuks? Lillie vaikus. Jätkasin ise:

- Kaks võimalust. Järgmeksid repressioonid – meid visatakse ülikoolist välja, mõnda aega – võibolla päris pikka aega - ei avalda ajakirjad ja ajalehed meie kaastöid... Samas oleme andnud aga eesti luulele sellise värskendava impulssi, et meid ei ole võimalik ka ignoreerida ja leebutakse - mõeldakse: mis see siis oli – vaimne huligaansus?... noorte inimeste asi, ikka juhtub...
- Ja teine võimalus?
- Järgnevad repressioonid – vähem või rohkem, Kindlasti - neist ei pääse -, aga. meie tõlkeraamat ei ärata kelleski vaimustust - sest on tundetoonilt nii võõras kõigele harjumuspärasele eesti luules, et ollaksegi valmis nägema neis tõlkeis üksnes meie huligaanitsemist... ja teada saades meid tabanud karistusest kehitab luulepublik vaid õlgu, vaimukangelasi ei näe meis keegi...
veel üks luuletus Sharonilt, ameerika poetessilt...
- Kas samalt, kes luuletas paavstist?
- Jah.

KESKSUVINE

Lamame kõrvu selili paksus rohus,
juuksed veel suplustest märjad,
tõusen poolistuli Sinu üle, vaatan Sind üle,
mu niiske juuksepahmak keerdub ümber Su
sugutipea...

munandeid läbib tuksatus – need kui oleksid omaette
eluosolend,
mingi loom.

Ülal me kohal sinitaevas väljub tühjusest valge pilveke,
keerdub ja keerdub – eeskujuks mulle...
ümbritsen huultega Su sugutipea
ja hakkam imema,
aegajalt siiski tõstan pea –
kui mind läbib ihavoog.
Avausele Su sugutipea keskel
on ilmunud tilk. Limsan selle.
Mu sõrmed tõmbavad eesnahka Su sugutipeal
allapoole. Ühes kohas jääks see nagu peatuma
ja korraga pakub mulle ülimat naudingut
aidata seda sellest kohast üle libiseda,
veelgi allapoole... Nüüd ei ole enam peatumist,
ma lutsin ja imen end välja sellesse maailma,

- Mida ma ei arvanud enne surma siin elus üldse näha saavat...
- Siin on huvitav see, et kuigi ihulised naudingud olid täiel määral mehe omad, koges naine vähemalt sama nauditavaid elamusi. Kas see on võimalik?
- On küll.
- See luuletus võib küll olla meie luulepublikule vastuvõetamatu. Meil kogetakse ju kõike seksuaalset ikka veel vähem või rohkem patusena ja sellisest suhtumisest nagu ei tahetagi vabaneda, kuna see lisab nagu mingit vürtsi. Sharon ei jäta selleks aga vähimatki võimalust. Nii pole ka meil tõlkijatena loota oma tööst midagi head...
- Siin on nüüd aeg meelde tuletada seda, mida sa rääkisid otepäälastele klubi avakoosolekul – et luuletamisel on suurimaks väärtuseks esmane elamus luuletajas endas. Tõlkides saime ju meiegi neid valgusesähvatusi üsna rohkesti ja polnud need sugugi

vähemad neist, mida oleme kogenud o m a luulet kirjutades.

- Jah, ise läksin nüüd samase kirjandusliku väärtuse õnge – täitsa nagu need Otepää luuletajad... lausa piinlik... Ometi on mul isegi üks luuletus esmase luuleelamuse ülistuseks:

Valgusepuhang rinnas,
otsid sõnu?...
kas on vajagi,
kui ehk edasi minna teisiti,
mitte kirjanduse, vaid jumalikkuse suunas,
mitte sõnade, vaid tunnetuste läbi?...

Pöördusime veel kord tagasi esimesena loetud luuletuse juurde - kuidas Ana Rosetti jalutab aias, lastes kohe-kohe puhkevaid tulpe reite vahelt läbi... ilus luuletus... kui see õnnestuks trükis avaldada!...

- Vastuimeelselt torkasin lehed luuletustega telgisahtlisse.
- Panid pommi kõrvale, - kommenteeris Lillie.
- Jah.

Tõstsin ristic käed demonstratiivselt ja hüüdsin paatosega:

- Suur Jumal, miks tegid Sa nii viletsa maailma, milles ei saa nõukogulikus trükisõnas ilmuda tõlked uuemast armastusluulest! Eh, ja siis veel Lenini preemia, mis ka ilmselt jääb mul saamata!...
- Pekkal, kui ta terve selle antoloogia soome keelde tõlgiks, poleks avaldamisega mingeid probleeme...
- Imelik, et ta töötab tollimehena - tõlnerina... Kuigi meil n e i d tõlkeid avaldada ei õnnestu, pole ometi

kahtlust, et suudame edaspidi elatuda kirjanduslikust tööst - nagu unistame... Kapitalimaailmas ilmselt ei oleks see võimalik...

- Seal on ilmselt sisendatud luuletajatesse teistsugune suhtumise: luule olgu nii püha asi, et pole ilus näha selles elatusvahendit.
- No meid see ei veena.
- Oleme nõukogude ühiskonna poolt juba sedavõrd rikutud.
- Alandav on ju, kui olles luuletaja pead ometi kusagil kellast kellani tööl käima...

Olin valmis veel pikemalt seletama, kuid Lilie itsitas ja ma mõistsin, ta oli niigi minuga ühte meelt. Mõned mõtted mul siiski veel tulid:

- Olen kusagilt kuulnud või lugenud, et Islandil saavat igäüks, kes tahab olla kirjanik, ministeeriumi uksehoidja palga lootuses, et kunagi veel kirjutabki midagi väärtuslikku... Igatahes väga humaanne suhtumine... Nõukogude Liidu Kirjanike Liidus on üle kümne tuhande kutselise kirjaniku ja teist sama palju on meiesuguseid, kes ka mingit muud tööd ei tee... vahel mulle tundub, et sotsialistlikul ühiskonnakorral poleks muidu viga midagi, ainult et meil siin on sellel küljes üks suur-suur viga: Eestimaa järjekindel venestumine.

HELISTAME!

Minu lähim telefon asus seitsme kilomeetri kaugusel Aegviidu alevis - poollagunenud ja roostetanud telefoniputkas sidejaoskonna trepi kõrval; vahel sai sealt kahekopikalise abil ühendust, kuid mitte alati, mõnikord neelas aparaat münte järepanu, nii et neid pidi olema varuks. Samas jälle olid kahekopikalised defitsiit ja mõnigi kord sain neid hankida vaid

nii, et otsin toidupoest kefiiripaki (18 kopikat) ja andsin kehekümmelise – siis müüja oli lausa sunnitud mulle tagasi andma kahekopikalise – pakkus kõigepealt küll kaht toosi tikke, kuid ma ei nõustunud.

Ka Liliel ei olnud kodus telefoni, kuid ta täditütar töötas sidejaoskonnas ja kui mul oli vaja kiire sõnum jätta, sain seda talle helistades. Nagu nüüdki.

Aparaat oli mul juba mitu kahekopikalist neelanud, ilma et oleks ühendust andnud.

Tugev tuulehoog logistas telefoniputka ust. Eelmisel õhtul olin vaadanud soome TV-st õudusfilmi: Keegi mees helistas telefoniputkast – mitte sellisest poollagunenust, vaid ikka väga korralikust – siis lähenes kraana ja tõstis ta koos putkaga üles... Vaatasin enda ümber ringi: kui selline oht peaks ähvardama ... sellest putkast siin poen küll välja – uks ei käigi korralikult kinni ja pooled klaasid on eest ära...

Helistada oli mul nüüd aga vaja seepärast, et üks sõber, noor ärksameelne rannaküla pastor oli just korraldamas Tahkurannas poolsalajast noortelaagrit ja ma tahtsin Lilie sinna kaasa kutsuda...

RISTI ALT ÄRA

Laagrikoht oli kõnekas: poollagunenud vene kirik mõjus oma punastest tellistest müüridega ikka veel salapärase ja isegi suursugusena ning nagu muuseas käisid kõik laagrilised vaatamas ka Pätsi sünnikodu aset ja neid kivirahne, mis olid veel järel kunagisest monumendist.

Rohket osavõttu leidis viktoriin-maastikumäng “Ristiinimese teekond risti alla.” Meiegi – Lilie ja mina – tegime algul kaasa, siis aga hakkas pahaendelisena tunduma lõppsiht, milleni pidime välja jõudma. Ka tekitas viktoriinis kohatu pausi üks ontlik vanatoi, kellesse põhilaagrilised

suhtusid suure respektiga – ilmselt oli ta vana pastor – ja hakkas nüüd pikalt-laialt seletama, et on esile kerkinud noori, kes võtavad igast usust midagi nagu oleksid rootsi lauas.

Teritasime kõrvu: seda on siis märgatud!... märgatud on meidki?... Aga muidugi oli kõneleja meelest selline “tentents” väga paha... Meile, kes me olime sedameelt, et just nii tulebki teha, oli ta jutt vastukarva ega veennud meid seegi, mille ta oma vaadete põhjenduseks tõi – et kui järgid ainult ühte usku, läheb sul pärast surma hästi, muidu aga kaod kusagile vahepeale ära - tema teab.

- Mida ta selle teadmise all silmas peab? – imestas Lilie.
- No eks ikka, et saad Taevaisa juurde paradiisi, kui oled enne uskunud, et Jeesus on sindki oma ristisurma läbi ära lunastanud. Eks kõigi usundite sisim püüd on valmistada meid võimalikult paremini ette selleks, mis saab surma järel ja kui oleme võtnud kõigist parima, siis järelikult olemegi ka selles asjas kõige paremas seisus, ilma et oleks vaja isegi püüda sõnastada, mis see on... sõnastada nagunii pole võimalik – öelda, et Taevaisa juurde ja paradiisi, see on ju ka ainult sümboolne kirjeldus ja pealegi üsna primitiivne... Kui oled suhtunud kõigisse usundeisse siira huviga ja hoolivalt, näinud neis kõigis püüdu vaimselt edasi jõuda, mitte omavahel vaenutsevad konkurente, siis sellest kõigest sinus endas moodustunud tunnetuslik tervik pole kindlasti kehvem, kui kujutlus Taevaisast ja paradiisist. Probleem võib olla vaid selles, et kaugeltki iga inimene pole suuteline koostama kõigist usundeist enda jaoks uut mõttelist tervikut – muidugi mitte, sellest ei tuleks midagi head! -, aga küllap koguneb aja jooksul ka õnnestunumaid kogumeid ja siis saavad huvilised juba nende hulgast valida. Ka meie tahame ju luua ühe sellise uue kogum kõigist usundeist...

Lilie embas mind ja sõnas erutatult:

- Mulle tudnus kohe, et sa olid liiga tagasihoidlik, kui meie esimesel kohtumisel seminarkas ütlesid, et oled seadnud sihiks elada Nõukogude Eestis üks särav nõukogudevaba elu ja kutsusid mind kaasa seda endaga jagama...
- Mul on tõesti vist pisut suurem eesmärk. Ja ma tundsin kohe, et sullegi see sobib, et sa ei tulnud minuga kaasa mitte ainult seepärast, koos on kergem ujuda läbi nõukogude tegelikkuse.

Imestasin, miks pole ma ikka veel õpetanud Liliele tiibetlaste tu-mod, “tulist naist”, mis on ometi igasuguses tantristlikus eneseteostuses ja seksuaaljoogas nii põhilise tähtsusega.

Korraga oli meile selge, et jätame selle viktoriini lahendamise kus seda ja teist ning läheme oma telki – lähimasse kohta, kus on võimalik teostada see uus reaalsus, mis meile oli terendanud...

Meie otsustavus tõusta ja minna oli nii ilmne, et üks korraldajaist tuli meid keelitama:

- Jätkake, ärge jätke pooleli!...
  - Ootasime, kuni ta eemaldus, siis tõusime ja hiilisime vaikselt minema ning lipsasime oma telki.
- Kujusta oma kehas keskkanal, mis laskub lagipea alt sirgelt alla, parempoolne kõrvalakanal algab paremast ninasõõrmest, läheb jalutuskepi kõveruse sarnaselt lagipea alla pöördub siis ja laskub paralleelselt keskkanaliga, vasak kõrvalkanal algab vasakust ninasõõrmest, teeb samuti peas kõveruse ja laskub siis paraalleelselt keskkanaliga. Nabatšakras, neli sõrmelaiust allpool naba, pöörduvad mõlemad kõrvalkanalid keskkanalipoole ja seal on kõigi kolme kanali ühtumiskoht, sinna kujusta hõljuma üks hõõguv tulekübe. Nüüd kui sisse hingad, siis kujutle, kuidas

värske õhk laskub mõlemas kõrvalkanalis ja kui jõuab kanalite ühtekohta, lööb seal hõljuv tulekübe värske õhu pealevoolust veel enam hõõguma, sellest väljub leek tõuseb keskkanal, sulatab peas hõbedase aina, see laskub keskkanal alla tulekübemele, millest väljub veel suurem leek ja nii hakkabki see käima, mõnus soojus levib kogu kehas ja nii on kerge jõuda ka ekstaasi. Tiibetlased korraldavad isegi võistlusi: täiskuuööl minnakse alasti järvejääle, sellesse on raiutud auk. Kastetakse särk märjaks, võetakse õlgadele ja kes suudab rokem särke ära kuivatada, on võitja. Kaheksa olevat hea tulemus. Aga see kõik on tühi-tähi. Kes on saavutanud endas sellise energeetilise lõõsa: üles ja alla – nabatšakrast üles kroontšakrani ja jälle alla ja jälle üles, on vääriiline partner ülevsüles.

Lilie proovis ja kohe oli tunda, et tal tuli välja... Tal on energiatunnetuses annet. Kord kui olime jälle oma telgis alasti, liugles ta käsi graatsiliselt nagu lendlev lind, kutsus kaasa minu käe ja ilma et need oleksid kokku puutunud, oli nende vahel tuntav ja poolhämäruses isegi nähtav energialoor, energiasall – liugles meie käte vahel - meie armastus nähtaval kujul... Ka oli Lilie päris ise tulnud selle peale, et kui suguühites olin jõudmas ohtlikult lähedale seemnepurskele, hakkas ta tegema oma käega mu seljal spiraalseid keerde ülespoole, aidates mul palavnenud seksuaalenergiat selgrookanalisis tõsta; olin küll saavutanud oma seksuaalfunktsiooni üle juba päris hea kontrolli, kuid selline kaasabi aitas siiski suuresti, rääkimata sellest, et oli väga nauditav.

Mul oli tunne, mis tekib igal luuletajal siis, kui ta võib tõdeda, et luuletus on valmis: nüüd võib lõõgastuda, vahelduseks midagi lõbusat ette võtta.. Puhkesin naerma:

- Tead, Ameerikas on tõusnud populaarseks luuletajaks mitte moraalsuse, vaid moraalityuega silma paistes keegi

Charles Bukowski, kes aina joob ja laaberdab.
Leonhard Cohen on öelnud tema kohta: Ta võib kõik
maa peale kiskuda, isegi inglid. Minu kohta võidaks
öelda midagi vastupidist: Ta võib kõiges, isegi
juhuseksis, näha jumalikkust.

Tõlkisin hiljaaegu kaks Bukowski luuletust:

NELIKÜMMEND AASTAT TAGASI ÜHES TEATUD HOTELLITOAS

Kusagil Union Avenue kandis kell kolm öösel
mina ja June – üha jõime odavat punast veini – ikka veel! –
ja ma kõndisin paljajalu põrandavaipadel,
aegajalt taldu veristades -
eks olime mõne klaasi ka puruks visanud.
Nii ma siis kõndisin, aluspüksid ribadeks ja rebadel,
inetud väljaveninud munandid tolknemas
kuni viimaks peatusin June'i ees,
kes istus oma joobnud tugitoolis
ja karjusin talle näkku:
„MA OLEN GEENIUS,
KUID KEEGI PEALE MINU SEDA EI TEA!“
Ta raputas energiliselt pead:
„Pask oled, perseauk...“
Siis helises telefon ja enne kui keegi sealt midagi öelda jõudis,
karjusin:
„MA OLEN GEENIUS, AGA KEEGI PEALE MINU SEDA
EI TEA!“
Helistas hotelli administraator:
„Kui te selles vaimus jätkate,
ajate üles kõik meie hotelli külalised...“
Jane haaras toru mu käest ja karjus sellesse:
„KA MINA OLEN GEENIUS!... NIKUGEENIUS JA MA
OLEN AINUS LITS, KES VÕIB SEDA ENDA KOHTA

TÄIE KINDLUSEGA ÖELDA!...“

Seepeale viskas ta toru ära.

Kohemaid panime ukse ketti.

Seejärel lükkame raske diivani sinna ette

ja vajusime hingeldades selle peale.

Nad tulid kärarikkamalt kui olime oodanud

kuulsime väga hästi, mida nad koridoris rääkisid:

„Kas see on õige uks?“

„Jah, tuba 413.“

Seejärel meile:

„Los Angelese politsei.

Avage silmapilk!“

Me ei kõssanudki.

Siis tagusid nad ust püstolipäradega.

Kindlapeale ajasid nad üles kõik hotellikülalised.

KES KURAT ON KÜLL SEE TOM JONES?!...

Kahe nädala eest olin leidnud New Yorgist 24-aastase.

Nüüd tuli tagasi 34-aastame ja pistis pröökama:

“Tahan näha oma rivaali!”

Nägigi, mõõtis teda pilguga:

“No missäütled – pole vigagi!...”

Kus siis läks kismaks:

küüned ja hambad mängu –

nagu metskassid...

veri ja kusi lendasid.

Olin purjus ja aluspüksteväel.

Püüdsin neid lahutada,

aga kukkusin ja lõin põlve ära.

Selle ajaga olid nad juba veerenud uksest välja tänavale.

Tänav oli võmme täis,

ülal tiirutas kopter.

Seisin vannitoas ja tegin peeglistse lõustu:

55-aastana ei satu just sageli sellisesse sündmustekeerisesse.

Siis tuli üles 34-aastane,

riided rebitud, nägu kriimustatud,

tihkelt tema kannul võmm,

kes tahtis minult teada, mis toimub.

Kiskusin aluspükse ülespoole ja püüdsin selgitada.

Saime päris kenasti naerda.

Kuigi telk oli lausa teeraja ääres ja väliskeskkonnast eraldas meid vaid presentsein, tundsiime end vabalt, võisime ju kindlad olla, et lausa sisse vaatama keegi ei tule.

Läheduses oli kuulda samme ja meieni jõudis tuttava viktoriinientusiasti hääl:

- Vaheaeg on läbi, jätkame! Tulge välja, teil olid juba nii head väljavaated võita!...

Nii et neil on siis vaheaeg olnud... Endalegi ootamatult hüüdsin vastu:

- Nuss on kõrgeim vaimulik kunst ja ma olen eesti parim nussimüstifitseerija!
- Mina olen ka päris kõva tegija! – piiksatas Lilie.
Seepeale jäeti meid rahule.

Ega me ei oleks võitnud ka, seal oli üks küsimus:

Muud alust ei või keegi panna kui see, mis juba pandud on ja see on.....

Muidugi oleksid nad tahtnud, et punktiirile kirjutataks: Jeesus, mina olin aga kirjutanud: Naine.

Selles asi ongi. uskuda, et Kristuse kannatused on sindki lunastanud – see on kahtlemata inimkonnas kõige levinum psühhotehnika ja on miljardeid inimesi aidanud. Aga sellel on ka oma halb kõrvaltoime: sisendus, et kosmiliseks

printsiihiks ongi valu, vaev, vägivald ja vastuolud, kõiksugu ebameeldivused ja jama... kuigi isegi Paulus ütles, et selleks on armastus... aga pärast seda, kui Isa on lasknud Poja risti lüüa ei tundu see enam kuigi usutav... Ometi on neilgi ühes evangeeliumis – Johannese omas - selgelt öeldud, et meid ei lunasta mitte Jeesuse kannatused, vaid meie endi mõistmine – sõna, logos, gnosis, mille on Jeesus meile toonud.

Naersime. Siis tõsinesin:

- Praegu on nad rannas – seal ju pidi viktoriin lõppema. Tõuseme, paneme telgi kokku ja lahkume.
- Lahkume häbiga? – itsitas Lilie.
- Tead sa, kui ta tuli meid tagasi kustuma, ma püüdsin selgitada, ma otsisin sõnu – hetkeks oli minus tohutu pinge... sõnu ei leidnud.
- Täpsemalt kui sina ütlesid, ei saagi öelda.
- Et nuss on kõrgeim vaimulik kunst?...

Lilie noogutas

- Miks seda siis ei mõisteta?

Ma ei lootnudki Lilielt mingit sisulist vastust, küllap oli mu küsimuse toonistki tunda, et mängin lihtsameelset. Lilie võttis mu küsimust ometi tõsiselt:

- Ma arvan, sellepärast, et isegi need, kes teineteist armastavad, ei tunne täielikku omasust, ikka on kas või kusagil taustal mingi võõristus, ebelus, kõhkhus, ei ole nii, et kõik teises on sulle täielikult oma: suud-sugulid – kõik on täiuslikult oma.
- Nagu meil.
- Nagu meil. Ma tahtsin seda ja sellepärast sukeldusin sinusse – mõistsin, et oled perfektsionist kõiges, mis puutub vaimu- ja armuella.
- Seda, kuidas sa tulid seminarkas minu juurde, võib tõesti nimetada sukeldumiseks.
- No näed.

Esimest korda tundsi uhkust selle üle, et olime tõusnud oma armu- ja usuelus tasemele, mida lausa põhimõtteliselt pole võimalik sõnadega edasi anda ega kirjeldada...

Tundsi, et enne telgist väljumist oleks hea veel kord põgusalt ühte heita.

Sosistasin Liliele kõrva tasakesi:

- Müstifitseeritud nuss on kui gaseeritud vesi.

Et miks me üldse sinna laagrisse läksime? Vaimuvaeses ühiskonnas on iga vaimusevälgtatus asjaks ja polegi siis nii tähtis, kuidas see on saadud või saavutatud. Pealegi oli huvitav kohtuda sõprade ja tuttavatega – seal oli koos ikka igasuguseid karvaseid ja sulelisi, sugugi mitte ainult noori ristiinimesi.

SÄH SULLE KÕRGEIM VAIMULIK KUNST

Siis lõi välk sisse: Lilie teatas: nüüd peab ta olema päris pikalt kodus abiks vanemaile – iga suve lõpupoole võetakse nende peres ette suur aiasaaduste koristamine ja „sissetegemine“: kompotid, moosid, õunamahl... kõige tõisem nädal aastas, mis venib saagirikkal aastal palju pikemaks kui nädal.

Ja oli saagirikas aasta. Olin kui puuga pähe saanud: siis isegi mitte nõukogude tegelikkus, vaid ka selline väikekoodanlik vaaritamine võib meie õnne varjutada... määramatult pikk nädal... sellest saaks ju üle, kuid kui mõelda, et samal ajal peaksime ajama hoopis kiire abiellumise asju – kui tahame taotleda ühikas omaette tuba... Hetkel kadestasin kaukaasia rahvaid, kelle juures on kombeks pruudirööv, mispuhul muidugi ei tule takistusena üldse kõne allagi mingi kompotitegemine... Aga muidugi ei hakanud ma ka Liliet veenma, et ta ei läheks, otsustasin vaid, et Mustjõel enne seda

sunnitud lahusolu teeme veel kõik mis võimalik, et edasi jõuda oma tantristlikus vaimulikus kunstis.

Lähtusime kogemusest, mis oli meile osaks saanud sellest, mille kohta olin öelnud: Ihuliikmeterägastik. Kõik võtsime mängu: sugulid, suud, sõrmed, eriti just sõrmed ja suud, sugulid nagoonii. Ööd ja päevad segunesid. Olen kord varem öelnud selle kohta, et Lilie sõrmede puudutus mu sugutipea all, kus nahavoldid liituvad ja mis on mehe kõige tundlikum koht, sööstis mu naudingusse kui pikk magus liug, siis nüüd liugles neid liuge võrratus erisuses ja külluses olenevalt sellest kui õrnalt või tugevalt ta puudutas, kui lühidalt või pikalt, kas pikisuunas või lausa väänas. Olin ju saavutanud oma seksuaalfuntsiooni üle sellise kontrolli, et kui tahtsin ühet pikendada, polnud purskumist karta.

Vastu hommikut ärkasin valuaistingust. Sugutipea oli suur nagu rusikas – paistetanud. Säh sulle siis vaimulikku kunsti!...

Liliegi oli ärganud ja mul oli aeg ta rongile saata. Muidugi ei rääkinud ma oma seisukorrast, teel jaama poole raudteeäärsel rajal aga märkas, et minu ees kõndiv Liliegi liikus nagu kuidagi vaevaliselt, hoidus küüru. Paras kompotikeetja nüüd küll!...

Jah, nüüd võivad küll meie üle naerda nii need, kes väidavad, et tantras on võimatu saavutada midagi ilma guru juhendamiseta, kui ka need, kes on sedameelt, et see kõik ei sobi üldse meie kultuuri. No naerge, aga me ei jäta, näitame teile veel!...

Teisalt jälle: meie romaani võib ju lugeda ka hoiatava näitena sellest, mis juhtub siis, kui kaks kergeusklikku noort saavad kaasa haaratud mõnest Masingu uitmõttest, mida see vast ise ka päris tõsiselt ei võtnud ja pealiskaudseist teadmistest, rohkem kuuldustest, mis neil on tantra kohta... Loetagu kas või selles vaimus, peaasi, et loetakse!...

Nii me siis kongerdasime jaama poole... aga muidugi

olid meie teadvuses alal need võrratud liud naudingusse ja valgusesse, mida olime endis esile võlunud, vaimustudes sellest, et suudame luua neid, üha kestvamaid ja säralisemaid... et sellega liiale läksime ja üle pingutasime, on tühiasi.

LIELUPE

Riias meeldis meile kõik: uus elegantne raudteejaam, juugendarhitektuur mitmes kvartalis tänavatäielt ja pikad sirged bulvarid, mille järgi võivat aimu saada Pariisist, (kuhu meil võis olla lootust saada ehk alles pärast surma – kui uskuda seda, mis kirikuõpetajad – koolilapse kaudu – on teada andnud...), aga nuidugi ka uhke vanalinn. Pole ime, et intelligentsematele venelastele on Baltimaad sovetiski zapad... Lääs, mis on neile nende vallutuste läbi saanud, kuid mida nad pole kuidagi ära teeninud... sest tõde on ju see, et kus leiab aset venestumine, kaasneb sellega paratamatult ka kultuuriline langus. Venestumine ei tähenda midagi head, ei tähenda kunagi midagi head... Jah, naljakas on seda niimoodi rahulkult tõdeda – nüüd, kui venestumine näib olevat ka meie kaugem saatus ja võib-olla isegi mitte nii väga kaugel... Mis aitab siin bravuurikas laul, mida tudengilabrakatel ikka lauldakse:

Oi-oi-oi välja, välja, vabariigi seest,
kel jalas kirsasäärrikud ja lipsu pole ees!

Vene sõjavägi – kes suudaks seda niiviisi lauldes välja ajada!...

Üle kõige imetlesime lätlaste Vabadussammast – otse uskumatu, et see on neile alles jäetud (küllap kahel põhusel: kolm kuldset viisnurka ülal, tõstetuina kauni naise kätest võisid panna ehk kõige paadunuma partorgi heldima: viisnurgad!... olgugi et kuldsed, mitte punased... muidugi tuleksid punaseks värvida – küllap me veel teemegi seda!... no ja küllap olnuks ka sedavõrd kõrge ja suurtele majadele nii

lähedal seisva rajatise mahavõtmine väga keeruline, riskantne ettevõtmine.

Õhtul sõitsime elektrirongiga Jurmalasse.

Liivaluited, männimetsad... ei leidunud midagi sobivat telgivaiaadeks... Andis otsida... Kui siis viimaks telgi püsti saime ja ka magamisaseme valmis, heitis Lilie sellele ja uinus. Eks väsinud olin minagi, kuid und ei tulnud. Natukese aja pärast tõusin vaikselt, võtsin telgitaskust Jurmala kaardi, taskulambi ja pastaka – oli tunne nagu võiks tulla ka luuletus – kunagi ju ei tea - ja pugedin välja.

Tähistaevas. Kas tõesti on juba alanud augustikuu tähesajud?... Nii kiiresti on suvi läinud... Mis saab meist sügisel?... Nii kiire abiellumine oleks Lilie vanematele ikkagi liialt traumeeriv... ja taotleda ühiselamus oma tuba – viimaseks ülikooliaastaks – sellegagi oleksime lootusetult hiljaks jäänud...

Istusin liivamättale... Imelik liitsõna – liiv ja mäta – kuidas need ühte sobivad?... aga küllap taipate, mida ma mõtlen – kohas, kus liivarand tõuseb pisut kõrgemale, on selliseid mätaistikke paljudes randades lausa ridamisi, kaetud mingite hallikasroheliste rohttaimetega: üsna pikad kuivad kitsad sitked lehed – neile siis istusingi. Ehk tuleb luuletus?...

Suvel oleme olnud rohkem koos kui lahus... see tähendab, et meie mesinädalad hakkavad lõppema, kuid meie tundeis pole vähimatki märki alanemisest. Muidu on ju nii, et armusuhe kas ammendub või suubub abielulisse rutiini, seda tuleb ette nii sageli, et sellest lähtub iga kirjanik oma teost üles ehitades ja õpetajad nõuavad lasteltki kirjandites: sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lõpplahendus... huvitav, kas nad mõistavad, et see tuleneb armusuhetest: kohtumine, lähenemine, andumine... ja lõpplahenduseks on kas lahkumine või abieluline rutiin. Olen ju minagi mõne sellise tsükli juba läbinud . Mul on selle kohta isegi üks epigramm:

Juhuslikud suhted –
ikka soojendad end nende kumal.,
aga juhuslik abielu –
hoidku Jumal!....

Nüüd Liliiega – kõik meie suhtes areneb tõusujoones.
Avasin kaardivoldiku: Kemeril... üks jõgi Lielupe...
pikka aega voolab liivaranna taga, kord lähenedes merele, kord
kaugenedes ja siis – pöördub lõpuks ikkagi otsustavalt mere
poole ja suububki merre... nagu on õige ja kohus.

Tundsin juba, et tulebki luuletus ja nii ma siis hakkasin
kirjutama seda kaardiservale:

LIELUPE
Liliele

Jurmalas suubub merre üks jõgi Lielupe.
Mulle see nimi kohe toob meelde Lilie tupe:

õrn, tundlik, ergavvāraline,
usueluline,
täiusesāraline,
vallatuis naudinguis vahel ka meluline -
kui selles juba käib
aina hoogustuv
lielupe-lielupe-lielupe.

Oo!... Lilietupe!

Istusin edasi luiteharjal: las Lilie magab rahulikult,
puhkab välja... aga mina istun veel siin... Kui imeline see on –
kui imeline Sa oled!... Kui imeline, et ühe naise läbi on
maailm saanud mulle elamisvāärseks, Nõukogude Liit,

Nõukogude Eestigi on muutunud elamisväärses – see juba on midagi!. Tõstsin käed taeva poole:

- Issand, tänan Sind!...

Kui viimaks telki pugessin, oli Lilie esimese une ära maganud, libistasin end ta käte ja jalgade vahele ja – lielupe, lielupe, lielupe, lielupe!

APELSINIMAHLAMAITSELINE JUMALUSTEVOOG

- Kui läheksime veel paariks päevaks või isegi nädalaks Otepääle?... – kaalutlesin.
- Riskantne, - naeratas Lilie, - seal on nüüd ikka lausa herilasepesa... mul elab Otepääl ju ka sugulasi ja sõpru – nendelt olen kuulnud, et meie suhtes on kujunenud tugev vastasseis – et oleme inimesi hullutanud... On juba aset leidnud mitu ülelinnalistki skandaali. Inimesed ei suhtu ju luulesse nii nagu sina... nagu meie... jätsime ju pool tõde ütlemata, sisendasime neile, kui tore on luuletada, aga ei öelnud, et sõnaline lõpptulemus pole enamasti midagi väärt, mis aga ei tohiks tõusta probleemiks...
- Ma rääkisin küll, aga selle nad lasksid ühest kõrvast sisse ja teisest välja...
- Vaat siis – kuidas võib mõjuda luule...
- Nojaa, kui mõelda, et äratasime neis suuri lootusi: üks hakkas uskuma, et ta salajasemad hingevärinad, kui need sõnastada, on kõigile väga väärtuslikud, teisele hakkas tunduma, et tema sõna võib maailma muuta... ime siis, et meie nende kahe tõlkega, mis me luuleklubi asutamiskoosolekul lugesime, jätsime kuidagi kerglase mulje...

Septembris valdasid meid vastakad tunded: vast ehk pooltel päevadel olime olnud suvel teineteisest eemal, aga neil päevil, kui olime koos, võisime olla seda ka täiega; nüüd - sügisel Tartus - nägime teineteist iga päev, kuid ometi polnud meil kohta, kus päriselt koos olla. (Vast oleksin pidanud siiski "rõhuma" abiellumisele ja meil võinuks juba olla ühiselamus oma tuba...) Sellele vaatamata süvenes meis rõõmus veendumus, et oli olnud suurepärase suvi - see suvi oli meile alles algus, kõigi meie suvede algus ja meie suveräänse iseolemise algus. Suve jooksul olin saavutanud juba ka peaaegu täieliku kontrolli oma seksuaalfunktsiooni üle; eks olin selle nimel varemgi harjutanud – need "harjutused" on ju ka nii meeldivad, kuigi neid pole peetud "sündaiks", on nimetatud käsikiimaluseks ja milleks veel... Varem tundsin luuletust kirjutades valgusepuhanguid rinnas ja peas, nüüd ilmnes, et mujalgi – kogu kehas, päris ootamatuis kohtades – täiesti võimalik, päris loomulik - ja võin isegi nihutada, lausa paika panna neid „särtsakaid“ endas – särased, voogusid - siia ja sinna ja päris lihtne on ühe sellisega hajutada seemnejuhas närviimpulss, mis juba järgmisel hetkel läheks ja vallandaks seemnepurske – mida ju mõnigi kord tõesti ei ole vaja – igatahes mitte veel!... jätku sperma rahule!... meil on mängus vaimsus, visioonid, religioosne ekstaas, mitte sugutamine... Ja jättis!... sööstiski naudinguks ja õndsuseks ülenenud energiavoog keskkanalisis üles ja langes sealt purskkaevupritsmetena alla – kõikjale, kogu kehasse - imeliste spermavabade orgasmidena Eks igauks, kes vähegi neile asjadele mõelnud, on pannud tähele, et oleme loovusseisundi poolest pidevas muutumises, vahel on vaim nüri, siis aga jälle elav – täiskuupäevil ja -õil eriti. Olen täheldanud sedagi, et on aegu, mil on väga kerge riime leida ja on aegu, kui nad kuidagi ei tule, oled täiesti riimivaene, kidariimne. Aga armuühet Liliega ilmestas mul alaline riimirikkus. Olin võinud täheldada ka selgeltnägemise sähvatusi: ilmus pilte nii minevikust kui

tulevikust. Mida kõike võimaldab meditatiivne, peaaegu liikumatu suguühe! Siin oli meil nüüd koos nii see, mida seksuaalusest on ammutanud euroopa nõiad ja maagid (nagu Vigala Sass tegi oma õpilastega maakutsekoolis: eksamite eel kütsid kelleski erootilise erutuse üles ja siis orgasmihetkel, hõikas see eksamipiletite numbrid, mis kellelegi järgmisel päeval tulid) kui ka tantrabudistide kõrgvaimsed pürgimused. Ja kõike seda liitis meis ja mähkus selle ümber – meie armastus!

Ješe Tsogjel tundis ühtes Padmasambhavaga, et ta tupe väliskülge on paradiisi piir, sisekülge aga katab sära, millest kumab valgust. Ja see polnud veel kõik, kaugeltki mitte - siis väljus ta laubatsakrast valge paradiis ning seegi oli alles algus: paradiis jagunes kolmekümne kaheks väiksemaks Puhtaks Maaks, igas Heruka ühtes kaaslannaga, ümbritsetud sadadest tuhandetest samasugustest paaridest. Kogu selle hiigelmandala keskel istus kõigi herukate meister ühtes oma kaaslannaga ja Ješe sai pühitsuse nende ühteõndsusesse.

Kõige enam rõõmustas meid see, et “sellest ebareaalsest ideaalsest kujutlusest, mille armunud loovad teineteisest” polnud meil ära langenud kübetki, otse vastupidi, see “ebareaalne kujutus” oli kasvanud veelgi kaunimaks ja sisukamaks – ei oska öelda, kas ehk ka veelgi ebareaalsemaks - kuigi meie mesinädalad olid ju läbi ja oleks pidanud juba ilmne kas tunnete vaibumise või rutiini langemise märke, siis meie tundsime eelaimusi uutest võimalustest kirkastuda- ja oli ilmne, et teisiti polnud mõeldavgi; meie puhul oli ju nii, et kui vaatasime ringi millegi erutava, nauditava, sulneid elamusi pakkuva järele, langes pilk ikka ja alati teineteisele ja me ei jõudnud küllalt õnne tänada, et meil mõlemal oli teise läbi selline naudinguvaramu, nii ihuline, hingeline kui vaimne. Täna õnne, aina täna õnne, et olin kohtunud Liliaga, et teda – nagu mind ennastki – juhtis soov kogeda üha uusi ja järjest kirkamaid ning sügavamaid tantristlikke usu- ja

armuelamusi, kõik muu siin elus aga oli teisejärguline, illusoorne ja vääris tähelepanu vaid sel määral, et hoiduda sattumast tülikaisse ja ebamugavaisse olukordadesse. Nii hea oli seda kõrvalt näha – et temagi mõistis elu nii. Ainuüksi tänu sulle, Lilie, võin tõdeda, et elu siin ebatäiuslikus maailmas on siiski elamisväärne.

Meenusid Tooma evangeeliumi read:

Kui leiad ja tood esile selle,
mida kätked endas
siis see, mida kätked endas,
päästab sinu.

Kui sa ei leia ega too esile seda,
mida kätked endas,
siis see, mida kätked endas,
hävitab sinu.

Muidugi oli just tantristlik eneseteostus Liliega olnud mulle “see, mida kätkesin endas” ja et olin selle leidnud, see nüüd „päästab minu“. Kui ma ei oleks Liliat leidnud (kui ta ei oleks mind leidnud), oleks see hävitanud minu – see, mida kätkesin endas, kuid poleks võinud üksi esile tuua...

Me pole veel osanud esile tuua kaugeltki mitte kõike, mida kätkeme endis, kuid oleme ju alles oma ühise elutee alguses!

Sügisel Tartus läks meil raskeks. Mõnikord õnnestus saada tuba võõrastemajja “Tartu”, mis kõrgus bussijaamalobudiku juurest vaadates üle lageda välja kaugel eemal... (See bussijaam oli praeguse suhtes mitte eelmine, vaid üle-eelmine, eelmine oli isegi kenam kui praegune.) Esimesel kursusel – kui poiste ühiselamuks oli suvest tühjaks jäänud Elva pioneerilaager - , ööbisin sageli “Tartus”, kõige

pikemalt isegi kuu aega järjest. Võõrastemaja oli nüüd alatihti täis. Katsusime õnne Tartust kaugemal, kõige enam oli lootust öömaja leida Tõrvas, sealne võõrastemajanaine ei teinud ka numbrit sellest et ühte tuppa võivad ööseks saada vaid abielus mees ja naine kelle perekonnaseis on nende passides kirjas. Aga seda, et mul päevaajal numbritoas külalisi käib, ometi ei võidud keelata mujalgi. Kord oligi nii, et meie Liliega – päevaajal – voodis – võõrastemajanaine aga käib koridoris ukse taga edasi-tagasi, turtsub ja nohiseb. Meie naerame. Siis ütles Lilie sisenduslikult ja võrratu täpsusega just nii vaikselt häälel, et naine võis kuulda, kuid võis ka mitte kuulda:

- Nuss on kõrgeim vainulik kunst.

Lilie ütles just nii, et kui see moraalivalvur oleks Julgeolekusse meist teada andnud - et vaat mida talle öeldi -, olnuks võimalik väita, et midagi sellist pole olnud, talle viirastus ja ta oleks ise ka lõpuks uskuma jäänud, et viirastuski – sest mis see siis on – vaimulik – see tähendab usk – ei ole ju kunst – ja kunst ei ole ju usk – ja nuss ei ole ometi üks ega teine...

Kuulis siis või mitte, sisse tulla ta ometi ei võinud, ei saanudki – muidugi olime ukse seestpoolt lukku keeranud ja ust maha lõhkuda polnud tal voli – seda oleks võinud vaid miilits, aga miilits päevaajal ei tule -- kui pole mingit kuuldavast korrariikkumist. Meile meeldis mõelda, et naine siiski kuulis – see oleks ju tähendanud, et ilmsiks tuli pööraselt suur erinevus tema ja meie arusaamades, tema teadmistes ja meie teadmistes. Et Lilie ööseks jäämine oli ometi välistatud – siis oleks miilits tulnud, - pidime viimase bussiga Tartusse sõitma. Võõrastemajast lahkusime demonstratiivselt.

Kord esimesel kursusel, üsna varsti pärast seda, kui olin kuu aega elanud ühtejärke võõrastemajas “Tartu” ja läksin jälle pahaaimamatult, et pikemaks ajaks end seal sisse seada, ütles administraatorineiu nipsakalt, et vabu kohti pole, vaatas mu passi ja viskas selle tagasi:

- Te olete Tartu rajooni sisse kirjutatud, teil pole õigustki meil öömaja saada.

Vaat kus – oled rajooni sisse kirjutatud, siis kebi aga koju... Ei teadnudki, et ka selline seadus on üks neist paljudest nõukogude seadustest... Küllap oli see neiuigi tahtnud ülikooli tulla, kuid läbi põrunud ja nüüd õelutsev...

Hommikupoole käisin mõnel loengul, seejärel istusin seminarkas m e i e lauda ja paari lähima tunni jooksul püüdsin leida sõnapaarile “erogeensed tsoonid” ilusat eestikeelset vastet, kuni leidsingi – “meelid”. Ainsuse nimetav mitte ”meel”, vaid “meeli” – nagu on ka see ilus naisenimigi – nimetavas käändes - Meeli. Naisenimedest võib olla uue kõrgstiilse suguelulise sõnavara loomisel palju abi – loire (häbe), ulvi (vulva – kuigi ka vulva kõlab päris hästi, selles on pulsseeruvust, märga palavust)... Inglisekeelse vihikukese erogeensete tsoonide kaardiga olin saanud ühelt arsti-tudengilt. Kõik need mu seiklused armu- ja usuelu harmooniliselt ühendava usu ja elulaadi kujundamisel on olnud ikka päris pöörased, panevad ennastki pead vangutama. Kõigepealt ülikooli orinetalistikakabinet – muidugi läksin sinna lootuses saada tantraõpetust, nemad aga jahuvad kõigest muust tähtsast ja vähetähtsast ning näeksid minus endiväärset vaid siis, kui asuksin innukalt õppima sanskritti ja takkapihta veel ka tiibeti keelt ning teeksin õpinguis edusamme. Siis jõudis minuni teadmine, et inimkehal on teatud punktid, mida oskuslikult vajutades võid viia inimese (naise muidugi!) kergesti erootilisse ekstaasi. See ei olnudki mingi idamaine asi, neid punkte pidid teadma meie seksuoloogid. Kuidas saada seksuoloogiks?... Ilmnes, et see on vähemalt sama raske ja aeganõudev kui orientalistiks saamine – pead läbi tegema arstiteaduskonna täieliku kursuse. No ma saan aru, et mingi ettekujutus füsioloogiast peab olema, aga milleks seksuoloogile kõigi haiguste põhjalik tundmine - nagu oleks seksuaalsuski

haigus!... sama hästi võiks seksuoloogia kuuluda teoloogia juurde... Et peaju on meie suurim suguelund, näib olevat tõsi, kuid milleks seksuoloogile iga viimase kui koljuõrnaruse ladinakeelse nimetuse pähetuupimine!... Peaju on meie suurim suguelund?... huvitav mõtte, natuke iriiteerivgi... aga ju on... seksi "kvaliteet" sõltub ju sellest, kas osalised on ka armunud ja kas nad on sügavalt armunud - või peab mees naist üksnes "pandavaks" ja on parajasti selles seisus, et vajab naist.

Kui ilmusin arsti-kateedrisse sooviga õppida seksuoloogiat, mõjusin seal vaat et veel kummastavama kujuna kui orientalistide juures sooviga uurida tantrat. Mõlemal pool jahupead, kui vihma sajab, siis tainapead!... Üks tark arstide kateedrist mõõnis mu kõhkleva ja katkendliku jutu peale, et tõepoolest oleks võimalik õpetada seksuoloogiat ka ilma, et sellega kaasneks arstiteaduskonna täielik kursus, õpetada kas või selles mahus, mis oleks igale mehele hea teada -, kuid selleks pole välja töötatud õppekava, pole metoodikat, programmi ega riiklikku tellimust. Nojaa – midagi ei ole... nagu ikka nõukogude ühiskonnas: setu netu. . Kui soovid usuja armuelu harmooniliselt liita, õpi kõigepealt filoloogiks (orinetalistide juures – eesti ega inglise filoloogia siin ei aita!) ja siis veel omanda artiteaduskonna täielik kursus!...

Ühe arstitudengiga leidsin siiski ühise keele - oli selline mordvanäoline tüdruk... Tema mulle selle ingliskeelse meelidevihiku laenaski.

Meelid, meelid... tahaks neid punkte kohe Liliel proovida... aga kus saaksime seda teha?... Oleme ennegi pingsalt mõelnud, kus võiksime Tartus kõige kiiremini välja jõuda sellisesse ümbrusesse, et võime end vabana tunda, vabana kõigeks. Kui jalgsi, siis vanas surnuaias punasel liivakivikaldal – ja sealgi võib täielikus segamatuses kindel olla vaid õhtupimedas, kui hiilime tihnikusse unustatud haudade vahel mõnda eriti varjulisse paika ja oleme seal vagusi. Aga ilmad külmenevad, sügis tuleb peale... Püüdsime ka selgusele

jõuda, millise linnaliinibussiga, saab kõige kiiremini linnast välja – see “projekt” oli meil veel pooleli... aga selle lõpuleviimisest poleks olnud abi, sest ilmad läksid järjest külmemaks, porisemaks ja värvivaesemaks, nii et väljavaade olla koos kusagil raagus võsaservas ei pakkunud just palju rõõmu...

Märganud mu laual kaht uut raamatut, küsis Lillie:

- Mida loed?
- Sain Mälli budakirjanduse varamust jälle paar raamatut laenata: “Deity Yoga” ja “Guru Yoga”.
- Nii guru kui jumaluste austamiseks on siis tantrabudistidel lausa spetsiaalsed joogad?...
- Jaa. Üldiselt arvatakse ju, et jooga on kehaväänamine, kuid seda on vaid üks neist, hathajooga. Joogasid on sadu, see sõna tähendab mistahes enesearenduse teed. Kui ma võtaksin ette päris põhjalikult välja töötada meetodid, kuidas sündiva luuleelamuse ülimalt meeldivaid aistinguid peas ja rinnas edasi arendada, ilma et need võtaksid sõnalist kuju, siis see oleks luulejooga ja kirjandusega poleks sel mingit seost... aegajalt tunnengi päris tugevat kiusatust... luua selline jooga. Kirjandusinimeste meelest poleks see muidugi muud kui joga.
- Ka huvitav sõna... Kas see on tõesti joogast tulnud?... Täiesti võimalik, igatahes väljendab hästi keskmise eestlase suhtumist joogasse...
- Tundub, et tantras on guru väga oluline.
- Guru on ju nii pikalt ja põhjalikult süvenenud õpetusse, et ta lausa kiirgab seda ja nii võid tema läheduses sellest vahetult osa saada. Pole siis ime, et soov olla pidevalt guru läheduses võib kasvada lausa vastupandamatuks. Mina olen midagi sellist tundnud Uku Masingu juures käies.

Korraga turgatas mul mõte: otse siinsamas ülikooli

peahoones, peaaegu maja keskel – on mul ju kasutada üks väike akendeta tuba!... Hillar Palamets, meie kursuse kuraator, küsis kord, kas ma kui noor kirjanik vajaksin ehk võimalust vahetevahel omaette töötada ja viis mu ühest auditooriumist läbi väikesesse akendeta ruumi, kus oli seintes suur hulk kappe ja toa keskel mõned lauad, ühe peal vana kobakas kirjutusmasin.

Suhtumist Palametsasse on seinast sein, kursavend ütles:

- Ilge kommunist - ähvardas mind ülikoolist välja visata...

Ma olin juhtumisi nende sõnelust pealt kuulnud. Palamets ei kurjustanud temaga sugugi sellepärast, et ta on dissident, vaid et on l o l l dissident... (Aga tundub, et ka lolle dissidente on meil vaja...) Minu meelest iseloomustab Palametsa optimistlik meel, siiras huvi ja kaasaelamine, aktiivne ellusuhtumine – ilmselt ühine kõigile, kes Stalini ajal ülikoolis õppisid – jäänuk optimismist, mis oli tollal kohustuslik – kes seda ei omandanud ja parajal määral ei ilmutanud, see ka ülikooli ei lõpetanud. (Ja suure tõenäosusega lõpetas Siberis – muidugi mitte ülikooli.) See oli pealesunnitud optimism, kuid ikkagi miski, mis kasvas sisse ja jäi alles ka siis, kui see polnudki nii obligatoorne ja seda kasutas Palamets igapäevaselt nüüdki. Mulle meenus, kuidas ta oli meile esimesel kursusel peahoonet tutvustanud, viis üles kartserisegi, luges seal seintelt kirju ette. (Obligatoorne - üks armsalt naljakas võõrsõna, toob meelde hapuoblikad.) Tuntud kirjandusõpetaja Saage tundub ka olevat seda masti mees... ja prodekaan Linda Eringson. Kui Ly Seppel oli sisseastumiseksamid edukalt sooritanud, kutsus dekaan Päril ta välja ja ütles:

- Kuna te pole komsomol, ei ole teil ülikooli asja. – Ly oli juba masendunult lahkumas, kui sisse astus

Eringson ja kuulnud, milles asi, haaras Ly särava naeratusega endale kaenlasse ja tantsiskles:

- Astute ju?... Astute ju?... –

jahmunud ja kohmetunud Ly noogutas ja saigi talle osaks kõrgem haridus, hiljem veel türgi keele õpingud. Ka mulle on Eringson päästnud (või alles jätnud) ülikoolidiplomi. Olin siis teisel kursusel, kui ta kord ütles:

- Rektoraadis oli just otsustamisel kahe üliõpilase eksmatrikuleerimine rohkete loengultpuudumiste pärast... kui ma oleksin esitanud samas andmed teie puudumiste kohta... olete meil oma stiiliga läbi löönud, kuid pärast teid me küll ühelgi sellisel mehel ülikooli lõpetada ei lase...

Palametsal ja Eringsonil oli ühine see, et nad ei kuritarvitanud oma võimu – neid, kes seda meeledi tegid, oli ülikoolis küll ja küll! – vaid omal kombel isegi hoidsid-hellitasid “vastalisi” ja nii väärivad nad lugupidamist.

Palametsa toas mulle ei meeldinud. Õhk oli umbne. Mõned korrad käisin seal, eriti siis, kui oli vaja uusi luuletusi masinal “ümber lüüa” – mida ma ju oleksin võinud sama hästi teha ka mõnel nädalalõpul kodus Mustjõel ja mis oluks ka ettevaatuse mõttes õigem – teadsin juba, et Julgeolekul on kõigi asutuste kirjutusmasinate täheproovid ja polnud ju võimatu, et Palamets oligi selle masina mulle nimme ette söötanud. Siit nagu järelduks, et oleksin pidanud tundma tema vastu õiglast pahameelt, aga ma ei tundnud, olin ta ju läbi näinud ja üle mänginud: Kui ma siin ka midagi trükin, siis igatahes mitte midagi “vastalist”. Õrritamiseks paljundasin siiski ka Masingut, kuid ainult ta kõige süütumaid luuletusi. (Ega tal ju otseselt nõukogudevastast luulet olnudki – või siis ei näidanud ta seda kellelegi.) Muidugi ei saanud ma vastu panna ka kiusatusele vaadata, mis on seinakappides. Selgus, et kõigi nende ankeedid, kes olid soovinud õppima tulla ajaloo- ja keeleteaduskonda, kuid polnud sisse saanud; ankeetides

igasugu küsimusi (eks ma ju olin ise ka mõned head aastad tagasi sellise formulari täitnud) kuid mis peamine – ka fotod. Küll olid mõned neiud kütkestavalt kaunid!... Minus kujunes tegevusplaan, üks riskantsem kui teine: Kirjutan: Te ei saanud küll ülikooli sisse, kuid olete nii ilus!... No mida võib kirja saaja sellest arvata: keegi mõjuvõimas isik ülikooli juurest... aga mis mõjuvõimas isik ma olen!...

Kõik see oli ju enne, kui kohtasin Liliet!... Kui mannetu oli mu elu olnud enne seda!... Küllap kartus, mis jama sellest tulla võib – kui tõepoolest hakkas selliseid kirju saatma - saigi otsustavaks Palametsa toast distantseerumisel. Pean küll tunnistama, et enne olin ikka paar kirja ka teele läkitanud... ühe kindlasti... Uuuh!... Ja nüüd pole mul seda kõike enam vaja, nüüd on mul tõeline Muusa, lihast ja verest... N a i n e !

Kui nüüd Lilie tuli ja istus seminarkas minu kõrvale “meie lauda”, naeratasin:

- Mul on sulle kolm väga head uudist. Esimene – näitasin erogeensete tsoonide vihikut, rõhutades:
- M e i l e, eestlastele, ei ole need nüüdsest enam erogeensed tsoonid, vaid m e e l i d. Mitu tundi mõtlesin siin sobivat sõna... ja - välja mõtlesin!...,
- Aga kolmas - hea uudis? – küsis Muusa.
- Seda... ma näitan sulle. Tule!

Läksime käsikäes alumisele korrusele. Küsisin valvelauast võtme ja viisin Muusa läbi tühja auditooriumi “oma” tuppa. Lilie vaatas seal ringi. Oli ilmne, et temalegi tuba eriti ei meeldinud. Aga ometi oli see ju tuba keset Tartut, lausa keset ülikooli peahoonet – ja meie päralt! Mu varasemate selles ruumis veedetud tundide ajal polnud kordagi juhtunud, et sisse oleks astunud Palamets või keegi teine. Pidime siiski valmis olema sellekski. Teadisn, et eesmise auditooriumi uks sulgub üsna valju kõmakaga ja põrand kriuksub – nii siis päris ootamatult ei saada “meie tuppa” tulla, vähemalt paarkümmend sekundit on meil aega endid “korda seada”. (Meenus – olin

lugenud – jaapani keisrikojas pandi just nimme maha kriuksuvad põrandalauad, et salamõrtsukas ei saaks märkamatuks keisrile läheneda.) Paarikümne sekundiga end riidesse ei pane... Kas polnud vene sõjaväes mitte nii, et 35 sekundiga pead olema häire korral voodist väljas, riides ja ka automaat juba käes?...

Avasin vihiku ja asusime “punkte” uurima. Püüdsin neid läbi Muusa kleidi ka leida. Muusa lasi mul mõnda aega seda teha, siis raputas pead:

- Lippan ühikesse ja tulen tagasi kittelkleidis...

Kittelkleit – suurepärase leiutis!... Vaat et samaväärne Jaapani love-hotellidele!... Minna kohe üsna varsti kohtumise järel love-hotelli – on muidugi risk, et nii kulutatakse oma armastus kiiresti läbi, kuid võib ka juhtuda, et hoopis vastupidi – sellest kerkib omasuse ja läheduse vikerkaar, mis kestab kogu elu. Ma arvan, et iga paar, iga mees ja naine peaks selle riski võtma. Kui ometi oleks ka Tartus love-hotelle!... Iseküsimus ju seegi, kas meil üldse ongi hotelle või on ainult võõrastemajad, võõraste majad...

Juba oli Muusa ruumist välja lipsanud, mina aga jäin sinna oma mõtetega õnnelikuna teda tagasi ootama. Räägitakse, et naised armstavad kõrvadega, tahavad lakkamatult kuulda, et nad on kõige kaunimad ja et neid väga armastatakse. Nagu luuletajad enamasti, pole ma kõnelustes kuigi sõnaosav, see-eest olen aga kirjutanud Liliele palju luuletusi, mis ju kõik ütlevad just seda, mida naised kuulda soovivad. Iga paari nädala tagant kingin talle uue väikese luulevihiku.

See, et mul on Lilie, annab mulle palju enam kui kõik need teadmisekübemed, mida õnnetub orientalistidelt või seksuoloogidelt välja pigistada! Mis teadmistesse puutub, siis täiesti piisaks isegi tantrabudsimi põhiideest, et midagi sellist nagu seksuaalsusest lähtuv vaimulik eneseteostus on võimalik! Seda tuleb uskuda ja see usk peab olema jäägitu..

Enamik eesti inimesi ei usu, ei tule isegi selle peale, et ka midagi niisugust võiks uskuda.... Ja mis enamik, peale meie kahe pole vist kedagi, kes nii usuks. Kui aga pole muusat, kellega koos see kõik teostada, pole mulle ka tantratekstide uurimisest kasu. Mõelda vaid, milliseid naudingute müriaade pakub meile kas või teineteise ilmreelundite suudlemine!... Milliseks kujuneb meie kooselu?... Küllap raskustest – eluproosa! - aitab üle see, et meil on nii palju ühiseid eredaid mälestusi armunaudinguid. Arvata on, et oma põhiteemal me kuigi palju trükis avaldada ei saa – armuelu tundub valitsevale ideoloogiale kahtlasevõitu ja usuelu on täiesti vastunäidustatud. Aga küllap koos saame hakkama.

Lilie tuli, kittelkleidis, istus hingeldades, küllap kiirest käigust. Laskusin põlvili, lükkasin õrnalt laiali ta põlved ja surusin huuled neile võrratutele topelthuultele, mis nüüd avanesid mu ees, siis hõrkjale pärlile nende kohal ja jäingi sellega oma huulte ja keele läbi kõnelema.

Kui avasin vihiku “punktidega”; õhkas Lilie:

- Ah... need punktid... need oleksid mulle praegu nagu vihmapiiasad palavast äikesetormist haaratud merele - ei pane tähelegi... mis ei tähenda, et mõnel teisel korral ei võiks need olla vägagi tuntavad ja nauditavad - mängid minul nagu klaveril... Ja punktid sinu kehal - sinu riietus ei võimaldanud ju ei kiiret lahtiriietumist ega riidessesaamist... jätame praegu selle! ... Anna mulle pühitus!... Kujusta jumalused rituaalses ühtes!...

Mõistsin, mida ta sellega mõtles. Hommikul olime lugenud Jamgõn Kongtruli raamatust salajase pühitsuse kohta: Guru kujustab rituaalühtes jumalused, need sulavad ta teadvuses valgusevooks, mis laskub keskkanalis alla ta vadžrasse, õpilane laskub põlvili guru ette ja imeb selle ta vadžrast endasse.

Guru ja õpilase suhe on üldse kõige lähedasem

inimsuhe, mida võib ette kujutada... Kuna kõige lähedasem inimsuhe on tegelikult siiski meie armusuhe, tähendab see, et oleme teineteisele gurud ja hetkel olin mina Liliele guruks.

Milline ülevus, ebamaisuse toomine otse siia maise ilma keskele: guru loomus on muundunud temas jumalustevooks ja õpilane võtab selle pühitsusena vastu. Kas pole see nüüd sama, kui et käsi, mis “looduse poolt määratud toidu suhu loopimiseks ja tagumiku pühkimiseks,” hakkas maalima, kirjutama, muusikat tegema?!... – nagu kirjutas Masing.

Lilie oligi laskunud põlvili mu ette, lahti nõöpinud püksisiilu, sellest välja juhtinud mu kõvastunud liikme, silitas seda hellalt pealt ja alt, tõstis siis otse suule ja vaatas küsivalt üles: Oled valmis?...

Noogutasin.

Seekord ei eeldanud me pikka, kordkorralt tõusvat, laskuvat ja jälle tõusvat naudingute kaskaadi. Olin kujustamas spermat jumalustevooks ja tahtsin selle Liliele anda, kõik minus keskendus sellele, see oli nüüd mu ainus püüd. Kui tundsin oma valdriipa ümber sulguvat Lilie huulte mahedat ringi, elasin läbi kõik selle, mida Padmasambhava Ješe Tsogjelile pühitsust andes – olin osaline tantrabudismi sünnis. See ongi nüüd see, miks vadžrajaanalased peavad oma pühitsusi saladuses hoidma? Või oleks ehk siiski parem mitte salatseda?... siis teaksid eemale hoiduda need, kellele sellised asjad ei sobi, juurde tulla aga kõik, kes peavad neid võimalikuks. Siis ei juhtuks nii, et ootamatult kokku puutudes seksuaalsusega tantras kogeb naine seda hirmsa ahistamisena. Siiski... ei tea... see võib olla miski, mis saab võimalikuks ainult siis, kui on õige aeg... Meil nüüd oli. Tundsin, kuidas minus hakkaski kujunema apelsinimahlamaitseline jumalustevoog

Purskudes hüüatasin endalegi ootamatult:

- Kui h e a on tunda, kuidas sperma muutub jumalustevooks! K õ i k võib teiseneda, kõik võib muutuda, saada pühaduseks ja pühitsuseks...

Lilie aina neelatas ja hingeldas. Ta silmad sätendasid.

Kui ta viimaks rääkida sai, purskas ühe hingetõmbega:

- Alati olen tahtnud saada sinuga nii lähedaseks!... nüüd sain sinust kätte!... budadevoo... Nüüd olen Valgustatu!...

Ülikooli peahoones on olnud mitmeid pühamuid, hoovis lausa kirik, seminarka ruumidest läbi minnes aga jõuad viimaks üsna väikesesse tuppa, kus kunagi on olnud vene kirik; nüüd on ülikooli ajalehe toimetus, kust on mõnus läbi astuda, mõnda juttu või luuletust viia. Vanadelt fotodelt võib näha, et selle kohal on kunagi kõrgunud ka vene kirikutele iseloomulik torn. „Palametsa tuba“ maja teises küljes nägi välja küll kõige muu kui pühamuna ja kui olin siia koos Liliega tulnud, oli vilksatanud sarkastiline kujutluspilt, milline võiks siin olla ideaalse armugroti kujundus: luksuslik voodi... ega palju muud ei mahukski.

Polnud meil midagi sellist, polnud meil midagi, olime vaid ise, aga nüüd kiirgas „Palametsa tuba“ pühamuna läbi kogu peahoone nii ülikooli lehe toimetusse kui ka raamatukokku hoovipealses kirikus. „Palametsa tuba“ oli korraga lausa pöörane pühakoda... Kõik, mis toimus sel õhtupoolikul ülikooli peahoones, oli täiesti pöörane, selles tungles nüüd kõik, mis me olime paaril viimasel kuul läbi elanud: lõhelõhnad Suursuguleist, sperma- ja jumalustevoog, luuleelamused... Seisime ja kaisutasime, nõtkude ja vaat et nõrkedes – kaks habrast inimkeha, kuid mida kõike tulvil!...

Guru läheduses viibimine on juba iseenesest kui pidev ainakestev pühitsus, rituaalsed pühitsused on seda veel eriti kirkal kujul... Vadžrajaanas on palju pühitsusi, mõningaid neist jagatakse päris avalikult suurtele rahvahulkadele – nagu Kalatšakra festivalidel... näiteks vaasiga pühitsetava pead

puudutades. Millised pühitsused edasi tulevad, sellest neil üritustel ei räägita. Aga edasi tuleb ka see, mille just nüüdsama läbi tegime... Muidugi ütleksid laamad, et misasja, me ainult kujutlesime!... Kus on piir kujutlemise ja kujustamise vahel? Võib ju olla, et laamade kujustamine – kui nad on teinud seda oma traditsiooni kõiki reeglid järgides – on veel võrratult sügavam, ikka tõesti palju sügavam, kuid siin sobib meenutada seda, mida ütles õpetaja Laur Tootsile: Kui tervet rehkendust ei jõua teha, tee pool. Poole oleme kindlasti teinud... Aga laamad ei tea ju midagi õpetaja Laurist... Nagu ei tea meid ümbritsevad inimesed midagi gurudest ega pühitsustest. Ikka on keskseks muutumine... kristlikul armulaual ju ka m u u t u v a d leib ja veri, saavad Kristuse ihuks ja vereks... Seksuaalsuses peituva pühaduse ülim mõeldav ilmsikstulek on sperma muutumine jumalustevooks... selles on vadžrajaana arenenud täiuslikkuseni. Aga mida meie inimesed sellest teavad! Nende meelest on siin tegu mingi minu perverssusega... ei usuta ju seda ka, et sama enesestmõistetavalt nagu kristlikud vaimulikud pöörduvad palves Jumala, Kristuse või Neitsi Maarja poole, visualiseerivad tantrabudistid suguühthes jumalusi. Lugesin just Orgyen Robgyal Rinpoche raamatust „*Straighr Talk*“: „Jumalused säravad ja kiirgavad oma ühtekohast eri värvi valgusi, valge siseneb su laupa ja pühitseb kogu su keha, punased kiired sisenevad su kurku, puhastades kõne, helesinine sulab su südamesse, õnnistades sind valgustatud meelega, kollane ja roheline sulavad samuti sinusse, kutsudes esile kõrgendatud vaimuseisundi. Selles kõiges on kolm osist: jumalused, kes annavad sulle täiuslikkuse, teiseks see täiuslikkus, mille neilt saad ja kolmandaks sina ise kui selle vastuvõtja; kui tunned neis kolmes lahutamatu ühtsust, oled saavutanud siddhid, ülivõimed.“ Sama enesestmõistetav on kujustada end seksivaiks jumalusteks, aga muidugi ei ole see seks euroopalikus mõttes, sest mida lääne inimene teab ja

oskab sellesse panna: mõnu, närvikõdi, parimal juhul armastust ja ühtsustunnet, tantrabudist paneb hoopis muud: ülemaist Tarkust, ülemaist ilu – kõike, mille ette sobib epiteedina ülemaine. Rinpoche: „Kujusta end Vadžrasattvana ühtes kaaslannaga ja kutsu ellu palju tarkuseolendeid, kes kõik sulavad sinusse. Palu, et nad jääksid sinusse nii kauaks, kuni oled saanud valgustatuks. Pitseeri nad endasse, asetades vadžra ona pea peale.“ Rinpoche soovitab kujustada niiviisi vähemalt neli korda ööpäevas, kaks korda päeval ja kaks korda öösel. Korruga mõistsin, et ei ole mingit vahet, kas kujustada Jumalat, Kristust ja Neitsi Maarjat või Tšakrasamavarat ja Valdrijoogitari - tegevus kui selline on üks ja ühtviisi rumal oleks ka tõstatada küsimus kujustatavate olemasolust; siin ei ole küsimus olemasolus, vaid selles, kas sa ise oled suuteline looma jumalikkust. Mul on üks luuleteema, mida mul siiani ei ole veel õnnestunud täiuslikult värsivormi valada: Hingelähedus - see on miski, mida aina siin elus igatseme ja otsime. Ehedat leidmisrõõmu võib anda mõne tuhandeid aastaid tagasi elanud luuletaja või filosoofi mõte, mulle näiteks Hafizi “tähelepanek”, et ilusas naises ilmutab Jumal end kõige kenamal kujul – või Buda äratundmisele jõudmine: “Buddhatvaan joshitjoni sansritaan.” Palju annab ka vestlus Vana Targa Mehega – muidugi meenub mulle seejuures kohe Uku Masing. Siis sõbrad-mõttekaaslased – väitleme, vahel läheme lahku alles hilisõhtul. Kui imeline on aga lähedus naisega, kellesse oled armunud – tõepoolest piiritu, koosolemiseloomulikkus ei lõpe päeval ega ööl. Seda ma tahangi luuletuses öelda, kuid siiani ei ole õnnestunud. On ju ilus hingeläheduse gradatsioon, ülimalt poeetiline, kuid seda luuletuseks vormida ei õnnestu. Nüüd tunnen, et olen selles püüdluses jälle pisut edasi jõudnud.

- Miks ei õnnestu, miks?
- Olen ise ka imestanud... Põhjus on vist väga lihtne – ei ole selleks vajalikke sõnu... Kas või põhiline, kõige

tähtsam sõna: hingelähedus või hingesugulus – mõlemad pikad ja lohisevad, ei kõla... tegelikult on need ikkagi jumalikud sädemed, mis sünnivad peas või rinnas luuletuse sünnihetkel – jumalikkus meis, meie osa Jumalast. Pole siis ime, et tumedad jõud püüavad takistada... Võibolla peaksimegi alustama uute sõnade loomisest?

- Nagu Aavik?
- Jah. Mingis mõttes oli ta väga suur luuletaja. Ta on luuletanud meile eesti keele kõige ilusama sõna.
- Millise?
- Sulnis. Eeskujuks oli muidugi soomlaste “suloinen”, mis on aga liiga magus, pisut pikk ka, meie “sulnis” on parem, lausa geniaalne. Ainuüksi selle sõna eest anname talle andeks kõik ta veidrused.
- Millised veidrused?
- No tal on päris palju ka selliseid eeteid, mis tunduvad lausa totakad, aga sellega on juba kord nii, et kui sulle endale hakkab mõni omaloodud sõna kangesti meeldima, siis kaob kriitikameel. No näiteks tema pakutud “volbe polp” ei ole ju sugugi parem kui “ilus tagumik”, mille ta tahtis sellega asendada... Aavik on värvikalt kirjeldanud, kuidas ta vahel päevade viisi töötas ühe sõna kallal, kuulatas häälikukõlasid, seadis neid ringi. Mõnikord oli tal isegi mitu sõna korraga “töös”. Ka omapärane viis luuletada: lõpuks valmib sul üks sõna, aga seda – kui õnneks läheb – kordavad hiljem vaat et kõik tulevaste põlvete eestlased... deklameerivad aina sinu ühesõnalist luuletust. Vahel juhtub ka, et mõni igati hea uus sõna ei lähe käibele. Keegi soovitas arvuti asemel öelda “raal”. Tõepoolest võiks... mida me ikka kogu aeg arvutame, hoopis sagedamini traalime infot, võiks ju siis öelda, et – raalime.

- Ma ei imestaks, kui sinu luuleidee hingesugulusest – kui selle teostamine nõuaks meilt kõigepealt aastaid Aaviku-vaimus sõnaloomingut.

Lilie häälest oli tunda, et ta on selleks valmis ja isegi ootab kannatamatult, et teeksime juba algust.

Lilie muigas:

- Tööpõld on meil lai.

Kas tantra gurud peavadki oma pühitsusi saladuses hoidma? Vaat see on küsimus. Siis on ju paratamatu seegi, et mõnigi naine kogeb tantristlike pühitsusteni jõudes neid pöörase ahistamisena. Aga lõputult salatseda ju ka ei saa. Vahest oleks siis õigem öelda päris avalikult: tantrabudism ongi selline, on kunst, mis vahedalt ja vahetult toob seksuaalsusest esile kogu selles peituva pühaduse ja niisugused on ka meie pühitsused – siis teavad eemale hoida kõik, kellele see ei sobi, juurde astuda aga need, kes just sellist õpetust õigeks peavad ja igatsevad...

Nähtavasti ei jõua me ülikooliajal selleni, et meil võiks abielupaarina olla ühiselamus oma tuba, oleme liiga saamatud ametlikke asju ajama... aga tore, et mulle meenus nüüd see tuba ülikooli peahoone keskel!

Elagu Palamets!...

Ühika valvelauas ootas mind kiri “Sädemest”, nad soovisid, et kirjutaksin naljanurga jaoks luuletuse näärideks, matkides sellise koolipoisi “stiili”, kes ei pea lugu õigekirja õppimisest. Juba treppidest tõustes tuli mul mõtteid: Näärid – närid, tuleb jälle näärivana – tuleb jälle närivana. Kui olin jõudnud viiendale korrusele oma ühikatuppa, panin kõik ühe hooga kirja:

NÄRID

Aastalõpp on maru aeg,
siis on lumised teed,
siis öeldakse: aasta on vana
ja tuuakse kuused haljad.
Siis tehakse piprakokit
ja kui valmis on need,
tuleb jäle nährivana
ja saab palju nalja.

Rõõm luuletuse kentsakast lõpust segunes kahetsusega, et olin Liliest saadud loovuseimpulssi raisanud nii tühiselt: Lapsed, õppige õigekirja!...

Aga vähe veel sellest – samas tuli mõte luuagi luules niisugune poisikuju: muidu hakkaja ja rõõmsameelne, kuid koolitarkusest ei hooli, tundides on mõtted alati millelgi muul ja kui küsitakse, ei tea maast ega ilmast... Iseenesest tulid kohe ka mõned read: õpetaja on käskinud geograafiatunnis näidata kaardilt Bangladeši:

Kõik saab korda, kui räägid tõtt.
Nüüd keset geograafiat põrutas ta mulle:
- Kus on pangadešš!...
Ma panin kohe sirgelt vastu:
- Mina pole võtt!...
Kahe virutas, aga hinge jättis rahule...

Pealkirjaks võiks ehk ollagi „Pangadešš“

Kes või mis oli siis sellise tegelase meelest see pangadešš?... võib-olla tahvililapp...

Nojaa – kuid oli siis nüüd seda mulle vaja!... Et oleksin parem püüdnud kas või natuke edasi saada hingelähduse-luuletusega!... Samas turgatasid pähe veel paar

kaksikvärssi:

Meeleldi kõik maailma usundid ma looks
apelsinimahlamaitseliseks jumalustevooks!

Kui ma ei suuda ka kogu maailma usundeid selliseiks
muuta, siis vähemalt armusuhte Liliega olen loonud
apelsinimahlamaitseliseks jumalustevooks.

JAKUUDI EROOTILINE LUULE

Asun oma jutustust lõpetama. Mitte et meie suhe oleks
ammendunud või suubunud abielulisse rutiini – otse vastupidi
– oli kasvanud niivõrd tavamõistusele käsitamatuks, et
kirjeldada seda pole võimalik, ei tasu üritadagi; Salinger ju
proovis midagi sellist – ja täiesti tulutult; elas aastakümneid
kõrge planguga piiratud kinnistul, seltsiks kümme zen-munka
ja kirjutas hommikust õhtuni, kuid midagi ei tulnud välja ega
saanudki tulla. Ei tahaks korrata sama viga. Pole sõnu – see ei
ole ettekääne, vaid kurb ja aus tõdemus. Kuidas olekski
võimalik sõnastada naudingute, kirkuste ja ülevuste kaskaade,
mida päevast päeva lõime tantrabudistlikest psühhotehnikaist ja
luulest meis endis!? Juba ainuüksi see sõna psühhotehnika on
kohmakas, tuleks mõelda ilus eestikeelne vaste... vähemalt
mõiste on olemas, aga edasi tuleks sõnastada järjest uusi
mõisteidki. Kõik, kes on kirglikult armastanud, teavad ju, et
armunaudinguid, milles on segunenud nii ihulist, hingelist kui
vaimset, ei ole võimalik kirjeldada, ei ole isegi võimalik neid
hiljem kuigi täpselt meenutada – ju ikka sellepärast, et nende
nimetamiseks pole sõnu. Kui lugejal ei ole ligilähedaseltki
sarnaseid kogemusi, tundub neist rääkimise püüdki talle mingi
tüütu heietamisena; kõige lähemale sellele - kirjandusteose
jaoks ohtliku piirini - jõudsin vast kirjeldades mõnd

tantristlikku psühhotehnikat Kõigest sellisest aga kujuneski meie kooselu. Kui mõelda kas või tummole, seesmise soojuse harjutusele: see ei ole ju üksnes võimalus talvel sooja saada - kui ikka hakkab sinus üles-alla käima see loit, tulv leegist ja valgusesädemeist, mis on 100% Jumal - kandud ekstaasi – kergesti kandud ekstaasi. Ja kujutle nüüd, et teete seda jabjum-ühtes, ülevsüleluses!... Eks ikkagi leidub neid – ja palju – kes seepeale ütlevad, et neile ei ole seda kõike vaja, nende oma maine armastus annab neile palju rohkem! Nad on veendunud selles – nagu mina olen veendunud, et piirdudes üksnes maise armastusega - mis muidugi pakub palju kaunist ja elamuslikku ning võib anda isegi tunde, et elu siin ebatäiuslikus maailmas on siiski elamist väärt - on nad paika pannud klaaslae, millest läbi ja kõrgemale nad ei saa. Tantrabudism on kõige õnnestunum õpetus selle kohta, kuidas seksuaalsusest esile tuua selles peituvad vaimsed ülevused. Just tummost algas meie tõeline elu, vaimulik elu. Kui tähelepanelikumalt vaadata, siis kõigis religioonides leidub maisest pinnast kõrgemale tõusvaid ideaalseid kujutlusi mehest ja naisest: kristluses on öeldud, et nad saavad üheks lihaks, hinduismiks Šiva ja Šakti kehastusteks, tantrabudismis tiirutab Tšakrasamvara – Õndsusekeeris või Rõõmurull – kuidas ka tõlkida.... Seda kõike me olime: üks liha ja naudingurull, viimaks tundsimine juba teineteises kõike ihulist, hingelist ja vaimset nii täielikult, et kumbki meist tajus neid endana – kõik kahepeale kokku üks suur õndsusekeeris või rõõmurull ja nii päevast päeva hommikust õhtuni. Vahel oli tunne, et teadvus – meie ühine teadvus – asub kusagil meist väljaspool, otse ees ja kõrgemal, vahel aga jälle, et sügaval meie sees. Ei oskagi öelda, mis rohkem hoidis meil läbi aastate armastust halja ja elavana, kas säravad luuleleidud või tantristlik teostlus. (Teostluse-sõna pakun praktika asemele.) Kui luuleleide parajasti polnud – ja ei olnud siis ka peas ega rinnas neid sädemeid, mis on inimeses osakesed Jumalast – ka selliseid aegu tuleb ju ette - pea

oleks kui vatti täis ja rind on tuhm -, siis võisime alati appi võtta mõne kujustuse, näiteks kujutleda endi ümber kõik elusolendid – lähemal need, keda hästi tunneme, kaugemal need, kelle olemasolust meil pole aimugi – ja mantraga OM AH HUM hajutame kõigepealt endis ebakõlad, energiablokeeringud, kõik selle, mis kuidagi kahjustaks nii tervist kui vaimset arengut, siis hajutame need ka kõigis teistes olendites ja täidame puhastatud ilmaruumi värskel energianektariga. Kui teha seda ülevsüles, on mõju suurem – nagu ikka siis, kui mängus on ka seksuaalenergia. Võite arvata, kuidas mõjusid mulle ja Liliele palju keerukamad ja rafineeritumad kujustused – ei olnud meil kunagi igav, ei pidanud me ilmaski ringi vaatama mingi meelelahutuse järele.

Kuna kohtusime kevade helerohelisel lehtimisajal, jäi kogu suvi meile heleroheliseks ja nii ka kõik järgnenud suved.

Peaaegu sama palju kui tantrabudismist, leidsime oma armu- ja usueluks vajalikku taoistlikest õpetustest - kuidas seksuaalenergiat tundma saada ja mida kõike annab sellega teha nii peenemate naudingute kui vaimse eneseteostuse heaks, aga neist ma ei ole veel üldse rääkinud ja ei hakka ka, sest seegi mõjaks „tehniliste üksikasjadena“. Taoistid on selle poolest tantrabudalastest meeldivamad, et nad ei häma, ei salatse ega tee endid ka nii hirmus tähtsaks, vaid jagavad oma õpetusi ilma tingimusteta kõigile, kes nende vastu vähegi huvi tunnevad. Kunagi olin kahelnud, kas ikka ongi võimalik luua oma armu- ja usuelu järjepidevalt päevast päeva tõusujoones arenevaks eneseteostuseks – see kahtlus oli mind lausa hirmutanud siis, kui olin kutsunud Lilied selles suures seikluses osalema ja ta oli nii siiralt ja usaldavalt minuga kaasa tulnud – mäletate, toomingakatedraalis Emajõe kaldal, „Jänesevaremete“ ja raudteesilla vahel?... Tundsin, millise vastutuse olin endale võtnud, pakkudes talle sellist elu!... Nüüd võin ilma kõhkcluseta kinnitada: on võimalik. Senises euroopa kultuuris pole lihtsalt selle peale tulnud. Indias töötati välja

tšakrate süsteem, Hiinas energiameridiaanid – need pakuvad ammendamatuid võimalusi edasi areneda oma armu- ja usuelus. Või mu armastatud sõna – jumalusevoog – näen juba, kuidas üks ja teine kulmu kergitab ja põlastavalt osatab:

- Jumalusevoog?... Rumalusehoog!...

Aga meile olid väga elulised mõisted ka aura, bioenergia, naudingud meie suguelundite eri kohtades, need olid meie igapäevased töövahendid – tundmasaamine ja arendamine sümbioosis sulaluulega (sõnastumiseelsed valgusepuhangud peas ja rinnas) - pole võimalik öelda muud, kui et meie elu oligi katkematu apelsinimahlamaitseline jumalusevoog. Kuivõrd täiuslikum sai meie jumalakäsitus sellest, mille Tammsaare laskis osaks saada Indrekule Mauruse koolis ja mis iseloomustab suurel määral ka tänapäeval keskmise eestlase mõtlemist – põhiküsimuseks ikka see, kas Jumal on olemas või mitte... et kui ei ole, siis pole ka mõtet usuga „tegelda“... Ah, see pole ju üldse mingi küsimus, millest peaks sõltuma, kas elada usuelu või mitte!...

Kui meiesuguseid saab palju, osutub võimalikuks ka uus tõeliselt humaanne maailm, milles venelased ja ukrainlased ei sõdi Krimmi pärast, vaid on taaselustunud Krimmi khaaniriik kauni vana pealinnaga Bahtšisarais – riik, mis saab turismimaana suurepäraselt hakkama – nagu saaks ka Abhaasia oma Gagra ja teiste rannikukuurortidega... Krimmitatarlus poleks siis niivõrd poliitiline kui etnograafiline fenomen, mis veelgi enam turistide ligi meelitab. Käisime Liliega sügiseti Jaltas suve pikendamas. Nüüd ei ole see võimalik. Rannapromenaadi ääres seisis tihti suur valge ameerika kruisilaev. Kunagi pisikese pioneerina olin terve kuu Artekis ja nii ma tunnen, et Krimm kuulub ka mulle, aga see tunne ei ole kiivas, ahnitsev, ei ole vaenulik nende suhtes, kes sama tunnevad... Miks peaks Krimm kuuluma Ukrainale või Venemaale?! Krimm olgu Krimm, väike õitsev turismimaa! Need ajad, kui vallutussõda tõi au ja kuulsust, peaksid ju olema

juba minevik ja mõnda aega juba näiski, et nii on - Napoleoni ümbritseb romantiline sära, Hitlerit enam mitte, kuigi mõlemad olid võrdselt suured vallutajad ja sarnased sellegi poolest, et lõpuks kaotasid... Kunagi keskkoolipäevil olid mind klassiekskursioonil Leningradi vallanud Talvepalees 1812. aasta Isamaasõja toas vastakad tunded: Kui palju kulda ja karda!... kuldseis raamides uhked portreed sõjakangelastest. Kuid kes nad tegelikult olid ja mis nendega juhtus? Kellel rebis kahurikuul pea otsast, kellele torgati mõõgaga kõhtu - või tegid nad seda ise teistele... enamasti vist küll seisis väejuhtidena lahinguväljalt eemal mõnel kõrgemal kohal ja saatsid teisi surma... tegelikult siis mitte au ja hiilguse, vaid jälkuste ja vastikuste tuba... aga aeg oli selline, ega siis venelased üksi, Napoleoni ümbritses samasugune kuulsusesära. Ja naistele meeldisid sellised vaprad mehed. Nüüd vahepeal oli juba aastakümneid olnud võimalik hellitada petlikku lootust, et kõik see on jäänud inimsoo barbaarsesse minevikku, vähemalt Euroopas ei sõdita enam kunagi – kuni nüüd venelased purustasid selle illusiooni.

Jutustuses endast ja Liliest piirdun edaspidise suhtes pelga markeeringuga. Ülikooli järel läks nii nagu oli arvata: mina Tallinnasse lastelehte, Lilie õpetajaks kolhoosikülla – eks minu ajakirjaniku-komandeeringud viisid siis sageli sinnakanti ja olid üsna pikad, ikka kolme-neljapäevased. Töökoha kaudu sain Nõmmele väikese korteri, päris ehtsa luuletaja-ärklitoe mändide all. Kohe kui sundaeg läbi, vormistasime endid Tallinnas luuleklubide juhendajaiks; palk väike, kuid kirjanduslik ja ajakirjanduslik juhutöö andis nii palju lisa, et saime lahedalt ära elada, ehkki auto või korteri ostmisest ei maksnud mõeldagi. Päris palju tegime nende luuleklubide rahvaga tele- ja raadiosaateid... Siis tuli üleüldine vabanemine, ka seksrevolutsioon – see jõudis kohale isegi enne Eesti riiklikku iseseisvumist – oli niisiis nõukogude seksrevolutsioon! Korruga haaras rahvast vaimustus, kuid mitte

kommunismi ülesehitamisest, milleks ajakirjandus oli meid aastakümneid tuima järjekindlusega üles kutsunud, vaid selle kõige äralangemisest. Asusime innukalt kustutama rahva lugemisnälga – korraga oli imelihtne raamatuid trükki anda – erootika, maagia – kõik läks, oli lubatud, oodatud ja isegi palavalt soovitud... Selgus, et tantra meie vaimus, rituaalühtes jumaluste kujustamine ja püüd seeläbi valgustatuks saada, ei huvita küll palju kedagi, tantra kooli pole siiski võimalik teha. Kuid lisaks tantrale oli meil vaimses plaanis veel nii mõndagi varuks, kujundasime õppekava kõigest sellest, mis kuidagi tuleb kasuks sensitiivsuse ja isegi sensitiivsete võimete arendamisel: šamanistlik väelooma leidmine, trummi abil šamaanirännakul käimine ja kadunud hingeosade tagasitoomine, Taro sümboolika, ka feng shuist võtsime nii mõndagi, näiteks lõikava chi mõiste – oleks ju igal inimesel hea teada ja arvestada sellega, et ta ei viibiks püsivalt mõne terava kapinurga vastas, kas siis töökohal või oma magamistoas. Kutsusime õpetama neid, kes olid ühel või teisel alal kõige kaugemale jõudnud ja nii saime ikkagi kokku kooli, kus võisime ise ka tantrat õpetada, tagasihoidlikus mahus ja mitte kuigi esiletungivalt. Kõige populaarsemad õpetajad olid meil dr Luule Viilma ja Gunnar Aarma, ka Vigala Sass käis sageli külas (rohkem küll käisime tema juures). Aastaid oli meie kool ainus sarnane Eestis ja semestri õpilaste arv küündis peaaegu sajani. Nüüd muidugi on selliseid koole ja kursusi juba nagu kirjuid koeri.

Raamatud, loengud, suveüritused - peagi olime ka rikkad, ostime nagu muuseas korterrid, maju ja maid, mis tundusid uskumatult odavad; äärepealt oleksime ühe räämas mõisagi ostnud. (Muidugi poleks meist olnud selle kordategijaid, kuid hiljem edasi müües oleksime päris kenasti teeninud). Reisisime palju, kõige sagedamini Indias ja Nepaalis, kahel korral isegi Tiibetis ja muidugi ei jätnud me Pariisiski käimata, ei Pariisis ega Veneetsias, neis kahes

armastuse linnas... Tänu idamaareisidele oli meil nüüd raaliekraani ümber luksuslik altar tantrabudismi pühakujudest – kullatud pronks, sandlipuu, roosipuu. Kui vaid mõelda sellele esimesele meie kohtumiskevad, mille olime kokku pannud hallidest fotokoopiatest väikese vana kirjutusmasinaloksi ümber Mustjõel!... Kuid alavääristada ei maksa ka seda halli, seegi oli olnud meile asjaks tookordseis oludes. Kasvatasime üles kolm last, nii et ka eesti rahva kestmajäämiseks andsime oma panuse. Nüüd, kui inimeste lugemishuvi on ammugi vaibunud, kirjatöö ei maksa enam midagi, luuletajaelukutse läks aga koos partorgi, kolhoosiesimehe, kagebiidi ja pioneerijuhiga, kirjanduslikust ja ajakirjanduslikust juhutööst ning luuleklubide juhendamisest ära ei ela – sellist mõtetki ei saa enam tekkida! – sama lootusetu nagu nõukaajal oli olnud keskmise sissetulekuga inimesele auto või korteri ostmine. Nüüd võib ju vana auto igaüks osta, korteriga on raskem, kuid leidub Eestis ka paiku, kus seegi suurt midagi ei maksa. Aga meie oleme juba pensionieas ja varasemaist säästudest lisa võttes – rikkuseaegadel olime ostnud ka kuldmünte - saame lubada endile nüüdki nii uusi raamatuid kui teatrikülastusi – nagu kunagi nõukogude pensionärid. Elame põhiliselt maakodus, linnakorteris käime harva. Huviga jälgime vadžrajaana levikut lääne kultuuriruumis. You Tube´s võib leida juba ka karmamuudra-loenguid, esialgu küll veel mitte ühtegi head; lektor ikka niheleb, kekutab, peatub pikalt ebaolulisel – selle asemel, et rääkida sisukalt, informatiivselt ja anda praktilisi juhiseid.

Luule kirjanduslik väärtus pole olnud meile kunagi ei endi ega teiste puhul esmatähtis, kuid loodetavasti on meil korda läinud kirjutada ka mõned tõeliselt head luuletused, meie tõlgitud armastusluulest võib aga lugeja saada pildi armuelamuste uskumatust mitmekesisusest – elamuslikuma ja värvikama kui psühholoogide uurimustest. Põnev vaimne seiklus oli see armastusluule otsimine ja leidmine. Viimasel

ajal – pruugib vaid trükkida Googlel rahva nimi ja selle taha: *love and erotic poetry* ja enamasti paari antoloogiat ikka pakutakse. Juhtus siiski, et isegi mõne suure rahva puhul – mitte ühtki. Nii ei saanudki me teada, kas vietnamlased tõesti polegi selles vallas midagi väärtuslikku loonud või korealased, või indoneeslased, keda on juba nii tohutu palju, märksa enam kui venelasi – kuidas nad küll oma saarte peale ära mahuvad?... Tuli meil siis sarkastiline mõte teha proovi mõne väikese rahvaga.... Trükkisime: „jakuudi erootiline luule“ ja meie suureks imestuseks pakuti Lyriklaine lehekülge Viivi Luige luuletusega sellest, kuidas inimese käsi liigub valgel lehel – koos autori näopildi ja häälega... Ei saa ikka tehisaru päris tõsiselt võtta ega usaldada... Mille järgi tegi ta nüüd sellise valiku?... et autor on tõesti pisut nagu jakuudi nägu?... ja luuletuses aimuks justkui midagi natu-natuke erootilist?... ja siis ta pani kokku need kaks ülimalt illusoorset vastavust... üks kummaliselt maagilise mõjuga luuletus on see tõesti... Mis puutub uudiskirjanduse hankimisse, siis see on nüüd väga mugavaks tehtud: pruugib vaid teada autorit ja raamatu pealkirja ning Tartu raamatupood Krisostomus leiab selle laast maailmast ja kuller toob koju kätte – seda kõike pealegi üsna mõistliku tasu eest. Kui nõukaajal õnnestus leida mõnest võõrkeelsest raamatust armastusluuletus, mis endale meeldis ja millest võis arvata, et tõlge sellest võiks ka trükki minna (nagu mäletate, ingliskeelsest antoloogiast „Tule mu öösse“ ei leidnud me ühtegi sellist.), siis oli tasuks ka mõnus raamatu vahelt raha leidmise tunne... see tunne on nüüd täiesti kadunud, pigem mõtled järjekordset armastusluule tõlkekogumikku trükki andes, kui suure kahjumiga pead seekord arvestama. Ajakirjanikuaastail käisin aegajalt läbi Moskva kolm suuremat raamatukogu, kirjutasin kataloogidest välja sadu raamatuid, et neid siis RVL-i kaudu Tallinna tellida. Kui olin parajasti nõukogude korra peale väga pahane, tellisin kättemaksuks Tallinna ka kõige raskema raamatu, mida teadsin,

Peterburi Keiserliku Geograafiaseltsi 1875.aastal välja antud „Vene impeeriumi kaardikogumiku“ – 24 kg. Kui siis vabas Eestis läksin esimest korda raamatukokku tellima üht erootikaklassikasse kuuluvat teost, mida mul läbi kõigi nõuka-aastate polnud õnnestunud kätte saada, selgus, et RVL on tõesti endiselt olemas, kuid raamatute tellimine on nüüd tasuline ja vaat et samas hinnas kui et ostaksid selle raamatu endale. Parem siis juba osta... Hakkasin reisidelt raamatuid kaasa tooma nii palju, kui saja meetri kaupa edasi lohistada jõudsin. Selgelt on silme ees, kuidas üks neeger mind New Yorgi räpasel tänaval muigega vaatas... Suur kergendus oli see, kui tulid ratastega kohvrid. (Huvitav kui palju maksaks nüüd vene impeeriumi kaardikogu kohale tellimine RVL-i kaudu?..)

Mida arvame maailma asjadest?... Meiegi elu varjutab see, et Ida-Ukrainas käib juba mitmendat aastat enam kui tuhandekilomeetrilisel kaevikutejoonel päevast päeva üks nüri vastastikune tapmine kevadel, suvel, sügisel ja talvel. See kisub alla meiegi inimväärikust. Mistahes põhjustel poleks tohtinud juhtuda midagi sellist... venelased, mida te küll tegite ja teete!... Kui paar aastat tagasi oleks meile näidatud pilte pooleksrebitud suurtest korrusmajadest, oleksime arvanud, et see on arvutisimulatsioon, ei ole tegelikkuses võimalik, sest nii ju ei tehta. Nüüd peame raske südamega tõdema: tehakse, venelased teevad. Jälle kord on erilise selgusega tulnud ilmsiks see, et Narva jõgi pole ainult riigi, vaid ka tsivilisatsiooni piir. Ja putinlased suurustavad, et Venemaa polegi üksnes riik, vaid ka terve omaette tsivilisatsioon... Kohe kerkib keelele küsimus: Aga kuidas jääb tsiviliseeritud käitumisnormidega?... Kui nüüd Isis korraldas Moskva kontserdisaalis veresauna, on vene propaganda nõrдинud: kuidas võib tappa rahulikke elanikke, naisi ja lapsi!... Aga ise teevad nad seda ju üle kogu Ukraina peaaegu igal ööl!... ja ise ei märkagi?!... Neli tadžikkidest terroristi, kes kätte saadi, viidi kohtusse täiesti

ilmsete peksu- ja piinamisjälgedega, üks lausa intensiivravipalatiist välja tiritud... Isegi Stalini ajal püüti ülekuulatavate peksmist ja piinamist varjata, nüüd siis esitletakse seda lausa demonstratiivselt... võib arvata, et enamus vene rahvast saab sellest kättemaksuröömu. Lääne-Euroopas oleks midagi sellist mõeldamatu... milline erinevus kultuuritasemes!... Oli ju tekkinud juba petlik mulje, et Euroopas ei sõdita enam kunagi, ka siis mitte, kui tulebki pikemat aega elada olukorras, mis ei rahulda; külma sõja ajal ei rahuldanud olukord kummatki poolt, kuid hoiti end tagasi, et mitte laskuda – tapmiseni. Tuleb tõdeda: Venemaa praeguse juhtkonnaga võrreldes oli nõuukaaegne isegi parem ja targem. Viiskümmend aastat tagasi kujutasin ühes luuletuses teatrietenduse vaheaega „Vanemuises“:

Siin vaatan aknast tulesäras linna,
mind läbib kummaline mõttevetk:
on õdus küll, kuid iga hetk
võib tsivilisatsioon ka märatsema minna -
siis söestub viimne tukse inimveres
ja sõda algab-lõpeb nagu vaibuv vaev –
veel loivab üksik vigastatud allveelaev
jääserva alla kuskil arktilises meres.

Nüüd siis on jällegi akuutseks saanud sama tuumasõjahirm ja isegi veel teravamalt. Kui tookord midagi ei juhtunud, ehk läheb ka nüüd õnneks?.. Kuid tookord hoidsid ju mõlemad pooled end vaos, nüüd aga... Vene rahulolematuse sellega, et tuli üüri maksta Sevastopoli baasi eest, mida pole ju ukrainlased rajanud, on mõistetav, kuid andestamatu ja jäägitut põlgust ning hukkamõistu pälvib see, kes laskub tapmiseni. Sama lugu Hamasiga. Kas meile meeldis vene okupatsioon?!... Aga pärast esialgset rähklemist suutsime olukorraga leppida ja kannatlikult oodata – viiskümmend aastat -, kuni sai

võimalikuks vabaneda rahumeelselt.

Meile nii armas healuühiskond on vene sõjardite meelest mandumine, neile meeldib relvajõud, kangelaslikkus ja muu selline brutaalsus, millest uskusime, et see on tõesti juba „ajaloo prügikasti“ läinud. On juba nagu harjutud sellega, et Ukrainas käib sõda ja et küllap see levib mujalegi. Et – uus reaalsus?... Meie ei harju. Poeg tuli nädalalõpuks ajateenistusest koju, väsind kui roju, aga uhke ka – oli saanud nooremseersandiks. Mina, vanemleitnant, vaatan teda ja mõtlen: asi on tõsine. Mul endal ei tulnudki läbi teha neid allohvitseriastmeid, minu sõjaväeline karjäär oli täiesti operetlik: ülikooliajal üks päev nädalas tolknemist sõjalise kateedris ja sealtki viilisime nii et vähe ei olnud... kui nad siis saatsid dekaati kirja suurpuudujate nimedega, dekaan Juhan Peegel, vana kahurväelane, vastas: „Teiste hirmuks maha lasta, aga enne võimaldada kohtumine vanematega.“ Maha ei lastud – ei teagi, miks - ja kui ülikool läbi sai, olin saanud ka nooremleitnandiks. Hiljem paar kuud tolknemist sõjaväeosades siin ja seal ning jälle paguni peal üks kupp juures. Äärepealt oleksin kapteniks saanud – kui nõukogude kord poleks otsa saanud, millest mul muidugi kahju pole. Ei kujuta ette, mis oleks juhtunud sõja puhkedes: mulle antakse käsutada neli soomusautot ja sadakond meest!... m u l l e?!... Aga kõigest kumas ju läbi: Me ei mõtle seda tõsiselt. Ja meie lootsume, et need, kes hoiavad riigitüüri, ikka teavad, mida on väärt nende suur armee ega alusta kergemeelselt mõnd sõjalist avatüüri!... Hiljem Brežnev, kui oli juba vanadusest päris segi, Afganistanis seda siiski tegi, kuid ka minu põlvkond oli siis juba sinnasaatmiseks pisut vana – võisin tõdeda rahulolevana. Äksi nõial oli õigus kui ta kunagi ütles, et meie põlvkond jääb sõjast puutumata. Kogu see nõukogulik elu oli illusoorne, poolmänguline – eriti muutus selliseks siis, kui taheti, et võtaksime seda tõsikindlana: rahva armastus partei vastu, kommunismi ülesehitamine – seda tõsiselt võtta – kes tahtis, ju

võis, kuid suuremat sundust ka polnud. Tean isegi juhtumit: noormeest ei võetud parteikooli selle pärast, et ta päris siiralt uskus kommunismiideaalidesse... (et nagu lollakas või...) Nüüd on elu läinud nii vastikult tõsiseks. Kuigi jaburust jagub ka ikka veel küllaga: naispoliitik kilkab rõõmsalt: Siia põgenenud ukraina mehed on saanud meil rahvusvahelise kaitse ja me ei anna neid välja!... No mis rõõmu peaks meile pakkuma desertööride varjamine!?!... Pole see ei Eesti ega Ukraina huvides... Meie Vabadussõja algul tõi vabatahtlik mobilisatsioon kokku 800 meest, kui siis aga välja kuulutati sundmobilisatsioon ja parkümmend kõrvalehoidjat teiste hirmuks ka maha lasti, oli meie väes varsti juba sada tuhat meest ja me võitsime... Kas te ei soovi nüüd Ukraina võitu?... Ega vabatahtlik mobilisatsioon meil praegugi rohkem mehi kokku tooks, võib-olla ei tooks isegi 800... Need parkümmend, kes maha lasti, tõid ka oma ohvri võidu heaks... inimene liigub ju kriitilises olukorras ikka selles suunas, kus ellujäämise tõenäosus on suurem... nii tegid ka need, kes algul olid mõelnud minemata jätta, siis aga nägid, et kui lähevad, siis kohest ja otsest ohtu elule ei ole, hiljem aga said innustust võitluskaaslastest, kes tõesti tahtsid kodumaad kaitsta.

Kui tagasi mõelda: tegelik sõjaoht oli nõukaajal väiksem kui me tookord kartsime, sest mõlemad pooled andsid endile aru, et sõda tooks kaasa üleüldise hävingu. Nüüd oleks see teadmine justkui peoga pühitud – kuigi häving saaks olema veel suurem, võrreldamatult suurem, tõenäoliselt ikka täielik. Maailmasõja puhkemist ei peeta nüüd mitte ainult et võimalikuks, vaid isegi juba nagu otsustatud asjaks, väideldakse vaid selle üle, kas viimased ettevalmistused võtavad aega kolm, kuus või üheksa aastat... Venemaa ei suutnud end vaos hoida ja hakkabki kujunema midagi sellist nagu Esimese maailmasõja eel - kõik vaenupooled suurustasid: Läheme aga peale!...

Esimese ilmasõja eel oli maailm praegusega võrreldes palju turvalisem paik; kui noored oleksid soetanud endile tsaariaja lõpul pensionisambaid ja kui nad oleksid olnud veel elus Nikita ajal pensioniikka jõudes, no mida oleks Nikita arvanud neist tsaariaegseist väärtpabereist?... – Mitte midagi! Meie esiisade õnneks tookord kellelgi nii rumalat mõtet pähe ei tulnudki – hakata nooruses pensioniks koguma. Nüüdses hullunud maailmas tundub see lausa absurdne. Kulda ja teemante muidugi võiks osta, kui võimalik, neid ikka... Ja sellisel taustal meie valitsus arutab nüüd tüütuseni kärpeid ja makse... Laenake, laenake ohjeldamatult!... õige aja selleks olete nagunii mööda lasknud, aga laenake nüüdki, vaatamata kerkinud intressidele - neid laene ei tule ju keegi meilt tagasi nõudma, varsti oleme eesliinirahvas ja eesliinimaa, meid tehakse pihuks ja põrmuks. Saaks siis enne seda veel pidu panna... Kui kerkib oht, et Võrust või isegi Tartust võib saada meie Bahmut, on meil targem kohe alistuda. NATO esimene sõjaplaan nägi ju ette, et algul meid vallutatakse (180 päevaks?!); kui selle vastu valjuhäälselt protesteerisime, võeti tagasi, kuid alati võib ju pärast öelda, et näete, ikkagi juhtus... Ukraina kogemusest teame, et meie hävitamiseks ei ole sugugi vaja 180 päeva, piisab palju lühemast ajast – ja kuna me ise kuulutame, et igas talus on relvastatud kaitseliitlane, annab see ju vaenlasele õigustuse meid kõiki maha tappa – et kust nemad peaksid teadma, kas talus elab rahulik või sõjakas pere. Nüüd ongi kõne all juba teistsugune plaan: vaenlane tuleb hävitada kaugtulerelvadega juba enne kui ta meie piiride lähedalegi jõuab. No sellel plaanil on juba jumet, kuid on see ikka tõsine plaan või ainult meie soovunelm... See võiks olla tõepoolest ka mõjus heidutus - kui Vene teab, et meil on relvad, millega saame hävitada nad nende endi maal, kui näeme, et nad meie poole liikuma hakkavad. Alles nad kelkisid, et päeva-paariga jõuavad Tallinna ja see tundus usutav. Tutkit! Kogu Peterburi piirkond on meie relvade laskeulatuses! Küllap tekib Venel

sellises olukorras kiusatus anda meie pihta juba nüüd ennetav löök, kuid kuna meil on siin ka liitlasvägesid ja nende tehnikat, tähendaks see suure sõja algust ja seepärast nad seda ei tee, mõistes, et tegelikku vajadust selleks ka pole - kui nad ise meid ei puutu, pole meil mingit huvi Peterburi rünnata. Uhke ikka küll, et me võiksime seda teha. Ainult et sellised relvad on väga kallid. Ei saa ju ometi oodata eesliinil olijailt, et nad ise endile relvad ostaksid!... Selles ongi nüüd küsimus: kas need, kes näevad meis oma eesliini, annavad meile kõik võitluseks vajaliku?... Ukraina ei ole alliansi liige, kuid isegi neilt ei eeldata, et nad ostaksid. Muidugi ühteist peame ikka ka ostma, näitama üles head tahet – seda muidugi, aga põhiosa peaksime kui eesliinil olijad ikkagi sama. See vähene sõjajõud, mis NATO-l praegu on Baltimail, ei ole küll Venemaale mingi heidutus, pigem on ahvatlus... Ostma peaksime aga riigikaitselaenu võttes, mitte et aina kärped ja maksud... On ju Brüsseliski meile öeldud, et riigikaitsele eesmärgil on suurem eelarvedefitsiit lubatud... NATO ei himusta vene maid, küll aga nõuab, et Venemaa jääks oma piiridesse – kas seda on siis palju tahetud?!... aga sedagi peab Vene enda jaoks nii solvavaks, et on valmis vaat et kogu inimkonna hävitama. Kui venelased oma rumalast poliitikast ei loobu... Maailmas on küll üks, kes tahab suurt osa Venemaast endale ja ilmselt varem või hiljem ka saab – see on nende praegune suur sõber ja liitlane Hiina. Kui venelased tõesti oleksid tahtnud, et kogu Uuralitagune neile jääb, oleksid nad pidanud õigel ajal astuma NATO-sse, jätma selle valge rassi pahapoisi rolli, mida nad nüüd mängivad ja NATO väed oleksidki võtnud sisse positsioonid Vene-Hiina piiril... Meile see muidugi poleks olnud kasulik, sest oma suuruse tõttu hakanuks Vene NATO-sse kuuludes siinkandis domineerima ja venestumissurve meile oleks tugevnenud. Tartu oli kunagi uhkem linn kui Tallinn – võrreldem või toomkirikuid! – kuid vanast Tartust pole järel muud kui Jaani kiriku esiküljel

imekombel säilinud keskaegsete tartlaste savikujud. Tartu hävis Põhjasõjas, Tallinn alistus ja pälvis Peetri heasoovlikkuse... tallinna kilud maitsesid talle... Meil on seegi kogemus ja on ka kogemus sellest, kuidas meid Jaltas Stalinile maha müüdi... Ma ei taha öelda, et peaksime nüüdsama NATO-st välja astuma ja hakkama Vene vasalliks – kaugel sellest! – kuid olukorrad võivad kiiresti muutuda. Kui NATO ei paiguta siia juba eelnevalt küllalt mehi ja tehnikat, siis on meil vaja teha sellest oma järeldused. Vahest tundub alatu liitlasi kahtlustada?... Kuid ameerika president on ju öelnud, et tema sõdurid ei hakka võitlema mingisuguse Läti ja Eesti pärast... Eelkõige peaksime vaatama, et me ei satuks sõjatallermaaks. Kõige rumalam on võidelda siis, kui võita ei ole võimalik. Selle traagilise vea tegid meie metsavennad; tookord oleksid aktiivsed noored mehed pidanud minema parteikoolidesse, mitte metsa – ja vaatama, kuidas võimalikult paremini korraldada elu sõjajärgses muutunud oludes, mis ei osutunudki hiljem nii väga inimvaenulikuks - elada ju võis... siis oleksid veel praegugi elus nende sündimata jäänud lapsed ja ka nende poolt tapetud nõukogude aktivistide lapsed, kellest oleksid võinud saada samuti veel tublid eesti mehed ja naised. Juhan Smuul tegi õige valiku. Metsavennad uskusid ameeriklaste petlikke lubadusi appi tulla, mis löid illusiooni, et on võimalik võita... Mida kaugemale jäi sõda, seda leebemaks muutus nõukogude kord ja lasi meil end mõneski asjas päris kergesti ära kasutada... Praegu näib, et koos liitlastega on võimalik võita, kuid võib ka juhtuda, et liitlased tervikuna lõpuks võidavadki, kuid eesti rahvas on võitluse käigus juhtumisi otsa saanud... Kõik võib juhtuda, miski pole kindel. Rohkem kui midagi muud ja rohkem kui kunagi varem vajame nüüd võimet muutuvais oludes kiiresti orienteeruda ja vajadusel teha midagi sellist, mida hetk varem poleks teinud ega oleks olnud ka õige teha. Mis see võiks olla?... No näiteks mingi tehing Hiinaga. Venemaa himustas ju vahepeal väga ka

Põhja-Kasashtani, aga ilmsest öeldi Pekingist midagi... Hiina võiks olla huvitatud ka tugipunktist teisel pool Venemaad – meie juures... Kas meie poliitikud suudavad teha kiireid ja ootamatuid otsusi - kui nad nüüd on nii mannetult igasugu sekeldustes ja skandaalikestes kinni nagu kanad takus: üks minister oli India-visiidile kaasa võtnud suunamudija ja selle reisikulud, mis polnudki teabkuisuured, tekitasid ärritust, limonaadimaksu kehtestamine nõuaks põhiseaduse muutmist (mitte et ma seda maksu tahaksin)... Kui keegi ütleb mingi Eestile kasuliku asja puhul, et põhiseadus ei lase tal seda teha, siis tunnistab ta, et on saamatu. Eh, pärast Lennartit pole meie poliitikas olnud ainsatki geeniust!... Mitte mingil juhul ei või me lasta tekkida olukorral, et oleme kas või ühe päeva üksi võitlemas vene koletusuure sõjamasinaga. Nähes, millised on Ukraina ühe päeva kaotused tankide, kahurite, soomusmasinate ja lennukite osas, võime tõdeda, et meie kaotused ei saagi nii suured olla, sest mõnda väeliiki meil nii palju polegi ja mõnda pole üldse. Eks siis seda suuremad on kaotused „elavjõus“. Ei-ei, sõda Venemaaga ei saa me endile lubada, seda kohe kindlasti mitte. Muidugi toetame Ukrainat, kuid selleski ei maksa nii väga esile tükida, Venemaad nimme ärritada.

No kui tõesti sõda ei tule, oleks see nii suur õnn, et pole siis lugu sellestki, kui ka oleme end lõhki laenanud, küll kuidagi välja vingerdame. Kas pole veider, et sellisesse olukorda oleme jõudnud ajal, mil pidanuks juba 50 aastat kestma kommunism!... Hakka või arvama, et ka kõige viletsam kommunism olnuks siiski parem...

Alles see oli, kui muretseti, et maailmas hakkavad lõppema nii nafta kui kivisüsi ja prognoositi, kus jätkub midagi veel viiekümneks, kus ehk isegi sajak aastaks, nüüd tahetakse juba enneaegu neist loobuda ja meiegi ei saa kellegi välja mõeldud saastekvootide tõttu enam põlevkivist omale odavat elektrit toota. Rohepööre või rohepöörasus... Terve talupojamõistus ütleb: Kui nagunii palju enam pole, siis

kasutagem seegi ära, mis veel on... Tundub, et roheüllud-rohehullud ei anna endile aru sellestki, et maailmasõda ja planeedi kliima päästmine on täiesti ühitamatud eesmärgid. Lausa kummastav, et nii hapras olukorras võib üldse kellelegi pähe tulla: Hakkame parem sõdima!... Et rohepöörde asemel punamust pööre verre ja tuhka?... Kas tõesti ei ole kedagi, kes tooks inimesed, rahvad ja riigid mõistusele? Kas ei saaks nõuda iga mürsuplahvatuse pealt laskjalt saastetasu? Eriti kõrge peaks see olema siis, kui kavatsed vastase naftabaasi maha põletada, sest mis on selle kõrval keskkonnakahju, mille põhjustan mina oma suvila aias plastprügi põletades?!...

Kaevikupõhjas kuhjuvad padruikestad ja konid,
aga saastekvoote ostavad korralikult kõik pataljoniid.

Venelased süüdistavad tervet Euroopat russofoobias, mis olevat uus natsism (!?)... Foobia on põhjusetu või liialdatud kartus. Kas võib nüüd aga ükski ukrainlane öelda, et venelasi pole põhjust karta ega vihata? Nähes suurt keskelt puruks kistud elumaja, mille teises otsas on juhtumisi ehk ka tema korter, ei mõtle ju ükski ukrainlane nii nagu sooviks Putin: Seda tegid venelased sellepärast, et meil on fašistlik valitsus, ta mõtleb: Seda tegid venelased ja punkt. Millal kord õpib Vene sellest lookesest algklasside lugemikus, kus päike ja tuul võistlesid, kumb suudab inimese kiiremini riidest lahti saada: tuul puhus aina raevukamalt, kuid inimene kiskus riideid seda tihkemini enda ümber, päike aga paitas teda õrnalt ja inimene hakkas kohe riideid vähemaks võtma. (Kas pole see mitte Lev Tolstoi looke?) Tarvitseks Venemaal vaid muutuda naabrite suhtes armastusväärseks ja russofoobia kaoks iseenesest, sellega võitlemine aga ohustab tõesti juba tervet maailma. Otsivad kõikjalt fašismi, aga endi juures seda ei näe... Rohkem kui kunagi varem peab nüüd paika tõdemus, et kes teisele ütleb, see ise on. Hitlergi rääkis, et piire on väga

vaja muuta ja maailmakord ümber teha ning ülistas mõõdutundetult oma riiki ja rahvast. Eestil on praegu kaks vastandlikku eesmärki: toetada Ukrainat, kuid hoiduda sõjast Venemaaga, kusjuures see viimane on meile lausa eluküsimus. Ja nüüd deklareeris meie peaminister – sõjaprintsess –, et prantsuse presidendi üleskutset järgides peab ka Eesti võimalikuks saata sõjaväelasi Ukrainasse. No milleks küll oli Macronil vaja seda öelda, prantslased ka korraldasid seepeale Pariisis demonstratsiooni, millel skandeerisid: „Mine üksi!“ Sama ütlemisega oma peaministrile. Sellise avalduse asemel, mis üksnes kahandab rahva soovi Ukrainat toetada, tuleks saata Ukrainale ilma suurema kärata raha ja relvi, eriti raha!... ja nad saavad ise hakkama, nad on seda ka öelnud. Laenamine igalt poolt ja annamine Ukrainale! Aga mitte ka nii, et me sellega eriliselt silma paistame. Kõik hea tahatega inimesed kogu maailmas peaksid praegu Ukrainale raha saatma. See oleks ka kõige ohutum viis neid toetada: üksnes raha saatmise eest – kui kõik seda teevad - ei tea Venet, kellele tuumapommiga äiata. No ja kui on palju raha, eks siis Ukraina ise vaatab, milliseid relvi ja kust osta ning ei pea ootama, millal keegi jälle näpuotsaga midagi annab. Ühel julgeolekukonverentsil rääkis rootslane meile: Jah, teie olukord on täbar, asute just Venemaa kõrval, eesliinil, kuid mis teil teha, peate sellega leppima.“ Mis meil teha?... Kui näeme, et NATO ja Euroopa Liit lasevad oma loiduses ja mannetuses Venemaal Ukrainas võita, siis astume SRÜ-sse! Kõigele vaatamata näib, et SRÜ võimaldab oma liikmetele palju suurema isetsustuse kui NSVL omal ajal – kas oleks Turkmeeni NSV-le olnud mõeldav selline möllav omariiklus nagu praegu – kõik need isamaa isade kullast kujud!?... Ka Euroopa Liidus ei oleks see neil võimalik, kaugeltki mitte. Jääb mulje, et Turkmeenia on praegu maailma kõige sõltumatum riik - teeb mis tahab. Eks vajadusel katab teda Türgi. Miks ei võiks siis Hiina meid kaitsta ja miks me ei võiks lasta sel sündida, sest hiinastumisohtu meil ettenähtavas

tulevikus veel pole, venestumisoht aga on kogu aeg reaalne. Varem või hiljem peab Vene aru saama, et ta võib ju tahta mida vaid, kuid peab jääma siiski võimaluste piiridesse. Ja oma riigipiiridesse, mitte nii, et Venemaal polegi piire... Lapsearu!... Võib ehk mõnigi mõelda, et olen lausa Kremli mõjuagent, propageerin SRÜ-sse astumist? Ei propageeri, kuid ei välista ka – vaatame, jälgime: kui Vene suudab end kehtestada superriigina, kui Lääne loidus kasvab... Me võiksime ju korraldada isegi enampakkumise Ameerikale ja Hiinale? Kas jääb mulje, et olen suures segaduses ja põhimõttelage? Ei ole, maailm on segaduses, mina ütlen, et peame säilitama külma verd ning olema valmis kiireiks ja ka ootamatuks otsustusteks. Põhimõtegi on mul kindel: mitte mingil juhul sattuda sõjatalermaaks. Väga võimalik, et kõik lõpeb veel meile soodsalt. Öeldakse: me pole kunagi olnud nii hästi kaitstud kui nüüd; tegelikult pole me olnud kunagi nii hullusti ohustatud... Kui oimetud – kas või lätlastega võrreldes – on meie poliitikud ka Eestis elavate vene kodanike käitlemisel: ei saa ega saa neilt ära võetud hääleõigust kohalikel valimistel, kui ju tuleks - rääkimata sellest! - hakata neid järjest ka Eestist välja saatma – niipea kui mõni on jälle kuidagi oma vaenulikkust ilmutanud. Lätlased teevad seda juba mõnda aega. Ossinovski leiab, et oleks imelik, kui suur osa Sillamäe ja Narva elanikest ei saa oma linna asjus kaasa rääkida – aga kas pole veel imelikum see, et kohaliku elu üle otsustavad meile vaenuliku riigi kodanikud, mistõttu Narva linnavalitsus ongi selline nagu ta on. Paistab, et üldisele eestikeelsele haridusele üle mindud nüüd me lõpuks ikkagi saame. See on suur asi ja see on isegi elegantne käik: haridust antakse Eestis ainult eesti keeles – mõelgu siis kõik siia asunud ise, kas on vaja osata seda keelt või mitte.

Agaga nagu meie – mina ja Lilie - kunagi ei lasknud end häirida jabural nõukogude tegelikkusel, ei lase me seda teha ka nüüdsel „uuel reaalsusel“ ja oleme veendunud, et maailma

võib päästa vaid see, kui palju saab meiesuguseid armunuid, kes otsustavad võluda oma armumise ideaalseks usu- ja armueluks. Võimalik, et nüüdseis oludes on seda isegi raskem teha kui oli kord meil; nõukogude tegelikkust oli suhteliselt kerge oma huvides ära kasutada (mis need meie huvid ikka muud olid kui poeetiline, erootiline ja religioosne elu nagu ka meie „tööpõlgurlus“ polnud muud kui ainakestev ilusa ja üleva studium ja hoidumine kõigest, mis võiks seda segada ja sellele pühendumist takistada. Nüüdseil noortel luuletajatel on raskem, luule ei maksa midagi, polegi võimalik luuletajana elada, ikka pead tegema mingit muud asisemat tööd, hakkama kasvõi tolliametnikuks. Muide tundsin end hästi neilgi ülikoolijärgseil aastail, mil ma veel „tööpõlgur“ ei olnud – töötasin lastelehes – fotodest, mis mind sellest ajast „jäädvustanud“, meeldib mulle kõige enam üks juhuslik võte: tulen kuuehõlmade lehvides männimetsast telkide vahelt – küllap vabariiklikul pioneeride kokkutulekul – olen just žüriiliikmena väiklehti hindamas. Nende kokkutulekute tegevuskava oli mitmekülgne: spordivõistlused, isetegevusülevaatused lõkke ääres, väiklehetede konkurss: luuletused, epigrammid, karikatuurid... polnud ala, millel lapsed poleks saanud oma võimeid arendada ja esimest väikest tunnustust leida:.. eks seda „punast“ oli ka omajagu, aga see suuremat ei häirinudki, lihtsalt käis nagu kaasas „nõukoguliku elulaadiga“. Luuletuse sünniga kaasnevad valgusesädemed rinnas, mis on 100% Jumal... olen võinud paljusid rõõmustada kaasa rõõmustades mõne ilusa luuleleiu puhul... küllap olen mõnda ka pahandanud, öeldes, et siit ja sealt võiks luuletust veel viimistleda ja püüdnud natuke poetikat õpetada: värsimõõt, riimid...

Kuuekümnendad eluaastad ja suur osa seitsmekümnendaistki möödus meil nii, et saabuv vanadus ei andnud end kuigivõrd tunda ega takistanud harjunud viisil elamast, kuid kaheksakümnendaile lähenes olukord juba muutus, igasugu haigused hakkasid ilmsiks tulema: kord jalad paistes, kord suu hambavalu täis... ilmnes tõsisemaidki sümptome ja oli ilmne, et üsna pea tuleb siitilmas lahkuda nii Liliel kui ka minul ja seda meil mõlemal vähemalt kahel erineval põhjusel ning polnud selge, kumb neist ette jõuab –

eks ikka vähk ja süda... Arutlesime olukorra üle üsna rahulikult: nooruses ei tundnud me vahet ihu ja hinge vahel, nüüd aga küll: keha on kulunud, hing aga haljas – eks ikka need valgusesädemed, 100% Jumal! – annab märku, et üsna pea on tal aeg tõusta ja lahkuda... meenub laul sellest peenetundelisest vaesest mehest – väga võimalik, et õpetajast – kellele sõbrad olid kord sünnipäevaks ülikonna kinkinud; nüüd on kuub kulunud ja mees palub teda: veel, sõber, vastu pea!...

Viimaks olime jõudnud tagasi selleni, millest olime kord alustanud: sõrmed, sugulid ja suud – energilisemaks seksisportidiks pole me enam suutelised.

Linn tõuseb!... aga kõik seegi oli nüüd veel säravam, mitmeplaanilisem ja kirkam kui oli olnud kord nooruses. Et naistel on üks elund, mille ainus funtsioon näib olevat naudingu tekitamine, seda ju üldiselt teatakse: nimeks on sel eesti keelde sobimatu kõlaga sõna kliitor (meil on ka omakeelne sõna „kõdisti“, kuid see on veelgi sobimatum – kõdi on ikka midagi muud...) et aga meestelgi on midagi sarnast, selle peale ei tule isegi enam meestest, ei erista seda üldisest suguuhtenaudingust – sugutipea all olev piirkond, kus nahavoldikesed liituvad – sellel pole isegi nime... (arstidel, kes ju kõik inimkeha väikseimadki piirkonnad ladinakeelste nimedega tähistanud, siiski on – frenulum, kuid seda ju üldiselt ei teata. *Clitoris* ja *frenulum*... ma pakuksin eestikeelseiks vasteiks tulil ja tulir. Tulilit ja tulirit silitada ja neid vastaastukku suruda – see pakub võrratult peenemaid naudinguid kui tavaline suguuhe – seda ei maksa salata, seda tuleb tunnistada. Ka viimati mainitud tegevuseks polnud me enam õieti suutelised, kuid sõrmed-suud-sugulid - see kõik oli meile jäänud, selles tundsimis end värskemaina ja nooremaina kui kunagi varem, tundsimis teist iseendana ja olime otseteel valgustatusse; meist voogasid läbi nii eelmiste kui tulevaste elude noorusajad – nii olime ületanud ühe põhjuse vimmaks saamatu Looja vastu, mis meis oli olnud: et vananedes ei

muutu kõik aina värskemaks ja nooruslikumaks, vaid närbub... meie armurõõmud ei närbunud, vaid värskenesid, kasvasid, avardusid. Teine ja veelgi suurem Looja käpardlus jäi meil küll ületamata – nimelt see, et ühed elusolendid on teistele söögiks – see võis ju tunduda Loojale väga praktiline, kuid näitab, et eetikast polnud tal küll vähimatki aimu... Midagi sellist arvasid ju kunagi ka algkristlased, hiljem võtsid omaks, et Jumal on hea ja kõigeväeline, hoosianna! Ja maailm sellisena nagu ta on – käib küll... aga eks see ole vastavuses kõigi usundite ühise soovitusena: Looge ülevaid kujutlusi! (Pidulikumail puhkudel nautisime ikka musta kalamarja ja suitsuangerjat.)

Naljatledes tegin ettepaneku:

- Kui käiksimme ka enne surma veel kord Pariisis ära?...
- Lilie naeratas:
- Sa näid olevat päris kindel, et pärast surma sinna saame? Kirikuõpetajad ütlesid ju ainult, et v õ i b o l l a.
  - Jah, kujunenud olukorras – enne surma võime nüüd ometi minna, ei ole enam see nõukaaeg: „Kirikuõpetajad räägivad rahvale, et ehk pärast surma saab ka Pariisi...“ No nii nõukogudevastane lause kui veel vähe olla võib – osutab ju otse nõukogude inimese sunnismaisusele - kellel meist siis oli tollal lootust e n n e surma Pariisi saada! - aga õnnestus mul lastelehe naljanurgas ära trükkida...
  - Seegi oli üks suuri kordaminekuid su elus... Ma arvan, et kõik, kes oleksid pidanud ilmutama valvsust, märkasid küll, kuid... eks neilgi oli Pariisi jõudmine kui just mitte võimatu, siis ikkagi pehmelt öeldes raskendatud...
  - Oleme koos asutanud 78 luuleklubi...
  - ...mis on kõik juba ammugi laiali läinud...

- ...aga tänu neile said kord tagasihoidlikku elatist ja tööstaaži 78 luulemeelset inimest, kes muidu oleksid pidanud tegema mingit hoopis proosalisemat tööd...
- ... ja meie mitmesuguseid juhendamise- ja konsulteerimistasusid...

Hiljaaegu andsime raamatuna trükis välja head luuletused, mis olid meie kätte jäänud kõigest sellest suurest luuleklubidega tegelemisest – luuletused, mis kõik olid üle „Loomingus“ avaldatu keskmise taseme... muidugi kannatasime sellega rahalist kahju – müügitulu ei katnud trükikulusid. Pärast meenus üks vaimukas epigramm, mille oleks võinud ka sisse võtta – kelle kirjutatud, ei meenu, andku autor andeks, samuti ei või ma pead anda, et ta vemmälvärss kõlas just sõnasõnalt nii:

Pekingis kord pargipingil
 nikkusin naishungveipingi.
 Küsisin, miks tal nii vähe
 Mao tsitaate jäänud pähe.

- Aga kui nüüd ka tõsiselt rääkida, siis meie suurim saavutus on ikkagi see, et tõime endi elus välja kui mitte kogu seksuaalsuses peituva pühaduse, siis ikkagi päris suure osa sellest...

No käisimegi veel kord Pariisis... Peatusime ühes veidi kulunud hotellitoakeses vana kesklinnamaja mansardkorrusel üsna ooperimaja lähedal. Hommikusöögiks saiake ja pisut moosi – kõik nii nagu nagu ikka Pariisis.

Selgus, et Krisostmuse-poe kaudu saab tellida mitte ainult uusi, vaid ka aastakümneid tagasi ilmunud raamatuid. Mul tekkis soov saada päriselt endale see hiina armukunsti album *The Clouds and the Rain*, mis oli mulle kord üliõpilaspõlves Toome raamatukokku tellituna jätnud nii sügava mulje. Ja saingi nüüd selle päris endale, ilma et oleksin

pidanud enam millegagi riskima – tookord olin ju pingsalt kaalutlenud, kas rebida välja parim pilt, kas see võiks olla mulle samaväärne ülikoolidiplomiga?...

Pärast Lilie siitilmast lahkumist olen vaimselt täiesti ükski. Lapsed? Neist igal on oma tee. Vanem poeg on matemaatikageenius, mõtleb juba doktoritöö peale (mul oli mate koolis kõige vihatum õppeaine), aga ta lubas – ja täiesti omaalgatuslikult – et kui mõni tema lastest peaks tahtma saada luuletajaks, ei tee ta selleks takistusi... -, teisest poisist sai veendunud kristlane, üks lapsepõlves paratamatult sattus nägema kodus erootilist kunsti, kuid see ei tekitanud temas huvi, vaid tülgastust, noorim – tüdruk – temast ei tea veel kindlalt, kuigi ta nii väga nooruke ka enam ei olegi, just sai täisealiseks, aga keskool veel pooleli – nagu see tänapäeval on... lahtise peaga, aga millise elutee valib – veel ei tea... ka temale polnud lapsepõlves nähtud tantristlikud kunstiteosed meie kodus hästi mõjunud... imelik, oleks minu vanematel olnud erootilist kunsti ja kirjandust, ma oleksin tundnud selle vastu elavat huvi... no isal ühteist ju leiduski ja küll oli põnev seda tema tagant välja nuhkida... Meie Liliega ei varjanud eriti midagi – nagu hipidelgi lapsed nägid ja kuulsid kõike... hakka nüüd või uskuma, et lastele võib erootika tõesti mõjuda traumeerivalt – kuigi mul endal on täiesti vastupidine kogemus ja ma usun, et ikka paljudel teistel ka. Matemaatik vähemalt ütleb, et temal polnud neist piltidest ja kujudest sooja ega külma. Mis puutub matemaatikasse – see tundub olevat mingil kummalisel moel lausa superluule, mitte lihtlabane arvutamine, millesse nad ka ise suhtuvad põlglikult... mina igatsen luua uusi sõnu, memad loovad mõisteid ja tähiseid... igasugu teooriaid... kõik see tundub väga elukauge, kuni välja tuleb jälle midagi selliselt väga reaalselt nagu – aatompomm? Täiesti ükski – vast ehk veel rohkem kui perekondlikult – olen tundnud end kirjandusmaailmas. Mis asi see küll on – uuem eesti

kirjandus?!... Kas tõesti – viimane särav debüüt oli meil Doris Kareva nõukaaja lõpul?

Korruga mõistsin täiel määral – alles nüüd! -, milline õnn oli olnud mulle kooselu Liliiega... Võiks ju mõelda, et kui ma poleks kohanud teda, oleksin peagi kohanud kedagi teist, kuid neid teisi ju polnud – nagu hiljem selgus, oli Lilie meie luuletajaskonnas ainus, kel oli elavat huvi ja mõistmist nii peenema erootika kui usuelu suhtes (ma ei mõtle siin ainult neid väheseid poetesse, keda kõik teavad, vaid tervet seda mitmesajaliikmelist nais-luuletajaskonda, keda ma tundma sain – neid, kellest üldsus midagi ei tea, kuid kellest igaühel oli piisavalt luuleannet, et nad oleksid olnud suutelised ühiseks eneseteostuseks minuga.) Õnneks oli Lilie - nagu minagi! – tulihingeline. (Just enne teda oli mul olnud vesihingeline kallim... „On naisi, kes tassivad endiga kaasas vett täis kohvreid.“ (Joaquin Sabina). Olen ise küll tulihingeline, kuid vesihingelist sütitada – see käib minulgi üle jõu... pealegi eeldasin, et minuga kohtudes süttitakse ja kui ma seda ei näe, olen nagu isegi solvunud. Üks nõukaajale iseloomulikke sõnaühendeid oli „tulihingeline kommunist“... tulihingeline ma olin, kommunist küll mitte... kord oma kursusel, nõukogude ajalootudengid nagu me olime, mängisime isekeskis siltide külgekleepimise mängu; sain külge: „seksualist-positivist“.)

Kunagi – enne Liliiega kohtumist – kirjutasin luuletuse:

NEIST KOSTAVAD VEEL IMELISED VIISID

Oo kataloogide helekollane müür,
kui palju on teis kaste väikesi,
neid tudengineiu d välja tõmbavad oma rindade vastu
nagu kosmosest nelinurkseid päikesi!

Eks enamus küll ainult sellepärast,
et leida teoseid, mis programmis ette nähtud...
kuid mõni siiski otsides vaid luulet,
hing, sõrmed malbed ootusest ja särast.

Nii nagu musta taevast tulnud kivi,
suurt Kaaba rahnu muhameedlane
peab pühaks puudutada,
nii nüüd mina
siin seda helekollast kataloogirivi.

Aeg läheb, leitakse kord teised viisid,
kuis raamatute kohti märkida ja välja viiakse
need müürid kollased. Kas väljaviimiselgi
neist kostavad veel imelised viisid?

On ju imeline luuletus?... Paraku pole keegi seda
märganud... Ega ma tookord ei uskunud küll, et on võimalik
leida mingi muu ja veelgi parem viis raamatuasukohtade
märkimiseks kui need kataloogimüürid. Aga leiti – raal. Kas
väljaviimisel kostsid neist suurtest kollastest nurgelistest
kolakatest imelised viisid?... Ei tea, ei olnud juures...

Tookord – vist esimesel kursusel ülikoolis – kirjutasin
veel ühe raamatukogu-luuletuse:

Kui tundideviisi oled lugenud
kõike, mis ülendab vaimu ja meelust,
siis laualambid tõusevad
lühtriteks või pöördub
laevõlv laudadesse
ja imekauneiks saavad vahekäigus mööduvate neidude
vöökohad, rinnad, palged, puusad –
neis sünnib hurma nõnda ülemaist,
et sellist pole näinud varem kusagil,

sellist pole näinud keegi kusagil
ja nõuab hinges-ihus helisema lõõnud vaist:
Naist!... Naist!...
Ja oledki kui see jobu Fellini Amarcordi-filmist,
kes ronis suure puu otsa
ja deklareeris, et alla enne ei tule,
kui saab naist.

Tõepoolest –
kui ikka roniks
saali keskel suure laelühtri otsa?...

Kui tõesti midagi annaks
see rippumine seal,
küll siis minusuguseid ripuks
lühtri mõlema külje peal...

Ilma Lilieta oleks mu elu olnud täielik läbikukkumine või kui ka mitte täielik - sest kõiki neid energeetilisi mängu on siiski võimalik teha ka kujutluses – siis ikkagi väga raske. Tänu kooselule kaotas meie jaoks oma teravuse see küsimus, mis oli vaevanud juba algkristlasi – kas elu nii ebatäiuslikus maailmas on üldse elamisväärne? Meile oli. Ka uskusid algkristlased, et surres kohtavad kõik oma jumalikku kaaslast või kaaslannat – vaat kui oluliseks nad seda pidasid. Meie kohtusime juba eluajal.

Olin hakanud juba leppima sellega, ei eluajal ei leia luuletajana tunnustust – liiga vara on seda tahtagi. Hiljaaegu tundus korraks, et siiski... Aastate jooksul oli mul „Loominguga“ kujunenud selline suhtlusstiil, et aegajalt saatsin suurema valiku, millest nad siis võtsid paar luuletust – mitte kunagi kõige paremaid ja isikupärasemaid, vaid ikka midagi keskpärast. Nüüd kujunes uue luuletoimetaja Dorisega viljakas koostöö ja kokku sai tsükkel, milles tõesti väljendus mu luuletajaisiksus. Doris teatas juba sedagi, mis kuu

numbrisse ta mu luuletused paneb, siis aga saabus temalt nipsisõnaline teade, et ülemused polnud nõus. Võib-olla sai ta veel peapesugi, et on üldse minusugust avaldamiseks esitanud. Mu soovile teada saada, kes siis oli vastu ja mis põhjusel, sain vastuseks veelgi kuivema ametnikukirja, mis juhtis mu tähelepanu tõigale, et mõni kultuuriajakiri isegi ei vasta saadetud kaastöödele. Selle peale jääb üle vaid sarkastiliselt naeratada: Sellist ülbust esineb. Teadmata jääb mulle seegi, kas ta püüdis ka kaitsta meie valikut – sest see oli ju olnud ikka ka tema valik – või noogutas kohe: Jah, muidugi see ei lähe mitte... Varem oli ta olnud kirjavahetuses hooliv ja osavõtlik, nüüd kalk ja nipsisõnaline. Mõistsin, et pole mõtet uut valikut kokku panna, „Loomingu“ uks on nüüdsest minu jaoks suletud – ja seda sellepärast, et olin välja tulnud sooviga avaldada kord ka oma tõeliselt isikupärast luulet. „Looming“ ongi muutunud üheülbaliseks, ühe seltskonna pärusmaaks – selle asemel, et esindada kõiki suundumusi eesti kirjanduses. Kurb. Olen varemgi märganud, et inimene, kellega sai varem normaalselt suhelda, muutub „Loomingus“ töötades kõrgiks ja kinniseks, ebasiiraks ja kenitlevaks. Kui tähtsaks nad endid seal peavad!... Tiraaž väike, honorarid närused... avaldada „Loomingus“ – asi kah!... kuid mullegi oleks see nüüd tähendanud päris palju... Vähe on võimalusi luuletajana tunnustust leida ja „Loomingus“ avaldamine on üks neist vähestest. Mulle on see siis nüüd nii kaugele edasi lükkunud, et oma elaujal ma seda näha ei saa. Kes minu ees selle ukse sulges? Kahtlus langeb muidugi eelkõige peatoimetajale. Eks kunagi kirjandusloolased selgitavad, tõesti ei pruugi see olla mulle nii põletav küsimus. Luule hindamisel pole meil ju: määrav luuletuse väärtus, vaid see, kas autor võetakse mängu või mitte. Kord saatsin tõlkeid Veera Pavlovalt ja Doris vastas, et autor väärrib tõlkimist ja mu tõlked pole pahad, kuid hetkel ei ole õige aeg venelast avaldada, saatsin siis tõlkeid hispaanlaselt ja jälle sain vastuseks, et autor väärrib tõlkimist ja tõlked on

head, kuid avaldamaisjärjekord ulatub juba aastatesse. No mida muud võin ma sellest järeldada, kui et – mind ei võeta mängu. Eks nad teavad, mida ma arvan „kultuurikorüfeedest,“ kes ei tea midagi Padmasambhavast ja Ješe Tsogjelist, veel vähem Takšam Nudenist (kes on üks kõigi aegade suurimaid kirjanikke) ning „Bardo thödoli“ pole lugenud... Tühisused!... Mati Unt ja Mihkel Mutt – eesti kirjanduse kõrgtase? Undist lootsime kord tõesti palju – et ületab nii Tammsaare kui Ristikivi... Ei saa ju öelda, et „Tühirand“ ja „Sügisball“ poleks midagi, kuid ikkagi... Kunagi imestasin, et mu jutt sellest, kuidas luule puhul on kirjanduslikust väärtusest olulisem see, et oled luuletades saanud vaimselt rikkamaks, loonud endas jumalikkust, oli olnud luuleklubilastele Otepääl nagu hane selga vesi... nüüd pean nukra muigega tunnistama, et nii kipub see nüüd olema ka minu enda puhul...

Miks ei leidnud minu ja Lilie elulaad poolehoidu ega järgimist, sellest ma aru ei saagi. Ei mõista. Kuni mul oli Lilie, siis see mind suuremat ei häirinud, siis ma sellele ei mõelnud... Viimasel ajal on esile kerkinud päris palju neid, kes leiavad olevat end elukunstis nii head, et võivad oma skaibiseminarides teisigi elama õpetada. Mõned on isegi väga edukad... Populaarne on konstrellatsioonitehnika. Ega muud, aga konstrellöör või kõuts on küll sõnad, mis eesti keelde kuidagi ei sobi, õelgu siis endi kohta lihtsalt juhendajad – kuni leiavad parema sõna... Vaatasin just juutuubist intervjuud ühe psühholoogiga: selline vagurapoolne nunnu naine ja poetab jutu sees „mina kõutsina“. Sina - kõuts?... Pöörasin pilgu paksukarvalisele kassile, kes lesitas samas kõrval diivanipadjal ja kelle puhul pole vähimatki kahtlust, et on ikka küll kõuts mis kõuts. Intervjueerija pöördus teise usutletava poole, kes oli lausa tütarlapseohtu linalakk neiu – tema pidi olema sekskõuts... Purskusin naerma. Jälle pilk ehtsale kõutsile, kes on – eriti varakevadell! – üks tõeline sekskõuts. See oli mul üsna hapukas

naer... Aga nimetus nimetuseks, tore ikka ka... kui olin selles eas nagu see nooruke naine praegu – polnud temasuguse olemasolugi üldse mõeldav... et see nüüd on võimalik, selleks olen ju minagi kas või oma raamatute läbi ühtteist teinud – et suhtumine seksuaalsusesse muutuks normaalsemaks...

Elan nüüd peaaegu püsivalt maakodus, järgin siin looduse keskel aastaringi. Igav ei ole. Jälgin, et alati oleks piisavalt uusi luuleantoloogiaid kõigis keeltes, milles lugeda suudan. Tõlgin, peamiselt armastusluulet, kuigi kellelgi ei näi olevat huvi mu tõlkeid lugeda. Linnakorteris käin harva. Pikka aega tegi mulle nalja Punasel tänaval mööblikaupluse nimi „Seegi mööbel“. Mis inimesed need küll on, kes panevad oma poele sellise nime, mille kaks võimalikku tähendust on üks halvustavam kui teine: kas vaestemaja mööbel või siis umbes nii: On ta meil mis ta on, aga seegi on siiski ju mööbel?!... Kui see silt tänavapildist kadus, pakkus see mulle mõningat rahuldust. Ja siis märkasin sama poenime veidi teises kohas – kauplus oli mitte pankrotti läinud, vaid üksnes kolinud. Häiriv maitsetus on seegi, kui ikka ja jälle peab kuulma, kuidas mingi hea asja puhul räägitakse nakatamisest ja süstimisest, tihti on ütleja hääleski justkui mingit haledust või piinlikkust tunda: Mulle endale ka see väljend ei meeldi, aga millegipärast ma p e a n nii ütleva... Või siis see veider hüüd: Ap-soluutselt! – ka võib sageli nii raadiost kui telerist kuulda. Eks kõnele inimeste huvidest ja meelelaadist ka krimkade suur populaarsus: mõrvad Muugal ja roimad Rõngus... Jaanipäevahommikul tuli tahtmine vaadata-kuulata jumalateenistust. Väiksena viis ema mind alati Jaanipäeval kirikusse, pidas seda väga tähtsaks. Nüüd pidin oma imestuseks tõdema, et ei raadios ega teles ole õhkagi Jaanipäevast kui usupühast. Ime siis, et meie inimestele pole Jaanipäev midagi enam kui eelmise õhtu tuletegemisest ja süteliha küpsetamisest välja puhkamise päev. Ometi on see ju euroopa

kultuuris tähtsuset kolmas usupüha, kõige olulisem on kas Ülestõusmispüha („munadepühad“) või Jõulud – kuidas kellelegi... Raadios käis parajasti vestlus mitme tuntud sportlasega, kellel Jaanipäeval sünnipäev. Reporter püüdis neilt nii ja teisiti välja uurida, kuidas selline asi elus mõjub. Mõnda aega kuulasin, kuni sain aru, et see on üks sisutu loba. Aga muidu... olen oma eluga rahul. Surres kohtume oma hingesugulasega – nii uskusid juba algkristlased. Minul õnnestus see juba maises elus ja kui lahkun siitilmast, kohtume jälle – mulle on ta juba tuttav. Kõigest mu elus tõuseb ju läbi Lilie hüüatus ühel ammusel sumedal suveööl telgis Ebavere mäel:

- Linn tõuseb! - aga eelkõige ikkagi see, et linn tõepoolest tõusis... Taevane Jeruusaleem... võis küll olla.

Elust lahkudes on soovitatud suunata oma hing mõne valgustatu, Buda või Kristuse südamesse, budistidel on isegi vastav tehnika, bo-wa, mis näeb välja nii, et kihutad oma hinge kuulike (herneterasuurune, pinnal roosa ja valge kahu elavas liikumises) keskkanalit mööda üles, läbi pealae keskel oleva brahma avause välja ja otse Buda südamesse.

Pole kahtlust, et mina – kui ma sel hetkel üldse teadvusel olen – kuulen veel kord Lilie hüüatust:

- Linn tõuseb! –

ja see juba võtab mind ja viib edasi. Siin ei oma mingit tähendust seegi, et tegelikult seda hüüatust ju polnud – nagu ei olnud ka Liliet – loeb vaid see, et suutsin ta välja mõelda – koos ta hüüatusega:

- Linn tõuseb!

SISUKORD

TOOMINGA ATMOSFÄÄR	3
MAIÕHTU	3
Veel puhkemata sireliõied ...	4
JALALABAD	4
ŠAHHID	5
ŠAHH HAARAS PADJA ISTMIKU ALT	5
PADIŠAHH	5
VALGE MERI	6
BURKINA FASO EI ANNA MUL ASU	7
SARKASTILISELT	9
CHERCHEZ LA FEMME	10
ALASTI NAINE	10
HÕRGEPINGE	10
VÄLJASÕIT ROHELISSE	12
VAJA OTSIDA PÕGE-NIKKU	13
PÕLEV HAUD	14
TÄHETOLMUSE KURGUGA	15
LOOTUSETU ÄKKARMUMINE	16
MILITAARNE PÄIKESEVÕTT	17
MU UNISTUSTE NAISEVÕTT	17
PUUKOOLIS	18
LINNALIINIBUSS TALVEL	19
KARMUS	19
MOSKVA VISIOON	19
see on otsekui sügisvahtratest tuppa peegelduv kullendus...	20
VABADUS	20
ARMUNUD SAUNANAINE	21
Päike! Ennäe päike...	22
Nagu närtsinud lillenutid...	23
ÜHEL KAUGEL AJAL	23
ALMA MATER TARTUENSIS	24

VEELTUNDMATULE KALLIMALE	24
TUNDMATULE POETESSILE	24
SINU ESIMENE KINGITUS	25
ARMUNUD	25
kui oled lill, siis tahaksin olla tuul...	26
kas võid mind igatseda, võid mind soovida...	26
Sinu üks käsi...	27
Sa ütled "kallistus" nii helisevalt...	27
Kuidas tood aimamatuid rõõme...	28
VARAKEVADINE JALUTUSKÄIK	28
OH ISSAND KÜLL!...	29
LUHAS	29
KASVÕI SILMAPILGU!...	30
OKTOOBRIPÜHADE-EELNE	31
ÖISES RONGIS	32
VERETÖÖHOOLDUS	33
KUMMELI JÜRI	34
EI TAHA TULISTADA, TAHAN ÖNNISTADA!	35
KANGELASTE JÄLGID TEOD	36
KUI RAAMATUKOGUST SAAB TEMPEL	37
NEIST KOSTAVAD VEEL IMELISED VIISID	38
MIDA PÄIKE TALVEL TEEB	39
KEVAD LINNAS	40
TÜDRUKUD PÄNTRIS FILOSOOFIAT ÕPPIMAS	..41
HAPRUS JA VAPRUS	41
RAAMATUKOGURAAMAT	42
PÄIKESEPALGID	42
ÕHTULAUL JALGADELE	43
VIRTUOOS SOOS	43
TAEVASED TÜDRUKUD, TAEVANE ISA	44
SUURSUGULID	45
ARMASTUSEFILMID	48
RATSUTAN METSIKUL HOBUSEKARJAL	49
KOHTUMISED	50

Kesk pimedat bussi, mis vuhiseb jäätunud maanteel...	51
MEIE ARMASTUS	51
INIMESEPOEG	52
KIRIKUISAD	52
VAIMSED HUVID	53
Juba ainuüksi sellest...	53
SEDAPIDI VÕI TEISIPIDI	54
SEE, MIDA KÄTKED ENDAS	54
TUND INDIA ALGKOOLIS	55
SAMETPAEL VÕI SAAPAPAE	56
VALERIE, SCHIELE MODELL JA ARMUKE	57
EGON SCHIELE	58
ALASTI AASTAL 1944	59
LUULEMODELL	60
AKNA JUURES SEISIME	62
GOYA JA DONNA ALBA	63
NÕUKOGUDE INIMENE	63
ÕHUPUUDUS	63
PARTEIHAIGLAS SUREB	
IDEOLOOGIATÖÖTAJA	64
PROGRESS (SAMSARA) ehk SEALIHA JA	
OOKEANIKALA	65
KIRG	66
KUI RUDOLF RIMMEL LEIDIS, ET MU	
LUULEKOGUKÄSIKIRJA PEALKIRI “TAEVASED	
TÜDRUKUD, TAEVANE ISA” ON NIIVÕRD	
EBANÕUKOGULIK, ET EI LÄHE KOHE ÜLDSE	
MITTE	67
PALAV PÄEV RANNAS	68
LAUALIPP	69
SALA-BUDA JA SALA-BAUDELAIRE	70
69	71
NUSS	71
KAASLANNAST UNISTADES	76

BUDA ARMUELU	77
MIKS LAGI ON VALGEKS LUBJATUD?!	79
MIKS PEAN BUDISMI PARIMAKS USUNDIKS	81
MIKS LUULETAJA PEAKS HUVITUMA	
TANTRABUDISMIST	82
ILUSAIM AVASTUS ENDAS	84
MEDITEERIDA ARMUÜHTES!	85
SELGROOVEIN	87
PREESTRINNA RINNAD	88
KUMALANE	88
OFELIAST UNELEDES	89
SUGUÜHE	89
KIREÖÖ ehk MU VOODI JA MU HING	90
SONETINA I	91
SONETINA II	91
Mina lihtsalt ei usu seda kibedat paradoksi...	92
PÜHAD PILDID	93
POEET POETESSILE	94
JAB JUM	95
KÄSIKÄES	95
ALASTI ehk KUI JUMAL ON NAISES	97
Sonetivaimust on Su hing...	98
Selles, kuidas Sa mu vastu nõjatud,..	98
Üksainus liigutus veel...	99
LUULETAJA ASTUB VÄLJA OMA LUULEST	99
MÄGI	100
ÜKS SULGPALLIMÄNG	100
OLI ÜKS PRANTSUSE KUNINGAS	101
GOETHE MAJA	101
VEEL OLI ÜKS PRANTSUSE KUNINGAS	102
LIIBUVUSED, MÄHKUVUSED	103
Mida tahaksin?...	103
Kui altaritelt küünalde ja õlivärvi vikerkaarest...	104
vastu tulvata võib Püha Vaimu...	104

NÄIB, ET USKUDEGA	
OLEN ÜHELE POOLE SAANUD	105
ARVI SIIG	106
MIKS MULLE USUMEESEST ENIM	
MEELDIB BUDA	106
TÕELINE OIKUMEENIA	106
SÕRMED	110
KUI IKKA TÕESTI	111
TEEMA KARIKATUURIKS „PIKRISSE“	112
VASUMITRA	113
ISSANDA LOOMAAED	115
LUULETAJA	116
HOOLIVALT	117
USK, ARMASTUS, LUULE	118
PALAMUSE	120
NAINE ERUTAB...	120
OH PSÜHHOLOOGID, PSÜHHOLOOGID!..	121
PÄIKE ON HULL JÄÄKOHUTUSES KARAHVINI	
JÄRELE	122
Vitaalne meeltesegaduses munk...	124
ÕÖLIBLIKAS	124
TAHTMINE ON TAEVARIIK	125
minu siirus on sügav imetus...	126
IGAS BUSSIRATTAS VÕRSUB LOOTOS	126
TERETUNDEIS PEOD	126
SEDA VÕIVAD VAID SINU KÄED	127
PROVOTSEERIV KÜSIMUS	128
Nagu külvaja peopesast soojust saanud terad...	128
LÕHN ÕITES EI VÄSI	128
LUULETAJA KEVADETUNNE	129
LUULET ON MULLE VAJA	131
Vaadates augustiõöl tähistaevast hämmastab mind...	132
NOORE DAAMI PORTREE	
XIX SAJANDI ALGUSEST	132

ESIMESED ARMASTUSED	133
HELGE ALLIK	133
URVE TRUUS	134
RAUL LEED	135
MIRJAM MEEL	136
MUUSA	140
ÕIETIIVATOLMU KEERUBEIST	140
TÕDE	140
Rootsi TV reporter küsib koolitüdrukult, milliseid...	141
LUULETUSIS IHULISVAIMSEIS	141
UNISTUS VALGUSORGASMIST	142
Mind alati puudutab valusalt...	143
PUHTAS LUULES JA IHAS	143
NÕUKOGUDE INIMENE II	145
KOMANDEERING SEPTEMBRIS	145
VÄGA RASE LUULETÜDRUK	146
ARARAT	148
KOIDULA SÜNNIPÄEV ehk IDEOLOOGIATÖÖ	
MÕJUB VÄGEVALT	148
KÜLALINE EESTIS	149
Üldiselt ei või ju panna pahaks...	150
VALGUSTATUD HEDONISMI	
VÕIMALIKKUSEST	150
MÕISTES, ET SINUGA MU UNISTUSED EI	
TÄITU	151
LUULE LUGEJAILE	152
EES KUUSIK LUMEKRIIM	152
ARS POETICA	153
Puutüvevarjud kui sinavad viiped märtsikuulumel...	154
MÄRGA PÄIKSEKULDA	154
EREKOLLANE PRESERVATIIV	155
PUHAS ARMASTUS	155
KUI SA MIND PILDISTAD	156
HÄÄLEHÖLLUS	156

SUVEKLEIT	157
ARMASTUS	157
SEE ROOS	158
LUULESTAVAD KÄED	158
KUS JA KUIDAS	159
Kas me teineteises äratame luule...	159
SUUDLUSE JÄREL	159
Su juustel pärnaleht hele...	160
RÜNKPILVESUVI	160
VANA MÄRKMIK	161
KAKS ROOSIPUUDUTUST	161
Kevadena tuhised mu tuppa...	162
IHASÖÖST	163
CARPE NOCTEM	164
AVANEB ÕIELEHTI JA TIIBU	164
RUTJUVAKS VALGUSEKS LANGEDES	165
IGATSUS	166
ÕHTU „VANEMUISES“	166
ÖÖLAUL	167
See pole uni, mis me embustesse suubus...	167
EWIGE WEIBLICHKEIT	168
Veel sada aastat tagasi...	169
HÜVE	169
NÕUKOGUDE PASS	170
SU NÄOKESE VILJAPEAKUMA	171
TUULINE KULTUURILOOLINE EKSKURSION	171
TULLES KALLIMAT JAAMA SAATMAST	172
JEŠE TSOGJEL VÕI LENINI SOGE	173
HELISEVAS TOAS	174
VAIBLAS	175
SIISKI, SIISKI...	176
NUKRUS TALVISES RANNAS	178
KUI NII MIND PRAEGU LÄBIKS ARMASTUS	179
IMEKAUNIS MÕISATALL	179

TANTRA ÕPPETUNNID KRISTLIKUL MAAL	182
Ei taha tavalist elu...	184
VIHMABALLAAD	185
OO METSIK KEEDEPÖÖR	186
Kuidas küll armastus teeb inimkeha hõrkjaiks ja puhtaiks...	186
LOE ROHKEM!	187
Esimest korda luuletan Sinust...	187
ÜLEMAISTE SUURSUGUSTE HURMADE HIISI	188
GABRILIADA	188
APOKALÜPSIS	190
IKKA ÜLEVALT JA ÜLENDAVALT	191
ARMASTUS TAEVANE, ARMASTUS MAINE	192
Vahel tunned, et oled võimetu nägema luitunud koridoris...	192
1980. AASTA TUNNE (halvemail päevil)	193
1980.AASTA TUNNE (paremail päevil)	193
Sel kevadel, kui kõik mind rusus...	194
JALAMEREVÄELASED	194
Enne Sind ma pole kohanud veel naist...	195
HEDONISTI EVANGEELIUM	195
ARMASTUS TIIIBETI MOODI ehk UGUÜHTED	
KLOOSTRIS	196
KUNST JA ELU	197
LUMISTEST TREPPIDEST ALLA	198
VABADUSEMÜHA	199
ARMUTUHING	200
SUHTEELISUS	200
Kõige tumedamal, kõige süngemal aastaajal...	200
LADINA UNELM	201
HEILISADU	201
KEVADEKUULUTAJAD	202
PALEUS	202
PEALELÕUNA SUVILAS	204
HINGESUGULASELE	204
Naine, keda pikki aastaid...	204

KUI ON LUMEHANGEL MÄRGA PÄIKSEKULDA	205
RIIETE VANGID	205
JÄRVEL	206
KUI TÄISKUU JÄÄB JALGU	207
Headusest luuletad, ise kuid ruttu...	207
Kaugel Sinust...	208
SUGUELUNDID NOVEMBRIS	208
VALGUSTUS NOVEMBRIS	209
MUUSA TULEK	210
Jälle võin luuletada!...	210
KUUGA	211
Kõik asjad on varjusurmas...	212
ENSV	213
MÖÖDARÄÄKIMISED	214
EESMÄRGID	214
SEKS NÕUKAAJAL	214
PAAR LIPPURINA	215
UNIO MYSTICA I	216
UNIO MYSTICA II	216
AIAMAAGIA	217
KUI IKKA OLEKS PÄIKESEKUNINGA ÕUKONDA	
ILMUNUD ÜKS TANTRA GURU...	219
INTIIMSEKS PEOKS VALMISTUDES	220
KUTSE RIIMIPÄEVALE	221
TÄNU	221
YAB YUM ROHELISES	222
URVALÖHN	223
USUN, SA OSKAD JA SUUDAD	223
RAHVAS RABAS	225
TULE MÖTTELE!	225
ON NAISI...	226
LASNAMÄE MOTIIVE	227
LASNAMÄEL	225
HALLSÜGIS	228

INIMESESUGU	228
MEREMÜHA	228
POEET JA POETESS	229
ARMASTUSED VANAS KOOLIS	230
MEIE MERI ON VABA	231
TROPIC-EROTIC	232
TROOPIKA	232
BANGKOKI RAHVUSVAHELISEL	233
TEEL LÕVILINNA	234
PÄRSIA MOTIIVE	235
ISFAHAN	236
ŠIRAZ	238
ŠAHHI SUVEPALEE	239
TEHERANIS	240
KYOTO KESKRAUDTEEJAAM	242
ECSTASY	244
BUENOS AIRES	244
PABLO NERUDA MAJA	246
MAAILMA KAUNEIM LINN	247
GRÖÖNIMAA JA ISLANDI VAHEL	247
IGATSUSLIK	249
LENNUKIS DŽAKARTALE LÄHENEDES	249
ARMASTUSE KESTLIKKUS	250
DAARJELING JA KALIMPONG	251
KÖNNIN, KÖNNIN POTALA KATUSEL	251
AMAZONASE VIHMAVÄHETSAAR	253
LIHAVÕTTESAAR	254
TAHIITI METSIK SISEMAA	255
PÜHAPÄEVAHOMMIK OSLOS	256
TITEKAKA JÄRVEL	257
BUDISMIAINELIST LUULET	260
VIITVÄRVI BUDAPEREKONNAD	260
VAID ÜKS ON EESTISSE JÕUDNUD	261
NAGARJUNA MOTIIVIL	262

BUDAD JA JUMALAD SINUS	263
DŽOGCHEN-SEKS	264
MIS ÜLDSE ON USUNDID	
JA MILLEKS NEED HEAD ON	265
VÄGA LIHTNE	265
TÄNUAND	266
VÄLISEESTLASED. KODUEESTLASED	266
JÄLLE PILDISTAN SIND, JÄLLE LUULETAN SINUST	
ehk JUHUSEKSI JUMALIKKUS	268
KIRSIÕIED JA PLOOMIÕIED	273
KIRSIÕIED JA PLOOMIÕIED	273
TROOPILINE- JA POLAARLUKSUS	274
INIMLOOMUS	276
ELEKTRIANGERJAS, GALAANGERJAS	277
IHU JA HINGE ILU	278
„LÕIMUMINE“	279
EESTI LUGU	280
NARVA	280
EESTI AJALOO PÕHIKÜSIMUS	281
SELLE AASTA MUUTUNUD NOVEMBER	281
1939. AASTA EESTI	282
KOMMUNISMIKURITEOD ON SIISKI PAREMAD?	282
SAJANDIVAHETUSEL	282
UUED EESMÄRGID?	283
ELU JA UNI	283
MARMORIINGLISTAJAD	284
RODINI TANTRISM	284
ANTONIO CANOVA „AMOR JA PSÜÜHE“	284
JÕHKRUS JA PEENUS	285
RUBIINIPIIN	285
MITTE ET MEIE EI TAHA...	287
RAHVUSLINNUVAHVUS	288
EUNICHE DE SOUZA LUULETUSE “LUULETUS	
LUULETAJALE” . TÕLGE JA	

KAHTLUSEALLASEADMINE	289
DILEMMA	291
ALTARI PÜHA ROHKUS	291
LVIV, NEW ORLEANS	293
HIMAALAJA	294
ÜLEVSÜLELUS	294
VILJANDI NOORLUULETAJAD 1963	295
UUSNAISED	296
LIIBLIIBUVUS-LIIBLIIKUVUS	297
KUNSTUNENÄOD	297
LUULEKLUBI	302
LAIUDEL	303
ERUTAV TEADMATUS	304
ODESSA ULJAS NOORUS	304
POLE JU HULLU!...	305
EESTI AASTARING	306
JAANUARIPÄIKE	306
EROOTILINE TALVEMAASTIK	307
TOOMINGAD ILMRES	307
POEET JUUNIS	308
VILJANDI MAASTIK	308
MÄNNIKIRG	309
IDEAALMAASTIK KILTSIS	310
KULDSED KASED UDUS	311
NOVEMBER	311
EESTI MAASTIKUD	312
ALLAH AKBAR?	312
KIITEV JA TÄNAV TATARI TÄNAV	313
SIIRI ELAB AMSTERDAMIS	314
PRESIDENT MEIL MÕNUS MEES	316
VALITSUSLIHKMED	316
PUNASE LUULETAJA LÕPP	317
KUMMASTUS	317

UKU MASINGU MAAGIA JA HALJAND UDAMI HALJUS	318
UKU MASINGU MAAGIA	318
HALJAND UDAMI HALJUS	320
VIGALA SASS	321
GUNNAR AARMA	322
DR. LUULE VIILMA	323
OH JUMMAL-JUMMAL!...	325
JUMALA JA JUMALANNA MÄLESTUSED	327
MA TAHAKSIN TARTUS OLLA... (AGA TAHAKS KA USAS OLLA)	327
KAIKA LAINE JUURES	329
ORGASM KUI LEND VALGUSSE	329
Valgustatuks saamine ei pea ometi käima nii raskelt...	331
MAGAMISEST	332
MÄRTS	333
ÜLIM SUHTLUS	334
KUIDAS SEE KÄIB	334
TÜHJUSEST ILMUB AVANEV LOOTOS	336
TANTRISTLIKUD PSÜHHOTEHNIKAD LÖÖVAD SÄRAMA ARMUÜHETES	336
TÄNUD NATOLE ÕHUTURBE EEST	338
RAILBALTIKAVASTASTELE	338
TANTRISTLIK PAAR	339
ÄRA NORUTA, NOORMEES!... ehk	
ILUSÕRN ERUTAV USUND	339
JUMALANNA LASKUB MU SÜDAMESSE	340
MADRATS. ROHELINE. JA TAEVAS	341
VEEL ROHELISE MADRATSI TOA MÄLESTUSEKS	342
SWIETA LIPKA ORELI EES	344
GUHJASAMADŽA TANTRA.	
VÄLJAKIRJUTUSI JA ÄÄREMÄRKUSI	344
UUS EESTI TALU	346
UNISTUS KAEVANDAMISPARTEIST	347

ARMULAUD	349
POSTMODERNISTLIK PALVUS KAARLI KIRIKUS	350
VÄIKERAHVA RIIK	352
PÄIKESE KIRG MÄNNIVAIGUS	353
IDEAALNE	354
IDÜLL	354
Ei ole midagi kaunimat kui minna...	357
TOOMPEAL	357
AJALOOLASE KURBUS	359
AK-D VAADATES	360
VENEAJA VEIDRUSI	361
BUKOWSKI JA MINA	363
Charles Bukowski NELIKÜMMEND AASTAT	
TAGASI ÜHES TEATUD HOTELLITOAS	363
NELIKÜMMEND AASTAT TAGASI ÜHE TEATUD	
USUKOGUDUSE SUVELAAGRIS	365
Charles Bukowski PRAEGUNE SEIS	366
PRAEGUNE SEIS	367
Charles Bukowski KES KURAT ON KÜLL SEE TOM	
JONES?!...	367
MÜSTIFITSEERITUD NUSS	368
PEAPIISKOPI JUTT	369
SEXUAL ACCIDENT?	371
VARGAMÄE VÄRK	372
MEES, KES ELAS NAISTE KULUL	374
37,3	374
AULI	375
UUS REAALSUS	376
ÜLIKOOLI VANA KELL	377
NOORUSMAADE EMAIL (mitte e-mail)	377
EESTIS ÜLES KASVANUD VENE NOORUK	378
IGATSUS, UNISTUS, IGATSUS	378
VANA LUULETAJA SÜGISNUKRUS	379
Kalk kriitik tõdeb, et ka enne mind...	379

19. SAJANDI KUNSTNIKUD	380
POOLT JA VASTU	380
UNISTADES TUULEPARGIST HIIU MADALAL	
SOLARIS	381
TARTLASED TAGAJALGADEL	381
TALLINN-TARTU	382
TULEVIKUUSK	382
LIBLIKA JA KARU TALVEUNE-UNENÄOD	384
OO, JOŠITJONI!	385
KULDTRÜKK	385
UUEMERERAHU JA KADAKALAIID	386
VANA MEHE IMPRESSIONISM	387
TEEVIIT “TARVASJÕGI”	387
KIREÖÖ	388
LINNART HIINA KEELT VALDAMAS	389
BENGALI KEEL KADUNUD	390
USUELU SISIM MÕTE	391
ÜKS SUHE	391
JÄLLE TÄIESTI MINU LUULETUS	392
ARS LONGA VITA BREVIS EST	392
JUMALATEENISTUSE TÄIUSTAMINE	393
NELJAL KÄEL	393
HIINA JA IRAANI VEINID	394
TÕESTI VÕIMAS ON SELLE VÄGI,	
MIDA POLEGI OLEMAS	395
HEISATA, HEISATA!...	397
BRÜNETT POJENGIHING	399
NISUKARVA JUUSTEGA NEIDIS	400
EI SAANUDKI RÄÄKIDA...	401
SÜGAV SÕPRUS	403
PREESTRITE IGATSUS	404
MU NOORUS	404
90-AASTASENA	405
KRISTUSE AVALI KÄTEST LAUSA TULVAB	

USUELULIST RIKKUST	405
IDEID JA JUMALUSI	406
VANA TANTRISTI SURM	406
TAEVANE JERUSALEM	407
VÄRSIJALGADE VUDINAL	407
KAKS VANA FOTOT	410
SELLESUVE-ÜLISTUS	410
ELLE EHA KAHETSUSVÄÄRNE	
PRINTSIPIAALSUS	412
IDEAALMAAILM	412
KOGU MAAILMA ARMASTUSLUULE	413
UNISTAN MULTIVERSUMIST ISSANDA MUUTMISE	
KIRIKUS	414
NOVEMBER	419
IMELISUS OKUPATSIOONIS	421
LUULEFESTIVAL KESKAEGSES VILJANDIS	423
SEE ARMAS EURONAIVISM	426
JA ÜLEÜLDSE	428
SÜGISESES PARGIS	428
UKU MASINGU PARADOKS	430
LILIJETUPE	431
ARMASTAN VILJANDIT	432
UDUPUHASTUSPÜHA	433
PIKK ELU ELATUD	434
BOHEEMLASE AED	434
SIILOA TIIGI KALDAL	436
KAHE SUPERRIIGI PRESIDENDID KOHTUSID	436
PARADIIS	437
MORALISMI VÕIDUKÄIK	437
SEKSUAALNE FANTAASIA	438
LAPSEHOIDJASAAGA	439
MIS SIIS IKKAGI SUGUÜHTES ILMUB?...	440
SÜGIS	442
TEADUS	442

PARIMAT SOTSIALISMIST JA KAPITALISMIST	443
ILUS MÄLESTUS:	
SOVETSKOJE ŠAMPANSKOJE	443
ILUS MÄLESTUS: FINNAIR	445
BRÜSSELI RÜSSELDUSED	446
ROHETUME, ROHETAME	446
PILDID, PILDID	447
EDUSALADUSED	448
ÕPETUS	448
JAHH	448
SATURNIL JA JUPITERIL SAJAB TEEMANTEID	449
JAUR ehk ALGEVENE VIIN JA EESTI JONN	450
NINETT	451
ÕUEDAAMID	452
KUIDAS MA LOEN BUDISTLIKKU KIRJANDUST	453
VANANEMINE	453
PÄIKESELÕHN LUMEL	454
KUSUNDID JA USUNDID	454
Mehe naiseimetluse sees...	456
Igast armusuhtest, mis armuühteni ei viinud...	456
AMMENDAMATU VALGUSTATUD INIMKEHA	456
KAKS TEEMAT KESKKOOLIAASTAIST	457
TIIBETI LOOTOSED	457
KOMPLIMENTE NOORPÕLVEARMASTUSELE	458
QUASI UNA FANTASIA	460
ANASYRMA	463
VALGE LILL MUSTA AUGU PÕHJAS ehk	
SÜNDMUSTE HORISONT	466
HALVAKSLÄINUD	467
PALAMUSE VANA ÕPETAJATEMAJA	468
ÜLIKOOI NOORPOEEDID 1967	472
DISTANTSILT	474
HÕRKJAD KÜSIMUSED	481
PALAMUSE KULTUURILUGU	482

KUI TOOTS OLEKS TULEVIKKU ETTE NÄINUD	483
KÕRBETE FANTASTILISED NIMED	484
ENNEMUISTSEL AJAL KORD...	484
FLÖÖT JA ROOS	485
INTERNETIPORNO KUI PERMANENTNE SEKSREVOLUTSIOON	485
See naine...	486
Vaat milline võistlus...	486
Jaapani lilleseademeistri ootetuba täitub reede õhtul...	487
Isegi suurtest lõtvunud rindadest...	488
Kitsas koridoris kaunis alasti naine...	488
Päris palju - küllap rohkem kui pooled!...	488
Ja vaata: uus usund, särav ja puhas...	490
SEEGI ON TÄNAPÄEVAL VÕIMALIK	490
NEEGER JA ARAABLANE	492
ÖÖTUME PEEGEL MEIS	492
KUI SAIN TEADA, ET EESTLASED ON MAAILMA KÕIGE VÄHEM RELIGIOOSNE RAHVAS	493
JOHN ATKINSON GRIMSHAW „ÖÖHALDJAS“	493
NEETUD VAESUS, EESTI VAESUS	494
PARIM LAHENDUS	494
PIHTIMUS II	496
JABJUM (NÄIDETE VARAL EUROOPA KULTUURIST)	496
HULLUNUD SAJAND	500
AJALUGU	500
Viivi Luik nüüd räägib...	501
KRISTALL-LÜHTER	501
GURMAANI EVANGEELIUM	502
ELU EI OLE REEGLIPÄRANE	503
MINU KRIMM	505
PADUUSKLIKU KIMBATUS	506
MAIKUU	506
SURSAR, BOLŠOI-TJUTERS, MALÕI-TJUTERS	506

TÕESTI, TÕESTI	508
USUGEEL	509
MU LUGEJAD TULEVIKUS	510
SENIILSUS?	510
NII ME SIIS VAATASIME JA VAATASIME...	511
PRINTSESS ISE SEKSUAALNE ÄRKAMINE	511
Oh eesti naised, kes te nii varmalt...	513
MU AJATU SÕNUM	514
TAEVAS MEIS	515
NAISBODHISATTVANA	516
KAASTUNDEAVALDUS	516
OMAKSVÕTT	516
Neti „Naisteka“ jututoas...	517
LUDVIG II LINDENDORFI LOSSIS	518
NAISED MU ELUS	519
ENDAST	519
LUULE	520
PÄEVAUUDISED	520
NÄIB, ET ASI ON TÕSINE	520
KOLM KÜSIMUST NEILE, KES SÕJAKALT RÄÄGIVAD, ET UKRAINA TULEKS KOHE NÜÜD	
SAMA NATOSSE VÕTTA	523
EESTI LUULEKLUBIDE LIIDU LAUL	524
KOLLASTE KATALOOGIMÜÜRIDE MÄLESTUSEKS	524
Tark psühholoogiaraamat loetleb...	525
ÕIGE PISUT	526
NAISEKEHA	528
MU MAJA	529
VAPUSTAV AVASTUS	531
KOOLIMAJANURGAL	534
MU LUULE TEEMAD	535
Su sõrmed nii elegantsed...	536
LASTEABIELU	537

VANANENUD ARMATAJAD	538
SARKASTILISELT	539
KEVAD	539
MINISTEERIUMID	539
KESKKONNAAKTIVISTI UNELM	539
NII EI TEHTA	540
TSIVILISATSIOON?	540
Juba viiskümmend aastat tagasi pidi saabuma kommunism...	540
ALGUS?	541
VALITSUSELE TERVE TALUPOJAMÕISTUSE	
SEISUKOHAST	541
TULEB SIIA ÜHTELUGU	542
GRÖÖNI MAASIKAD	543
TULEVIK ON TUME	544
EESTI POLIITIKUD	544
ATEISM	544
VALGE RASSI RASSIMISED	545
MILJON USUELAMUST	545
UNISTUSED	546

APELSINIMAHLAMAITSELINE	
JUMALUSEVOOG	548
VALGED KREEMJAD PAGUNID	548
SIDDHARTA HAAREMIS	581
SÕNAJALAÕIS	586
ANASYRMA	593
LINN EBAVERE MÄEL	595
SÜGAVUS	600
SÜGAVUS II	606
TANTRA ALTAR	624
ÜLEVSÜLELUS – SÜLEVÜLEVUS	631
VÖRGUSTIK	637
LENINI PREEMIA?	639
BANAANID	650
AERUTA, SÜDA!	652
LÕPUTU ÕNDSUS	661
HELISTAME!	677
RISTI ALT ÄRA	678
SÄH SULLE KÕRGEIM VAIMULIK KUNST	686
LIELUPE	688
APELSINIMAHLAMAITSELINE JUMALUSTEVOOG	691
JAKUUDI EROOTILINE LUULE	711